

FÜGGELÉK*

ELŐSZÓ

A FIATALOK SEBEZHETŐSÉGE

A hazai ifjúságkutatások alapján megállapítható, hogy a magyar fiatalok az ezredforduló végére, különösen a kilencvenes években felgyorsult társadalmi átalakulás következtében ugyanolyan helyzetbe kerültek, mint az EU országok fiataljai. Másképpen fogalmazva az ezredforduló után a magyar fiatalokat ugyanazok a kihívások érik, mint Nyugat-Európa fiataljait. Mit jelent ez?

A magyar és a nyugat-európai fiatalok helyzetének hasonlósága nemcsak az oktatási rendszerben, a fiatalok munkaerő-piaci helyzetében, de a fiatalok szabadidő-tevékenységének megváltozásában is kifejezésre jutnak. Ezek a változások különösen aktuálissá teszik az Európa Tanács ifjúsági szakutatói által készített *Vulnerable Youth* című kutatási jelentést, amely három területen vizsgálja a fiatalok helyzetét: az oktatási rendszer, a munkaerőpiac, valamint a szabadidő területein tárja fel azokat az esélyeket és veszélyeket, amelyek a magyar fiatalok életében is igen fontos szerepet foglaltak meg játszani.

A kutatás megállapítja, hogy mind a három területen alapvető változások figyelhetők meg a kilencvenes években, és ezek a változások egyre komolyabb kihívást jelentenek a jövőben. A tanulmány megállapítja, hogy az oktatási rendszer átalakulásában lezárult egy folyamat, amely során egyre szélesebb réteg kerül be az oktatási rendszerbe, mind középfokon, mind felsőfokon, továbbá azt is, hogy ez a folyamat – ezt a magyarországi kutatások is alátámasztják – Magyarországra és még három közép-európai országra (Lengyelországra, Csehországra és Szlovákiára) is érvényes. Ez a folyamat azonban új esélyegyenlőtlenséget és új veszélyeket rejt a fiatalok számára.

Az egyik probléma – a szerzők szerint – a kimaradók helyzete – mind a középfokú, mind a felsőoktatási rendszerben –, a másik pedig, hogy felerősödtek azok a szelekciós folyamatok, amelyek bizonyos társadalmi, etnikai csoportokat kizárnak az oktatási rendszerből, illetve még hátrányosabb helyzetbe hoznak. Ilyen társadalmi csoportok a szegények, az iskolázatlan hátterű és a különböző etnikai csoportokhoz tartozó fiatalok. A magyarországi vizsgálatok alátámasztják ezt az állítást, s az figyelhető meg, hogy a szegények, a hátrányos helyzetű régiókban lakók, az etnikai csoportok – ezen belül főként a romák – hátrányos helyzetbe kerültek a kilencvenes évek átalakulása so-

rán. De nem csak társadalmi és strukturális jellegű veszélyek leselkednek a fiatalokra, hanem egyéni jellegűek is, azaz a személyi, individuális problémák is fokozódnak mind az elit, mind a hátrányos helyzetű fiatalok körében. Ez összefügg azzal, hogy a kilencvenes évekre beteljesedett az az individualizációs folyamat, amely a fiatalokat egyre korábbi önállósodásra kényszeríti mind személyi, mind anyagi vonatkozásban. Összefügg azzal is, hogy az oktatási rendszer kiterjedésével az iskolai diplomák inflálódtak, és ez egy fokozott versenyt és stresszhelyzetet jelent a fiatalok számára.

Az oktatási rendszerben megjelenő veszélyek a munkaerőpiacon fokozottan érvényesülnek. Ez azt jelenti, hogy nem csökken azoknak a fiataloknak az aránya a nyugat-európai országokban, és ennek megfelelően Magyarországon sem – a fiatalkori munkanélküliség csökkenése ellenére sem –, akiknek a társadalmi integrációja komoly akadályokba ütközik. Vagyis a munkaerőpiacon még inkább érvényesülnek az oktatási rendszerben megjelenő szelekciós folyamatok, tehát egyre inkább kizáródnak a munkaerő-piacról a szegények, az iskolázatlanok, az egészségügyi problémákkal küzdők, illetve az etnikai csoportokhoz tartozók. Ez két veszélyt hordoz magában: az egyik az, hogy ezek a fiatalok a szürke és a fekete gazdaságba való integrálódás révén tudnak anyagi javakhoz jutni, másrészt pedig létrejön a fiatalokból egy olyan tartósan munkanélküli csoport, amely igen komoly veszélyt rejt a társadalom számára, mint például az ifjúsági bűnözés fokozott növekedése. A munkaerő-piacon új veszélyek és esélykülönbségek is megfigyelhetők, ezek közül talán az egyik legfontosabb a nemek közötti esélykülönbségek erősödése a munkaerő-piacon, a másik pedig a diplomás fiatalok munkaerőpiacon való elhelyezkedésének problémái. Az egyre kiélezettebb versenyhelyzet nem csak a strukturális, de a személyi problémákat is növeli a fiatalok életében.

A legutóbbi idők egyik legfontosabb változása, amely a nyugat-európai országokban – és Magyarországon is – megfigyelhető: a szabadidő szerepének növekedése három területen hord veszélyeket. Egyrészt az iskolából a munkába való átmenetben igen fontossá vált a szabadidő szerepe, ezért megfigyelhető egy ellentmondás: az iskolai idő meghosszabbodásával egy időben a fiatalok egyre korábban (már középiskolás, de különösen egyetemista korban) kerülnek kapcsolatba a munkával. Ez a folyamat már középiskolás korban felerősíti azokat az elvárásokat a fiatalok felé, amelyekkel a későbbiekben a munkaerő-piacon is találkozni fognak, és felerősíti a strukturális egyenlőtlenségeket és különbségeket, illetve a fiatalok személyes problémáit. A szabadidő ez által igen fontos részévé válik a fiatalok jövőbeli karrierjének alakulása szempontjából, és mind a nyugat-európai, mind a magyarországi vizsgálatok azt mutatják, hogy nem az iskolában, hanem a szabadidő-tevékenységben jelennek meg mindazok a szocializációs folyamatok, amelyek a nemek közötti különbségeket felerősítik. Másodsorban számolni kell azzal, hogy a szabadidő-tevékenység a fiatalok körében egy elég korán kialakult önálló fogyasztási státuszt követel meg, amelynek következménye, hogy a társadalomban meglévő gazdasági egyenlőtlenségek révén már a szabadidő-tevékenységben is jelentősen differenciálódnak a fiatalok. És végül, a szabadidő-tevékenységnek a piacfüggő átalakulása azt is jelenti, hogy a fiatalok egyre ko-

¹⁷ A Függelékben közölt mű magyarul: *Andy Furlong – Barbara Stalder – Anthony Azzopardi: Sebezhető Ifjúság. Sebezhetőség az oktatásban, a munkavállalásban és a szabadidőben Európában Belvedere Meridionale, 2003*

rábban folytatják mindazokat az intenzív szabadidő-tevékenységeket, mint a felnőttek, és ez igen komoly veszélyeket jelent számukra (dohányzás, alkoholfogyasztás, droghasználat).

Az európai trendek figyelembe vételével ki kell emelnünk, hogy a magyar fiatalok új korszakba, az iskolai ifjúsági korszakba léptek, amely az oktatási rendszer expanziójával jár, amellyel egy időben növekszik az iskolai verseny, az ifjúsági életszakasz kitolódik, megváltozik a fiatalok szocializációs környezete és az európai trendekhez hasonlóan növekszik a fiatalok sebezhetősége, veszélyeztetettsége.

A továbbtanulásért folyó verseny egyszerre jelent egyre komolyabb anyagi és gazdasági beruházást a szülők számára, ugyanis minél tovább akarnak tanulni a fiatalok, annál inkább növekszik a gazdasági beruházás mértéke. Ugyanakkor a fiataloknak saját maguknak is egyre többet kell tenni azért, hogy ebben a versenyben fennmaradjanak (növekszik a tanulók munkavállalása már a középiskolás korban is, és igen nagy mértékben növekszik a felsőfokú intézményekbe járók körében). Beruházást jelent az iskolán kívüli tanulás is (még az elit középiskolák tanulói is a nyelvtudást, a számítógépes ismereteket, az egyetemi felvételre való felkészülést iskolán kívüli tanúlással szerzik meg). A továbbtanulásért folyó verseny és az élettervezésnek ez a megváltozása osztály-hovatartozástól függően eltérően alakul. Már az iskolai versenyben megfigyelhető bizonyos társadalmi csoportok gyerekeinek a leszakadása az alacsony státuszú, falusi, stb. fiatalok esetében, potenciálisan már nagyon korán kialakul azon fiatalok csoportja, akik nagyon kis eséllyel integrálódhatnak a társadalomba, s így létrejön a társadalom alatti osztály reprodukciója.

Az iskolai korszakba lépés, a közoktatás és a felsőoktatás expanziója a származási és területi (regionális) egyenlőtlenségek körülményei között ment végbe. Az előrelépés az iskolai hierarchián mind a jelenleg tanulók, mind a már iskolai éveket befejezők körében szoros összefüggést mutat mind az apa, mind az anya iskolázottságával, és markánsá váltak a területi, regionális különbségek is. A fiatalok közel tíz százaléka az általános iskola szintjén megrekedt és az iskolából lemorzsolódott, ők a magyar fiatalok alsó és reménytelenül leszakadt rétegét képezik. E fiatalok körében halmozódnak a származási hátrányok a területi hátrányokkal, illetve területileg is egyre inkább koncentrálnak. Azok, akik általános iskolát végeznek vagy kimaradnak az általános iskolából, szakmunkásképzőből és szakközépből illetve gimnáziumból, a legnagyobb eséllyel válnak munkanélkülivé. A piaci rendszer kialakulása, az osztályrendszer átalakulása, amely a szociális és oktatási intézmények „piacosításával” is jár, azaz az állami intézményrendszer romlása ezen réteg újratermelődését még tovább erősíti.

A fiatalok munkába állása időben kitolódik, ami két ok miatt történhet. Az egyik a munkanélküliség következtében, másfelől pedig növekszik azoknak a fiataloknak a száma, akik megszakítva főiskolai és egyetemi tanulmányaikat állnak munkába, illetve a tanulás mellett vállalnak munkát. A kilencvenes években növekedtek ugyan az iskolázott fiatalok karrierlehetőségei, de megszűnt a munkába állásnak a korábbi időszakra jellemző biztonságos útja. A szakmunkásképzőt vagy szakközépiszkolát

végzetek körében is felvetődik a munka elvesztésének lehetősége, melyet kétféleképpen próbálnak kompenzálni: továbbtanulással, különböző tanfolyamok elvégzésével, illetve a szürke vagy fekete gazdaságba való bekapcsolódással. Ezek a folyamatok azt eredményezték, hogy a munkába állás a próbálkozások számának növekedésével jár együtt, a megfelelő munkahely megtalálása – különösen a vidéki városokban, falvakban – igen nehéz részint a munkahelyek szűk választéka következtében, részint pedig az alacsony bérek miatt, vagy pedig a munka jellege miatt kénytelenek sokszor gyakori változtatásokra. Mindez fokozott kockázattal, rizikóval is jár. Új tendencia, hogy a munkahelyi elvárások növekedése erőteljesen behatol a fiatalok magánszférájába. Ez alatt azt értjük, hogy nő a családalapítás vagy a gyerekvállalás során a munkahely elvesztésének kockázata – különösen a nők esetében – és a jól fizető és nagy karriert kínáló magáncégeknél, multinacionális vállalatoknál. Az állandó munka megtalálását nehezíti, hogy növekedett a fiatal munkaerő kiszolgáltatottsága. Ez nemcsak a magán, de szinte permanensen érvényes az állami, költségvetési szférában is. A munkaerő-piacon különösen kiszolgáltatottak az alacsonyan iskolázott, hátrányos helyzetű fiatalok. Fokozza a kiszolgáltatottságot és az ebből adódó veszélyeket, hogy ez igen gyakran kapcsolódik össze etnikai hovatartozással, etnikai diszkriminációval (roma fiatalok).

A szocializációs feltételek megváltozása, a piaci rendszer kiépülése, az új oktatási rendszer kialakulása, az iskolai idő megnövekedése, csökken a család, az iskola szerepe a fiatalok szocializációjában és növekszik a média és a fogyasztói ipar befolyása. Ez összefügg azzal, hogy az ifjúsági életszakaszban az iskolai idő meghosszabbodásával átalakul a fiatalok szabadidő-tevékenysége, amelyben egyre nagyobb szerepet játszik a piaci alapokon kiépülő szabadidőipar. A szabadidő-tevékenységeknek az olyan formáira fontos utalni, mint az önálló szórakozás vagy utazás, szexuális tapasztalat egyre korábbra helyeződése, amit egyes szakirodalmak a gyermekkor elvesztésének is hívnak. (Vannak tevékenységek, amelyek 15, sőt 14-13 éves korra kerülnek.) Ezek a változások felértékeltek a kortárs csoportok szerepét, de a fiatalok körében a magas kultúrához inkább kapcsolódó alternatív kulturális minták háttérbe szorultak. Ugyanakkor egyre inkább előtérbe kerültek a fogyasztói kultúra mintái. Az átalakulás során felvetődő problémák, amelyek igen gyakran felerősítették az etnikai előítéleteket, növelték a fiatalok körében az agresszív kulturális minták szerepét (pl. skinheadek).

A fiatalokat érintő kihívások és a növekvő kockázatok, a fokozódó verseny és a korai önállósodás jelentősen megnöveli a fiatalok veszélyeztetettségét (alkohol, dohányzás, drogfogyasztás, stb.). Ez összefügg azzal, hogy a normál (hagyományos) ifjúsági biográfia tehát a fiatalok kis hányadára, azon belül is a középiskolai végzettségű falusi nőkre jellemző. A magyar 15-29 éves fiatalokra is érvényes azonban, hogy „a kockázat valójában már nem csak a kevésbé képzettek körében jelenik meg, hanem a kulturálisan privilegizált csoportoknál is megtalálható, habár ők más cselekvési stratégiákat dolgoznak ki.” Ezt jól mutatták azok a klasztercsoportok, amelyekben a drog kipróbálása az egytizedtől akár a csoport tagjainak felére is kiterjedt. Az egyik domináns csoportot ezekben a klaszterekben a főiskolás és egyetemi hallgató nők képezték, akiknek

biográfijára a normál életrajttól való eltérés volt a jellemző: a korai kiszakadás a szülői házból, a késői élettársi kapcsolat, az egyetem melletti munkavállalás és a huszoneves kor második felében egyre markánsabban kirajzolódó magányosság. Megállapíthatjuk, hogy a felsőoktatás expanziójával és a fiatalok továbbtanulási esélyeinek növekedésével egyidőben növekszik a fiatalok, ezen belül a nők sebezhetősége.

A Sebezhető ifjúság című kötet rávilágít arra is, amely a hazai tanulmányokból is kiderül, hogy az oktatási rendszer átalakulása nem ad megfelelő választ az iskolai ifjúsági korszak kihívásaira. Az oktatási rendszer elitközpontúsága nem megkönnyíti, hanem megnehezíti az iskolai ifjúsági korszakba való átlépést. A jelenlegi oktatási rendszer éppen a válság és stagnáló övezetekben szelektál és diszkriminál erőteljesen mind hazánkban, mind Európában, ezáltal nem csökkenti, hanem növeli a származási, területi egyenlőtlenségeket, növeli és nem csökkenti a generációs szakadékokat a nemzedékek között és a fiatal nemzedéken belül, és végképpen válasz nélkül hagyja az iskolai ifjúsági korszakban a fiatalok veszélyeztetettségét, közönyös a fiatalok sebezhetőségével szemben. Azt is hangsúlyoznunk kell, hogy ennek Kelet-Európában nem a piaci rendszer kiépülése, hanem éppen kiépülésének megkésettisége az oka.

Gábor Kálmán

ÖSSZEGZÉS

E jelentés a fiatalok oktatáson, munkaerő-piacon és szabadidőn belüli sebezhetőségi formáira koncentrál. Kifejtjük, hogy a sebezhetőség mértéke nő, s bár akadnak példák a helyes gyakorlatra bizonyos konkrét csoportokon belüli sebezhetőség csökkentésében, hiányoznak a túlzott sebezhetőség visszaszorítására szolgáló makroszintű politikai irányelvek.

OKTATÁS

Alapmozgások az oktatásban:

1. Tovább nő a részvétel a középfokú oktatás felső osztályaiban, ami mostanra az európai fiatalok túlnyomó többségének lett tanulmányi tapasztalata.
2. Nő a részvétel a felsőoktatásban, a helyek iránti igény általában meghaladja a keresletet.
3. Az oktatásban résztvevők létszáma többnyire nem párosul az oktatásra fordított összeg emelésével: számos helyen csökkent az oktatásra fordított pénzek GDP-n belüli aránya.
4. Az iskolai végzettségi szint emelkedése a diploma bizonyos mértékű inflálódásához vezetett, s még a diplomás fiatalok is gondokkal küzdenek a munkaerő-piacon.
5. Elmosódik a választóvonal az általános tantervű és a szakiskolák között, s nagyobb a pályák közötti átjárhatóság lehetősége. Mindazonáltal még mindig kevésbé megbecsült a szakoktatás.
6. Számos országban vált problémává a kimaradás, a kurzusok félbehagyása és azok, akiknek problémái vannak a középiskola alsóbb osztályaiban, gyakran kapnak piros jelzést a felsőbb osztályokba vezető úton.
7. Noha az oktatás egyre jobban elérhető az emberek számára, nagy szakadék mutatkozik az egyes országok fiataljai között, főleg az alapvető készségek (írás-olvasás, matematika, természettudományok) fejlődése tekintetében.
8. Azok a fiatalok, akik az alapkészségek (elsősorban írás-olvasás és számtan) elsajátítása nélkül maradnak ki az iskolából, különösen hátrányos helyzetből indulnak a munkaerő-piacon.
9. Miközben különféle irányelvek léteznek a speciális szükségletekkel rendelkező fiatalok tekintetében, az integrált és nem szegregált rendszerek tűnnek a legsikeresebbnek.
10. Az oktatás expanziója nem vonta magával azt, hogy jelentősen csökkent volna a családi háttér és az oktatás elérhetősége közötti kapcsolat.
11. Gyengültek a nemek közötti különbségek, noha továbbra is erős a kapcsolat a nem és a különféle tantárgyak tanulása között.

Az oktatási rendszeren belül különösen sebezhető fiatalok:

1. Akik hátrányos anyagi helyzetű családokból jönnek.
2. Akik szüleinek korlátozottak az oktatási rendszeren belüli tapasztalatai.
3. Etnikai kisebbségek tagjai, bevándorlók vagy vándorlók.

MUNKAVÁLLALÁS**Ifjúsági munkavállalás irányai:**

1. Fokozódik a verseny a minőségi munkahelyekért a diplomások és kvalifikált végzősök között – kevésbé képzettek és kevesebb bizonyítvánnyal rendelkezők növekvő nehézségei.
2. Fokozódik a bizonytalanság és esetlegesség a munkavállalásban, a részmunkaidős munkavállalás növekedése.
3. A posztkommunista országokban az iskolából a munkába való átmenetet káosz jellemzi, a fiatalok fizetése csökkent.
4. Számos országban a munkanélküliség mára normális része az iskolából a munkába átmenetnek még azok számára is, akik komoly szakmai képzéssel rendelkeznek.
5. A segélyek korlátozása miatt megnőtt annak a veszélye, hogy a családi támogatásra szoruló fiatalok különösen elszegényednek.
6. Mivel hosszú idő szükséges ahhoz, hogy a munkanélküli segélyre jogosultságot szerezzenek, valamint mivel rengetegen nem jogosultak a segélyre, ezért egyre több nem dolgozó, nem tanuló, képzésben nem részesülő fiatal nem jelenik meg a regisztrált munkanélküliek között.
7. Még az alacsony munkanélküli rátával rendelkező országokban is gyakran jelentkezik problémaként az alulfoglalkoztatottság.
8. Egyre nő az önfoglalkoztatás jelentősége (főleg a posztkommunista országokban), az üzleti kudarcok mértéke azonban magas, a nyereség pedig alacsony. Az önfoglalkoztatást általában túlélési stratégiának, nem pedig valami pozitív választási lehetőségnek tekintik.
9. A szakoktatási modellek hitele egyre csökken, akárcsak a képzés és foglalkoztatás közötti kapcsolat. A képzési modellek új generációja azonban, amit a Luxemburgi Értekezlet után fejlesztettek ki, talán sikeresnek bizonyulnak majd.

A munkaerőpiacon különösen sérülékeny fiatalok:

1. Akik az alsóbb középiskolai szint után kikerültek az oktatásból.
2. Az alapvető írás-olvasási és számtani készség nélküli fiatalok.
3. A felzárkóztató programokon részt vevő szakmunkástanulók, akik gyakran képtelenek megvetni lábukat a munkaerőpiacon.

4. A posztkommunista országok azon állampolgárai, akik nem rendelkeznek a nyugati munkaadók által elvárt tudással, mint például a nyelvi vagy az informatikai ismeretek.
5. Mivel az állami támogatás mértéke egyre csökken a törvényileg kötelező oktatási időn túli képzésben, illetve a segélyek rendszere szűkül, azok a fiatalok, akik szülei képtelenek vagy nem hajlandók anyagi támogatást nyújtani.
6. Fiatalkorú bűnözők, otthontalanok, mozgáskorlátozottak és egyedülálló anyák, állami gondozásban felnőtt fiatalok.

Munkaerő-piaci sebezhetőség csökkentésére tett javaslatok:

1. Feltörni a munkanélküliség, bizonytalan munkák és felzárkóztató képzések közötti folyamatos ingázások ördögi körét a magas színvonalú képzés fejlesztésével – a munkaadókkal és az oktatókkal közösen. Többféle választási lehetőség biztosítása a képzés során és az önkéntes jelentkezés támogatása.
2. Mivel a modern gazdaságok középpontjában a munkavállaló alkalmazkodóképessége áll, az oktatás, a képzés és a munkavállalás közötti kapcsolatok erős szabályozása többé már nem szolgálja sem a munkavállalók, sem a munkaadók érdekeit.
3. A részmunkaidőben dolgozók felé irányuló képzési és oktatási lehetőségek új módszereit kell kidolgozni.
4. A hosszútávú fiatalkori munkanélküliség leküzdéséhez szükséges hatásos módszerek fejlesztése – adekvát támogatási formákat kell kialakítani munkanélküliek számára koruktól függetlenül.

SZABADIDŐ**A szabadidő fontosságáról**

1. Miközben az oktatás és a munkaerőpiac közötti átmenetet természetesnek vesszük, a szabadidőt gyakran mellékesnek tekintik. A fiatalok szabadidejüket azonban gyakran töltik azon készségeik fejlesztésével, amelyeket fontosnak tartanak életük más vonatkozású sikerességéhez. Ilyenek például a szociális és vezetői képesség, a csoportnormák felé mutató szocializáció, a kognitív és identitásfejlődés, valamint számos olyan készség, amelyek alapja a kötetlen csoportos oktatás.
2. A fiatalokról gyakran gondolják, hogy bőséges szabadidővel rendelkeznek, ám néhány jel arra mutat, hogy a szabadidő mértéke valójában csökken, mivel a fiatalok a tanulás mellett részmunkaidőben dolgoznak. Létezik bizonyíték arra, hogy a hosszú munkaidő károsan hat a tanulmányokra, ám kevés figyelem irányul a munka és tanulás szabadidőre gyakorolt hatására.
3. A piaci szabadidő-eltöltési forma egyre jelentősebb, ebből azonban új sebezhetőség fakad, mivel ebből számos fiatal rekesztődik ki anyagi források hiánya miatt.

4. Az ifjúsági intézmények szabadidős szolgáltatásait folyamatosan befolyásolják a pénzügyi megszorítások, s így egyre kevesebb lehetőség adódik a szabadidő hasznos eltöltésére azok számára, akiknek kevés az esélyük, hogy be tudnak kapcsolódni a piaci elfoglaltságokba.
5. Az ifjúsági életszakasz kitolódásával és azzal, hogy a formális ifjúsági szolgáltatásokat leginkább a tizenévesek értékelik, az ifjúsági szociális munkásoknak új formákat kell kidolgozniuk a fiatal felnőttekkel végzett munkához.
6. A szabadidő kihasználásának megtanulását a személyes elégedettség központi kérdésének tartják. Azok a fiatalok, akiknek nem jut gazdag és változatos szabadidős életstílus, felnőttként aligha fogják kielégítően eltölteni szabadidejüket, s valószínűleg nehezen fognak megbirkózni a gazdasági inaktivitás nehézségeivel.

BEVEZETÉS

Az Európa Tanács e második, *Ifjúsági Trendek* című jelentése a sebezhető ifjúságra koncentrált. Az ifjúsági életszakaszt általában a sebezhetőség korszakának lehet nevezni: a fiatalok igyekeznek minél több bizonyítványt begyűjteni az oktatásban és a szakképzésben, próbálják megvetni a lábukat a munkaerő-piacon, fejleszteni felnőtt identitásukat, új életstílusokat kialakítani, új barátokat szerezni, szexuális és munkatársi kapcsolatokat létesíteni, eljutni bizonyos szintű pénzügyi függetlenségig, s esetleg elhagyni a családi otthont. Ám ezen területek mindegyikén jó néhány fiatal sokkal sebezhetőbb az átlagnál. E jelentésben megpróbáljuk meghatározni azokat a csoportokat, amelyeket különösen sebezhetőnek tekinthetünk. Az anyagi korlátok miatt képtelenek voltunk teljes egészében felmérni a fiatalok tapasztalatait, prioritásokat kellett kijelölnünk.

Mivel a fiatalok szerte Európában egyre több időt töltenek az oktatásban és a szakképzésben, s az oktatásbéli egyenlőtlenségek szoros összefüggésben állnak az élet más területein megmutatkozó sebezhetőséggel, prioritást élveztek az oktatásban szerzett tapasztalatok. Vizsgáltuk még, hogy melyek a sebezhetőség forrásai az ifjúsági munkaerő-piacon, hiszen fontos a sikeres átmenet a munka világába. És végül az informális környezetben szerzett elégedettség fontosságát elismerve taglaljuk a sebezhetőség mintáit a szabadidő kontextusában is. A fent említett területekkel kapcsolatos tapasztalati formák jelentős különbségeket mutathatnak az egyes országokban. Itt a célunk nem az volt, hogy minden részletre kiterjedően tárgyaljuk a különféle intézményi struktúrák hatását, hanem az, hogy felhívjuk a figyelmet a sebezhetőség főbb forrásaira, amelyek befolyásolják a fiatalok életét az egyes országcsoportokban.

MI A SEBEZHETŐSÉG?

Noha minden fiatal megtapasztalhatja az átmenet során, mi is az a sebezhetőség, mi itt a szélsőséges sebezhetőséggel foglalkozunk. Lényegében úgy tekintünk a sebezhetőségre, mint az adott egyén illetve társadalmi csoport képességére, arra, hogy szembenézzen a strukturális és társadalmi változásokkal.

E jelentés keretein belül a sebezhetőség meghatározása az, hogy súlyosan korlátozott lehetőség a biztos munkára, társadalmi és gazdasági előmenetelre, illetve a személyes elégedettségére vonatkozólag.

E tömör definíció számos dimenziót kíván lefedni. [1] Először is a sebezhetőség megközelíthető onnan, hogy az egyéneket és társadalmi csoportokat különféle módon érhet sérülés, károsodás vagy egyéb hatás, szubjektív és objektív tényezők kombinációjának eredményeképpen. Szubjektív tényezők lehetnek a különféle gyengeségek, törekenység, bizonytalanság és a képtelenség arra, hogy az egyén megvédje magát a koc-

kázatoktól. Az objektív tényezők a külső hatásokhoz köthetők, különösen azokhoz, amelyek a gazdasági és társadalmi feltételekből erednek. Szociologikusabban közelítve a kérdéshez, a sebezhetőség a társadalom bizonyos egyéneinek és csoportjainak csökkentéssel reagálási képessége arra, hogy szembenézzenek, alkalmazkodjanak vagy megbirkózzanak saját gazdasági, társadalmi, kulturális és politikai kihívásokkal, amelyeknek folyamatosan ki vannak téve. Ez a „reagálási képesség” részben az egyén vele született erejétől függ, de külső impulzusok és kívülről érkező információk is befolyásolják, amelyek javíthatják azokat a körülményeket, amelyek között az egyén képes lesz legyűrni az efféle ingereken keresztül megnyilvánuló kihívásokat.

A konceptualizáció második eleme ahhoz kapcsolódik, hogy a „sebezhetőség” rendszerint a szegénységhez, illetve az ahhoz kapcsolódó kulturális válaszokhoz köthető, amelyek felerősíthetik a nyomorúságos életkörülményeket. Ezt szokták „strukturális” sebezhetőségnek hívni. A források hiánya – főleg a szegénység – az egyik legfontosabb tényező, amely befolyásolja az élet minőségét, valamint azt, hogy az egyéneknek és a csoportoknak milyen lehetőségeik vannak arra, hogy kifejlesszék a megfelelő képességeket, készségeket és eszközöket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a változással szembenézzenek. Ebben a kontextusban fontos kiemelni azokat lehetőségeket, képességeket és készségeket, amelyek az általános és a magasabb szintű oktatáshoz, a szakképzéshez, az egészséghez vagy a lakáskörülményekhez kötődnek. Általánosságban elmondható, hogy azok a csoportok, amelyek szegény életminőség között élnek, inkább tapasztalnak meg magasabb fokú sebezhetőséget.

A sebezhetőség egy másik aspektusa a nemi, kulturális, etnikai és politikai diszkriminációból fakad. Ez leginkább a lányokat, az alacsony társadalmi rétegből származó nőket, az etnikai kisebbségek tagjait, a bevándorlókat és bizonyos esetekben a fiatalokat általában is érinti. E diszkriminációs tényezők némelyike összefügg egymással, ezért lehetséges a sebezhetőség fokozatainak meghatározása: a nemi alapú diszkrimináció például átível a kor szerinti, etnikai és kulturális diszkrimináció fölé, amit ráadásul felerősít a társadalmilag hátrányos helyzet.

Ez a jelentés közös munka gyümölcse, amelyhez hozzájárult számos ország ifjúsági jelentés, és a munka minden szakaszában segítséget nyújtott Irene Guidikova (az Európa Tanács Ifjúságkutatási koordinátora).

A fejezetek szerzői: Andy Furlong (Egyesült Királyság), Barbara Stalder (Svájc) és Anthony Azzopardi (Málta).

SEBEZHETŐSÉG ÉS OKTATÁS

(Barbara Stalder)

I. IRÁNYOK A KÖZÉPISKOLAI ÉS A FELSŐOKTATÁSBAN

BEVEZETÉS

A modern társadalmakban az oktatás az egyén életének menetét döntően befolyásoló tényezővé vált. Egyre több fiatal marad benn egyre tovább az oktatás világában. Számos országban vezettek be különféle új tudományos és szakmai programokat, amelyek többféle kvalifikációhoz és oktatási karrierhez kötődnek. A munkaerőpiac egyre több magasabb végzettségű emberre tart igényt. Fontossá váltak olyan képességek, mint például az ismeretek alkalmazása, a problémamegoldás, megtanulni tanulni, alkalmasság a csoportmunkára, többféle helyzet kezelése vagy az élethosszig tartó tanulás kötelezettségének vállalása. E keretek között az oktatási pályáivnak döntő a jelentősége az egyén személyes fejlődése, valamint a gazdasági, demokratikus és civil társadalmi folyamatokban való részvétel szempontjából.

Miközben az oktatásban való részvétel és eredményesség egyre fontosabb téma, mind több figyelem irányul azokra fiatalokra, akik anélkül lépnek ki az oktatás rendszeréből, hogy rendelkeznének a modern élethez szükséges alapvető képzettséggel. Azok a fiatalok, akik nem jutnak el egy bizonyos oktatási és képzési szintre, azt kockáztatják meg, hogy kirekesztődnek az élet fontos területeiről. Csak korlátozottan férnek hozzá a munkaerő-piachoz és a szabadidős tevékenységekhez. Ráadásul az iskolai kudarc gyakran függ össze a szegénységgel, a betegséggel, a drogfogyasztással és a bűnözéssel.

Az iskolai kudarc csökkenti a gazdasági versenyképességet és a társadalmi kohéziót, ezért károsnak tekintjük. Tekintettel arra, hogy milyen fontos szerepet tölt be az oktatás az egyén és a közösség fejlődésében, az oktatáspolitikának meg kell birkóznia az iskolai kudarcból fakadó sebezhetőség visszaszorításával, és minden fiatal számára biztosítania kell az egyenlő esélyeket egy sikeres oktatási pályáiv befutásához.

Az oktatás és a szakképzés nemcsak az egyéni életesélyeket korlátozza, de általános hatása van a társadalom szociális, kulturális és gazdasági fejlődésére is. Alapvetően járul hozzá a gazdasági növekedéshez, a jólét és jogegyenlőség segítéséhez.

Ebben a fejezetben a sebezhetőség kérdéséhez az oktatáson keresztül közelítünk, illetve azt tárgyaljuk, hogy milyen politikai eszközökkel lehet kezelni a sebezhetőséget és negatív hatásait. A „sebezhetőség” azt jelenti, hogy csak korlátozottan állnak rendelkezésre lehetőségek arra, hogy az egyén saját maga alakítsa ki a saját oktatási pályáivét és hajlamos az iskolai kudarcra. Először is az európai közép- és felsőoktatás főbb irányáival foglalkozunk, majd pedig a sebezhetőség konkrét kockázataival és kulcstényezőivel. Kiemelten tárgyaljuk azon fiatalok csoportjait, akik leginkább veszé-

lyeztetettek. Végül pedig a sebezhetőség és az iskolai kudarc csökkentését célzó stratégiák kerülnek szóba.

Evidens, hogy oktatás/tanulás nemcsak az iskolákon, egyetemeken és cégeken belüli, szervezett keretek között zajlik, hanem a kortárs csoportok iskolán kívüli tevékenységeiben is, illetve a családban és a szabadidőben. A jelentős területi korlátai miatt mi elsősorban csak az intézményesített oktatásra és képzésre koncentrálunk.

Európában az oktatás rendkívüli mértékű expanziója zajlott le az utóbbi évtizedekben. Az expanzió mozgatója a gazdaság, maguk a fiatalok és szüleik voltak. A technikai fejlődés és a gazdasági növekedés fenntartása miatt egyre több magasan kvalifikált emberre van szükség. A bizonytalan munkaerőpiac növekvő követelményei ismeretében a fiatalok egyre több oktatást igényelnek (minőségi és mennyiségi értelemben), hogy erősítsék munkavállalói kilátásaikat. A szociál- és oktatáspolitikai támogatta e növekedést, részben a hátrányos helyzetű fiatalok esélynövelésének egyik eszközeként.

1. RÉSZVÉTEL A FELSŐBB KÖZÉPISKOLAI ÉS A FELSŐOKTATÁSBAN

Manapság egyre több fiatal folytatja a középiskolát 16 éves kora után. Az európai OECD országokban a 17 évesek beiratkozási aránya rendszerint a 80%-ot is meghaladta 1995-ben. [2] Az Európai Unióban a 22 éves fiatalok 71%-a fejezte be középiskolai tanulmányait általános tantervű vagy szakiskolákban. Különösen magas az arány Skandináviában (Svédországban a legmagasabb: 92%), de átlag alatt marad a legtöbb dél-európai országban (Portugáliában a legalacsonyabb: 46%). [3]

A legtöbb közép- és kelet-európai országban szintén rohamosan fejlődik a felsőbb középiskolai oktatás, még ha legtöbbjükben az érintett korosztály száma csökkent is. [4] Magyarországon, Lengyelországban, Csehországban és Szlovákiában a 15-18 éves korosztály 85-88%-a vett részt az oktatásban 1994-ben. [5]

A középiskola felsőbb osztályaiban tapasztalható létszámnövekedés, és a munkavállalói kilátások változásai a felsőoktatási létszám növekedéséhez is vezettek. Nyugat-Európában (19 ország) a felsőoktatási részvétel a 20-24 évesek között az 1970-es 14%-ról 1990-re 33%-ra nőtt. [6] 1995-ben az EU-ban a 30-34 éves korosztály több mint egyötöde rendelkezett felsőfokú végzettséggel.

Közép- és Kelet-Európában (12 ország) a 20-24 évesek részvételi aránya az 1970-es 16%-ról a kilencvenes évek elejére 23%-ra nőtt. [7] Oroszországban viszont másféle változás zajlott le. Noha nőtt az általános és középiskolákban tanulók, valamint az egyetemek száma, 1980/81-hez képest 1994/95-ben 20%-kal kevesebben iratkoztak be felsőfokú intézménybe. [8]

2. OKTATÁSI REFORMOK

A közép- és felsőfokú oktatás expanziója mellett nagyszabású oktatási reformok is lezajlottak. Közép- és Kelet-Európában a '80-as évek végén drámai változások történtek. Ezek közül a fontosabbak: az oktatás depolitizációja, vagyis véget ért a rendszer merev

ideológiai kontrollja és orientációja; az állami monopólium összeomlása az oktatásban a magán- és felekezeti iskolák engedélyezésével; annak elismerése, hogy a diákoknak és szüleiknek jogában áll megválasztani útjukat az oktatási rendszerben képességeiknek megfelelően és szándékaik szerint; az oktatás adminisztratív és menedzselési hátterének decentralizációja, illetve az iskolai autonómia kialakulása. [9] A változások közé tartoznak az új oktatási törvények, a strukturális reformok, akárcsak a tantervi, szervezeti és pedagógiai újítások. Nyugat-Európában is a diverzifikáció, a decentralizáció és az iskolai autonómia felé mozdul el a rendszer. A legtöbb, átfogó alsóbb középiskolai rendszerrel rendelkező országban számos formális és informális tudásszintezés alapján helyezték el a diákokat a különféle felsőbb középiskolai programokban. Enyhült a válogatási rendszerek merevsége, hiszen több lehetőség is akad a különböző középiskolai oktatási pályák közötti váltásra.

A középiskolák felső osztályaiban az általános tudásalapú és a szakoktatást és -képzést nyújtó iskolák között szűkül a szakadék mind az időbeosztás, a tanterv, mind a célok elérése és a felsőoktatásba jutás terén. Folyamatosak a próbálkozások a szakoktatás és -képzés státuszának emelésére, illetve a felsőoktatásba kerülés lehetőségének garantálására.

A felsőoktatásban több intézmény és új kurzusok alakultak válaszul a megnövekedett létszámra, valamint a hallgatók különféle igényei, aspirációi, illetve tudásszintjére.

3. AZ EXPANZIÓ ÉS A REFORMOK KRITIKÁJA

Az oktatási reformok és az expanzió egyre több fiatal számára biztosítja a magasabb képzettséghez jutást. Mindemellett számos kritikai megjegyzést kell tennünk:

A diploma elértéktelenedése, valamint a magasan kvalifikált munkaerő iránti igény, létrehoz egy tanulási spirált: a fiataloknak a lehető legtovább kell az oktatás berkein belül maradniuk, s egyre több bizonyítványt kell begyűjteniük. Következésképp az iskolák, egyetemek és szakmai képzőhelyek azt kockáztatják, hogy azon fiatalok „várószobáivá” válnak, akik sikertelenül próbálkoztak a munkaerő-piacon.

- **Elsősorban a nyugat-európai országokban az oktatás expanziója a színvonal romlásához és a diplomák elértéktelenedéséhez vezetett.** Egy bizonyos szakmai és képzettségi szint ma már nem garantálja ugyanazt a foglalkoztatás- és jövedelembéli nyereséget, mint régen. Mindeközben a magasabb szintű végzettség „alapkövetelménnyé” lépett elő a munkahelyi karrier szempontjából. Bizonyos végzettség tehát elengedhetetlen előfeltétele a komolyabb jutalmazási szintre jutáshoz anélkül, hogy e jutalmazásokat garantálnák.
- **Minél nagyobb az oktatás expanziója, annál korlátozottabbak a legalacsonyabb végzettségű fiatalok esélyei.** Minél kisebb lesz az iskolaelhagyók vagy az oktatási rendszerből kiesők csoportja, annál nagyobb a kockázata annak, hogy a csoport tagjai ki-

rekesztődnek a munkaerő-piacról. Svédországban például az ISCED 0-2-es szinten (kötelező iskola) képzett fiataloknak nagyobb az esélyük a munkanélkülivé válásra vagy a bizonytalan munkákra, mint az átlagos svéd fiatalnak. Portugáliában viszont ez a kockázat az átlagos portugál fiatal számára ugyanakkora. Az alacsonyan képzett fiatalra úgy tekintenek, mint aki valószínűleg képzettséget szerez a jövőben. [10]

- **Úgy tűnik, hogy az oktatási rendszer sokkal nyitottabb az alsó, mint a felsőbb oktatási szinteken.** A felsőbb oktatási szintek expanziója nem elég gyors ahhoz, hogy be tudja fogadni az alsóbb szintekről érkező, egyre nagyobb számú végzést. Főleg a felsőoktatásban tapasztalható, hogy bizonyos intézményekben az iskolai helyek iránti igény sokkal magasabb, mint a kínálat. A legtöbb közép- és kelet-európai országban több jelentkezőt utasítanak el, mint amennyit felvesznek. A korlátozott bejutási lehetőségek és a szelektív bevásztási feltételek tovább nyújtják az oktatásban eltöltött időt, és így a szociális és gazdasági függőség időszakát. Finnországban a becslések szerint átlagosan körülbelül 2-3 évig tart egy érettségizett fiatalnak, hogy bejusson az általa választott területre. Ezért a felvettek megnövekedett létszámából sokan elvesznek az összetett, átfedésekkel teli oktatásban és képzésben. [11] Az oktatási programok „várószoba” funkciója ebben is felerősödik.
- **A felsőbb középiskolai általános tantervű oktatás és a szakképző programok, illetve a felsőoktatási programok közötti egyenlőtlenségek továbbra is erősek.** Annak ellenére, hogy megkísérlik csökkenteni a szakadékot az általános tantervű oktatás és a szakképző programok között, és próbálják növelni az utóbbi státuszát; az egyenlőtlenségek továbbra is léteznek az elérhető programok, a felvételi- és vizsgateszteken való megfelelés esélye és az iskolai eredményesség területein. Ami a felsőoktatást illeti, már mások is rámutattak, hogy a programok diverzifikációja nem csak a hallgatók és a munkaerőpiac szükségleteire adott válasz, hanem „azon erőfeszítésekből is ered, hogy belső hierarchiát teremtsenek a felsőoktatásban, megóvando a hagyományos programok érdekeit azáltal, hogy új, kevesebb presztízzsel bíró programokat hívnak életre”. [12]
- **Noha az oktatásra szánt állami támogatás majdnem mindenütt megnőtt, többször megfogalmazódott, hogy a változások csupán mennyiségiak voltak, miközben a minőség romlott.** A nyugat-európai országokban az egy hallgatóra eső ráfordítás az egy főre eső GDP-hez viszonyítva csökkent, ami annak a jele, hogy a minőségre kevesebb figyelmet fordítanak. [13] Ez a folyamat különösen szembeszökő az Egyesült Királyságban, Belgiumban és Hollandiában. Csak azokban az országokban mutatkozott javulás a fenti arányban, ahol a legkevesebbet fordították az oktatásra, mint például Spanyolország, Finnország, Olaszország és Svédország esetében.

Számos közép- és kelet-európai országban potenciáljában korlátozottak a lehetőségek az oktatás finanszírozására. Mindez elsősorban az általánosan kedvezőtlen gazdasági fejlődésnek köszönhető.

Az általános és középiskolák száma nem emelkedett eléggé a megnövekedett igényekhez mérten, az osztályok túlszűfoltak, a tanárok túlterheltek. A tanári fizetések romlottak, s rengeteg tehetséges pedagógus hagyta ott az oktatást és távozott el a magánszférába.

Ez az „agyzsívás” vezet a tanítás romló minőségéhez és az oktatás általános válságához. [14]

A visegrádi országokban az oktatásra fordított kiadások aránya megnőtt 1989 óta, miközben (főleg a ‘90-es évek elején) a GDP jelentősen visszaesett. Ennek megfelelően – bár az oktatás a prioritások között szerepel – az anyagi források korántsem kielégítőek. Romániában a forráshiány és a rossz irányítás miatt a folyamatban lévő oktatási reformok nagy része megrekedt. Vidéken az iskolaépületek állaga silány, a tanárok fizetése rendkívül alacsony, az oktatásra szánt források kihasználása nem hatékony, s még mindig létezik korrupció. [15] Oroszországban az elmúlt húsz évben drámaian csökkent a tudományos és oktatási pénzkeret.

Az elmúlt évtized reformjait megalapozó oktatáspolitikai irányja megkérdőjeleződött. Sokan kritizálják, hogy módosultak az oktatási célok, hangsúlyozottabbá vált a piacorientáltság és középpontba került a diverzitás, ami gyakran nagyobb versenyhez vezet az iskolák és az egyének között. Az oktatáspolitikai egyre inkább az elérhető, „realista” és rövid távú célokra koncentrál, amely lefordítható elérhető célkitűzésekre. Megváltozott az oktatás társadalmi szerepe, az egyén lett „a politikacsinalók és a közvélemény új krédója: az egyén, a szabad választás; az egyéni szükségletekhez és vágyakhoz alkalmazkodó sokféleség; a verseny és a teljesítmény primátusa, ugyanakkor a ‘70-es évekig magasra értékelt célok – mint az egyenlőség, szolidaritás, együttműködés – megbecsülése odalett”. [16] Mivel az individualizmus, versenyképesség és hatékonyság piaci értékei összeegyeztethetetlenek a hosszú távú oktatási célokkal, az egyenlő oktatási esélyek céljának helyére a sokkal szerényebb kitűzés lépett: harc az oktatásból való kiszorulás ellen.

II. KOCKÁZATI ÉS KULCSSTÉNYEZŐK AZ OKTATÁSI PÁLYAÍVEKBEN

Noha az iskolai kudarc olyan probléma, amely különféle szinteken és formákban minden európai országot érint, nehéz általánosan definiálni az „iskolai kudarc” fogalmát. Gyakran kudarcnak tekintik, ha valaki nem képes megfelelni az intézményi normákban meghatározott oktatási kívánalmaknak. Más definíciók a munkaerőpiac szerepét hangsúlyozzák, ami meghatározza, hogy mi tekinthető „szakképzetlenség”-nek vagy „kudarc”-nak. Végül pedig az egyéni fejlődésre helyezve a hangsúlyt, a „kudarc”-ot „alulteljesítés”-ként is leírhatjuk; azaz amikor valaki képtelen arra, hogy kiaknázza tehetségét és elérje teljesítőképesége csúcát.

Az oktatási kudarc indikátorai a következő statisztikai adatok: korai kilépés, a képzés befejezése a felsőbb középiskolai osztályok előtt, kimaradás, gyenge teljesítmény

vagy évismétlés. Az iskolai kudarc további megnyilvánulása lehet az iskola elutasítása, iskolakerülés, az elégedetlenség, illetve az iskolai témákkal kapcsolatos önbecsülés alacsony foka.

1. KORAI KILÉPÉS

Noha a legtöbb országban csökkent az általános iskolából vagy a középiskola alsóbb osztályából kimaradók száma, továbbra is léteznek olyanok, akik korán kilépnek az oktatási rendszerből. Törökországban az általános iskolát végzettek csupán 57%-a iratkozik be középiskolába, a többi korai kilépő. Görögországban a tanulók mintegy 9%-a hullik ki a gimnáziumból (7-9. osztály), többségük elsöben. Portugáliában 1991/92-ben a gyerekek 3%-a maradt ki az általános iskolából 5. osztály után, további 2,2% pedig 6. után. [17]

A korai kilépésnek súlyos a hatása a fiatalok további oktatási karrierjére. Számos országban azok a diákok, akiknek nem sikerült befejezni az alsóbb osztályokat a középiskolában, nem léphetnek tovább a felsőbb osztályokba.

2. A KÉPZÉS BEFEJEZÉSE A KÖZÉPISKOLA FELSŐ OSZTÁLYAI ELŐTT

17 éves korban 10 fiatalból 1-2 nem jár iskolába. Néhányan korán kimaradtak, mások el sem kezdték tanulmányaikat 16 év után. A bejutás a felsőbb középiskolai oktatásba főleg hagyományos kritériumok alapján lehetséges, mint például a teljesítmény-szintek, alsó középiskolai záróvizsga letétele vagy felvételi vizsga a felső osztályba. Azokban az országokban, ahol többrétű az alsó középiskolai tananyag, azaz diákok választhatnak a tantárgyak között vagy különféle szinteken tanulják a tantárgyakat, a bejutás a felsőbb osztályokba ezektől a választásoktól és szintektől függ. Az osztályfőnök vagy a tanár ajánlása szintén gyakran esik latba. [18]

Azok a fiatalok, akiknek osztályt kellett ismételniük, valamint a gyengén teljesítők kis eséllyel folytathatják tanulmányaikat a középiskola felsőbb osztályában. Gyakran végzik szakmunkás pályán illetve gyors képzéseken, amelyek kevesebb lehetőséget biztosítanak egy stabil, előmenetelt nyújtó vagy jól fizetett állásra.

Ennek tudatában nem meglepő, ha sok fiatal nem igazán érzi magát ösztönözve felsőbb középiskolai tanulmányok folytatására. Egy német kutatás kimutatta, hogy a szakképzetlen fiatalok több mint egyharmada soha nem is jelentkezett szakképző programba. [19] Némelyikük úgy gondolta, nincs meg a szükséges képzettsége tanulmányai folytatásához, míg mások azt állították, hogy őket inkább az érdekelte, hogy azonnal a munkaerő-piacra kerüljenek.

3. KIMARADÁS

A kimaradás sok országban állandó probléma, főleg a szakképző programok esetében. Dániában a gimnáziumi tanulók 28%-a, szakközépiskolások 26%-a, a szakmunkástanulók 46%-a szakítja meg tanulmányait. Miközben a gimnáziumból és szakközépisko-

lából kimaradók többsége továbblép egy másik oktatási programba, a szakmunkástanulók 26%-a véglegesen kimarad. [20] Szlovéniában az 1992-ben a szakképzési programot elkezdők 16%-a maradt ki. Az általános tantervű középiskolai programban ez az arány 7% volt. Azok a programok, ahonnan a legtöbb diák marad ki, ugyanazok, mint ahol a legnagyobb arányban találhatók olyan tanulók, akik már eleve valamely más (befejezetlen) programból érkeztek. A kimaradási rátát részben azzal magyarázzák, hogy a fiatalok törekvései és motivációi, valamint a különféle programokba való bejutás valódi esélyei között szakadék tátong. [21] Svájcban hat fiatal közül egy mondja fel szakmunkástanulói szerződését, mert problémája van mesterével és a kollégáival a cégnél, elégedetlen a munkájával vagy eredményeivel a szakmunkásképzőben. [22]

A felsőoktatásból kimaradás szintén gyakori. A kimaradás becsült arányai széles skálán mozognak: 6-13% az Egyesült Királyságban; 30% Németországban; 64% Olaszországban. A bukás és a kimaradás gyakran az első évfolyam során történik meg. Olaszországban a kimaradók több mint egyharmada lép ki még a kurzus elején, sokan közülük még csak egy előadáson sem jártak. [23] 1993-ban Szlovéniában az 1992-ben első évfolyamra beiratkozottak közül mindössze 26% iratkozott be másodévre. [24] Az első év gyakran szelektálja, nem pedig integrálja a hallgatókat. Oroszországban egyre több fiatal vonakodik belépni a felsőoktatásba és befejezni tanulmányait. Az infláció lerontotta az ösztöndíjak értékét, s romlott az oktatás minősége. Sok hallgató teljesítményét és motiváltságát befolyásolja, hogy szükségük van egy fizetett állásra. Sokan úgy érzik, hogy nincs szükségük diplomára vagy egyéb, a kötelező oktatáson túli képzésre ahhoz, hogy munkához jussanak. [25]

Néhány esetben a kimaradás nem egyértelműen negatív jelenség. Rengeteg kimaradó tér át egy másik programba, mások pedig csak néhány kurzust akarnak felvenni anélkül, hogy diplomát szeretnének. Néha a kimaradás, amit általában a tanulmányok megszakításának terveznek, végleges kilépéssé minősül át.

4. GYENGE TELJESÍTMÉNY

Az oktatási kudarc egy másik indikátora a „képzetlen” iskolaelhagyók aránya. Az IEA számos OECD-országban mérte a 13-14 évesek olvasási, matematikai és tudományos készségeit. [26] Az eredmények azt mutatták, hogy minden osztályban széles szakadék tátong a legjobban és a legrosszabbul teljesítő tanulók pontszáma között. Ha a teljesítménybeli különbségeket az alapján becsüljük meg, hogy megvizsgáljuk egy diák egy év alatti átlagos fejlődését (a pontszámokat rávetítve az iskolában eltöltött évekre), akkor kiderül, hogy a sokaság alsó negyedéből származó legjobb pontszámot elért tanulói 2-4 évvel vannak elmaradva a legfelső negyed legrosszabb pontszámot elért tanulói mögött.

A gyenge írás-olvasási szint súlyosan befolyásolja a fiatalok munkavállalói és kereseti kilátásait. A gyenge készségekkel rendelkezőket jobban sújtja a munkanélküliség, mint a jól teljesítő kortársaikat. Ráadásul még ha találnak is maguknak munkát, egyértelműen kisebb az esélyük a jól fizető és biztos állásokra.

5. ÉVISMÉTLÉS

Hogy a rosszul teljesítő tanulók számára több időt biztosítsanak a tanuláshoz és teljesítményük javításához, néhány országban megengedik, hogy az adott tanuló évet ismétljen. Portugáliában a fiatalok 60%-át kötelezik évismétlésre, némelyiküket többször is. [27] Ausztriában 1991-ben a 9-12. osztályosok 14,7%-a maradt ki vagy kényszerült évet ismételni. Romániában az évismétlők aránya az 1989/90-es tanévben mért 5,4%-ról 1991/92-ben 6,7%-ra nőtt. [28]

A vizsgálatok azonban bebizonyították, hogy az évismétlés nemhogy csökkentené, de éppenséggel növeli a gyenge teljesítmény vagy az alulteljesítés problémáját. [29]

Az IEA vizsgálatából kiderült, hogy egy adott osztály átlagéletkoránál idősebb tanulóknak több gondja akad az olvasással, a matematikával és a természettudományokkal, mint osztálytársaiknak. [30] Ráadásul az évismétlés gyakran vezet a motiváció és az iskola iránti érdeklődés csökkenéséhez, önbizalomhiányhoz, büntudat kialakulásához, nagyobb kimaradási arányhoz és a diák és az iskola közötti konfliktusok kiéleződéséhez.

E negatív hatások tudatában néhány országban, például Dániában, Svédországban, Norvégiában, Izlandon, Írországban és az Egyesült Királyságban eltörölték az évismétlést az általános iskolában. Egyéb országokban, ahol továbbra is létezik az évismétlés (többek között Közép- és Kelet-Európa legtöbb országában) megpróbálják csökkenteni az évismétlések gyakoriságát. [31]

6. AZ ISKOLAI KUDARC ÁLTAL LEGINKÁBB ÉRINTETT FIATALOK

Az iskolai kudarc által sebezhetőnek tekintett fiatalok a legkülönbébb hátrányos helyzetekből érkeznek. Ők leggyakrabban olyan fiatalok, akiknek a szülei alacsonyan iskolázottak és alacsony státuszú munkát végeznek, akik szegény családból származnak, etnikai kisebbséghez tartoznak, bevándorlók, valamint a fiatal nők.

a) A család iskolázottsági szintje és munkaerőpiaci státusza

Hollandiában a társadalom alacsonyabb rétegeiből érkező tanulók csupán 12%-a iratkozik be a középiskolába és felvételi előkészítőre a jobb gazdasági helyzetű tanulók 51%-ával szemben. [32] Az EU-ban a 19-24 éves korosztályban a diplomás vagy vezető beosztású szülők gyerekei közül több mint 30% tanul a felsőoktatásban szemben azal, hogy a szakképzetlen munkások gyerekeinek csupán 11%-a. [33] Ezzel összhangban nagyobb azon diákok aránya a felsőoktatásban, akiknek a szülei közül legalább az egyik rendelkezik diplomával, és kisebb azoké, ahol a családfő csak általános iskolát vagy a középiskola alsóbb osztályait végezte el. [34]

Még azokban az országokban is, ahol látványosan emelkedett a közép- és felsőoktatásban résztvevők száma, az alacsonyabb társadalmi rétegből érkezők nem profitáltak annyit az új lehetőségekből, mint közép- vagy felsőbb osztálybeli társaik. Ezt támasztja alá 13 ország (többek között Anglia és Wales, az egykori NSZK, Hollandia,

Olaszország, Svédország, Svájc, Magyarország, Csehszlovákia és Lengyelország) oktatási eredményeinek összehasonlító vizsgálata is. [35] Az 1910 és 1970 közötti kohorszok adatait felhasználva azt vizsgálták, hogyan változtak az oktatási eredmények (elvégzett iskolai évek száma) az oktatás expanziójának köszönhetően, illetve hogy milyen összefüggés mutatható ki az oktatási karriernek és a társadalmi származás között. Mindegyik országban jelentős oktatási expanzióval találkoztak. Kevés változás tapasztalható ellenben a társadalmi származás oktatásbeli teljesítményre és a különféle oktatásbeli szintek közötti átmenetre gyakorolt hatása terén. Az oktatási életpálya kezdetén a származásnak különösen erős hatása volt az előrehaladásra.

Tehát az oktatási életpálya kezdetén megjelenik a társadalmi-gazdasági háttér alapuló szelekció. A szocialista államok radikális szociálpolitikája és a számos országban bevezetett oktatási reformok sikertelenül próbálták csökkenteni az oktatási lehetőségek közötti egyenlőtlenségeket.

b) Alacsony jövedelem, szegénység

A társadalmi-gazdasági státuszhoz gyakran kötődő alacsony jövedelem egy másik meghatározó jegy, ami növeli az iskolai kudarc veszélyét. Az alacsony jövedelmű és a régóta szegény családokból származó fiatalok gyengébb teljesítményt mutatnak a standardizált teszteken, mint magasabb jövedelmű családokból érkező társaik. [36] Összefüggés mutatható ki ezen belül az alacsony családi jövedelem és a rövidebb kvalifikációs programok között, valamint a magasabb családi jövedelem és a hosszabb, magasabb képzettséget produkáló programokkal. Spanyolországban ritkábban kerülnek egyetemre az olyan családokból érkező fiatalok, ahol egynél több személy végez kereső tevékenységet. [37] A szegény családok gyermekei nem nyújthatják meg tanulmányaikat, mivel hozzá kell járulniuk a családi jövedelemhez. A Portugáliában, Törökországban és Görögországban tapasztalható magas kimaradási rátát ennek fényében kell megítélnünk még akkor is, ha maguk a fiatalok mással indokolják kimaradásukat.

c) Etnikai kisebbségek és bevándorlók

A kisebbségek tagjai és a fiatal bevándorlók, közülük is legfőképpen az első generációsok, illetve azok, akik nem ismerik eléggé az iskolában használt nyelvet, különösen nagy eséllyel élnek át iskolai kudarcot. Hollandiában a fiatal törökök és marokkóiak kisebb mértékben vesznek részt az oktatásban, mint holland kortársaik. A bevándorló fiatalok általában idősebbek holland osztálytársaiknál. Eredményeik gyengébbek, többet hiányoznak, és hamarabb kimaradnak az iskolából. Számos esetben ezek a török és marokkói tanulók frissen bevándorolt iskolakezdők, akik idősebben érkeztek Hollandiába. [38] Svájcban sokkal több külföldi fiatal (23%) marad ki a képzésből vagy oktatásból a középiskola felsőbb osztályaiban, mint svájci társaik (8%). Szakmunkásképzésben a szakmunkás tanulói állást előbb svájciaknak ajánlják fel, s csak később a külföldieknek. [39] Németországban az összes bevándorló származású iskolaelhagyó

17,4%-a bármiféle végzettség nélkül marad ki (a németek 7,5%-a). [40] 1993-ban az Egyesült Királyságban a dolgozó korú férfiak egynegyede és a nők kevesebb, mint egyharmada nem rendelkezett végzettséggel, miközben a pakisztáni és bangladesi közösségekben a férfiaknál ez az arány 50% fölötti, míg a nőknél 60%. [41] Írországban a vándorlók gyerekeinek csak egy kisebb hányada tanul tovább a középiskolában, és a továbbtanulók közül is a többség két éven belül otthagyja a középiskolát. [42]

Noha nyilvánvaló, hogy számos kisebbségi fiatal indul hátrányos helyzetből, különbségek mutatkoznak az egyes etnikai csoportok között is. Némelyik jobban integrálódott és oktatásbéli teljesítménye nem rosszabb a „bennszülött” kortársaknál. Például az Egyesült Királyság belvárosi területein bizonyos ázsiai országokból származó gyermekek és fiatalok teljesítménye jobb, mint „bennszülött” társaiké. [43]

d) *Fiatal nők*

Az utóbbi évtizedekben a nemek közötti különbségek kevésbé szembetűnők. A legtöbb európai országban több lány érettségizik, mint fiú. Lengyelországban és Romániában a középiskolai végzettséget szerzők több mint kétharmada volt nő. A választott programok tekintetében a nemek közötti különbségek továbbra is erősek. Az EU-tagállamok többségében több lány tanul általános tantervű iskolában, mint fiú, de több a fiú a szakmunkásképzésben. Közép- és Kelet-Európában ezek a különbségek még inkább kimutathatók.

Ez a folyamat a felsőoktatásban is folytatódik, ahol több lány választja a társadalom-, humán és orvostudományi stúdiumokat, illetve a teológiát, miközben a műszaki területeken a fiúk dominálnak. Javul a lányok és nők általános oktatási helyzete, noha az alacsonyabb társadalmi rétegekhez vagy etnikai kisebbségekhez tartozó fiatal nők általában még mindig rendkívül alacsonyan képzetek.

7. ISKOLAI KUDARC ÉS EGYENLŐTLEN LEHETŐSÉGEK

Kutatások bizonyítják, hogy az oktatásba kerülésben és a teljesítményben megmutató tartós társadalmi különbségeket az oktatáspolitikai és a munkaerőpiaci változások kontextusán belül kell szemlélni.

• **Az iskolai kudarcot jórészt az oktatási rendszer struktúrája, valamint a tanterv-központú szemlélet határozza meg.** Többé vagy kevésbé, de az egyes oktatási rendszerek mindig csoportosító és szelektáló mechanizmusként működnek. A csoportosítás és szelektáció pillanata, akárcsak a használt mérőeszközök és kritériumok határozzák meg, hogy mikor és miképpen „vallanak kudarcot” a tanulók. A szelektációhoz köthető konzekvenciák és az egymást követő programok diverzitása határozza meg azt, hogy ez a „kudarc” hogyan befolyásolja a további iskolai karriert. A tanulási és tanítási körülmények hatással vannak a teljesítményre, a tanulók motiváltságára és meghatározzák, hogy vajon a gyengén teljesítő tanulók képesek-e felzárkózni. Az erősen szelektív oktatási rendszerek tehát korai szelektációjukkal és a programok közötti korlátozott mozgá-

si lehetőségeikkel hamar beskatulyázzák a fiatalokat sikeresekre és kudarcot vallókra. Az olyan értékelési rendszerekben, amelyek a tanulók összehasonlítására koncentrálnak, a legrosszabbul teljesítő tanulók eredményét mindig „elégtelen”-nel jelzik.

Tekintet nélkül a diák egyéni fejlődésére, a legkevésbé sikeres tanulókat kudarcot vallókként bélyegzik meg. Kevés az esélyük saját iskolai karrierjük megteremtésére, „másodrangú” programokban végzik, vagy korán kilépnek az oktatási rendszerből.

• **A jelenlegi oktatási rendszerek megszűnnek, szegregálnak és újratermelik a társadalmi egyenlőtlenségeket.** Az expanzió politikája, amelynek célja minél több fiatal bevonása és végeredményben a kimaradók és a korai kilépők sikeres ösvényekre terelése, megbukott. A családon belüli szocializáció és oktatási aspiráció, illetve az oktatási intézmények szelekciós mechanizmusai együttesen olyan helyzetet teremtenek, amely folyamatosan a privilegizált társadalmi csoportokból származó gyermekeknek kedvez. A felsőbb rétegekből érkező fiatalok nemcsak jobban teljesítenek az iskolában, hanem nagyobb eséllyel is tanulnak tovább.

Noha az iskolák megpróbálják garantálni, hogy minden gyermek egyforma oktatásban részesüljön, túl gyakran rántják vissza őket a diszkriminációs és a társadalmi kirekesztés finom mechanizmusai. Kutatás mutatta ki, hogy a tanárok elvárásai a tanulók teljesítményével kapcsolatban, valamint a továbbtanulás ajánlása nagyban függ a fiatalok társadalmi hátterétől. A többnyire felsőközépszintűből származó tanárok hajlamosak arra, hogy nem a diákok valós teljesítménye alapján ítélnék, hanem – saját szocializációjukból kiindulva – az alapján, hogy mennyire felelnek meg a középszintű teljesítmény és viselkedés kritériumainak. [44] Az iskolai kudarc tehát abból fakad, hogy nem áll rendelkezésre megfelelő számú választási lehetőség, pályaut; illetve nincs elegendő tanítási módszer, amelyek figyelembe tudnák venni a diákok sokszínű hátterét és érdeklődését. [45]

• **Az iskolai kudarc erősen összefügg a munkaerő-piac változásaival és a munkaadói igényekkel, amelyek korlátozzák az alacsonyan képzett fiatalok lehetőségeit.** A munkaerő-piacon megszerezhető képesítések magas száma, valamint a munkaadók magasabb igénye súlyosan korlátozza azon fiatalok esélyeit, akik alapvető képzettség nélkül léptek ki az oktatási rendszerből. Az iskolai kudarc egyre inkább stigmatizál. Mivel a végzettség már nem elegendő egy állás elnyeréséhez, egyéb személyes és társadalmi jellegzetességek válnak döntővé (beszéd, öltözködés, informáltság, kapcsolatok, ambíció stb.) – pontosan olyan tulajdonságok, amelyek tekintetében az alacsony státuszú fiatalok ugyancsak hátrányban vannak.

A sebezhetőség különösen nagy arányú akkor, amikor az egyes tényezők halmozódnak. Szegényes lakáskörülmények, elzártság a szabadidős létesítményektől vagy a közösség támogatásának, illetve a politikai források hiánya még sebezhetőbbé tesznek.

Az iskolai kudarc gyakran olyan tünet, ami közvetíti és igazolja a társadalmi kudarcot. [46]

Azokban az országokban, ahol a szakmai gyakorlat bevett szokás, a munkaadók képzési politikájában beállt változások növelték annak kockázatát, hogy a fiatalok társadalmilag, szakmailag kirekesztődnek még az előtt, hogy teljesen belépnének a munkaerő-piacra. Németországban például – miközben nőtt az igény a szakmai gyakorlatot biztosító helyekre –, a cégek ezen helyeiket jórészt lecserélték rövid gyakorlati programokra, amelyekre egyetemi vagy politechnikumi végzősöket várnak, és drasztikusan csökkent a szakmunkástanulóknak nyújtott képzés. [47]

Ha sikerrel akarjuk kezelni az iskolai kudarc problémáját, változtatnunk kell a munkaadók felfogásán és szociális viselkedésén. Amíg ezt nem látják be a politikában, az oktatási rendszerek valószínűleg kielégíthetetlen igényekkel szembesülnek a korai kilépés felszámolása terén, amely probléma természeténél fogva mindig újratermelődik a munkaerő-piacon. [48]

III. INTÉZKEDÉSEK AZ ISKOLAI KUDARC CSÖKKENTÉSÉRE

Számos ország irányít politikai figyelmet az iskolai kudarcra a kisgyermekkorától kezdve a tinédzsereken keresztül egészen a felnőttéig. Nagy hangsúly esik a megelőzésre. Más programok azon igyekeznek, hogy visszahozzák az oktatási rendszerbe azokat a fiatalokat, akik egyszer kiléptek belőle bármiféle végzettség nélkül, vagy integrálják őket a munka világába. Végül pedig kompenzációs képzési programokat fejlesztettek ki a felnőtt munkavállalók számára, akik munkanélküliséggel bajlódnak, vagy bizonytalan az állásuk korai kilépésük, kimaradásuk miatt. [49]

Miközben néhány intézkedés arra koncentrál, hogy általánosságban javítsák az oktatás körülményeit minden fiatal számára, némelyek speciálisan az iskolai kudarc terén veszélyeztetett fiatalokra fókuszálnak. Általánosságban a stratégiák három kategóriába sorolhatók: egyenlő esélyek, egyenlő bánásmód és egyenlő eredmények. Az első megközelítés az alacsony származású gyermekek és fiatalok előfeltételeit próbálja javítani. A második az oktatáson belüli negatív diszkrimináció felszámolására irányul, míg a harmadik a pozitív diszkrimináció eszközét helyezi előtérbe. [50]

1. EGYENLŐ ESÉLYSTRATÉGIÁK

E stratégiák azon társadalmi egyenlőtlenségekkel haladnak „ellentétesen”, amelyekbe az oktatás ágyazódik: a jövedelem, a családi háttér, az egészség, a kulturális szféra elérhetősége stb. terén tapasztalható egyenlőtlenségek. Világos, hogy az oktatáspolitikai intézkedések önmagukban képtelenek fölszámolni ezen egyenlőtlenségeket. Mindazonáltal az oktatásnak minden lehetséges módon hozzá kell járulnia az egyenlő esélyek javításához.

• Integrált szolgáltatások hátrányos helyzetű fiatalok számára

Az ilyen programokban, mint például a holland „Meghosszabbított Iskolanap”, az iskolák különféle tanterven kívüli tevékenységeket kínálnak: sport, kultúra, természetjárás stb. Ugyanakkor erősítik a diákok iskolai ügyek iránti érdeklődését, s próbálják fejleszteni alapvető személyes és szociális kompetenciáikat. Az integrált szolgáltatások továbbfejlesztésére van szükség. A hátrányos helyzetű fiatalok csoportjainak sajátos szükségleteit szisztematikusan fel kell tárni, majd nyomon kell követni. A szolgáltatásokat hatékonyabbá kellene tenni (szülők oktatása, beszédfejlesztés, házi feladat ellenőrzése, egészségmegővés etc.).

Szükséges tehát az oktatási pályáiv során végig a tevékenységek integrálása, a releváns partnerek illetve a szolgáltatások összehangolásáért és fejlesztéséért felelős helyi szervek hálózattá szervezése. [51]

• Pénzügyi és anyagi támogatás

Ha egyenlőbbé akarjuk tenni az esélyeket, az alacsony jövedelmű családokból származó fiatalok pénzügyi és anyagi támogatását kell javítani, illetve jobban irányítani. Ösztöndíjak és kölcsönök kellenek az oktatás közvetlen költségeinek finanszírozására és az indirekt kiadások kompenzálására (az a jövedelem, amiről az oktatásban résztvevő fiatalok lemondanak).

A felsőoktatásban való részvétel elősegítésére számos ország megreformálta ösztöndíj- és kölcsönrendszerét. Spanyolországban a támogatás, az ösztöndíj és a jövedelemfüggő kölcsönök kombinációját tekintik a legmegfelelőbb megoldásnak, és vita tárgya az ösztöndíjként szétosztott keretösszeg emelése. [52] Az Egyesült Királyságban tervezzik a tanulmányi költségek körülbelül egyötödét fedező tandíj bevezetését és a diáksegélyző rendszer megreformálását. A tandíj a szülők jövedelme szerint alakulna, a legszegényebbek nem fizetnének, a leggazdagabbakra viszont 1000 font hárulna. A megélhetési költségek fedezését szolgáló kölcsön visszafizetésének ütemét szintén a jövedelemhez kötnék, viszont megemelnék a mentesség határát, s hosszabb idő alatt lehetne visszafizetni. [53]

• Korai beavatkozás

Az iskolai kudarc visszaszorítását szolgáló programok annál hatékonyabbak, minél korábban kezdik őket. A korai beavatkozást célzó programok, mint például az ír „Rutland Street Project” és az azt követő „Early Start” program célja megakadályozni a társadalmi kirekesztődést, mielőtt még a gyermekek elkezdik általános iskolai tanulmányaikat. Az iskolára való felkészülés javítására helyezik a hangsúlyt és azokra a készségekre, amelyek megkönnyítik az iskolára való átállást (a gyermek világról szerzett ismereteinek bővítése, a tudásrendszerezés képességének javítása, nyelvi készség stb.) A gyermek fejlődésének hangsúlyozásán túl támogatják a szülő és iskola közötti gyakoribb kapcsolattartást (anyák klubja, tanácsadó centrumok, szülő-tanár találkozók).

Amerikai kutatások jelzik, hogy a „korai beavatkozás” programok rendkívül hatékonyak és kifizetődő befektetések nemcsak a tanulásra gyakorolt hatásuk miatt, hanem a kudarcok és a gyógypedagógiai rendszerbe való átirányítások csökkenése miatt is, illetve több a sikeres oktatási pályáiv, és visszaesik az antiszociális magatartású gyermekek száma. [54]

• A tankötelezettség meghosszabbítása

Hogy mindenki számára biztosítható legyen bizonyos minimális képzettség, a legtöbb országban szisztematikusan meghosszabbították a kötelező oktatást. Közülük néhányban ma már 18 éves korig kötelező tanulni. A tudományos értékelés azonban a meghosszabbított tankötelezettség tekintetében vegyes eredményeket jelez. A legveszélyeztetettebb háttérrel rendelkező fiatalok ugyanis gyakran nem akarnak továbbtanulni. Kevesebb előnyük származik a végzettségükből, és többször vallanak kudarcot. Más fiatalok csoportjai viszont még inkább megőrzik előnyüket oktatási karrierjük meghosszabbításával. Ezért elkerülhetetlen a tankötelezettség meghosszabbításának és egyéb oktatási reformoknak az összekapcsolása. Ezen túl hangsúlyozni kell a tanulási jogokat: jog ahhoz, hogy mindenki a saját maga által választott programba kerüljön, jog a saját tanuláshoz nyújtott segítséghez; az iskolából való önkényes kiutasítás vagy kizárás elleni védekezés, valamint a második lehetőséget kínáló iskolák elterjesztése.

Bár kritikák fogalmazódnak meg a tankötelezettség meghosszabbításával kapcsolatban, a tankötelezettség lerövidítése a tankötelezettség utáni oktatás megfelelő reformja nélkül egyértelműen negatív hatásúnak bizonyult. Oroszországban a tankötelezettséget a 9. osztályra csökkentették 1993-ban, korlátozva ezáltal rengeteg fiatal esélyeit az oktatás elérésére. Azóta fiatalok ezrei hagyták el az iskolát anélkül, hogy folytatni tudták volna tanulmányaikat, vagy munkát találtak volna. [55]

2. EGYENLŐ BÁNÁSMÓD-STRATÉGIÁK

Az oktatás tudatosan vagy tudat alatt még mindig hozzájárul a társadalmi kirekesztéshez: ide sorolhatók például a kulturálisan elfogult tantervek, az alacsony tanári elvárások vagy az, amikor a fiatalokat megalapozott indok nélkül átirányítják a gyógypedagógiai rendszerbe és zsákutcát jelentő programokra. Az egyenlő bánásmód stratégiák tehát az oktatáson belüli „tisztességesebb” bánásmódra helyezik a hangsúlyt, azaz a társadalomból kirekesztett csoportok diszkriminálásának felszámolására.

• Tanrendi reformok és pedagógiai újítások

Ezek megelőző intézkedések, amelyek közvetlenül az oktatási rendszeren belüli változásokra fókuszálnak. Ezek közé tartoznak:

- a széleskörű, tapasztalatokon alapuló megközelítés fejlesztése;
- továbbtanulási-pályaválasztási tanácsadás kiterjesztése;
- nagyobb rugalmasság főleg a középiskola felsőbb osztályaiban, több választási lehetőség felkínálása a fiatalok érdekei és képességei figyelembevételével;

- a tanrend relevanciájának erősítése a felmerülő gazdasági és társadalmi szükségleteknek megfelelően;
- a felzárkóztató tanítás kiterjesztése.

A kötelező oktatás tekintetében egyre nagyobb a konszenzus abban, hogy a társadalmi egyenlőtlenségek visszaszoríthatók az oktatásban egy minden részletre kiterjedő tantervvel, amely esetleg választható tantárgyakat is tartalmazna, amelyek nem köteleznek semmire további kurzusok választásánál. A középiskola felsőbb osztályaiban számos ország helyezi a hangsúlyt a rugalmas, széles körű megközelítésekre. Belgium flámand részén a szakmunkásképzést „workshop” osztályok szervezésével, modulokra épülő kurzusokkal, projektmunkával és különféle tanítási módszerekkel próbálják javítani, s ezen túl keresik a kapcsolatot az iskola és a szociális-gazdasági szektor között. Írországban a tanulókat szintezett csoportokra osztják bizonyos tantárgyak esetében, és a diákok választhatnak, hogy két év helyett három év alatt végzik el a középiskola második felét. Luxemburgban a műszaki líceumok szakmunkás osztályaiban kétszintű rendszert kínálnak, amely lehetőséget kínál azon tanulóknak számára, akik könnyebben tanulják meg egy szakma gyakorlati oldalát arra, hogy a saját ritmusukban haladassanak az elméleti képzésben. [56]

Rengeteg államban hagynak helyet az órarendben felzárkóztató oktatásra. Skóciában magában az osztályban nyújtanak segítséget a speciálisan felzárkóztató tanárok a tanulóknak. Olaszországban a szakmunkástanulók alaposabb felkészítésére helyezik a hangsúlyt, hogy bepótolhassák az elveszett időt, illetve hogy megismerkedjenek a sajátos helyi igényekkel. Izlandon számos intézkedés: tanácsadás, plusz iskolai idő és felzárkóztató órák állnak az alsó középiskola végén a fő tantárgyaikkal nehezebben boldoguló tanulók rendelkezésére.

• Bevonó oktatás

Azért, hogy támogassák a speciális oktatást igénylő gyermekek és fiatalok tanítását, a legtöbb ország megteremt az eszközháttért a speciális iskolák számára. A speciális oktatást a reguláris iskoláktól független intézményekben szervezik meg, esetleg a reguláris iskolákon belül elindított külön osztályokban, vagy teljesen integrálják a fő irányvonalat jelentő oktatásba. A legtöbb EU-országban, akárcsak a visegrádi országokban az integrált és az elkülönített iskolák egymás mellett léteznek. A belgiumi francia közösségben, Németországban, Bulgáriában és Romániában a kétféle oktatás többnyire elkülönül. Olaszországban az integráció az általános. [57]

A speciális oktatás a vizsgálatok szerint integrált formában hatékonyabb. Az elkülönített rendszerben résztvevő tanulók stigmatizálódnak, ami inkább csökkenti, mintsem növeli társadalmi integrációjuk esélyeit. Általában tehát a legtöbb országban a szegregációtól az integráció felé mutatnak a folyamatok. Mindazonáltal a sikeres integráció nagyban függ attól, hogy az iskolák mennyire képesek a tanulók szükségleteit kielégíteni.

A bevonó oktatás magába foglalja a „fő irányvonalhoz” tartozó tanárok képzésének bőkezűbb finanszírozását, a szükséges további munkaerő (pszichológusok, gyógypedagógusok, szociális munkások) támogatását, a szülők felvilágosítását, a hagyományos iskolaépületekben speciális szolgáltatások kialakítását, a differenciált oktatást, valamint az alternatív finanszírozási mechanizmusokat.

• Tanárképzés

A kibővített alap- és továbbképzés, valamint a gyakorló tanárok képzése fontos eszközök az oktatás színvonalának emeléséhez és a speciális oktatási szükségletekkel bíró tanulók sikeres neveléséhez. A tanárképzés még mindig túl egyoldalúan a tantárgyi tudásra koncentrál. Csak elvétve foglalkozik a depriváció, a tanulási nehézségek, a társadalmi egyenlőtlenségek vagy a kulturális különbségek szociológiai, szocio-didaktív elemzésével. A tanárképzésnek több hangsúlyt kell helyeznie azokra a stratégiákra, amelyekkel kezelhetőek a tanulási problémák és a hátrányos helyzet, illetve az iskola-vezetésre és a tanácsadásra. Portugáliában és Írországból akad példa a tanárképzési reformra. Portugáliában a PEPT nevű programban („oktatást mindenkinek”) létrehoztak egy központot tanárok továbbképzése céljából. E képzés célja a korai kimaradás megelőzése, valamint hogy hagyományossá tegyék a hosszabb, iskolában eltöltött időt. Az ír „Tanár Tanácsadói Tervezet”-ben a tanácsadók egy átfogó iskolakoncepciót hangolnak össze a helyes gyakorlat és stratégiák fejlesztésére és alkalmazására, ami segíthet a bomlasztó viselkedés visszaszorításában.

• Szülő-iskola-közösség kapcsolatok

Néhány országban sajátos stratégiákat fejlesztettek ki a célból, hogy erősítsék a kapcsolatot az otthonnal, a helyi hatóságokkal, a szociális munkásokkal és a vállalkozásokkal. A kutatás ismét vegyes eredményeket mutat. Azok a kísérletek, hogy javítsák az oktatás minőségét iskolák közötti versenyek szervezésével megnyerendő a szülők/fogyasztók jóindulatát, bizonyosan több kárt okoztak, mint hasznot. [58] Ez a módszer további társadalmi diszkriminációhoz vezet, mivel a középosztálybeli családok kivonulnak azokból az iskolákból, amelyekbe sok nélkülöző jár. Sikeresebbek azok a programok, amelyekben partnerként tekintenek a szülőkre, bevonják őket az oktatási tevékenységekbe, és elősegítik otthoni „tanítói” szerepüket.

Írországból több programot indítottak el, amelyek a hátrányos helyzetű „közösségi alapú” kérdésre összpontosítanak. [59] Az iskola és a közösség kölcsönösen segítik egymást, és az összes érintett terület (oktatás, képzés, tanácsadás, egészségügy, jólét stb.) munkáját integrálják egy sor koherens stratégiába. A szülői részvételt a fiatalok oktatásának fontos elemének tekintik. Az „otthon – iskola – közösség kapcsolat” program célja a partneri viszony kialakítása szülők és tanárok között. Csökken a szülő elidegenedése az iskolától, a szülők részt vesznek a gyermekeik oktatásában, és a szülők „második esélyt” nyújtó oktatására is lehetőség nyílik. Egy koordinátort neveznek ki a

hátrányos területen lévő iskolába, hogy együtt dolgozzon az iskolával, a szülőkkel és a közösségi képviselőkkel. Családlátogatásokat szerveznek, valamint programokat a szülőkkel, amelyek középpontjában a személyes fejlődés általános területei, a gyerekevelés, a tananyag fejlesztése (az iskola céljainak és a gyerekek tanulási folyamatának megértése), s ezen túl a szabadidő áll. Mindamelllett a szülők együttműködése biztosított az osztályteremben és az iskolai rendezvényeken, a közös olvasásban és a házi feladat ellenőrzésében.

Az Egyesült Királyságban a „Compact” elnevezésű program próbál meg kapcsolatot teremteni az iskolák és a helyi munkaadók között a belvárosi területeken, ahol a korai iskolaelhagyás óriási méreteket ölt. [60] Azok a fiatalok, akik elérnek bizonyos célokat (például az iskolalátogatás vagy a tantárgyi eredmények tekintetében), garantáltan kapnak munkát, és részesülnek a munkájukhoz kapcsolódó képzésben az iskola elvégzése után. A program emellett erősíti a tanulók motiváltságát és fejleszti rálatásukat a munkaerő-piaci lehetőségekre.

Más nyugat-európai országokban megerősödtek az iskola, a család és a közösség közötti kapcsolatok. Más kép rajzolódik ki viszont a közép- és kelet-európai országokban, a kommunista időszakban ezek a kapcsolatok ugyanis igencsak megtépázódtak. Noha a hivatalos tájékoztatás szerint tökéletes volt a harmónia az iskola és környezete között, e kapcsolat átpolitizáltsága és kötelező jellege azt eredményezte, hogy az iskolák, a közösségek inkább elszakadtak, mintsem közelebb kerültek volna egymáshoz. A jelent befolyásolja a múlt. Az iskolák és a tanárok élvezik frissen elnyert ideológiai és pedagógiai szabadságukat, és gyakran gyanakodva figyelik az iskola és a közösség együttműködésére épülő programok mobilizációs kísérleteit. [61]

3. EGYENLŐ EREDMÉNY-STRATÉGIÁK

Azt felismerve, hogy a hátrányos helyzetű tanulók egyenlő bánásmódja nem elegendő a társadalmi kirekesztés legyűréséhez, az egyenlő eredmény-stratégiák a „pozitív diszkriminációra” összpontosítanak.

• Az oktatási prioritások politikája

Ide tartoznak a járulékos iskolafinanszírozási mechanizmusok, amelyek olyan iskolákat támogatnak, ahol magas a hátrányos helyzetű gyerekek és fiatalok aránya. A források fölhasználhatók továbbképzésre, innovatív projektekre, differenciálásra, segítségnyújtásra, stb.

Hollandiában az Oktatási prioritások politikájának célja az iskolák ellátása eszközökkel azért, hogy segítsék azoknak a gyerekeknek a beilleszkedését és felzárkózását, akik hátránnyal indulnak az oktatásban. [62] A célcsoportok a bevándorlók és az alacsony iskolázott szülők gyerekei. A programot területi és iskolai alapon irányítják. Minden tanulót „súlyoznak” a társadalmi háttér néhány indikátora alapján. A tanulók összpontszámától függően juttatnak plusz eszközöket az iskoláknak. 44 térségben

(ahol halmozottan jelentkeznek megélhetési gondok) az együttműködő jóléti képviselők és az iskolák többlet-finanszírozási forrásokat kapnak a kiegészítő tevékenységeknek. Ezen túl a legmagasabb etnikai kisebbséghez tartozóval és újonnan érkezett bevándorlóval rendelkező 26 városi önkormányzatnak többletforrásokat biztosítanak az újonnan érkezettek fogadására és a további, velük kapcsolatos tevékenységekre.

A felmérések szerint a program csak részben volt sikeres, helyébe az Oktatási Hátrány Akcióprogram (GOA) került. Az OVB program forrásait átadták a helyi hatóságoknak. A GOA Nemzeti Politikai Kerettermv a helyi önkormányzatokra hárítja a felelősséget az általános iskolát elkezdő tanulók körülményeinek javításáért: a helyi iskolákkal együttműködve el kell készíteniük egy oktatási hátrányok elleni tervet.

Írországban a „hátrányos területek program” és a „megtörni az ördögi kört” című program a tanároknak speciális segítséget, az iskoláknak pedig többletforrásokat biztosít (a több alkalmazottra, eszközökre és anyagokra) a hátrányosnak ítélt területeken. Igénybe vehetik egy külön erre kinevezett koordinátor segítségét, a tanároknak pedig továbbképzéseket kínálnak.

• Alternatív tantervek, oktatási és foglalkoztatási (re)integrációs programok és második esély iskolák

Ha az összes fent említett stratégia kudarcot vall, egyéb kezdeményezések indulnak be az iskoláikat képzettség nélkül befejező fiatalok számára, hogy folytathassák a tanulást. Ilyen intézkedések az alternatív tantervek, az oktatási és foglalkoztatási (re)integrációs programok és a második esélyt nyújtó iskolák. Különböféle szándékok vezérlik ezeket a kezdeményezéseket: a tanulás iránti motiváció helyreállítása, az általános tudásszint emelése, a fiatalokat képessé tenni egy diploma megszerzésére, szakmunkásképzés és/vagy problémamentes integrálásuk a munkaerő-piacba. Ezekben a kezdeményezésekben kevésbé hangsúlyos az egyenlő eredmények elérése, inkább az egyenlőtlenségek további csökkentésére tesznek kísérletet.

Az 1989-ben bevezetett ír Youthreach program olyan fiatalok felé nyitott, akik bármiféle alapvégzettség vagy -képzés nélkül léptek ki az iskolából a munkaerő-piacra, és legalább hat hónapja munkanélküliek. [63] Ez a csoport – akik nagyrészt a korai kimaradók is –, kombináltan kaphat alapoktatást, képzést, munkatapasztalatot és ideiglenes állást két évig. Az első évben (újra) felépítik az alapokat, a második évben pedig végzettséghez jutnak vagy állásba kerülnek. A program része a pszichoszociális beavatkozás, új tantervet, tanítási és tanácsadási módszereket vezet be, és speciálisan kiképzett munkaerő végzi az oktatást. A Youthreach elindítása óta látványosan fejlődik, ma már 130 központban érhető el.

A Youthreach programot 1997-ben befejezett tanulók vizsgálata sikert tükröz: a végzettek 42%-a volt állásban, 30% képezte tovább magát, tért vissza az oktatásba vagy pedig képzéssel egybekötött munkát végzett.

Dániában az Free Youth Education program azért indult el, hogy visszavezesse az oktatási rendszerbe az onnan kiesett fiatalokat. [64] A program alapja egy 2-3 éves fu-

tamidejű szerződés. Néhány hagyományos óra látogatását kötelezővé teszik. A fennmaradó időre az adott személy érdeklődésének megfelelően állíthatja össze tanulási programját az általános oktatási rendszer tantárgyaiból vagy az alternatív programokból választva. Az FYE sikeresnek bizonyult a tanulók motiválása, valamint formális és személyes kompetenciáik erősítése terén. A programot elvégzők 90%-a folytatta tanulmányait vagy állt munkába. A felmérések szerint viszont pont a célcsoportot (kimaradók) nem tudta elérni a program, mivel kevés információ jutott el hozzájuk, valamint a FYE alapelvei (felelősség és függetlenség) úgy tűnik, nem feleltek meg kellően a szükségleteknek.

IV. ZÁRÓ MEGJEGYZÉSEK

A társadalmi kirekesztés elleni oktatáspolitikai tudományos feldolgozottsága igencsak kezdetleges. Noha sok kezdeményezés és kísérlet zajlik, ezek értékeléséről kevés tanulmány született. A kevés pénz miatt a kutatások szándékaikban és módszereikben gyakran korlátozottak. Az iskolai kudarc csökkentését célzó kezdeményezések és oktatási reformok hatékonyságának értékeléséhez szélesebb körű és longitudinális kutatásra van szükség.

Ugyanakkor figyelembe véve az iskolai kudarchoz kapcsolódó tényezőket, egyértelműnek tűnik, hogy széleskörű nemzeti politikai irányelvekre van szükség, amennyiben sikereket akarnak elérni a sebezhetőség csökkentése terén. Széles körben elismerik, hogy a létező oktatási rendszer természetes expanziója nem elég. Az egyenlő bejutási, részvételi és teljesítményi esélyek növeléséhez különleges kezdeményezések szükségeltetnek, amelyek minden fiatal szükségleteire válaszolnak. Világos, hogy az azonos lehetőségek, bánásmód és eredmények stratégiai nem kizárják, hanem kiegészítik egymást. Azt is fontos felismerni, hogy a pusztán oktatási intézkedések aligha nyújtanak tartós megoldásokat. Az iskolai kudarcot a társadalmi egyenlőtlenségek kontextusában kell szemlélni, beleértve a munkaerőpiac szelektív működését és a munka egyenlőtlen eloszlását.

Ezért az iskolai kudarc nem kezelhető csak oktatási programokkal, hanem szükséges az oktatási, munkaerőpiaci, szociális és ifjúságpolitikai integrálása is.

Egy ilyen megközelítésről született javaslat Németországban, ahol a szakértők 20 ajánlást fogalmaztak meg a szakoktatás és -képzés reformjával kapcsolatban. [65] Ezek négy területre vonatkoznak:

1. Minek kell változnia? A szakoktatás és -képzés minőségének és struktúrájának: rugalmasság, modularizáció, modernizáció, a közösségi munkán keresztül elnyert végzettség elismerése.

2. Mi teremt munkahelyeket? A jelenlegi követelményeken túli képzés, több vállalat képzési programja, az iskolai képzések kiterjesztése, közös munka a képzésben (vállalatok együttműködése), közösen kialakított fizetési megállapodások, a képzés mint a vállalati kultúra része, a szakoktatás támogatása.
3. Mi segíti a fiatalokat? Szociálpolitikai aspektusok: egyenlő esélyek, felkészítés a képzésre és a képzés alatti támogatás, „második esély” a szakmunkáslevélre, fiatalok képzését támogató programok, fiatal bevándorlók szakképzése.
4. Ki mit tesz? Helyszínen képzés: átállás a képzésre mint szocio-pedagógiai feladat, a tanácsadás hálózattá építése és fokozása, helyi képzési irányelvek.

SEBEZHETŐSÉG ÉS IFJÚSÁGI MUNKAERŐPIAC (Andy Furlong)

BEVEZETÉS

Az 1998-as *Jelentésben* azt állítottuk, hogy az európai fiatalok különösen sebezhetőek, és kimutattuk, hogy az utóbbi évtizedben nőtt a fiatalokat érintő kockázatok száma. E kontextusban a munkaerő-piacot fontos sebezhetőségi forrásként határoztuk meg, néhány országban magas a munkanélküliek aránya, és emellett egyre hosszabb és bonyolultabb út vezet az oktatásból a munka világába, ami néhány fiatal számára a társadalmi kirekesztettség kockázatához vezet. Ez a jelentés a legsebezhetőbb fiatalokra koncentrál, illetve azokra a struktúrákra és politikákra, amelyek a sebezhetőséget megerősítik vagy éppen minimalizálják. Először vázoljuk azokat a munkaerő-piaci helyzeteket, amelyekkel az európai fiatalok találkozhatnak, majd pedig a munkaerő-piacra való átmenetet segítő jóléti rendszereket. A második részben azon ifjúsági csoportokat írjuk körül, akik a leginkább veszélyeztetettek az egyes országokban, illetve rávilágítunk a sajátos kockázati tényezőkre és sebezhetőségi forrásaikra. Végül pedig azon módszereket vitatjuk meg, amelyek segítségével visszaszorítható a sebezhetőség – sikeres kezdeményezéseket és politikákat mutatunk be.

Szerte Európában a fiatalok különféle feltételekkel szembesülnek, amelyek befolyásolják a sebezhetőségi formákat. Néhány országban a magas munkanélküliség vet sötét árnyakat a fiatalok munkaerő-piaci tapasztalataira. Máshol akad elegendő munka, de az alulfoglalkoztatottság és az alacsony színvonalú munkák problémát jelentenek. Egyéb, a fiatalok munkaerő-piaci helyzetét befolyásoló tényezők közé tartoznak az oktatás és a munka világának kapcsolata, a szakképzés, a szociális- és családtámogatási rendszerek.

Ugyanekkor, mivel a fiatalok az összes európai országban egyre több időt töltenek az oktatásban, egyre hosszabb és bonyolultabb az út a munkaerő-piacra. Különösen jellemző, hogy a fiatal munkavállalók egyszerre tanulnak és dolgoznak, s ezalatt gyakran kapnak képzettséget nem igénylő munkát. Megváltoztak a fiatalok támogatási rendszerei is, és egyre tovább támaszkodnak a család anyagi támogatására, miközben az állami támogatás egyre kevésbé megfelelő.

A munkaerő-piaci tapasztalatok vizsgálatakor azt próbáljuk leírni, hogyan tagadják meg a fiataloktól a biztos munka, a társadalmi-gazdasági teljesítés és a személyes elégedettség esélyeit. Az egyes országok között erősen változó lehetőségek köre mellett a differenciálódás három jellegzetes irányára koncentrálunk, amelyek befolyásolják a munkaerő-piaci sebezhetőség mintáit: fejlett és átmeneti gazdaságok, merev és rugalmas munkaerő-piacok, erős és gyenge jóléti rendszerek.

I. MUNKAERŐ-PIACI FOLYAMATOK

Nyugat-Európában az ifjúsági munkaerő-piac folyamatai a felnőtt munkaerő-piac változásaira reflektálnak, noha ezek a folyamatok gyakran szélsőséges formában jelennek meg a fiatalok álláshelyzetének tekintetében. A felnőtt piachoz hasonlóan folytatódik a szolgáltatás térhódítása az iparral szemben, és a növekvő diáklétszám eredményeképpen nő a képesítettség a fiatal dolgozók körében. Miközben néhányak számára új lehetőségeket teremtett a magas végzettségi igényű gazdaság, a bizonyítványok inflálódása nehéz helyzetbe sodorta azokat, akik keveset érő bizonyítvánnyal fejezték be tanulmányaikat. Ráadásul a tanult munkavállalók számának növekedésével kielezettebbé vált a verseny a színvonalas állásokért a diplomások és magas végzettségű pályakezdekők között.

Miközben emelkedett a munkaerő-piacra belépők átlagéletkora, jelentős különbségek mutatkoznak az egyes országok között. Az EU-ban 1987 és 1995 között – a pályakezdekők életkorának mediánja – a belépők átlagéletkora 18-ról 20-ra nőtt, bár az országok között jelentős eltérések tapasztalhatók. [66] Az átmenet hosszát számos tényező befolyásolja, például a munkanélküliség mértéke, az oktatás és a képzés szerkezete, illetve a családok hajlandósága a fiatalok támogatására, hogy elérhessék céljaikat. Gyors átmenet jellemző az Egyesült Királyságra, Írországra, Franciaországra, Belgiumra, Luxemburgra és Görögországra, míg ez a folyamat Olaszországban, Németországban, Spanyolországban és Finnországban sokkal körülményesebb.

Nyugat-Európában az ifjúsági munkaerő-piac egy másik jellemző folyamata az, hogy nő a munkavállalás bizonytalansága és esetlegessége. A fiatalok például egyre több részmunkaidős állást vállalnak.

Franciaországban például négy fiatal dolgozóból egy részmunkaidőben dolgozik. [67] Az EU tagállamokban viszont a 15-29 évesek egyharmada vélte úgy, hogy félállásukat a magasabb végzettség elnyerésének eszközének tekintik. [68] Ugyanakkor ebben a csoportban a fiatalok majdnem 70%-a azért dolgozott részdíjban, mert nem volt lehetősége teljes munkaidős állásra; a jobb híján részmunkaidőben dolgozók aránya a legmagasabb Görögországban (64%), Franciaországban (60%) és Olaszországban (59%), míg a legalacsonyabb Hollandiában (12%), Németországban (13%) és Ausztriában (13%).

A fiatalok munkaerő-piaci helyzetének bizonytalansága a határozott idejű szerződések növekedésében is visszaköszön.

A fiataloknak sokkal inkább ajánlanak határozott idejű szerződéseket, mint az idősebb munkavállalóknak, bár a határozott idejű szerződések gyakran kapcsolhatók képzéshez és próbaidőhöz. Az EU-ban 1995-ben a 25 év alatti munkavállalók 35%-a állt határozott idejű szerződésben, míg ez az arány a teljes foglalkoztatotti rétegre vetítve 14%. A határozott idejű szerződések aránya különösen magas volt Spanyolországban (77% a 25 év alattiak között), míg az Egyesült Királyságban csak 13%. [69]

Az átmenet elnyúlása és az ifjúsági munkaerő-piac növekvő bizonytalansága Közép-Kelet-Európa posztkommunista államaiban is megfigyelhető. Összehasonlítva a nyugattal, ezekben az országokban nagyobb különbségek mutatkoznak a fiatalok és az idősebbek foglalkoztatási helyzetei között annyiban, hogy a fiatalok gyakrabban önfoglalkoztatottak vagy gyakrabban dolgoznak nyugati tulajdonban levő vállalkozásokban. Amíg a kommunizmusban a fiatalok erősen strukturált, kiszámítható utakon léptek be a munkaerő-piacra, Roberts szerint sokak számára „kaotikus”-sá vált a környezet. [70]

A posztkommunista országokban a fiatalok tapasztalatai hirtelen megváltoztak, ma már mennyiségileg mások, mint az előző generációéi.

A fiatalok megéreztek az állami szektor összeomlását. A munkaerő-piacra vezető utak, amelyeket a legtöbben követtek volna, egyszerűen eltűntek. Az egykori Szovjetunió legtöbb régiójában az új lehetőségek a legjobb esetben is csak most vannak kialakulóban.

A posztkommunista ifjúság munkaerő-piaci helyzetét a kockázat és a bizonytalanság jellemzi, amit a premodern gazdaságba való visszazuhanás idézett elő a posztmodern körülményrendszer szintjére való átlendülés helyett. [71]

Roberts szerint öt kialakuló foglalkoztatotti réteg különíthető el a posztkommunista társadalmakban: [72]

- Akik a nyugati háttérű vállalatokban találnak viszonylag jól fizető és biztonságos állást.
- Akik a közszférába lépnek be annak ellenére, hogy az egyre csak zsugorodik, csökkennek a bérek és nő az állások bizonytalansága.
- Akik sikeresen alapítanak magánvállalkozást.
- Akik munkavállalók vagy állásról állásra váltanak a magánszektorban alacsony bért és nagy bizonytalanság közepette.
- Akiknek nincs munkájuk, akik nem találtak semmiféle állást.

A rövidebb munkában eltöltött idő és a tapasztalat viszonylagos hiánya miatt a fiatalok mind a fejlett, mind a posztkommunista országokban jellemzően kevesebbet keresnek, mint az idősebbek, annak ellenére, hogy magasabb végzettségűek. A fizetések közötti különbségek a kétkezi munkák esetében kisebbek, mint a szellemi munkakörökben. Nyugaton a legnagyobb különbségek a fiatalok és az idősebbek közötti fizetések terén Írországra, Spanyolországban és Portugáliában mutatkoznak, míg Dániában és az Egyesült Királyságban a legkisebbek. Az EU-ban a fiatal férfiak átlagban 10%-kal kapnak magasabb fizetést, mint nő társaik, noha a nemek közötti fizetéskülönbségek általában az idősebbek között a legmagasabbak. A posztkommunista országokban a fiatalok fizetései csökkentek, mivel a fizetésemelés aránya nem tartotta a tempót az inflációval. Oroszországban például 1994-ben a fiatalok 82%-a kapott a minimálbérnek megfelelő vagy a szegénységi küszöb alatti fizetést. [73]

1. MUNKANÉLKÜLISÉG

Európa számos részén a munkanélküliség és a munkanélkülivé válás veszélye központi kérdés a munkaerő-piaci tapasztalatok megértése szempontjából. Noha a munkanélküliségi ráták rendkívül sokfélék, a fiatalok között minden országban több a munkanélküli (általában a kétszerese a teljes népességnek), és sok országban a legtöbb fiatalnak legalább egyszer meg kell birkóznia a munkanélküliséggel. A férfi és női munkanélküliek aránya szintén változó, a mediterrán országokban általában a nő munkanélküliek vannak többen, míg Finnországban, Svédországban és az Egyesült Királyságban a férfi állástalanok száma nagyobb. [74]

„A fiatalok egy különösen sérülékeny csoport, akik aránytalanul többet nélkülöznek. Ennek egyik fő oka az EU-n belül jelenleg mutatkozó különösen magas fiatal munkanélküliségi ráta.” [75]

Európában a munkanélküliség emellett magasabb a kisebbségek és a bevándorlók között. [76] Magyarországon például a cigányság különösen hátrányos helyzetben van, köztük a munkanélküliségi arány 60-70%. [77] A balkáni háború miatt rengeteg fiatal menekült, akik még sokáig fognak komoly munkaerő-piaci problémákkal szembesülni.

Hollandiában a „munkalehetőségek igazságos elosztásához [...] a jelenleginél 30000-rel több állásra lenne szükség a négy legnagyobb kisebbségből származó fiatalok számára”. [78]

Az EU-ban a majdnem 18 millió munkanélküli közül majdnem 5 millió még nincs 25 éves. A 25 év alattiaknál a '90-es években nőtt meg a munkanélküliek aránya: az 1991-es 16,3%-ról 1995-ig 21,5%-ra. [79] Sőt, az EU-ban a 25 év alattiak majdnem fele csak egy munkanélküli időszak után találja meg első munkahelyét. Az átlag arány azonban nagy különbségeket leplez: 1995-ben Finnországban és Spanyolországban tíz 25 év alattiból nagyjából négy volt állás nélkül, miközben e mutató Ausztriában, Luxemburgban és Németországban 10% alatt volt. [80]

Noha akadnak kivételek (például Görögország, Olaszország, Svédország), a hosszsan tartó munkanélküliség általában az idősebbek problémája. Mindamelllett az EU-ban a 25 év alatti munkanélküliek majdnem 1-e van munka nélkül több mint egy éve. Itt is nagy különbségek mutatkoznak: Olaszországban a munkanélküli fiatalok több mint 63%-a van állás nélkül egy évnél régebben, míg Dániában ez az arány alig haladja meg a 9%-ot.

Az átalakuló gazdaságokban is ingadozik a fiatal munkanélküliek szintje: 1995-ben Bulgáriában a férfiak 43%-a, míg a nők 42%-a volt állás nélkül, míg Csehországban ez az arány mindkét nem esetében alig haladja meg a 8%-ot. Az átalakuló gazdaságok fiatalokra vonatkozó munkanélküliségi rátáját vizsgálva a nemzetközi Munkaügyi Iroda leszögezi, hogy a fiatal munkanélküliek száma „riasztó”. „Miközben a fiatalok átlagban a munkaerő mintegy 15%-át teszik ki, a munkanélküliek több mint 30%-a még nincs 25 éves.” [81] Ezekben az országokban a tartós munkanélküliek száma magasabb, mint nyugaton. [82] Szlovéniában és Bulgáriában a fiatal munkanélkü-

liek több mint fele nem talált munkát legalább egy éve, míg ez az arány Lengyelországban egy a háromból, Csehországban pedig egy az ötből. [83]

A legtöbb fiatal számára a munkanélküliség igen nagy trauma, rossz hatással van önbecsülésükre és lelki egyensúlyukra, noha ez a folyamat megfordul, mielőtt stabil munkahelyhez jutnak. Mindamelllett természetesen, hogy néhány fiatal akkor szembesül rövid idejű munkanélküliséggel, amikor életviteléről dönt: ez gyakran előfordul a zenei és művészeti téren karriert kereső fiatalok esetében. Mások inkább választják a munkanélküliséget, minthogy lejjebb adják hosszú távú álláselképzeléseiket.

Mindeközben a legtöbb országban a csökkenő értékű munkanélküli segély miatt már nem vonzza a fiatalokat a munkanélküliség, mint életforma. A legtöbb országban a 25 év alattiak kapnak csökkent munkanélküli segélyt, néha sajátos politikai döntések miatt (amí gyakran „a munkától vonakodó” ifjúság elképzelésből fakad), de ide kapcsolható a képzést segítő hivatali hozzájárulások szükséglete is.

Bár a legtöbb országban a segélyrendszer két részből áll: egyrészt a munkanélküli biztosításokból, másrészt a szociális támogatásokból, a fiatalok inkább a kevésbé bőkezű szociális segélyre számítanak. [84] A fiataloknak szánt juttatások csak elvétve teremtenek valós gazdasági biztonsági hálót, s a fiatalok egyre jobban szorulnak családi támogatásra. Az EU-ban a segély maximális összege a dán 878 ECU-tól a spanyol 178 ECU-ig terjed. Míg Dániában, Svédországban és Németországban 16 éves korától jogosult valaki a segélyre, Luxemburgban a korhatár 30 év. [85] A mediterrán országok általában sokkal szigorúbb feltételekhez kötik a fiatalok segélyhez jutását, itt a család a pénzügyi támogatás legfontosabb forrása, [86] míg az Egyesült Királyságban a legtöbb 16-17 éves fiatal nem jogosult a segélyre, Belgiumban pedig az iskolaelhagyók nem is folyamodhatnak segélyért.

„A szociális ellátások egyre nagyobb nyomás alatt állnak, a fiatalok szociális alapú védelmét szolgáló program pedig különösen veszélyben van, mivel kiszorítják más programok.” [87]

Mivel a kommunista időszakban a társadalmat a teljes foglalkoztatottság jellemezte, számos országban nem is jött létre segélyrendszer 1990 előtt. A jelenlegi segélyrendszerek „meglehetősen összetettek, számos különböző jogosultsági időtartam és segélyformula létezik”. [88] A segély rendszerint a korábbi keresettől, az életkortól és a folyamatos munkavállalás hosszától függ: mindezek a faktorok a fiatalok hátrányos helyzetéhez vezetnek. [89] A segélyre jogosító munkaidő viszonylag hosszú: általában egy év teljes állásban eltöltött idő tesz jogosulttá, míg Magyarországon ez az idő két év. [90] Bulgária, Magyarország, Lengyelország és Szlovákia 400 fiatalját bevonó tanulmányában Kovatcheva [91] azt találta, hogy miközben a munkanélküliek mintegy fele kapott valamekkora mértékű állami juttatást, egyikük sem az államot jelölte meg legfőbb bevételi forrásként.

Mivel az álláslehetőségek nem megfelelőek és számos fiatal nem jogosult segélyre (főleg az iskolaelhagyók), így azt is megállapíthatjuk, hogy nő a rejtett munkanélküliek száma (akik sem regisztráltak, sem állásban nincsenek, nem vesznek részt oktatásban vagy képzésben). Nagy-Britanniában Williamson [92] ezt a csoportot nevezi „O státuszúak”-nak: arra a tényre utalva, hogy a segélyrendszer megváltozásával ezek a fiatalok a hivatalosan még munkanélküliként sem jelennek meg. Miközben az EU-ban kevés kutatás fókuszált a 15-24 évesek rejtett munkanélküliségére, 5 olaszból egy ebbe a kategóriába esik, míg Dániában és Ausztriában ez az arány csak kb. 6%. Nagy-Britanniában ez az arány körülbelül 16%, ami éppen az európai 14%-os átlag fölé esik. [93] Noha a posztkommunista országok összehasonlítható adatai nem állnak rendelkezésre, néhányban kimutatták a rejtett munkanélküliség növekedését (például Oroszországban). [94]

2. ALULFOGLALKOZTATOTTSÁG

A fiatalok egyre magasabb képzettsége és a közöttük lévő magas munkanélküliség miatt több országban napirendre került az alulfoglalkoztatottság problémája. Az Európai Közösség Háztartási Panel kutatás például kimutatja, hogy a 16-29 éves munkavállalók között 10 emberből 6 alulfoglalkoztatottnak tekinti magát. Dániában ez az arány tízből hét. A mediterrán országokban talán kevesebb az alulfoglalkoztatott, mert a családok jobban hajlandók támogatni fiataljaikat hosszabb munkanélküli időszak alatt. Bár a nemzeteken belül eltérések tapasztalhatók, mégis a lényeg az, hogy az összes EU tagállamban e korcsoport több mint fele véli úgy, hogy a képzettségeiknek nem megfelelő, alacsonyabb szintű állásban van. [95] A 30 év alattiak 30%-a keres másik állást annak reményében, hogy előrébb léphet; miközben néhányan állásuk elvesztésétől tartanak, a többség jobb körülményekre vágyik. [96]

Hasonló probléma ütötte fel a fejét a posztkommunista társadalmakban: Oroszországban például az állásban lévők 42%-a nem a képzettségének megfelelő munkát végzi. [97]

3. ÖNFOGLALKOZTATÁS, ALTERNATÍV ÉLETPÁLYÁK

A fiatalok munkaerő-piacán tapasztalható bizonytalanság, a bizonyos országokban észlelt magas munkanélküliség és alulfoglalkoztatottság együtt vezettek az önfoglalkoztatás jelentőségének növekedéséhez: a fiatalok megpróbálják kompenzálni a hagyományos lehetőségek hiányát. Az EU-ban a 30 év alattiak mintegy 7%-a önfoglalkoztató, az arány Dél-Európa országaiban a legmagasabb. [98] Számos szakíró szerint a növekvő önfoglalkoztatottság a munkavállalási lehetőségek beszűkülésére utal. Sőt, Nagy-Britanniában például, miközben nőtt az önfoglalkoztatottak száma, a vállalkozások kudarcának aránya rendkívül magas. [99]

A kelet-európai átalakuló gazdaságokban az új vállalkozások nagy százalékát fiatalok indították el. Fóti szerint az önfoglalkoztatottá válás ösztönző erői a megélhetési

alternatívák leszűküléséhez köthetők. Különösen a magasabb végzettség nélküliek számára „egy magánvállalkozás beindítása gyakran tűnik az egyetlen esélynek ahhoz, hogy vezető helyzetbe kerüljenek, és jól keressenek”. [100] Az önfoglalkoztatás általában valamilyen speciális szaktudáson vagy kereskedelmi tevékenységen alapszik. [101] Miközben az önfoglalkoztatás gyakran tekinthető túlélési stratégiának, a poszt-kommunista országokban sok fiatal szándékosan választja az önfoglalkoztatást. Oroszországban például a fiatalok többsége (55%-a) nevezi meg preferenciaként az önfoglalkoztatást. [102] Mégis az önfoglalkoztatók jelentős része (egyharmada) tekinti magát „kényszervállalkozónak”: ezek a fiatalok azért dolgoznak ilyen keretek között, mert ez az egyetlen módja annak, hogy eltartsák magukat és családjukat. [103] Akárcsak nyugaton, itt is nehéz sikeressé válni az önfoglalkoztatás útján elindulva: előfordulhat, hogy a kevés bevétel is csak rengeteg munkaóra alatt jön össze. Bulgáriában például az önfoglalkoztatott fiatalok 35%-a állította, hogy több mint 60 órát dolgozik hetente. [104]

Mivel az önfoglalkoztatás gyakran túlélési stratégiává válik, a szektor néhány „szakmája” a törvényesség határát súrolja. Előfordul, hogy a keresőtevékenység mellett munkanélküli segélyért is jelentkeznek (ez részben olyan üzletvezetési technikák által válik lehetővé, amelyek során inkább az alvállalkozások vannak előtérben), de ide tartozhat a drogkereskedelem, a rendszeres segélycsalás és a lopás. [105]

Oroszországban 1990 és '94 között 40%-kal emelkedett azon fiatalok száma, akik azt mondták, hogy hajlandók illegális tevékenységet végezni finansziális problémáikat orvosolando. [106]

4. SZAKKÉPZÉS

Noha jelentős az a folyamat, hogy az oktatásban résztvevők létszáma növekszik, az iskola utáni szakképzés továbbra is fontos útja a munkaerő-piacra jutásnak Európa minden államában. Miközben rengeteg különféle program folyik, alapvető különbség van a szakmunkástanulói modellek (amit irányíthat a munkaadó, esetleg létezhet valamilyen partnerség a munkaadók, a szakszervezetek és a kormányok között) és a főlzárkóztató modellek között, amelyek többnyire a hátrányos helyzetű csoportok (például munkanélküliek vagy alacsonyán képzettek) munkába állíthatóságának javítását célozzák meg. A főlzárkóztatási tervek egyre fontosabbak Európa-szerte.

Az EU-ban összesen a 15-19 éveseknek mintegy 22%-a, a 20-24 éveseknek pedig 6%-a vesz részt valamiféle szakoktatásban vagy -képzésben. [107] Viszont rengetegen elégedetlenek a képzésükkel: az EU-n belül a 30 év alattiak 46%-a érezte úgy, hogy nem kapott megfelelő, szakmája szerinti képzést: Portugáliában a legkevésbé, és Hollandiában a leginkább elégedettek az emberek. [108] Komoly országonkénti különbségek mutatkoznak mind a módszertanban, mind a részvételi arányban. A szakoktatás és -képzés körébe tartoznak a munkahelyi, az oktatási rendszeren belüli képzések, illetve az e kettőt ötvöző programok. A 15-19 évesek részvételi aránya Ausztriában, Belgiumban, Spanyolországban és Németországban a legmagasabb, míg az Egyesült Király-

ságban, Portugáliában és Írországban a legalacsonyabb. A 20-24 évesek esetében Németország és Belgium vezet, miközben Ausztriában, Görögországban és Spanyolországban alacsony a részvételi arány. [109]

Kelet-Európában a szakoktatás és -képzés ugyancsak különféle formákban létezik. Ám az EU-tagállamokkal ellentétben itt a '90-es évek folyamán leépültek a szakképzési lehetőségek az emelkedő fiatalkori munkanélküliségnek és az állami szektor összeomlásának köszönhetően. A közsféra álláslehetőségeinek csökkenésével egyetemben a képzési részlegek és épületek számos iparágban felszámolásra kerültek, s a fiatalok számára az új társadalmi-gazdasági rendszer a radikális törés szimbólumává lett a korábbi karrierpályák, főleg a szakképzés vonatkozásában. Romániában például a szakmunkásképzés és a műszaki oktatás szétesőben volt a '90-es évek folyamán: 1992/93-ban 390 700 hely volt, 1994/95-ben már csak 356 000. [110] A nyugat-német kettős rendszert ebben az időszakban ültették át a kelet-német térségbe.

A képzési helyek csökkenésének orvoslására tett kísérletek a posztkommunista országokban a közvetlen állami beavatkozást is magukba foglalják a képzési programok bevezetésén keresztül. Gyakran azonban kevés pénz jut a képzésre, és a képzés rosszul illeszkedik a munkaerő-piaci lehetőségekhez.

Kelet-Németországban például számos újonnan létrehozott képzési lehetőség működik speciális képzési műhelyeken keresztül (amelyet az állam vagy a régió finanszíroz), Nyugaton ugyanakkor a munkaadók sokkal központibb szerepet játszanak, és a speciális képzési műhelyeket általában a képzettségük és szociális körülményeik miatt hátrányos helyzetű csoportok számára tartják fenn.

Nyugaton az állami finanszírozású képzési programok jelentősége ugyancsak megnőtt, részben a fiatalok munkanélküliségére adott válaszként. Ugyanakkor – bár néhány program segíthet a munkaerő-piaci marginalizáció visszaszorításában –, általában úgy tekintenek rájuk, mint gyenge alternatívákra a munkaadók szervezte képzési programokkal szemben. Ez a válasz részben a képzés és a munkavállalás közötti gyenge kapcsolat eredménye, de a szakmai gyakorlat alatt kapott alacsony bérekkel szembeni elégedetlenséget is tükrözi.

„A fiatal munkanélkülieknek szánt szakképzési programokat egész Európában kritizálják. Úgy vélik, hogy elavult szakképzettséget adnak; kizárólag a munkaadóknak hasznos, akik a tanulókat munkaerőként alkalmazzák a képzés során, a végén pedig nem ajánlanak fel nekik munkaszerződést”. [111]

Ezek a kritikák vezettek a Luxemburgi Értekezleten egy új, Uniós szintű megállapodáshoz. Ezen a találkozón számos közös alapelvet fogadtak el azon intézkedésekhez kapcsolódóan, amelyek csökkentik a marginalizálódás esélyét azon fiataloknál, akik legalább hat hónapja munkanélküliek. A megállapodásban kifejezést nyertek a fiatalkori munkanélküliség szintje és a tartós munkanélküliek nehézségei miatt érzett aggodalmak is. Noha a luxemburgi egyezmény célja az alapelvek legszélesebb körű lefek-

tetése a munkaerő-piaci integráció támogatása érdekében, az egyes országokban a problémakör kezelésére számos kezdeményezés működik és áll fejlesztés alatt. Nagy-Britanniában a New Deal magába foglalja a főbb luxemburgi alapelveket, amelyek garantálják a hat hónapja munkanélküliek számára (a 25 év fölöttiek esetében ez egy év), hogy választhatnak az alábbi négy lehetőség közül (nem feltétlenül lesz mindegyik elérhető minden fiatal számára, és a segélyezésben szankciók érik azokat, akik visszautasítanak egy ajánlatot):

- Munkalehetőség, aminek keretében a munkaadók állami támogatásban részesülnek, ha foglalkoztatnak egy alkalmas fiatalot (heti 60 font hat hónapon át). Ezután a foglalkoztatás folytatása nem kötelező. A képzésnek is le kell folynia, amit az állam támogat (750 font).
- Munka az önkéntes szektorban, amelynek része hat hónap munkatapasztalat és képzés, amelyért a munkaadó hasonló mértékű támogatást kap.
- Környezetvédelmi választási lehetőség, ami szintén hat hónapos foglalkoztatást és képzést kínál, ám ennek célja környezetvédelmi hasznok elérése.
- Teljes időtartamú oktatás és képzés egy éven át elsősorban alacsonyan képzett személyek számára.

Hasonlóan Németországban a „Munka mindenkinek” kezdeményezés részeként biztosítanak majd állást egy vállalatnál minden olyan iskolaelhagyó számára, akik képtelenek voltak olyan vállalatot találni, ahol képzés is folyik. A jelenlegi rendszer részei:

- A „Szakképzés Előtti Év” (BVJ), amit kötelező letölteni egy szakiskolában, és nem ad további képzettséget. 1993 óta a „Keleti Közösségi Kezdeményezés” minden évben több mint 10 000 szakmunkástanulói helyet teremtett.
- A szakképzés előtti fokozatok (a BVJ után) rendszerint magukba foglalják az alacsony képzettséget igénylő segédmunka-szektorban eltöltött munkaidőt azért, hogy kialakuljanak a „puha képességek” és pályaválasztási tanácsokat adjanak.
- Új képzési programok kezdődtek a média és számítástechnika területén, mivel alacsony a szolgáltatások szintje és magas az ilyen képzettségek iránti igény. Ugyanakkor a fiatalok részéről mutatkozó komoly érdeklődés ellenére csak kevés munkaadó kínál képzési lehetőséget ebben a szektorban.
- Az állami támogatású képzési műhelyek a hagyományos „kettős rendszer”-ben. Ezeket azért vezették be, hogy kompenzálják az „Új Térségek”-ben tapasztalható képzési helyek hiányát, noha a képzés utáni munkanélküliség kockázata továbbra is magas.

A számos különféle tudásátadási módszer mellett az új intézkedéseket a következőképpen lehet csoportosítani:

- Sokféle kezdeményezés alapja a garantált állás, az oktatás vagy képzés a fiatal munkanélküliek számára különféle feltételekkel az alkalmasságtól függően (Egyesült Királyság, Hollandia, Dánia, Svédország).
- A szakképzés kiterjesztéséért és a társadalmilag hasznos munkaprogramok támogatásán alapuló foglalkoztatási kezdeményezésekért hozott intézkedések (Franciaország, Spanyolország, Olaszország).
- Szakképzést megelőző kurzusok és szakmunkástanulói helyek bővítése (Németország, Spanyolország).
- Álláskezdeményezések, amelyek célja az oktatási és foglalkoztatási programok közötti szakadék csökkentése (Németország, Olaszország).

II. SEBEZHETŐSÉGI SZINTEK ÉS A KOCKÁZAT FORRÁSAI

Noha a fiatalokra úgy tekintünk, mint különösen sebezhető csoportra, minden európai országban meghatározhatók a különösen sebezhető fiatalok csoportjai. Ezen fiatalok munkavállalási esélyei gyakran korlátozottak, aminek végső soron káros hatásai lehetnek társadalmi és gazdasági fejlődésére, illetve a személyes elégedettség szintjére. Miközben a munkaerő-piaci struktúrák igen sokszínűek, a sebezhetőség számos közös tulajdonságot mutat különböző térségekben, és véleményünk szerint közös megoldások kifejlesztése lehetséges.

A posztkommunista országokat kivéve, az iskolai teljesítmény és a munkaerő-piaci tapasztalatok közötti erős összefüggés annyit jelent, hogy az iskolából alacsony képzettséggel kikerülő személyek hátrányba kerülnek a munkaerő-piacon. Mivel egyre több magasan képzett ember kerül ki az iskolákból, a végzettség egyre kevésbé jelent előnyt. [112] Ahogy Breen és Whelan megállapítják: „noha az elmúlt évtizedek során folyamatosan nőtt az iskolai teljesítmény szintje, ezidőközben viszont csökkentek a magasabb fokú bizonyítványokért elérhető javak”. [113] Az iskolát a minimális végzettséggel befejező fiatalok fokozott nehézségekkel szembesülnek a munkaerő-piacon, miközben kortársaik átlagos teljesítménye nőtt és egyre kisebb az igény a képzetlen munkaerőre.

Az iskolai teljesítmény és a sérülékenység közötti viszonyt legjobban a munkanélküliségi ráták tükrözik, de a marginális és bizonytalan állásokban is megmutatkozik. Az alacsonyan képzett fiatalokat rendszerint a szolgáltató szféra legalacsonyabb szintű munkáira veszik fel, gyakran csak részmunkaidőben és ideiglenes szerződésekkel.

Mások belépnek a munkanélküliség és a kormányzati képzési programok „ördögi körébe”, amit újabb munkanélküli időszak és újabb képzések követnek: néhányan időnként kitornek a körből egy rövid ideig tartó munka erejéig. [114]

Az oktatás némi védelmet nyújt, hiszen a munkanélküliség azok között a legnagyobb, akik nem tanultak tovább a középiskola alsóbb osztályainak elvégzése után.

Az Eurostat Munkaerő Vizsgálat adatai azt mutatják, hogy az iskolát a tanköteles kor lejártakor elhagyókhoz viszonyítva a felsőfokú végzettséget szerzők között csak fele annyi a munkanélküli. [115] A leginkább hátrányos helyzetű csoport azonban talán az írás-olvasás és számolás alapkészségeivel sem rendelkezik. [116] Ez a csoport (tíz fiatal közül egy) komoly nehézségekkel találja magát szembe a munkaerő-piacon, és nem tud profitálni a rendelkezésre álló képzési programokból sem, hiszen ezek automatikusan feltételeznek bizonyos fokú írni-olvasni és számolni tudást.

„A csak általános iskolai végzettséggel rendelkezőket érintette leghátrányosabban a gazdasági átalakulás, miközben a felsőfokú végzettségűek között a munkanélküliek aránya kevesebb, mint egyharmada az országos átlagnak az összes országban.” [117]

Azt jelenti ez tehát, hogy az oktatás a megoldás? Azok számára feltétlenül, akik híján vannak a leelemibb készségeknek. Viszont a szakképzetlenek és aluliskolázottak iránt mutatkozó igény zsugorodása egyre fontosabbá teszi a fiatalok számára, hogy sikeresek legyenek oktatási karrierjük során, még ha a végzettség értékének inflálódása csökkentheti is a belőle származó valódi előnyöket. Bár a diplomások előnyben vannak a munkaerő-piacon, sokan közülük alulfoglalkoztatottak. Az EU-ban 1995-ben az egyetemet végzett 25-29 évesek majdnem egyötöde dolgozott ügyintézői vagy eladói állásokban: Belgiumban tíz diplomás közül három dolgozott ilyen állásban, míg a skála másik végén, az Egyesült Királyságban 14% volt az ilyen státuszban foglalkoztatottak aránya. [118] Még ha tágítjuk is a korcsoportot, hogy figyelembe vegyük, hogy a diplomások számára időbe telhet, amíg megalapozzák karrierjüket, akkor is azt látjuk, hogy az egyetemet végzett 25-34 évesek csupán 52%-a dolgozik vezetői vagy értelmiségi állásban: a 35-59 évesek között is csak 65%-ra nő ez az arány.

Egy másik sebezhetőségi forrás a szakképzés minőségének ingadozásához és a szakképzésből a munkaerő-piacra vezető utak különféle állapotához kapcsolódik. Ezen a téren erősen elválík egymástól a munkaadók bevonásával futtatott szakmunkásképzés, valamint a formális iskolai tudásátadás és a kormányzati kézben lévő programok, amik általában felzárkóztató természetűek. A munkaadó bevonása nem feltétlenül biztosítja a képzés minőségét és a konvertálható készségeket, ám gyakran nyithat utat a tanulók számára olyan munkák felé, amelyeket nem hirdetnek meg a nyílt piacon. Nagy-Britanniában kimutatták, hogy a „környezet”, amelyben a képzés folyik, fontosabb, mint az adott képzés „tartalma”. [119] Hasonlóan Németországban egyes vélekedések szerint, akinek nem jut hely a „duális rendszer”-ben, és az előszakképzési programban indul el, számos nehézséggel szembesül a munkaerő-piacon.

A képzés és a foglalkoztatás közötti viszony merevsége vagy rugalmassága szintén fontos. Amíg a merev munkaerő-piacokon a formális szakirányú képzésből kimaradókat esetleg törvényi úton zárják ki bizonyos foglalkoztatási szektorokból, addig a rugalmas munkaerő-piacokon az értelmiségi munkakörökön kívül nagyon kevés állást tesznek elérhetetlenné a végzettség alapján.

Németország a rendkívül merev munkaerő-piacra példa, ahol minden szakképzett-séget igénylő állás elérhetetlen azok számára, akik nem a kettős rendszerben szereztek

képzettséget. Mivel már kilenc éves korban (négy év iskola után) megtörténik a szétválasztás az általános tantervű és a szakképzési irányba, a későn érők esélyei rendkívül beszűkülnek. Ebben a helyzetben egy szakmunkás gyakorlati hely megszerzésének kudarca tartós munkaerő-piaci marginalizációhoz vezet. A sebezhetőség visszاسzorítása részben a rugalmasságtól és az új készségek elsajátításának élethosszig tartó esélyeitől függ.

A posztkommunista országokban bonyolultabb a helyzet a kaotikus munkaerő-piaci viszonyok miatt. A rendszerváltás előtt az iskolai teljesítmény és a munkaerő-piaci tapasztalatok közötti kapcsolatok nagyban hasonlítottak a nyugat-európai viszonyokra. Sőt, egyesek szerint ezek a kapcsolatok merevebbek voltak, mint nyugaton. [120] Az 1990-es években rengeteg fiatal csak nehezen talált a végzettségének megfelelő állást. Mindamelllett védhető az az álláspont, hogy az oktatás továbbra is védelmet nyújt a munkanélküliséggel szemben, mivel a legmagasabb végzettségűek kapnak leginkább értelmiségi és vezetői állásokat. [121] Roberts és Fagan azonban más értelmezést javasol. Tekintettel arra, hogy mekkora különbségek tapasztalhatók az állásbiztonságban és az anyagi haszonban a köz- és a magán-szférában, illetve a marginális és a rendszeres munkák, az alkalmazottak és az önfoglalkoztatottak között: szerintük az oktatásnak csak kisebb hatása van a munkaerő-piaci sikerre. [122] Ugyanis az általuk vizsgált 20-26 éves csoporton belül a legmagasabb végzettségűek több mint fele volt munkanélküli vagy marginális állásban Örményországban, Grúziában és Ukrajnában, tehát szerintük az oktatásban elért eredmények többé már nem garantálják a munkaerő-piaci sikert.

Örményországban, Grúziában és Ukrajnában „a legtanultabb csoport alig valamivel volt sikeresebb, mint a legkevésbé képzett csoport önfoglalkoztatóként (8% a 6% ellenében), szokásos állami alkalmazottként (22 a 20 ellenében) és magán-szférában dolgozóként (17 a 10 ellenében). Ennek megfelelően ritkábban fordulnak elő a magán-szektor marginális állásaiban (21% a 26% ellenében), illetve kevesebb közöttük a tartós munkanélküli (19 a 23 ellenében).” [123]

Roberts és Fagan szerint a posztkommunista országokban egyre fontosabb szerep jut a szülőknek, új, előnyöket hozó tényezők jelentkeznek a munkaerő-piacon. Ide tartozik az idegen nyelv ismerete (főleg az angolé) és az informatikai tudás, amelyek fontos előnyök egy nyugati munkaadónál elnyerendő munka szempontjából. Ez után megállapítják azt is, hogy rendkívül fontosak a szülőkön keresztül szerzett kapcsolatok a sikeresen privatizált és a nyugati cégekkel, valamint az állami vállalatok vezetőivel. Végül pedig fontos a személyiség és a „szerencse” (ott lenni a megfelelő helyen a megfelelő időben).

Mind nyugaton, mind a posztkommunista országokban a szülők egyre nagyobb szerepet játszanak nemcsak mint tanácsadók, hanem mint pénzügyi forrás is. Szerte Európában egyre nyilvánvalóbb, hogy az elégtelen szintű állami támogatások korában a fiatalok mindinkább szüleik támogatására szorulnak részvételüket megkönnyítendő a kötelező korhatáron túli oktatásban, illetve hogy átvészeljék a munkanélküliség vagy a marginális foglalkoztatottság időszakait. Ilyen viszonyok közepette azok, akiket a szüleik képtelenek vagy nem hajlandók támogatni, különösen hátrányos helyzetben

vannak. Dél-Európában létezik a hosszan tartó családi támogatás hagyománya, ami olyan függőségi időszakot jelent, amely a fiatalok húszas éveinek végéig, harmincas éveinek elejéig is eltarthat. Olaszországban például a fiatalok túlnyomó többsége (87%) élt a szülői otthonban 20-25 éves korában, s a 25-29 évesek többsége is még mindig a szüleinél lakott (56%). [124] Észak-Európában viszont a fiataloktól hagyományosan elvárják, hogy anyagilag függetlenek legyenek tinédzser koruk végére, húszas éveik elejére: a családoknak most hozzá kell szokniuk a hosszabb függőségi időszakhoz. Az Egyesült Királyságban például a 20-24 éveseknek csak 47%-a lakott a szüleinek, míg ez az arány a 25-29 évesek csoportján belül mindössze 17%. [125]

Rengeteg fiatal esetében a sebezhetőség erős összefüggést mutat azzal, hogy képtelenek a háztartásváltásra. Ez különösen igaz azokra, akik távoli vagy gazdaságilag hanyatló térségekben élnek, és lakóhelyet kell változtatniuk a munkavállaláshoz, de vonatkozhat olyan fiatalokra is, akik kilépnek a szűkebb pátria biztonságából.

Nagy-Britanniában például a fiatal hajléktalanok egynegyede és a börtönlakók 38%-a korábban állami gondozott volt. [126] Mivel sok európai országban a fiatalok számára csak korlátozottan érhető el a szociális segélyek, sokkal nehezebbé vált egy független élet fenntartása vagy a földrajzi mobilitás.

Végül pedig fel kell ismernünk azon fiatalok sebezhetőségét, akik kiléptek a munkaerő-piacról és csak nehezen találnak új behatolási pontokat. Ilyenek a fiatal anyák (főleg azok, akik egyedül nevelik gyermeküket), a korábban már említett O státuszúak csoportja, a hajléktalan fiatalok, illetve a rokkantságuk vagy teljesen reménytelennek ítélt helyzetük miatt visszahúzódók csoportja.

III. HELYES GYAKORLAT

Miközben számos példa akad a kormányzati beavatkozásra a sebezhetőség csökkentése érdekében, lehetetlen akár egyetlen olyan kezdeményezést is kiemelni, amely könnyedén beilleszthető az egész Európában található sokszínű intézményi környezetbe. Sőt, az egyes országokban meglévő legkülönbözőbb szükségletek kielégítéséhez több intézkedésre van szükség. Ebben a részben néhány olyan programot helyezünk górcső alá, amelyek sikeresnek tűnnek.

1. A RENDKÍVÜLI SEBEZHETŐSÉGET MUTATÓ SAJÁTOS CSOPORTOK SZÜKSÉGLETEINEK VALÓ MEGFELELÉS

A fiatal bűnelkövetők általában egy egész sor akadállyal szembesülnek a munkaerő-piaci integráció során. Előfordulhat, hogy a munkaadók diszkriminálják őket korábbi bűnügyeik miatt, de sokuknak a képzettsége is igen alacsony. Hollandiában az Inside

Out program a rövid időre elítélt fiatal bűnelkövetőkre koncentrál. Az oktatás és a képzés már a speciális büntetés-végrehajtó intézetekben elkezdődik, s a programba bevonják a bűnelkövetők szűkebb környezetében működő munkaadókat is. A folyamat végén, elbocsátáskor munkát kapnak, és az utógondoskodás addig tart, amíg az adott fiatalnak állást nem kínálnak. Noha a programba a motiváció alapján választják be a résztvevőket, 56%-uk talál állást, és 11%-uk továbbképzzi magát. [127]

2. A TARTÓS MUNKANÉLKÜLIEK ÉRDEKÉBEN HOZOTT INTÉZKEDÉSEK

A legtöbb országban léteznek programok az ismétlődően vagy tartósan munkanélküliek számára, gyakran kötelező lépések formájában – ezek közül csak kevés a hatékony. Néhány országban nagyobb rugalmasságot és választási szabadságot kínáló intézkedéseket vezettek be a Luxemburgi Értekezlet utóhatásaként. Ezek talán hatásosnak bizonyulnak, de még túl korai lenne példaként előhozakodni velük.

Nagy-Britanniából az egyik jó példa a WISE csoport. A WISE csoport egy magas profitot hozó magáncég, amely munkát és képzést biztosít a munkanélküliek számára (korosztálytól függetlenül), méghozzá úgy, hogy szolgáltatásokat ad el elsősorban a helyi hatóságoknak. A csoport Heatwise részlege például házak szigetelését végzi, míg a Gardenwise részleg kertészkedéssel és tájrendezéssel foglalkozik. Ahhoz, hogy valaki megfeleljen erre az „állásra” ezen a köztes munkaerő-piacon, legalább hat hónapig tartó munkanélküliség szükséges. Az állás teljes mértékben önkéntes, és a munkavállalókat egy évig alkalmazják minimálbér környéki összegért, miközben piacképes tudást szereznek.

3. ÁTÁLLÁSI NEHÉZSÉGEK MEGKÖNNYÍTÉSE

Számos országban vezettek be olyan programokat, amelyek a különösen sebezhető fiatalok csoportjainak kínálnak segítséget – igen biztató eredménnyel. Ezek a programok az ismétlődő tanácsadásra épülnek, személyes segélynyújtással és tanácsokkal segítik a fiatalokat hosszabb időn keresztül (gyakran az egyéni igényekhez igazítva és egy személyes tanácsadó folyamatos támogatásával). Ide tartoznak még azok a programok, amelyek a hátrányos térségekből származó fiatalok hosszabb képzési és oktatási részvételét többlet-támogatással segítik, valamint a programba lépést előkészítő kurzusok azok számára, akik nem rendelkeznek azokkal az alapkészségekkel, amelyek segítségével igazán kihasználhatják a létező programokat.

4. A VÁLLALKOZÁS BEINDÍTÁSÁNAK SEGÍTÉSE

A legtöbb európai országban, de főleg a posztkommunista államokban egyre fontosabb az önfoglalkoztatás. A fiatalok körében azonban magas az üzleti kudarc aránya. Ilyen körülmények között beindult néhány program, amely a fiatalok vállalkozásainak támogatását szolgálja. Nagy-Britanniában például működik néhány „inkubátor” központ, amelyek rugalmas és alacsony költségű üzleti telephelyeket kínálnak a gazdaságilag és szociálisan rászoruló térségekben. A fiatal vállalkozóknak pénzügyi

támogatást nyújt az Enterprise Allowance és a Prince's Youth Business Trust: mindkettő üzleti kölcsönöket ad olyan embereknek, akik aligha találnának piaci támogatásra.

IV. A SEBEZHETŐSÉG CSÖKKENTÉSE

A fiatalok mindig is nehézségekkel küzdöttek a foglalkoztatás követelményeihez való alkalmazkodás terén. Mivel először lépnek be a munkaerő-piacra, a fiatalok munkanélküliségi szintje mindig magasabb, mint a felnőtteké. Ráadásul az ebben a fejezetben tárgyalt aggasztó folyamatok többsége (például a foglalkoztatás esetlegessége és növekvő bizonytalansága) valószínűleg továbbra is jellemző lesz a modern munkaerő-piacokra. Miközben észleljük e folyamatokat, néhány javaslattal is előállunk, hogy miképpen lehetne csökkenteni a leginkább sérülékenyek nehézségeit.

Magas színvonalú képzéseket kell biztosítani, lehetőleg a munkaadók és az oktatók támogatásával és együttműködésével. A modern társadalom megköveteli a magasan képzett, a műszakilag kompetens munkaerőt, és a képzési programok csak akkor hatékonyak, ha képesek jól képzett fiatal munkásokat kinevelni, akiket a potenciális munkaadók is annak ítélnék meg. Egész Európában elégedetlenek a szakképzés színvonalával, gyakran okkal, mivel a szakképzés általában az akadémikus, felsőbb oktatási szintekkel gyenge kapcsolatban áll.

Először is, miközben elmaradt mögöttünk az „egy életre szóló állás” időszaka és ránk köszöntött a bizonytalanság és esetlegesség kora, fontos biztosítani, hogy a fiatalok ne kerüljenek a sorozatos bizonytalan állások és az ismétlődő felzárkóztató képzések csapdájába. Az „ördögi kör”-t meg kell állítani. A depriváció körének megtöréséhez annyi szükséges, hogy felismerjük, hogy a marginalizálódott fiataloknak kínált képzések ritkán megfelelőek.

A Luxemburgi Értekezlet néhány érdekes program bevezetését eredményezte a sebezhetőség elleni harc jegyében, ezek hatásának megítélése azonban még korai lenne. Üdvözlendő a nagyobb rugalmasság és a választási lehetőségek bővülése, de néha az az érzésünk támad, hogy az új programok a korábbiak mennyiségileg növelt változatai. Nagy-Britanniában és Németországban például az elég hagyományosnak számító felzárkóztató programok az új rendszer alappillérei. Miközben úgy tűnik, hogy több munkaadót sikerült bevonni, a munkalehetőségek továbbra is az új programok sáncain belül maradtak.

Másodsorban az oktatás, a képzés és a foglalkoztatás közti viszonyok a legtöbb országban túlszabályozottak: ez problémás azon munkaerő-piacok esetében, amelyek munkásaiktól nagyobb rugalmasságot várnak el. A fejlett gazdaságban elengedhetetlen, hogy a munkavállalók egész életük során új készségeket és bizonyítványokat gyűjthessenek be, ami egy biztonsági hálózt hozhat létre a hátrányos helyzetűek foglyai számára.

Fokozott figyelmet kell szentelni azoknak, akik híján vannak az alapvető készségeknek is, amelyek nélkül foglalkoztatási kilátásaik drámaian csökkennek.

Harmadrészt sok fiatal legfontosabb munkaerő-piaci tapasztalata a részmunkaidős állás lett. Ez a munkatípus lehetőséget biztosít a fiataloknak arra, hogy a tanulás mellett dolgozzanak. Mások számára azonban ez csupán a teljes munkaidős állás gyenge alternatívája, e csoportnak magas színvonalú oktatást és képzést kell elérhetővé tenni.

Negyedszer, további intézkedések szükségesek a posztkommunista országokban a sebezhetőség csökkentésére. Az idegen nyelv ismerete és az informatikai tudás kiemelten fontosak, de a minőségi munkahelyek és több külföldi tőke bevonásához fel kell ismerni, hogy vállalatokat a helyi munkaerő színvonala alapján lehet egy országba csábítani. A posztkommunista országoknak ebben a tekintetben javítaniuk kell versenyképességükön a fejlett nyugati országokhoz képest. A posztkommunista országok fiataljai között egyre nagyobb teret nyer az önfoglalkoztatás: miközben ezt többnyire túlélési stratégiának tartják, a fiatalok kívánatos életpályának tekintik.

Egyeseknek az önfoglalkoztatás hosszú munkanapokat és alacsony javadalmazást jelent, másoknak viszont ez vezethet a minőségi életvitelhez, a margón pedig a törvényes és törvénytelen tevékenységek felé sodródás kezdetét képviselheti. Ilyen környezetben a prioritások közé kellene venni a vállalkozói képességek fejlesztését.

Ötödször, miközben a legtöbb országban a munkanélküliség a fiatalok élettapasztalatainak megszokott részévé vált, fontos megtalálni a tartós munkanélküliség elleni küzdelem eszközeit és a munkanélküliek pénzügyi támogatásának adekvátabb formáit.

Be kell látni, hogy a családi támogatás nem tart örökké, és néhányak számára a mobilitás a biztonság előfeltétele. A megfizethető lakhatás a fiatalok esetében rendkívül fontos.

Végül pedig minden országban léteznek a fiataloknak olyan csoportjai, amelyek különösen sebezhetők. Ezek csoportok különféle szükségletekkel, de vannak köztük bevándorlók, menekültek, kisebbségi, hajléktalanok, a szűkebb pátriájuk biztonságát elhagyók és mozgássérültek.

SZABADIDŐ: KOCKÁZATI TÉNYEZŐK ÉS A SEBEZHETŐSÉGHEZ VEZETŐ UTAK (Anthony Azzopardi)

BEVEZETÉS

Nem könnyű feladat egyszerű szavakkal definiálni a szabadidő fogalmát. A népszerű értelmezések skálája igen széles: „felhasználható szabadidő”, „nem munkával töltött idő”, „személyes idő”, „szórakozás ideje”. Kissé földhöz ragadtan fogalmazva a szabadidőre úgy is lehetne tekinteni, mint arra a szakaszra az egyén napirendjében, amikor valaki azt csinálja, amit akar, legalábbis egy meghatározott időszakban.

Más szóval a szabadidő egy nehezen megfogható fogalom, aligha szorítható egy konkrét definíció határai közé. Az angol „leisure” szó a latin licere igéből ered, aminek a jelentése „szabadnak lenni”. Szintén direkt kapcsolatban áll a régi francia „loisir” szóval, ami annyit tesz: „megengedett” (Jensen, 1977, Patmore, 1983). A szó maga különféle kontextusokban bukkan fel.

A „visszamaradt idő megközelítése”-ként ismert változat szerint a szabadidő az az idő, ami a munka, a mindennapi szükségletek (pl. alvás, evés) kielégítése után megmarad.

Ezt a megközelítést Brightbill (1963) alkalmazta: „A szabadidő az az idő, ami az után marad, hogy elvégeztük a létezésünkhöz szükséges dolgokat, azokat, amelyeket meg kell tennünk – biológiai értelemben – az életben maradáshoz [...], valamint a megélhetéshez szükséges dolgokat”.

A második megközelítés a szabadidőt a tevékenységhez köti. A szabadidő az az idő, amikor szabadidős tevékenységeket végzünk.

Ez lehet relaxáció és regenerálódás, szórakozás és változatosság, valamint szociális és személyes elégedettség. Dumazedier (1967) például azt állította: „A szabadidő az a tevékenység – a munka –, családi és társadalmi kötelezettségeken túl –, amit az egyén szándékosan választ pihenés, szórakozás, vagy tudásának szélesítése, és spontán társadalmi szerepvállalás, kreatív kapacitásának szabad gyakorlásának céljából”. A szabadidő tehát az idő felhasználása, nem pedig maga az idő. DeGrazia (1962) úgy látja, hogy a szabadidőt e két megközelítés kombinációjaként kell látni. Ami az időt illeti, a szabadidő arra az időszakra vonatkozik, amit önmagunkra fordítunk, mint attitűd pedig a szabad akarathoz, a kényszer hiányához és a választás szabadságához köthető.

A harmadik megközelítés az első kettő elemeit kombinálja egy lényeges, szubjektív dimenzió hozzáadásával. A szabadidőt a személyiség attitűdjéhez és a tapasztalat minőségéhez köti.

Ez esetben tisztán elkülönül egymástól a szabadidő és a szabadság; az, hogy egy személynek marad ideje a munkáján túl, nem feltétlenül jelenti azt, hogy teljesen sza-

badon választhatja meg, hogy miképpen használja fel ezt az időt. Kelvin (1979) különbséget tett „objektív” és „szubjektív” szabadidő között. Egy személy objektív szempontból szabad lehet minden vasárnap, ám szubjektív értelemben kötelességének érezheti, hogy elvégezze teendőit a kertben vagy meglátogassa egy idős rokonát. Kelvin szerint csak akkor beszélhetünk szabadidőről, amikor az egyén úgy gondolja, hogy független bármiféle külső kényszerrel, és ura saját helyzetének. Ahogy Kelly (1982) írta: „A szabadidő nem az időben és nem a cselekvésben létezik. Hanem a cselekvőben”.

Mindazonáltal az anomália, ami ezen elképzelésekhez kapcsolódik, abban áll, hogy a vágyott szabadság, amit a szabadidővel azonosítanak, jórészt nem valóságos. Először is a felhasználható időt magát is korlátozza az egyén életprogramja és az a tény, hogy az egyén soha nem vonhatja ki magát a társadalmi intézmények uralkodó funkciói (például családi programok, szórakozóhelyek nyitva tartása, évszakokhoz köthető tényezők), valamint a társadalmi konstrukciók arénája (például a társadalmi státuszon, nemén és költségeken alapuló korlátozott klubtagságok) alól, s az egyén egyiken sem tud változtatni. Másodsorban fontos az egyén rátermettsége – és az összes előforduló szabadidős lehetőség – arra, hogy kihasználja az olyan események sorozatából eredő időt, amelyek részesévé az egyén csak a kulturálisan meghatározott körülmények eredményeképpen válhat, mint például a földrajzi, demográfiai, vallási és politikai elemek, vagy akár a szülői hatás, hogy egy adott hobbit vagy sportot űzzön. Harmadrészt különbségek mutatkoznak az egyének személyes terveiben és a társadalom egyes szegmenseinek mindenén átütő hatásmechanizmusában, mint a gazdasági rendszer, a jóléti és foglalkoztatási politikák s értékrendek.

Összefoglalásként megállapítható, hogy a szabadidő a személyes identitás, a kollektív jelentésmezők, a társadalmi kategóriák, valamint a gazdasági és a kulturális tőke kérdéseihez köthető.

A fentiekben említett témák már régóta szociológiai és pedagógiai kutatások tárgyát képezik. Megnőtt az ifjúsági téma jelentősége, mióta Parsons (1942/1964) bevezette az „ifjúsági kultúra” fogalmát: a fiatalok külön világát, amely az életkor és a nem szerepe alapján strukturálódik, és azt az üzenetet hordozza, hogy a nemek közötti különbségek fontos kutatási területek. Azóta is számos, a fiatalok szabadidős tevékenységével foglalkozó tanulmány emeli ki az erős nemek közötti különbségeket (Gratton és Taylor, 1985; Roberts és mások, 1989; Glyptis, 1989; Furlong és mások, 1990), [128] ami annak a jele, hogy a szabadidő még mindig további feltáró munkát igényel. 1993-ban Marsland azt írta, hogy ha több szisztematikus és leíró tanulmány kerül előtérbe, amelyek azzal foglalkoznak, hogy a szabadidő milyen szerepet tölt be a fiatalok pszichológiai fejlődésében, a barátságban, a kortárs csoportokban és a stílus-elemzésben, „tíz éven belül talán sokkal többet tudunk majd a fiatalok szabadidős életéről, mint ma”.

Mindeközben a megnövekedett igényeket kiszolgáló szabadidős szolgáltatások fejlődésével az ember a változatos életstílusok egyre feltűnőbb jelenségére adott legkü-

lönfélébb társadalmi reakciókkal találja magát szemben a megnövekedett oktatási lehetőségek és a technikai fejlődés eredményeképpen. A fiatalkori bűnözést elméleti oldalról megközelítők Cohen (1972) és Young (1974) nyomán „népi ördögökről és morális pánikról” beszélnek, Coleman (1961) figyelme a „zenei fogyasztás”-ra irányul, miközben a birminghami iskola (‘70-es és ‘80-as évek) „a stílus látványos formái”-ra, mint a felnőtt társadalom dominanciájára adott válaszra koncentrálnak. Ezek a válaszok nem csak Nagy-Britanniában figyelhetők meg. Portugáliában például a fiatalok kockázatos magatartásukkal próbálják meg áthágni képességeik határait: ide tartozik a korai szexuális tapasztalatszerzés vagy a gyorsajtás (Portugáliai Jelentés, 1999). Az „izgalom hajszolása” így hát a szabadidős szótár részévé vált.

Másrészt viszont szerte Európában fellelhetők „a szabadidő kitöltésének” egyéb formái. Svájcban és Svédországban például a fiatalok rendkívül aktívnak bizonyulnak különféle szervezetekben és szövetségekben. A 15-19 éves svájci korosztály 53%-a működne aktívan valamely szervezetben vagy sportegyesületben (BFS, 1997) [129], míg a 16-24 éves svéd fiatalok több mint 86%-a tagja valamiféle szervezetnek (Sörbom, A. 1999) [130].

Mindazonáltal számos országban jelentkeznek jelentős gazdasági hátrányok.

A pénzügyi megszorítások és a csekély gazdasági támogatás váratlan konfliktusokat okoz az ifjúsági szolgálatok számára, amelyek célja éppen az alternatív szabadidős tevékenységek biztosítása. Ez a téma egyre inkább előtérbe kerül azokban az ipari és fejlett országokban, ahol a vállalkozói szindróma nagyrészt maga alá gyűrte az állami és a civil (önkéntes) ifjúsági munkát.

A magánvállalkozók komoly beruházása a szabadidős intézményekbe úgy tűnik, életre hívja Veblen (1899/1949) „hivalkodó fogyasztás” fogalmát. Veblennél a fogyasztás és (bővebben értelmezve) az egyén mindahány cselekvési mintája lehet a társadalmi pozíció kifejeződése (Reimer, B. in: Fornas & Brolin, 1995). Így tehát, amit úgy írtak le, mint a szolgáltatások fejlődése, hogy egészségesebb és stresszmentes környezetet teremtsenek a rekreáció számára, sajnos gyakran változott át a tervszerű életpályák megtámadására szolgáló helyszínné. Többek között hirtelen olyan változások zajlottak le, amelyek nyomán a szabadidős szolgáltatások elérhetetlenné váltak az alacsony jövedelműek, a munkanélküliek és elidegenedett csoportok számára – ebben a helyzetben a fiatalok versenyhelyzetbe kerültek egymással.

E háttér tudatában a szabadidős színtér teljes képe, a szabadidő és a velejáró témák céltudatosabb megértésének leírásába foghatunk. Különféle szerzők vélik úgy (Schultze és mások, 1993), hogy a szabadidő inkább személyes elkötelezettség, mintsem a domináns körülmények kínálta lehetőség. A gyorsuló menetrendű mindennapok egyhangúságából való kitörés szükségessége egyszerre veti fel a testi és lelki egészség fontosságát. A munka területén tapasztalható hiányosságok kompenzálása szintén képebe került, mert meg kell birkóznia a technikai haladás egyre csak hízó igényével ab-

ban az értelemben, hogy az autonómia, az öngazgatás és az elégedettség fordított arányban áll e haladás méretével. Mivel a gazdasági minták olyan szintre jutottak el, ahol a kényelem, a sokféleség és a média ábrázolásmódjai (Ibid, 1993) uralják a szabadidős színteret, az összes jövedelmi sávban, minden társadalmi rétegben minden korosztály egyre inkább felismeri a szabadidő hasznosságát.

Ennek az ára azonban az, hogy az igény, a hasznosság és a részvételi hajlandóság – noha az életút során változhat – olyannyira dominálnak, hogy az életstílusok inkább az elérhető szolgáltatások eredményeképpen, mintsem a szabadidő felhasználóinak elvárásai mentén alakulnak ki.

A szabadidő fogalma azonban szorosan kapcsolódik saját funkcióihoz és a társadalom faktorainak egyéni szükségleteihez. Kifejezetten a fiatalokra koncentrálnak Fisher és Holder (1981) úgy vélte, hogy a szabadidő a magánszféra és a terület, a csoporthoz tartozás és a fogyasztás színtere. Szerintük a szabadidő a „felnőttkor próbaideje”. Willis (1990) a „személyes identitás” és a „kollektív jelentések” fogalmait tette hozzá ehhez a felsoroláshoz, míg Marsland (1993) „a szabadság édes szigete” és „az individualitás szent bástyája” metaforákkal írja le a szabadidőt.

A fentiek ismeretében leszögezhető, hogy a szabadidő szoros összefüggésben áll több olyan hajtóerővel, amelyek egy fiatal személyes elégedettségének elképzelésére hatnak. Az ilyen erők segíthetik, akadályozhatják, sőt akár vakvágányra is terelhetik egy személyiség céljainak és elvárásainak vonatát. E kereteken belül kell körbejárni a fiatalok szabadidős szükségleteit, hogy a sikertörténeteket, a helyes politikákat és gyakorlatokat, a kockázati pontokat és a sebezhetőség forrásait felismerhessük és elindulhassunk ezek alapján.

I. ALAPVETÉSEK

I. MI A SZABADIDŐ? VAGY MINEK KELLENE LENNIE?

Noha e jelentés egyik legfontosabb feladata felismerni azokat az irányokat a szabadidős tevékenységekben, amelyek sebezhetőséghez vezethetnek a fiatalok életében, elengedhetetlen megkísérelni a lehető legtisztább képet nyújtani arról, hogy a fiatalok legkülönbözőbb csoportjai milyen jelentésekkel telítik a „szabadidő” szót. Végigolvasva a legkülönbözőbb európai országok jelentéseit, szembeötlő, hogy egyre csökkennek a felfogások, adottságok és elvárások közti különbségek. Egyre homogénebb és uniformizált irányvonal van kialakulóban abban az értelemben, hogy a kutatók nézetei és következtetései egyetlen közös pont felé konvergálnak: a társadalmi és politikai változások sokkal inkább adnak okot aggodalomra, mint a fiatalok szükségletei vagy elvárásai. Általánosságban úgy tűnik, hogy különösen szem előtt kell tartanunk Bertrand Russell (in: Schultze és mások, 1993) figyelmeztetését:

„A szabadidő intelligens eltöltésének képessége a civilizáció utolsó terméke.”

Amint a korábbiakból kitűnik, a szabadidőt számos jelentéssel ruházták fel. Mégis mindegyik definíciós kísérletben megkerülhetetlen az idő és a szolgáltatás. Alapjában véve tehát megállapítható, hogy az egyén képessége személyes energiái újjáélesztésére új élmények és gondolkodási módon keresztül az adott személy időbeosztási képességének és a hozzáférhető útvonalak használhatóságának függvénye. Ezen a gondolati kereten belül kell megtárgyalni a szabadidő aktív és passzív felhasználását (pl. sportolás és szabadban végzett tevékenységek az egyik, valamint olvasás és tévézés a másik oldalon), illetve „a szabadidő kitöltésével” szembeni elégedetlenséget (pl. alvás, semmittevés). Ezen a vonalon elindulva hamar belátható, hogy az egyéni életbeli előnyök – főleg a kulturális és gazdasági tőke – nem keverhetők össze a pusztán kínálat vagy az autoriter paternalizmussal. Az, hogy egy fiatal szükségét érzi-e annak, hogy egy bizonyos módon kikapcsolódjon, nem határozható meg csak általános vagy (esetleg) felnőtt fogalmak alkalmazása útján. Mivel ez utóbbit terhelhetik anyagi megfontolások és/vagy tapasztalatok, az eredmény könnyen inadekvát, ha nem alkalmatlan. A szabadidőipar folyamatos térhódítása számos ipari országban például a technika felgyorsult fejlődésének eredménye. Szabadidőipari létesítményekben ez számos esetben konkrét építésben nyilvánult meg, gondoljunk a multiplex mozikra és a csúcstechnikájú hangrendszerrel felszerelt diszkókra. A fiatalok az új és egyre kényelmesebb szabadidő-eltöltési formák keresése során oly rendszeresen költekeznek ezeken a helyeken, hogy a kevésbé költséges alternatívák háttérbe szorulnak. Az ifjúsági központok például egyre kevésbé vonzóak az idősebb korosztályok soraiban (Azzopardi & Debono, 1998; 9. Ifjúsági Jelentés, Németország) [131], noha ezek megteremtették a lehetőségeket a felnőttekkel folytatott interakcióra és a saját maguk irányította szolgáltatásokra (Smith, 1988; Garratt és társai, 1997). A fenti megállapítások fényében semmi értelme siránkozni a jelenlegi folyamatok miatt. Másrészt azonban, ha úgy tekintünk a szabadidőre, mint a társas és személyes tanulás színterére (Marsland, 1993), akkor meg kell lenni a szélsőségek közötti egyensúlyt.

Ezért a közvetítendő üzenet a szabadidő felhasználása terén az, hogy az „alvás”, a „sportolás”, „kommercializált szórakozás” vagy a „klubba járás” közötti döntés inkább ne az hangozzék el: mert nem volt más választás. Ha a szabadidő értelmezése a „csoporthoz tartozás”, a „nyilvános önmegjelenítés” (stílus), a „magánélet” vagy a „rekreáció”, akkor a kirekesztés mindenféle formáját – legyen az köszönhető strukturális, gazdasági, kulturális vagy politikai hátrányoknak – fel kell számolni. Ahogy Eric Grill olyan (in: Willis, 1990:16) frappánsan megfogalmazta:

„Az az állam a Rabszolgaság állama, amelyikben az ember azzal foglalkozik szabadidejében, amivel szeret, és munkaidejében pedig azzal, amire kötelezik. Az az állam a Szabadság állama, amelyikben az ember azt csinálja munkaidejében, amit szeret, a szabadidejében pedig azt, amire kötelezik.”

Noha ellentmondásosan hangozhatnak e mondatok, ideálisnak, sőt, utópisztikusnak tűnne, ha úgy tekinthetnénk a szabadidőre, mint olyan időre, amikor az ember úgy töltődne fel, hogy közben nem kell korlátokkal szembesülnie a személyes elégedettség lehetőségei terén.

2. A SZÓRAKOZTATÓ OKTATÁS

Ez a jelentés már foglalkozott az oktatás kérdéskörével. Ám mivel mind az oktatás, mind a szabadidő politikailag, gazdaságilag és kulturálisan meghatározott, egymásra utaltságuk kölcsönös. Egy, már szinte elavult pedagógiai terminussal élve – akad néhány lecke, amit a két terület vehetne egymástól! Miközben az oktatási programokat általában azzal a szándékkal alakítják ki, hogy az egyén személyes gyarapodását szolgálják az élethosszig tartó képességefejlesztéssel, a gazdasági és politikai stratégiákhoz kapcsolódó megszorítások elérhetetlenné tehetik a felkínált célokat, sőt, akár károssá is válhat a felhasználók számára. Az elhúzóó oktatási programok például, noha a legjobb szándék vezérli őket, gyakran okozzák azt, hogy a fiatalok késve lépnek be a felnőtt világába a munkavállaláson keresztül. Egy másik következmény lehet a fiatalok növekvő függősége a családtól, ami gyakran okoz nehézségeket a szülők számára, a fiataloknak pedig válságba kerülhet az önbecsülése (Jones és Wallace, 1992; Tschanz, 1997) [132].

E gondolatmenethez szorosan köthető az a hatás, amit a szórakoztató-ipari létesítmények növekvő, egyre fejlettebb szolgáltatásai idézhetnek elő.

Mialatt a fiataloknak egyre több választási lehetőségük van, fogyasztói szerepük elnyomhatja szervezői és feltalálói képességüket. Másrészt a lecke, amit az oktatás szereplői vehetnek a vállalkozóktól, a kockázatvállalás birodalmába vezet be minket.

A vállalkozók idejüket, energiájukat és pénzüket fektetik be azért, hogy szórakozást nyújtsanak és profitot termeljenek. Álláslehetőségeket teremtenek, és szakembereket alkalmaznak a színvonal emelése érdekében. Tisztában vannak azzal, hogy vevőik mit akarnak, és azzal, hogy ők milyen exkluzív szolgáltatásokkal állhatnak elő. Sajnos ugyanez nem mondható el az oktatási szolgáltatások terén, amikor a kockázatvállalásról van szó, ugyanis az efféle szolgáltatások még nem jelentek meg olyan vonzó köntösben, nem oly „csillogók”, mint a szórakozóhelyek. Ez az érv ugyanolyan könnyedséggel söpörhető félre, mint amilyen könnyedén meg is fontolható. Természetesen a vonzerő és csillogás, amit az oktatásnak fel kellene mutatnia, azon a törekvésen alapszik, hogy a fiatalokat ugyanúgy le kellene nyugtózni, mint ahogy a partik és egyéb népszerű szórakozási formák lenyűgözik őket. Noha az oktatás a legtöbb európai országban univerzális, nem alkalmas a mókára és kacagásra a merev tantervek, a bizonyítványok és a munkakilátások miatti aggodalom okán.

A szabadidőre oktatásban meg kell találni a kapcsolatot az oktatás és a szabadidő lényegi elemei között. A fiatalok vágya az autonómiára, egy koherens világnézetre (Button, 1977 in: Marsland, D., 1993), illetve a társadalom felelőssége a sebezhetőséggel járó életstílusok lehetőségeinek csökkentésében megközelíthetők, a formális és informális oktatás jobban eltalált keverékének segítségével.

Talán az Ifjúsági Információs Központok számos országban felmerült gondolata – az Európa Tanács kezdeményezésére – megéri a folytatást.

3. ALTERNATÍV SZABADIDŐ

A társadalomkutatók legnagyobb öröme a társadalom rendszeresen jellegzetes változatokat ad a manapság felmerülő témákra. Sokat beszélnek és írnak annak szükségességéről, hogy alaposabban kellene megvizsgálni, hogy hol mi is folyik, és hogy a fiatalok miképpen gyűlnek egybe kikapcsolódni. A bűnüldözés, a törvényhozás és a rendszabályozás, a felelősségteljes gyermeknevelés és a felvilágosító kampányok fontosságát újra és újra kiemelik, akárcsak egy specifikus ifjúságpolitika szükségességét a nemzeti szociálpolitikával szemben (Bulgáriai Jelentés, 1998).

Ez a reakció nemcsak hogy elterjedt, de jó szándékú is. A számonkérhetőség és a felelősség a civilizált társadalmakban nem vehető félvállról. Mégis, bár az előbbi stratégiák rövid távon célravezetők lehetnek, a hosszú távra szóló javaslatokat – többnyire – figyelmen kívül hagyják.

Talán itt az ideje, hogy a felnőtt társadalom leszögezze, inkább elkötelezettje az alternatív szabadidős koncepcióknak, szemben a „valamit tenni kell, és minél gyorsabban” elvével.

A kutatások kimutatták (Roberts, 1981; Marsland, 1993; Hendry, 1993), hogy a fiatalokat hidegen hagyja a pusztá szolgáltatás vagy a paternalizmus. Szembehelyezkednek a szabályokkal és korlátokkal. A maguk urai akarnak lenni, de örülnek a tanácsoknak és a jó példának. Úgy érzik, magukra maradtak a tartós közöny és a tekintélyelvű előírások miatt (Schultze és mások, 1993).

Vajon a társadalmak – főleg az európaiak – tényleg magukra hagyták a fiatalokat a kreatív szabadidő-eltöltési formák keresésében? Egyenes válasz nem adható anélkül, hogy át ne tekintenénk, hogy miféle alternatívák is állnak a fiatalok rendelkezésére. Valójában léteznek lehetőségek sportegyesületek, hobbik, társaságok és kulturális tevékenységek formájában. Néha maguk a fiatalok meg sem fogalmazzák további szabadidős lehetőségek iránti vágyaikat, mert esetleg a már fölkinált alternatívák elérésére (idő, tér, pénz hiányában) sincs esélyük (Ljubljanai Egyetem jelentése, 1988). Továbbra is foglalkozni kell azzal a kérdéssel, hogy rendelkezésre áll-e elegendő lehetőség az önkifejezéshez például a dráma, a zene, a képzőművészet, a szabadban végzett tevékenységek, a sport, a hobbik, a beszélgetések, a jótékonyági tevékenységek, a közösségi munka és szórakozási idő hagyományos oktatási rendsze-

ren kívüli formáin keresztül. Amit népszerűen a „szabadidőipar”-nak neveznek, azt nem értelmezhetjük csupán iparként, ami közvetlen kapcsolatban áll a reklámmal és a kereskedelemmel. Nem lenne okosabb az „ipar” szó megközelítése a szorgalom és a hasznos időben rendszeres foglalkoztatás fogalmain keresztül? Fontos kiemelni, hogy a politikacsinálók szabadidő-fogalmát ki kell tágítani a sajátos törekvéseket favorizáló programokra is. Mivel minden társadalom szinte rendszeresen átalakul mind gazdasági, mind társadalmi értelemben, nem lehet mást tenni, csak megpróbálni kompenzálni a különféle csoportokban tapasztalható deprivációt, ami a kulturális és gazdasági tőkéből fakadó hátrányoknak köszönhető. Nincs értelme állandóan e csoportok létén rágódni és arról morfondírozgatni, hogy bármelyik stratégiát is ültetik át a gyakorlatba, hiányosságok mindig jelentkeznek. Az alternatív szabadidő szolgáltatásának felelőssége a társadalomra hárul, figyelembe véve a társadalmi szereplők egyéni szükségleteit, valamint azt, hogy állandóan jelentkeznek a legkülönbélebb nehézségek, amelyek leginkább a „hátrányos helyzetűeket” küldik a padlóra. Mindegy, hogyan értelmezzük, el kell fogadni, hogy a hátrányok lehetnek éppúgy külső eredetűek, mint az egyén belső tartásából fakadók („választási kapacitás”, – Németországi Jelentés, 1998). Míg az első esetben a társadalomnak meg kell fontolnia a szolgáltatói szerepet, a második esetben támogatóként kell fellépnie. Mindkét esetben a kockázati tényezők elkerülését és a sebezhetőség forrásainak felszámolását kell előtérbe helyezni.

5. A SZABADIDŐ KOMMERSZIALIZÁCIÓJA

A munkaerő- és oktatási piacokon zajló társadalmi változások eredményeképpen a munkán (rendszeres munkavégzés, iskola, további képzési programok) kívüli idő mennyisége és minősége változóban van. Az esték nem feltétlenül szabadok, és a hétvégét már nemcsak a pihenéssel és a családdal azonosítják. Az új munkavállalói formák (például a szerződéses munka, a rövidített munkahét és a több műszakos munka), valamint a munkát megtakarító eszközök (mosógép, mosogatógép, porszívó stb.) helyet teremtettek az egyén időrendjében a munkán kívüli egyéb tevékenységek űzésére. Eltekintve attól a ténytól, hogy ez a „többlet”-i idő néha egy részmunkaidős állásban telik el, a fiatal munkavállalók gyakran elveszítettnek érzik magukat a munka utáni tevékenységeik megválasztásában. Ismert jelenség az is, hogy kevés idejük jut a szórakozásra azoknak a fiataloknak, akik még mindig tanulnak. A kutatási eredmények szerint ez a csoport minden energiáját a hétfégi szórakozásra tartalékolja. Némelyikük pedig egyenesen életvitelként választotta, hogy „egészen hajnalig szórakozik minden szombaton és vasárnap” (Máltai Jelentés, 1998).

Aligha szükséges megemlíteni, hogy általánosságban (és a legtöbb európai országban) növekedés tapasztalható az állandó reáljövedelmekben. Következésképpen (és a modern piacgazdaságok tendenciával párhuzamosan) folyamatosan növekszik a személygépjárművek birtoklása (Roberts, K. & Fagan, C.). Míg egyrészt a fiatalok számá-

ra már korántsem lehetetlen, hogy eljussanak „távolabbi” szórakozóhelyekre, ha helyi szolgáltatások nem léteznek, addig másrészt az elzárt területen, rossz közlekedési viszonyok között élő fiatalok hátrányos helyzetbe kerülhetnek. Ugyanekkor a látványos szolgáltatások iránti érdeklődés és a szabadidő hasznosságának felismerése létrehoz egy olyan jelenséget, amely alapos vizsgálódást igényel (Cooke, 1994).

Jórészt ez a jelenség járult hozzá a gazdaság egy másik ágának kialakulásához: ez pedig a szabadidő gazdasága. A szabadidő kereskedelmi kérdéssé lett, mivel az ember képes befektetni saját jólétébe. Az embert egyszerre tartja fogva egy hatékonyabb munkaerő- és oktatási piac, s egy egészségesebb életmód. A közgazdaságtan azonban megköveteli a fogyasztó számára elérhető termékek árának megállapítását. A „vásárlóerő” és „az alkalmas költségek keresése” tehát még a szabadidő felségterületén is bekerült a képbe. Míg az előbbi alapja az egyén pénztárcájának vastagsága, a választott életmód járulékos költségei és az egyén magánéletének szereplői felé létező pénzügyi kötelezettségek, addig az utóbbit sajátos ízlések, preferenciák és felfogások határolják körül. Tehát amit valaki anyagilag megengedhet magának és amit keres, vagy a szórakoztatóipari piacon vesz, nem feltétlenül van összhangban valós szükségletekkel. Számolni kell ugyanis a kiegészítő és helyettesítő termékekkel is. Ha például valaki a szabadidejében fotózással töltődik fel, be kell kalkulálnia a filmek, egyéb segédeszközök és a filmelőhívás költségeit is. Amikor azonban a teljes költségek többre rúgnak, mint amit valaki megengedhet magának, alternatívákat kell keresni. Készíthet kevesebb képet, vagy a kattintgatást felcseréli élvezetes vidéki sétákra, esetleg nyereséges vállalkozást építhet a hobbira, például készíthet képeket mások számára különleges alkalmakon, pl. évfordulókon, esküvőkön. Ugyanez a folyamat figyelhető meg számos olyan szabadidős tevékenység esetében, amelyek egyre népszerűbbek a fiatalok között (Galea, 1998). Az egészségmegőrző klubokról, a vívásról, a balettről és az íjászatról például kimutatták, hogy anyagi lehetőségeket rejthetnek. A fiatalok kétféle cselekvési irány közül választanak, vagy teljesen feladják kedvenc foglalatosságukat, vagy részmunkaidős ideiglenes munkát vállalnak hobbijuk finanszírozásához. Mindkét irány rengeteg implicitációval bír. Egy fiatal vágyai megghiúsulnak, miközben elvárásairól le kell mondania. A konzekvenciák száma szintén magas.

Előfordulhat, hogy az alternatív szabadidős tevékenységek választása nem jár túlzott lelkesedéssel, elveszhetnek a barátok, és az erősebb akaratúak számára kevesebb szabadidő marad, ha pénzügyi megoldásként egy részmunkaidős állás elvállalását választják.

A kirajzolódó kép tehát az, hogy az emberek inkább a fogyasztásra koncentrálnak, mint a szabadidő „intelligens” eltöltésére. Az élet gazdasági, társadalmi és oktatási szféráinak változó mintáin keresztül jelentkező korlátok által meghatározott fogyasztás lehet a sebezhetőségi és kockázati pontok egy újabb tere.

II. KOCKÁZATI TÉNYEZŐK ÉS A SEBEZHETŐSÉG FORRÁSAI

Természetesen a sebezhetőségnek különféle fokai léteznek, s emellett az egyes időszakokban az egyén jobban vagy kevésbé lehet sebezhető. Más szóval a sebezhetőség lehet akut vagy kevésbé akut, időszakos vagy állandó (Németországi Jelentés, 1998).

Hogy felismerjük ezen „fázis”-okat egy fiatal serdülőéveiben megtett „út”-ja során (a francia szociológusok inkább használják a „pályáiv”-et, „ösvény”-t vagy az „életpályát”) [133], hasznos lehet (különös tekintettel a szabadidőre) Coleman gyújtópont-elmélete (1979), Hendry szabadidős fókuszpontjai (1983) és Coffield és mások ökológiai elmélete (1986) (in Hendry és mások, 1993).

Míg Coleman fejlődést tapasztal a 13-17 évesek és idősebbek kapcsolataiban, Hendry e kapcsolatokat a tizenévesek különböző kedvenc szabadidős tevékenységeivel hozza összefüggésbe. E két kutató szerint a serdülőkor korai szakaszaiban a heteroszexuális kapcsolatok gyakran szervezett tevékenységekhez kötődnek. Később, amikor rendkívüli módon megnő a kortársak elfogadó vagy elutasító magatartásának fontossága, megnövekednek az alkalmi tevékenységek szerepei is. A harmadik stádiumban – mind a pozitív, mind a negatív – szülői kapcsolatok a legerősebbek, a fogyasztáshoz köthető tevékenységek iránti érdeklődés a csúcspontjára ér. Noha e kapcsolatokat nem kötik szabályok, a jelenség igencsak nyilvánvaló a két kutató vizsgálatain kívüli minták többségében is (Rapoport és Rapoport, 1975; Willis, 1996), Coffield elmélete meghatároz néhány elemet, amelyek alapján felépíthetők e minta variációi. Többek között megemlíti a sajátos kontextus fontosságát, amelyen belül a fiatalok cselekednek, ilyen a nemük, iskolájuk, munkájuk, baráti viszonyaik és életmódjuk.

1. KULCS TÉNYEZŐK

Az előzőekben már megemlítettünk néhány kulcs tényezőt. A szabadidő olyan terület, amely rengeteg olyan témakört foglal magába, amelyeket lehetetlen kikerülni, ha meg akarjuk határozni a sebezhetőséghez vagy elégedettséghez vezető „utakat”, ha tanulmányozni akarjuk a gyógymódokat, össze akarjuk vetni és tovább akarjuk fejleszteni a sikertörténeteket. Összegzésképpen álljon itt a kulcs tényezők kategóriák szerinti listája:

Főleg a fiatalok esetében

- a szabadidő az autonómia, az öngazgatás és az önmegvalósítás színtere;
- a szabadidő a pihenőidő „intelligens” felhasználására, a források elérhetőségére és felhasználhatóságára vonatkozik; és
- a szabadidő kommerszialisációja ugyanannyi előnyt és választási lehetőséget hozott létre, mint amennyi egyenlőtlenséget és hátrányt teremtett.

(a) A fiatalok sebezhetőségét a társadalmi integráció közvetítőinek válságán, a szocializáció új eszközein és az individualizmus új formájának kialakulásán keresztül kell megvizsgálnunk.

A klasszikus szociológiában (Durkheimtől Bourdieu-ig) definiált hagyományos eszközeit ma már úgy tűnik, újra kell értékelni: a hagyományos modell szerint a fiatalok a rendszer normáinak és értékeinek internalizációján és a társadalmi szabályok asszimilációján keresztül szocializálódnak. Dubet szerint ma az egyén különféle lehetséges utakkal szembesül: az integrációs út során egy csoport tagja lesz; a stratégiai út során versenyre kel másokkal; a szubjektivistá út pedig elérhetővé teszi az én eltávolítását a kultúrán keresztül. Ezek egyszerűen nem adoptálhatók, és az egyének saját társadalmi tapasztalatai fényében kell őket kezelnie. Ez az egész társadalmi szerkezetet aláássa, de különösen a fiatalokat érinti (Franciaországi Jelentés, 1999).

Annak eredményeképpen, hogy a normatív keret szétöredezik, a társadalmi intézmények – mint a család, az egyház, az iskolák és a szakszervezetek – átalakulnak vagy gyengülnek, illetve eltűnnek a kollektív rítusok, amelyek régebben kijelölték a fiatalok útját a társadalomba, ma minden ember magára maradt, mindenki magának kaparja ki a gesztenyét. Gaulejac szerint az osztályharcot felváltotta a pozíció(k)ért folytatott harc. Az egyén felelős sikereiért és kudarcaiért. Ezért lett mára kulcsszóvá az „új individualizmus” főleg a kutatásban (Ehrenberg, Michaud, Gaulejac, Gauchet, Castel és mások), sőt, egyesek addig merészkednek, hogy már egy minden korcsoportra ható antropológiai változásról beszélnek. Ezért is merül fel egyre többször az identitás témaköre. Valójában jogosan szólhatnánk a multiidentitásról, az identitás fragmentálódásáról, egy olyan jelenségről, amely a „felismerés” lármás követelésében tükröződik (ibid).

Valójában az tekinthető a modern értelemben vett kamaszok fő sajátosságának, amilyen különbségeket a fiatalok tesznek, és az, ahogyan saját kultúrájukat alakítják a gyermek- és felnőttkor közötti időszakban. A serdülőkor autonóm időtartamát forrta ki magát, s a modern társadalmakban egy meglehetősen független jelenségnek tekintik.

A létharc jelentősen individualizált miliójében a fiatalok szélsőséges módon maguk felé fordulnak, és magánéletük világa felé orientálódnak (Szociálpszichológiai Központ/Ifjúsági Tanulmányok, Szlovénia, 1997). Ebben a tekintetben nem lehet különbséget tenni az egyes európai országok földrajzi és politikai helyzete között. Bulgáriában például, ahol az ifjúság társadalmi felépítésének háttéréül szolgáló általános retorika a kilencvenes évek végén nem a modernből egy posztmodern társadalomba való átmenet mentén artikulálódik, mint a nyugati-európai államok esetében, hanem a „reformok imitálása” és a „felgyorsult reformok” között (Kovacheva, 1998) [134]; a patrónus állam többé nem részesíti privilégiumokban a fiatalokat (Mitev, 1996) [135]. 1989 után a soha nem tapasztalt mértékű politikai szerepvállalásukkal kövezték ki útjukat ahhoz, hogy eljussanak a döntéshozatali folyamatokban való részvételig és autonómiához jutottak hazájukban ahelyett, hogy külföldre emigráltak volna.

Ugyanez figyelhető meg Szlovákiában, ahol a politikai rendszer hasonló demokratizálódási folyamatokon ment keresztül. Az állami politika fiatalokra vonatkozó, 1992-ben bevezetett alapelvei megfogalmazzák – többek között – a szabadidő, a rekreáció és a szó-

rakozás feltételeinek megteremtésének igényét. Amikor visszaemlékezünk arra, hogy e két keleti ország politikai tapasztalatai egészen a közelmúltig a demokrácia és pluralizmus hiánya voltak, belátható, hogy a szabadidőben kifejeződő autonómia, öngazgatás és önmegvalósítás felé mutató trend jelentősebb, mint amit maga a „trend” szó sugall.

Ennek fényében azután még inkább elengedhetetlen, hogy a társadalom holisztikus megközelítést alkalmazzon az ifjúság, mint valóság konstrukciójában. A jelentés e részének paraméterein belül nem nehéz belátni, hogy ahol hiányzik a szabadidős szolgáltatás, vagy ahol a szolgáltatás nem érhető el minden társadalmi réteg számára, olyan hiány jelentkezik, ami hozzájárul a fiatalok nem kielégítő pszichológiai és szociális fejlődéséhez. Így kerülnek felszínre a kockázati pontok és a sebezhetőséghez vezető utak. Ha nem elérhető az az energiaforrás, amely biztosítja a lendületet a társadalomba való integrálódáshoz az átalakulás folyamatán belül, akkor az néhány szükséges eszközt elvon az egyéntől. Amikor Coleman (1979) a szabadidő területén belüli kapcsolatokra koncentrált, azt sugallja, hogy a fiatalok – mint a társadalom aktorai – személyiségük és identitásuk kialakításához felhasználható eszközök közé kellene tartoznia, a kortárs csoportokban kialakított intim kapcsolatoknak, valamint a felnőttekkel szülői kapcsolatoknak. Sőt, e viszonyok Hendry szerint (1983) különböző kontextusokban (szervezett, esetleges és piaci tevékenységek) és különböző időkben alakulnak ki.

Fontos megjegyezni, hogy a kutatások során még mindig felszínre kerülnek olyan tények, amelyek nem illeszkednek bele ebbe a keretbe. A szegényes vagy gyenge kapcsolatok a kortársakkal és a felnőttekkel az informális kontextusokban a társadalom működésének megértésének hiányához vezetnek. Ezért tekinthetők kockázati tényezőnek, amelyek könnyen sebezhetőséghez vezethetnek.

(b) Az európai fiatalok jórészt egyetértenek az egyes szabadidős tevékenységek közti preferenciák tekintetében. Németországban, Franciaországban, Máltán, Szlovéniában és Bulgáriában a barátokkal közösen eltöltött idő, a zenehallgatás, a tévézés, a számítógépezés és az olvasás a leggyakoribb kikapcsolódási formák. A sportokat is fontosnak tartják (Franciaországban például a fiúk 86%-a, a lányok 80%-a, a svájci 15-19 éveseknek pedig 53%-a tagja valamilyen sportegyesületnek) [136]. A serdülőkor során azonban a fiatalok sportolási aktivitása jelentősen alábbhagy, s a lányok általában hamarabb háttérbe lépnek a sportnak, mint a fiúk (Hendry és mások, 1993) [137]. Következésképpen számos sporttevékenység egyre inkább elférfiasodik.

Általános az egyetértés abban is, hogy az önkéntes szervezetekben való részvétel még nem fejlődött olyan fontos elfoglaltsági formává, ami kielégítené a fiatalokat. Az egyes országok jelentéseiben erről a szektorról különféle nézetek találhatók. Például míg Franciaországban csupán „néhányan aktívak az önkéntes szektorban” [138] és Németországban „csak nagyon kevesen vállalnak feladatokat klubokban és szervezetekben” (Németországi Jelentés, 1998), a szlovén jelentésben az áll: „fontos megemlíteni, hogy a fiatalok többnyire készek bekapcsolódni önkéntes tevékenységekbe”.

A fiatalok szabadidős irányainak másik találkozási pontja az egyre nagyobb részvétel a kulturális és művészeti eseményeken szórakozás és fogyasztás céljából (Mitev, 1996) [139]. A szabadidő legelterjedtebb formáit leigazza az elektronikus média passzív használata, a pénzköltés és a „monetarista totemek” – autók, ruhák stb. – birtoklása (Wydler, 1996) [140]. Ebben a témában lényegesen rámutatni arra, hogy például a német és máltai lányok szokásos és elterjedt időtöltési formája „a bevásárlóköri út”.

A fenti három elem csak a felszínét érintette azoknak a bonyolult folyamatoknak, ami a szórakozásra szánt időt és annak forrásait illetik. Nyilvánvalóan egyéb tényezőket is figyelembe kell venni, mint például: maga az éghajlat, ami befolyásolhatja a fiatalok választását szabadterei és benti elfoglaltságok között, a turizmusipar, ami erősen meghatározza az állam politikáját a szolgáltatások vonatkozásában, az önkéntes szervezetek befolyása (világi/egyházi ifjúsági és sportszervezetek, egyenruhás szervezetek), amelyek hozzájárulhatnak az alternatívák elérhetőségéhez, illetve az ifjúsági szervezetek állami támogatása. A fő probléma azonban ebben a jelentésben „a szociokulturális egyenlőtlenségek” lehetséges, ha nem egyenesen valószínű „reprodukcióna a gyakorlaton és a fogyasztáson keresztül” [141]. Ezt kell hangsúlyoznunk, ha a „trendek”, a „kulturális, oktatási és gazdasági tőke”, valamint a „személyes és társadalmi szükségletek” között létező kapcsolatokat szemléljük.

Közismert, hogy a fiatalok szocializációs, társadalmi integrációs igénye szinte kötelezettség az önmegvalósítás és a felnőttek társadalmába való lépés folyamatában. A felnőtté válás során a fiatalok identifikációja a kortársaikhoz, a zenéhez, az öltözködéshez és a szubkultúrák egyéb formáihoz köthető. Viszont a szocializáció modern eszközei és az új individualizáció új formáinak felbukkanása gyakran összeütközésbe kerülnek a felnőttek vezette különféle oktatási intézmények által támogatott szocializációs folyamat formáival.

A fiatalok soraiban tapasztalható anomia modern formáinak – például a tekintélytisztelet és az elkötelezettség hiánya – eredete az „inkohérens világnézet”-ben keresendő. Ennek alapja pedig a fiatalok és felnőttek aspirációnak és elvárásainak felismerésekor keletkező konfliktusok (Button, 1977 in: Marsland, 1993; Azzopardi, 1998). Következésképpen a folyamatok és az oktatási input esetleg nem kompatibilisek egymással. Ugyanez a gondolat sor megvilágíthatja a kulturális és gazdasági tőke akkumulációjának fontosságát. A fiatalok érdeklődése a kultúra klasszikus formái és az új technológiák iránt nem ugyanabban a dimenzióban mozog.

Bulgária, Franciaország, Németország és Svájc jelentései például azt jelzik, hogy a fiatalok szabadidős tevékenységeik között csak elvétve említik meg a klasszikus kulturális események látogatását. A számítógép, a videójátékok és az internet használata azonban fontos szerepet tölt be életükben. Szinte magától adódik az a feltételezés, hogy a „kulturális tevékenységek” és a „technológiai csodák” a „trendek” szindrómáján keresztül értelmezhetők. A gazdasági tényező akkor lép be a képbe, amikor arra reflektálunk, hogy milyen hatással lehet az ilyen helyzet azokra, akik nem rendelkeznek a megfelelő anyagi háttérrel, vagy azokra, akik többet költenek, mint amennyit

megengedhetnek maguknak. Lehetséges következménynek tekintik a lavina-effektust a kedvenc szórakozásra és hobbira költés esetében.

Ami egyértelműen hiányzik ebből, az egy strukturált nézőpont kialakítása arról, hogyan lehetne fölhasználni az időt (intelligensen?), és mely források illeszkednek adekvát módon egy fiatal szabadidős szükségleteihez. Coffield mintavariánsokhoz kapcsolódó elemei segíthetik az olvasót annak megértésében, hogy milyen kockázati pontok és a sebezhetőséghez vezető utak alakulhatnak ki a fiatalok szabadidős mintáiban. Az a kontextus, amelyen belül egy fiatal cselekszik, magában foglalja (többek között) a megszerzett oktatási hátteret. Ha például továbbra is változatlan marad az a helyzet, amikor az iskolai programok, a sport- és a tanterven túli tevékenységek inkább kiegészítik a formális tantárgyi rendet, és nem annak integráns részei, akkor nem lehet csodálkozni azon, ha a fiatalok úgy szocializálódnak, hogy a szabadidőt csak az „iskolai időt”, később pedig a „munkaidő” kiegészítésének tekintik. Ugyanez vonatkozik az informális oktatás területére, ahol a tevékenységek rendje vagy a sportra koncentrálnak (ezen belül pedig egy adott sportágra, például a futballra, a kosárlabdára vagy a jégkorongra), vagy pedig éppen a hobbik, szabadtéri tevékenységek vagy a közösségi munka hiánya a szembetűnő. Mindkét esetben a szabadidőt vagy a szórakozást meglehetősen szűken értelmezik. Tekintettel a szabadidő korábban már említett fontosságára, ennek a helyzetnek a veszélyessége megkerülhetetlenül fontos.

A források elérhetőségét tekintve a társadalom egyéb mezői is képbe kerülnek a formális és informális oktatáson kívül. Ha azt a nézetet vesszük alapul, hogy a szolgáltatások skálájának bővülése a használói kör választási lehetőségeit is szélesíti, akkor a költségtényező természetesen a kevésbé jómódúakkal szemben diszkriminatív tényezőként fog működni.

A túlságosan bőséges szolgáltatások versenyt eredményezhetnek, ami hosszú távon megerősítheti azt, amit Dubet „stratégiai út”-nak nevezett [142]. Itt egy újabb kockázati pontra bukkanunk, amely csapdájába ejtheti a fiatalokat. A verseny tágabb értelmezése magában foglalja például a korábban már említett hivalkodó fogyasztást. Ez az út sebezhetőséghez vezet, mert cselekvésre ösztönzi az egyént, függetlenül attól, hogy rendelkezik-e a megfelelő tőkével korlátai felismerésére (kulturális tőke) vagy a szolgáltatás „megvásárlására” (gazdasági tőke).

(c) A szabadidő kommerszialisációja a modern, piaci társadalmak piacorientált fejlődésének szinonimája. Egyik közvetlen megnyilvánulása az, hogy a szabadidőipar növekedése segít munkahelyeket teremteni. Bizonyos esetekben, amikor a turizmus fő gazdasági faktornak számít (például a mediterrán országokban), a részmunkaidős, szezonális állásokat – főleg a fiatalok számára – a munkaerőpiac pozitívumának tekintik. Ebből következően egy ország pénzügyi bevételei, amelyek a bővülő szolgáltatásokból származnak, komoly hatással vannak a szabadidős tevékenységek piaci értékére. A közgazdaságban a komoly infrastruktúra az erős, fejlődőképes gazdaság alapfeltétele.

Mindez azt sugallja, hogy minél komolyabb a befektetés (vállalkozás), annál keveset várható a pénzügyi siker lehetősége. A gyakorlatban mindez azonban a szabadidős kínálatnak inkább egy felnőtt szempontú megközelítése. Úgy tűnik, hogy a szabadidős lehetőségekhez jutás körülményeit a felnőtt politikusok és vállalkozók határozzák meg, s itt a paternalizmus egy nyersebb formája dominál. A fiatalok „felnőtttségi próbáját” a szabadidő pénzköltési vetülete felé irányítják és azon elfogadott felfogás felé, hogy a fiatalok amúgy sem képesek a maguk szabadidő-eltöltési formáinak megteremtésére. A fiatalok autonómiáját, önigazgatását és kezdeményező készségét burkoltan megfojtják. Ez a helyzet összezavarja a fiatalokat, ugyanis a szabadidőt inkább a tevékenységek, mint az elvárások közé sorolja. [143]. Ezt a nézetet az is alátámasztja, ahogyan Franciaországban felülvizsgálják a szabadidő politikáját. Az egyik megfontolás alatt álló megközelítés a szolgáltató intézmények és tevékenységek bővítése azzal a szándékkal, hogy szélesebb körű és demokratikusabb választási lehetőséget hozzanak létre. Egy ilyen változás azonban nem feltétlenül jelenti a használói kör szélesedését (Franciaországi Jelentés, 1998).

Sőt a fiatalok tömeges összeverődése a stratégiai pontokon, a szórakozóhelyek környékén (ténfergés!) sok országban nem szokatlan látvány. Úgy tűnik, főleg azért mennek oda, hogy „együtt legyenek más fiatalokkal” úgy, hogy nem feltétlenül fogyasztják el azt, amit a szolgáltató nyújt. A kért árak túlsoak és a reklámozott engedmények akár károsak is lehetnek. A rave partykon például egy üveg víz ára (ezeken a helyeken a rengeteg mozgással járó tánc többnyire kiszárítja a szervezetet) gyakran háromszor annyiba kerül, mint máshol (Collin és Godfrey, 1997). A speciális ajánlatok általában rendkívül drága belépőket takarnak azzal a kedvezménnyel, hogy az italfogyasztás ingyen van. A túlzott italfogyasztás és következményei ilyen körülmények között könnyen megjelenhetnek. Abban, hogy a fiatalok csak megjelenjen bizonyos helyeken vagy belépőt is váltanak, megfigyelhető a szabadidős szolgáltatásokból való kirekesztődés folyamata.

Ennek az érvnek az alátámasztásához talán érdemes idézni abból az értékelésből, amit az Európa Tanács által kijelölt szakértői csoport készített a holland ifjúságpolitika vonatkozásairól. Az alábbi megállapítás az 5.3 szakaszban található:

Valószínűleg egyetlen ifjúságpolitikai kezdeményezés sem tudja felszámolni vagy helyettesíteni a szabadidő és az ahhoz kapcsolódó tevékenységek kommerszialisációját. Ez általános tendencia a fejlett országokban. A fiatalok sokkal könnyebben kerülnek a potenciális fogyasztó helyzetébe, befolyásolják őket a kritikátlanul elfogadott médiareklámok – és rendkívül nehezen menekülnek meg a társadalmi lét minden elemének kommerszialisációs folyamataitól. Manapság mindenkit arról próbálnak meggyőzni, hogy váltson életstílust, így a folyamat további része automatikus. Mivel a fiatalok sokkal könnyebben próbálnak ki új társadalmi divatokat, életstílusokat, ezáltal sokkal egyszerűbben manipulálhatók. „A jó fogyasztó nem kritikus, paszív és automatikusan fogyaszt.”

Szintén a szabadidős tevékenységek területén jelentkeznek a nem formális oktatási kezdeményezések kihívása: tenni valamit a passzív fogyasztóvá válás folyamata ellen, ami a civil társadalomra is veszélyt jelenthet.

Megérkezünk a kockázati pontok és a sebezhetőség témaköréhez. Coleman (1979) gyűjtőpont-elmélete emlékeztet bennünket arra, hogy a fiataloknak szükségük van arra, hogy olyan kapcsolatokat építsenek ki a kortársaikkal és a felnőttekkel, amelyekben mind a „ténfergés”-t, mind a felnőttek világába lépést „legitim” elvárásnak lehessen tartani. Amit ezután talán a kockázathoz és sebezhetőséghez vezető ösvények megtestesítőjének lehetne nevezni, az a környezet (Coffield ökológiai elmélete), ami a fiatalokat körülvéveszi. Talán így jobban érthető, hogyan is használja Coffield az „ökológia” szót, mivel – ahogy kimutattuk – a kommerszialisáció keresztüli kirekesztés elemei, a magas költségek miatti elérhetetlenség és a lehetőség hiánya arra, hogy saját stílusuknak megfelelő tevékenységeket alakítsanak ki, mind a szabadidő területéhez tartozik.

KÖVETKEZTETÉSEK

Amikor tizennégy éves kölyök voltam, apámat annyira tudatlannak tartottam, hogy alig bírtam elviselni a jelenlétét. Am amikor huszonegy lettem, megdöbbentett, milyen sokat tanult hét év alatt. (Mark Twain)

Mark Twain humorérzéke és éleslátása egyértelmű a fenti burkolt gyanúsításban. Az apja tanulási képességére tett megjegyzésben föllelhető célzásnak, hogy arra kellene sarkallni a felnőttek társadalmát, hogy gondolja végig elképzeléseit a helyes gyakorlatról, a fiatalokat pedig arra ösztönzi, hogy jobban fogadják el a társadalom valóságát és jobban ismerjék fel a szándékokat. Marknak hét évbe telt annak felismerése, hogy apja tanácsai és előrelátása végül is jogosak voltak. Szintén hét évig tartott az az időszak, ami alatt az apjára hárult a felelősség, hogy kitaposta az utat Twain sikeres útjához. Talán nem időszerűtlen Twain megfigyelését a szabadidős terület kockázathoz és sebezhetőséghez vezető útjaira is vonatkoztatni, és optimistán zárni ezt a tanulmányt.

Az egyik alapelv, ami az európai országokban tapasztalható szabadidős trendek fenti ismertetéséből ered, azt a bölcsességet érinti, ami egy olyan társadalom alapjainak lefektetéséhez szükségeltetik, amely féltékeny alapelveire, az egyenlőségre és méltányosságra a szabadidő oktatásában és szolgáltatásaiban.

A kutatóknak többet kellene foglalkozni a nyíltan és elsődlegesen a fiatalok szükségleteire alapozott helyes gyakorlatokkal, valamint a társadalmi struktúra jelenlegi, mindent átható vonatkozásaira épített sikertörténetekkel, amelyeknek sokkal nagyobb nyilvánosságot kellene biztosítani. Meglehetősen sajnálatos, hogy az egyes országok jelentéseiben csak kevés ilyen eset fordult elő. Sokkal több történt az olyan folyamatok

meghatározása terén, amelyek veszélyeztetett helyzetekhez vezethetnek. Olyan lehangoló az általános helyzet, hogy állandóan arra kell emlékeztetni, hogy mit kellene tenni ahelyett, hogy mit teszünk most? A sportszerűség végett a következő részleteket érdemes megemlíteni az egyes jelentésekből:

- A jobban egyénre szabott szolgáltatás gondolata mostanra úgy tűnik, egyre inkább teret nyer az olyan sport- és szabadidős jegyek bevezetésével, amelyek a la carte elérhetőséget biztosítanak a fiatalok számára a szabadidős tevékenységek palettáján (Franciaország, 1998).
- A „Scoops” (középiskolai alapú) és a „Young Enterprise” (középiskola utáni), üzletorientált projektek, amelyek célja, hogy a fiatalokat arra ösztönözze, hogy termeljenek, ne pedig fogyasszanak; a „Skolasport” program pedig egy ingyenes hétfélig sportiskola, amit az Ifjúsági és Sportminisztérium működtet (Málta, 1998).
- Az olyan témakörök, mint az emberi jogok, a szegénység, a harmadik világ, a béke, a diszkrimináció és a környezetvédelem rendkívül érdeklik a fiatalokat, készek és hajlandók elmondani róluk a véleményüket (Holland Ifjúságpolitikai Értékelés).
- Hozzájárulás az Európai Statútumhoz és annak alkalmazása, különös tekintettel a fiatalok részvételére a Városi és Regionális Életben (Szlovákia).
- Fontos megemlíteni, hogy rengeteg fiatal kész bekapcsolódni a munkába az önkéntes tevékenységek területén (Szlovénia).
- A szabadidős politika elsősorban nem a sebezhető fiatalok felé irányul. Ehelyett a szándék az, hogy mindenki számára biztosítsanak egy magas színvonalat, és ezáltal tegyenek a sebezhetőség ellen a nagy kockázatú csoportokon belül (Svédország).

JEGYZETEK

- [1] A sebezhetőség bővebb definíciójának alapja a Németországi Jelentés.
- [2] OECD (1997): Educational Policy Analysis. Paris: OECD.
- [3] European Commission (1997): Key data on education in the European Union. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 166. p.
- [4] Kotásek, J. (1996): Structure and Organisation of Secondary Education in Central and Eastern Europe. *European Journal of Education*, 31, 25-42, 36. p.
- [5] Koucký, J. (1996): Educational Reforms in Changing Societies: Central Europe in the Period of Transition. *European Journal of Education*, 31, 7-24, p. 16.
- [6-7] Kallen, D. (1997): Secondary Education in Europe. Problems and Prospects. Strasbourg: Council of Europe, p. 210.
- [8] Chuprov, V., Zubok, J. (1996): An Education System in Crisis: Meeting the Demands of the Market. In: Ch. Williams, V. Chuprov & V. Staroverov: *Russian Society in Transition*. Aldershot: Dartmouth, 205. p.
- [9] Cerych, L. (1997): Educational Reforms in Central and Eastern Europe: Processes and Outcomes (1). *European Journal of Education*, 32, 75-97, 97. p.
- [10] Kirsch, J.-L. (1998): Low Training Levels on European Labour Markets: Convergence and Contrast. *Céreq Training and Employment* no. 34 (winter).
- [11] Council of Europe (1997): Review of National Youth Policy: Finland. National Report. Helsinki: Ministry of Education.
- [12] Kallen, D. (1995): Thirty Years of Secondary Education. *European Journal of Education*, 30, 457-466. p. 465.
- [13] Eicher, J.-C. (1998): The Costs and Financing of Higher Education in Europe. *European Journal of Education*, 33, 31-39. p.
- [14] Chuprov, V., Zubok, J. (1996): An Education System in Crisis: Meeting the Demands of the Market. In: Ch. Williams, V. Chuprov & V. Staroverov: *Russian Society in Transition*. Aldershot: Dartmouth, 204. p.
- [15] Romániai Jelentés
- [16] Kallen, D (1995): *ibid* 458. p.
- [17] Kallen, D. (1997): *ibid* 148. p.
- [18] Kallen, D. (1997): *ibid* 152. p.
- [19] Troltsch, K. (1999): Jugendliche ohne abgeschlossenen Berufsausbildung. Struktur- und Biographiemerkmale. BWP 5, 9-14. p.
- [20] Dániai Jelentés
- [21] Gerina, S., Polak, M. (1998): Report on Developments in Vocational Education and Training in Slovenia. Ljubljana, National VET Observatory Slovenia, Centre of the Republic of Slovenia for Vocational Education and Training, 61. p.
- [22] Svájci Jelentés
- [23] OECD (1997): *ibid* 93. p.
- [24] Trbanc, M. (1995): Employment Opportunities for University Graduates in Slovenia. *European Journal of Education*, 30, 49-63, 60. p.
- [25] Chuprov, V., Zubok, J. (1997): Social Conflict in the Sphere of the Education of Youth. *Education in Russia, the Independent States and Eastern Europe*, 15, p. 53.
- [26] OECD (1997): *ibid* 64. p.
- [27] Portugáliai Jelentés
- [28] Kallen, D. (1997): *ibid* 147. p.
- [29] OECD (1997): *ibid* 68. p.
- [30] OECD (1997): *ibid*.
- [31] European Commission (1997): *ibid* 56. p.
- [32] Veenman, J. (1995): Best Practises: Transition from School to Work for Youth at Risk in the Netherlands. Rotterdam: Institute for Sociological and Economic Research.
- [33] European Commission (1997): Youth in the European Union: From Education to Working Life. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Community, 36. p.
- [34] European Commission (1997): Key Data on Education in the European Union. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Community, 174. p.
- [35] Blossfeld, H.-P., Shavit, Y. (1993): Persisting Barriers: Changes in Educational Opportunities in Thirteen Countries. In: Y. Shavit & H.-P. Blossfeld: *Persistent Inequality: Changing Educational Attainment in Thirteen Countries*. San Francisco: Westview Press, 1-23. p.
- [36] OECD (1995): *Our Children at Risk*. Paris: OECD.
- [37] González López-Valcárcel, B., Dávila Quintana D. (1998): Economic and Cultural Impediments to University Education in Spain. *Economics of Education Review*, 17, 93-103. p.
- [38] Veenman, J. (1995): *ibid*.
- [39] Svájci Jelentés.

- [40] Németországi Jelentés.
- [41] Egyesült Királyság Jelentése.
- [42] Department of Education and Science, Ireland (1998): National Anti-Poverty Strategy. Annual Report, 1998.
- [43] OECD (1995): Our Children at Risk. Paris: OECD.
- [44] Geissler, R. (1994): Soziale Schichtung und Lebenschancen in Deutschland. 2., völlig neu bearbeitete und aktualisierte Auflage. Stuttgart: Enke, 144. p.
- [45] OECD (1997): Education Policy Analysis. Paris: OECD, 94. p.
- [46] Casal, J., Garcia, M., Planas, J. (1998): Les réformes dans les dispositifs de formation pour combattre l'échec scolaire et social en europe. Paradoxes d'u success. Formation Emploi, 62, 73-85. p.
- [47] Németországi Jelentés.
- [48] Hannah, D., Hövels, B., Van den Berg, S., White, M. (1995): 'Early Leavers' from Education and training in Ireland, the Netherlands and the United Kingdom. European Journal of Education, 30, 325-346. p.
- [49] Hannah, D., Hövels, B., Van den Berg, S., White, M. (1995): ibid 325-346. p.
- [50] Nicaise, I. et al. (1999): Success for All? Educational Strategies for Disadvantaged Youth in Six European Countries. Synthesis Report. Paper Presented at the European Conference of Educational Research, Lahti, September 1999.
- [51] Nicaise, I. et al. (1999): ibid.
- [52] González López-Valcárcel, B., Dávila Quintana D. (1998): ibid 93-103. p.
- [53] Eicher, J.-C. (1998): The Costs and Financing of Higher Education in Europe. European Journal of Education, 33, 31-39. p.
- [54] Nicaise, I. et al. (1999): ibid.
- [55] Chuprov, V., Zubok, J. (1997): ibid 49. p.
- [56] Europäische Gemeinschaften – Kommission (1994): Die Bekämpfung des Schulversagens: eine Herausforderung an ein vereintes Europa. Luxembourg: Amt für amtliche Veröffentlichungen der europäischen Gemeinschaften.
- [57] European Commission (1997): Key Data on Education in the European Union. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Community, 123. p.
- [58] Nicaise, I. et al. (1999): ibid.
- [59] Department of Education and Science, Ireland (1998): ibid.
- [60] Hannah, D., Hövels, B., Van den Berg, S., White, M. (1995): ibid 325-346. p.

- [61] Kallen, D. (1997): ibid 113. p.
- [62] Council of Europe (1998): Review of National Youth Policy: The Netherlands. Amsterdam: The Ministry of Health, Welfare and Sport, 131. p.
- [63] Hannah, D., Hövels, B., Van den Berg, S., White, M. (1995): ibid 325-346. p.
- [64] Mathilde Morch: The Danish System of Free Education. The Free Education Paper is on the „Net Edition” of Nyri Newsletter No 1/2000 (<http://www.sub.su.se/sam/nyri/nyri.htm>).
- [65] Flitner, A., Petry, Ch., Richter, I. (Hrsg.) (1999): Wege aus der Ausbildungskrise. Memorandum des Forums „Jugend-Bildung-Arbeit” mit Untersuchungsergebnissen des Instituts für Arbeitsmarkt- und Berufsforschung der Bundesanstalt für Arbeit. Opladen: Leske+Budrich.
- [66] European Commission (1997): Youth in the European Union: From Education to Working Life. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Community.
- [67] B. Bier, Correspondent's paper (1999): Disadvantage Among the Young: A Review of the Pattern in France.
- [68] European Commission (1997): Youth in the European Union: From Education to Working Life. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Community.
- [69] European Commission (1997): Youth in the European Union: From Education to Working Life. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Community.
- [70] K. Roberts (1997): New Routes into the Labour Market. In: L. Machacek and K. Roberts: Youth Unemployment and Self Employment in East-Central Europe. Institute for Sociology of the Slovak Academy of Science, Bratislava.
- [71] K. Roberts, A. Abibekian, G. Nemiria, L. Tarkhnishvili and J. Tholen (1998): Traders and Mafiosi. Journal of Youth Studies, Vol. 1 (3) 261. p.
- [72] K. Roberts (1997): Understanding School-to-Work Transitions in Former Communist Countries. Paper Presented to International Labour Markets Conference on Understanding School to Work Transitions. Aberdeen.
- [73] V. Chuprov and J. Zubok (1995): Youth and Social Change. In: Ch. Williams, V. Chuprov & V. Staroverov: Russian Society in Transition. Aldershot: Dartmouth.
- [74] D. R. Green (1998): Taking Steps: Young People and Social Protection in the European Union. Brussels: Youth Forum.
- [75] D. R. Green (1998): ibid 11. p.
- [76] D. R. Green (1998): ibid.

- [77] Z Csalog: Gypsies in the Hungarian Labour Market. Publisher unknown.
- [78] Council of Europe (1998): Review of National Youth Policy: the Netherlands. Den Haag, Ministry of Health, Welfare and Sport.
- [79] European Commission (1997): Youth in the European Union: From Education to Working Life. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Community.
- [80] European Commission (1997): Youth in the European Union: From Education to Working Life. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Community.
- [81] International Labour Office (1996): World Employment 1996/97. Geneva, International Labour Organisation, 115. p.
- [82] K. Roberts and L. Machacek (1997): Introduction. In: L. Machacek and K. Roberts: Youth Unemployment and Self Employment in East-Central Europe. Institute for Sociology of the Slovak Academy of Science, Bratislava.
- [83] International Labour Office (1996): World Employment 1996/97. Geneva, International Labour Organisation.
- [84] D. R. Green (1998): *ibid.*
- [85] D. R. Green (1998): *ibid.*
- [86] D. R. Green (1998): *ibid.*
- [87] D. R. Green (1998): *ibid* 12. p.
- [88] International Labour Office (1996): *ibid* 127. p.
- [89] International Labour Office (1996): *ibid.*
- [90] International Labour Office (1996): *ibid* 126. p.
- [91] S. Kovatcheva (1997): The Young Unemployed and Self Employed and Their Sources of Support in East Central Europe. In: L. Machacek and K. Roberts: Youth Unemployment and Self Employment in East-Central Europe. Institute for Sociology of the Slovak Academy of Science, Bratislava.
- [92] Williamson: Status zer0.
- [93] European Commission (1997): Youth in the European Union: From Education to Working Life. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Community.
- [94] Correspondent's Paper (1999): Youth in Russia: 1996-97.
- [95] European Commission (1997): Youth in the European Union: From Education to Working Life. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Community.

- [96] European Commission (1997): Youth in the European Union: From Education to Working Life. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Community.
- [97] Correspondent's Paper (1999): Youth in Russia: 1996-97.
- [98] European Commission (1997): Youth in the European Union: From Education to Working Life. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Community.
- [99] R. MacDnald (1996): Youth Transitions at the Margins. Conference Paper. British Youth Research: the new agenda. Glasgow 26-28. January.
- [100] K. Foti (1997): Setting Up Small Businesses in Hungary through the Eyes of Young Self Employed People. In: L. Machacek and K. Roberts: Youth Unemployment and Self Employment in East-Central Europe. Institute for Sociology of the Slovak Academy of Science, Bratislava.
- [101] K. Foti (1997): *ibid.*
- [102] Correspondent's Paper (1999): Youth in Russia: 1996-97.
- [103] K. Foti (1997): *ibid.*
- [104] B. Jung (1997): Initial Analysis of the Lifestyle of Young Unemployed and Self-Employed in Bulgaria, Hungary, Poland and Slovakia. In: L. Machacek and K. Roberts: Youth Unemployment and Self Employment in East-Central Europe. Institute for Sociology of the Slovak Academy of Science, Bratislava.
- [105] S. Craine (1994): Beggars can't be choosers. PhD thesis, University of Salford.
- [106] V. Chuprov and J. Zubok (1995): Youth and Social Change. In: Ch. Williams, V. Chuprov & V. Staroverov: Russian Society in Transition. Aldershot: Dartmouth.
- [107] European Commission (1997): Youth in the European Union: From Education to Working Life. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Community.
- [108] European Commission (1997): Youth in the European Union: From Education to Working Life. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Community.
- [109] European Commission (1997): Youth in the European Union: From Education to Working Life. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Community.
- [110] C. Partenie and V. Croitoru (1995): Socio-economic Aspects Regarding Youth Integration in the Romanian Labor Market. Conference paper, Transitions in Youth, Oostvoorne, The Netherlands, 22-25 September.
- [111] Council of Europe (1998): European Youth Trends. Council of Europe, Strasbourg, 17. p.

- [112] G. Marshall, A. Swift and S. Roberts (1997): *Against the Odds: Social Class and Social Justice in Industrial Societies*. Oxford, Clarendon Press.
- [113] R. Breen and C. Whelan (1993): 'From Ascription to Achievement: Origins, Education and Entry to the Labour Force in the Republic of Ireland during the Twentieth Century'. *Acta Sociologica*, 36, 3-17. p.
- [114] S. Craine (1994): *ibid*.
- [115] European Commission (1997): *Youth in the European Union: From Education to Working Life*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Community.
- [116] J. Bynner and J. Steedman (1995): *Difficulties with Basic Skills*. The Basic Skills Agency, London.
- [117] International Labour Office (1996): *ibid* 115. p.
- [118] European Commission (1997): *Youth in the European Union: From Education to Working Life*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Community.
- [119] D. Raffé (1990): *The Transition from School to Work: Content, Context and the External Labour Market*. In: C. Wallace and M. Cross (eds): *Youth in Transition*. London, Falmer.
- [120] K. Roberts and C. Fagan (1999): *Old and New Routes into the Labour Markets in ex-Communist Countries*. *Journal of Youth Studies*. Vol. 2. 153-170. p.
- [121] K. Roberts and C. Fagan (1999): *ibid*.
- [122] K. Roberts and C. Fagan (1999): *ibid*.
- [123] K. Roberts and C. Fagan (1999): *ibid* 164. p.
- [124] European Commission (1997): *Youth in the European Union: From Education to Working Life*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Community.
- [125] European Commission (1997): *Youth in the European Union: From Education to Working Life*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Community.
- [126] B. Coles (1995): *Youth and Social Policy*. London, UCL Press.
- [127] J. Veenman, A. Dijkstra and B. Goetzinne (1995): *Best Practises: Transition from School to Work for Youth at Risk in the Netherlands*. Rotterdam, Institute for Sociological and Economic Research.
- [128] Egyesült Királyság Jelentése.
- [129] Svájci Jelentés.
- [130] Svédországi Jelentés.

- [131] Németországi Jelentés.
- [132] Svájci Jelentés.
- [133] Franciaországi Jelentés.
- [134] Bulgáriai Jelentés.
- [135] Bulgáriai Jelentés.
- [136] Franciaországi és Svájci Jelentés.
- [137] Egyesült Királyság Jelentése.
- [138] Franciaországi Jelentés, 1998.
- [139] Bulgáriai Jelentés.
- [140] Svájci Jelentés.
- [141] Franciaországi Jelentés, 1998.
- [142] Franciaországi Jelentés.
- [143] Máltai Jelentés, 1998.

BIBLIOGRÁFIA

1990

- Aszmann Anna: Iskolás gyermekek egészségmagatartása. Egy nemzetközi felmérés tanulságai (39-53.) In: A primer prevenció iskolai feladatai. [Szerk.]: Veres Judith. Bp. Rákóczi MgTsz Ny., 1990.
- Baacke, Dieter: A boldogság szomorú látszata. A kommerciális ifjúsági folyóiratok típusáról (p. 134-166.) In: Művészetszociológia-szöveggyűjtemény. [Szerk.]: Nagy Katalin, S. Bp., Tankvk., 1990. 2. köt.
- Balogh András /gyermekvédelem/ – Bujdos László – Komlósi Ákos – Korányi István – Várhegyi György: Boldog gyermekkor? Szemelvények a gyermekvédelem területéről. [Vál.]: Hajdú Alajosné. Bp., Tankvk., 1990. 126 p.
- Balogh Margit: „Nyomozás” egy katolikus mozgalom múltja után = Jelentkezünk 1989–1990. 50. (118–137.)
- Bennet, I.: Irodalmi áttekintés. Történelmi háttér (p. 21-51.) In: Bűnöző fiatalok. A bűnözés megelőzésének kérdései. Válogatás kriminálpszichológiai tanulmányokból. [Szerk.]: Münnich Iván – Szakács Ferenc. Bp. Tankvk., 1990. / B 10/
- Bennet, I.: Neurózis. Bűnöző és neurotikus gyermekek (p. 201-246.) In: Bűnöző fiatalok. A bűnözés megelőzésének kérdései. Válogatás kriminálpszichológiai tanulmányokból. [Szerk.]: Münnich Iván – Szakács Ferenc. Bp. Tankvk., 1990.
- Berkes Erzsébet: Aranyalma ághegyen. Miként szokunk le az olvasásról = Mozgó Világ 16. 1990. 2. (69-71.)
- Bessenyei István: Modernisierung und die politische Sozialisation der Studenten in Ungarn. [Modernizáció és a diákok politikai szocializációja Magyarországon] = Zeitschrift f. Sozialisationsforsch. u. Erziehungssoziol. 1990. Suppl. 1. (177-185.)
- Bíró Gyula: Három „deviáns karrier”. Könnyű vér, Kicsi, de nagyon erős, Céllövölde = Filmkult. 26. 1990. 5. (41-46.)
- Boros László /szociológus/: Fialaton „eltemetve”? /Az ifjúsági munkanélküliség alapkérdése (p. 127-143.) In: Munkanélküliség. Megoldások és terápiák. [Szerk.]: Gyekiczky Tamás. Bp. Kossuth Kvk., 1990.
- Brandl Gábor: Az európai kultúrkör szexuális jövőképe = Kapu 3. 1990. 10. (65-69.)
- Buda Béla: Iskola és mentálhigiéné (14-21.) In: A primer prevenció iskolai feladatai. [Szerk.]: Veres Judith. Bp. Rákóczi MgTsz Ny., 1990.
- Bujdos László: Attitűd vizsgálat zárt intézeti fiataloknál (p. 197-215.) In: Tanulmányok, cikkek a fővárosi gyermekvédelem köréből. Közlemények, 51. [Szerk.]: Kóti János. Bp., 1990. /
- Bujdosó László: A szenvedélyartalmak kezelése, terápiás nevelés megtervezésének lehetőségei, eredményei (p. 105-126.) In: Balogh András /gyermekvédelem/ – Bujdos László – Komlósi Ákos – Korányi István – Várhegyi György: Boldog gyermekkor? Szemelvények a gyermekvédelem területéről. Bp. Tankvk., 1990.
- Catalano, R. F.: Intézményekben kezelt drogosok utógondozása = Gondozás 2. 1990. 3-4. (32-37.)
- Conger, J. M. – Miller, W. G.: Személyiség, társadalmi helyzet és bűnözés (p. 137-199.) In: Bűnöző fiatalok. A bűnözés megelőzésének kérdései. Válogatás kriminálpszichológiai tanulmányokból. [Szerk.]: Münnich Iván – Szakács Ferenc. Bp. Tankvk., 1990.
- Dér Mária: Európa felé... = Hiány 2. új f. 1990. 8. (3-6.)
- Diósi Pál: Báró Coubertin nem érti az unokáit = A M. Testnev. Egy. Közlem. 1990. 1. (mell.). (1-98.)
- Eiben Ottó: Adatok Somogy megye ifjúságának biológiai fejlettségéhez és fizikai erőnlétéhez. Bp., ELTE, 1990. 60 p. /Humanbiologia Budapestinensis, 9./

- Elekes Zsuzsanna: Drogfogyasztó fiatalok ivási szokásai = Alkoholológia 21. 1990. 3. (22-27.)
- Elekes Zsuzsanna: Drogfogyasztó fiatalok különböző csoportjainak szociális összetétele, avagy egy drogtudatás problémái (p. 254-262.) In: „A társadalmi beilleszkedési zavarok” kutatási főirány kutatóinak 3. munkaértekezlete. Pilisszentkereszt, 1990. május 31 – június 2. Bp., 1990.
- Ember Mária: Kis tükrünk: a pedagógia (p. 217-249.) In: Félmult. Társadalomrajzok. [Szerk.]: Gondos Ernő. Bp. Szépirodalmi Kvk., 1990.
- Erdélyi Ildikó: Fialat kábítószeresek kezelésének egy francia modellje = M. Tud. 35. 1990. 3. (328-337.)
- Erdheim, Mario: A tudattalan társadalmi termelése. /Részletek/ (p. 150-238.) In: Forrásmunkák a kultúra elméletéből. Szöveggyűjtemény. Bp., Tankvk. 3/5. köt. Német kultúraelméleti tanulmányok 5. [Szerk.]: Bujdos Dezső, 1990.
- Fabinyi Erzsébet: Az értékátadás és az ifjúság napjainkban = . V. Sorozat. Társadalomtud. /NME/ 31. 1990. 1-3. (187-193.)
- Falusné Szikra Katalin: Iskolázással a munkanélküliség ellen = Humpol. Szle 1/11/. 1990. 12. (17-23.)
- Fáyiné Dombi Alice: Tanárjelöltek interperszonális kapcsolatainak szerepe a pedagógushivatáshoz való kötődés folyamatában = M. Pedagóg. 1990. 1-2. (36-44.)
- Fekete Gyula /író/: Vitairat a jövőről. Bp., Kozmosz K., 1990. 145,[7] p. /Kozmosz kvek/
- Fónai Mihály: Főiskolai hallgatók értelmiségképe (p. 359-371.) In: Acta Academiae Paedagogicae Nyíregyháziensis – A Bessenyi György Tanárképző Főiskola Tudományos Közleményei. Tom 12. F. sor. Társadalomtudományi közlemények. [Szerk.]: Frisnyák Sándor. Nyíregyháza. Gprint Iroda, 1990.
- Frenkl Róbert – Batovszky Katalin: Orvostanhallgatók és testnevelési főiskolások véleménye a szexuális életéről = Egészségnev. 31. 1990. 2. (57-61.)
- Füzesi Zsuzsanna – Tistyán László – Tahin Tamás: Egészségesnek maradni: lehetőség vagy utópia? = Egészségnev. 31. 1990. 1. (15-16.)
- Gaszó Ferenc: Generációk szükségállapotban = Juss 3. 1990. 2. (33-38.)
- Gábor Kálmán – Molnár Péter /magatartáskutató/: Struktúra, moratórium, orientáció avagy két ifjúsági modell. /A magyar és a nyugatnémet fiatalok a nyolcvanas években/ (p. 147-178.) In: Társadalompolitikai Műhely Füzetek, II. [Szerk.]: Palotai Zsuzsa. Bp. Társadalompolitikai Műhely, 1990.
- Gergely Ferenc: A magyar gyermekvédelem válogatott bibliográfiája. 1966-1988. [Közread. a] OIK gyermek-és ifj.véd. felügy. és továbbk. önálló oszt. Bp., Perfector, 1990. 95,[1] p.
- Gécz János: Vádnarancsok 1-2. Bp., Szépirodalmi Kvk., 1990. 384 p.
- Glueck, S. – Glueck, E.: Fialatkorúak bűnözővé válása. A megelőzés útjai (p. 71-107.) In: Bűnöző fiatalok. A bűnözés megelőzésének kérdései. Válogatás kriminálpszichológiai tanulmányokból. [Szerk.]: Münnich Iván – Szakács Ferenc. Bp. Tankvk., 1990.
- Hadas Miklós: Karizma és üdvtan 1-2. (1919-1945). Kodály Zoltán pályájának értelmezéséhez = Hiány 2. új f. 1990. 18., 19. (27-33; 30-33.)
- Halász Gábor: Az ifjúság munkanélkülisége tanügyi probléma = Köznev. 46. 1990. 16. (13-14.)
- Halász Péter: Életformából vállalkozás? A fiatalok és a mezőgazdasági kistermelés (p. 405-417.) In: Agrárszociológiai szöveggyűjtemény 1900-1990. [Szerk.]: Kulcsár László – Hársfalvi Tamás. Gödöllő, 1990. 2. köt. [Ezerkilencszáznegyvenöt] 1945-1990 / B 10/
- Harcza István: Fialatok a bizonytalan jövő előtt. Jelentés az ifjúság
- Helyzetéről, 1989. [Közreműk.]: Kéri László. [Közread. a/z/] MISZOT. Bp., 1990. 64 p.
- Hathaway, S. R. – Monachesi, E. D.: Az MMPI-módszer bűnügyi prognosztikai felhasználása. Leendő bűnöző fiúk személyisége (p. 305-323.) In: Bűnöző fiatalok. A bűnözés megelőzésének kérdései. Válogatás kriminálpszichológiai tanulmányokból. [Szerk.]: Münnich Iván – Szakács Ferenc. Bp. Tankvk., 1990.

- ☞ Hazai Istvánné – Csókay László: Állami gondozott gyermekek és fiatalok iskoláztatásának helyzete = *Gyermekek- Ifjvéd.* 9. 1990. 32. (10-18.)
- ☞ Hárs István: Új gondunk: az ifjúsági munkanélkültség = *Humpol. Szle* 1/11/. 1990. 10. (22-25.)
- ☞ Hegedűs Lajos: Egyetemi hallgatók részvétele a második gazdaságban = *Szociológia* 20. 1990. 1-2. (63-88.)
- ☞ Hevényi Attila: A fiatalok bünelkövetőkkel való foglalkozás – a nemzetközi előírások tükrében = *Börtönü.* Szle 9. 1990. 4. (23-28.)
- ☞ Hilscher Rezső: A Főiskolai Szociális Telep tevékenysége és a settlement-munka módszere = *Szocpol. Ért.* 1990. 1/I. (212-238.)
- ☞ Horváth György Péter: Az ifjúságnak szánt médiák ellenőrzése = *Gyermek- Ifjvéd.* 9. 1990. 2. (36-38.)
- ☞ Hunyady György: Devianás fiatalok és szocializáló közegük nézetei, attitűdjei, értékei. A Debreceni Komplex Tudatvizsgálat egy vetületében (p. 179-196.) In: „A társadalmi beilleszkedési zavarok” kutatási főirány kutatóinak 3. munkaértekezlete. Pilisszentkereszt, 1990. május 31 – június 2. Bp., 1990.
- ☞ Illyés Sándor – Darvas Ágnes: Új tendenciák és megoldási javaslatok a szocializációs zavarok kezelésében (p. 333-349.) In: „A társadalmi beilleszkedési zavarok” kutatási főirány kutatóinak 3. munkaértekezlete. Pilisszentkereszt, 1990. május 31 – június 2. Bp., 1990.
- ☞ Kamarás István: Zsákutcában a magyar ifjúság? = *Katol. Szle.* 42. 1990. 2. (131-145.)
- ☞ Kardos Attiláné: Felkészülés a fiatalok szabadítására = *Börtönü.* Szle 9. 1990. 2. (37-42.)
- ☞ Kardos Ferenc, T.: Hiányzó láncszemek a gyermekvédelemben = *Szociális Munka* 2. 1990. 1. (15-32.)
- ☞ Katona Éva: Krízisek = *Gyermek- Ifjvéd.* 9. 1990. 30. (19-26.)
- ☞ Katona Éva: Öngyilkossági veszéllyel járó krízisek = *Gyermek- Ifjvéd.* 9. 1990. 31. (27-31.)
- ☞ Kerezi Klára: A pártfogás dilemmája: kontroll vagy segítő kapcsolat? = *Esély* 2. 1990. 5. (53-65.)
- ☞ Kerékgyártó István: Fiatalok a katolikus kisközösségekben (p. 214-230.) In: *Hívők, egyházak ma Magyarországon.* [Szerk.]: Lovik Sándor – Horváth Pál. Bp. Antikva Ny., 1990.
- ☞ Kéri László: Ifjúság és politika az évtized végén (p. 101-107.) In: *Magyarország Politikai Évkönyve, 1990.* [Szerk.]: Kurtán Sándor – Sándor Péter – Vass László /politológus/. Bp. Aula K. – OMIKK, 1990.
- ☞ Khleif, B. B.: Előrejelzés az iskolában. A tanárok mint az ifjúkori bűnözés és a pszichiátriai zavarok előrejelzői (p. 325-343.) In: *Bűnöző fiatalok. A bűnözés megelőzésének kérdései. Válogatás kriminálpszichológiai tanulmányokból.* [Szerk.]: Münnich Iván – Szakács Ferenc. Bp. Tankvk., 1990.
- ☞ Kiss Judit /deviancia/: A nevelési tanácsadók helye a mentálhigiénés ellátásban = *Alkohológia* 21. 1990. 2. (19-30.)
- ☞ Kolczony Katalin: A fiatalok lelkipondozásáról = *Confessio* 14. 1990. 4. (92-94.)
- ☞ Kolozsi Béla: A drogmegelőzés társadalmi és egészségügyi vetületei = *Egészségnev.* 31. 1990. 1. (20-27.)
- ☞ Kolozsi Béla: A különféle hivatások illetékessége a narkómánia visszaszorításában. Általános szempontok és az érintett hivatásokra készülő diákcsoportok egyikének, a gyógyszerészhallgatóknak véleménye (p. 263-278.) In: „A társadalmi beilleszkedési zavarok” kutatási főirány kutatóinak 3. munkaértekezlete. Pilisszentkereszt, 1990. május 31 – június 2. Bp., 1990
- ☞ Komlósi Ákos: A gyermekvédelem megújításának próbálkozásai a pécsi Nevelési Központban (p.66-87.) In: Balogh András /gyermekvédelem/ – Bujdos László – Komlósi Ákos – Korányi István – Várhegyi György: *Boldog gyermekkor? Szemelvények a gyermekvédelem területéről.* Bp. Tankvk., 1990.
- ☞ Kopp Mária – Skrabski Árpád – Czakó László: Látélet a magyar ifjúság lelki, magatartási zavarairól = *Igen* 2. 1990. 15-16. (18-22.)
- ☞ Köllő János: Munkaerőpiac: mitől legyünk pesszimisták? (p. 259-271.) In: *Társadalmi riport* 1990. [Szerk.]: Andorka Rudolf – Kolosi Tamás – Vukovich György. Bp. TÁRKI, 1990.
- ☞ Ladócsy Mária: = *M. Pszichol. Szle* 46. 1990. 1-2. (124-128.)

- ☞ Lakatos Miklós – Ujvári József: A fiatalok egészségi állapotának egyes jellemzői = *Stat. Szle* 68. 1990. 1. (19-28.)
- ☞ László Ruth: = *Egészségnev.* 31. 1990. 4. (184.)
- ☞ Levendel László: Népi kollégiumi varázs = *Tiszatáj* 44. 1990. 2. (63-73.)
- ☞ Lust Iván: Személyiségzavar – magatartászavar – beilleszkedési zavar. A sarokba szorított kiskamasz esete (22-31.) In: *A primer prevenció iskolai feladatai.* [Szerk.]: Veres Judith. Bp. Rákóczi MgTsz Ny., 1990.
- ☞ Maccoby, E. E. – Johnson, J. P. – Church, R. M.: A lakóhelyi környezet. A közösség integráltsága és a fiatalok bűnözés társadalmi szabályozása (p. 53-70.) In: *Bűnöző fiatalok. A bűnözés megelőzésének kérdései. Válogatás kriminálpszichológiai tanulmányokból.* [Szerk.]: Münnich Iván – Szakács Ferenc. Bp. Tankvk., 1990.
- ☞ Machalikné Hlavács Irén: A rendszeres sporttevékenység hatása az egészséges életmóddal kapcsolatos szükségletek alakulására = *A M. Testnev. Egy. Közlem.* 1990. 1. (11-60.)
- ☞ MacIver, Robert M.: A klinikai pszichológus feladata a bűnözés elleni harcban. A bűnözésről (p. 359-379.) In: *Bűnöző fiatalok. A bűnözés megelőzésének kérdései. Válogatás kriminálpszichológiai tanulmányokból.* [Szerk.]: Münnich Iván – Szakács Ferenc. Bp. Tankvk., 1990.
- ☞ Mányai Judit: A családi működés diszfunkcióinak szerepe a 11-14 éves korúak veszélyeztetettségének kialakulásában (p. 109-136.) In: *Bűnöző fiatalok. A bűnözés megelőzésének kérdései. Válogatás kriminálpszichológiai tanulmányokból.* [Szerk.]: Münnich Iván – Szakács Ferenc. Bp. Tankvk., 1990.
- ☞ Melega Tiborné – Sándorné Kriszt Éva: Újabb szempontok a magyar felsőoktatás nemzetközi összehasonlításához = *Aula* 12. 1990. 1. (112-124.)
- ☞ Micheller Magdolna: A tehetségmentés országos tervei és vásárhelyi példája /1937-1948/ = *Juss* 3. 1990. 2. (52-58.)
- ☞ Molnár D. László – Majoros Márta: Diákok dohányzási szokásai = *Alkohológia* 21. 1990. 3. (42-44.)
- ☞ Molnárné Venyige Júlia: A fiatalok munkanélkültségének megelőzési lehetőségei = *Gazd. és Társ.* 1. 1990. 5. (27-51.)
- ☞ Munkwitz, W.: A bűnügyi prognosztika fejlődése. A korai bűnözés prognózisa (p. 247-275.) In: *Bűnöző fiatalok. A bűnözés megelőzésének kérdései. Válogatás kriminálpszichológiai tanulmányokból.* [Szerk.]: Münnich Iván – Szakács Ferenc. Bp. Tankvk., 1990.
- ☞ Munkwitz, W.: A pszichikai magatartás bűnügyi prognosztikai értékelése (p. 277-304.) In: *Bűnöző fiatalok. A bűnözés megelőzésének kérdései. Válogatás kriminálpszichológiai tanulmányokból.* [Szerk.]: Münnich Iván – Szakács Ferenc. Bp. Tankvk., 1990. / B 10/
- ☞ Murányi István: „Nem felsőtagozatos fokon...” Felsőoktatás és politikai szocializáció. Helyzetkép egy vidéki főiskolán = *Juss* 3. 1990. 3. (79-87.)
- ☞ Münnich Iván: A gyermek- és fiatalok bűnözés (p. 9-20.) In: *Bűnöző fiatalok. A bűnözés megelőzésének kérdései. Válogatás kriminálpszichológiai tanulmányokból.* [Szerk.]: Münnich Iván – Szakács Ferenc. Bp. Tankvk., 1990.
- ☞ Nagy Zsolt: „Vasöklök és márványkeblek.” Vázlatok a nyolcvanas évek tömegfilmjeiről = *Mozgó Világ* 16. 1990. 6. (52-65.)
- ☞ Nyitrai Ferencné: Infrastruktúra és társadalom (p. 205-250.) In: *A gazdaság és a társadalom főbb kapcsolatai. Helyzetkép a rendszerváltás küszöbén. /Tanulmánykötet/.* [Szerk.]: Nyitrai Ferencné. Bp. MTA Társadalomtud. Int., 1990.
- ☞ Orbán István: Dereguláció a gyermek- és ifjúságvédelemben (p. 163-183.) In: *Tanulmányok, cikkek a fővárosi gyermekvédelem köréből. Közlemények,* 51. [Szerk.]: Kóti János. Bp., 1990. /
- ☞ Pap Dezső: A magyar szociálpolitika a világháborúban = *Szocpol. Ért.* 1990. 1/I. (23-92.)
- ☞ Páczelt Istvánné: Egyetemi, főiskolai hallgatók elképzelései a felsőoktatás reformjáról = *Borsodi Szle* 35. 1990. 2. (54-61.)

- ☞ Pál Péterné: Értékválság és értékközvetítés. (Avagy kinek a kötelessége....) (p. 373-387.) In: Acta Academiae Paedagogicae Nyíregyháziensis – A Bessenyi György Tanárképző Főiskola Tudományos Közleményei. Tom 12. F. sor. Társadalomtudományi közlemények. [Szerk.]: Frisnyák Sándor. Nyíregyháza. Gprint Iroda, 1990./
- ☞ Popper Péter – Glauber Anna – Feuer Mária: A klinikai pszichológus szakértői munkájának módszertani kérdései. Célkitűzés (p. 379-391.) In: Bűnöző fiatalok. A bűnözés megelőzésének kérdései. Válogatás kriminálpszichológiai tanulmányokból. [Szerk.]: Münnich Iván – Szakács Ferenc. Bp. Tankvk., 1990.
- ☞ Price, Vincent: Társadalmi identifikáció és közvélemény. A csoportkonfliktus kommunikálásának hatása. [Ford.]: Kálmán C. György = Szociol. Figy. 6. 1990. 4. (37-66.)
- ☞ Raffaelli, M.: Mit jelent a beszélgetés a serdülőkor kezdetén? = Gondozás 2. 1990. 3-4. (13-16.)
- ☞ Ranschburg Jenő: A felettes én és mai problémái = Thalassa 1. 1990. 1. (71-76.)
- ☞ Rác József: Erőszak mint önvédelem. /Marginális ifjúsági szubkultúrák tagjainak viselkedése és világlképe/ = Eszmélet 2. 1990. 7. (112-123.)
- ☞ Rác József: A [nyolcvanas] '80-as évek ifjúsági szubkultúrái Magyarországon = Valóság 33. 1990. 11. (69-82.)
- ☞ Révész Sándor: A nevelőotthon és a rendőrség 1-2. r. = Beszélő. Új foly. 1. 1990. 2., 3., 4., 5. (14-15., 12-13., 14-15., 16-17.)
- ☞ Rubóczky István: = Egészségnev. 31. 1990. 4. (187.)
- ☞ Salgo, Ludwig: A gyermeki jogok és a gyermekvédelmi jog elemei. [Ford.]: Varsányi Zsóka = Gyermek-Ifjvéd. 9. 1990. 31. (4-13.)
- ☞ Schuler Dezső: A székesfőváros lakosságának szociális gondozása = Szocpol. Ért. 1990. 1/II. (260-279.)
- ☞ Simon Tamás – Jakabfi Péter – Molnár Mihályné: Az AIDS veszélyének és elkerülési lehetőségeinek tükröződése 13-20 éves fiatalok tudatában Magyarországon 1989. őszén = Egészségnev. 31. 1990. 3. (103-105.)
- ☞ Sinkó Ferenc: A felvidéki ifjúsági mozgalmak kezdetei Trianon után = Regio 1. 1990. 2. (148-160.)
- ☞ Somi Éva: Hogyan gondolkodnak a világról a gimnazisták? Egy felmérés tanulságai = Békési Élet 15. 1990. 2. (169-173.)
- ☞ Somogyi Tivadar – Schmidt Péter /orvosi szociológia/ – Bazsika Erzsébet – Somogyi Judit: Serdülők szexualitása és fogamzásgátlása egy Győr-Sopron megyei felmérés nyomán = Egészségnev. 31. 1990. 2. (65-66.)
- ☞ Stumpf István: FIDESZ – új generáció és szellemiség a politikában = Kritika 19. 1990. 12. (16-19.)
- ☞ Swadi, Harith – Zeitlin, Harry: Kortárshatás és serdülőkor kábítószer-fogyasztás. [Ford.]: Szarka Attila = Gyermek-Ifjvéd. 9. 1990. 32. (40-46.)
- ☞ Szabó Árpád: Az általános művelődési központok létrejötte és szervezetük kiépülése Vas megyében. Szombathely, MMIK, 1990. 1. köt. [Tíz] 10 éves a Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ. 61 p.
- ☞ Szabó Ildikó /szociológus/ – Szekszárdi Ferencné: Veszekedő politika. A rendszerváltás pillanata és a hatodikosok = Pedagóg. Szle 1990. 7-8.
- ☞ Szabó Istvánné: A szociálpolitika elméleti és gyakorlati kérdései, kapcsolódási pontjai (p. 7-28.) In: Szociális gondozói tananyag. 2 éves munka melletti tanfolyam. [Szerk.]: Kasza Ilona. Bp., 1990. 2. köt.
- ☞ Szabó Istvánné: A szociálpolitika intézményrendszere, annak feladatai (p. 45-71.) In: Szociális gondozói tananyag. 2 éves munka melletti tanfolyam. [Szerk.]: Kasza Ilona. Bp., 1990. 2. köt.
- ☞ Szabó János /katonaszociológus/: Az ifjúság két "államosítása" Magyarországon = Juss 3. 1990. 2. (9-16.)
- ☞ Szabó László, Sz.: Fiatal értelmiségiek és egyetemi hallgatók tömegkultúra képe (p. 109-116.) In: Tömegkultúra – tömegművészet a szocialista társadalmak utolsó éveiben. Tanulmányok az MM 38-as állami megbízásos pályázat köréből NDK – lengyel – szlovák és magyar kutatók tollából. [Szerk.]: Szabó László, Sz. Debrecen. KLTE soksz., 1990.

- ☞ Szabó Mária: Kollégisták a kollégiumról, az erkölcsről, a társadalomról = Pedagóg. Szle 40. 1990. 9. (889-893.)
- ☞ Szabó Sándor: A fiatal és serdülőkorban előforduló szorongásos állapotok kialakulásának és megelőzésének egyes kérdései = Egészségnev. 31. 1990. 5. (196-198.)
- ☞ Szabóné Kiss Julianna: A szakmunkástanulók olvasási szokásai = Téka 1990. 2. (3-13.)
- ☞ Szilágyi Erzsébet: Változó terek. Az építészet a mindennapi kultúrában és a tudatban = Jel-Kép 11. 1990. 3. (67-74.)
- ☞ Tomka Miklós – Molnár Adrienn: Ifjúság és vallás (p. 184-213.) In: Hívők, egyházak ma Magyarországon. [Szerk.]: Lovik Sándor – Horváth Pál. Bp. Antikva Ny., 1990.
- ☞ Tomka Miklós: Religion und Kirche in Ungarn. Ergebnisse religionssoziologischer Forschung 1969-1988. [Vallás és egyház Magyarországon. 1969-1988 közötti vallásszociológiai kutatások eredményei.] Wien, UKI – Inst. f. kirchl. Sozialforschung, 1990. [2], VIII, 580 p. Bibliogr. tanulmányonként
- ☞ Tóth Gábor: Rehabilitáció a Hit gyülekezetében = Alkoholológia 21. 1990. 1. (41-42.) Kábítószerfüggő fiatalok gondozása, gyógyítása
- ☞ Tóth Péter: Fiatalkori bűnelkövetők Csongrád megyében = Gyermek-Ifjvéd. 9. 1990. 32. (71-75.)
- ☞ Turzó Antal: A fiatalság társadalmi beilleszkedésének néhány kérdése = [Háromszázhatvan] 360 fok 1990. 1. (125-140.)
- ☞ Vabrik László: A javító- és büntetésvégrehajtási intézetekből elbocsátott fiatalok társadalmi beilleszkedésének tapasztalatai (p. 345-357.) In: Bűnöző fiatalok. A bűnözés megelőzésének kérdései. Válogatás kriminálpszichológiai tanulmányokból. [Szerk.]: Münnich Iván – Szakács Ferenc. Bp. Tankvk., 1990.
- ☞ Veczkó József: A gyermekvédelem pszichológiai és pedagógiai alapjai. Bp., Tankvk., 1990. 313,[3] p.
- ☞ Végh Balázs: A nyelvi interferenciáról = Korunk. 3. foly. 1. 1990. 9. (1197-1200.)
- ☞ Walder, A. G.: Az [ezerkilencszáznyolcvankilenc] 1989-es pekingi felfordulás politikai szociológiája = Elmélet és Pol. 17. 1990. 2. (68-72.) Problems of Communism, Sept.-Oct. 1989. 1-14. pp.
- ☞ Winn, Marie: Gyerekek gyermekkor nélkül. [Utószó]: Láncki András. [Ford.]: Láncki András. Bp., Gondolat Kvk., 1990. 295,[1] p. Bibliogr. /jegyz./ p. 290-296.]
- ☞ A középiskolák nappali tagozatán tanuló diákok időmérlege 1987. A felvétel dokumentumai és időmérleg adatai. [Közread. a] KSH. Bp., SKV, 1990. 1. köt. 501,[1] p.
- ☞ A középiskolák nappali tagozatán tanuló diákok időmérlege 1987. A felvétel dokumentumai és időmérleg adatai. [Közread. a] KSH. Bp., SKV, 1990. 2. köt. 291 p.
- ☞ Bűnöző fiatalok. A bűnözés megelőzésének kérdései. Válogatás kriminálpszichológiai tanulmányokból. [Szerk.]: Münnich Iván – Szakács Ferenc. [Előszó]: Szakács Ferenc. [Ford.]: Karay Lajos – Karczag Judit – Koós Anna – Neményi Erika. Bp., Tankvk., 1990. 391,[1] p.
- ☞ [Cikkfordítások az életminőségről, az időskorúakról, az özvegyekről, a hajléktalanokról, munkanélküliségről, betegekéről, áldozatokról] = Gondozás 2. 1990. 1-2. (3-90.)
- ☞ Az [ezerhétsházharmincnyolc] 1738/39. évi diákösszeírás. [Szerk.]: Fallenbüchl Zoltán. [Előszó]: Fallenbüchl Zoltán. Bp., OSZK, 1990. 536 p.
- ☞ Agrárszociológiai szöveggyűjtemény 1900-1990. [Szerk.]: Kulcsár László – Hársfalvi Tamás. [Közread. a] Gödöllői Agrártud. Egyet. Gazd.- és Társadalomtud. Kar Agrárszoc. Tansz. Gödöllő, 1990. 2. köt. [Ezerkilencszáznegyvenöt] 1945-1990. 486 p.
- ☞ Gondozás. Szemelvények a szociális gondozás külföldi szakirodalmából. [Összeáll.]: Kusnyerikné Tóth Edit = Gondozás 2. 1990. 1-2. (3-91.)
- ☞ Gyermek- és ifjúsági munka a magyar református egyházban határon innen és túl = Confessio 14. 1990. 4. 3-128.
- ☞ Hívők, egyházak ma Magyarországon. [Szerk.]: Lovik Sándor – Horváth Pál. [Közread. a] MTA Filozófiai Int. Bp., Antikva Ny., 1990. 339 p. /Vallástud. tanulm., 2./

- ☞ Ifjúságstatisztikai adattár 1988. [Szerk.]: Harcsa István. [Közread. a] „Az ifjúságpol. tud. megalapozását szolg. kut.” MTA Tárcaszintű főirány. Bp., SKV, 1990. 321,[3] p. /Ifjúság és társadalom. Ifjúságstat. közlem./
- ☞ A középiskolák nappali tagozatán tanuló diákok időmérlege 1987. A felvétel dokumentumai és időmérleg adatai. [Összeáll.]: Fazakas Csongor. [Közread. a] KSH. Bp., SKV, 1990.
- ☞ Mit lehet tenni a hátrányos helyzetű gyermekekért?. [Szerk.]: Vastagh Zoltán. [Közread. a] Veszprém Megyei Pedagógiai Int. Veszprém, MPI soksz., 1990. [4],190 p. /Önképzés – továbbképzés, 2./
- ☞ Munkanélküliség. Megoldások és terápiák. [Szerk.]: Gyekiczky Tamás. [Közread. a] MTA Szociol. Kut. Int. Bp., Kossuth Kvk., 1990. 194,[4] p.
- ☞ A primer prevenció iskolai feladatai. [Szerk.]: Veres Judith. [Közread. a] Nemzeti Egészségvédelmi Intézet Mentálhygiénés csoportja. Bp., Rákóczi MgTsz Ny., 1990. 134 p.
- ☞ Sátánizmus és agresszió az iskolában. [Szerk.]: sz. sz. = Köznev. 46. 1990. 39. 5-11.
- ☞ Tanulmányok a „Bolyai” Kollégium életéről. [Szerk.]: Tökéczki Ilona. Miskolc, Nehézip. Műszaki Egy. Bolyai Koll., 1990. 103 p.
- ☞ Tanulmányok, cikkek a fővárosi gyermekvédelem köréből. Közlemények, 51. [Szerk.]: Kóti János. Bp., 1990. 218 p. /Tanulm., cikkek a főv. gyermekvéd. köréből. Közlem., 51./
- ☞ „A társadalmi beilleszkedési zavarok” kutatási főirány kutatóinak 3. munkaértekezlete. Pilisszentkereszt, 1990. május 31 – június 2. Gépirat Bp., 1990. 350 p. Bibliogr. p. [351].
- ☞ Társadalom és hadsereg. [Szerk.]: Malomsoki József. Bp., Zrínyi Kiadó, 1990. 120,[4] p.
- ☞ Tömegkultúra – tömegművészet a szocialista társadalmak utolsó éveiben. Tanulmányok az MM 38-as állami megbízásos pályázat köréből NDK – lengyel – szlovák és magyar kutatók tollából. [Szerk.]: Szabó László, Sz. [Közread. a] KLTE. Debrecen, KLTE soksz., 1990. 120,[2] p.

1991

- ☞ Ajzen, Icek – Timko, Christine – White, John B.: Az ön-beállítás és az attitűd-viselkedés összefüggése (p. 405-425.) In: Szociálpszichológiai tanulmányok. Válogatás pszichológia szakos hallgatók számára. [Szerk.]: Hunyady György. Bp. Tankvk., 1991. / B 10/
- ☞ Aszalós Imréné: A gyermek- és ifjúsági irodalom elméleti kérdései és kritikái 1981-1985 között. Bibliográfia. Debrecen, Debreceni Vár. Kvt., 1991. [8],100 p.
- ☞ Aszódai Imre: A fiatalok AIDS-szel kapcsolatos ismerete és magatartása = Egészségnev. 32. 1991. 6. Mell. (1-12.)
- ☞ Bachát László: Újabb jelenségek a diáknyelvben (p. 53-56.) In: Az anyanyelv értékrendje és az iskola. Országos Anyanyelv-oktatási Napok, Eger, 1990. július 2-5. [Szerk.]: Fekete Péter – Raisz Rózsa, V. Bp. M. Nyelvtud. Társ, 1991.
- ☞ Balázs Géza: Feliratos jelvények Magyarországon a nyolcvanas évek végén = M. Nyelv 87. 1991. 2. (190-201.)
- ☞ Barnes, Gill Gorell: Családterápia és gondozás. Alapvető ismeretek a családokról és a családterápiáról. [Szerk.]: Bíró Sándor /szociálpszichológia/. [Előszó]: Walrond-Skinner, Sue. [Ford.]: Barát Katalin – Rácz József – Bíró Sándor /szociálpszichológia/. [Közread. a] Mérei Ferenc Mentálhygiénés Szolgálat. Bp., Váci ÁPÉSZ Ny., 1991. 144 p. Bibliogr. p. 140-144. /Családteráp. olvasókv sorozat, II./
- ☞ Bácskai Júlia: Önismereti csoportok céljai és módszerei. Alkalmazásuk egészséges kamaszok csoportjában. Bp., ELTE, 1991. 71 p. Bibliogr. p. 68-71. /Iskolapszich., 19./
- ☞ Bán Ervin: A leventemozgalom „bevonult” az iskolába... = Új Ped. Szle. 41. 1991. 10. (71-76.)

- ☞ Bárdos István: A katolikus legényegyletek megalakulása Németországban és Magyarországon, működése Esztergomban (1860-1944) (p. 481-485.) In: Egyházak a változó világban. [Szerk.]: Bárdos István – Beke Margit. Esztergom. Oktáv-Press Kft, 1991.
- ☞ Benkő Zsuzsanna: Socializzazione dei bambini tra i 10 ed 14 anno nella società ungherese. /10-14 év közötti gyermekek szocializációja a magyar társadalomban./ = Psicol. Soc. 1991. 4. (37-39.) Roma V. Congresso Internazionale „Adolescenza, società, psicoterapia”, 5.
- ☞ Berényi Rita: Tizenévesek szexualitásáról = Egyházforum 6. 1991. 3. (47-51.)
- ☞ Berky Zsolt – Sudár Zsuzsanna: Elsőéves egyetemi hallgatók ismeretei az AIDS-ről = Egészségnev. 32. 1991. 6. Mell. (14-18.)
- ☞ Biddle, William W. – Biddle, Loureide J.: A közösségfejlesztési folyamat = [Háromszázhatvan] 360 fok 1991. 1. (109-133.)
- ☞ Bodnár Gábor: Külföldi magyar cserkészlet 1991 = Kapu 4. 1991. 9. (48-49.)
- ☞ Bognár Mária: Szociális szolgáltatások az Amerikai Egyesült Államok iskoláiban = Új Ped. Szle. 41. 1991. 4. (67-77.)
- ☞ Bozóki András – Seres László – Sükösd Miklós: Az anarchizmustól az alternatív mozgalmakig = Mozgó Világ 17. 1991. 4. (22-33.)
- ☞ Buda Béla: Szex az iskolában = Köznev. 47. 1991. 9. (3-6.)
- ☞ Chiribucă, Dan: Valori i atitudini social-politice ale studenilor Universitii Babe-Bolyai. [Társadalmi-politikai értékek és magatartásformák a Babe-Bolyai Egyetem hallgatóinak körében] = Stud. Univ. Babe-Bolyai. Sociol.-Polit. 36. 1991. 1-2. (61-69.)
- ☞ Csirke József: Lyukak a szociális védőhálón. /Interjúk Jász-Nagykun-Szolnok megyéből/ = Szociális Munka 3. 1991. 1. (51-58.)
- ☞ Csorba János – Huszár Ilona: Szülőkapcsolat, nevelési jellemzők és társas támasz pszichés distresszben szenvedő serdülő lányoknál = Pszichol. 11. 1991. 4. (553-572.)
- ☞ Dénes Sándor – Tauber István: A fiatalkori bűnözés problémái egy empirikus vizsgálat tükrében = Rendészeti Szle 29. 1991. 2. (22-27.)
- ☞ Dér Mária: Arcképvázlat = Kritika 20. 1991. 2. (26-28.)
- ☞ Dér Mária: Szövlány cukros ételekről álmodik. Adalékok a hajléktalanság kialakulásának folyamatához = Kritika 29. 1991. 3. (14-16.)
- ☞ Dobsi Attila: Benyomások bombariadó alatt = Comitatus 1. 1991. 2-3. (39-44.)
- ☞ Eiben O. G. – Barabás Anikó – Pantó Eszter: The Hungarian national growth study. [Magyar országos növekedésvizsgálat.] , Budapest Art Expo Alapítv., 1991. /Humanbiologia Budapestinensis, 21./
- ☞ Elekes Zsuzsanna: Alcohol consumption among drug users. [A kábítószer-élvezők alkoholfogyasztása] = Res. Rev. 1991. 1. (91-97.)
- ☞ Elekes Zsuzsa: Vizsgálat a magyarországi drogfogyasztók néhány csoportja körében = Alkoholológia 22. 1991. 1-2. (1-55.)
- ☞ Erdélyi Ildikó: The interpersonal and psychodynamic models of drug addiction. [A kábítószer-élvezet interperszonális és pszichodinamikus modellje] = Res. Rev. 1991. 1. (111-122.)
- ☞ Erdheim, Mario: Ifjúkor a forró kultúrákban. [Ford.]: Megyeri Lili = Kult. és Köz. 18. 1991. 1. (115-128.)
- ☞ Erikson, Erik H.: A fiatal Luther és más írások. [Ford.]: Erős Ferenc – Pető Katalin. Bp., Gondolat Kvk., 1991. 497 p. Bibliogr.p. 497-498 /Társtud. kvt./
- ☞ Fábián Gyergely: Szociológiai munkafüzet a gyermekfelügyelők képzésében. [Közread. a/z/] Észak-Magyarországi Regionális Munkaerőfejlesztési és tképz Kzpont. Miskolc – Nyiregyháza, 1991. 24 p.
- ☞ Falussy Béla – Laki László /szociológus/ – Tóth Gábor: Egyetemi és főiskolai kollégisták életmódja. [Szerk.]: Tóth Gábor. [Közread. a] Eötvös József Koll. Bp., Argumentum K., 1991. [2],248,[2] p

- ☐ Farkas Péter /oktatókutatató/: Alternatív modellek a hátrányos helyzetű csoportok szakképzésére (p. 72-75.) In: Alternatív iskolák, alternatív pedagógiák Magyarországon. Az 1990 márciusában Budapesten megtartott tudományos konferencia anyaga. [Szerk.]: Lukács Péter. Bp. Oktkut. Int. soksz., 1991.
- ☐ Feen, R. I. van der: Játékszenvedéllyel küzdő fiatalok rendszerszemléletű terápiaja. [Ford.]: Roy, Violetta = Gyermek- Ifjvéd. 10. 1991. 35-36. (72-80.)
- ☐ Fiske, Susan T.: A séma által kiváltott érzelmek a szociális percepció vizsgálatában (p. 89-122.) In: Szociálpszichológiai tanulmányok. Válogatás pszichológia szakos hallgatók számára. [Szerk.]: Hunyady György. Bp. Tankvk., 1991.
- ☐ Forray R. Katalin – Hegedűs T. András: Útban a középfok felé. Cigánygyermek a felső tagozatban (p. 201-228.) In: Cigánylét. Műhelytanulmányok. [Szerk.]: Utasi Ágnes - Mészáros Ágnes. Bp. MTA Politikai Tud. Int., 1991.
- ☐ Földesiné Szabó Gyöngyi: Megkérdeztük a TF hallgatóit... Az 1991. tavaszán készített felmérés eredményei. Bp., TF, 1991. 137 p.
- ☐ Futala Tibor: A képregény szerepe a gyermekek és fiatalok olvasási kultúrájának fejlődésében = Kvtári Figy. 1. (37.). 1991. 3. (529.)
- ☐ Gagyi József: Városi térhasználati formák falusi környezetben = Korunk. 3. foly. 2. 1991. 6. (711-716.)
- ☐ Gazda Klára: Vallásos élet, vallásos nevelkedés Eszteleken (p. 159-177.) In: Népi vallásosság a Kárpát-medencében I. [Szerk.]: Lackovits Emőke, S. Veszprém. Prospektus GM Ny., 1991.
- ☐ Gazsó Ferenc: The processes of political socialization in the school. [A politikai szocializációs folyamatok az iskolában] (p. 63-67.) In: How to be a democrat in a post-cummunist society? Selected studies presented for discussion at the international conference in Balatonföldvár, Hungary, 7-9. November 1991. [Szerk.]: Stumpf István – Békés Zoltán. Bp. Centum Ny., 1991.
- ☐ Gábor Kálmán – Balog Iván: Értékek, orientációk, ideológiák az egyetemi hallgatók körében (p. 123-141.) In: Közéletképek. Szociológiai tanulmányok. [Szerk.]: Némedi Dénes. Bp. Dabasi Ny., 1991.
- ☐ Gábor Kálmán: Jugendkultur und gesellschaftliche Orientierung in Ungarn. Ein Vergleich zwischen Oberschülern, Berufsschülern und Studenten. [Ifjúsági kultúra és társadalmi orientációs minták Magyarországon. Egyetemi és főiskolai hallgatók, szakmunkástanulók, középiskolások összehasonlító elemzése] (p. 161-167.) In: Osteuropäische Jugend im Wandel. Ergebnisse vergleichender Jugendforschung in der Sowjetunion, Polen, Ungarn und der ehemaligen DDR. [Szerk.]: Melzer, Wolfgang – Heitmeyer, Wilhelm – Liegle, Ludwig – Zinnecker, Jürgen. Weinheim – München. Juventa, 1991.
- ☐ Gedeon Andor: Az SZMME állásfoglalása a gyermekvédelmi törvény-tervezetről (35-40.) In: Vita a gyermekek jogairól, valamint a gyermek-és ifjúságvédelmi gondoskodásról szóló törvénytervezetről. Az antiszociális fejlődésirányú fiatalok oktatásának kérdései. [Szerk.]: Kerezi Klára. Bp. IM Bv. háziny., 1991. / B 10/ A Szocialista Munkások Magyarországi Egyesületének állásfoglalása G.2 Ifjúság, gyermekkor; J.01 Szociálpolitika. Szociális gondozás törvény; tervezés; gyermekvédelem; szociálpolitika; gyermekgondozás; szülők; gyermekek; szervezet; civil társadalom; Szociális Munkások Magyarországi Egyesülete
- ☐ Geertjens, Lidwien J. I. M.: Serdülőkorúak pszichiátriai gondozása Amerikában. [Ford.]: Roy, Violetta = Gyermek- Ifjvéd. 10. 1991. 35-36. (65-72.)
- ☐ Georg, Werner: Gesellschaftliche und persönliche Zukunftsvorstellungen Jugendlicher in Westdeutschland und Ungarn. [Az ifjúság társadalmi és egyéni jövőképe Nyugat-Németországban és Magyarországon] (p. 149-160.) In: Osteuropäische Jugend im Wandel. Ergebnisse vergleichender Jugendforschung in der Sowjetunion, Polen, Ungarn und der ehemaligen DDR. [Szerk.]: Melzer, Wolfgang – Heitmeyer, Wilhelm – Liegle, Ludwig – Zinnecker, Jürgen. Weinheim – München. Juventa, 1991.
- ☐ Giczi Zsolt: Evangélikus teológusok külföldi tanulmányai a két világháború között (p. 91-97.) In: Acta Universitatis Szegediensis de Attila József nominatae. Acta Historica. Különszám. III. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus /Szeged, 1991. augusztus 12-16./ tiszteletére. [Szerk.]: Serfőző Lajos. Szeged. Hungaria, 1991.

- ☐ Guttmann Miklós: A kommunikáció és a regionális nyelvi környezet összefüggései nyugat-dunántúli tizedesek nyelvében (p. 55-69.) In: Pedagógiai Írások, 21. 1991, 1991.
- ☐ Hanák Katalin: Állami gondozott csecsemők (p. 209-240.) In: Terhesség – szülés – születés. Tanulmányok. 1-2. kötet. [Szerk.]: Hanák Katalin. Bp., MTA Szociol. Kut. Int. 2. köt. , 1991.
- ☐ Horváth D. Tamás: A felsőoktatás és a diplomások munkaerőpiaca az Egyesült Államokban = Közgazd. Szle 38. 1991. 11. (1098-1114.)
- ☐ Illyés Sándor: Socialization and deviancy. Theoretical aspects and empirical findings in Hungary. [Szocializáció és deviancia. Elméleti szempontok és empirikus értelmezések Magyarországon] = Res. Rev. 1991. 1. (181-197.)
- ☐ Kamarás István: Zsákutcában a magyar ifjúság? = Holnap 2. 1991. 2. (34-38.)
- ☐ Karácsony Sándor: Ifjúság és hivatás. [Utószó]: Kontra György. 3. kiad. Bp., Ref. Zsinati Iroda, 1991. 67 p.
- ☐ Kardos György: Bevezetés az alkoholológiába. Válogatás a szerző 1961 és 1991 között megjelent közleményeiből. [Szerk.]: Török Tivadarné. [Előszó]: Buda Béla. Bp., Orsz. Alkohol.Int., 1991. 258 p. /Alkohol. Füz., 11./
- ☐ Kerezi Klára: A gyermekek jogait és érdekeit sértő bűncselekmények (p. 197-215.) In: Kriminológiai és kriminalisztikai tanulmányok, 28. kötet. [Szerk.]: Gödöny József. Bp. BM K., 1991.
- ☐ Kerezi Klára: Veszélyeztetett gyermekek védelme Maryland államban = Gyermek- Ifjvéd. 10. 1991. 35-36. (81-89.)
- ☐ Keszthelyiné Jereb Katalin: = M. Pszichol. Szle 47. 1991. 1. (126-129.) ismertetette: Molnár Péter /magartatókutatató/: A felsőfokú továbbtanulási igény kialakulásának és megvalósulásának feltételei hátrányos társadalmi helyzetű fiataloknál
- ☐ Kovács Bálint: Karácsony Sándor az ifjúsági mozgalmakban (p. 167-179.) In: Karácsony Sándor öröksége. [Szerk.]: Petrikás Árpád – Bajkó Mátyás. Debrecen. Szortiment Kft, 1991. / B 10/
- ☐ Kovács Imre, P.: Bezárt műhelyek, korrupció és ifjúsági négermunka: Beszélgetés Szűcs Pállal, a Munkaügyi Minisztérium szakképzési főosztályának vezetőjével = Köznev. 47. 1991. 33. (14.)
- ☐ Kovács Judit: Kifosztott anyák, megmentett gyerekek? Beszélgetés Hanák Katalin szociológussal = M. Nemz. 54. 1991. 135. (jún. 11.). (10.)
- ☐ Kovács Piroska /gyermekvédelem/: Gyermek- és ifjúságvédelem Hajdú-Bihar megyében (p. 134-147.) In: Kallódó gyermekek. /Ifjúságvédelmi tanárok tanfolyamán elhangzott előadások/. [Szerk.]: Mojzesné Székely Katalin. Debrecen. Szortiment Kft, 1991.
- ☐ Kozma Ferenc: Eredmények és gondok a gyermek- és ifjúságvédelemben = M. Közig. 41. 1991. 2. (181-185.)
- ☐ Kósa László: = Confessio 15. 1991. 2. (117-119.) ismertetette: Kamarás István: Lelkierőmű Nagymaroson /religiográfia/
- ☐ Kránitz Mariann: Fiatalok a prostitúció hálójában = Szabolcs-Szatm. Szle 26. 1991. Klsz. (18-28.)
- ☐ Kránitz Mariann: Prostitúció fiatal korban – ténédzser prostituáltak (p. 133-196.) In: Kriminológiai és kriminalisztikai tanulmányok, 28. kötet. [Szerk.]: Gödöny József. Bp. BM K., 1991.
- ☐ Kürti László: Rocking the state: Youth and rock music culture in Hungary. [Megrengetve az államot. Ifjúság és rock-zenei kultúra Magyarországon] = East Europ. Pol. Soc. 5. 1991. 3. (483-513.)
- ☐ Lakatos Miklós: A falvakban élők népesedési helyzete, társadalmi-foglalkozási összetétele. /Helyzetkép az 1990. évi népszámlálási adatok alapján/ = INFO-Társtud. 5. 1991. 19. (39-44.)
- ☐ Lakatos Miklós – Ujvári József: A fiatalok sportolási szokásai = Stat. Szle 69. 1991. 4-5. (333-347.)
- ☐ Legát Tibor: Lyuk a nyolcason = Mozgó Világ 17. 1991. 9. (39-50.)
- ☐ Lelkes Miklós – Dókay Mária: Ötöd éves orvostanhallgatók véleménye és ismeretei környezetegészségügyről a Semmelweis Orvostudományi Egyetemen = Egészségnev. 32. 1991. 2. (54-58.)

- ☞ Magyar György: Katolikus paptanárok szerepe a testi nevelés kibontakozásában a XIX. században (p. 445-450). In: Egyházak a változó világban. [Szerk.]: Bárdos István – Beke Margit. Esztergom. Oktáv-Press Kft, 1991.
- ☞ Micheller Magdolna: = Juss 4. 1991. 4. (138-140.) ismertetette: Szabó Ildikó /szociológus/: Az ember államosítása. Politikai szocializáció Magyarországon
- ☞ Mikus Gyula: Mikroszféra-vizsgálat a főváros IX. kerületében, 1989-ben intézeti nevelésben részesült kiskorúak családi-szociális környezetéről, lakáshelyzetéről, szülei életmódjáról, deviációiról, személyiségalapokról (p. 79-120.) In: Tanulmányok, cikkek a fővárosi gyermekvédelem köréből. Közlemények, 54. [Szerk.]: Molnár László /gyermekvédelem/, 1991.
- ☞ Mojzesné Székely Katalin: A hazai gyermekvédelem története (p. 120-133.) In: Kallódó gyermekek. /Ifjúságvédelmi tanárok tanfolyamán elhangzott előadások/. [Szerk.]: Mojzesné Székely Katalin. Debrecen. Szortiment Kft, 1991.
- ☞ Mojzesné Székely Katalin: Az ifjúság a társadalomban (p. 71-85.) In: Kallódó gyermekek. /Ifjúságvédelmi tanárok tanfolyamán elhangzott előadások/. [Szerk.]: Mojzesné Székely Katalin. Debrecen. Szortiment Kft, 1991.
- ☞ Molnár Emőke: A fiatalok által elkövetett erőszakos bűncselekményekről (p. 67-92.) In: Tanulmányok, cikkek a fővárosi gyermekvédelem köréből. Közlemények, 55. [Szerk.]: Molnár László /gyermekvédelem/ – Mikus Gyula. Bp., 1991.
- ☞ Molnár József: Ifjúkori bűnözés = INFO-Társtud. 5. 1991. 16. (37-42.)
- ☞ Molnár Péter /magatartáskutató/: Jugend als Statuspassage in verschieden Geburtskohorten in Ungarn und Westdeutschland. [Az ifjúság státuszváltoztatása különböző születési kohorszokban Magyarországon és Nyugat-Németországban] (p. 137-148.) In: Osteuropäische Jugend im Wandel. Ergebnisse vergleichender Jugendforschung in der Sowjetunion, Polen, Ungarn und der ehemaligen DDR. [Szerk.]: Melzer, Wolfgang – Heitmeyer, Wilhelm – Liegle, Ludwig – Zinnecker, Jürgen. Weinheim – München. Juventa, 1991.
- ☞ Murányi-Kovács Endréné – Kabainé Huszka Antónia: A gyermekkori és a serdülőkori személyiségzavarok pszichológiája: /Főiskolai tankönyv/. 2. kiad. Bp., Tankvk., 1991. 226 p. Bibliogr. p. 215-226
- ☞ Nagy Attila /olvasáskutató/: Keresik az életük értelmét? A gyerekek és a fiatalok olvasási szokásai (p. 99-113.) In: Jelzések az elsajátított műveltségről. [Szerk.]: Horánszky Nándor. Bp. Akadémiai K., 1991.
- ☞ Nagy Attila /olvasáskutató/: Keresik életük értelmét? Olvasás, könyvtár, szocializáció. [Közread. a] OSZK KMK. Bp., OSZK, 1991. 142 p. ismertetése: Baricz Zsolt: Keresik életük értelmét Baricz Zsolt: Keresik életük értelmét
- ☞ Nagy Attila /olvasáskutató/: Reading camps for teenagers in Hungary. /Ifjúsági olvasótáborok Magyarországon/= Journ. of Reading 34. 1991. 6. March. (466-470.)
- ☞ Nagy Sándor /ifjúságvédelem/: A bűnözés, az alkoholizmus, az öngyilkosság problémája és megyei helyzete (p. 110-119.) In: Kallódó gyermekek. /Ifjúságvédelmi tanárok tanfolyamán elhangzott előadások/. [Szerk.]: Mojzesné Székely Katalin. Debrecen. Szortiment Kft, 1991.
- ☞ Neményi Ágnes: A felsőoktatás egyes időszertű kérdései Romániában = Unio 3. 1991. 1. (13-15.)
- ☞ Neubauer János: A szó hatalma (p. 86-100.) In: A szó hatalma. [Szerk.]: Kassai György. Pécs. Holland. Mikes K. Kör, 1991.
- ☞ Nyíri Sándor: A bűnözés és a bűnüldözés helyzete 1990-ben = Rendészeti Szle 29. 1991. 3. (3-7.)
- ☞ Oláh Róza: Kallódó gyermekek (egészségkárosító anyagok használata) (p. 86-97.) In: Kallódó gyermekek. /Ifjúságvédelmi tanárok tanfolyamán elhangzott előadások/. [Szerk.]: Mojzesné Székely Katalin. Debrecen. Szortiment Kft, 1991.
- ☞ Orell Ferenc János: Ügyézi szemmel a fiatalok drogfogyasztásáról és megelőzéséről = Alkoholológia 22. 1991. 3-4. (31-33.)

- ☞ Palásti Andrea – Tányás Erzsébet: Egyetemi hallgatók alkoholfogyasztása és véleménye az alkoholizmusról = Alkoholológia 22. 1991. 3-4. (43-60.)
- ☞ Pálffy István: A szakmunkástanulók egészsége a pedagógus szemével = Egészségnev. 32. 1991. 1. (27-29.)
- ☞ Petánovics Katalin: A vallásosság szerepe egy falusi közösségben (p. 84-93.) In: Népi vallásosság a Kárpát-medencében I. [Szerk.]: Lackovits Emőke, S. Veszprém. Prospektus GM Ny., 1991.
- ☞ Pető Zoltán – Boda Krisztina: Devianciajelenségek egészséges tanulólányok között = "Végeken" 1991. 2. (6-19.)
- ☞ Pécsi László: Serdülők és fiatalok szexualitása = Egyházfórum 6. 1991. 3. (42-46.) Párkapcsolatok a genfi városállamban
- ☞ Pik Katalin: A munkavégzés és az egészségi állapot összefüggése (p. 161-178.) In: Cigánylét. Műhelytanulmányok. [Szerk.]: Utasi Ágnes – Mészáros Ágnes. Bp. MTA Politikai Tud. Int., 1991.
- ☞ Polonyi Péter /Kínakutató/: Mi történt? Tienanmen tér '89. Bp., Hírlap. Váll., 1991. 187 p.
- ☞ Rezsöhazy, Rudolf: Les nouveaux enfants d'Adam et Eve. Les formes actuelles de couples et de familles. [Ádám és Éva új gyermekei. A párkapcsolatok és családok mai formái.] [Közreműködő]: Vanderputten, Anne. Louvain-la-Neuve, Academia /Louvain-la-Neuve/, 1991. 317 p. Bibliogr. p. 305-313
- ☞ Révy Eszter: A sátánfiúk. Bp., CO-NEXUS Print-teR Kft., 1991. 177 p.
- ☞ Schüttler Tamás: Álmaink iskolája. Részletek a Világmegváltók Klubja iskolavítájából = Új Ped. Szle. 41. 1991. 12. (59-65.)
- ☞ Servais, Ernst: A drogproblémák átfogó megelőzése. Gyakorlati kézikönyv tanárok, nevelők és szülők részére. [Ford.]: Komáromi Éva. Bp., Poliworld, 1991. 230,[6] p.
- ☞ Simon Tamás – Till Gabriella – Takács Zsuzsa: Az AIDS megelőző egészségügyi felvilágosító tevékenység hatásosságának értékelése egyetemre felvett I. éves hallgatók ismeretei alapján, 1986-1990 = Egészségnev. 32. 1991. 6. Mell. (12-13.)
- ☞ Simon Tamás – Till Gabriella: Az egészségmegőrzési program hatásának értékelése az Orvosi és a Műszaki Egyetemre felvettek ismeretei alapján 1986-1990 = Egészségnev. 32. 1991. 5. (206-212.)
- ☞ Simon Tamás – Van Hoorn, Judith – Molnár Mihályné: Magyar fiatalok kívánságai, félelmei, szorongásai és ezek kapcsolata az egészséggel és betegséggel, 1989 novemberében = Egészségnev. 32. 1991. 1. (11-14.)
- ☞ Somlai Péter: A „társadalmi gyermekvédelemről” (19-22.) In: Vita a gyermekek jogairól, valamint a gyermek-és ifjúságvédelmi gondoskodásról szóló törvénytervezetről. Az antiszociális fejlődésirányú fiatalok oktatásának kérdései. [Szerk.]: Kerezi Klára. Bp. IM Bv. háziny., 1991.
- ☞ Stumpf István: Political socialization of new the generation – Alliance of Young Democrats –. [Az új generáció politikai szocializációja. A Fialat Demokraták Szövetsége] (p. 68-85.) In: How to be a democrat in a post-communist society? Selected studies presented for discussion at the international conference in Balatonföldvár, Hungary, 7-9. November 1991. [Szerk.]: Stumpf István – Békés Zoltán. Bp. Centum Ny., 1991.
- ☞ Szabó Ildikó /szociológus/: Az ember államosítása. Politikai szocializáció Magyarországon. [Előszó]: Papp Zsolt. Bp., Tekintet, 1991. 166 p. Bibliogr. p. 155-163. /Tekintet kvek/ ismertetése: Fűzfa Balázs: Az ember államosítása. Politikai szocializáció Magyarországon
- ☞ Sebenyi Péter – Soltész Anikó: Az ember államosítása. Politikai szocializáció Magyarországon Micheller Magdolna: Az ember államosítása. Politikai szocializáció Magyarországon Angelusz Róbert: Az ember államosítása. Politikai szocializáció Magyarországon
- ☞ Szabó János /katonaszociológus/: Az ifjúság két „államosítása” Magyarországon (p. 219-227.) In: Közélet. Szociológiai tanulmányok. [Szerk.]: Némedi Dénes. Bp. Dabasi Ny., 1991.
- ☞ Szabó Máté: Changing patterns of mobilization in Hungary within new social movements. The case of ecology and the student movements. [Mobilizációs értékvaltozások Magyarországon az új társadalmi mozgalmakon belül. A környezet és a diákmovimentek] (p. 310-324.) In: Democracy and political transformation. Theories and East-Central European realities. [Szerk.]: Szoboszlai György. Bp. PIREMON Ny., 1991.

- ☞ Szekszárdi Ferencné: Nevelési célok – ifjúságunk neveltsége (p.125-135.) In: Jelzések az elsajátított műveltségről. [Szerk.]: Horánszky Nándor. Bp. Akadémiai K., 1991. / B 10/ G.2 Ifjúság, gyermekkor; M Oktatásszociológia. Nevelésszociológia. Pedagógusok. Tanulók nevelés; ifjúság; műveltség; erkölcs; autonómia; mentálhigiéné; család; mindennapi kultúra; iskola; szocializáció
- ☞ Szécsi Ferencné: A gyermek- és ifjúsági irodalom elméleti kérdései és kritikái 1975-1980 között. Bibliográfia. Debrecen, Debreceni Vár. Kvt., 1991. [4],108 p.
- ☞ Szoboljeva Ludmilla: Kábítószerkérdés a Szovjetunióban = Alkoholológia 22. 1991. 1-2. (56-61.)
- ☞ Szpirulisz Ildikó: A foglalkoztatottság néhány jellemzője ma Magyarországon = Keresk. Szle 32. 1991. 8. (25-30.)
- ☞ Szűcs Lászlóné Siska Katalin: Bűnös esetek = Szabolcs-Szatm. Szle 26. 1991. Klsz. (52-59.)
- ☞ Talyigás Katalin, B.: Vázlat a gyermekvédelem új helyzetéről (85-95.) In: Vita a gyermekek jogairól, valamint a gyermek-és ifjúságvédelmi gondoskodásról szóló törvénytervezetről. Az antiszociális fejlődésirányú fiatalok oktatásának kérdései. [Szerk.]: Kerezi Klára. Bp. IM Bv. háziy., 1991.
- ☞ Tatár Sándorné: Terhességmegszakítások Hajdú-Bihar megyében = Stat. Szle 69. 1991. 7. (544-553.)
- ☞ Táncoz Gábor: Filmhatás és műveltség. Egy felmérés tapasztalataiból (p. 250-255.) In: Filmkultúra, 1965-1973. Válogatás. [Szerk.]: Zalán Vince. Bp. Századvég K., 1991.
- ☞ Tolcsvai Nagy Gábor: Normaváltozás az „ifjúsági nyelvben” (p. 57-59.) In: Az anyanyelv értékrendje és az iskola. Országos Anyanyelv-oktatási Napok, Eger, 1990. július 2-5. [Szerk.]: Fekete Péter – Raisz Rózsa, V. Bp. M. Nyelvtud. Társ, 1991.
- ☞ Tökéczki Ilona: Miskolci egyetemisták kulturális orientációja. Miskolc, Miskolci Egyetem, 1991. [2],30 p. /Bolyai füz., 2./
- ☞ Ujváry Gábor /levéltáros, ELTE/: Egyetemi ifjúság a „neobarokk társadalomban”. A bajtársi szövetségekről = Valóság 34. 1991. 5. (64-73.)
- ☞ Varga Gyula, H.: Az ifjúsági beszédkultúra és fejlesztésének egy modellje (p. 138-140.) In: Az anyanyelv értékrendje és az iskola. Országos Anyanyelv-oktatási Napok, Eger, 1990. július 2-5. [Szerk.]: Fekete Péter – Raisz Rózsa, V. Bp. M. Nyelvtud. Társ, 1991.
- ☞ Veres Sándor /cigánykutató/: A cigány származás mint az állami gondozásba vételt valószínűsítő körülmény (p. 229-253.) In: Cigánylét. Műhelytanulmányok. [Szerk.]: Utasi Ágnes – Mészáros Ágnes. Bp. MTA Politikai Tud. Int., 1991
- ☞ Vincze Tamás: A fiatalkorúak szabadságvesztésének aktuális problémái = Börtön. Szle 10. 1991. 1. (1-4.)
- ☞ Volentics Anna: Antiszociális fejlődésirány – bűnelkövetés = Gyermek- Ifjvéd. 10. 1991. 35-36. (33-47.)
- ☞ Volentics Anna: Antiszociális fejlődésirányú fiatalok oktatásának kérdései (97-111.) In: Vita a gyermekek jogairól, valamint a gyermek-és ifjúságvédelmi gondoskodásról szóló törvénytervezetről. Az antiszociális fejlődésirányú fiatalok oktatásának kérdései. [Szerk.]: Kerezi Klára. Bp. IM Bv. háziy., 1991.
- ☞ Zinnecker, Jürgen: Untersuchungen zum Wandel von Jugend in Europa. Das Beispiel westdeutscher und ungarischer Jugend. [Az ifjúság változásának vizsgálata Európában. A nyugatnémet és a magyar ifjúság példája nyomán] (p. 121-136.) In: Osteuropäische Jugend im Wandel. Ergebnisse vergleichender Jugendforschung in der Sowjetunion, Polen, Ungarn und der ehemaligen DDR. [Szerk.]: Melzer, Wolfgang – Heitmeyer, Wilhelm – Liegle, Ludwig – Zinnecker, Jürgen. Weinheim – München. Juventa, 1991.
- ☞ Zselensky Péter, T.: A szabadság ára /?/ = Kapu 4. 1991. 2. (51.)
- ☞ Bűnözés és társadalom. [Szerk.]: Enyedi György – Tamási Péter = INFO-Társtud. 5. 1991. 16. 3-106. Bibliogr.
- ☞ Children and the transition to a market economy: Safety nets and social policies in Central and Eastern Europe. [Gyermekek és az átmenet a piacgazdaságba. Biztonsági háló és szociálpolitika Közép- és Kelet-Európában.] [Szerk.]: Cornia, Giovanni Andrea – Sipos Sándor. Florence, UN. Int. Children's Emergency Fund, 1991. 39,[1] p. Másodforrás: International Journal of Sociology 1995. 1. sz. p. 21. bibliográfia.

- ☞ Feketen-fehéten. /Közvéleménykutatás az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán folyó oktatásról/ (p. 43-63.) In: Oktatási különszám. [Szerk.]: Szemerei Péter – Vörös Ferenc. Bp. Libra Kft., 1991.
- ☞ Fialatok a bizonytalan jelenben. /Jelentés az ifjúság helyzetéről, 1990/. [Összeáll.]: Pál Tamás. [Közreműködő]: Boros László /szociológus/. [Közread. a] MISZOT. Bp., Agrocent Kft., 1991. 86,[4] p.
- ☞ How to be a democrat in a post-cummunist society? Selected studies presented for discussion at the international conference in Balatonföldvár, Hungary, 7-9. November 1991. [Hogyan legyünk demokraták egy posztkommunista társadalomban? Válogatás a balatonföldvári nemzetközi konferencia vitaanyagából. /Magyarország, 1991. november 7-9./] [Szerk.]: Stumpf István – Békés Zoltán. [Előszó]: Békés Zoltán – Csepeli György – Kéri László – Stumpf István. [Közread. a] Inst. for Pol. Science. HAS. Bp., Centum Ny., 1991. 85 p. /Hung. stud. on pol. socialization and pol. educ., [1]/
- ☞ Jelzések az elsajátított műveltségről. [Szerk.]: Horánszky Nándor. [Előszó]: Szabolcsi Miklós – Báthory Zoltán. Bp., Akadémiai K., 1991. 161 p.
- ☞ Kallódó gyermekek. /Ifjúságvédelmi tanárok tanfolyamán elhangzott előadások/. [Szerk.]: Mojzesné Székely Katalin. [Közread. a] Hajdú-Bihar Megyei Pedag. Int. Debrecen, Szortiment Kft, 1991. 147 p.
- ☞ Ne adj esélyt az AIDS-nek! Magyar fiatalok ismeretei az AIDS-ről = Egészségnev. 32. 1991. 6. Mell. 1-18 p. Bibliogr.
- ☞ Osteuropäische Jugend im Wandel. Ergebnisse vergleichender Jugendforschung in der Sowjetunion, Polen, Ungarn und der ehemaligen DDR. [A kelet-európai ifjúság helyzetének változása. Az összehasonlító ifjúságkutatás eredményei a Szovjetunióban, Lengyelországban, Magyarországon és a volt NDK-ban.] [Szerk.]: Melzer, Wolfgang – Heitmeyer, Wilhelm – Liegle, Ludwig – Zinnecker, Jürgen. [Közread. a] Zentrums für Kindheits- und Jugendforschung der Fak. für Pädagogik der Univ. Bielefeld. Weinheim – München, Juventa, 1991. 286 p. /Jugendforsch./
- ☞ Public education and vocational training in Hungary, 1960-1990. [Közoktatás és szakmai képzés Magyarországon, 1960-1990.] [Közread. a] Ministry of Labour. Bp., 1991. 34 p.
- ☞ Studies in deviant behaviours in Hungary. [Tanulmányok a deviáns viselkedésről Magyarországon]. [Szerk.]: Münnich Iván – Kolozsi Béla = Res. Rev. 1991. 1. 1-234. Bibliogr. tanulmányonként
- ☞ Tanulmányok, cikkek a fővárosi gyermekvédelem köréből. Közlemények, 55. [Szerk.]: Molnár László /gyermekvédelem/ – Mikus Gyula. Bp., 1991. 224 p. /Tanul., cikkek a f.ö. gyermekvéd. köréből. Közlem., 55./
- ☞ Tanulmányok, cikkek a fővárosi gyermekvédelem köréből. Közlemények, 54. [Szerk.]: Molnár László /gyermekvédelem/., 1991. 204 p. /Tanul., cikkek a f.ö. gyermekvéd. köréből. Közlem., 54./
- ☞ Vita a gyermekek jogairól, valamint a gyermek-és ifjúságvédelmi gondoskodásról szóló törvénytervezetről. Az antiszociális fejlődésirányú fiatalok oktatásának kérdései. [Szerk.]: Kerezi Klára. [Közread. a] Magyar Kriminológiai Társaság. Bp., IM Bv. háziy., 1991. 207 p.

1992

- ☞ Apagyí Mária – Lantos Ferenc: Hol a művészetpedagógiai érték mostanában? Hozzászólás a zenei nevelés vitájához = Muzsika 35. 1992. 11. (14-17.)
- ☞ Ábrahámné Györök Margit – Lénártné Csillik Enikő – Paál Éva – Újvári Erzsébet: Az Országos Utazó Szakmai Szolgálat kezdeti tapasztalatai a mozgáskorlátozott gyermekek integrált nevelésének megsegítésére = Család, Gyermek, Ifj. 1. 1992. 3-4. (35-36.)
- ☞ Balázs Éva /oktatásszociológus/ – Surányi Bálint: A nagyletszámú korosztályok a középfokú oktatás küszöbén: helyzetkép az általános iskolai vezetés szemével (p. 39-61.) In: Balázs Éva /oktatásszociológus/ – Lannert Judit – Surányi Bálint: Demográfiai hullám – iskola – ifjúsági munkanélküliség. Bp. Akadémiai K., 1992.

- Balog Iván: Egyetemi hallgatói mozgalmak Szegeden a nyolcvanas években (p. 135-157.) In: *Civilizációs korszakváltás és ifjúság. A kelet- és nyugat-európai ifjúság kulturális mintái.* [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged – Bp. Miniszterelnöki Hivatal Ifjúsági Koordinációs Titkársága, 1992.
- Barcsa Dániel: „Ma azoknak jó, akik csak pofáznak.” Középiskolások diákok társadalmi-politikai értékrendjéről = *Kapu* 5. 1992. 10. (15-18.)
- Baricz Zsolt: = *Kvtári Figy.* 2. (38.). 1992. 2. (322-323.)
- Bartha Gyula: Ifjúsági munkanélküliség = *Szakképz. Szle* 8. 1992. 1. (67-71.)
- Bánfalvy Csaba: A munkanélküliség és a társadalmi helyzet átalakulása Magyarországon. Szociológiai aspektusok – egy kutatás fényében = *M. Tud.* 37. 1992. 10. (1165-1183.)
- Berki Sándor: Haderőreform és ifjúság = *Társad.kut.* 10. 1992. 2-3. (48-61.)
- Berki Sándor: „Hej! Ha én is, én is köztetek mehettek...” /A társadalmi problémák és kezelésük lehetőségei a Magyar Honvédségben/ = *Vezetéstud.* 23. 1992. 11. (16-26.)
- Bihari Ágnes – Várkonyi Ágnes – Szőke Katalin – Sereg Judit: Különböző korcsoportú fiatalok egészségmegőrzése az elsődleges megelőzés lehetőségeinek alkalmazásával = *Egészségnev.* 33. 1992. 6. (246-249.)
- Bloom, Allan: Középpontban a karrier?. [Ford.]: Mihály István = *Korunk.* 3. foly. 3. 1992. 1. (28-35.)
- Boros László /szociológus/: Embourgeoisement and the effect on generations. [Polgárosodás és generációs érintettség] (37-58.) In: *Gazsó Ferenc - Stumpf István: Youth and change of regime.* Bp. Inst. for Pol. Science. HAS, 1992.
- Boros László /szociológus/: Polgárosodás és generációs érintettség (33-52.) In: *Rendszerváltozás és ifjúság.* [Szerk.]: Gazsó Ferenc – Stumpf István. Bp. MTA Politikai Tud. Int., 1992.
- Buba, Hanspeter – Vaskovics, Laszlo A. – Früchtel, Frank: Wohnformen bei Jugendlichen und in der Postadoleszenz. [Lakásformák a fiataloknál és a felnőttkoruknál] (p. 381-394.) In: *Jugend '92. Lebenslagen, Orientierungen und Entwicklungsperspektiven im vereinigten Deutschland.* Opladen, Leske und Budrich 2. köt. Im Spiegel der Wissenschaften. [Szerk.]: Zinnecker, Jürgen, 1992.
- Bujdosóné Papp Györgyi: Az egri katolikus legényegylet története 1860-1990 (p. 235-255.) In: *Agria. Az egri Dobó István Vármúzeum évkönyve, 27-28.* [Szerk.]: Petercsák Tivadar – Löffler Erzsébet. Eger – Miskolc. Borsodi Ny., 1992.
- Chisholm, Michael: Élesebb lencse vagy új kamera? Ifjúságkutatás, ifjúság és társadalmi változás Nagy-Britanniában. A kutatás jelenlegi állása és megalapozott feltételezések a gyermekkorról és az ifjúságról. [Ford.]: Balog Iván (p. 49-70.) In: *Civilizációs korszakváltás és ifjúság. A kelet- és nyugat-európai ifjúság kulturális mintái.* [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged – Bp. Miniszterelnöki Hivatal Ifjúsági Koordinációs Titkársága, 1992.
- Csanády Mihály – Lux Ambrus: Rendszerváltás és értékstudat. 300 budapesti középiskolások társadalmi és politikai értékrendje. Bp., Oktatókutatató Int., 1992. 46 p. Bibliogr. p. 45-46 /Kutatás közben, 183./
- Csehpal Etelka – Zalányi Sámuel: Szakmunkástanulók pszicho-szociális helyzete /szegedi iparitanulók között végzett felmérés alapján/ = *Egészségnev.* 33. 1992. 1. (7-9.)
- Csík Veronika: A deviáns viselkedésről (p. 129-134.) In: *Egészségfejlesztés. Környezetvédelem és egészségnevelés.* [Szerk.]: Benkő Zsuzsanna. Szeged. JGYTF, 1992.
- Csík Veronika: A deviáns viselkedésről (p. 129-134.) In: *Egészségfejlesztés. Környezetvédelem és egészségnevelés.* [Szerk.]: Benkő Zsuzsanna. Szeged. JGYTF, 1992.
- Csoknyay Judit – Borsos Antal – Rohácsné Leho Etelka: A fiatalok terhességmegszakítások okainak vizsgálata = *Népeü.* 73. 1992. 3. (250-253.)
- Czene Gábor: Skinheadjelenségek = *Holocaust Füz.* 1992. 2. (54-58.) G.2 Ifjúság, gyermekkor skinheadek; ifjúság; ifjúsági szubkultúra; ifjúsági szervezetek; rasszizmus; idegengyűlölet

- Dávid István: Az utógondozás helyzete és lehetősége a fővárosban (p. 94-103.) In: *Tanulmányok a fővárosi gyermek- és ifjúságvédelem helyzetéről, elképzelések a továbbfejlesztés lehetőségeiről.* [Szerk.]: Ihász Márta. Bp., 1992.
- Diósi Pál: Kinek ígéret, kinek délibáb. A Petőfi Csarnok látogatói nemzedékről és önmagukról. I = *Család, Gyermek, Ifj.* 1. 1992. 3-4. (18-27.)
- Dobó Attila: Nem lehet rivalizálás kérdése a hazai gyermekvédelem! = *Család, Gyermek, Ifj.* 1. 1992. 3-4. (6-9.)
- Eszenyi Miklós: Az élet művészete – avagy az aranyifjúság feltámadása = *Liget* 5. 1992. 1. (58-65.)
- Farkas Márton – Németh Endre: A gimnazista leányok és fiúk fogamzásgátlással, az AIDS-szel kapcsolatos ismereteinek és attitűdjének alakulása = *Egészségnev.* 33. 1992. 6. (263-267.)
- Farkas Márton: Népeségscökkentő tényező-e a művi vetélés és az orális fogamzásgátlók tartós használata? = *Egészségnev.* 33. 1992. 4. (153-156.)
- Fazakas Csongor – Laki László /szociológus/: Diákéletmód napjainkban (145-159.) In: *Rendszerváltozás és ifjúság.* [Szerk.]: Gazsó Ferenc – Stumpf István. Bp. MTA Politikai Tud. Int., 1992.
- Fejes Imre – Vincze Tamás: A fejlődés fő irányai. A fiatalok szabadságvesztés-büntetéséről = *Börtönü. Szle* 11. 1992. 3. (41-53.)
- Fekete Sándor /deviancia/: Középiskolások alkoholfogyasztása a társadalmi háttér tükrében = *Egészségnev.* 33. 1992. 6. (250-253.)
- Fóti János – Illés Sándor: A nagy létszámú generáció pályakezdésének problémái = *Demográfia* 35. 1992. 3-4. (419-427.)
- Fűzfa Balázs: = *Iskolakult.* 2. 1992. 8. (72-74.)
- Gaal Kovács Mihály: Bőr a csont fölött = *Kritika* 30. 1992. 4. (8-10.)
- Gayer Gyuláné – Gondos Anna – Hegyesi Gábor – Siklaky István /közgazdász/ – Szirmai Gábor: Lares Humán Szolgáltató Kiszövetkezet, majd alapítvány: tíz év az emberek és egy szociálpolitikai paradigmaváltás szolgálatában (p. 161-180.) In: *A nonprofit szektor Magyarországon. Tanulmányok.* [Szerk.]: Kuti Éva. Bp. MEDIAN'T, 1992.
- Gazsó Ferenc: Nemzedéki élethelyzetek a rendszerváltozásban (p. 9-21.) In: *Ifjúság '92. Gyermek- és Ifjúsági Konferencia.* Budapest, 1992. május 8-9. Országház. Előadások, dokumentumok. [Szerk.]: Pál Tamás. Bp., 1992.
- Gazsó Ferenc: Rendszerváltás és ifjúság (p. 13-22.) In: *Rendszerváltozás és ifjúság.* [Szerk.]: Gazsó Ferenc – Stumpf István. Bp. MTA Politikai Tud. Int., 1992.
- Gazsó Ferenc – Stumpf István: Youth and change of regime. [Rendszerváltozás és ifjúság.] Bp., Inst. for Pol. Science. HAS, 1992. 174 p.
- Gazsó Ferenc: Youth and the change of regime youth (15-25.) In: *Gazsó Ferenc – Stumpf István: Youth and change of regime.* Bp. Inst. for Pol. Science. HAS, 1992.
- Gábor Kálmán: Change of an era in youth culture. [Az ifjúsági kultúra korszakváltása] (75-107.) In: *Gazsó Ferenc – Stumpf István: Youth and change of regime.* Bp. Inst. for Pol. Science. HAS, 1992.
- Gábor Kálmán – Balog Iván: Értékek, orientációk, ideológiák az egyetemi hallgatók körében (p. 119-134.) In: *Civilizációs korszakváltás és ifjúság. A kelet- és nyugat-európai ifjúság kulturális mintái.* [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged – Bp. Miniszterelnöki Hivatal Ifjúsági Koordinációs Titkársága, 1992.
- Gábor Kálmán: Az ifjúsági kultúra és a fiatalok társadalmi orientációs mintái (p. 173-203.) In: *Civilizációs korszakváltás és ifjúság. A kelet- és nyugat-európai ifjúság kulturális mintái.* [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged – Bp. Miniszterelnöki Hivatal Ifjúsági Koordinációs Titkársága, 1992.
- Gábor Kálmán – Molnár Péter /magatartáskutató/: Az ifjúsági kultúra korszakváltása. /A magyar és a nyugatnémet fiatalok a nyolcvanas években/ (p. 159-171.) In: *Civilizációs korszakváltás és ifjúság. A kelet-*

- és nyugat-európai ifjúság kulturális mintái. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged – Bp. Miniszterelnöki Hivatal Ifjúsági Koordinációs Titkársága, 1992. / B 10/
- ☞ Gábor Kálmán: Az ifjúsági kultúra korszakváltása (67-95.) In: Rendszerváltozás és ifjúság. [Szerk.]: Gábor Ferenc – Stumpf István. Bp. MTA Politikai Tud. Int., 1992.
- ☞ Gábor Kálmán: Ifjúsági kultúra, intolerancia, ifjúságcentrizmus ([45-55.]) In: Vannak-e emberi jogaik? A színesbőrű diákok helyzete a fővárosban és a skinhead jelenség. A Fővárosi Közgyűlés Kisebbségi, Emberi Jogi és Vallásügyi Bizottságának jelentése. [Szerk.]: Bozóki András – Nagy Gábor. Bp. Fővárosi Önkormányzat Főpolgármesteri Hivatal, 1992.
- ☞ Gábor Kálmán: A középiskolát végzettek középosztályosodása (p. 99-117.) In: Civilizációs korszakváltás és ifjúság. A kelet- és nyugat-európai ifjúság kulturális mintái. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged - Bp. Miniszterelnöki Hivatal Ifjúsági Koordinációs Titkársága, 1992.
- ☞ Gábor György: Még egyszer a skinheadekről = Rendészeti Szle 30. 1992. 8. (75-78.)
- ☞ Gábor Júlita: A „Lelki sérült gyermekekért” alapítvány történetéről (p. 181-188.) In: A nonprofit szektor Magyarországon. Tanulmányok. [Szerk.]: Kuti Éva. Bp. MEDIAN, 1992.
- ☞ Gáspár Károly: Fővárosi helyzetkép a gyermekotthonokról (p. 141-143.) In: Tanulmányok, cikkek a fővárosi gyermekvédelem köréből. Közlemények, 59. [Szerk.]: Molnár László /gyermekvédelem/ – Mikus Gyula. Bp., 1992.
- ☞ Gerevich József: A drogfogyasztás előzményei, előjelei és kockázati tényezői (34-57.) In: A kábítószer kihívása. [Szerk.]: Gerevich József – Veér András. Bp. Gondolat Kvk., 1992.
- ☞ Gion Gábor: Szakmunkásképzés diákok dohányzási szokásai az alkoholfogyasztás és a sportolás ismeretében = Egészségnev. 33. 1992. 3. (103-104.)
- ☞ Gláz Ágnes – Simon György – Horváth Mónika: A társadalmi integrációt elősegítő adatok a magyarországi /0-18 éves/ mozgássérült gyermekekről = Népjóléti Szle 14. 1992. 19. (3-9.)
- ☞ Gosztonyi Géza: „Children's Hearings” /Gyermekek és fiatalok meghallgatásának skót rendszere/. [Gyermekek meghallgatása] = Esély 1992. 1. (94-97.)
- ☞ Gönczöl Katalin: Bűnözés és bűnmegelőzés Magyarországon a rendszerváltás időszakában = Esély 4. 1992. 1. (42-55.)
- ☞ Gur, Naomi: A kortárs csoport szerepe a magyarországi zsidó fiatalok identitásának kialakulásában. [Ford.]: Vitézy Zsófia (141-155.) In: Zsidóság, identitás, történelem. [Szerk.]: Kovács M. Mária – Kashti, Yitzhak M. – Erős Ferenc. Bp. T-Twins Kiadó, 1992.
- ☞ Győri György: Ifjúsági munkanélküliség és foglalkoztatáspolitikai (p. 38-41.) In: Ifjúság '92. Gyermekek- és Ifjúsági Konferencia. Budapest, 1992. május 8-9. Országház. Előadások, dokumentumok. [Szerk.]: Pál Tamás. Bp., 1992.
- ☞ Hajós Dezső: Az ifjúság társadalmi helyzetének változása és ennek hatása a katonai szolgálat teljesítésére = Módsz. Közlem. /MH/ 1992. 3.
- ☞ Hamon, Hervé – Rotman, Patrick: Az intellektuális. [Ford.]: Kibédi Katalin = Korunk. 3. foly. 3. 1992. 10. (83-85.)
- ☞ Hanák Katalin: Néhány reflexió a gyermekvédelem rendszerének átalakítási tervére = Család, Gyermekek, Ifj. 1. 1992. 3-4. (1-5.)
- ☞ Harcsa István: Család és ifjúság (53-66.) In: Rendszerváltozás és ifjúság. [Szerk.]: Gábor Ferenc – Stumpf István. Bp. MTA Politikai Tud. Int., 1992.
- ☞ Harcsa István: Family and young people. [Család és ifjúság] (59-73.) In: Gábor Ferenc – Stumpf István: Youth and change of regime. Bp. Inst. for Pol. Science. HAS, 1992.
- ☞ Hegedűs T. András: A regionális beiskolázás a felsőoktatásban. Tervtanulmány. Bp., 1992. 29 p. /Kutatás közben, 172./

- ☞ Horn András: Gondolatok a Richter János fafűvés verseny ürrügyén = Muzsika 35. 1992. 8. (42-43.)
- ☞ Horváth Ildikó: A sor végén mindig a gyerek áll = Népszava 120. 1992. ápr.22. (5.)
- ☞ Hüttl Marietta: Serdülőkori terhességek társadalmi-demográfiai vonatkozásai (p. 36-42.) In: Szexuális felvilágosítás és nevelés. AIDS megelőzés. Iskolai program. [Szerk.]: Forrai Judit. Bp. Holistic, 1992.
- ☞ Ihász Márta – Gáspár Károly: A fővárosi gyermek- és ifjúságvédelem elvei, rendszere = Család, Gyermekek, Ifj. 1. 1992. 3-4. (12-14.)
- ☞ Ihász Márta: A fővárosi intézményi gyermek- és ifjúságvédelem struktúrája, helyzetelemzése (p. 9-35.) In: Tanulmányok a fővárosi gyermek- és ifjúságvédelem helyzetéről, elképzelések a továbbfejlesztés lehetőségeiről. [Szerk.]: Ihász Márta. Bp., 1992.
- ☞ Ittész Gergely: Helyzetjelentés a Zeneakadémiáról. Kiegészítések Horn András cikkéhez = Muzsika 35. 1992. 11. (19.)
- ☞ Józsa László – Kiss Lajos /piackutatás/: A fiatalok szerepe a családi vásárlási döntésekben = Marketing. Piackut. 26. 1992. 2-3. (121-124.)
- ☞ Kamarás István: Búvápatatok. A szentimrevárosi katolikus ifjúsági mozgalom története 1949-től 1961-ig. /Visszaemlékező szociográfia/. Bp., Márton Áron Kiadó, 1992. 249 p.
- ☞ Kardos Ferenc: Gyermekvédelem, ahogy az Erzsébetvárosi Nevelési Tanácsadóból látjuk (p. 129-137.) In: Tanulmányok a fővárosi gyermek- és ifjúságvédelem helyzetéről, elképzelések a továbbfejlesztés lehetőségeiről. [Szerk.]: Ihász Márta. Bp., 1992.
- ☞ Katona Imre /néprajzkutató/: Mi van ma, mi van ma...? Fejlődés – válság – rendszerváltás és az ifjúsági mozgalmak = Forrás 24. 1992. 5. (44-51.)
- ☞ Kállai Tibor: A drog és a család (58-74.) In: A kábítószer kihívása. [Szerk.]: Gerevich József – Veér András. Bp. Gondolat Kvk., 1992.
- ☞ Kánnai Magdolna – Szikulai István: Vizsgálat az 1991-ben állami gondozásba került fővárosi gyermekekről (p. 50-86.) In: Tanulmányok a fővárosi gyermek- és ifjúságvédelem helyzetéről, elképzelések a továbbfejlesztés lehetőségeiről. [Szerk.]: Ihász Márta. Bp., 1992.
- ☞ Kerecsi Klára: A gyermekek elleni erőszak = Tantusz 47. 1992. 3. (8-9.)
- ☞ Kolos Krisztina: A jövő fogyasztói – mai szemmel = Marketing. Piackut. 26. 1992. 2-3. (115-120.)
- ☞ Kopp Mária – Skrabski Árpád: Magyar lelkiállapot. [Közread. a] Végeken Alapítvány. Bp., Jahn Ferenc Dél-pesti Kórház ny., 1992. 301 p. Bibliogr. p. 221-236. Tábl. p. 265-301. ismertetése: Osváth Károly: Magyar lelkiállapot
- ☞ Köllő János: The labour market: five reasons to be pessimists. [Munkaerőpiac: mitől legyünk pesszimisták?] (p. 179-187.) In: Social report. [Szerk.]: Andorka Rudolf – Kolosi Tamás – Vukovich György. Bp. TÁRKI, 1992.
- ☞ Králné Szabó Piroška: A pártfogó felügyelet helyzete és funkciója Magyarországon és Angliában = Család, Gyermekek, Ifj. 1. 1992. 1-2. (24-31.)
- ☞ Kriston Vízi József: A palócföldi fiatalság társasélete és szórakozásformái (p. 47-62.) In: Kultúra és tradíció. Tanulmányok Ujváry Zoltán tiszteletére. [Szerk.]: Viga Gyula. Miskolc, PIREMON Ny., 1992. 1. köt.
- ☞ Laczkovics Mária: Magyar Gyermekek- és Ifjúságsegítő Társadalmi Szervezetek Országos Szövetsége. /Bemutatóközlés/ = Család, Gyermekek, Ifj. 1. 1992. 1-2. (55-56.)
- ☞ Laczkovics Mária: A rossz gyerekeket lelővik, ugye? In: memoriam T. J. = Család, Gyermekek, Ifj. 1. 1992. 3-4. (10-11.)
- ☞ Laki László /szociológus/: A fiatal munkanélküliek helyzetének néhány jellemzője /Beszámoló egy empirikus kutatásról/ = Esély 1992. 6. (105-115.)
- ☞ Laki László /szociológus/: Fiatalok a margón (123-143.) In: Rendszerváltozás és ifjúság. [Szerk.]: Gábor Ferenc – Stumpf István. Bp. MTA Politikai Tud. Int., 1992.

- ☞ Laki László /szociológus/ – Fazakas Csongor: Life style of students today. [Diákéletmód napjainkban] (145-159.) In: Gászó Ferenc – Stumpf István: Youth and change of regime. Bp. Inst. for Pol. Science. HAS, 1992.
- ☞ Laki László /szociológus/: Munkanélküliség – ifjúsági munkanélküliség. Tézisek (p. 31-37.) In: Ifjúság '92. Gyermek- és Ifjúsági Konferencia. Budapest, 1992. május 8-9. Országház. Előadások, dokumentumok. [Szerk.]: Pál Tamás. Bp., 1992.
- ☞ Laki László /szociológus/: Young people on the margin. [Fiatalok a margón] (135-158.) In: Gászó Ferenc – Stumpf István: Youth and change of regime. Bp. Inst. for Pol. Science. HAS, 1992.
- ☞ Lévai Katalin: „...a gyerek érdekében nem történt semmi” /Beszélgetés a Pest Megyei Szociális Módszertani Központ munkatársaival/ = Esély 4. 1992. 2. (87-94.)
- ☞ Lévai Miklós: A kábítószer-probléma és büntetőjogi kontrollja Magyarországon = Esély 4. 1992. 1. (56-63.)
- ☞ Mándoki Rózsa – Aszmann Anna – Megyesi Áron: A magyar serdülők táplálkozásának néhány jellemzője = Egészségnev. 33. 1992. 4. (148-152.)
- ☞ Máté János: Gyermekvédelem Hollandiában = Esély 4. 1992. 2. (95-99.)
- ☞ Máté-Tóth András: = Vigilia 57. 1992. 10. (792-793.) ismertetettje: Kamarás István: Búvópatakok. A szentimrevárosi katolikus ifjúsági mozgalom története 1949-től 1961-ig. /Visszaemlékező szociográfia/
- ☞ Meeus, Wim – Raaijmakers, Quinten – Volleberg, Wilma: Politikai intolerancia és ifjúságcentrizmus a serdülőkorban. Áttekintés a Hollandiában folyó kutatásokról és néhány újabb keletű longitudinális vizsgálati eredményről. [Ford.]: Balog Iván (p. 79-97.) In: Civilizációs korszakváltás és ifjúság. A kelet- és nyugat-európai ifjúság kulturális mintái. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged – Bp. Miniszterelnöki Hivatal Ifjúsági Koordinációs Titkársága, 1992.
- ☞ Micheller Magdolna: Egyetemisták és a hatalom. A magyar egyetemi hallgatók és a hatalom viszonya, 1945-1957. Szeged, JATE ÁJK, 1992. 113 p.
- ☞ Mikus Gyula: Mi lesz velük? Az intézeti nevelés még nem szünteti meg a veszélyeztetettségét! Sőt! /Rendhagyó esetelemzések/ = Család, Gyermek, Ifj. 1. 1992. 1-2. (44-46.)
- ☞ Nagy Attila /olvasáskutató/: Do they look for the meaning of their life?. [Keresik életük értelmét?] 18. 1992. (75-83.)
- ☞ Nagy Attila /olvasáskutató/: A szomszédság, a kisebbség, a határon túli magyarság képe az ifjúsági sajtóban. Esettanulmány = Kvtáros 42. 1992. 2. (62-69.)
- ☞ Nagy Ödön: Ifjú Erdély – redivivus = Korunk. 3. foly. 3. 1992. 7. (121-122.)
- ☞ Nádasiné Nemes Erzsébet: Gyermekvédelem. Hátrányos helyzetek egy kísérlet tükrében = Szociális Munka 4. 1992. 4. (272-283.)
- ☞ Németh Zoltán /ifjúságkutatás/: Ide mindenki önszántából jön, mert változtatni akar az életén = Család, Gyermek, Ifj. 1. 1992. 3-4. (43-46.)
- ☞ Novák István: Szakmenedzser-képzési kísérlet a gyermek- és ifjúságvédelemben = Család, Gyermek, Ifj. 1. 1992. 3-4. (33-34.)
- ☞ Orbán István: Gondolatok a szociálpolitika köréből. [Közread. a] Szabolcs-Szatmár-Bereg M. Gyerm. és Ifjúságvéd. Int. Nyíregyháza, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Önkormányzat Nyomdája, 1992. 112 p.
- ☞ Oszlár Júlianna – Schmidt Attila: Szakmunkástanulók és szakközépiskolások ismeretei a dohányzásról, az alkoholizmusról és a kábítószerokról = Egészségnev. 33. 1992. 3. (105-108.)
- ☞ Papp Krisztina: Önszerveződés a hátrányos helyzetű fiatalok megsegítésére = Szociális Munka 4. 1992. 4. (248-259.)
- ☞ Pál Tamás: Diákok: jogok, érdekek, sérelmek (109-122.) In: Rendszerváltozás és ifjúság. [Szerk.]: Gászó Ferenc – Stumpf István. Bp. MTA Politikai Tud. Int., 1992. / B 10/
- ☞ Popper Péter – Hegedűs T. András – Feuer Mária – Lajti Rudolf – Glauber Anna: Beilleszkedési zavarok korai felismerése gyermek- és serdülőkorban (p. 348-373.) In: Gyerekek, szülők, pszichológusok. [Szerk.]: Feuer Mária – Popper Péter. Bp. Akadémiai K., 1992.

- ☞ Pukánszky Béla /neveléstörténész/: = Új Ped. Szle. 42. 1992. 5. (88-89.) ismertetettje: Veczko József: A gyermekvédelem pszichológiai és pedagógiai alapjai
- ☞ Rác József: Drogfogyasztás és kultúra = Kritika 30. 1992. 6. (13-14.)
- ☞ Rác József: A drogfogyasztás jelentősége és megelőzése (p. 43-49.) In: Szexuális felvilágosítás és nevelés. AIDS megelőzés. Iskolai program. [Szerk.]: Forrai Judit. Bp. Holistic, 1992.
- ☞ Rác József: Fiatalok marginális helyzetű csoportjainak tanulmányozása (p. 217-226.) In: Beilleszkedési zavarok. Szöveggyűjtemény. [Szerk.]: Illyés Sándor – Darvas Ágnes. Bp., Nemzeti Tankvk., 1992. 1. köt.
- ☞ Rác József: Ifjúsági szubkultúrák és fiatalkori devianciák. Bp., Bárczi Gusztáv Gyógypedag. Tanárk. Főisk., 1992. 34 p.
- ☞ Rác József: Ifjúsági szubkultúrák (97-108.) In: Rendszerváltozás és ifjúság. [Szerk.]: Gászó Ferenc – Stumpf István. Bp. MTA Politikai Tud. Int., 1992.
- ☞ Rác József: Kortárs csoportok és politikai szocializáció (p. 201-212.) In: Állam és polgár. Változás és folyamatosság a politikai szocializációban Magyarországon. [Szerk.]: Csepeli György – Kéri László – Stumpf István. Bp. Managerpress ny., 1992.
- ☞ Rác József: Marginalizáció(k) és marginálisok (p. 49-53.) In: Ifjúság '92. Gyermek- és Ifjúsági Konferencia. Budapest, 1992. május 8-9. Országház. Előadások, dokumentumok. [Szerk.]: Pál Tamás. Bp., 1992.
- ☞ Rác József – Zétényi Zoltán: Rockkoncertek szimbolikája = Kritika 30. 1992. 3. (35-38.) A Beatrice és URH együttesekről
- ☞ Rác József: Subcultures of Hungarian youth. [A magyar fiatalság szubkultúrái] (109-120.) In: Gászó Ferenc – Stumpf István: Youth and change of regime. Bp. Inst. for Pol. Science. HAS, 1992.
- ☞ Simon Tamás – Molnár Mihályné – Szekeres Kálmánné: Az AIDS-szel kapcsolatos ismeretek és elkerülési módszerek értékelésének változása 13-20 éves fiatalok tudatában Magyarországon 1989-ben és 1991-ben = Egészségnev. 33. 1992. 6. (244-245.)
- ☞ Simon Tamás: A Semmelweis Orvostudományi Egyetem hallgatói által a középiskolákban végzett AIDS ellenes tevékenység első öt évének értékelése = Egészségnev. 33. 1992. 6. (2-3.)
- ☞ Sipos Sándor: A rendszerváltás és a gyermekjólét problémái = Acta Humana 1992. 9. (25-50.)
- ☞ Smith, Peter M.: Kikerülve és elhagyatva? = Család, Gyermek, Ifj. 1. 1992. 3-4. (48-50.) A szociális gondozásból kikerülő fiatalok helyzete Nagy-Britanniában
- ☞ Strausz Györgyné – Sárny Barnáné: Érték – értékrend jellemzői a relatív állandóság és változás tükrében, a gyermekotthonokban élő felső tagozatos és ifjúsági korosztályoknál. /Vizsgálati elemző anyag/ (p. 9-24.) In: Tanulmányok, cikkek a fővárosi gyermekvédelem köréből. Közlemények, 59. [Szerk.]: Molnár László /gyermekvédelem/ – Mikus Gyula. Bp., 1992.
- ☞ Stumpf István: Ifjúság és politika (p. 23-32.) In: Rendszerváltozás és ifjúság. [Szerk.]: Gászó Ferenc – Stumpf István. Bp. MTA Politikai Tud. Int., 1992.
- ☞ Stumpf István: Az ifjúsági problémák értelmezése – ifjúsági kihívás az ezredfordulón (9-12.) In: Rendszerváltozás és ifjúság. [Szerk.]: Gászó Ferenc – Stumpf István. Bp. MTA Politikai Tud. Int., 1992.
- ☞ Stumpf István: Understanding the problems of youth – youth challenge at the end of the century. [Az ifjúsági problémák értelmezése – ifjúsági kihívás az ezredfordulón] (9-12.) In: Gászó Ferenc – Stumpf István: Youth and change of regime. Bp. Inst. for Pol. Science. HAS, 1992.
- ☞ Stumpf István: Youth and politics. [Ifjúság és politika] (27-36.) In: Gászó Ferenc – Stumpf István: Youth and change of regime. Bp. Inst. for Pol. Science. HAS, 1992.
- ☞ Szabó András /ifjúságvédelem/: Kapocs a Petőfi Csarnokban. Ahogy egy ifjúságsegítő szervezet elindult = Család, Gyermek, Ifj. 1. 1992. 3-4. (37-39.) A Kapocs Ifjúsági Önszervező Szolgálat alapításáról /1992. március/ és tevékenységéről
- ☞ Szabó Ágnes Kinga – Kelemen Hunor: Fiatalok sajtóképe. Olvasószociológiai felmérés = Korunk. 3. foly. 3. 1992. 7. (50-58.)

- ☐ Szabó Ágnes Kinga – Szabó Mátyás – Szilágyi László: „Mintha mindenki takaréklángon élne”. Diákvélemények az egyetemről = Korunk. 3. f. 3. 1992. 1. (58-65.)
- ☐ Szabó Ildikó /szociológus/: A láthatatlan iskola. Fille au pair = Iskolakult. 2. 1992. 4. (75-77.)
- ☐ Szabó János /katonaszociológus/: Hadiipar és hadsereg = M. Tud. 37. 1992. 10. (1184-1192.)
- ☐ Szabó Máté: Az alternatív mozgalmak mint az ifjúság politikai szocializációjának részei (p. 107-127.) In: Állam és polgár. Változás és folyamatosság a politikai szocializációban Magyarországon. [Szerk.]: Csepeli György – Kéri László – Stumpf István. Bp. Managerpress ny., 1992.
- ☐ Szabó Sándor – Boda Krisztina: A serdülőkorú bizonytalanságok. Hogyan tehetjük könnyebbé a serdülőkorú kríziseket? = Egészségnev. 33. 1992. 5. (202-207.)
- ☐ Szabó Sándor – Boda Krisztina: A szorongással összefüggő pszichoszociális tényezők serdülő fiatalok körében Makón = Egészségnev. 33. 1992-1993. 3;4. (109-112; 156-160.)
- ☐ Szántó Tamás: Itt a Habilitas Szolgáltató Alapítvány..! Az alacsony iskolázottságú fiatalok veszélyeztetettségének, munkanélküliségének megelőzése, csökkentése, társadalmi beilleszkedésük elősegítése = Család, Gyermek, Ifj. 1. 1992. 1-2. (52-54.)
- ☐ Százdai Antal: Iskolai gyermekvédelem Csepelen = Bp. Nev. 28. 1992. 4. (23-32.)
- ☐ Szebenyi Péter – Soltész Anikó: = Új Ped. Szle. 42. 1992. 4. (79-85.)
- ☐ Szép Iván: Az állatorvosi kar társadalmi helyzete és szerepe, érdekképviselet és -védelme 1945-1970 között. 2 = Magyar Állatorvosok Lapja 47. 1992. 6. (108-116.)
- ☐ Szirmai Péter: Vállalkozás és ifjúság: kitérés esélyek? (p. 61-66.) In: Ifjúság '92. Gyermek- és Ifjúsági Konferencia. Budapest, 1992. május 8-9. Országház. Előadások, dokumentumok. [Szerk.]: Pál Tamás. Bp., 1992.
- ☐ Szondi Ildikó – Papdi Andrea – Soós Attila: Empirikus vizsgálat a szegedi joghallgatók életmódjáról (p. 495-520.) In: Emlékkönyv Dr. Cséka Ervin egyetemi tanár születésének 70. és oktatói munkásságának 25. évfordulójára. [Szerk.]: Tóth Károly /JATE/. Szeged. JATEPress, 1992.
- ☐ Tamás Pál: Students: rights, interests, grievances. [Diákok: jogok, érdekek, sérelmek] (121-134.) In: Gazsó Ferenc – Stumpf István: Youth and change of regime. Bp. Inst. for Pol. Science. HAS, 1992.
- ☐ Topolánszky Ákos: Ifjúság – deviancia – hatalom (p. 42-48.) In: Ifjúság '92. Gyermek- és Ifjúsági Konferencia. Budapest, 1992. május 8-9. Országház. Előadások, dokumentumok. [Szerk.]: Pál Tamás. Bp., 1992.
- ☐ Topolánszky Ákos: Ifjúság – deviancia – hatalom = Egyh. és Világ 3. 1992. 10. (11-14.)
- ☐ Tótor János: Kopaszok = Élet és Irod. 36. 1992. 42. (16.) Riport bőrféjú fiatalokról
- ☐ Vabrik László: Az állami gondozottak részeseése a gyermek- és fiatalkorúak bűnözésében (p. 227-239.) In: Beilleszkedési zavarok. Szöveggyűjtemény. [Szerk.]: Illyés Sándor – Darvas Ágnes. Bp., Nemzeti Tankvk., 1992. 1. köt.
- ☐ Vaskovics, Laszlo A. – Buba, Hanspeter – Früchtel, Frank: Postadoleszens und intergenerative Beziehungen in der Familie. [A fiatal felnőttek és az intergenerációs családi kapcsolatok] (p. 395-408.) In: Jugend '92. Lebenslagen, Orientierungen und Entwicklungsperspektiven im vereinigten Deutschland. Opladen, Leske und Budrich 2. köt. Im Spiegel der Wissenschaften. [Szerk.]: Zinnecker, Jürgen, 1992.
- ☐ Várallyay Gyula: „Tanulmányuton.” Az emigráns magyar diákmozgalom 1956 után. [Közread. a] 1956-os Intézet. Bp., Századvég K., 1992. 339 p. /[Ötvenhat] '56/
- ☐ Várhalmi Judit: San Marco hercegné nyomdokain... Beszélgetés a Szőlő utcai Fiúnevelő Intézet igazgatójával a Jó Pásztor Nővérek visszatérésének alkalmából = Család, Gyermek, Ifj. 1. 1992. 1-2. (48-49.)
- ☐ Vetró Ágnes: A tömegkommunikáció hatása az ifjúságra (p. 141-152.) In: Egészségfejlesztés. Környezetvédelem és egészségnevelés. [Szerk.]: Benkő Zsuzsanna. Szeged. JGYTF, 1992.
- ☐ Vetró Ágnes: A tömegkommunikáció hatása az ifjúságra (p. 141-152.) In: Egészségfejlesztés. Környezetvédelem és egészségnevelés. [Szerk.]: Benkő Zsuzsanna. Szeged. JGYTF, 1992.

- ☐ Vértés László: Serdülők és idősek. Családi vélemények a dohányzásról = Egészségnev. 33. 1992. 4. (157-158.)
- ☐ Vértessy Sándor: Él-e még a „jó öreg” fasizmus? Eszmecsere Krausz Tamás történésszel = Ezredvég 2. 1992. 2. (41-44.)
- ☐ Vincze Mária: A csecsemőotthon és a család kapcsolata = Család, Gyermek, Ifj. 1. 1992. 1-2. (39-43.)
- ☐ Vörös Boldizsár: Mítikus hős és példakép. Lenin-kép a hazai általános iskolákban az 1940-es évek végétől 1953-ig = Mozdó Világ 18. 1992. 2. (14-27.)
- ☐ Watts, Meredith – Zinnecker, Jürgen: Ifjúsági kultúra és politika a német fiatalok körében: Az ifjúságcentrizmus hatásai. [Ford.]: Balog Iván (p. 71-77.) In: Civilizációs korszakváltás és ifjúság. A kelet- és nyugat-európai ifjúság kulturális mintái. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged – Bp. Miniszterelnöki Hivatal Ifjúsági Koordinációs Titkársága, 1992.
- ☐ Wötsch Péter: A „demokrácia kis köreitől” a harmadik szektor (p. 75-89.) In: Ifjúság '92. Gyermek- és Ifjúsági Konferencia. Budapest, 1992. május 8-9. Országház. Előadások, dokumentumok. [Szerk.]: Pál Tamás. Bp., 1992.
- ☐ Zala Mária – Csopor Zsuzsa: „Vár-lak” csoportterápiás segítségnyújtás kiskamaszok számára = Család, Gyermek, Ifj. 1. 1992. 3-4. (15-17.)
- ☐ Zelenai Károly: Mindenki ki van téve a kockázatnak! /A drogfogyasztás tapasztalatai a Szegedi Ifjúsági Drog-Centrum 5 éves működését figyelembevéve/ (p. 153-159.) In: Egészségfejlesztés. Környezetvédelem és egészségnevelés. [Szerk.]: Benkő Zsuzsanna. Szeged. JGYTF, 1992.
- ☐ Zinnecker, Jürgen: A fiatalok a társadalmi osztályok terében. Új gondolatok egy régi témához. [Ford.]: Klement Ildikó (p. 5-28.) In: Civilizációs korszakváltás és ifjúság. A kelet- és nyugat-európai ifjúság kulturális mintái. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged – Bp. Miniszterelnöki Hivatal Ifjúsági Koordinációs Titkársága, 1992.
- ☐ Zinnecker, Jürgen: Gyermekkor, ifjúság és szociokulturális változások a Német Szövetségi Köztársaságban. A kutatás jelenlegi állása és megalapozott feltételezések a gyermekkorról és az ifjúságról. [Ford.]: Klement Ildikó (p. 29-47.) In: Civilizációs korszakváltás és ifjúság. A kelet- és nyugat-európai ifjúság kulturális mintái. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged – Bp. Miniszterelnöki Hivatal Ifjúsági Koordinációs Titkársága, 1992.
- ☐ Zselensky Péter, T.: Bőrfejúk és egyéb ordasfajták. /Kommentár egy jelenséghez/ = Amaro Drom 2. 1992. 24. (10-11.)
- ☐ Civilizációs korszakváltás és ifjúság. A kelet- és nyugat-európai ifjúság kulturális mintái. [Szerk.]: Gábor Kálmán. [Előszó]: Gábor Kálmán. Szeged – Bp., Miniszterelnöki Hivatal Ifjúsági Koordinációs Titkársága, 1992. VIII, 224 p. Bibliogr. p. 209-224. Bibliogr. p. 209-224 /Szociol. műhely/ ismertetése: Vajda Zsuzsanna: Civilizációs korszakváltás és ifjúság. A kelet- és nyugat-európai ifjúság kulturális mintái
- ☐ Egészségfejlesztés. Környezetvédelem és egészségnevelés. [Szerk.]: Benkő Zsuzsanna. Szeged, JGYTF, 1992. 162 p. ismertetése: Vágó Ilona: Egészségfejlesztés. Környezetvédelem és egészségnevelés
- ☐ Egyetem térben és időben = Korunk. 3. f. 3. 1992. 1. 3-128. rész
- Lengyel András: Bibó és Szent-Györgyi vitája a tudományos intézményrendszer válságáról
- Jaspers, Karl: Az egyetem földadatai
- Fodor András: A továbbélő Eötvös Kollégium. Elitképző vagy szabadkőműves szövetség?
- Szabó Ágnes Kinga–Szabó Mátyás–Szilágyi László: „Mintha mindenki takaréklángon élne”. Diákvélemények az egyetemről
- Kunt Ernő: A kultúra tanulása – egymás megtanulása. A miskolci kísérlet Közép-Európai Egyetem. Mi a CEU (Central European University)?
- Bloom, Allan: Középpontban a karrier?
- Gyimesi Éva, Cs.: Töprengés vita-szűnetben
- Sólyom Jenő: Európai és amerikai egyetemeken – egy magyar fizikus szemével
- Berger, Brigitte: Az egyetemről
- Lőrincz József, D. /Románia/: Benyomások a Közép-Európai Egyetemről

- Vargha Jenő László: Emberekről – vagy emberekért?
 Király András: Kőeső
 Jakó Klára: Egyetemi variációk
- ☞ *Fiatalkorúak = Börtönü. Szle 11. 1992. 3. 34-53. részei*
 Fejes Imre–Vincze Tamás: A fejlődés fő irányai. A fiatalkorúak szabadságvesztés-büntetéséről
- ☞ *J.1.1 Bűnözés. Büntetés. Kriminológia. Viktimológia; G.2 Ifjúság, gyermekkor; D.2 Jogsociológia. Jogászok*
- ☞ *Gyermek- és ifjúsági /eredekvédelmi/szervezetek Magyarországon = Acta Humana 1992. 9. (71-74.)*
- ☞ *Társadalom és felsőoktatás. [Szerk.]: Solymosi Zsuzsanna. [Közread. a] Felsőoktatási Koord. Iroda. Bp. 2. köt. Hivatalos ifjúságkép, az ifjúság társadalomképe. , 1992. 211 p.*
- ☞ *Hogyan lehet segíteni a kábítószer vonzásába került gyerekeken? = Köznev. 48. 1992. május /Egészségügyi mell./.*
- ☞ *Hol a zenei érték mostanában? Beszélgetés a zenei nevelésről. [Közread.]: Papp Márta = Muzsika 35. 1992. 9. (3-11.)*
- ☞ *Ifjúság '92. Gyermek- és Ifjúsági Konferencia. Budapest, 1992. május 8-9. Országház. Előadások, dokumentumok. [Szerk.]: Pál Tamás. [Összeáll.]: Pál Tamás. [Közread. a] Magyarországi Ifjúsági Szervezetek Országos Tanácsa – Ezredforuló Alapítvány. Bp., 1992. 187,[9] p.*
- ☞ *Jugend '92. Lebenslagen, Orientierungen und Entwicklungsperspektiven im vereinigten Deutschland. [Ifjúság '92. Élethelyzet, orientáció és fejlődési távlatok az egyesült Németországban.] [Közread. a] Jugendwerk der Deutschen Shell. Opladen, Leske und Budrich 2. köt. Im Spiegel der Wissenschaften. [A tudomány tükrében.] [Szerk.]: Zinnecker, Jürgen. , 1992. 408 p.*
- ☞ *Jelentés a magyar gyerekek helyzetéről 1991. [Szerk.]: Soltész Anikó – Papp György. [Összeáll.]: Aszmann Anna. [Közread. a] Gyermekérdekek Magyarországi Fóruma. Bp., Borsodi Ny., 1992. 220,[1] p.*
- ☞ *Jugend '92. Lebenslagen, Orientierungen und Entwicklungsperspektiven im vereinigten Deutschland. [Ifjúság '92. Élethelyzet, orientáció és fejlődési távlatok az egyesült Németországban.] [Közread. a] Jugendwerk der Deutschen Shell. Opladen, Leske und Budrich*
- ☞ *A kábítószer kihívása. [Szerk.]: Gerevich József – Veér András. Bp., Gondolat Kvk., 1992. 202 p. /Műhely, 4./*
- ☞ *Kutatások a munkanélküliség témaköréből = M. Tud. 37. 1992. 10. 1155-1192. Bibliogr. részei*
 Laky Teréz: Munkanélküliség és gazdasági átalakulás
 Bánfalvy Csaba: A munkanélküliség és a társadalmi helyzet átalakulása Magyarországon. Szociológiai aspektusok – egy kutatás fényében
 Szabó János /katonaszociológus/: Hadiipar és hadsereg
- ☞ *A „National Children's Bureau” információiból. [Összeáll.]: Herczog Mária = Család, Gyermek, Ifj. 1. 1992. 1-2. (60-62.)*
- ☞ *Az osztálytükörről a falfirkákig. [Szerk.]: Szabó Ildikó /szociológus/ – Szekszárdi Ferencné. [Közread. a/z] IF Alapítvány - OKI Iskolafejl. Közp. Bp., 1992. 163 p.*
- ☞ *Az 1989-es gyermekvédelmi törvény és a rokkantság Nagy-Britanniában. A gyerekek tanukénti kihallgatása Skóciában*
- ☞ *Pályaszocializációs kutatás az egri tanárképző főiskolán. [Szerk.]: Bodnár Gabriella. [Közread. a] EKTF. Eger, EKTF, 1992. 54,[53] p.*
- ☞ *Rendszerváltozás és ifjúság. [Szerk.]: Gászó Ferenc – Stumpf István. Bp., MTA Politikai Tud. Int., 1992. 160 p.*
- ☞ *Sajtónyilvánosság háttérvilága [sic!] = Korunk. 3. foly. 3. 1992. 7. 1-128. részei*
 Kereskényi Sándor: A nyilvánosság határai; Keane, John: Demokrácia és média; Cseke Péter: Egyetlen hatalmunk: A (sajtó)nyilvánosság. A kisebbségi sajtó önvédelmi és társadalomépítő ereje /1918-1992/
 Szabó Ágnes Kinga–Kelemen Hunor: Fiatalok sajtóképe. Olvasószociológiai felmérés; Kořakowski, Leszek:

- A tájékoztatás hatalma; Tófalvi Zoltán: Romániai magyar sajtó – összeomlás előtt?; Kántor Lajos: Súly alatt a sajtó; Kovács Kiss Gyöngy: Tények és töprengések – Nagyváradon; Nagy Olga: Kiábrándultam a feminizusból; McPherson, William: És az image majd ad magára; K. S. J.: Tisztuló gondolatok; Kereskényi Sándor: Európai idő – balkáni térben; Lőrincz József /Románia/: A szellemi autonómia műhelyei Székelyudvarhelyen; Vetési László: Az egyházi és vallásos sajtó újabb gyorsmérlege; Zsigmond Győző: Sajtónyelvünk a politikai változások tükrében; Beke György: Mikor szakadt meg a lelki egység?; Jakabffy Tamás: A szerkesztés „nyelvéről”; Nagy Ödön: Ifjú Erdély – redivivus; Cseke Péter: Sajtó és hatalom
- ☞ *Szexuális felvilágosítás és nevelés. AIDS megelőzés. Iskolai program. [Szerk.]: Forrai Judit. Bp., Holistic, 1992. 159 p. Bibliogr.:p. 75-76*
- ☞ *A szociális, egészségügyi, család-, gyermek és ifjúságvédelmi ágazatra vonatkozó munkajogi szabályok egységesített szövege és a kollektív szerződéses szabályozás lehetősége. [Összeáll.]: Rábaközi András. [Közread. a] Korszerű Egészségügyért Alapítvány. Bp., Társadalomkutató Intézet, 1992. 202 p.*
- ☞ *Tanulmányok a fővárosi gyermek- és ifjúságvédelem helyzetéről, elképzelések a továbbfejlesztés lehetőségeiről. [Szerk.]: Ihász Márta. [Közread. a] Fővárosi Önkormányzat Főpolgármesteri Hivatal Gyermek- és Ifjúságvédelmi Ügyosztálya. Bp., 1992. 142,[6] p. /Tanulm., cikkek a f.ö. gyermekvéd. köréből. Közlem, Különszám./ A kötet végén táblázatok a veszélyeztetettek számáról, a fiatalok bűnözéséről, stb.*
- ☞ *Tanulmányok, cikkek a fővárosi gyermekvédelem köréből. Közlemények, 60. [Szerk.]: Molnár László /gyermekvédelem/ – Mikus Gyula. [Összeáll.]: Mikus Gyula – Hartman Katalin – Molnár László /gyermekvédelem/ – Kisgécziné Szabó Ilona. [Előszó]: Mikus Gyula. Bp., 1992. 205, [1] p. /Tanulm., cikkek a f.ö. gyermekvéd. köréből. Közlem, 60./ A megszűnő sorozat utolsó száma közli az 1970 óta megjelent füzetek összesített bibliográfiáját, szerzők és tárgykörök szerint csoportosítva*
- ☞ *Tanulmányok, cikkek a fővárosi gyermekvédelem köréből. Közlemények, 58. Bp., 1992. /Tanulm., cikkek a f.ö. gyermekvéd. köréből. Közlem, 58./*
- ☞ *Tanulmányok, cikkek a fővárosi gyermekvédelem köréből. Közlemények, 59. [Szerk.]: Molnár László /gyermekvédelem/ – Mikus Gyula. Bp., 1992. 213, [1] p. /Tanulm., cikkek a f.ö. gyermekvéd. köréből. Közlem, 59./*
- ☞ *Tájékoztató a család, gyermek- és ifjúságvédelemről. 1991.év. [Előszó]: Bene Béla. [Közread. a] Népj. Min. Család-, Gyermek- és Ifjúságpól. Főoszt. Bp., Népjóléti Minisztérium, 1992. 328 p.*
- ☞ *A váltás rendszere. Tanulmányok a kormány politikájáról. [Szerk.]: Földi Tamás. Bp., Politikai Tanulmányok Intézete Alapítvány, 1992. 198,[1] p.*
- ☞ *A Világbank szociálpolitikai jelentése Magyarországról = Szocpol. Ért. 1992. 2. (1-228.) Könyvként bedolgozva: 8-173457*

1993

- ☞ *Bakucz József: Anya- és csecsemővédelmi intézményeink (p. 396-409.) In: Debreceni Szemle. Válogatás az 1927-1944. évfolyamok anyagából. [Szerk.]: Gunst Péter – Angi János – Bényei Tamás – Pósnán László. Debrecen. Alföldi Ny., 1993.*
- ☞ *Balogh Sándor /kriminológia/: Kultúra – szubkultúra – bűnözés (p. 73-89.) In: A személygépkocsi-gyalogos elütéses balesetek elemzése. – Kultúra – szubkultúra – társadalmi változások – bűnözés. – A büntetőjogi kodifikáció kérdései a Magyar Kriminológiai Társaság tisztújító közgyűlésén. [Szerk.]: Lévai Miklós. Bp. Magyar Kriminológiai Társaság, 1993.*
- ☞ *Bácskai Erika: A drogmegelőzés hatékonysága. /Egy iskolai felmérés tanulságai/ = Esély 5. 1993. 6. (29-45.)*
- ☞ *Bánfalvy Csaba: Együttműködés a vállalatok és az iskola között a munkaerőképzésben az Egyesült Királyságban = Szakképz. Szle 9. 1993. 3. (50-63.)*

- ☞ Bánfalvy Csaba: Pályakezdők munka nélkül = *Educatio* 2. 1993. 1. (11-21.)
Gazdaságszociológia. Gazdaságpolitika. Gazdasági elméletek. Gazdasági változás. Munkaerőhelyzet, foglalkoztatottság; F02 Munkaszociológia. Munkalélektan. Ergonómia. Foglalkozások; L Szociálpszichológia. Interperszonális kapcsolatok. Szerep. Előítélet. Elidegenedés. Szociobiológia; M Oktatásszociológia. Nevelésszociológia. Pedagógusok. Tanulók;
- ☞ Benedek András: Szakképzés és munkaerőpiac = *Szakképz.* Szle 9. 1993. 2. (6-17.)
Oktatásszociológia. Nevelésszociológia. Pedagógusok. Tanulók; F Gazdaságszociológia. Gazdaságpolitika. Gazdasági elméletek. Gazdasági változás. Munkaerőhelyzet, foglalkoztatottság;
- ☞ Bereiné Dobos Irma: Az ifjúsági munkanélküliség alakulása = *Munkaü.* Szle 37. 1993. 1. (22-24.)
- ☞ Bogárné Mária: Nemzetközi Konferencia Pozsonyban = *Család, Gyermek, Ifj.* 2. 1993. 5. (37-40.)
A konferencia címe: „A fiatalok és családok szociális problémái”, 1993. július 5-9
- ☞ Bonifert Mária: A reménytelen jövő mérnökei. Kényszeres pályaválasztás = *Mozgó Világ* 19. 1993. 12. (63-69.)
A tanulmány a Jövő mérnökei c. lapban megjelent hallgatói és oktatói vélemények felhasználásával készült
- ☞ Boros László /szociológus/: Társadalmi reprodukció, család, iskola. Az ifjúsági értékorientációs folyamatok háttérösszefüggései (p. 17-55.) In: *Érték – iskola – család.* [Szerk.]: Boros László /szociológus/. Bp. Akadémiai K., 1993.
- ☞ Boros László /szociológus/: Társadalmi változás és folytonosság a szocializációs folyamatok tükrében. Szociológiai alapösszefüggések és háttértényezők a hetvenes-nyolcvanas évek magyar társadalmában. *Gépirat* Bp., 1993. 289 p. Bibliogr.p. 251-289
- ☞ Bódi László – Szűk Balázs: A „kemény filmek” szimbolikája és hatása az ifjúkori személyiségre = *Mozgó Világ* 19. 1993. 7. (49-66.)
Filmszociológiai kutatási program egy magyarországi leánynevelő intézetben, 1991. június – 1992. február között
- ☞ Csendes László: Ifjúkori devianciák, ideológiák, misztikumok, kábulatok = *Bp. Nev.* 29. 1993. 1. (58-60.)
- ☞ Csepeli György: Változás és folyamatosság a magyar tinédzserek politikai szocializációjában = *INFO-Társtud.* 7. 1993. 26. (29-38.)
- ☞ Csizmadia Ferencné: A családpedagógia fogalma, tartalma (p. 14-20.) In: [Első] I. Országos Családpedagógiai Konferencia. Szakmai anyag. Püspökladány, 1993. április 5-6. [Szerk.]: Bauer Béla. Bp. Bpi Tanítóképző Főisk., 1993. / B 10/
- ☞ Csorba János – Huszár Ilona: Érzelmi és szociális izoláció háttértényezői egészséges és neurotikus serdülő lányoknál = *Pszichol.* 13. 1993. 1. (115-130.)
- ☞ Czene Gábor: Az ördög gyermekei lennének? Szekta-konferenciát tartottak a Reménység Szigetén. – *Veszélyesek-e a magyar szekták? A vallásszociológus a szülők felelőségéről* = *Népszabadság* 51. 1993. 213. (szept. 13.), 220. (szept. 21.). (11., 11.)
- ☞ Dévai Judit, Sz.: Identitás – szélzugásban. Nemzeti történelemismeret, önazonosság és az interetnikus viszonyok tükröződése szlovákiai magyar fiatalok tudatában. *Komárom, Komáromi Lapok*, 1993. 223 p. /KomLap könyvek, 1./
- ☞ Diósi Pál: Kinek ígéret, kinek délibáb. A Petőfi Csarnok látogatói nemzedékükről és önmagukról. II = *Család, Gyermek, Ifj.* 2. 1993. 1-2. (28-31.)
- ☞ Diósi Pál: Pénzt és rendszert váltani tessék! Két interjú a Cseh-tengertől a Plattensee-ig című kutatás alapján (p. 75-111.) In: *Átutazóban.* [Szerk.]: Bakonyi Péter – Diósi Ágnes – Lévai Katalin. Bp. Ezredforuló Alapítvány, 1993.
- ☞ Dobó Attila: A családpedagógia és a családpedagógus lehetőségei egy új gyermekvédelmi rendszerben (p. 27-33.) In: [Első] I. Országos Családpedagógiai Konferencia. Szakmai anyag. Püspökladány, 1993. április 5-6. [Szerk.]: Bauer Béla. Bp. Bpi Tanítóképző Főisk., 1993.
- ☞ Dobó Attila: Késésben vagyunk = *Köznev.* 49. 1993. 16. (6-7.)
A gyermekvédelmi törvény tervezetéről

- ☞ Elekes Zsuzsanna – Paksi Borbála: Budapesti középiskolások drogfogyasztása = *Protestáns Szle.* Új foly. 2. 1993. 4. (310-319.)
J.1 Deviáns magatartás. Alkoholizmus, kábítószerfogyasztás, neurózis, elmebaj, öngyilkosság;
- ☞ Enyedi György – Tamási Péter: Az ifjúság helyzetéről = *INFO-Társtud.* 7. 1993. 26. (3-4.)
Bevezető az azonos című tematikus számhoz
- ☞ Erdős Eszter: A Zsibriki rehabilitációs otthonról = *Család, Gyermek, Ifj.* 2. 1993. 3-4. (8-10.)
- ☞ Eszényi József: Hátrányos helyzetek a sorállomány körében = *Módsz. Szle /MH*
Okt. és Kult. Anyagellátó Kp./ 1993. 1. (95-100.)
- ☞ Eszényi József: A sorköteles fiatalok beilleszkedéséről és alkalmazkodásáról = *Módsz. Szle /MH* Okt. és Kult. Anyagellátó Kp./ 1993. 1. (83-88.)
- ☞ Falussy Béla: Sport- és szabadidő kultúra (p. 68-85.) In: *Társadalmi idő – szabadidő* címen a Magyar Szabadidő Társaság által 1992. április 24-25-én rendezett konferencia tanulmányai. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH, 1993.
- ☞ Farkas Zoltán /újságíró/: Ki fog itt kormányozni? Farkas Zoltán interjúja a Fidesz két politikai tanácsadójával, Bence Györggyel és Kovács Andrásal = *Mozgó Világ* 19. 1993. 8. (3-20.)
- ☞ Fazakas Csongor: Diákok az időmérlegen (p. 100-126.) In: *Érték – iskola – család.* [Szerk.]: Boros László /szociológus/. Bp. Akadémiai K., 1993. / B 10/
- ☞ Fazakas Csongor: A középiskolások diákok mindennapi élete (p. 133-142.) In: *Társadalmi idő – szabadidő* címen a Magyar Szabadidő Társaság által 1992. április 24-25-én rendezett konferencia tanulmányai. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH, 1993. / B 10/
- ☞ Flaskay Éva: A Kék Vonal Gyermek- és Ifjúsági Telefonszolgálatról = *Család, Gyermek, Ifj.* 2. 1993. 1-2. (42.)
- ☞ Fónai Mihály: Kulturális aktivitás és művelődési szokások középiskolások körében = *Szabolcs-Szatm.-Beregi Szle* füz. 28. 1993. 2. (157-173.)
Iskolatípusonkénti statisztikai elemzés a középiskolások olvasási, zenehallgatási, színház- és mozilátogatási, valamint televíziózási szokásairól, preferenciáikról és izlésükről, a műfajok választásáról. A vizsgálat alapján ezek státusz-függőek, vagyis a tanulók családi háttere erősen befolyásolja.
- ☞ Forray R. Katalin – Kozma Tamás: Tanulási szándékok és elhelyezkedési lehetőségek = *INFO-Társtud.* 7. 1993. 26. (39-49.)
- ☞ Fóti János – Illés Sándor: A pályakezdők munkanélkülisége Magyarországon 1990-1992-ben = *Stat. Szle* 71. 1993. 10. (773-781.)
- ☞ Frenkl Róbert – Vajk Zita: Egyetemi hallgatók véleménye a szexuális élet kérdéséről (p. 232-241.) In: „Sport és életmód”. II. Országos Sporttudományos Kongresszus. Program és előadás kivonatok. 1993. augusztus 30 -szeptember 1. [Szerk.]: Makkár Márta. Bp., 1993. 2. köt.
- ☞ Garbarino, James – Gabarino, Anne C.: A köbölcső mint olyan, avagy a gyermekek érzelmi bántalmazása. I-II. [Ford.] Margitta Nóra = *Család, Gyermek, Ifj.* 2. 1993. 1-2;3-4. (57-62; 35-40.)
- ☞ Gábor Kálmán: Civilizációs korszakváltás és az ifjúság. [Közread. a] Oktatáskutató Int. Bp., 1993. 26 p. /Kutatás közben, 192./
Civilizációs korszakváltás Jürgen Zinnecker tipológiája alapján
- ☞ Gábor Kálmán: Ifjúsági értékorientációs folyamatok. Az ifjúsági kultúra és politikai kultúra a nyolcvanas években. Ifjúságcentrizmus, társadalmi orientációs minták, ifjúsági csoportok (p. 127-193.) In: *Érték – iskola – család.* [Szerk.]: Boros László /szociológus/. Bp. Akadémiai K., 1993.
- ☞ Gábor Kálmán: Ifjúsági korszakváltás, ifjúsági és politikai kultúra a kelet- és a nyugat-európai fiatalok körében = *INFO-Társtud.* 7. 1993. 26. (5-19.)
A korszakváltás együtt járt az iskolai tudás felértékelődésével, az ifjúkor meghosszabbodásával
- ☞ Gábor Kálmán: Nacionalizmus, generációs konfliktus, politikai cselekvés a szegedi és szabadkai fiatalok körében = *Educatio* 2. 1993. 2. (357-365.)

- ☞ Gergely Ferenc: Kell-e nekünk gyermekváros? = Gyermekvéd. – nevelőközösségek 1. 1993. 2. (30-37.)
- ☞ Gergely Ferenc: Egy kényszerszülte intézmény /a főtí gyermekváros/ születése és első évei /1957-1964/ = Társad.kut. 11. 1993. 3. (84-91.)
- ☞ Gibicsár Gyula: A gyermekkorúak és a fiatalok részvétele az erőszakos és a szervezett bűnözésben Magyarországon = Család, Gyermek, Ifj. 2. 1993. 5. (4-6.)
- ☞ Goren, Sally G.: A fizikailag bántalmazott gyermek. /Részletek/ (p. 131-136.) In: Tanulmányok a gyermekjólét köréből, Esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola – Hajdúböszörményi Óvónőképző Főiskola 1. köt. Iskolai szociális munka. Szöveggyűjtemény az óvó- és tanítóképző főiskolák számára. [Szerk.]: Budai István. Hajdúböszörmény, 1993.
- ☞ Győri Edit: Belvárosi Tanoda = Educatio 2. 1993. 1. (127-129.) Iskola 16-22 éves kallódó fiatalok számára
- ☞ Hanák Katalin: Variációk egy témára. /A gyermekvédelem megújítása/ = Esély 5. 1993. 6. (82-96.)
- ☞ Harmath Luca: A gyermekek mindenek felett álló védelme a büntetőeljárásban és az anyagi jog eszközeivel (p. 37-57.) In: Jelentés a gyerekek helyzetéről Magyarországon, 1992, 1993.
- ☞ Herczog Mária: Észrevételek a „Gyermekjólét és a gyermekvédelem törvényi szabályozásának koncepciójáról” szóló kormányelőterjesztés tervezetéről = Család, Gyermek, Ifj. 2. 1993. 5. (1-3.)
- ☞ Herczog Mária – Révész Piroska: Egy gyermekotthon megszüntetésének és a GYIVI munkatársainak átképzéséhez és továbbképzéséhez kapcsolódó program tapasztalatairól = Család, Gyermek, Ifj. 2. 1993. 1-2. (19-27.)
- ☞ Hevesi Katalin – Majoros Mária – Mészáros Lászlóné – Tardos Anna: Csecsemőotthonok és gyermekvédelem. Rövid tájékoztató a CSOSZ néhány vizsgálatáról = Esély 5. 1993. 1. (80-87.) 1992. májusában – a VIII. Csecsemőotthoni Napok alkalmával – Noszvajon három munkabizottság számolt be röviden a munkájáról
- ☞ Huszár Tibor – Sükösd Mihály: Ifjúságkutatás (p. 185-196.) In: Társadalom és nevelés. Szöveggyűjtemény a nevelésszociológia tanulmányozásához. [Szerk.]: Kozma Tamás – Orbán Éva. Bp. Nemzeti Tankvk., 1993.
- ☞ Ihász Márta: A fővárosi gyermekvédelem: helyzetelemzés = Család, Gyermek, Ifj. 2. 1993. 1-2. (9-12.)
- ☞ Jásper András: Érdekképviselő az ODU-ból (p. 117-124.) In: Önarcképek civil szervezetekről. Közoktatás 1993. [Szerk.]: Juhász Árpádné. Bp. Művelődési és Közoktatási Minisztérium, 1993. /
- ☞ Jávorszky Béla – Thoroczkay Zsolt: A skinhaedek. 1-3 = Új Magyaro. 3. 1993. 212.,218.,224. (15; 15; 15.)
- ☞ Johan Béla: Az egészségügyi és szociális gyermekvédelmünk bírálata (p. 95-107.) In: Mozaikok a szociális gondoskodás hazai történetéből, I-III. Bp., SzMA 1. köt. , 1993. / B 10/
- ☞ Juhász Erzsébet, B.: Az ifjúsági munkanélküliség és kezelésének lehetőségei = Emberhalász 2. 1993. 8-9. (7-8.)
- ☞ Kacser Ferenc: A pályakezdő munkanélküliek helyzete a szikszoí térségben = Munkaü. Szle 37. 1993. 6. (24-27.)
- ☞ Kadushin, Alfred: Gyermekjóléti szolgáltatások. /Részlet/. [Ford.]: Nagy Nóra (p. 24-30.) In: Tanulmányok a gyermekjólét köréből, Esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola – Hajdúböszörményi Óvónőképző Főiskola 1. köt. Iskolai szociális munka. Szöveggyűjtemény az óvó- és tanítóképző főiskolák számára. [Szerk.]: Budai István. Hajdúböszörmény, 1993. / B 10/
- ☞ Kamarás István – Sárkány Klára: Embertan közép-haladóknak. [Előszó]: Trencsényi László. Bp., Keraban, 1993. 163 p.
- ☞ Kamarás István – Makk Katalin – Varga Csaba /szociográfus/: Kagylózene. /Beszélgetések az emberről/. [Előszó]: Varga Csaba /szociográfus/. Bp., Szent Gellért Kiadó, 1993. 315 p. ismertetése: Vörös Klára: Kagylózene. /Beszélgetések az emberről/
- ☞ Kapitány Ágnes – Kapitány Gábor: Néhány tézis a „kádárizmusról” avagy: A „kádárizmus” és a jövő = Eszmelet 1993. /18-19/. (28-56.)
- ☞ Kádás György: Miként boldogulnak a kistűszállási intézet neveltjei (p. 140-143.) In: Mozaikok a szociális

- gondoskodás hazai történetéből, I-III. Bp., SzMA 1. köt. , 1993. / B 10/
- ☞ Kerecsi Klára: A pártfogás dilemmája: kontroll vagy segítő kapcsolat (p. 156-169.) In: Deviancia, emberi jogok, garanciák. Szöveggyűjtemény a szociális szakképzés számára. [Szerk.]: Gönczöl Katalin – Kerecsi Klára. Bp. T-Twins Kiadó, 1993. / B 10/ Megjelent az Esély 1990. 5. számában
- ☞ Kolozsi Béla: Drog-abúzus és AIDS. Nemzetközi kutatási eredmények kritikai elemzése (p. 1-75.) In: Orvosi szociológiai tanulmányok. [Szerk.]: Kolozsi Béla. Bp., Semmelweis Orvostudományi Egyetem TTI Orvosi Szociológiai Csoport 2. köt. Teoretikus tanulmányok, 1993. / B 10/
- ☞ Amerika és az európai országok egészségügyi- és joggyakorlata a kábítószerfogyasztás és az AIDS megelőzésében, kezelésében és terjedésének visszaszorításában.
- ☞ Kompaktor Emília: A pályakezdők részvétele a munkaerőpiaci képzésekben = Szakképz. Szle 9. 1993. 4. (35-41.)
- ☞ Kopp Mária – Skrabski Árpád: A [húsz] 20 évesnél fiatalabb magyar lakosság lelki, magatartási zavarai és azok szociális és pszichológiai háttere (p. 20-35.) In: Családpedagógiai ismeretek. A családpedagógiát befolyásoló tudományközi kapcsolatok. Előadásanyagok. [Szerk.]: Csizmadia Ferencné. Bp., Budapesti Tanítóképző Főisk. Szabadműv. és Továbbképz. Közp. 2. köt., 1993. /
- ☞ Kovács András /szociológus/: Jews and Hungarians: Group stereotypes among Hungarian university students. [Zsidók és magyarok. Csoportsztereotípiák magyar egyetemisták körében] = East Europ. Jewish Affairs 23. 1993. 2.
- ☞ Kovács I. Gábor: Reformátusok a mai magyar társadalomban = Protestáns Szle. Új foly. 2. 1993. 1. (46-53.)
- ☞ Kovács Imre /szociográfus/: Az értelmiségi és a parasztfiúság (p. 177-187.) In: Ifjúság és falukutatás. Válogatás a Magyar Szemle kötetéből /1929-1943/. [Szerk.]: Erdész Ádám. Békéscsaba. Tevan, 1993.
- ☞ Kovács Imre /szociográfus/: Falumunka a Pro Christo diákok házában (p. 83-92.) In: Ifjúság és falukutatás. Válogatás a Magyar Szemle kötetéből /1929-1943/. [Szerk.]: Erdész Ádám. Békéscsaba. Tevan, 1993.
- ☞ Kovács Judit: Szegény gyerekeink. Meggyalázva, megalázva, bűnre készítve = M. Nemz. 56. 1993. 265. (14.)
- ☞ Kó József: A drogiac kialakulása Magyarországon (p. 77-96.) In: Orvosi szociológiai tanulmányok. [Szerk.]: Kolozsi Béla. Bp., Semmelweis Orvostudományi Egyetem TTI Orvosi Szociológiai Csoport 2. köt. Teoretikus tanulmányok, 1993.
- ☞ Kövér Ágnes: A BTK és a Büntetésveszreghajtási Törvény fiatalkorúakat érintő módosításai. /Egy be nem teljesült remény/ = Család, Gyermek, Ifj. 2. 1993. 1-2. (2-4.)
- ☞ Kyslik, Jan: Amüsierende Jugend und Popmusik. [A szórakozó ifjúság és a popzene] (p. 93-94.) In: Szórakozás, te Janus-arcú!. [Szerk.]: Aszalós Éva. Debrecen. Kinizsi Nyomda, 1993. / B 10/
- ☞ Laki László /szociológus/: A diákéletmód vizsgálata (p. 56-99.) In: Érték – iskola – család. [Szerk.]: Boros László /szociológus/. Bp. Akadémiai K., 1993. / B 10/
- ☞ Laki László /szociológus/: Ifjúsági munkanélküliség Somogyban és Szabolcs-Szatmár-Beregben. [Közread. a] MTA Politikai Tud. Int. Bp., 1993. 140 p.
- ☞ Laki László /szociológus/: Munkanélküliség és ifjúság = INFO-Társtud. 7. 1993. 26. (51-56.)
- ☞ Lannert Judit: Az ifjúsági munkanélküliség kezelése Nyugat-Európában a nyolcvanas években (p. 181-202.) In: Az oktatás jövője és az európai kihívás. [Szerk.]: Halász Gábor. Bp. Educatio, 1993.
- ☞ Lévai Katalin: „Kellene egy olyan iskolát csinálni, ami az ő bőrükre szabott.” Beszélgetés Győrik Edittel, a Belvárosi Tanoda vezetőjével = Esély 5. 1993. 1. (88-97.)
- ☞ Lévai Miklós: A gyermekek jogai és szociális helyzetük Magyarországon = Gyermekvéd. – nevelőközösségek 1. 1993. 1. (13-23.)
- ☞ Lévai Miklós: A kábítószer-probléma és büntetőjogi kontrollja Magyarországon (p. 179-186.) In: A deviancia szociológiája. Szöveggyűjtemény a szociális szakképzés számára. [Szerk.]: Gönczöl Katalin – Kerecsi Klára. Bp. ELTE Szoc. Int. Szociálpol. Tszék – T-Twins Kiadó, 1993. / B 10/ Megjelent az Esély 1992. 1. számában

- ☞ Liskó Ilona: Potenciális munkanélküliek = *Educatio* 2. 1993. 1. (22-30.)
- ☞ Magyar Judit: Beilleszkedési nehézségek az iskolában = *Gyermekvéd.* – nevelőközösségek 1. 1993. 1. (38-42.)
- ☞ Magyarai Tivadar – Szabó Mátyás: A holnapi Korunk a mai diáktársadalom jövőképében = *Korunk*. 3. foly. 4. 1993. 1. (106-108.)
- ☞ Máray Ágnes: Esettanulmány = *Család, Gyermek, Ifj.* 2. 1993. 3-4. (11-16.)
- ☞ Mezei György /szociológus/ – Sarlós Katalin: Lehetőség Alapítvány = *Educatio* 2. 1993. 1. (129-136.)
- ☞ Miksa Lajos: Gyermekmisa a gazdagréti gimnáziumban. A pedagógusban és az emberi kapcsolatokban hiszek = *Köznev.* 49. 1993. 4. (12-13.)
- ☞ Miksa Lajos: Hogyan menthettük volna meg? „Élt tizennyolc évet”. Történet egy szegedi diáklányról = *Köznev.* 49. 1993. 32. (7-9.)
- ☞ Mlinarics Edit: A szenvedélybetegek és a család kapcsolata = *Család, Gyermek, Ifj.* 2. 1993. 1-2. (43-44.) Elhangzott a Gyermekpszichiátriai és Neurológiai Társaság konferenciáján /Veszprém, 1992/
- ☞ Nagy Attila /olvasáskutató/: Literacy and the culture of reading in Hungary. The role of libraries. [Olvasottság és olvasáskultúra Magyarországon. A könyvtárak szerepe] (p. 42-46.) In: *The role of libraries today, tomorrow and beyond. Trends in Hungary and the Netherlands Hungarian-Dutch symposium at the National Library of Hungary.* Budapest, January 1993. [Szerk.]: Blom, Dorathé – de Jong, Freek – Tolboom, Hendri. Amsterdam, 1993.
- ☞ Nagy Attila /olvasáskutató/: A magyar olvasókról – nemzetközi mércével. /A 14 és 17 éves tanulók példája/ = *Könyv, kvtár, kvtáros* 2. 1993. márc. (25-29.)
- ☞ Nagy Attila /olvasáskutató/: Olvasási kultúra és nemzeti azonosságtudat. /Középiszkolások hármastükörben/ (p. 75-121.) In: Gereben Ferenc – Lőrincz Judit – Nagy Attila /olvasáskutató/ – Vidra Szabó Ferenc: *Magyar olvasáskultúra határon innen és túl.* Bp. Közép-Európa Int., 1993.
- ☞ Nickolai, Werner – Quensel, Stephen – Rieder, Hermann: Nyolc elv a szociális értelemben „fogyatékos” fiataloké pedagógiájához. /Részlet/. [Ford.]: Grossmann Erika (p. 140-150.) In: *Tanulmányok a gyermekjólét köréből, Esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola – Hajdúböszörményi Óvónőképző Főiskola* 1. köt. Iskolai szociális munka. Szöveggyűjtemény az óvó- és tanítóképző főiskolák számára. [Szerk.]: Budai István. Hajdúböszörmény, 1993. / B 10/ Részlet a szerzők Élménypedagógia a peremcsoportok esetében (Bp. Lambertus Kiadó, 1992) c. könyvéből
- ☞ Novák Gábor: Ami a gyermekvédelmi törvényből kimaradt = *Köznev.* 49. 1993. 16. (6.) Beszélgetés dr. Vilusz Antóniával a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat Magyar Egyesületének munkatársával
- ☞ Ortutay Gyula: A szegedi fiatalok művészeti kollégiuma (p. 56-69.) In: *Ifjúság és falukutatás. Válogatás a Magyar Szemle köteteiből/1929-1943/.* [Szerk.]: Erdész Ádám. Békéscsaba. Tevan, 1993.
- ☞ Papházi Tibor – Szemerszki Mariann: Tandíjvizsgálati előzetes = *Educatio* 2. 1993. 2. (369-372.) Egyetemi hallgatók körében végzett kérdőíves felmérés a tandíjról
- ☞ Pető Zoltán – Boda Krisztina – Szabó Pál – Túry Ferenc: Deviancia-jelenségek a középiskolás korban = *Szenvedélybetegségek* 1. 1993. 3. (212-217.)
- ☞ Pető Zoltán – Szabó Pál – Túry Ferenc: Serdülő és ifjúkori mentálhigiéniai problémák. A prevenció és a gondozás lehetőségeiről = *Szenvedélybetegségek* 1. 1993. 3. (207-211.)
- ☞ Polányi Károly: A Galilei Kör hagyatéka (p. 56-62.) In: *Szabdközműves gondolatok.* [Szerk.]: Márton László. Bp. Belvárosi K., 1993.
- ☞ Pongrácz Adél: A drogambulancia munkája és a betegek = *Család, Gyermek, Ifj.* 2. 1993. 3-4. (32-34.)
- ☞ Ponyi Béla: Törvényre emlékezve – törvényre várva = *Gyermekvéd.* – nevelőközösségek 1. 1993. 2. (13-19.)
- ☞ Pulay Gyula: Tudunk-e esélyt adni a pályakezdőknek? = *Szakképz.* Szle 9. 1993. 4. (8-13.)

- ☞ Radoszav Miklós: A Fővárosi GYIVI Utcai Gondozó Szolgálatának munkájáról = *Család, Gyermek, Ifj.* 2. 1993. 1-2. (32-35.)
- ☞ Rác József: Alkohol- és drogfogyasztás a gyermek- és serdülőkorban és az iskolai prevenció = *Szenvedélybetegségek* 1. 1993. 5. (335-347.)
- ☞ Rác József: A droghasználat társas közege és a drogos karrier. Gépírat Bp., 1993. 229 p. Bibliogr. p. 219-229
- ☞ Rác József: A fiatalok életmódja, egészségi állapota és devianciája közötti összefüggések = *INFO-Társstud.* 7. 1993. 26. (21-28.)
- ☞ Russel, Philippa: Az [ezerkilencszáznolcvankilenc] 1989-es Angol Gyermekvédelmi Törvény a fogyatékos és rokkant gyerekek jogairól = *Család, Gyermek, Ifj.* 2. 1993. 1-2. (40-42.)
- ☞ Siklósi Nándorné: A fővárosi beutalás, hetesothoni elhelyezés rendszerének, működésének áttekintése megalakulásuktól napjainkig = *Család, Gyermek, Ifj.* 2. 1993. 6. (1-3.)
- ☞ Simich Rita: Gyermek- és fiatalok egészségvédelme Svédország, 1992 = *Egészségnev.* 34. 1993. 3. (117-120.) A skandináv országok egészségvédelmi oktatóközpontjában /Göteborg/ folyó képzésről
- ☞ Síró Béla: A debreceni zsidó gimnázium = *Századok* 127. 1993. 5-6. (676-705.)
- ☞ Somos Béla: Az imago és változásai (p. 1414-1424.) In: *Régi és új peregrináció. Magyarok külföldön, külföldiek Magyarországon.* [Szerk.]: Békési Imre – Jankovics József – Kósa László – Nyerges Judit. Bp. – Szeged, Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság – Scriptum Kft., 1993. 3. köt.
- ☞ Strausz Györgyné: A fővárosi gyermekotthoni nevelés jelenlegi formái; új törekvések és kísérletek a gyermekek hatékonyabb reszocializációja érdekében = *Bp. Nev.* 29. 1993. 2. (45-58.)
- ☞ Stumpf István: Generációs kihívás egy új politikai-szocializációs erőterében. [Az új nemzedék politikai szocializációja. A Fiaatal Demokraták Szövetsége] (p. 67-83.) In: *State and citizen. Studies on political socialization in post-communist Eastern Europe.* [Szerk.]: Csepeli György – Kéri László – Stumpf István. Bp., 1993.
- ☞ Szabó János /katonaszociológus/: A katonakorú ifjúság társadalmi jellemzői = *INFO-Társstud.* 7. 1993. 26. (65-70.)
- ☞ Szabó Máté: Szociológiája molodezsnüh dvizsenii v Vengrii. [A magyar ifjúsági mozgalom szociológiája] = *Vesztnik Szankt-Peterburgszkogo Univ.* Szer. 6. 1993. 2. /13/. (112-114.)
- ☞ Szabó Zoltán /szociográfus, író/: Cserkészlet a fiatalságban (p. 29-41.) In: *Ifjúság és falukutatás. Válogatás a Magyar Szemle köteteiből/1929-1943/.* [Szerk.]: Erdész Ádám. Békéscsaba. Tevan, 1993.
- ☞ Szabó Zoltán /szociográfus, író/: A fiatalság társadalomkutató munkája (p. 70-82.) In: *Ifjúság és falukutatás. Válogatás a Magyar Szemle köteteiből/1929-1943/.* [Szerk.]: Erdész Ádám. Békéscsaba. Tevan, 1993.
- ☞ Szalainé Nagy Márta – Orosz Szilvia: Maastrichtban jártunk... = *Család, Gyermek, Ifj.* 2. 1993. 1-2. (45-46.)
- ☞ Szemán Józsefné: A gyermek megítélésének áttekintése. /Részletek/ (p. 6-17.) In: *Tanulmányok a gyermekjólét köréből, Esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola – Hajdúböszörményi Óvónőképző Főiskola* 1. köt. Iskolai szociális munka. Szöveggyűjtemény az óvó- és tanítóképző főiskolák számára. [Szerk.]: Budai István. Hajdúböszörmény, 1993. / B 10/
- ☞ Székely Lajos /pszichológus/: Egyesületi feladatok a szakmunkástanulók pszichohigiénés nevelésében = *Egészségnev.* 34. 1993. 1. (10-13.) Beszámoló a Pápai Páriz Egészségnevelési Országos Egyesület tevékenységéről
- ☞ Szép Iván: Az állatorvosi kar társadalmi helyzete és szerepe, érdekképviselete és -védelme 1945-1970 között. 2-3 = *Magyar Állatorvosok Lapja* 48. 1993. 11. (41-47.) Előzmény uo. 1988. 6., 1992. 6
- ☞ Szép Zsófia: Az ifjúsági munkanélküliség és az ifjúsági szakképzés = *Szakképz.* Szle 9. 1993. 4. (26-34.)
- ☞ Szilvási Léna: Titokban tartani vagy megmondani. Bevezető gondolatok az örökbe fogadásról = *Család, Gyermek, Ifj.* 2. 1993. 5. (31-34.)

- ☞ Szirmainé Kövessi Erzsébet: Ifjúsági munkanélküliség és kezelése (p. 255-263.) In: Munkaerőpiac és felnőttképzés. Nemzetközi konferencia, Pécs, 1992. október 15-17. [Szerk.]: Koltai Dénes – Keszler Gábor. Pécs. JPTE, 1993.
- ☞ Szita Judit: Serdülőkkal a TÜKÖR-ben, az ÖSVÉNY-en és a LÉTRÁ-n = Család, Gyermek, Ifj. 2. 1993. 6. (15-17.)
- ☞ Szitha Zsuzsa: A fiatalok pártfogó felügyeletéről. /A Fővárosi Gyermek- és Ifjúságvédő Intézet Pártfogó Felügyeleti Szolgálatának elképzelései/ = Család, Gyermek, Ifj. 2. 1993. 1-2. (16-18.)
- ☞ Talyigás Katalin: „Egy gyermek hazakerült”. /T. J.-né esete/ (p. 97-100.) In: Esély füzetek, 1. [Szerk.]: Lévai Katalin – Talyigás Katalin. Bp. Esély Közösségfejlesztő Szolg., 1993.
- ☞ Tót Éva: Bánya Júlia Nevelőotthon, Budapest = Educatio 2. 1993. 1. (122-127.)
Nevelőotthon nehezen kezelhető, deviáns, állami gondozott lányok számára
- ☞ Tóthné Pál Ágnes – Tóth Szilvia: Nevelőotthoni fiatalok kézműves képzésének tapasztalatairól = Munkaügyi Szle 37. 1993. 7-8. (56-58.)
- ☞ Tóthné Szilágyi Erzsébet: Az óbudai nevelőintézet = Család, Gyermek, Ifj. 2. 1993. 6. (4-6.)
Egy budapesti leánynevelő intézet története
- ☞ Vadász Imre – Simon Tamás – Faragó Eszter – Megyesi Áron: Orvostanhallgatók és dohányzás = Egészségnevelés 34. 1993. 4. (153-155.)
Kérdőív vizsgálat Debrecenben és Budapesten az 1992-93-as oktatási évben
- ☞ Vajda Zsuzsanna: = BUKSZ 5. 1993. 4. (495-497.)
ismertettje: Civilizációs korszakváltás és ifjúság. A kelet- és nyugat-európai ifjúság kulturális mintái
- ☞ Varga Zsolt: Állam és gyermek. Riportkönyv a család-, gyermek- és ifjúságvédelemről. [Előszó]: Varga Zsolt. Lakitelek, Antológia, 1993. 119 p.
Riportok, interjúk, portrék, tudósítások a család-, gyermek- és ifjúságvédelem témakörében
- ☞ Vasas Samu: A kalotaszegi gyermek. A személyiségfejlődés népi hagyományai Kalotaszegen. Bp., Kráter – Colirom Rt., 1993. 151 p.
ismertetése: A kalotaszegi gyermek
- ☞ Vaskovics, Laszlo A.: A fiatal felnőtteknek nyújtott szülői segítség = Aula 15. 1993. 1. (7-21.)
- ☞ Vass Lucia: A fiatalok bűnözésének társadalmi jellemzői = Stat. Szle 71. 1993. 11. (892-902.)
- ☞ Vavró István: A fiatalok bűnözésének, a bűnözés jövője = INFO-Társstud. 7. 1993. 26. (57-64.)
- ☞ Vavró István: A házasság, a család, az ifjúság és a nemi erkölcs elleni bűncselekmények és jogkövetkezményeik = Demográfia 36. 1993. 4. (418-426.)
- ☞ Wéber Attila: „Rohanunk, hogy lábunk se éri a földet”? Vázlat a Fideszről = Mozgó Világ 19. 1993. 8. (21-29.)
- ☞ Átutazóban. [Szerk.]: Bakonyi Péter – Diósi Ágnes – Lévai Katalin. Bp., Ezredforuló Alapítvány, 1993. 213 p. /Az ifjúság felfedezése/
- ☞ Civilizációs korszakváltás és ifjúság. A kelet- és nyugat-európai ifjúság kulturális mintái. [Szerk.]: Gábor Kálmán. [Előszó]: Gábor Kálmán. Utány. Szeged – Bp., Miniszterelnöki Hivatal Ifjúsági Koordinációs Titkársága, 1993. VIII, 224 p. Bibliogr. p. 209-224. Bibliogr. p. 209-224 /Szociol. műhely/
- ☞ Diákönkormányzatok. [Szerk.]: Papp György. Bp., Iskolapolgár Alapítvány, 1993. 299 p.
- ☞ [Első] I. Országos Családpedagógiai Konferencia. Szakmai anyag. Püspökladány, 1993. április 5-6. [Szerk.]: Bauer Béla. Bp., Bpi Tanítóképző Főisk., 1993. 95 p.
- ☞ Esély füzetek, 1. [Szerk.]: Lévai Katalin – Talyigás Katalin. Bp., Esély Közösségfejlesztő Szolg., 1993. 106 p. /Esély füz., 1./
- ☞ Érték – iskola – család. [Szerk.]: Boros László /szociológus/. [Előszó]: Boros László /szociológus/. Bp., Akadémiai K., 1993. 193 p., Bibliogr. tanulm. /Közokt. kut./
- ☞ Gyermekvédelmünk helyzetéről: a FICE Magyarországi Egyesületének informatív kiadványa: a nemzetköz-

- zi szervet felmérésére készített összeállítás. [Szerk.]: Volentics Anna. Bp., FICE Magyar. Egyes., 1993. 32 p.
- ☞ Ifjúság és falukutatás. Válogatás a Magyar Szemle köteteiből/1929-1943/. [Szerk.]: Erdész Ádám. Békéscsaba, Tevan, 1993. 220 p.
- ☞ Az ifjúság helyzetéről. [Szerk.]: Enyedi György – Tamási Péter = INFO-Társstud. 7. 1993. 26. 3-92.részei Gábor Kálmán: Ifjúsági korszakváltás, ifjúsági és politikai kultúra a kelet- és a nyugat-európai fiatalok körében; Rácz József: A fiatalok életmódja, egészségi állapota és devianciája közötti összefüggések; Csepeli György: Változás és folyamatosság a magyar tinédzserek politikai szocializációjában; Forray R. Katalin-Kozma Tamás: Tanulási szándékok és elhelyezkedési lehetőségek; Laki László /szociológus/: Munkanélküliség és ifjúság; Vavró István: A fiatalok bűnözésének, a bűnözés jövője; Szabó János /katonaszociológus/: A katonakori ifjúság társadalmi jellemzői; Enyedi György-Tamási Péter: Az ifjúság helyzetéről; Statisztikai táblázatok. Válogatott bibliográfia. Kutatási információk
- ☞ Jelentés a gyerekek helyzetéről Magyarországon, 1992. , 1993. 259 p. Bibliogr. tanulmányonként /Jelentés a gyerekek helyzetéről Magyarországon, 1992./
Az 1990-ben megjelent hasonló címet viselő kötet párja; az eltelt három év története a gyermeki jogok törvényi szabályozásáról, szervezeteikről és nonprofit vállalkozásairól.
- ☞ Koncepció a gyermekjólét és gyermekvédelem törvényi szabályozásáról. A Népjelölti Minisztérium melléklete = Köznevel. 49. 1993. márc. mell.
A törvénytervezet szövege. Bene Béla bevezetőjével
- ☞ A magyarországi gyermek- és ifjúsági mozgalmak, szervezetek, egyesületek történetének válogatott bibliográfiája, 1945-1990. [Összeáll.]: Miklós Tamás, P. [Közread. a] OPKM. Bp., 1993. 193 p. /Neveléstört. bibliogr., 14./
- ☞ A nehezen kezelhető gyermekek. POS . [Szerk.]: Ehrat, Fredi – Mattmüller – Frick, Felix. [Ford.]: Huba Judit. 2. kiad. Bp., Gondolat Kvk. – Talentum, 1993. 167 p. Tanulmányok.
- ☞ Református ifjúsági egyesületek és mozgalmak Magyarországon a XX. században. [Szerk.]: Tenke Sándor. [Előszó]: Tenke Sándor. Bp., Magyarországi Református Egyház, 1993. 492 p.
- ☞ State and citizen. Studies on political socialization in post-communist Eastern Europe. [Állam és polgár. Tanulmányok a politikai szocializációról a posztkommunista Kelet-Európában.] [Szerk.]: Csepeli György – Kéri László – Stumpf István. [Előszó]: Csepeli György. [Közread. a] Hungarian Center for Political Education – Institute of Political Science HAS. Bp., 1993. 299 p. Bibliogr. p. 282-291 /Hung. stud. on pol. socialization and pol. educ., 2./
- ☞ Statisztikai táblázatok. Válogatott bibliográfia. Kutatási információk = INFO-Társstud. 7. 1993. 26. (71-92.)
- ☞ A személygépkocsi-nyolcos elütéses balesetek elemzése. – Kultúra – szubkultúra – társadalmi változások – bűnözés. – A büntetőjogi kodifikáció kérdései a Magyar Kriminológiai Társaság tisztújító közgyűlésén. [Szerk.]: Lévai Miklós. Bp., Magyar Kriminológiai Társaság, 1993. 253 p. Bibliogr. tanulmányonként /Kriminol. Közlem., 47./
- ☞ A Magyar Kriminológiai Társaság 1992. I. félévi tudományos üléseinek anyaga
- ☞ Tájékoztató a család, gyermek- és ifjúságvédelemről. 1992. év. [Közread. a] Népj. Min. Család-, Gyermek- és Ifjúságpól. Főoszt. Bp., Népjelölti Minisztérium, 1993. 164 p.
G.0 Család. Házasság. Válás. Nemek. Szexuális magatartás; G.2 Ifjúság, gyermekkor; A.01 A szociológia módszerei. Kutatási technikák családvédelem /szociális/; családpolitika; gyermekvédelem; ifjúságvédelem; statisztikai adatgyűjtemény; statisztikai elemzés; nevelőotthon; 1992
- ☞ Társadalom – iskola – gyermek. Szöveggyűjtemény. [Szerk.]: Budai István. [Közread. a/z] Vitéz János Római Katolikus Tanítóképző Főiskola. Esztergom, 1993.
- ☞ Orvosi szociológiai tanulmányok. [Szerk.]: Kolozsi Béla. Bp., Semmelweis Orvostudományi Egyetem TTI Orvosi Szociológiai Csoport 2. köt. Teoretikus tanulmányok. , 1993. 188 p. Bibliogr. tanulmányonként
- ☞ Rácz József: Az ifjúkori problémaviselkedések és a "pszi-intézményegyüttes" kapcsolata: elméleti megközelítés = M. Pszichol. Szle 48-49. 1992-1993. 5-6. (499-516.)

- Aczél Anna, B.: A gyermekvédelem dilemmái Magyarországon = Eszmélet 1994. /21-22/. (66-78.)
- Agócs, Peter – Agócs Sándor: Youth in post-communist Hungary. [Ifjúság a posztkommunista Magyarországon] = Society 31. 1994. 3. (76-81.)
- Albert Fruzsina – Dávid Bea: Magyarországon tanuló külföldi diákok kapcsolathálózati jellemzői = Szociol. Szle 4. 1994. 3. (81-91.)
- Albert-Lőrincz Enikő: Serdülőkori veszélyeztetettség néhány vetülete Marosvásárhelyen = "Végeken" 5. 1994. 2. (92-95.)
- Allen, Paula – et al.: Iskoláskorú terhes lányok, iskoláskorú szülők. [Ford.]: Nagy Nóra (p. 135-140.) In: Tanulmányok a gyermekjólét köréből, Esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola – Hajdúböszörményi Óvónőképző Főiskola 4. köt. Gyerekek, kamaszok krízisben. Szöveggyűjtemény szociális képzésben résztvevő hallgatóknak. [Szerk.]: Budai István. Esztergom, 1994.
- Aszmann Anna – Mándoki Rózsa: Magyar iskolás gyermekek szexuális magatartása, AIDS/HIV fertőzés terjedésével kapcsolatos ismeretszintje, a fertőzöttekhez történő viszonyulása = Egészségnev. 35. 1994. 4. (158-160.)
Országos reprezentációjú felmérés a 15-18 éves diákok között
- Balázs Géza: Beszélő falak: ötszáz különféle magyar graffiti. Bp., ELTE, 1994. 90 p.
- Bagdy Emőke: Családi szocializáció és személyiségzavarok. (1977. 3. kiad.) Bp., Nemzeti Tankvk., 1994. 138,[2] p. Bibliogr. p. 133-136 /Pszichol. és pedag. nevelőknek/
- Balázs Magdolna: Az Ifipark = Bp. Negyed 2. 1994. 1./3/. (137-150.)
Az ifjúsági szubkultúra kultikus helye volt a budai Ifjúsági Park
- Bán Péter: Terápiás közösségek szerepe kábítószerfüggő fiatalok rehabilitációjában = Szociális Munka 6. 1994. 1. (36-40.)
- Bárdossy Ildikó: = M. Pedagóg. 94. 1994. 3-4. (355-356.)
ismertettje: Várnagy Elemér: Cigány fiatalok a nagyvilágban
- Bella Balázs: Ifjúságpolitika – árnyékban = Társ. Szle 49. 1994. 12. (53-59.)
- Benedek András: Most és mindörökké...? – a pályakezdők munkanélküliségéről – = Munkaü. Szle 38. 1994. 6. (7-12.)
- Berki Sándor: A katonafiatalok problémáinak kezelési modellje. (Gépirat) Bp., 1994. 130 p.
Akadémiai védésre elfogadott kandidátusi értekezés. Hozzáférhető: az MTA könyvtárban
- Berki Tamás: Amatőr rock (p. 191-197.) In: A Magyar Művelődési Intézet évkönyve 1. 1993-1994. [Szerk.]: Halász Péter. Bp. MMI, 1994.
- Bíró Endre: A gyerekek jogi helyzetének néhány alapkérdése = Társ. Szle 49. 1994. 10. (78-83.)
- Bodóczky Ágnes: Pedagógusjelölt kollégista hallgatók életmódjának főbb jellemzői a Kecskeméti Tanítóképző Főiskolán = Testnev. és Sporttud. 25. 1994. 2. (47-55.)
- Bodóczky Lászlóné: Pedagógusjelöltek egészségmagatartása = Iskolakult. 4. 1994. 14. (7-13.)
- Bonifert Mária: Miből élnek az egyetemisták? Minden harmadik munkát vállal szorgalmi időben vagy szünidőben = Népszabadság 52. 1994. 108. (22.)
- Bordásné Terjék Gizella: A gyámhatóságok és a nevelési-oktatási intézmények kapcsolatai (p. 22-32.) In: Kauluz. Gyermekvédelmi feladatok ellátásához a közoktatásban és a szociális ellátásban. [Szerk.]: Gáspár Károly. OKKER Oktatási Iroda, 1994.
- Borvolgyi Katalin: A szabadság fogalmáról = Szimbiózis 3. 1994. /3/. (41-54.)
Három különböző világnézetű fiatalal készült interjú feldolgozása

- Buda Béla: A személyiségfejlődés és a nevelés szociálpszichológiája. (3. kiad.) Bp., Nemzeti Tankvk., 1994. 323,[1] p. Bibliogr. p. 309-318. /Pszichol. és pedag. nevelőknek/
- Budai István: Gyermekvédelem az iskolában és/vagy iskolai szociális munka = Család, Gyermek, Ifj. 3. 1994. 5. (3-7.)
- Bugán Antal: Érték és viselkedés. Az érték- és emberfelfogás alakulása 12 és 16 éves fiatalok, szüleik és pedagógusok vizsgálatában. Bp., Akadémiai K., 1994. 219 p. Bibliogr. p. 151-153 /Pszichol. a gyakorlatban, 49./
- Conte, John R.: A gyerekekkel szembeni szexuális erőszak. [Ford.]: Margitta Nóra (p. 69-90.) In: Tanulmányok a gyermekjólét köréből, Esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola – Hajdúböszörményi Óvónőképző Főiskola 4. köt. Gyerekek, kamaszok krízisben. Szöveggyűjtemény szociális képzésben résztvevő hallgatóknak. [Szerk.]: Budai István. Esztergom, 1994.
- Conte, John R.: A gyermekkel szembeni szexuális erőszak. [Ford.]: Margitta Nóra = Család, Gyermek, Ifj. 3. 1994. 1. (21-28.)
- Csapó Benő: Középisikolás tanulók véleménye a társadalmi és iskolai változásokról = M. Pedagóg. 94. 1994. 3-4. (207-228.)
- Csepeli György: Children of a Paradise lost. Change and continuity in young Hungarians' political socialization. [Az elveszett Paradicsom gyermekei. Változás és folyamatosság a magyar fiatalok politikai szocializációjában] (p. 246-259.) In: From subject to citizen. [Szerk.]: Csepeli György – German, Daniel B. – Kéri László – Stumpf István. Bp., 1994. / B 10/
- Cseres Judit: Erőszak a családban = Rendészeti Szle 32. 1994. 6. (11-20.)
A gyermekekkel szemben
- Csikszentmihályi, Mihály – Rathunde, Kevin – Whalen, Samuel: Talented teenagers. The roots of success and failure. [Tehetséges tizenévesek. A siker és a kudarc gyökerei.] (1993. Repr.) Cambridge – New York – Oakleigh, Cambridge Univ. Pr., 1994. X,307 p. Bibliogr. p. 287-298
- Csizmár Gábor: Útközben... Összefoglaló a gyerekek és fiatalok, valamint a nem-kormányzati szektor helyzetéről Magyarországon (p. 123-163.) In: Jelentés a gyerekek helyzetéről Magyarországon, 1993. [Szerk.]: Trencsényi László – Papp György – Radics T. Péter. Bp. Borsodi Ny., 1994.
- Csongrády Béla: Huszadik ifjúsági nyári egyetem Salgótarjánban. Nemzetközi eszmecsere a kisebbségről, az idegengyűlöletről = Család, Gyermek, Ifj. 3. 1994. 5. (46-47.)
A fiatalok problémái a rendszerváltás utáni Kelet-Európában
- Csorba János – Dinya Elek – Párt Sarolta – Solymos János: Életesemény-kutatás és serdülőkor. A középisikolás életesemény-kérdőív bemutatása = M. Pszichol. Szle 34. 1994. 1-2. (66-83.)
- Csorba János – Dinya Elek: Tanulmányi eredmény, diszfunkcionális attitűdök és személyiségdimenziók szakközépisikolás leánytanulóknál = Pszichol. 14. 1994. 1. (85-107.)
- Csókay László: A gyermekvédelem gyakorlata Ausztriában (p. 19-42.) In: A gyermekvédelem nemzetközi gyakorlata. [Szerk.]: Hazai Vera – Herczog Mária. Bp. Pont, 1994. / B 10/
- Csókay László: A gyermekvédelem gyakorlata Németországban (p. 161-211.) In: A gyermekvédelem nemzetközi gyakorlata. [Szerk.]: Hazai Vera – Herczog Mária. Bp. Pont, 1994. / B 10/
- Dahrendorf, Ralph: A modern társadalmi konfliktus. [Ford.]: Berényi Gábor = Európai Szle 5. 1994. 4. (67-79.)
- Davidov, Vaszilij V.: A gyermekek és a fiatalok helyzete a mai Oroszországban. Változások az oktatásban és a nevelésben. [Ford.]: Szekszárdi Ferencné = Új Ped. Szle. 44. 1994. 7-8. (51-56.)
- Dési János: Angyalföldi Sieg Heil. „A számla még nincs kiegyenlítve” = Múlt és Jövő. Új foly. 5. 1994. 2. (54-61.) A fiatal szkinhedekről
- Domszky András: Bevezető gondolatok a gyermekvédelem értelmezéséhez (p. 9-18.) In: A gyermekvédelem nemzetközi gyakorlata. [Szerk.]: Hazai Vera – Herczog Mária. Bp. Pont, 1994. /
- Domszky András: A gyermek- és ifjúságvédelem rendszere Magyarországon (p. 270-328.) In: A gyermekvédelem nemzetközi gyakorlata. [Szerk.]: Hazai Vera – Herczog Mária. Bp. Pont, 1994. /

- ☞ Droszterné Kánnai Magdolna: A fővárosi intézményes gyermekvédelem struktúrája, története és problémái (p. 8-16.) In: Kalauz. Gyermekvédelmi feladatok ellátásához a közoktatásban és a szociális ellátásban. [Szerk.]: Gáspár Károly. OKKER Oktatási Iroda, 1994. / B 10/
- ☞ Dunham, Jack – Jones, Ray: A serdülőkori stresszhelyzetek és a fejlődés kínálta források. [Ford.]: Pazonyi Judit (p. 6-27.) In: Tanulmányok a gyermekjólét köréből, Esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola – Hajdúböszörményi Óvónőképző Főiskola 2. köt. Szociális munka kamaszokkal és fiatalokkal. Szöveggyűjtemény szociális képzésben résztvevő hallgatók számára. [Szerk.]: Budai István. Hajdúböszörmény, 1994. / B 10/
- ☞ Eiben Ottó – Barabás András – Pantó Eszter: Körperliche Entwicklung von Stadt- und Landkindern in Ungarn. [Városi és falusi gyermekek növekedése és fejlődése Magyarországon] = Anthropol. Közlem. 36. 1994. 1-2. (101-127.)
- ☞ Eszényi József – Komor Levente: SOR – SORS. Sorkatonák a Magyar Honvédségben. [Közread. a] Magyar Honvédség Okt. és Kult. Anyagellátó Közp. Bp., 1994. 63 p. /Honvéd tudósok, 4./
- ☞ Farkas Péter /oktatáskutató/: A hátrányos helyzetű fiatalok szakképzése Magyarországon. Eredmények, nyitott kérdések, javaslatok az oktatási- és a szakképzéspolitikára számára = Szakokt. 44. 1994. 9. (5-8.)
- ☞ Fehérvári Anikó: A fiatal munkanélküliek vágyai és esélyei = Educatio 3. 1994. 4. (676-680.)
Három megyében felvett 312 kérdőív feldolgozása
- ☞ Fehérvári Anikó – Györgyi Zoltán /vallás/ – Tót Éva: Ifjúsági munkanélküliség – Megyei esettanulmányok. Bp., Oktatáskutató Int., 1994. 69 p. Bibliogr. p. 69 /Kutatás közben, 200./
- ☞ Fraczkak-Rudnicka, Barbara – Garlicki, Jan – Holly, Romuald – Martinez, Victor – Ulinski, Tadeusz – Zelichowski, Richard: Warsaw students' knowledge and opinions concerning the European Community. [Varsói egyetemisták ismeretei és véleményei az Európai Közösségről] (p. 270-297.) In: From subject to citizen. [Szerk.]: Csepeli György – German, Daniel B. – Kéri László – Stumpf István. Bp., 1994.
- ☞ Friday, Paul C.: A fiatalkori bűnözés Svédországban: Aktuális irányzatok és elméleti következtetések = M. Jog 41. 1994. 7. (430-436.)
- ☞ Gagy József: Fialatok és migráció /a méréfalvi fiatal korosztályok migrációs viselkedése/ = Antropol. Műhely 2. 1994. 4. (27-41.)
- ☞ Garami Erika – Dezséry Judit – Wingender István: A diákok és az egészségmegőrzés. [Közread. a] Nemzeti Egészségvédelmi Intézet. (Gépirat) Bp., 1994. 105 p.
- ☞ Garami Erika – Tóth Olga: Ifjúság 1993. Társadalmi, családi helyzet – politikai attitűdök (p. 141-210.) In: Magyarország átalakulóban. Bp. Népjóléti Minisztérium, 1994.
- ☞ Garami Erika – Tóth Olga: Ifjúság [ezerkilencszázkilencvenhárom] 1993. Társadalmi, családi helyzet és politikai attitűdök. Kutatási beszámoló. [Közread. a] TÁRKI. Bp., 1994. 110 p.
A Népjóléti Minisztérium megrendelésére készült vizsgálat a 14-18 éves korosztályról. TÁRKI belső kiadvány
- ☞ Garami Erika – Tóth Olga: A [tizennégy-tizenhét] 14-18 éves fiatalok helyzete, politikai attitűdjei (p. 378-395.) In: Társadalmi riport 1994. [Szerk.]: Andorka Rudolf – Kolosi Tamás – Vukovich György. Bp. Print Pack Ny., 1994.
- ☞ Garbarino, James – Gabarino, Anne C.: A köbölcső mint olyan, avagy a gyermekek érzelmi bántalmazása. [Ford.]: Margitta Nóra (p. 45-68.) In: Tanulmányok a gyermekjólét köréből, Esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola – Hajdúböszörményi Óvónőképző Főiskola 4. köt. Gyerekek, kamaszok krízisben. Szöveggyűjtemény szociális képzésben résztvevő hallgatóknak. [Szerk.]: Budai István. Esztergom, 1994.
- ☞ Gábor Kálmán: Az ifjúság korszakváltása és az ifjúsági elit átalakulása (p. 6-15.) In: Az ifjúság és az elit. Bp. Oktatáskutató Int., 1994. / B 10/
- ☞ Gábor Kálmán: Skinheadek és ifjúsági kultúra (p. 67-70.) In: Sárközi Judit: Kopaszok. Bp. Educatio, 1994.
- ☞ Gábor László – Szalai Júlia: Az én ötvenhatom, a te ötvenhatod, az ő ötvenhatjuk. Tizenévesek a forradalomról = [Kétezer] 2000 6. 1994. 1. (11-20.)

- ☞ Gárdos Attila – Vajda Éva: A gyermek jogainak védelme a nemzetközi jogban (p. 11-81.) In: Jelentés a gyerekek helyzetéről Magyarországon, 1993. [Szerk.]: Trencsényi László – Papp György – Radics T. Péter. Bp. Borsodi Ny., 1994. / B 10/
- ☞ Georgieva, Kamelia: Television influence on political socialization of teenagers in Bulgaria. [A televízió hatása a tizenévesek politikai szocializációjára Bulgáriában] (p. 393-402.) In: From subject to citizen. [Szerk.]: Csepeli György – German, Daniel B. – Kéri László – Stumpf István. Bp., 1994.
- ☞ Gibicsár Gyula: A gyermek- és ifjúságvédelem helyzete és feladatai – ügyészi szemmel = Valóság 37. 1994. 11. (39-44.)
- ☞ Goodman, Paul: Az anarchizmus fekete zászlaja. [Ford.]: Náday Judit (p. 82-90.) In: Anarchizmus ma. Bp. T-Twins Kiadó, 1994. / B 10/
A Columbia Egyetem diáklázadásáról, a különböző anarchista szellemű „brigádokról” és a hippimozgalomról
- ☞ Gyarmati Szabó Éva: A gyermekvédelem kiszolgáltatottsága = Népszabadság 52. 1994. máj. 28. /123/. (13.)
- ☞ Gyenis Gyula: Az obesitás gyakorisága magyar egyetemi hallgatóknál = Anthropol. Közlem. 36. 1994. 1-2. (59-67.)
- ☞ Györík Edit: A „Belvárosi Tanoda” alapítvány tevékenysége = Szociális Munka 6. 1994. 3. (184-194.)
- ☞ Hanák Katalin: Variációk egy témára. /A gyermekvédelem megújítása/ (p. 97-110.) In: [Harminc] XXX. 1963-ban alakult meg a Szociológiai Kutatócsoport. [Szerk.]: Kemény István – Gábor László. Bp. AKAPRINT, 1994.
- ☞ Hazai Vera: A gyermekvédelem gyakorlata Franciaországban (p. 67-93.) In: A gyermekvédelem nemzetközi gyakorlata. [Szerk.]: Hazai Vera – Herczog Mária. Bp. Pont, 1994. / B 10/
- ☞ Hazai Vera: A gyermekvédelem gyakorlata Hollandiában (p. 94-130.) In: A gyermekvédelem nemzetközi gyakorlata. [Szerk.]: Hazai Vera – Herczog Mária. Bp. Pont, 1994.
- ☞ Hámori Péter: Portugália mint „bezzegország”. A magyar ifjúkatolikusok útkeresése és a portugál minta = Valóság 37. 1994. 6. (56-65.)
- ☞ Herczog Mária: Egy elszalasztott lehetőség = Család, Gyermek, Ifj. 3. 1994. 2. (1-3.)
Megszűnő és alakuló nevelőintézetek körüli szakmai és társadalmi vitáról
- ☞ Herczog Mária: A gyermekvédelem gyakorlata az Amerikai Egyesült Államokban (p. 222-269.) In: A gyermekvédelem nemzetközi gyakorlata. [Szerk.]: Hazai Vera – Herczog Mária. Bp. Pont, 1994. /
- ☞ Herczog Mária: A gyermekvédelem gyakorlata Finnországban (p. 43-66.) In: A gyermekvédelem nemzetközi gyakorlata. [Szerk.]: Hazai Vera – Herczog Mária. Bp. Pont, 1994.
- ☞ Herczog Mária: A gyermekvédelem gyakorlata Nagy-Britanniában (p. 131-160.) In: A gyermekvédelem nemzetközi gyakorlata. [Szerk.]: Hazai Vera – Herczog Mária. Bp. Pont, 1994. /
- ☞ Herczog Mária: A gyermekvédelem szerkezeti és szakmai dilemmái. Kandidátusi értekezés. Bp., 1994. [4],236,17 lev. Bibliogr. 7-17 lev.
- ☞ Herczog Mária: Az iskolai gyermekvédelemről = Család, Gyermek, Ifj. 3. 1994. 5. (1-2.)
- ☞ Horváth Zsuzsanna: Olvasás, szövegértés. Az olvasás értelmezése a vizsgálat keretében = Új Ped. Szle. 44. 1994. 7-8. (97-109.)
- ☞ Ihász Márta: A fővárosi gyermekvédelem – Helyzetelemzés – (p. 174-180.) In: Szöveggyűjtemény a társadalmi egyenlőtlenségek tanulmányozásához. Oktatási segédanyag középfokú szociális képzéshez. [Szerk.]: Havas Katalin – Somorjai Ildikó. Bp. Techno Inter, 1994. / B 10/
- ☞ Ihász Márta: Utógondozás a gyermekvédelemben (p. 108-113.) In: Kalauz. Gyermekvédelmi feladatok ellátásához a közoktatásban és a szociális ellátásban. [Szerk.]: Gáspár Károly. OKKER Oktatási Iroda, 1994.
- ☞ Ilia Katalin: Devianciák alakulása 1992-ben a Békés megyei Gyermek- és Ifjúsági Gondozóban = Szociális Munka 6. 1994. 1. (53-54.)

- ☞ Kardos Ferenc: Az ifjúsági információs irodák szerepe az ifjúságvédelemben = Család, Gyermek, Ifj. 3. 1994. 1. (36.)
- ☞ Kaszás Marianne: Az egyesületi karitástól az állami gondoskodásig. Szociális gyermekvédelem a századfordulón Budapesten = Szociol. Szle 4. 1994. 1. (127-145.)
- ☞ Kántor Zoltán: Új generáció? Vázlat a temesvári magyar diákság és diákélet önszerveződési kísérleteiről = Korunk. 3. foly. 5. 1994. 2. (35-45.)
- ☞ Kántor Zoltán: Vázlat a romániai magyar ifjúsági elit kialakulásáról és szerveződéséről (p. 31-40.) In: Az ifjúság és az elit. Bp. Oktatókutató Int., 1994. / B 10/
- ☞ Kárpáti Andrea: Ungarische Jugendliche in den neunziger Jahre: Ideale, Meinungen, Erwartungen. [A magyar ifjúság a kilencvenes években. Gondolatok, vélemények, várakozások] (p. 79-92.) In: Bildung und Erziehung in Europe – 32. Beiheft des Zeitschrifts für Pädagogik. [Szerk.]: Benner, D. – Lenzen, D. Weinheim – Basel. Beltz, 1994.
- ☞ Kopp Mária: A család az ezredfordulón = Vigilia 59. 1994. 12. (902-910.)
- ☞ Kovács András /szociológus/: Látencia és mobilizálhatóság = Szociol. Szle 4. 1994. 4. (21-41.)
A kommunikatív vagy funkcionális látencia az, ha a kommunikációban résztvevők a társadalmi tabuk nyomasztásának engedve elrejtik valódi véleményüket. A tudati vagy ténybeli látencia az, ha a megkérdozteteknek valóban nincs véleményük a szóban forgó kérdéstről. E két tényező jelentőségét mérték az antiszemitizmussal kapcsolatban, egyetemi hallgatók körében
- ☞ Kovács Gyula: Csoportdinamikai történések vizsgálata a galeri kapcsán = Főisk. Figy. Plusz 5. 1994. 1. (77-87.)
- ☞ Kovács Gyula: Az elitgyerekek kábítószer-fogyasztásának vizsgálata életutakon keresztül = Főisk. Figy. Plusz 5. 1994. 2. (244-263.)
Egy nyolc főből álló galeri kérdőíves és beszélgetésen alapuló vizsgálata
- ☞ Kovács Imre, P.: Adj esélyt! Program a pályakezdő munkanélküli fiatalok életésélyeinek javítására = Köznev. 50. 1994. 15. (5.)
- ☞ Kovács Judit: A maga módján, de nem a maga erejéből = M. Nemz. 1994. jan. 3. (4.)
Interjú Herczog Mária szociológussal a gyermekvédelemről és a szociálpolitikáról
- ☞ Kovács Viktória: Veszelyesek-e a skinheadek? = Népszava 1994. okt. 21. (3.)
Interjú a neonácizmus veszélyeiről Gábor Kálmán szociológussal
- ☞ Kovácsné Tratnyek Magdolna: A pécsi Külváros mint iskola = Embernev. 4. 1994. 3. (30-42.)
Egy pécsi iskola speciális képzési programjáról
- ☞ Kozéki Béla: A tanulók egyéni és az iskolák sajátos pszichikus struktúráinak kölcsönhatása = Fejlesztő Pedag. 1994. 1. (44-47.)
- ☞ Kóta Tünde: Ki vigye el a balhét? = Család, Gyermek, Ifj. 3. 1994. 2. (23-24.)
Gyermekkorúak felhasználása a bűncselekményekben
- ☞ Kóta Tünde: Mi az ördög? = Család, Gyermek, Ifj. 3. 1994. 5. (39-40.)
A fővárosi GYIVI pszichológusa a fiatalokkal folytatott beszélgetéseiről
- ☞ Králiné Szabó Piroska: A pártfogó felügyelet helyzete és funkciója Magyarországon és Angliában (p. 147-164.) In: Tanulmányok a gyermekjólét köréből, Esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola – Hajdúböszörményi Óvónőképző Főiskola 2. köt. Szociális munka kamaszokkal és fiatalokkal. Szöveggyűjtemény szociális képzésben résztvevő hallgatók számára. [Szerk.]: Budai István. Hajdúböszörmény, 1994.
- ☞ Kristó Nagy István: Keresztényszociális mozgalmak Magyarországon = Konzervatív Szle 1. 1994. 3-4. (122-129.)
- ☞ Laki László /szociológus/: Ifjúság, munkanélküliség, iskola, politika (p. 359-372.) In: Törésvonalak és értékváltszások. Politikatudományi vizsgálatok a mai Magyarországról. [Szerk.]: Balogh István /politológus/. Bp. MTA Politikai Tud. Int., 1994. / B 10/

- ☞ Lévai Katalin: „Kellene egy olyan iskolát csinálni, ami az ő bőrükre szabott...” Beszélgetés Györik Edittel, a Belvárosi Tanoda vezetőjével (p. 80-94.) In: Tanulmányok a gyermekjólét köréből, Esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola – Hajdúböszörményi Óvónőképző Főiskola 2. köt. Szociális munka kamaszokkal és fiatalokkal. Szöveggyűjtemény szociális képzésben résztvevő hallgatók számára. [Szerk.]: Budai István. Hajdúböszörmény, 1994.
- ☞ Lévai Miklós: A fiatalok bűnelkövetőkkel szemben kiszabható büntetészankciók reformja (p. 30-47.) In: Büntetőpolitika, bűnmegelőzés. Tanulmánygyűjtemény a szociális szakképzés számára. [Szerk.]: Gönczöl Katalin. Bp. ELTE Szoc. Int. Szociálpol. Tszék, 1994.
- ☞ Lévai Miklós: A fiatalok bűnelkövetőkkel szemben kiszabható büntető szankciók reformja = M. Jog 41. 1994. 6. (340-346.)
- ☞ Liskó Ilona: Kudarok középfokon (p. 48-55.) In: Szöveggyűjtemény a társadalmi egyenlőtlenségek tanulmányozásához. Oktatási segédanyag középfokú szociális képzéshez. [Szerk.]: Havas Katalin – Somorjai Il-dikó. Bp. Techno Inter, 1994. / B 10/
- ☞ Lovas Lajos: A punk. Alternatív zenei mozgalmak a 80-as években = M. Szle. Új foly. 3. 1994. 10. (1061-1075.)
- ☞ Majoros Márta – Ferenci Lászlóné – Fodor Lászlóné – Gálné Seres Mária – Jancsó Györgyné: Komplex fővárosi nevelőotthoni vizsgálat. Zárótanulmány = Bp. Közév. 26. 1994. 1. (1-7.)
- ☞ Mándoki Rózsa – Aszmann Anna: Intelmek az iskolapadból. Önépítés-önpusztítási vázlat tizenévesekről = Egészségnev. 35. 1994. 2. (53-56.)
11-16 éves korosztály körében kerestek választ az egészségi állapot és a tanulmányi előmenetel, valamint az iskolai közérzet közötti összefüggésekre
- ☞ Máté-Tóth András – Kiss Mária Rita: Tanulható-e a demokrácia? = Új Ped. Szle. 44. 1994. 10. (89-98.)
- ☞ Meckley, Debra M.: Az „Alive program”: a kamaszkori öngyilkosság közvetlen prevenciójának modellje. [Ford.]: Mikecz Róza (p. 133-139.) In: Tanulmányok a gyermekjólét köréből, Esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola – Hajdúböszörményi Óvónőképző Főiskola 2. köt. Szociális munka kamaszokkal és fiatalokkal. Szöveggyűjtemény szociális képzésben résztvevő hallgatók számára. [Szerk.]: Budai István. Hajdúböszörmény, 1994.
- ☞ Meszlény László: Ki hallja meg egy szegény kisgyermek panaszait? Szociológusszemmel a tényekről és a tévhitekről = M. Nemz. 57. 1994. 136. (7.)
Interjú Andorka Rudolfal a szegénységről
- ☞ Méhes Károly: [Két könyv a magyarországi növekedésvizsgálatról] = M. Tud. 1994. 5. (619-621.)
Eiben O. G. – et al.: The Hungarian national growth study. Bp., 1991., Eiben O. G. – et al.: A budapesti longitudinális növekedésvizsgálat, 1970-1988. c. könyvekről
- ☞ Mészáros Lászlóné – Kovács Judit – Vighné Arany Ágnes: Serdülő korúak szexuális viselkedése, egy felmérés eredményei = Egészségnev. 35. 1994. 3. (110-112.)
- ☞ Mikus Gyula: Gyermekvédelem a századelőn. Gegus Dániel és kortársai a századelő gyermekeinek és veszelyztetett fiataljainak szociális helyzetéről = Család, Gyermek, Ifj. 3. 1994. 6. (26-30.)
Gegus Dániel fővárosi rendőrbíró, többek között a Gyermekvédelem és rendőrség /1927/, A hatósági és társadalmi gyermekvédelem /1914/ c. művek szerzője a maga korában sokat és hatékonyan foglalkozott a gyermekvédelemmel
- ☞ Mojzesné Székely Katalin: A „hasznosidő”-től a hasznos életig. /Beszélgetés Lukács Barnával, a kázinbarcikai Don Bosco általános iskola és speciális szakiskola igazgatójával = Esély 6. 1994. 3. (105-123.)
- ☞ Molnár Edit, S.: A serdülőkorban szülő nők családiállapot-változásai, 1983-1993 = Stat. Szle 72. 1994. 7. (560-576.)
- ☞ Molnár István: Szakmunkásképzés, migráció az ötvenes /és hatvanas/ évek adatai tükrében (p. 267-278.) In: Migráció a Kárpát-medencében. [Szerk.]: Micheller Magdolna – Virágné Horváth Erzsébet. Békéscsaba. Kőrösi Csoma Sándor Főiskola, 1994.

- ☞ Molnár László /gyermekvédelem/: A gyermek- és ifjúságvédő intézetek feladata, tevékenysége, jövője (p. 86-94.) In: Kalauz. Gyermekvédelmi feladatok ellátásához a közoktatásban és a szociális ellátásban. [Szerk.]: Gáspár Károly. OKKER Oktatási Iroda, 1994. / B 10/
- ☞ Molnár Péter /magatartáskutató/: Civilizációs fejlődés, ifjúsági kultúra, jövőkép (p. 378-384.) In: Magyarország a [huszonegyedik] XXI. sz. küszöbén. IV. Magyar Jövőkutatási Konferencia előadásai. Budapest, 1993. október 8-10. [Szerk.]: Gidai Erzsébet – Besenyei Lajos – Nováky Erzsébet – Tóth Attiláné – Tóth László /jövőkutató/. Bp., Társadalomkutató- és Előrejelző Intézet, 1994. 2. köt.
- ☞ Morgan, S. R.: Gyerekek megbirkózása a válással. [Ford.]: Körösvölgyi Zoltán – Körösvölgyi Tamás (p. 100-121.) In: Tanulmányok a gyermekjólét köréből, Esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola – Hajdúböszörményi Óvónőképző Főiskola 4. köt. Gyerekek, kamaszok krízisben. Szöveggyűjtemény szociális képzésben résztvevő hallgatóknak. [Szerk.]: Budai István. Esztergom, 1994.
- ☞ Mucsi István – Vizi János: Gyógyszerrel elkövetett öngyilkossági kísérletek a 14-18 éves korcsoportban Budapesten és környékén, 1980-91 = „Végek” 5. 1994. 2. (35-49.)
J.1 Deviáns magatartás. Alkoholizmus, kábítószerfogyasztás, neurózis, elmebaj, öngyilkosság;
- ☞ Murányi István: Drogfogyasztás a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei középiskolások körében = Esély 6. 1994. 3. (61-85.)
- ☞ Murányi István: Drogfogyasztás a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei középiskolások körében = Ped. műh. /Szabolcs-Szatmár M. T. Művel. Oszt./ 20. 1994. 2. (12-18.)
- ☞ Murányi István – Jenei Ilona: Mit mondunk a betegnek? A betegtájékoztatással kapcsolatos attitűdvizsgálat orvostanhallgatók körében = Lege Artis Medicinae 1994. szept. (896-IV.)
- ☞ Murányi István – Seres Ildikó: A lebegéshez nem kell pótszer. Drogfogyasztás a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei középiskolások körében. Nyíregyháza, Szabolcs-Szatmár-Bereg M. Ped. Int., 1994. 110 p.
- ☞ Nagle, John D.: Political generation theory and post-communist youth in East-Central Europe. [A politikai nemzedék elmélete és a posztkommunista ifjúság Kelet-Közép-Európában] (p. 25-52.) In: Research in social movements, conflicts and change. Volume 17. 1994. [Szerk.]: Dobkowski, Michael – Wallimann, Isidor. Greenwich /Connect./ – London. Jai Press Inc., 1994.
- ☞ Nagy László Tibor: A szkinhedek és büntetőjogi megítélésük = Esély 6. 1994. 1. (53-63.)
Az írás betétként tartalmaz egy interjút is egy „szkinhedvezérrrel”
- ☞ Nickolai, Werner – Quensel, Stephen – Rieder, Hermann: A szociálisan hátrányos helyzetű fiatalokkal foglalkozás nehezítő tényezői és alternatív segítő módszerek alkalmazásának lehetőségei. [Ford.]: Grossmann Erika (p. 50-63.) In: Tanulmányok a gyermekjólét köréből, Esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola – Hajdúböszörményi Óvónőképző Főiskola 2. köt. Szociális munka kamaszokkal és fiatalokkal. Szöveggyűjtemény szociális képzésben résztvevő hallgatók számára. [Szerk.]: Budai István. Hajdúböszörmény, 1994.
- ☞ Papp, Giulio: = Lacio Drom 30. 1994. 3-4. (77-78.)
ismertettje: Várnagy Elemér: Cigány fiatalok a nagyvilágban
- ☞ Petrovic, Vesna M.A.: Gyermek a háborúban. A háború által érintett gyermekeket segítő hálózat. [Ford.]: Palla Mária = Család, Gyermek, Ifj. 3. 1994. 3-4. (23-27.) Jugoszláviában
- ☞ Péley Bernadette: Serdülőkori beavatási rítusok szerepe az identitásalakulásban = Pszichol. 14. 1994. 4. (429-471.)
- ☞ Pierce, Dean: Tudományos vizsgálat: a szakma felfedezése, helye a szociálpolitika rendszerében és tevékenységének szinterei. [Ford.]: Hajdú Judit (p. 54-69.) In: A szociális munka elmélete és gyakorlata. Szöveggyűjtemény. Bp., Semmelweis Kiadó, 1994. 1. köt. Általános szociális munka. [Szerk.]: Hegyesi Gábor – Talyigás Katalin
- ☞ Pik Katalin: A Ferencvárosi /Családsegítő/ Gyermekjóléti Szolgálatról = Család, Gyermek, Ifj. 3. 1994. 5. (8-11.)
- ☞ Pikó Bettina – Markos Judit – Barabás Katalin: Fiatalok egészség- és rizikómagatartási mintáinak vizsgálata = Egészségnev. 35. 1994. 1. (8-10.)

- ☞ Pogány Mária: A népi kollégiumok helye az újkori magyar történelemben. 1-3 = M. Felsőokt. 4. 1994. 6.,7.,8-9. (24-25; 24-25; 25.)
- ☞ Pongrácz Adél: A drogambulancia munkája és az esetek (p. 140-146.) In: Tanulmányok a gyermekjólét köréből, Esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola – Hajdúböszörményi Óvónőképző Főiskola 2. köt. Szociális munka kamaszokkal és fiatalokkal. Szöveggyűjtemény szociális képzésben résztvevő hallgatók számára. [Szerk.]: Budai István. Hajdúböszörmény, 1994.
- ☞ Pongrácz Tiborné – Molnár Edit, S.: Serdülőkorban szült anyák társadalmi, demográfiai jellemzőinek longitudinális vizsgálata. [Közreműködő]: Habcicsek László. [Közread. a] KSH Népeségügyi Kutató Int. Bp., Orient Press, 1994. 216 p. /KSH Népeségstud. Kut. Int. kut. jel., 53/
- ☞ Pongrácz Tiborné – Molnár Edit, S.: A serdülőkori szülések néhány egészségügyi vonatkozása = Demográfia 37. 1994. 2. (178-190.)
- ☞ Pongrácz Tiborné – Molnár Edit, S.: Tizenéves anyák (p. 162-173.) In: Szöveggyűjtemény a társadalmi egyenlőtlenségek tanulmányozásához. Oktatási segédanyag középfokú szociális képzéshez. [Szerk.]: Havas Katalin – Somorjai Ildikó. Bp. Techno Inter, 1994.
- ☞ Preuss-Lausitz, Ulf: Megváltozott gyerekek – változó iskola. A sokféleség pedagógiája a válsággal küzdő fogyasztói társadalom fiataljai számára = Új Ped. Szle. 44. 1994. 7-8. (56-62.)
- ☞ Radoszav Miklós: A gyermekvédelem szabályozása, a gyermekvédelemre vonatkozó érvényes jogszabályok (p. 17-21.) In: Kalauz. Gyermekvédelmi feladatok ellátásához a közoktatásban és a szociális ellátásban. [Szerk.]: Gáspár Károly. OKKER Oktatási Iroda, 1994. / B 10/
- ☞ Rác G. József – Zétényi Zoltán: Rock concerts in Hungary in the 1980s. [Rock koncertek Magyarországon az 1980-as években] = Intern. Sociol. 9. 1994. 1. (43-53.)
A „lázadó” hard-rock és underground zenekarok koncertjeinek jellemzői és szocializációs hatásai
- ☞ Sárközi Judit: Kopaszok. [Előszó]: Fodor Gábor /politikus/. [Közread. a] Oktatókutató Int. Bp., Educatio, 1994. 70,[1] p. /Educatio füz., 1./
A szkinhedekről
- ☞ Schád László: Serdülők családon belül és családon kívül = Szociális Munka 6. 1994. 1. (31-35.)
- ☞ Solymosi Judit: Egyesületi művelődési otthonok Franciaországban (p. 51-61.) In: A Magyar Művelődési Intézet évkönyve 1. 1993-1994. [Szerk.]: Halász Péter. Bp. MMI, 1994. / B 10/
- ☞ Steiner, Irmgard: = Soziol. Rev. 17. 1994. 1. (36-40.)
ismertettje: Osteuropäische Jugend im Wandel. Ergebnisse vergleichender Jugendforschung in der Sowjetunion, Polen, Ungarn und der ehemaligen DDR
- ☞ Stumpf István: Politikai szocializáció – generációs kihívás – választói magatartás. [Közread. a/z/] MTA Politikai Tud. Int. Gépirat Bp., Századvég K., 1994. 140 p., Bibliogr. p. 133-140
Kandidátusi értekezés
- ☞ Strausz Györgyné: Tények, gondolatok az óvodai, iskolai gyermekvédelemről (p. 33-47.) In: Kalauz. Gyermekvédelmi feladatok ellátásához a közoktatásban és a szociális ellátásban. [Szerk.]: Gáspár Károly. OKKER Oktatási Iroda, 1994.
- ☞ Szabadka Péter: A bűnmegelőzés, prevenció lehetősége a nevelőotthonban (p. 95-107.) In: Kalauz. Gyermekvédelmi feladatok ellátásához a közoktatásban és a szociális ellátásban. [Szerk.]: Gáspár Károly. OKKER Oktatási Iroda, 1994. / B 10/
- ☞ Szabó Béla: Az orvostanhallgatók AIDS-ellenes tevékenysége Északkelet-Magyarországon 1993-ban = Egészségnev. 35. 1994. 4. (171-173.)
- ☞ Szabó Ildikó /szociológus/: Politizáló fiatalok. I. -"Az összefogás az, ami itt hiányzik"- ; II. -A többség és a kisebbség- = Új Ped. Szle. 44. 1994. 1., 3. (43-54; 56-68.)
Két csoportos beszélgetés 1993. őszén a budapesti Ady Endre Gimnáziumban, 18 önként jelentkező első osztályos részvételével

- ☞ Szabó Iréne: A rendszerváltás nagy vesztese a fiatalság = Népszava 1994. okt. 1. (8.)
Interjú Cszimás G. szociológussal
- ☞ Szemerszki Mariann: Az ifjúsági kultúra változásai = Educatio 3. 1994. 2. (320-326.)
- ☞ Székely Lajos /pszichológia/: Ifjúságunk egészségnevelési gondjai = Egészségnev. 35. 1994. 4. (149-151.)
Az Átalakulás-kihívás-valóság c. konferencián elhangzott előadás
- ☞ Szikora Katalin: A szegény gyerek a legszegényebb. Koldulnak, ládát cipelnek, járdát sepernek = M. Hír-
lap 27. 1994. 194. (10.)
Ihász Márta és Papp György helyzetelemzése alapján
- ☞ Szilágyi Erzsébet – Barczy Magdolna: A [tizennégy-husz] 14-20 éves magyar lakosság szexuális kultúrája,
AIDS ismeretei = Egészségnev. 35. 1994. Szupplementum. (28-32.)
- ☞ Szita Judit: Serdülőkkal a TÜKÖR-ben, az ÖSVÉNY-en és a LÉTRÁ-n (p. 73-79.) In: Tanulmányok a gyer-
mekjólét köréből, Esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola – Hajdúböszörményi Óvónőkészítő Főisko-
la 2. köt. Szociális munka kamaszokkal és fiatalokkal. Szöveggyűjtemény szociális képzésben résztvevő
hallgatók számára. [Szerk.]: Budai István. Hajdúböszörmény, 1994.
- ☞ Szőke Erika: Egészségesen élnek-e a középiskolások? = Új Ped. Szle. 44. 1994. 4. (77-94.)
A folyóirat szakdolgozat pályázatának második helyezett dolgozata. Az adatgyűjtés székesfehérvári és sze-
gedi középiskolákban történt. A cikk végén megtalálható az alkalmazott kérdőív
- ☞ Szűcs Lászlóné Siska Katalin: A gyermekvédelem /árvaügy, szegényügy/ nemzetközi kialakulása és történe-
te a kezdetektől az 1900-as évekig. /Jogtörténeti vázlat/ (p. 199-220.) In: „Dúdolnak a hideg szelek”.
[Szerk.]: Mankó Mária. Nyíregyháza. Szabolcs-Szatmár-Bereg M. Önkormányzat Soksz., 1994.
- ☞ Tauber István: A cigány fiataloké, a deviáns viselkedések és az előítéletek (p. 137-149.) In: Gyerekcigány.
Pedagógiai tanulmányok. [Szerk.]: Farkas Endre. Bp. INTER-ES Kiadó, 1994. /
- ☞ Taylor, Audrey – Pritchard, Colin: Kamaszokkal és családjukkal folytatott szociális munka sajátosságai.
[Ford.]: Mikecz Róza (p. 28-49.) In: Tanulmányok a gyermekjólét köréből, Esztergomi Vitéz János Tanító-
képző Főiskola – Hajdúböszörményi Óvónőkészítő Főiskola 2. köt. Szociális munka kamaszokkal és fiatal-
okkal. Szöveggyűjtemény szociális képzésben résztvevő hallgatók számára. [Szerk.]: Budai István. Hajdú-
böszörmény, 1994.
- ☞ Tót Éva: Utolsó esély? Bányai Júlia Nevelőotthon, Budapest (p. 102-110.) In: Tanulmányok a gyermekjólét
köréből, Esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola – Hajdúböszörményi Óvónőkészítő Főiskola 2. köt.
Szociális munka kamaszokkal és fiatalokkal. Szöveggyűjtemény szociális képzésben résztvevő hallgatók szá-
mára. [Szerk.]: Budai István. Hajdúböszörmény, 1994.
- ☞ Tóth Olga: A munka nélküli 14-18 éves fiatalok néhány szociológiai jellemzője egy országos vizsgálat során
= Napi Gazd. 1994. aug. 5. (11.)
- ☞ Török István: Szociológiai felmérés az ifjúságról = Am. Magy. Szó 1994. 34. (3.)
Ifjúság és rendszerváltás. Bánáti Ferenc kutatása.
- ☞ Török Katalin /újságíró/: Figyelmeztetés a leendő kormánynak. Mit gondol az ifjúság? = M. Nemz. 57.
1994. 80. (7.)
Interjú Tóth Olga szociológussal legújabb kutatásáról
- ☞ Trencsényi László: Úttörőközösségek a kilencvenes években. Egy kérdőíves felmérés tapasztalataiból =
Embernev. 4. 1994. 2. (11-19.)
- ☞ Tuzson Tünde: Szexuális kultúra és AIDS ismeretek tizenöt-tizenhét éves fiatalok körében = Egészségnev.
35. 1994. Szupplementum. (24-27.)
- ☞ Ürmös Andor: A fiatalok drogfogyasztása és annak okai 1991-től 1994-ig tartó felmérés adatainak tükrében
= Egészségnev. 35. 1994. 4. (161-164.)
- ☞ Vajda Éva: Jönnek a skinheadek? = M. Narancs 1994. 17. (9.)
A TÁRKI szociológiai felmérésének eredményei alapján a szélsőséges ifjúsági mozgalmakról és szervezetekről

- ☞ Valleur, Marc: Kockázatvállaló viselkedés és szenvedélybetegség. [Ford.]: Komáromi Éva = Világosság 35.
1994. 7. (66-72.)
- ☞ Varga Dávid: Magánnyomozás az eltűnésekről = Rendészeti Szle 32. 1994. 8. (45-53.)
A szerző a társadalom figyelmét kívánja felhívni az évi 8000-8500 eltűnt egyén kapcsán a jelenség szociál-
pszichológiai, kriminalisztikai és lélektani kutatásának fontosságára
- ☞ Vasadi Anna – Bán Péter: Családon kívüli problémamegoldási lehetőségek serdülőcsoportban = Szociális
Munka 6. 1994. 1. (45-47.)
Tíz ülésből álló csoportterápiás foglalkozás tanulsága és eredménye
- ☞ Vass Lucia: A fiatalkori bűnözés, mint társadalmi jelenség = Rendészeti Szle 32. 1994. 10. (12-23.)
Az elkövetők és a bűncselekmények sokoldalú statisztikai elemzése
- ☞ Vágó Beáta: Pályakezdeők munka nélkül – megoldás a középfokú oktatás? (p. 73-81.) In: „Dúdolnak a hideg
szelek”. [Szerk.]: Mankó Mária. Nyíregyháza. Szabolcs-Szatmár-Bereg M. Önkormányzat Soksz., 1994.
- ☞ Várnagy Elemér: Cigány fiatalok a nagyvilágban. Abaliget, Lámpás Kiadó, 1994. 173 p. Bibliogr. p. 152-160
ismertetése: /X/: Cigány fiatalok a nagyvilágban
Papp, Giulio: Cigány fiatalok a nagyvilágban
Bárdossy Ildikó: Cigány fiatalok a nagyvilágban. 1993
- ☞ Várnagy Elemér – Páva István: „Emberebb ember”. „Magyarabb magyar”. Pécs, JPTE BTK Pedagógia Tsz.,
1994. 79 p. /Neveléstörténeti sorozat, 2./
Két tanulmány egybekötve. Várnagy Elemér: „Emberebb ember” c. tanulm. I. p. 1-18, Páva István: „Magya-
rabb magyar” c. tanulm. I. p. 19-79. Sík Sándor pedagógiája és korának szellemi-politikai élete
- ☞ Várnai Gábor: Fiatal munkások és irodisták politikai orientációinak és pártpreferenciáinak változásai 1993
folyamán (p. 714-718.) In: Magyarország Politikai Évkönyve, 1994. [Szerk.]: Kurtán Sándor – Sándor Péter
– Vass László /politológus/. Bp. Demokrácia Kutatások Magyar Központja Alapítvány, 1994.
- ☞ Vilusz Antónia – Németh László /szociálpolitika/: Jelentés... (p. 83-121.) In: Jelentés a gyerekek helyzetéről
Magyarországon, 1993. [Szerk.]: Trencsényi László – Papp György – Radics T. Péter. Bp. Borsodi Ny., 1994.
- ☞ Virt László: Egy ház tanulságai. Ifjúsági otthon volt állami gondozottaknak = Valóság 37. 1994. 11. (44-54.)
A Regnum Marianum által 1900-ban alapított nevelőintézet újraindítása és tevékenysége Budapesten
- ☞ Volentics Anna: Elképzelések a fiatalkorú zárt intézeti neveltek reszocializációs gondozásának korszerűsíté-
séről (p. 151-169.) In: Büntetőpolitika, bűnmegelőzés. Tanulmánygyűjtemény a szociális szakképzés
számára. [Szerk.]: Gönczöl Katalin. Bp. ELTE Szoc. Int. Szociálpol. Tszék, 1994.
- ☞ Zrinszky László: A nevelés vége? – Egy kihívó válasz korunk pedagógiai kihívásaira – /részlet/ (p. 35-38.)
In: Konfliktuspedagógiai szöveggyűjtemény. [Szerk.]: Szekszárdi Júlia. Veszprém. Veszprémi Egyetem
Nyomdája, 1994.
- ☞ Ifjúság és közbiztonság. Pályázatok. Pedagóguspályázatok a közrend, a közbiztonság megővése, az ön- és va-
gyonvédelemre nevelésről, a tanulók és a rendészeti szervek közötti viszony formálásáról. Bp., BM K., 1994.
1. köt. 132 p.
- ☞ Ifjúság és közbiztonság. Pályázatok. Pedagóguspályázatok a közrend, a közbiztonság megővése, az ön- és va-
gyonvédelemre nevelésről, a tanulók és a rendészeti szervek közötti viszony formálásáról. Bp., BM K., 1994.
2. köt. 126 p.
- ☞ Apura hallgatnak = Mai Nap 1994. aug. 11. (3.)
Az MSZOSZ szociológiai felmérése a fiatalok rendszerváltással kapcsolatos nézeteiről
- ☞ Gyerekcigány. Pedagógiai tanulmányok. [Szerk.]: Farkas Endre. Bp., INTER-ES Kiadó, 1994. 204.[4] p.
A gyűjtemény az ELTE Tanárképző Főiskoláján harmadik éve folyó cigánytémájú speciálkollégiumának
előadásanyagából állt össze
- ☞ Tanulmányok a gyermekjólét köréből. , Esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola – Hajdúböszörményi
Óvónőkészítő Főiskola 4. köt. Gyerekek, kamaszok krízisben. Szöveggyűjtemény szociális képzésben részt-
vevő hallgatóknak. [Szerk.]: Budai István. [Összeáll.]: Budai István. Esztergom, 1994. 163 p.

- ☞ Gyermek- és ifjúságpszichiátria. [Szerk.]: Vetrő Ágnes = Psychiatria Hung. 9. 1994. 5. 432-511. Bibliogr. tanulm.
- ☞ A gyermekvédelem nemzetközi gyakorlata. [Szerk.]: Hazai Vera – Herczog Mária. [Előszó]: Herczog Mária. Bp., Pont, 1994. 328,[5] p., Bibliogr. tanulm. /Gyermekvédelmi kiskönyvtár/
- ☞ Hit és felelősség. A magyar református egyház és a magyarság 1943-ban és 1993-ban. [Szerk.]: Tenke Sándor. Bp., Magyarországi Református Egyház, 1994. 200 p. /Szárszói füz., 2./
A címmel azonos konferencia 1993. augusztus 20-23 között; a Református önismeret és felelősség c. tartott egyetemista és főiskolás tábor augusztus 16-23 között került megrendezésre
- ☞ Az ifjúság és az elit. [Előszó]: Gábor Kálmán. Bp., Oktatókutató Int., 1994. 40 p. /Kutatás közben, 202./
- ☞ Ifjúság és közbiztonság. Pályázatok. Pedagóguspályázatok a közrend, a közbiztonság megóvása, az ön- és vagyonevédelemre nevelésről, a tanulók és a rendészeti szervek közötti viszony formálásáról. Bp., BM K., 1994. /A társadalom és a rendészeti szervek/ kötetek
1. kötet Ifjúság és közbiztonság. Pályázatok I.
2. kötet Ifjúság és közbiztonság
- ☞ Ifjúságstatisztikai adattár 1993. [Összeáll.]: Bukodi Erzsébet – Falussy Béla – Farkas János /statisztika/ – Fazakas Csongor – Fehér Kálmáné – Gárdos Éva – Hantó Sándorné – Keszthelyiné Rédei Mária – Lakatos Judit – Lakatos Miklós – Szűcs Zoltán. [Közread. a] KSH Társadalomstat. Főszt. Bp., Orient Press, 1994. 311 p. /Ifjúság és társadalom. Ifjúságstat. közlem./
- ☞ Jelentés a gyerekek helyzetéről Magyarországon, 1993. [Szerk.]: Trencsényi László – Papp György – Radics T. Péter. [Közread. a] Gyermekkérdések Magyarországi Fóruma. Bp., Borsodi Ny., 1994. 218,[1] p. /Jelentés a gyerekek helyzetéről Magyarországon, 1993./
- ☞ Kalauz. Gyermekvédelmi feladatok ellátásához a közoktatásban és a szociális ellátásban. [Szerk.]: Gáspár Károly. [Előszó]: Gáspár Károly. , OKKER Oktatási Iroda, 1994. 142 p.
Mellékletben a gyermekvédelmet szabályozó törvénycikkelyek, a gyermek- és ifjúságvédő intézetek és a nevelési tanácsadók címei
- ☞ A kollektívizmus büvökörében = Bp. Negyed 2. 1994. 1./3/. 137-186.
részei
Balázs Magdolna: Az Ifipark; Szűcs György: A „zsarnokság” szoborparkja; Voigt Vilmos: Éljen és virágozzék.../A budapesti május elsejéről/
- ☞ Közöny után családás = Figyelő 1994. 34. (7.)
Szociológiai vizsgálat 16-35 év közötti fiatalokról – Az ifjúság és a rendszerváltás
- ☞ Monitor '93. [Szerk.]: Vári Péter = Új Ped. Szle. 44. 1994. 7-8. 93-133. Bibliogr. részei
Vári Péter: Miért Monitor?; Horváth Zsuzsanna: Olvasás, szövegértés. Az olvasás értelmezése a vizsgálat keretében
- ☞ Nevelészüelői kézikönyv. [Szerk.]: Beagley, Jan – et al. [Közreműködő]: Rigler Ilona – Révész Piroksa – Kollmann J. György. Bp., Népjóléti Minisztérium, 1994. 178 p. /Családpól. füz./
- ☞ Tehetség és személyiség. [Szerk.]: Herskovits Mária – Balogh László /pszichológus/. [Közread. a/z/] KLTE. Debrecen, 1994. 234 p.
- ☞ The presence of the future. Values, aptitudes and behaviors for life in the 21st century. [A jövő jelene. Értékek, képességek, és életmód a 21. században]. [Szerk.]: Parisot-Baratier, Françoise = World Futures 1994. 1-3. 1-162.
részei
László Ervin: Children and the future of humanity
- ☞ Saját életükben nem érzékelik a demokráciát = M. Nemz. 1994. aug. 12. (4.)
Szociológiai felmérés az ifjúságról

- ☞ Szexuális felvilágosítás és nevelés. AIDS megelőzés. Iskolai program. [Szerk.]: Forrai Judit. (2. átd. kiad.) Bp., Aranyhíd KFT, 1994. 159 p. Bibliogr. p. 75-76
- ☞ Szociális munka az iskolában = Család, Gyermek, Ifj. 3. 1994. 5. 1-31.
részei
Egy képzési program körvonalazódása; Glanzer, Werner: Iskolai szociális munka az egyesült Németország „új” tartományában; Herczog Mária: Az iskolai gyermekvédelemről; Herczog Mária: Az amerikai iskolai szociális munkáról; Majtán Olga: Az iskolai szociális munka megvalósítása a Gesamtschule Volksgartenben; Gedeon Andor: Dilemmák és nehézségek; Budai István: Gyermekvédelem az iskolában és/vagy iskolai szociális munka; Pik Katalin: A Ferencvárosi /Családsegítő/ Gyermekjóléti Szolgálatról; Herczog Mária: „Két szék közt a pad alatt?!”
- ☞ Tanulmányok a gyermekjólét köréből. , Esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola – Hajdúböszörményi Óvónőképző Főiskola 2. köt. Szociális munka kamaszokkal és fiatalokkal. Szöveggyűjtemény szociális képzésben résztvevő hallgatók számára. [Szerk.]: Budai István. [Összeáll.]: Budai István. Hajdúböszörmény, 1994. 164 p.
- ☞ Tanulmánygyűjtemény az inadaptált serdülők pedagógiájá köréből. [Szerk.]: Murányi-Kovács Endréné. [Előszó]: Murányi-Kovács Endréné. [Közread. a] Bárczi Gusztáv Gyógypedag. Tanárk. Főisk. (6. változatlan kiad.) Bp., Nemzeti Tankvk., 1994. 368 p.
- ☞ Települési gyermek- és ifjúsági önkormányzatok Magyarországon. – Települési gyermek- és ifjúsági önkormányzatok Franciaországban. [Szerk.]: Trencsényi Imre. [Ford.]: Solymosi Judit. Bp., Települési Gyermek-önkormányzatok Segítői Egyesülete, 1994. 74, 58 p.
ismertetése: Székely G. Tibor: Települési gyermek- és ifjúsági önkormányzatok Franciaországban, Magyarországon
- ☞ Újabb fejlődési irányok a magyar gazdaságban, társadalomban és államelméletben = M. Tud. 39. 1994. 11. 1279-1405.
részei
Ehrlich Éva: Infrastruktúrák és szolgáltatások a magyar modernizációban. Tények, tendenciák, dilemmák; Török Ádám: Gazdasági átalakulás és vállalati magatartás; Lőrincz Lajos: A közigazgatás hazai fejlődésének fő irányai; Enyedi György: Területfejlesztés – új feltételek között; Maróth Miklós: Oktatásügy a rendszerváltás után; Cseh-Szombathy László: A magyar társadalom problémái és az ezek kezelésére irányuló társadalompolitikai törekvések; Szabó János /katonaszociológus/: A katonatársadalom az átmenet időszakában. Milyen kihívások jellemezték az új védelmi kormányzat indulását?; Marosi Ernő: Kulturális és történelmi hagyományaink struktúrája: a források; Hofer Tamás: Egy etnikum létformái és önmagáról alkotott elképzelései az évezred végén; Glatz Ferenc: Politikai konszolidáció és szovjet rendszer. A Kádár-korszak kutatásának eredményei
Országos Kiemelésű Társadalomtudományi Kutatások tudományos konferencia, Budapest. 1994 szeptember 6-7.
- ☞ Tanulmányok a gyermekjólét köréből. , Esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola – Hajdúböszörményi Óvónőképző Főiskola 3. köt. Válogatás szociálpedagógus szakos hallgatók szakdolgozataiból. Szöveggyűjtemény szociális képzésben résztvevő hallgatók számára. [Szerk.]: Kövér Sándorné. Hajdúböszörmény, 1994. 136 p.
- ☞ A Zalai Régió bemutatkozik. [Szerk.]: Győri László = „Végeken” 5. 1994. 1. 3-36.
részei
Magyar Zsuzsanna: Alkoholproblémával küszködő családok komplex gondozása; Milei Gyöngyi: Egy az alkoholprobléma korai kezelésére szervezett preventív program tapasztalata
Zalaegerszeg és a megye mentálhigiénés ellátásával foglalkozó állami és társadalmi intézmények és szervezetek

- Ablonczy Balázs – Bertényi Iván, ifj.: „Alkalmatlan. Nem ajánlom.” Az Eötvös Collegiumba fel nem vettek földrajzi és társadalmi származása a két világháború között = Valóság 38. 1995. 9. (62-73.)
- Abonyi Katalin – Paulik Edit: Diakéletmód az egészségi állapotot befolyásoló tényezők szemszögéből = Egészségnev. 36. 1995. 4. (147-152.)
- Aczél Ágnes: A csecsemőotthonok lehetőségei = Család, Gyermek, Ifj. 4. 1995. 6. (5-6.)
A csecsemőotthonokban elhelyezett gyermekek örökbeadásáról
- Andrássy Mária – Vitányi Iván: Ifjúság és kultúra (p. 193-194.) In: Művelődéstudomány. /Szöveggyűjtemény/. [Szerk.]: Bernáth József. Pécs. JPTE Tanárképző Int. Pedagógiai Tanszéke, 1995.
- Antal Albert – Lászik András: Néhány gondolat a serdülőkorúak öngyilkosságáról az orvosszakértői gyakorlat tapasztalatai alapján = Szenvedélybetegségek 3. 1995. 5. (364-366.)
A SOTE Igazságügyi Orvostani Intézete 1983-1992 közötti öngyilkossági eseteinek életkor és nemek szerinti megoszlásáról
- Arató László: Krisztusibb ember, magyarabb magyar! Újraéledt a Magyar Cserkészszövetség = Távlatok 5. 1995. 5. (603-623.)
- Aron, Raymond: Professzor a viharban. 1968. május. [Ford.]: Várkonyi Benedek = Café Babel 5. 1995. 1-2. /15-16/. (37-56.)
- Aszmann Anna: Magyar gyermekek egészségi állapota, egészségmagatartása = Bp. Közélet. 27. 1995. 2. (119-125.)
- Aszmann Anna – Mándoki Rózsa: A serdülők egészségi állapota, közérzete (p. 138-156.) In: Serdülők egészségi állapota, egészségmagatartása. [Szerk.]: Aszmann Anna. Bp. Új Aranyhíd Kft., 1995.
- Aszmann Anna: Serdülőkorúak egészségügyi ellátása (p. 201-206.) In: Serdülők egészségi állapota, egészségmagatartása. [Szerk.]: Aszmann Anna. Bp. Új Aranyhíd Kft., 1995. / B 10/
- Ákoshegyi István: A pedagógus hivatás presztízisének megítélése egy bátaszéki felmérés alapján (p. 247-267.) In: Sportszociológia szöveggyűjtemény. [Szerk.]: Papp Gábor /sportszociológus/ – Vass Miklós – Soós István. Pécs, JPTE Tudományegyet. ny., 1995. 2. köt.
- Bachát László: Az ifjúsági nyelvhasználat helye a társadalomban (p. 176-179.) In: Anyanyelvi nevelés – embernevelés. Országos anyanyelv-oktatási napok Eger 1994. július 4-7. [Szerk.]: Szende Aladár. Bp. M. Nyelvtud. Társ., 1995. / B 10/
- Bagdy Emőke: Családi szocializáció és személyiségzavarok. (1977. 4. kiad.) Bp., Nemzeti Tankvk., 1995. 138 p. Bibliogr. p. 133-136 /Pszichol. és pedag. nevelőknek/
- Bagdy Emőke – Telkes József: Az iskola mint mentálhigiénés intézmény (p. 138-150.) In: Az iskola világa – világ az iskolában. Pedagógiai szöveggyűjtemény. Bp. Bpi Tanítóképző Főisk., 1995.
- Bagó József: A munkaerőpiac hatása a pályakezdekre = Munkaü. Szle 39. 1995. 9. (2-6.)
- Baranyi Károly: A fiatalok hitre nevelése = Távlatok 5. 1995. 5. (588-602.)
- Barta György /gyermekvédelem/: Gyermekoldusok = Periferia füz. [3]. 1995. 3. (16-37.)
Társadalmi problémák, konfliktusok. Szegénység. Menekültügy; G.2 Ifjúság, gyermekkor;
- Bácskai Erika – Gerevich József: Kortárssegítők a megelőzésben (p. 37-42.) In: A Drogmegelőzési Módszertani Központ és Ambulancia 1994. évi évkönyve. Az addiktív kórképek megelőzése és gyógyítása. [Szerk.]: Bácskai Erika – Gerevich József. Bp. Népjóléti Minisztérium, 1995.
- Bálint László: Alacsony iskolai végzettségű tartós munkanélküliek beilleszkedésének segítése Zala megyében = Munkaü. Szle 39. 1995. 12. (30-31.)
- Bánfalvy Csaba: Átmenet az iskolából a munka világába. Középiszkolás budapesti fiatalok jövőképe és elhelyezkedési tervei = Szakképz. Szle 11. 1995. 4. (24-34.)

- A HÍD Családsegítő és Módszertani Központ megrendelésére 1995-ben három, XIII. kerületi középiskolában végzett felmérés eredményeiről
- Bánfalvy Csaba: Középiszkolás korú, budapesti fiatalok életminőség-jellemzői. /Kutatási beszámoló/ = Szociális Munka 7. 1995. 3. (161-182.)
- Bánhidyné Szlovák Éva – Makó Ferenc: Mérnök-tanár hallgatók pályaeorientációja (p. 169-208.) In: Emberi erőforrások fejlesztése. Szaktanárképzés. 1994 április 21-23-án Harkányban megtartott Szakmai Tanárképzési Szimpózium előadásai. [Szerk.]: Pais Ella. Pécs. Pollack Mihály Műszaki Főisk. Pedag. Tanszék, 1995.
- Benkő András – Varga Tibor /kábitószerkérdés/ – Horváth János: A kábitószerek áldozatairól a statisztikai felmérések tükrében = Iskolakult. 5. 1995. 13-14. (53-58.)
Az alkoholizmus, a növekvő öngyilkosságok, a munkanélküliség, az ifjúsági szubkultúrák kialakulása következtében terjedő kábitószerek-fogyasztásról
- Berky Péter: Fiatalok bűnelkövetői könyvtárhasználat (p. 160-170.) In: A könyvtár szociális funkciója. /Tanulmánygyűjtemény/. [Szerk.]: Arnóth Károly – Vidra Szabó Ferenc. Bp. OSZK KMK, 1995.
- Béres Tibor: Pályakezdekre a munkaerőpiacon és azon kívül = Educatio 4. 1995. 2. (359-363.)
Az „Ifjúsági életstílusok, társadalmi és politikai cselekvési minták” c. vizsgálat keretében készült Pest megyében 1994-ben
- Biró A. Zoltán – Gagy József – Túros Endre: „Átmeneti” ifjúsági társadalom (p. 135-151.) In: Változásban? Elemzések a romániai magyar társadalomról. [Szerk.]: Túros Endre. Csíkszereda. Pro-Print Könyvkiadó, 1995.
- Bitskey Botond: A Vigília beszélgetése civil teológus-hallgatókkal = Vigília 60. 1995. 6. (460-469.)
- Biró A. Zoltán: Generációs kapcsolatok székelyföldi lokális közösségekben = Educatio 4. 1995. 2. (235-245.)
A fiatalok életútját szabályozó társadalmi gyakorlat és az ifjúsági kultúra elemzése a hatvanas évektől napjainkig
- Bloom, Allan: A hatvanas évek. [Ford.]: Nagy László /fordító/ = Café Babel 5. 1995. 1-2. /15-16/. (57-69.)
A filozófiában bekövetkezett értékviszály hatása az amerikai egyetemeken
- Borsos Endre: Az utolsó utáni nemzedék. Egy kérdőíves vizsgálat eredményei = Korunk. 3. foly. 6. 1995. 1. (95-113.)
A Budapesten tanuló határon túli, (főleg erdélyi) fiatalok attitűd és identitás vizsgálata
- Bódi Zsuzsanna: A gyermekek munkára nevelése egy szegkovács közösségben (p. 523-528.) In: Gyermekvilág a régi magyar falun. I-II. Szolnok, Damjanich János Múzeum soksz. 2. köt. Az [ezerkilencszázkilencvenhárom] 1993. október 15-16-án Jászberényben és Szolnokon rendezett konferencia előadásai. [Szerk.]: Bereczki Ibolya, T., 1995.
- Bóra Ferenc: A vita alapvető pedagógiai kérdései = Új Ped. Szle. 45. 1995. 10. (73-85.)
A demokratikus, közösségi, toleráns vita elsajátításáról a közép- és felsőfokú oktatásban
- Buda Béla: Az egészségvédelem iskolai lehetősége (p. 5-11.) In: Drogmegelőzés az iskolában. [Szerk.]: Sipos Kornél. Bp. Magyar Testnevelési Egy. Továbbképző Közp., 1995. / B 10/
- Buda Béla: A személyiségfejlődés és a nevelés szociálpszichológiája. (1986. 4. kiad.) Bp., Nemzeti Tankvk., 1995. 323 p. Bibliogr.: p. 309-318 /Pszichol. és pedag. nevelőknek/
- Bukodi Erzsébet: Iskolai esélyegyenlőtlenségek a fiatalok körében az 1993. évi mobilitásvizsgálat adatai alapján (p. 138-162.) In: Az ifjúság életkörülményei. Tanulmányok. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH, 1995.
- Cavalli, Alessandro: Ifjúság és társadalom a mai Olaszországban. [Ford.]: Imre Anna = Educatio 4. 1995. 2. (364-366.)
- Cholnoky Győző: Kétnyelvűség és kettősnyelvűség a szlovákiai és erdélyi magyar diákok körében = Kisebbségkut. 1995. 2. (176-182.)
Két nyelv használatát értik a kétnyelvűségen, és két nyelv kevert használata jelenti a kettősnyelvűséget
- Csapó Benő – Czachesz Erzsébet: Európai fiatalok interkulturális attitűdjei = Új Ped. Szle. 45. 1995. 12. (49-57.)

Az EURONET 1992-es felmérése az európai fiatalok más nemzettel kapcsolatos attitűdjéről, ezen belül a magyar fiatalok ilyen jellegű beállítódásáról

- ☞ Csepeli György – Závecz Tibor: Európai és nemzeti kötődések a magyar tizenévesek körében (p. 139-156.) In: Vesztesek. Ifjúság az ezredfordulón. [Szerk.]: Gászó Ferenc – Stumpf István. Bp. Hunga-print ny., 1995.
- ☞ Csepeli György – Békés Zoltán: Az osztály, az etnikum és a nemzetiség hatása a társadalmilag és gazdaságilag hátrányos helyzetű fiatal magyarok identitására = Társad.kut. 13. 1995. 1-4. (210-221.)
- ☞ Csizmadia Ferencné: A gyermekvédelmi törvény koncepciójáról = Család, Gyermek, Ifj. 4. 1995. 5. (8-10.)
- ☞ Csizmadia Károlyné: Lakóhelyi esélykülönbségek a fiatalok iskolázásában és iskolai végzettségében (p. 109-137.) In: Az ifjúság életkörülményei. Tanulmányok. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH, 1995.
- ☞ Csonka Csabáné: Alkoholfogyasztás ellen – a gyermekek jogán (p. 28-32.) In: Az alkoholizmus ellen – az Agape jegyében. [Szerk.]: Török Tivadarné. Bp. Human Agape Alapítvány – Nonprofit Vállalkozásokért a Népjóléti Szférában Alapítvány, 1995.
- ☞ Derdák Tibor – Varga Aranka – Keczer Zoltán: Tehetséggondozó kollégium itt és most. = Új Ped. Szle. 45. 1995. 6. (73-83.)
A hátrányos helyzetű, gimnáziumba felvett cigány gyermekek beilleszkedésének segítéséről
- ☞ Derdák Tibor – Varga Aranka – Keczer Zoltán: Tehetséggondozó kollégium itt és most. = Család, Gyermek, Ifj. 4. 1995. 3-4. (51-56.)
A hátrányos helyzetű, gimnáziumba felvett cigány gyermekek beilleszkedésének segítéséről
- ☞ Dévai Margit: A droghoz vezető utak pszichikus háttere, terápiás lehetőségek (p. 31-48.) In: Drogmegelőzés az iskolában. [Szerk.]: Sipos Kornél. Bp. Magyar Testnevelési Egy. Továbbképző Közp., 1995.
- ☞ Dévai Margit: Intézmények és szakemberek a toxikománia gyógyításának szolgálatában. Olaszországi tapasztalatok (p. 19-30.) In: Drogmegelőzés az iskolában. [Szerk.]: Sipos Kornél. Bp. Magyar Testnevelési Egy. Továbbképző Közp., 1995.
- ☞ Domszky András: Mikor kezdődik a jövő? A szociális idő és a gyermekek = Család, Gyermek, Ifj. 4. 1995. 1. (1-4.)
- ☞ Dóra Ilona: A fiatalok lakáviszonyainak néhány jellemzője 1993-ban (p. 94-108.) In: Az ifjúság életkörülményei. Tanulmányok. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH, 1995.
- ☞ Ekler Józsefné – Antal László /Szombathely/: Szakosodási modellek a Berzsényi Dániel Tanárképző Főiskola nem testnevelés szakos hallgatóinak egészséges életmódra való nevelésében. – Influences of sports programs on lifestyles at Berzsényi Dániel Teachers' Training College, Szombathely (p. 36-40.) In: „Társadalmi idő – szabadidő.” A szabadidő új problémái a mai társadalmakban. [Szerk.]: Tibori Tímea. Bp. Magyar Szabadidő Társaság, 1995.
- ☞ Enyedi Zsolt: A katolikus-keresztény szubkultúra fejlődése. A magyar kereszténydemokrácia szervezeti összefüggései = Politikatud. Szle 4. 1995. 4. (27-49.)
- ☞ Erdélyi Pál: A gyermekvédelem és a szenvedélybetegeket segítő szolgálat. A rendszerek együttműködéséről = Szendélybetegségek 3. 1995. 1. (84-90.)
- ☞ Farkas Péter /oktatókutató/ – Jakab János: A cigány fiatalok szakképzése = Iskolakult. 5. 1995. 24. (54-60.)
Az ifjúsági munkanélküliség növekedése, ezen belül a cigány fiatalok munkanélkülisége, marginális helyzetük
- ☞ Farkas Péter /oktatókutató/: A pályakezdő és ifjúsági munkanélküliség kezelése a közoktatás, a szakképzés, a munkaerőpiac eszközrendszerének összehangolt fejlesztésével = Szakokt. 45. 1995. 5. (11-18.)
- ☞ Farkas Péter /oktatókutató/: A tankötelezettség teljesítése és a "szakképzést mindenkinek" program megvalósítása a kilencvenes évek második felében = Szakképz. Szle 11. 1995. 3. (12-22.) A peremhelyzetű fiatalok szakképzettséghez juttatásáról
- ☞ Fábri István – Gergely András – Török Emőke: Rendszer- és szemléletváltás a felsőoktatásban? Empirikus vizsgálat egyetemisták és főiskolások körében (127-158.) In: Etűdök szociológiára. Az ELTE Szociológiai és

- Szociálpolitikai Intézete hallgatóinak az 1993-ban és 1995-ben megrendezett Országos Tudományos Diákköri Konferenciára készített tanulmányai. [Szerk.]: Felkai Gábor – Lukács György Róbert. Bp. ELTE Szociológiai és Szociálpolitikai Intézet, 1995.
- ☞ Felvinczi Katalin: Mentálhigiéne az iskolában = Bp. Közéü. 27. 1995. 3. (251-254.)
- ☞ Forrai Judit – Aszmann Anna: Serdülőkorúak szexuális ismeretei, magatartása (p. 108-137.) In: Serdülők egészségi állapota, egészségmagatartása. [Szerk.]: Aszmann Anna. Bp. Új Aranyhíd Kft., 1995.
- ☞ Forray R. Katalin: Hagyományok és megújulás. Németország esete = Educatio 4. 1995. 3. (430-440.)
Az iskolarendszer hagyományos és új elemei a mai Németországban
- ☞ Forray R. Katalin – Kozma Tamás: Az ifjúság továbbtanulási szándékai és elhelyezkedési lehetőségei (p. 175-188.) In: A nevelés társadalmi alapjai. Szemelvények. [Szerk.]: Bakacsiné Gulyás Mária. Szeged. JGYTF, 1995. Forray R. Katalin – Kozma Tamás: Társadalmi tér és oktatási rendszer c. könyvből p. 41-51. újraközlése
- ☞ Garai Gábor: Jelentés a pályakezdő munkanélküliek helyzetéről egy szociológiai kérdőív néhány adatának feldolgozása alapján = Munkaü. Szle 39. 1995. 2. (27-29.)
A demográfiai, társadalmi jellemzőkön túl a továbbtanulásról, a szakmájukhoz ragaszkodásról, az átképzést vállalókról
- ☞ Garami Erika – Tóth Olga: A diákok és az egészségmegőrzés. [Közread. a] Nemzeti Egészségvédelmi Intézet. Gépirat Bp., 1995. 34 p.
Kutatási beszámoló az „Egészségesebb Iskoláért Program” keretében készült II. empirikus kutatásról.
- ☞ Garami Erika – Szabó Ildikó /szociológus/: A fiatalok társadalmi közérzete (p. 131-139.) In: Szakképzés, munkaerőpiac és társadalmi közérzet. Empirikus kutatás a pályakezdő fővárosi fiatalok körében. Bp. Fővárosi Pedagógiai Intézet, 1995.
- ☞ Garami Erika: Munkaerőpiaci lehetőségek a szakképzés függvényében (p. 71-110.) In: Szakképzés, munkaerőpiac és társadalmi közérzet. Empirikus kutatás a pályakezdő fővárosi fiatalok körében. Bp. Fővárosi Pedagógiai Intézet, 1995.
- ☞ Garami Erika: A munkanélküliség világa (p. 111-129.) In: Szakképzés, munkaerőpiac és társadalmi közérzet. Empirikus kutatás a pályakezdő fővárosi fiatalok körében. Bp. Fővárosi Pedagógiai Intézet, 1995.
- ☞ Garami Erika – Szabó Ildikó /szociológus/: Szakképzés, munka, társadalmi közérzet. Fővárosi fiatalok a szakképzésről és a pályakezdésről (p. 51-69.) In: Szakképzés, munkaerőpiac és társadalmi közérzet. Empirikus kutatás a pályakezdő fővárosi fiatalok körében. Bp. Fővárosi Pedagógiai Intézet, 1995.
- ☞ Garami Erika – Szabó Ildikó /szociológus/: Szakképzés, munka, társadalmi közérzet. Közvéleménykutatás budapesti szakképzett pályakezdő fiatalok körében = Új Ped. Szle. 45. 1995. 2. (63-80.)
A szakképző iskolákat elhagyó fiatalok munkaerőpiaci boldogulásáról
- ☞ Gászó Ferenc: Nemzedéki orientációk instabil társadalmi környezetben = Szociol. Szle 5. 1995. 1. (3-23.)
Az MTA Politikai Tudományok Intézetének 1994 elején végzett vizsgálatának tárgya az ifjúság helyzete a rendszerváltásban. Ua. angolul Szociológiai Szemle 1995. Spec. Iss. p. 115-141
- ☞ Gászó Ferenc: Nemzedéki orientációk instabil társadalmi környezetben (p. 90-109.) In: Vesztesek. Ifjúság az ezredfordulón. [Szerk.]: Gászó Ferenc – Stumpf István. Bp. Hunga-print ny., 1995.
- ☞ Gászó Ferenc: Orientations by generations in an unstable social environment. [Nemzedéki orientációk instabil társadalmi környezetben] = Szociol. Szle 5. 1995. Spec. Iss. (115-141.)
A fiatalok rendszerváltáshoz való viszonyáról, jövőképéről. Ua. magyarul Szociológiai Szemle 1995. 1. p. 3-23
- ☞ Gábor Kálmán: Az egyetemisták életstílusa és politikai cselekvési mintái = Educatio 4. 1995. 4. (732-742.)
1994-ben, a Budapesti Műszaki Egyetemen, az ELTE-n, a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetemen, a Janus Pannonius Tudományegyetemen, a József Attila Tudományegyetemen, a Bibó Kollégiumban, az Eötvös Kollégiumban és a Rajk Kollégiumban tanuló egyetemi hallgatókkal készült felmérés eredménye
- ☞ Gábor Kálmán: Az ifjúságkutatás irányai a kilencvenes években = Educatio 4. 1995. 2. (191-207.)

- ☞ Gábor Kálmán – Balog Iván: The impact of consumer culture on Eastern and Central European youth. [A fogyasztói kultúra hatása a kelet-közép-európai ifjúságra] = *Educatio* 4. 1995. 2. (311-320.) Román és magyar egyetemi hallgatók összehasonlító vizsgálata az 1990-es években
- ☞ Gál József: Szakmapresztízs változások Vas megyében = *Szakokt.* 45. 1995. 9. (26-29.) Az ifjúság pályaválasztásának tükrében
- ☞ Gárdos Éva: A fiatalok egészségi állapota és szociális helyzete (p. 163-178.) In: *Az ifjúság életkörülményei. Tanulmányok.* [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH, 1995. A középiskolások körében végzett országos felmérés a fiatalok egészségi állapotáról, bűnözéséről, dohányzásáról, alkohol- és drogfogyasztásáról
- ☞ Gervai Judit – Turner, Patricia J. – Hinde, Robert A.: Gender-related behaviour, attitudes and personality in parents of young children in two societies. [Nemekhez kapcsolható magatartások, attitűdök és a kisgyermekek szüleinek személyisége két különböző társadalomban] = *Int. Journ. of Behav. Developm.* 1995. 18. (105-126.) Összehasonlító vizsgálat Angliában és Magyarországon.
- ☞ Gibicsár Gyula: Ügyészi szemmel: a gyermek- és ifjúságvédelem helyzete és feladatai (p. 81-88.) In: *Alkotmányos büntetőpolitika, bűnmegelőzés a család évében.* Az I. Országos Kriminológiai Vándorgyűlés anyaga. Szolnok, 1994. szeptember 29-október 1. [Szerk.]: Lévai Miklós. Bp. – Szolnok. Magyar Kriminológiai Társaság – MKT Tiszántúli Regionális Szervezete – Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányság, 1995.
- ☞ Görög Tibor: Neonácik Oroszországban = *Társ. Szle* 50. 1995. 10. (46-54.) Társadalmi tudat. Társadalomfilozófia. Filozófusok. Ideológia. Tudásszociológia; D.1 Politikai szociológia. Politikai elméletek. Politikai és társadalmi mozgalmak. Hatalmi elit;
- ☞ Góz József: Ki tanul, ki versenyez (p. 189-191.) In: *Bevezetés a sportszociológiába. /Szöveggyűjtemény/. 1-2. köt.* [Szerk.]: Fóti Péter. Miskolc, Miskolci Egyetemi K., 1995. 2. köt.
- ☞ Grezsa Ferenc, ifj.: Tatai középiskolások drogfogyasztása. Bp., Praxis Humán Erőforrásfejlesztő Központ, 1995. 82 p. 784 tanuló százazres nagyságrendű adatanyagának feldolgozása.
- ☞ Hablicsek László: Demográfiai kihívások és rendszerváltozás (p. 395-430.) In: *Az államtalánítás dilemmái. Szociálpolitikai kényszerek és választások.* [Szerk.]: Landau Edit – Simonyi Ágnes – Szalai Júlia – Vince Péter. Bp. Aktív Társadalom Alapítvány, 1995
- ☞ Hadházy Jenő: Magatartásproblémák kialakulása a serdülőkorban (p. 300-305.) In: *Alkotmányos büntetőpolitika, bűnmegelőzés a család évében.* Az I. Országos Kriminológiai Vándorgyűlés anyaga. Szolnok, 1994. szeptember 29-október 1. [Szerk.]: Lévai Miklós. Bp. – Szolnok. Magyar Kriminológiai Társaság – MKT Tiszántúli Regionális Szervezete – Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányság, 1995.
- ☞ Hajós Dezső: [Ezerkilencszázkilencvenkilencben] 1999-ben lesznek tisztek = *M. Honvéd* 1995. 25.
- ☞ Hammer Ferenc: Veszélytett fiatalok (p. 81-107.) In: *Társadalmi kérdésekről az osztályteremben.* [Szerk.]: Hammer Ferenc. Bp. The Joint Eastern Europe Center for Democratic Education and Governance, 1995.
- ☞ Hammer Ferenc: Youth at risk. [Veszélyeztetett helyzetben lévő fiatalok] (p. 57-67.) In: *Critical choices for Hungary. The teachers' guide.* [Szerk.]: Hammer Ferenc. Bp. Joint Eastern Europe Center for Democratic Education and Governance, 1995.
- ☞ Hanitz Tiborné: Az alkoholfogyasztás, mint szocializációs probléma – a 14-18 évesek alkoholfogyasztásáról (p. 294-299.) In: *Alkotmányos büntetőpolitika, bűnmegelőzés a család évében.* Az I. Országos Kriminológiai Vándorgyűlés anyaga. Szolnok, 1994. szeptember 29-október 1. [Szerk.]: Lévai Miklós. Bp. – Szolnok. Magyar Kriminológiai Társaság – MKT Tiszántúli Regionális Szervezete – Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányság, 1995.
- ☞ Harcsa István: Társadalmi folyamatok a fiatal generációk körében (p. 8-45.) In: *Vesztesek. Ifjúság az ezredfordulón.* [Szerk.]: Gászó Ferenc – Stumpf István. Bp. Hunga-print ny., 1995. / A 15-29 évesek rétegződése, anyagi helyzete

- ☞ Haupt, Ursula – Jansen, Gerd W.: Modellek mozgássérült és nem fogyatékos gyermekek és fiatalok integrált nevelésére (p. 97-124.) In: *Együttnevelés – speciális igényű tanulók az iskolában.* Az integrált fejlesztés lehetőségei. [Szerk.]: Csányi Yvonne. Bp. Iskolafejlesztési Alapítvány – OKI Iskolafej. Közp., 1995.
- ☞ Heiter Sándor: A rendőrség bűnmegelőzési programja a DADA (p. 125-136.) In: *Drogmegelőzés az iskolában.* [Szerk.]: Sipos Kornél. Bp. Magyar Testnevelési Egy. Továbbképző Közp., 1995.
- ☞ Herczog Mária: Európai konferencia a gyermekek elleni abúzusról és az elhanyagolásról = *Család, Gyermekek, Ifj.* 4. 1995. 5. (38.) A gyermekek elleni erőszakról, a szülők, orvosok és szociális gondozók szerepéről az erőszak megszüntetésével kapcsolatban
- ☞ Herczog Mária: A nevelőszülő helye és szerepe a gyermekvédelemben = *Esély* 7. 1995. 2. (82-100.)
- ☞ Hetényi József – Százdai Antal: A Jesness-teszt gyermekvédelmi alkalmazása = *Új Ped. Szle.* 45. 1995. 10. (52-62.) Egy pszichológiai teszt alkalmazása a gyermekvédelemben, melynek segítségével a veszélyeztetettséget, a gyermek személyiségét, devianciára való hajlamát vizsgálják
- ☞ Horváth F. Miklós: Ifjúsági osztály – és ami mögötte van = *Új Ped. Szle.* 45. 1995. 9. (94-103.) A hátrányos helyzetű fiatalok számára létrehozott iskolai osztályokról
- ☞ Horváth Gergely: Széchenyi gyermekei? Beszélgetés Csepeli Györggyel = *M. Hírlap.* *Ahogy Tetszik mell.* 1995. szept. 16. /218/. (2.)
- ☞ Hunfalusy Szabolcs: A Budapesti Evangélikus Gimnázium 1873 és 1944 között érettségizett diákjainak egyes szociológiai jellemzői, különös tekintettel a vallási hovatartozás szerepére = *Sic Itur ad Astra* 9. 1995. 1-2. (93-129.)
- ☞ Huszár Henrietta – Paulik Edit: A család és a vallás szerepe a fiatalok szexuális magatartásának alakításában = *Egészségnev.* 36. 1995. 3. (100-104.)
- ☞ Jankovics Júlia: A tanulóifjúság testneveléssel és sporttal kapcsolatos attitűdjei. /A Győr-Sopron megyei kérdőíves felmérés tapasztalatai/ (p. 209-239.) In: *Sportszociológia szöveggyűjtemény.* [Szerk.]: Papp Gábor /sportszociológus/ – Vass Miklós – Soós István. Pécs, JPTE Tudományegyet. ny., 1995. 2. köt.
- ☞ Jordán Gyula: Kína: a civil társadalom (új)születése = *Társ. Szle* 50. 1995. 6. (59-67.)
- ☞ Kapitány Gabriella: A fiatalok demográfiai, foglalkozási jellemzői az 1990. évi népszámlálás tükrében (p. 17-46.) In: *Az ifjúság életkörülményei. Tanulmányok.* [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH, 1995.
- ☞ Kapros Márta: A gyermek családon belüli nevelésének változása a nógrádi falvakban (p. 459-474.) In: *Gyermekvilág a régi magyar falun. I-II.* Szolnok, Damjanich János Múzeum soksz. 2. köt. Az [ezerkilencszázkilencvenhárom] 1993. október 15-16-án Jászberényben és Szolnokon rendezett konferencia előadásai. [Szerk.]: Bereczki Ibolya, T., 1995.
- ☞ Kardos Tamás /nyelvész/: Diáksóder. Hogyan beszél a mai ifjúság?. [Közreműködő]: Szűts László. Bp., Ciceró nyomda, 1995. 197 p.
- ☞ Katona Olga – Veres Csaba /Miskolc/: A pályakezdő szakmunkások helyzete Püspökladány és térségében = *Munkaü.* Szle 39. 1995. 2. (30-36.)
- ☞ Kazinczy Melinda – Müller Anna: Dohányzási szokások vizsgálata gyógyszerész hallgatók körében = *Egészségnev.* 36. 1995. 3. (96-99.)
- ☞ Kály-Kullai Károly: Sziget Ifjúsági Segítő Szolgálat = *Iskolakult.* 5. 1995. 13-14. (136-138.) A kábítószeres fiatalok rehabilitációját elősegítő civil szervezetről
- ☞ Kály-Kullai Károly: A Sziget Klub. Egy könyvtári modellkísérlet tanulságai (p. 138-148.) In: *A könyvtár szociális funkciója. /Tanulmánygyűjtemény/.* [Szerk.]: Arnóth Károly – Vidra Szabó Ferenc. Bp. OSZK KMK, 1995.
- ☞ Kerezi Klára: Az elkövető-orientált bűnmegelőzés lehetőségei a fiatalok bűnözés kezelésében (p. 249-261.) In: *Alkotmányos büntetőpolitika, bűnmegelőzés a család évében.* Az I. Országos Kriminológiai Ván-

- dorgyülés anyaga. Szolnok, 1994. szeptember 29-október 1. [Szerk.]: Lévai Miklós. Bp. – Szolnok. Magyar Kriminológiai Társaság – MKT Tiszántúli Regionális Szervezete – Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányság, 1995.
- ☞ Kerfoot, Michael – Butler, Alan: Antiszociális viselkedés vagy magatartászavar?. [Ford.]: Erdészné, Molnár Marietta (p. 130-140.) In: Tanulmányok a gyermekjólét köréből, Esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola – Hajdúböszörményi Óvónőképző Főiskola 5. köt. Gyerekek – szülők – szakemberek. Szöveggyűjtemény szociális képzésben részt vevő hallgatóknak és gyakorló szakembereknek. [Szerk.]: Budai István. Esztergom, 1995. / B 10/
- ☞ Kerfoot, Michael – Butler, Alan: Gyermek- és serdülőkorai érzelmi problémák és azok kezelése. [Ford.]: Nyíri Éva (p. 116-129.) In: Tanulmányok a gyermekjólét köréből, Esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola – Hajdúböszörményi Óvónőképző Főiskola 5. köt. Gyerekek – szülők – szakemberek. Szöveggyűjtemény szociális képzésben részt vevő hallgatóknak és gyakorló szakembereknek. [Szerk.]: Budai István. Esztergom, 1995.
- ☞ Kerkhofs, Jan: Az Európai Unió és az ifjúság. A fiatalok értékszemléletének fejlődése egy posztmodern kultúrában = Európai Szemmel/OCIFE/ 1995. 1-2. (42-49.)
- ☞ Kersting, Heinz J. – Riege, Marlo: A szociális munka és a szociálpedagógia professzionizálása Németországban és ezek mai problémái. [Ford.]: Fülöp Rita = „Végeken” 6. 1995. 2. (9-12.)
- ☞ Kisida Erzsébet: Az ifjú állampolgárok és jogi védettségük = Iskolakult. 5. 1995. 13-14. (72-76.)
- ☞ Kiss Sándor, M.: Szent-Györgyi Albert és a Szegedi Egyetemi Ifjúság (p. 169-180.) In: Egy univerzális értelmisségi. Vitányi Ivánnak születésnapjára. [Szerk.]: Vörös Gizella, B. Bp. MTA Szociol. Kut. Int., 1995.
- ☞ Kopp Mária – Skrabski Árpád: Psychologische und psychosoziale Hintergrundfaktoren bei 16- bis 20-jährigen Ungarn mit einem oder mehreren Suizidversuchen. [16-21 éves, egy vagy több öngyilkossági kísérletet túlélő magyar fiatal pszichológiai és pszichoszociális háttérfaktorai] = Suizidprophylaxe 21. 1995. 4. (153-160.)
- ☞ Kovács Éva: Ifjúság és pártpolitika, 1945-46 = História 17. 1995. 4. (17-18.)
- ☞ Kovács Péter: Katolikus kisközösségek a nyolcvanas években = Távlatok 5. 1995. 5. (565-569.)
A főként fiatalokból álló katolikus bázisközösségekről
- ☞ Kovács Tímea – Szabó-Pál Tibor: Az Eötvös József Collegiumba felvett hallgatók vallási, földrajzi és társadalmi hovatartozása a két világháború között = Valóság 38. 1995. 9. (53-61.)
- ☞ Kozma Tamás: Ifjúság és oktatás = Educatio 4. 1995. 2. (208-222.)
- ☞ Kozma Tamás: Iskola (p. 39-62.) In: Sportszociológia szöveggyűjtemény. [Szerk.]: Papp Gábor /sportszociológus/ – Vass Miklós – Soós István. Pécs, JPTE Tudományegyet. ny., 1995. 1. köt.
- ☞ Ladányi Andor: Egyetemi ifjúsági szervezetek a Horthy-korszakban. Vázlatos áttekintés = Educatio 4. 1995. 2. (265-284.)
- ☞ Ladányi Andor: A felsőoktatási felvételi rendszer történeti alakulása = Educatio 4. 1995. 3. (485-500.)
- ☞ Lajtár István: A büntetés-végrehajtási felügyeleti ügyész eszközei a bűnmegelőzésben, különös tekintettel a fiatalkorúakra (p. 151-155.) In: Alkotmányos büntetőpolitika, bűnmegelőzés a család évében. Az I. Országos Kriminológiai Vándorgyűlés anyaga. Szolnok, 1994. szeptember 29-október 1. [Szerk.]: Lévai Miklós. Bp. – Szolnok. Magyar Kriminológiai Társaság – MKT Tiszántúli Regionális Szervezete – Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányság, 1995.
- ☞ Lakatos Judit: Az ifjúsági munkanélküliség jellemzői (p. 53-59.) In: Az ifjúság életkörülményei. Tanulmányok. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH, 1995. / B 10/
- ☞ Lakatos Judit: Az ifjúsági munkanélküliség kezelése (p. 60-62.) In: Az ifjúság életkörülményei. Tanulmányok. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH, 1995.
- ☞ Laki László /szociológus/: Ifjúsági munkanélküliség (p. 70-89.) In: Vesztések. Ifjúság az ezredfordulón. [Szerk.]: Gász Ferenc – Stumpf István. Bp. Hunga-print ny., 1995. / B 10/

- ☞ Laki László /szociológus/ – Makszin Imre: Az iskolai testnevelés és sport néhány problémája Magyarországon (p. 165-182.) In: Sportszociológia szöveggyűjtemény. [Szerk.]: Papp Gábor /sportszociológus/ – Vass Miklós – Soós István. Pécs, JPTE Tudományegyet. ny., 1995. 2. köt.
- ☞ Laki László /szociológus/: A magyar főiskolák és egyetemista kollégisták sportolási szokásai (p. 241-245.) In: Sportszociológia szöveggyűjtemény. [Szerk.]: Papp Gábor /sportszociológus/ – Vass Miklós – Soós István. Pécs, JPTE Tudományegyet. ny., 1995. 2. köt.
- ☞ Laki László /szociológus/ – Makszin Imre: Versengés egy egészségesebb diákéletmódért. /Az iskolai testnevelés és sport társadalmi funkciói és funkciózavarai/ (p. 143-164.) In: Sportszociológia szöveggyűjtemény. [Szerk.]: Papp Gábor /sportszociológus/ – Vass Miklós – Soós István. Pécs, JPTE Tudományegyet. ny., 1995. 2. köt.
- ☞ Laki László /szociológus/ – Nyerges Mihály – Pethő Róbert: Versenysportunk a kihívások tükrében (p. 48-67.) In: Bevezetés a sportszociológiába. /Szöveggyűjtemény/. 1-2. köt. [Szerk.]: Fóti Péter. Miskolc, Miskolci Egyetemi K., 1995. 2. köt.
- ☞ Lehel László: Tető az együttlét felett (p. 211-213.) In: „Társadalmi idő – szabadidő.” A szabadidő új problémái a mai társadalmakban. [Szerk.]: Tibori Tímea. Bp. Magyar Szabadidő Társaság, 1995.
- ☞ Liskó Ilona: Akik a statisztikából kimaradnak = Educatio 4. 1995. 2. (223-234.)
A nem regisztrált, alacsony iskolázottságú, munkanélküli fiatalokról
- ☞ Lukács Péter: Posztmodern /Köz/nevelés: /a lap következő ötven éve elé/ = Köznev. 1995. 39-40. (16-17.)
Az elkövetkező évek ifjúságpolitikájának, társadalompolitikájának és oktatáspolitikájának várható irányáról
- ☞ Maguire, Lambert: Szociális támogató rendszerek gyermek- és serdülőkorban. [Ford.]: Illy Dorottya (p. 15-28.) In: Tanulmányok a gyermekjólét köréből, Esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola – Hajdúböszörményi Óvónőképző Főiskola 5. köt. Gyerekek – szülők – szakemberek. Szöveggyűjtemény szociális képzésben részt vevő hallgatóknak és gyakorló szakembereknek. [Szerk.]: Budai István. Esztergom, 1995.
- ☞ Magyar Beck István: Tanári útmutató a diákok kreativitásának megállapítására (p. 259-274.) In: Emberi erőforrások fejlesztése. Szaktanárképzés. 1994 április 21-23-án Harkányban megtartott Szakmai Tanárképzési Szimpózium előadásai. [Szerk.]: Pais Ella. Pécs. Pollack Mihály Műszaki Főisk. Pedag. Tanszék, 1995.
- ☞ Makai Éva: Ifjúságvédelem és szociális munka a megbolydult Oroszországban = Család, Gyermek, Ifj. 4. 1995. 5. (32-36.)
- ☞ Mankó Mária: [Tíz-tizenharc] 10-18 évesek „A bűnökről és a büntetésekről” (p. 315-330.) In: Alkotmányos büntetőpolitika, bűnmegelőzés a család évében. Az I. Országos Kriminológiai Vándorgyűlés anyaga. Szolnok, 1994. szeptember 29-október 1. [Szerk.]: Lévai Miklós. Bp. – Szolnok. Magyar Kriminológiai Társaság – MKT Tiszántúli Regionális Szervezete – Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányság, 1995.
- ☞ Mándoki Rózsa – Aszmann Anna: Serdülők egészségkárosító szokásai (p. 83-107.) In: Serdülők egészségi állapota, egészségmagatartása. [Szerk.]: Aszmann Anna. Bp. Új Aranyhíd Kft., 1995. /
- ☞ Mátay Melinda: Narancsízú citrom vagy citromízű narancs? = Educatio 4. 1995. 2. (246-264.)
1992-1993 között készített életútinterjúk budapesti értelmiségi fiatalokkal
- ☞ Métneki János – Kardos Lea: Főiskolai hallgatók dohányzással kapcsolatos attitűdjének vizsgálata = Egészségnev. 36. 1995. 6. (244-247.)
- ☞ Mihály Ottó: Az iskola humanizálása – gyermeki jogok – oktatási törvény (p. 48-63.) In: Az iskola világa – világ az iskolában. Pedagógiai szöveggyűjtemény. Bp. Bpi Tanítóképző Főisk., 1995.
- ☞ Molnár László /gyermekvédelem/: Gyermekvédelmi szakmai fórum = Család, Gyermek, Ifj. 4. 1995. 5. (45-46.)
- ☞ Molnár Péter /magatartáskutató/: Nacionalizmus és skinhead mozgalom a magyar fiatalok körében (p. 362-387.) In: Drogmegelőzés az iskolában. [Szerk.]: Sipos Kornél. Bp. Magyar Testnevelési Egy. Továbbképző Közp., 1995.
- ☞ Murányi István: Középközpontú nemzet- és magyarságtudata Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében = Szabolcs-Szatmár-Beregi Szle 30. 1995. 2. (223-237.)

- ☞ Nagy Attila /olvasáskutató/: „Mindkét hazából...?” Kárpátaljai és vajdasági magyar középiskolások olvasáskultúrájáról = Iskolakult. 5. 1995. 6-7. (7-23.)
- ☞ Nagy József /pedagógia/: Vizsga. De milyen? = Educatio 4. 1995. 3. (395-414.)
A hazai érettségi és felvételi vizsgarendszer korszerűsítéséről
- ☞ Nanszákne Cserfalvi Iлона – Juhász Csaba: Vidékfejlesztés a 4H gyermekszervezettel (p. 343-346.) In: A mezőgazdaságtól a vidékfejlesztésig, III. Falukonferencia. [Szerk.]: Kovács Teréz. Pécs. MTA Reg. Kut. Közp., 1995.
- ☞ Narancsik Ágnes: Helyi társadalom és ifjúság = Educatio 4. 1995. 2. (355-358.)
Az esettanulmány Gyöngyösön készült, az „Ifjúsági életstílusok, társadalmi és politikai szintek” c. vizsgálat keretében
- ☞ Nemcová, Ludmila: Ethical attitudes of the young generation to the entrepreneurial activities in Czech Republic. [A fiatal generáció erkölcsi hozzáállása a vállalkozozói tevékenységhez a Cseh Köztársaságban] = Társ. és Gazd. – Society and Econ. 17. 1995. 5. (152-157.)
- ☞ Neuwirth Gábor: Esélyek a felsőoktatásba jutásra = Educatio 4. 1995. 3. (415-430.)
A nappali tagozatok jelentkezési és felvételi adatai az elmúlt évtizedben
- ☞ Németh Ildikó: Az ifjúság munkkerő-forgalmi jellemzői (p. 63-68.) In: Az ifjúság életkörülményei. Tanulmányok. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH, 1995.
- ☞ Németh Zsolt /ifjúságkutatás/: Bűnözés = Család, Gyermek, Ifj. 4. 1995. 5. (1-7.)
A budapesti ifjúság bűnözéséről
- ☞ Németi Ildikó: Az ifjúság munkaerő-forgalmi jellemzői = Munkaü. Szle 39. 1995. 5. (29-31.)
- ☞ Nickerson, Carl: Együttműködés az egészségvédelemben (p. 12-18.) In: Drogmegelőzés az iskolában. [Szerk.]: Sipos Kornél. Bp. Magyar Testnevelési Egy. Továbbképző Közp., 1995. Az USA Comprehensive Health Education Foundation /CHEF/ kábítószer- és alkoholmegelőzési programjáról
- ☞ Oláh Miklós: Fiatalkorúak és a drog = Comitatus 5. 1995. 11. (18-31.)
- ☞ Oppelt Józsefné: Drogfüggőség – a francia prevenció modell = Új Ped. Szle. 45. 1995. 1. (98-101.)
- ☞ Orbán István: Kriminológiai alapismeretek (p. 7-120.) In: Szöveggyűjtemény szociálpedagógia szakos hallgatók részére. [Szerk.]: Orbán István. Eger, EKTf Nyomda 4. köt. , 1995. / B 10/
- ☞ Szöveggyűjtemény szociálpedagógia szakos hallgatók részére. [Szerk.]: Orbán István. [Közread. a] EKTf Eger, EKTf Nyomda 3. köt. Orbán István: Szociálpolitika, család, gyermek- és ifjúságvédelem. , 1995. 189 p.
- ☞ Szociálpolitika, család, gyermek- és ifjúságvédelem. 3. köt. Orbán István: Bp., 1995.
- ☞ Orell Ferenc János: A gyermekkori bűnözés helyzetéről és megelőzéséről ügyészi szemmel = Belü. Szle 33. 1995. 7-8. (24-36.)
- ☞ Péley Bernadette: A serdülőkorú beavatási ritusok szerepe az identitásalakulásban (p. 528-541.) In: „Jelbeszéd az életünk”. A szimbolizáció története és kutatásának módszerei. [Szerk.]: Kapitány Ágnes – Kapitány Gábor. Bp. Osiris-Századvég, 1995.
- ☞ Péter Endre: Szegedi orvostan- és gyógyszerészhallgatók ivási szokásainak és alkohollal kapcsolatos ismereteinek felmérése. Egy nemzetközi összehasonlító vizsgálat első eredményei = Szenvedélybetegségek 3. 1995. 4. (251-262.)
- ☞ Pikó Bettina – Karsai Á.: A lakosság körében előforduló leggyakoribb tünetek felmérése középiskolások körében = Egészségnev. 36. 1995. 5. (198-201.)
A középiskolások körében végzett felmérés a leggyakrabban előforduló betegségekről
- ☞ Pikó Bettina – Paulik Edit – Pető Éva – Müller Anna: Orvos- és gyógyszerészhallgatók dohányzással kapcsolatos attitűdjeinek vizsgálata 3. 1995. 1. (38-43.)
- ☞ Pikó Bettina – Barabás Katalin: A szegedi orvostanhallgatói populáció egészség- és rizikómagatartásának cluster-analízise = „Végeken” 6. 1995. 4. (27-30.)

- ☞ Prisztóka Gyöngyvér – Papp Gábor /sportszociológus/: Sportszerűség, mint etikai érték (p. 301-310.) In: Sportszociológia szöveggyűjtemény. [Szerk.]: Papp Gábor /sportszociológus/ – Vass Miklós – Soós István. Pécs, JPTE Tudományegyet. ny., 1995. 2. köt.
- ☞ Rác József: Drogfogyasztók kortárs kapcsolatainak elemzése. A szociálpszichológiai és az etnográfiai perspektíva = Psychiatria Hung. 10. 1995. 4. (377-387.)
- ☞ Rác József: Drogproblémák. Serdülőknak. [Közread. a/z/] Fogódzó Alapítvány. Bp., 1995. 12 p. /Lelki egészség füzetek/
- ☞ Rác József: Drogproblémák. Szülőknak. [Közread. a/z/] Fogódzó Alapítvány. Bp., 1995. 16 p. /Lelki egészség füzetek/
- ☞ Rác József: Drogproblémák. Tanároknak. [Közread. a/z/] Fogódzó Alapítvány. Bp., 1995. 13 p. /Lelki egészség füzetek/
- ☞ Rác József: Havanna lakótelepi fiatalok jelene és jövője = Közegészs. 27. 1995. 1. (74-75.)
- ☞ Rác József: Ifjúsági marginalizáció, ifjúsági szubkultúrák (p. 46-69.) In: Vesztések. Ifjúság az ezredfordulón. [Szerk.]: Gazsó Ferenc – Stumpf István. Bp. Hunga-print ny., 1995.
- ☞ Rác József – Hoyer Mária: Fiatalkori devianciák és kortárs csoportok. Etnográfiai vizsgálat a Jereván-lakótelepen = Esély 7. 1995. 3. (44-55.)
- ☞ Rác József – Hoyer Mária: Havanna lakótelepi fiatalok jelene és jövője = Bp. Közéü. 27. 1995. 1. (74-75.)
- ☞ Rác József – Hoyer Mária: „Pörgés” és „punnyadás”. Alkohol- és droghasználók szociálpszichológiai és etnográfiai vizsgálata a Jereván lakótelepen I-III = Szenvedélybetegségek 3. 1995. 4.,5.,6. (244-250; 331-336; 414-421.)
Budapest külvárosában végzett terepkutatás eredményéről
- ☞ Radoszav Miklós: Határintézmények a gyermekvédelem és a hajléktalanság területén = Periferia füz. 1995. 4. (26-40.)
- ☞ Reiner Vera – Újvári Antalné: Felmérés általános iskolások és középiskolások dohányzási szokásairól = Egészségnev. 36. 1995. 2. (48-49.)
- ☞ Rédei Mária: A fiatalok jövedelme és fogyasztása az 1987. és 1992. évi háztartási, költségvetési felvételek alapján (p. 69-93.) In: Az ifjúság életkörülményei. Tanulmányok. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH, 1995.
- ☞ Révész Pirokska: Fehér Kereszt-modell veszélyeztetett gyerekek preventív célú ideiglenes családba fogadásához = Periferia füz. [3]. 1995. 1. (33-54.)
- ☞ Roberts, Ken: Young people's leisure and lifestyles in post-communist Poland. [Fiatalok szabadideje és életmódja a posztkommunista Lengyelországban] (p. 249-273.) In: „Társadalmi idő – szabadidő.” A szabadidő új problémái a mai társadalmakban. [Szerk.]: Tibori Tímea. Bp. Magyar Szabadidő Társaság, 1995.
- ☞ Roth Mária: Az állami gondozás Romániában 1990 előtt és után = Család, Gyermek, Ifj. 4. 1995. 1. (31-35.)
- ☞ Rónaky Edit: Hogyan beszél ma az ifjúság? = Embernev. 7. 1995. 1. (74-76.)
- ☞ Rubovszky Kálmán: Az ifjúsági könyv mint művelődési jelenség. Nyíregyháza, Stúdium K., 1995. 242.[32] p. Bibliogr. p. I-XXXII /Művelődéstud. sor., 1./
- ☞ Sándor László, N.: A tandíj csak a jéghegy csúcsa. Beszélgetés Gazsó Ferenc szociológussal = M. Hírlap. Ahogy Tetszik mell. 1995. okt. 28. /253/. (1.)
- ☞ Schiffer Rita: Harmadéves védőnőhallgatók szociális helyzete = Szociális Munka 7. 1995. 4. (267-279.)
- ☞ Schiller Kata: „Foglalkozása: iskolai könyvtáros; munkahelye: szakmunkásképző intézet...” (p. 88-101.) In: A könyvtár szociális funkciója. /Tanulmánygyűjtemény/. [Szerk.]: Arnóth Károly – Vidra Szabó Ferenc. Bp. OSZK KMK, 1995.
- ☞ Schiller Kata: „Megszerettetni a tengert?...” Esélyek és szakmunkástanulók (p. 113-129.) In: A többkönyvű oktatás felé. Könyv- és könyvtárhasználati módszerek, példák. [Szerk.]: Nagy Attila /olvasáskutató/ – Kovács Katalin /könyvtáros/. Bp. OSZK, 1995.

- Sebőkne Lóczy Márta: A szomatikus nevelés empirikus vizsgálata a Jászberényi Tanítóképző Főiskolán (p. 276-290.) In: „Társadalmi idő – szabadidő.” A szabadidő új problémái a mai társadalmakban. [Szerk.]: Tibori Tímea. Bp. Magyar Szabadidő Társaság, 1995. / B 10/
- Simon Tamás: Az egészségmagatartás befolyásolása az egészségneveléstől az egészségmegőrzésig (p. 188-200.) In: Serdülők egészségi állapota, egészségmagatartása. [Szerk.]: Aszmann Anna. Bp. Új Aranyhíd Kft., 1995.
- Simon Tamás – Forrai Judit: Fiatalok szexuális nevelése és az AIDS megelőzése = Bp. Közéü. 27. 1995. 2. (133-135.)
- Simon Tamás: Magyar fiatalok kívánságai, félelmei és szorongásai az 1989, 1991, 1993 és 1995 évben (p. 157-175.) In: Serdülők egészségi állapota, egészségmagatartása. [Szerk.]: Aszmann Anna. Bp. Új Aranyhíd Kft., 1995.
- Sipos Kornél – Vingender István: Általános és középiskolai tanulók drogfogyasztói magatartásának és attitűdjének családi háttérternyezőiről (p. 248–281.) In: Drogmegelőzés az iskolában. [Szerk.]: Sipos Kornél. Bp. Magyar Testnevelési Egy. Továbbképző Közp., 1995.
- Sipos Kornél – Vingender István – András Barna: A dohányzó és alkoholfogyasztó magatartás kialakulása (p. 207-247.) In: Drogmegelőzés az iskolában. [Szerk.]: Sipos Kornél. Bp. Magyar Testnevelési Egy. Továbbképző Közp., 1995.
- Sipos Kornél – Vingender István: A szülői depriváció hatása iskoláskorú fiatalok drogfogyasztó magatartásának kialakulására (p. 282-310.) In: Drogmegelőzés az iskolában. [Szerk.]: Sipos Kornél. Magyar Testnevelési Egy. Továbbképző Közp., 1995.
- Sipos Kornél – Vingender István: A TF-Támasz munkacsoport kutatási tapasztalatai (p. 172-181.) In: Drogmegelőzés az iskolában. [Szerk.]: Sipos Kornél. Bp. Magyar Testnevelési Egy. Továbbképző Közp., 1995.
- Soós István: Magyar és angol tanulók életmódjának összehasonlítása, különös tekintettel a sporttevékenységre = Testnev. és Sporttud. 26. 1995. 2. (9-16.)
- Stumpf István: Ifjúság, politikai részvétel, pártpreferenciák (p. 110-121.) In: Vesztesek. Ifjúság az ezredfordulón. [Szerk.]: Gázsó Ferenc – Stumpf István. Bp. Hunga-print ny., 1995. /
- Suhajda Éva Virág – Katona Csaba: Egyéb vitakör-anyagok (p. 154-168.) In: Társadalmi kérdésekről az osztályteremben. [Szerk.]: Hammer Ferenc. Bp. The Joint Eastern Europe Center for Democratic Education and Governance, 1995.
- Szabadka Péter: Béke Nevelőotthon = Iskolakult. 5. 1995. 13-14. (144-145.)
- Szabados Tímea: Gyermeknevelési elvek a magyar társadalomban. A magyar társadalom, és két falusi közösség értékrendjének összehasonlító vizsgálata. Bp., MTA Szociológiai Intézet, 1995. – 71 p.(Műhelytanulmányok. Értékszociológiai műhely. Település- és értékszociológiai tanulmányok. Módszertani füzetek, MTA Szociológia Kutató Intézet. Módszertani füzetek / MTA Szociológiai Kutató Int. Értékszociológiai és Társadalomtudományi Elemzések Műhelye
- Szabó Ákosné: Lakóközösségi modellek. A tanulásban akadályozott gyermekek és fiatalok diákotthonaiban = Iskolakult. 5. 1995. 8-9. (113-118.)
A gyógypedagógusképzés gyakorlóterepéről
- Szabó Ildikó /szociológus/ – Horváth Ágnes /politológus/: Tanítóképző főiskolások elképzelései a kisebbségekkel létesíthető kapcsolatokról = Iskolakult. 5. 1995. 24. (48-53.)
A tanár-diák kapcsolatáról, különös tekintettel a cigány tanulókra
- Szabó Ildikó /szociológus/ – Örkény Antal: A tizenégy-tizenöt évesek és a kisebbség = Iskolakult. 5. 1995. 24. (19-47.)
- Szabó Ildikó /szociológus/ – Örkény Antal: A [tizenégy-tizenöt] 14-15 évesek interkulturális világképe = Regio 6. 1995. 4. (83-120.)
1995-ben a Kisebbségek Kutató Intézet által 8. osztályosok körében végzett vizsgálat eredményéről

- Szabó Sándor – Boda Krisztina: Az aszociális viselkedéssel összefüggő tényezők serdülőkorban = Egészségnev. 36. 1995. 1. (7-11.)
- Szabóné Horváth Mária: Fiökkönyvtár a közgyűjtemény és a szociális foglalkoztató határmezsgyéjén (p. 129-137.) In: A könyvtár szociális funkciója. /Tanulmánygyűjtemény/. [Szerk.]: Arnóth Károly – Vidra Szabó Ferenc. Bp. OSZK KMK, 1995. / B 10/
- Szarka Attila: Aszodi drogtapasztalatok (p. 158-171.) In: Drogmegelőzés az iskolában. [Szerk.]: Sipos Kornél. Bp. Magyar Testnevelési Egy. Továbbképző Közp., 1995.
- Szántó János: A magyarországi serdülőkorú németek nemzetiségi identitása = Új Ped. Szle. 45. 1995. 6. (21-31.)
Országos felmérés
- Szántó R. Tibor: Margaret Mead, Derek Freeman, Szamoa és az igazság = M. Tud. 40. 1995. 10. (1245-1251.)
Mead és Freeman a szamoai fiatal lányok életét tanulmányozta különböző időpontokban. Az eredeti és az ellenőrző kutatás eltérő eredményei
- Szávai Ilona: Az alapképzés és a speciális tudás. Interjú Nemes Judittal = Család, Gyermek, Ifj. 4. 1995. 3-4.
A szociálismunkás-képzésről, valamint a szociálpedagógus képzésről mint speciális képzésfajtáról
- Szegő Szilvia – Molnár Péter: Modernizáció és humán erőforrás Magyarországon a második évezredfordulón. Társadalompolitikai kérdések és modernizáció = Társ. Szle 50. 1995. 10. (3-22.)
- Szekeres Melinda: Ifjúság a hetvenes években. Józsa Péter: Új jelenségek a magyar városi ifjúság értékrend-szerében és gondolkodásában című tanulmánya alapján (p. 88-90.) In: Józsa Péter Emlékkönyv. [Szerk.]: Nagy Katalin, S. Bp. BME Szociológia Tanszék, 1995.
- Szelesné Kupi Veronika: A gyermek jogai és az egészségnevelés. /Amit az egészségnevelőnek a gyermek jogairól tudnia kell./ 1-3 = Egészségnev. 36. 1995. 4., 5., 6. (140-143., 216-220., 260-266.)
A gyermekek jogait szabályozó törvényről, a gyermekek élethez, egészséghez, családban való neveléshez, szabadsághoz, oktatáshoz való jogairól, a gyermekek fizikai és lelki bántalmazás elleni védelméről
- Szelesné Kupi Veronika: Gyermekvédelem és egészségnevelés = Család, Gyermek, Ifj. 4. 1995. 5. (11-13.)
- Szentpéteri Judit – Rác József: Önszervező Csoport kialakulása az ÁNTSZ segítségével Budapest, XVIII. kerületében = Bp. Közéü. 27. 1995. 4. (394-395.)
- Székely G. Tibor: = Iskolakult. 5. 1995. 1-2. (88-89.)
ismertette: Települési gyermek- és ifjúsági önkormányzatok Magyarországon. – Települési gyermek- és ifjúsági önkormányzatok Franciaországban
- Székely Lajos /egészségügy/: Ifjúságunk dohányzási attitűdje és a megelőzés módszere = Bp. Közéü. 27. 1995. 3. (269-274.)
- Szidiropulosz Archimedesz – Vopaleczky György: A szakképzés és a fiatalok munkaerőpiaci helyzete (p. 7-50.) In: Szakképzés, munkaerőpiac és társadalmi közérzet. Empirikus kutatás a pályakezdő fővárosi fiatalok körében. Bp. Fővárosi Pedagógiai Intézet, 1995. / B 10/
- Szilágyi Erzsébet: Mozi, filmklub, televízió és videó. /A filmklubtagok filmnézésének, filmműveltségének jellegzetességei. – Cinema, films clubs, television, and video. Characteristics and taste of film club members. The establishment and function of film clubs and film culture in Hungary (p. 303-338.) In: „Társadalmi idő – szabadidő.” A szabadidő új problémái a mai társadalmakban. [Szerk.]: Tibori Tímea. Bp. Magyar Szabadidő Társaság, 1995. /
- Szilágyi Mária – Kátainé Kovács Éva – Szemenyei Bálintné – Kiss György Rita: Nemi felvilágosítási tapasztalataink tizenévesek vizsgálatával = Egészségnev. 36. 1995. 2. (42-47.)
- Szilvási László: A kriminológiai gondolkodás fejlődése (p. 159-209.) In: Szöveggyűjtemény szociálpedagógia szakos hallgatók részére. [Szerk.]: Orbán István. Eger, EKTIF Nyomda 4. köt., 1995.
- Szirányi Péter – Tóth Tiborné: Hátrányos helyzetű fiatalok középfokú képzése = Új Ped. Szle. 45. 1995. 9. (82-93.)
- Szöllősi Gábor /jogász, szociálpolitikus/: Európai elemek a gyermekek szociális ellátásában és védelmében. /Tallózás az Európa Tancás dokumentumaiban/ = M. Jog 42. 1995. 8. (486-490.)

- ☞ Szöllösi Gábor /jogász, szociálpolitikus/: A gyámhatóságok szociális segítő tevékenységének empirikus vizsgálata = Esély 7. 1995. 2. (101-123.)
- ☞ Szűcs Zoltán: Az élettársi kapcsolatban élő fiatalok demográfiai jellemzői és lakásviszonyai (p. 179-198.) In: Az ifjúság életkörülményei. Tanulmányok. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH, 1995.
- ☞ Tombor András: Az [ezerkilencszázharminckettes] 1932-es kommunista szervezkedés az Eötvös Collegiumban = Valóság 38. 1995. 9. (74-82.)
- ☞ Tóth Olga: Political-moral attitudes amongst young people in post-communist Hungary. [A fiatal népesség politikai-morális attitűdjei a poszt-kommunista Magyarországon] (p. 189-194.) In: Growing up in Europe. [Szerk.]: Chisholm, Lynne – Bücher, Peter – Krüger, Heinz-Hermann – Bois-Reymond, Manuela. Berlin – New York. de Gruyter, 1995. A tanulmány bemutatja 14-18 éves korosztály legfontosabb szociológiai-demográfiai jellemzőit és megvizsgálja a fiatalok fogékonyságát a szélsőséges politikai eszmék iránt
- ☞ Triseliotis, John: Nevelőszülői program beindítása Romániában. Előttörténet, lehetőségek és korlátok. [Ford.]: Herczog Mária = Család, Gyermekek, Ifj. 4. 1995. 6. (12-18.)
- ☞ Turner, Patricia J. – Gervai Judit: A multidimensional study of gender-typing in preschool children and their parents: Personality, attitudes, preferences, behavior and cultural differences. /A személyiség, az attitűd, a preferenciák, a magatartás és a kulturális különbségek többdimenziós vizsgálata a nemekhez fűződő tipológiában kisgyermek és szülei körében/ = Developm.Psychol. 31. 1995. 4. (759-772.) Összehasonlító vizsgálat Magyarországon és Angliában.
- ☞ Udvarhelyi Ferencné: A testnevelés, a sport, a testnevelő tanár szerepe, lehetőségei az egészségvédelemben, a szenvedélybetegségek megelőzésében (p. 92-124.) In: Drogmegelőzés az iskolában. [Szerk.]: Sipos Kornél. Bp. Magyar Testnevelési Egy. Továbbképző Közp., 1995. / B 10/
- ☞ Újvári Gábor: Egyetemi ifjúság a „neobarokk társadalomban”. /Bajtársi szövetségek, egyetemi és főiskolai egyesületek a két világháború közötti Magyarországon/ (p. 453-459.) In: Hatalom és társadalom a XX. századi magyar történelemben. [Szerk.]: Valuch Tibor – Juhász György – Völgyesi Zoltán. Bp. Osiris – 1956-os Intézet, 1995. / B 10/ A Horthy-korszakban
- ☞ Ürmös Andor – Elekes Zsolt: Megelőző, egészségnevelő munkánk tapasztalatai egy ifjúsági rendezvényen. „Diáksziget” 1993-94 = Egészségnev. 36. 1995. 2. (65-67.)
- ☞ Vander Ven, Karen: A családokkal dolgozó gyermekjóléti szakemberek újfajta szerepei egy modell tükrében. [Ford.]: Körösvölgyi Zoltán (p. 90-103.) In: Tanulmányok a gyermekjólét köréből, Esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola – Hajdúböszörményi Óvónőképző Főiskola 5. köt. Gyerekek – szülők – szakemberek. Szöveggyűjtemény szociális képzésben részt vevő hallgatóknak és gyakorló szakembereknek. [Szerk.]: Budai István. Esztergom, 1995.
- ☞ Varga Gyula, H.: Létezik-e ifjúsági nyelv? (p. 179-188.) In: Anyanyelvi nevelés – embernevelés. Országos anyanyelv-oktatási napok Eger 1994. július 4-7. [Szerk.]: Szende Aladár. Bp. M. Nyelvtud. Társ, 1995. / B 10/
- ☞ Varga Imre: Szociális gondoskodás az iskolát elhagyó fiatalok esetében = Szociális Munka 7. 1995. 2. (125-129.)
- ☞ Varga Júlia /közgazdász/: Az oktatás megtérülési rátái Magyarországon = Közgazd. Szle 42. 1995. 6. (595-605.)
- ☞ Vargáné Fónagy Erzsébet: A középfokú beiskolázás tapasztalatai a fővárosban = Új Ped. Szle. 45. 1995. 2. (109-111.)
- ☞ Veress Katalin: Az egészségfejlesztés mottójául = Egészségnev. 36. 1995. 2. (74-76.) hozzászólása: Piko Bettina: Quo vadis egészségfejlesztés? Az orvos és a pedagógus példamutató magatartásának fontosságáról
- ☞ Végh Katalin: Enyhe értelmi fogyatékos gyermekek a fővárosi gyermekvédelem rendszerében (p. 40-67.) In: Kötet az egészségkárosultakról. [Szerk.]: Lévai Katalin. Bp. NEOTIPP BT ny., 1995.

- ☞ Vingender István: Alkoholfogyasztás és kábítószerrel szembeni szociális készenlét egyetemi hallgatók körében (p. 311-361.) In: Drogmegelőzés az iskolában. [Szerk.]: Sipos Kornél. Bp. Magyar Testnevelési Egy. Továbbképző Közp., 1995. Empirikus adatfelvétel a Magyar Testnevelési Egyetemen
- ☞ Virág György: Áldozat-segítés Angliában = Család, Gyermekek, Ifj. 4. 1995. 1. (17-20.) A szexuális erőszak áldozatainak segítésére létrehozott safe ways program, valamint az ezzel a problémával foglalkozó rendőri csoportok tevékenysége
- ☞ Volentics Anna: A bűnmegelőzés lehetséges pedagógiai eszközei (p. 341-346.) In: Alkotmányos büntetőpolitika, bűnmegelőzés a család évében. Az I. Országos Kriminológiai Vándorgyűlés anyaga. Szolnok, 1994. szeptember 29-október 1. [Szerk.]: Lévai Miklós. Bp. – Szolnok. Magyar Kriminológiai Társaság – MKT Tiszántúli Regionális Szervezete – Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Rendőr-főkapitányság, 1995.
- ☞ Vopaleczky György: A kutatás tanulságai (p. 141-154.) In: Szakképzés, munkaerőpiac és társadalmi közérzet. Empirikus kutatás a pályakezdő fővárosi fiatalok körében. Bp. Fővárosi Pedagógiai Intézet, 1995.
- ☞ Wágner Ferenc: A drogfogyasztó magatartás kialakulásának személyiségfüggő tényezői = Testnev. és Sporttud. 26. 1995. 1. (3-19.)
- ☞ Wágner Ferenc: Drogvizsgálatok serdülőkorú fiatalok körében = Testnev. és Sporttud. 26. 1995. 3. (15-25.)
- ☞ Wágner Ferenc: A kábítószer elterjedésének vizsgálata Tolna megyében = Szenvedélybetegségek 3. 1995. 5. (353-356.) A vizsgálatot egy szekszárdi középiskola 14-19 év közötti diákjaival végezték
- ☞ Wágner Ferenc: A szociális háttér és az agresszivitás összefüggésének vizsgálata fiatal ökolívivóknál = Testnev. és Sporttud. 26. 1995. 2. (3-8.)
- ☞ Wolff, Sula: A társadalmi környezet preventív hatásai. [Ford.]: Mikecz Róza (p. 60-89.) In: Tanulmányok a gyermekjólét köréből, Esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola – Hajdúböszörményi Óvónőképző Főiskola 5. köt. Gyerekek – szülők – szakemberek. Szöveggyűjtemény szociális képzésben részt vevő hallgatóknak és gyakorló szakembereknek. [Szerk.]: Budai István. Esztergom, 1995. Hogyan járulhatnak hozzá a társadalom különböző intézményei a gyermekkori pszichés és szociális problémák kezeléséhez
- ☞ Zelenák József: Kortárssegítő-kortárs csoport = Iskolakult. 5. 1995. 13-14. (145-147.) Kortárs utcai szociális gondozók devianciamegelőző tevékenységéről
- ☞ Zsidi Zoltán: Miért tette? Magatartászavaros fiatal a családban, az iskolában, a munkahelyen, az utcán a galeriban. Nagykanizsa, Szerző kiad., 1995. 182 p.
- ☞ Zsigmond Anna: Az elitképzés és a tömegoktatás dilemmái az Egyesült Államokban 1995 derekán = Új Ped. Szle. 45. 1995. 11. (68-75.) Az USA oktatáspolitikájáról, a középiskolai standard tananyag bevezetéséről, a hátrányos helyzetű tanulók felsőoktatási intézménybe való felvételéről
- ☞ Zsolt Péter: A divat és jelentősége az elmúlt ötven év magyar társadalmában = Elméleti szociol. 1. 1995. 1. (40-44.) Kiss Zsolt Péter 1995-től – Zsolt Péter név alatt publikál
- ☞ Sportszociológia szöveggyűjtemény. [Szerk.]: Papp Gábor /sportszociológus/ – Vass Miklós – Soós István. [Előszó]: Vass Miklós. [Közread. a] JPTE Közgazdtud. Kar. Pécs, JPTE Tudományegyet. ny., 1995. 2. köt. 310 p. Bibliogr. tanulmányonként
- ☞ Szöveggyűjtemény szociálpedagógia szakos hallgatók részére. [Szerk.]: Orbán István. [Közread. a] EKTFF. Eger, EKTFF Nyomda 4. köt., 1995. 252 p.
- ☞ A Diákjogi Charta = Új Ped. Szle. 1995. 4. (93-106.)
- ☞ Drogmegelőzés az iskolában. [Szerk.]: Sipos Kornél. Bp., Magyar Testnevelési Egy. Továbbképző Közp., 1995. 387.[3] p. ismertetése: Molnár László /gyermekvédelem/: Drogmegelőzés az iskolában

- ☞ Gyermekvilág a régi magyar falun. I-II. Szolnok, Damjanich János Múzeum soksz. 2. köt. Az [ezerkilencszázkilencvenhárom] 1993. október 15-16-án Jászberényben és Szolnokon rendezett konferencia előadásai. [Szerk.]: Bereczki Ibolya, T., 1995. 349-795 p. /A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Múz. Közl., 50./
- ☞ Fialatok – fiataloknak az AIDSról – az AIDS ellen. PEP/MA. [Szerk.]: Forrai Judit. [Ford.]: Forrai Györgyné. Bp., Aranyhíd KFT, 1995. 88 p. PEP/MA: Peer Edukációs Program Magyarországon. Az AIDS megelőzéséről, a nők elleni erőszakról, a drogfogasztásról, az ezek köré szerveződött alapítványokról, egyesületekről, egészségügyi és ifjúsági intézményekről
- ☞ Growing up in Europe. [Európában felnőni.] [Szerk.]: Chisholm, Lynne – Bücher, Peter – Krüger, Heinz-Hermann – Bois-Reymond, Manuela. Berlin – New York, de Gruyter, 1995. 314 p. Bibliogr. p. 289-309 /Intern. Stud. on childhood and adolescence, 2./
- ☞ Az ifjúság életkörülményei. Tanulmányok. [Szerk.]: Falussy Béla. [Előszó]: Falussy Béla. [Közread. a] KSH Társadalomstat. Főoszt. Bp., KSH, 1995. 198 p. /Ifjúság és társadalom. Ifjúságstat. közlem./
- ☞ Ifjúság és egyház = Távlatok 5. 1995. 5. 565-623. részei Kovács Péter: Katolikus kisközösségek a nyolcvanas években; Baranyi Károly: A fiatalok hitre nevelése; Arató László: Krisztusibb ember, magyarabb magyar! Újraéledt a Magyar Cserkészszövetség
- ☞ Az ifjúságvédelem helyzetéről, a fiatalkori bűnözés és a bűnözővé válás megelőzésének a lehetőségeiről = Belü. Szle 33. 1995. 3. (44-64.) Belügyi Szemle című folyóirat szerkesztősége által szervezet konzultáció
- ☞ Ifjúság. [Szerk.]: Gábor Kálmán = Educatio 4. 1995. 2. 191-366. részei Gábor Kálmán: Az ifjúságkutatás irányai a kilencvenes években; Kozma Tamás: Ifjúság és oktatás; Liskó Ilona: Akik a statisztikából kimaradnak; Bíró A. Zoltán: Generációs kapcsolatok székelyföldi lokális közösségekben; Mátyás Melinda: Narancsízű citrom vagy citromízű narancs?; Ladányi Andor: Egyetemi ifjúsági szervezetek a Horthy-korszakban. Vázlatos áttekintés, Történelmi lecke; Gábor Kálmán-Balog Iván: The impact of consumer culture on Eastern and Central European youth; Junghaus Ibolya-Szemerszki Mariann: Tanárok véleménye...; Narancsik Ágnes: Helyi társadalom és ifjúság; Béres Tibor: Pályakezdekők a munkaerőpiacon és azon kívül; Cavalli, Alessandro: Ifjúság és társadalom a mai Olaszországban Az idegennyelvű címek és kivonatok a következő számban jelennek meg
- ☞ Koncepció a gyermekvédelemről valamint a szociális- és gyámhivatalok törvényi szabályozásáról 1995. február = Család, Gyermek, Ifj. 4. 1995. 2. (3-14.)
- ☞ Kötet az egészségkárosultakról. [Szerk.]: Lévai Katalin. [Előszó]: Lévai Katalin. [Közread. a] Esély Közösségfejlt. Családsegítő Szolg. Bp., NEOTIPP BT ny., 1995. 128 p. /Esély füz., 3./
- ☞ Közélet. [Szerk.]: Papp György. [Közreműködő]: Bakonyi Péter – Wagner Margit – et al. Bp., Ezredforuló Alapítvány, 1995. 156 p. /Az ifjúság felfedezése/ A kötet interjúkat tartalmaz deviáns fiatalokkal. Wagner Margit fotóival
- ☞ Egy meg nem jelent folyóirat – A Jövő Embere = Thalassa 6. 1995. 1-2. (223-277.) A Jövő Embere, egy mentálhigiénés folyóirat, első és egyetlen számának kefelevonata L Szociálpszichológia. Interperszonális kapcsolatok. Szerep. Előítélet. Elidegenedés. Szociobiológia; G.2 Ifjúság, gyermekkor folyóiratok; A Jövő Embere /folyóirat/; mentálhigiéné; 1948; pszichológia; gyermekvédelem; politikai élet; pszichológusok; Mérei Ferenc; Bárczi Gusztáv
- ☞ Metodológiai eljárások és problémák egyetemi hallgatók terepmunka gyakorlatának szervezésében. [Összeáll.]: Bíró A. Zoltán = Antrop. Műhely 3. 1995. 1. (9-36.) A Regionális és Antropológiai Kutatások Központjának kétéves kutatási programjáról, melynek keretében romániai és magyar egyetemeken működtek együtt. Ua angolul: Experiments 1994-1995. 2. p. 154-173
- ☞ Serdülők egészségi állapota, egészségmagatartása. [Szerk.]: Aszmann Anna. Bp., Új Aranyhíd Kft., 1995. 211,[1] p. Bibliogr. tanulm.

- ☞ Szakképzés, munkaerőpiac és társadalmi közérzet. Empirikus kutatás a pályakezdő fővárosi fiatalok körében. Bp., Fővárosi Pedagógiai Intézet, 1995. 161,[2] p.
- ☞ Szociálpolitika, család, gyermek- és ifjúságvédelem. kötetei Orbán István: Szociálpolitika, család, gyermek- és ifjúságvédelem
- ☞ Szöveggyűjtemény szociálpedagógia szakos hallgatók részére. [Szerk.]: Orbán István. [Közread. a] EKTf. Eger, EKTf Nyomda kötetei 1. kötet Szöveggyűjtemény szociálpedagógia szakos hallgatók részére; 2. kötet Szöveggyűjtemény szociálpedagógia szakos hallgatók részére; 3. kötet Orbán István: Szociálpolitika, család, gyermek- és ifjúságvédelem; 4. kötet Szöveggyűjtemény szociálpedagógia szakos hallgatók részére; Szöveggyűjtemény és mintatár szociálpedagógia szakos hallgatók részére
- ☞ Tanulmányok az Eötvös József Collegium történetéről. [Közread.]: Kósa László = Valóság 38. 1995. 9. 53-82. részei Kovács Tímea-Szabó-Pál Tibor: Az Eötvös József Collegiumba felvett hallgatók vallási, földrajzi és társadalmi hovatartozása a két világháború között; Ablonczy Balázs-Bertényi Iván, ifj.: „Alkalmatlan. Nem ajánlom.” Az Eötvös Collegiumba fel nem vettek földrajzi és társadalmi származása a két világháború között; Tombor András: Az [ezerkilencszázharminckettes] 1932-es kommunista szervezkedés az Eötvös Collegiumban
- ☞ A tanulmányok a centenáriumba meghirdetett kollégiumtörténeti szemináriumon elhangzott előadások
- ☞ Tanulmányok a gyermekjólét köréből. , Esztergomi Vitéz János Tanítóképző Főiskola – Hajdúböszörményi Óvónőképző Főiskola 5. köt. Gyerekek – szülők – szakemberek. Szöveggyűjtemény szociális képzésben részt vevő hallgatóknak és gyakorló szakembereknek. [Szerk.]: Budai István. [Összeáll.]: Budai István. Esztergom, 1995. 177 p. Gyermekvilág a régi magyar falun. I-II. Szolnok, Damjanich János Múzeum soksz. kötetei Az [ezerkilencszázkilencvenhárom] 1993. október 15-16-án Jászberényben és Szolnokon rendezett konferencia előadásai
- ☞ Tehetség és képességek. [Szerk.]: Balogh László /pszichológus/ – Herskovits Mária – Tóth László. [Közread. a/z/] KLTE Pedag.-Pszichol. tanszék. Debrecen, 1995. 228 p.
- ☞ Történelmi lecke. [Összeáll.]: Liskó Ilona = Educatio 4. 1995. 2. (285-310.) Szakmunkástanulók véleménye a társadalomról és a politikáról 1974-ben és 1994-ben. /Interjúrészlet/
- ☞ Vesztések. Ifjúság az ezredfordulón. [Szerk.]: Gázso Ferenc – Stumpf István. [Előszó]: Gázso Ferenc – Stumpf István. [Közread. a] Ezredforuló Alapítvány. Bp., Hunga-print ny., 1995. 157 p.

1996

- ☞ Andelson, Edna – Fraiberg, Selma H.: Elhagyott anya, elhagyott gyermek. [Ford.]: Szilvási Léna (p. 151-176.) In: Gyermek – család – társadalom. Szociális munka gyermekes családoknál. Kézikönyv. [Szerk.]: Szilvási Léna. Bp. Hilscher Rezső Szocpol. Egyesület – ELTE Szoc. Int. Szociálpol. Tszék, 1996. / B 10/
- ☞ Andok Mónika: Katolikus ifjúsági sajtó: bravo? = Egyházfórum 11. 1996. 4. (59-64.)
- ☞ Andorka Rudolf: Gyermekek és fiatalok (p. 121-134.) In: Társadalmi páternosztter 1992-1995. Jelentés a Magyar Háztartás Panel 4. hullámának eredményeiről. [Szerk.]: Tóth István György /TÁRKI/ – Sik Endre. Bp. BKE Szociológia Tanszék – TÁRKI – KSH, 1996. / B 10/
- ☞ Bagó József: A pályakezdő munkanélküliek új támogatási rendszere = Munkaü. Szle 40. 1996. 6. (14-17.)

- Bagó József: Váltás a pályakezdekők támogatásában = Szakokt. 46. 1996. 6. (1-4.)
- Barcy Magdolna – Diósi Pál – Rudas János: Vélemények a másságról – előítéletek a fiatalok körében. Egy empirikus társadalomkutatás zárótanulmánya. [Közread. a] Bar Kochba Intézet. Bp., Animula Egyesület, 1996. 107 p.
- Barnes, Gill Gorell: A nem véletlen sérülések. (A gyakorlat, a kutatás s az elmélet összefüggéseinek illusztrálása egy eset példáján). [Ford.] Szentmiklósi Tamás (p. 131-150.) In: Gyermek – család – társadalom. Szociális munka gyermekes családoknál. Kézikönyv. [Szerk.]: Szilvási Léna. Bp. Hilscher Rezső Szocpol. Egyesület – ELTE Szoc. Int. Szociálpol. Tszék, 1996.
- Botte, Marie-France: Egy gyermek ára. Négy év a bangkoki gyermekprostitúció poklában. [Szerk.]: Szávai Ilona. [Közreműködő]: Mari, Jean-Paul. [Ford.]: Puskás Gyöngyi. Bp., Pont K., 1996. 172,[2] p. /Gyermekvédelmi kiskönyvtár/
- Cseke Péter: Keresztény erkölcs és kisebbségi ifjúságnevelés a két világháború közötti Erdélyben = Hitel 9. 1996. 12. (65-72.)
- Csillei Béla: Nagyvárosi kiútkeresés – halmozottan hátrányos helyzetű gyerekekkel = Szakképz. Szle 12. 1996. 2. (58-65.)
- Daly, Steven – Wice, Nathaniel: Alternatív kultúra, amit a kilencvenes évekről tudni érdemes. [Ford.]: Kovács Kristóf. Bp., Biográf, 1996. 220 p.
- Demény Enikő – Kozák Gyula – Orbán Mária: Tanulási láz Kolozsváron? Felmérés két egyetemet végzett diákok körében = Korunk. 3. foly. 7. 1996. 5. (34-43.)
- Dévai Judit, Sz.: Az interetnikus viszonyok tükröződése szlovákiai magyar fiatalok tudatában = Társ. Szle 51. 1996. 6. (61-71.)
- Diósi Pál: A töltésen innen, a városon túl. /Szociológiai célvizsgálat a Káposztásmegyertől lakótelepen élő fiatalok körében/ = Esély 8. 1996. 5. (51-77.)
A DIÓDATA Szociológiai Kutató és Tanácsadó Iroda szociológiai felvétele 1995. augusztus-szeptemberében Újpest Önkormányzata megbízásából
- Egedy Tamás: A város és az ifjúság – Budapest, Győr és Szarvas a fiatalok szemével = Tér és Társ. 10. 1996. 2-3. (43-54.)
- Elekes Zsuzsanna – Paksi Borbála: A magyarországi középiskolások alkohol- és drogfogyasztása. ESPAD. The European School Survey Project on Alcohol and Drugs 1995. Bp., Népjóléti Minisztérium, 1996. 126 p. ismertetése: Rácz József: A magyarországi középiskolások alkohol- és drogfogyasztása; Kelemen Gábor /pszichiáter/: A magyarországi középiskolások alkohol- és drogfogyasztása
Nemzetközi összehasonlító vizsgálat. Magyarországi eredmények bemutatása, módszertan, adatok
- Erős Ferenc – Fábíán Zoltán: Autoritarizmus és társadalmi tényezők a cigányellenesség magyarázatában (p. 51-68.) In: Ifjúságkutatás. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Bp. Educatio, 1996. Az ifjúság tekintélyelvűségéről
- Erős Ferenc – Fábíán Zoltán – Fleck Zoltán – Kovács A. – Kovács M.: Kutatási jelentés a Másképp Alapítvány multikulturális oktatási programjának hatásáról. [Közread. a/z/] MTA Pszichol. Int. – Soros Alapítvány. Gépirat Bp., 1996. 44 p.
- Farkas Péter /oktatókutatató/: A leszakadó rétegek oktatása = Educatio 5. 1996. 1. (50-59.)
- Fein, Edith – Maluccio, Anthony N.: A gyermekek végleges elhelyezésére törekvés elve – egy újabb kudarc?. [Ford.]: Szentmiklósi Tamás (p. 108-128.) In: Gyermek – család – társadalom. Szociális munka gyermekes családoknál. Kézikönyv. [Szerk.]: Szilvási Léna. Bp. Hilscher Rezső Szocpol. Egyesület – ELTE Szoc. Int. Szociálpol. Tszék, 1996.
- Fogarassy Miklós: Hagyomány és modernség a mai magyar gyermekirodalomban = Új Ped. Szle. 46. 1996. 3. (123-125.)
- Gagy József: Fiatalok és migráció. A máréfalvi fiatal korosztályok migrációs viselkedése (p. 89-103.) In: Elvándorlók? Vendégmunka és életforma a Székelyföldön. [Szerk.]: Bodó Julianna. Csíkszereda. Pro-Print Könyvkiadó, 1996.

- Gaszó Ferenc – Stumpf István: Nemzedéki orientációk a rendszerváltozásban (p. 545-570.) In: Magyarország politikai évkönyve 1995-ről. [Szerk.]: Kurtán Sándor – Sándor Péter – Vass László /politológus/. Bp. Demokrácia Kutatások Magyar Központja Alapítvány, 1996. / B 10/
- Gábor Kálmán: A fiatalság a társadalomban = Élet és Tud. 51. 1996. 40. (1251-1252.)
- Gábor Kálmán: Ifjúságkutatási tézisek (p. 5-11.) In: Ifjúságkutatás. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Bp. Educatio, 1996.
- Gábor Kálmán: Kelet-európai útravaló = Élet és Tud. 51. 1996. 42. (1324-1325.)
- Gábor Kálmán: Minták és értékek = Élet és Tud. 51. 1996. 44. (1384-1385.)
- Gábor Kálmán: Rendszerváltás – ifjúsági korszakváltás = Korunk. 3. foly. 7. 1996. 5. (5-26.)
- Gábor Kálmán: Társadalmi átalakulás – ifjúsági korszakváltás – ifjúsági kultúra (p. 70-115.) In: Közművelődési tanulmányok 1996. [Szerk.]: Szabó Károly /közművelődés/. Pécs. JPTE – M. Honvédség Humán Főcsoportfőnökség Kulturális Ig, 1996. / B 10/
- Gábor Kálmán: Társadalmi átalakulás és ifjúsági korszakváltás (p. 13-34.) In: Ifjúságkutatás. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Bp. Educatio, 1996. / B 10/
- Gedei Norbert: Ifjúság: szélen, jobbra = Pedag. Lapja 52. 1996. 8. (11.)
Az Oktatókutatató Intézet Ifjúságszociológiai Csoportjának vizsgálata a szélsőjobboldali fiatalokról
- Gerentsér Imre – Tóth Antal /politológus/: Az egyes tiltakozási fajták megítélése és a lakosság részvételi hajlandósága (p. 638-644.) In: Magyarország politikai évkönyve 1995-ről. [Szerk.]: Kurtán Sándor – Sándor Péter – Vass László /politológus/. Bp. Demokrácia Kutatások Magyar Központja Alapítvány, 1996.
- Giovannoni, Jeanne M.: A gyermek (p. 9-14.) In: Szociális munka az iskolában. Válogatás iskolai szociális munkások, gyermekjóléti szakemberek, szociális és pedagógusképzésben résztvevők számára. Főiskolai tankönyv. [Szerk.]: Budai István. Bp. Nemzeti Tankvk., 1996.
- Grynaeus András: Cserkészlet és az ifjúsági mozgalmak – ma = Távtalok 6. 1996. 3-4. (353-359.)
- Gyarmathy Éva: Tanulási zavarokkal küzdő tehetséges gyerekek azonosítása.
Doktori disszertáció. [Közread. a/z/] KLTE. Debrecen, 1996. 113 p.
- Halmesvirta, Annsi: Molnár Ferenc és az ifjúkor kultúrája. [Ford.]: Vajdovich Nóra = Iskolakult. 6. 1996. 1. (38-44.)
Az ifjúkor fogalma a századfordulón. Molnár Ferenc a hősiességről és a háborúról
- Harcza István: Az ifjúság életkörülményei. Gyermek a családban. – Családok közötti együttműködés. [Közread. a/] KSH Társadalomstat. Főoszt. Bp., KSH, 1996. 107 p. /Társstat. fűz., 17./
- Havas Péter: A környezeti nevelés és a jövőképek = Iskolakult. 6. 1996. 11. (58-70.)
Általános és középiskolai tanulók jövőképe
- Horváth Péter: Fogadj be! Engedj el! = Család, Gyermek, Ifj. 5. 1996. 3. (2-8.)
Hátrányos helyzetű gyermekek örökbefogadásáról.
- Jones, Gill – Wallace, Claire: Ifjúság, család, polgárrá válás. [Ford.]: Cseke Péter = Korunk. 3. foly. 7. 1996. 5. (91-97.)
Nagy-Britanniában
- Kadushin, Alfred: Gyermekjóléti szolgáltatások. [Ford.]: Nagy Nóra (p. 20-25.) In: Szociális munka az iskolában. Válogatás iskolai szociális munkások, gyermekjóléti szakemberek, szociális és pedagógusképzésben résztvevők számára. Főiskolai tankönyv. [Szerk.]: Budai István. Bp. Nemzeti Tankvk., 1996.
- Karikó Sándor: Konformizmus és ifjúság = Valóság 39. 1996. 1. (78-86.)
- Karsai Ágnes – Pikó Bettina: Az öngyógyítás, öngyógyszerezés előfordulása középiskolások körében = Gyógyszerészet 40. 1996. (253-256.)
- Kály-Kullai Károly: /Ki/útkereső, avagy „A drog letelepedett Magyarországon”. 1-7 = Szakokt. 46. 1996. 3.,4.,5.,6.,7.,8.,9. (22-24.,24-26.,21-23.,25-27.,20-22.,22-24.,21-23.)
A folytatást l. a folyóirat 1997. évi számaiban

- Kelemen Gábor /pszichiáter/: = Szenvedélybetegségek 4. 1996. 3. (240.) ismertettje: Elekes Zsuzsanna-Paksi Borbála: A magyarországi középiskolások alkohol- és drogfogyasztása. ESPAD. The European School Survey Project on Alcohol and Drugs 1995
- Kelemen Gábor /pszichiáter/: = Szenvedélybetegségek 4. 1996. 3. (239-240.)
- Kemény Vagyim – Kiss Károly: „Látható idegenek”. Afrikaiak egy magyar kollégiumban – kulturák találkozásai (p. 8-30.) In: Rövid etnoregionális elemzések. Etnikai, antropológiai, politológiai tanulmányok. [Szerk.]: Gergely András, A. Bp. MTA PTI Etnoregionális Kutközp., 1996. 1995 áprilisában a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem Ráday utcai kollégiumában végzett kutatás eredménye
- Kerezi Klára: A gyermek mint a családi erőszak áldozata (p. 56-77.) In: Gyermek – család – társadalom. Szociális munka gyermekes családoknál. Kézikönyv. [Szerk.]: Szilvási Léna. Bp. Hilscher Rezső Szocpol. Egyesület – ELTE Szoc. Int. Szociálpol. Tszék, 1996. / B 10/ Részlet a szerző A védtelen gyermek (Budapest, Közgazd. és Jogi Könyvk. 1995) c. könyvéből
- Kerezi Klára: Gyermek, család, társadalom (p. 25-55.) In: Gyermek – család – társadalom. Szociális munka gyermekes családoknál. Kézikönyv. [Szerk.]: Szilvási Léna. Bp. Hilscher Rezső Szocpol. Egyesület – ELTE Szoc. Int. Szociálpol. Tszék, 1996. / B 10/ Részlet a szerző A védtelen gyermek (Budapest, Közgazd. és Jogi Könyvk. 1995) c. könyvéből
- Kéri László: Meddőhányó = Mozgó Világ 22. 1996. 1. (82-85.) A tizenévesektől a harmincasokig terjedő kilátástalanságról
- Kiss Ádám Sándor: Értelmi fogyatékosok a középiskolások szemével = Iskolakult. 6. 1996. 1. (33-37.)
- Kisszéky Ödön: A fiatalkori toxikománia prevenciója = Szenvedélybetegségek 4. 1996. 5. (359-366.)
- Kovács András /szociológus/: Anti-Semitism and the young elite in Hungary. [Antiszemitizmus és a fiatal elit Magyarországon] = Sociol. Papers 5. 1996. 3. (1-74.)
- Kovács Éva – Vajda Júlia: A kettős kommunikáció mint csoportképző tényező. Családtörténetek a zsidó iskolákban (p. 114-128.) In: Azonosság és különbözőség. Tanulmányok az identitásról és az előítéléről. [Szerk.]: Erős Ferenc. Bp. Scientia Humana, 1996. A zsidó identitástudat elemzése a Wesselényi utcai Amerikai Alapítványi Iskola, valamint a Lauder Javne Közösségi Iskola tanulóinak között
- Kókai Nagy István: Mezőgazdasági speciális szakiskolát végzett fiatalok munkavállalási esélyei = Szociális Munka 8. 1996. 3. (172-181.) Értelmileg sérült fiatalok rehabilitációjának egyik lehetősége
- Kóré Veronika: „Ha én lennék a miniszter”. A II. osztályos középiskolások miniszterképe egy Vácon végzett vizsgálat tükrében = Új Ped. Szle. 46. 1996. 10. (106-117.) A Kulturális, és Közoktatási Minisztériumról alkotott vélemények
- Kósa Eszter: = Esély 8. 1996. 3. (118-123.) ismertettje: Kerezi Klára: A védtelen gyermek. Erőszak és elhanyagolás a családban
- Kövendi Dénes: Ifjúság és hivatás Karácsony Sándor szemével = Új Ped. Szle. 46. 1996. 6. (15-22.)
- Krassói Anikó: Periférián: keresztény munkásfiatalok = Egyházforum 11. 1996. 4. (45-54.)
- Kristó Nagy István: Hitler ifjai – Horthy leventéi = Ezredvég 6. 1996. 6. (59-65.)
- Ledingham, J. E. – Ledingham, C. A. – Richardson, J. E.: A médiában megjelenő erőszak hatása a gyerekekre. [Ford.]: Kricsfalvi Attila = Család, Gyermek, Ifj. 5. 1996. 2. (23-25.)
- Lévai Katalin: „Kellene egy olyan iskolát csinálni, ami az ő bőrükre szabott...” Beszélgetés Györik Edittel, a Belvárosi Tanoda vezetőjével (p. 124-136.) In: Szociális munka az iskolában. Válogatás iskolai szociális munkások, gyermekjóléti szakemberek, szociális és pedagógusképzésben résztvevők számára. Főiskolai tankönyv. [Szerk.]: Budai István. Bp. Nemzeti Tankvk., 1996. Megjelent még: Esély, 1993. 1. p. 88-97
- Lévai Miklós: A kábítószer-probléma és büntetőjogi kontrollja Magyarországon (p. 227-236.) In: A deviancia szociológiája. Szöveggyűjtemény. [Szerk.]: Gönczöl Katalin – Kerezi Klára. Bp. Hilscher Rezső Szocpol. Egyesület, 1996. Megjelent az Esély 1992. 1. számában. A lábjegyzetben a drog fogalmával

- Liskó Ilona: Ifjúsági csoportstílusok = Educatio 5. 1996. 2. (349-358.) A vizsgálatra A magyar fiatalok képe Finnországról c. kutatás keretében került sor
- Ludányi Ágnes: A gyermekvédelemben dolgozó pedagógusok mentálhigiénéje (p. 206-211.) In: Szöveggyűjtemény szociálpedagógia szakos hallgatók részére. [Szerk.]: Orbán István. Eger, EKTf Nyomda 5. köt. Szöveggyűjtemény és mintatár szociálpedagógia szakos hallgatók részére, 1996.
- Magyar Tivadar: Pályatervezés és pályamódosítás = Korunk. 3. foly. 7. 1996. 5. (27-33.) Kolozsvári egyetemisták körében
- Magyar Tivadar: A pályaválasztási tanácsadás funkciói = Korunk. 3. foly. 7. 1996. 5. (98-102.) A romániai magyar kisebbség körében
- Makai Éva: A háborús évek gyermekvédelmi-közösségi utópiái = Iskolakult. 6. 1996. 2. (94-104.) A második világháború előtt és után
- Maksay Klára: A szocializáció során kialakult képzési motívátatlanság és a munkanélküliség kapcsolata ifjúsági csoportokban (p. 320-323.) In: A világ feltétele – Bedingung der Welt. A kaposvári Erkölcsefilozófiai és -Nevelési Konferencia előadásai. [Szerk.]: Czirják József – Jávorszki András – Szabóné Gondos Pirokska. Kaposvár. CsVM TKF, 1996. / B 10/
- Maróti Egon: Aristoteles felfogása a fiatalkori versenysportról a források tükrében = Aetas 11. 1996. 4. (5-19.)
- Melinz, Gerhard – Zimmermann, Susan: Gyermek- és ifjúságvédelem Budapesten és Bécsben a dualizmus korában (p. 9-28.) In: Gyermekorsók és gyermekvédelem Budapesten a Monarchia idején. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Budapest Gyűjteményének kiállítása – Kinderschicksale und Kinderschutz in Budapest im Zeitalter der Monarchie. Ausstellung der Budapest-Sammlung der Stadtbibliothek Ervin Szabó, Budapest. [Szerk.]: Sándor Tibor /könyvtáros/ – Zimmermann, Susan. Bp. FSZKE, 1996. / B 10/
- Minuchin, Salvador: Gyermekgyilkosság – Maria Colwell. (Részlet a szerző Családi kaleidoszkóp című művéből). [Ford.]: Szentmiklósi Tamás (p. 177-196.) In: Gyermek – család – társadalom. Szociális munka gyermekes családoknál. Kézikönyv. [Szerk.]: Szilvási Léna. Bp. Hilscher Rezső Szocpol. Egyesület – ELTE Szoc. Int. Szociálpol. Tszék, 1996. / B 10/
- Molnár László /gyermekvédelem/: Egy hálózat fehér foltjai = Család, Gyermek, Ifj. 5. 1996. 1. (16-19.)
- Molnár Tamás /filozófus/: Ifjúság, társadalom és politika = Jel 8. 1996. 6. (166-167.)
- Móra Ferenc Sándor: Fiatal vállalkozók és ifjúsági kultúra (p. 89-95.) In: Ifjúságkutatás. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Bp. Educatio, 1996. / B 10/ Interjúkon alapuló vizsgálat fiatal szegedi vállalkozók életmódjáról, az ifjúsági kultúrához való kötődésükről
- Nagy Attila /olvasáskutató/: Magyarságtudat és olvasás középiskolások körében (p. 31-37.) In: Magyar Könyvtárosok III. szakmai találkozója. Budapest 1992. augusztus 16-18.. Válogatás a találkozó előadásaiból. [Szerk.]: Berke Barnabásné – Németh Mária /könyvtáros/. Bp. OSZK Ny., 1996.
- Narancsik Ágnes: Az alternatív kultúrától a fogyasztói iparig (p. 77-87.) In: Ifjúságkutatás. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Bp. Educatio, 1996. Egyetemi és főiskolai hallgatók életstílusa
- Narancsik Ágnes: Kulturális szakadékok = Élet és Tud. 51. 1996. 48. (1512-1513.)
- Narancsik Ágnes: Az új nemzedék ízlésvilága = Élet és Tud. 51. 1996. 46. (1448-1449.)
- Nickolai, Werner – Quensel, Stephen – Rieder, Hermann: Nyolc gyakorlati elv a nehezen nevelhető fiatalok pedagógiájához. [Ford.]: Grossmann Erika (p. 163-171.) In: Szociális munka az iskolában. Válogatás iskolai szociális munkások, gyermekjóléti szakemberek, szociális és pedagógusképzésben résztvevők számára. Főiskolai tankönyv. [Szerk.]: Budai István. Bp. Nemzeti Tankvk., 1996. Részlet a szerzők Élménypedagógia a peremcsoportok esetében (Budapest, Lambertus Kiadó, 1992) c. könyvéből
- Orbán István: Család-, gyermek- és ifjúságvédelem (p. 103-142.) In: Szöveggyűjtemény szociálpedagógia szakos hallgatók részére. [Szerk.]: Orbán István. Eger, EKTf Nyomda 5. köt. Szöveggyűjtemény és mintatár szociálpedagógia szakos hallgatók részére, 1996. Állami gondozottak gyámsága, pénz- és vagyonkezelésének jogi szabályozása

- ☐ Papp Ágnes: S.O.S. = Szakokt. 46. 1996. 2. (18-23.)
Többek között a Sziget Ifjúsági Segítő Szolgálat /Budapest/ munkájáról
- ☐ Parton, Nigel: A gyermekek jogairól szóló 1989. évi törvény: a konszenzus helyreállítása. (Részletek). [Ford.]: Szentmiklósi Tamás (p. 78-107.) In: Gyermek – család – társadalom. Szociális munka gyermekek családjainál. Kézikönyv. [Szerk.]: Szilvási Léna. Bp. Hilscher Rezső Szocpol. Egyesület – ELTE Szoc. Int. Szociálpol. Tszék, 1996. Az 1989. évi angol gyermekvédelmi törvényjavaslatról
- ☐ Paulik Edit – Pikó Bettina – Müller Anna – Pető Éva: Orvos- és gyógyszerészhallgatók dohonyzási szokásai = Egészségnev. 37. 1996. (56-59.)
- ☐ Pál Tamás: Diagnózis (p. 39-46.) In: Jelentés a gyerekek helyzetéről Magyarországon, 1994-1995. [Szerk.]: Trencsényi László – Papp György. Bp. Borsodi Ny., 1996. / B 10/
Az iskolai állampolgári nevelésről
- ☐ Pierce, Dean: Tudományos vizsgálat: a szakma felfedezése, helye a szociálpolitika rendszerében és tevékenységének színterei. [Ford.]: Hajdú Judit (p. 54-69.) In: A szociális munka elmélete és gyakorlata. Szöveggyűjtemény. Bp., Semmelweis Kiadó, 1996. 1. köt. Általános szociális munka. [Szerk.]: Hegyesi Gábor – Talyigás Katalin J.01 Szociálpolitika. Szociális gondozás;
- ☐ Pikó Bettina: Az értékelés funkciója a szociális munkában. Gyermekvédelem az Egyesült Államokban (p. 207-243.) In: Rejtőzködő jelen. Tanulmányok Ferge Zsuzsánának. [Szerk.]: Tausz Katalin – Várnai Györgyi. Bp. Hilscher Rezső Szocpol. Egyesület, 1996. Az amerikai gyermekvédelmi programok ismertetése
- ☐ Pikó Bettina – Barabás Katalin – Markos Judit: Health risk behaviour of a medical student population. Report on a pilot study. /Egészségi rizikóállalás orvostanhallgatók körében./ = Journ. of Roy. Soc. Health 116. 1996. 2. (97-100.)
- ☐ Pikó Bettina – Paulik Edit – Pető Éva – Müller Anna: A dohányzó magatartás társas befolyásoltsága. A mikro-környezet szerepe = Szenvedélybetegségek 4. 1996. 3. (191-195.)
SOTE hallgatók dohányzással kapcsolatos magatartását és attitűdjeit vizsgáló kutatás
- ☐ Puttmann, Andreas: A fiatalok értékítéletei. [Ford.]: Gál Ferenc = Communio 4. 1996. 2. (19-32.)
- ☐ Rác Zózsef: = Szenvedélybetegségek 4. 1996. 6. (473-475.)
ismertettje: Elekes Zsuzsanna-Paksi Borbála: A magyarországi középiskolások alkohol- és drogfogyasztása. ESPAD. The European School Survey Project on Alcohol and Drugs 1995
- ☐ Sarnyai Csaba Máté: A Magyar Katolikus Püspöki Kar és az ifjúság. 1964-1994 = Egyházfórum 11. 1996. 4. (30-38.)
- ☐ Schüttler Tamás: „Minden olyan ember szegény, aki nem tud jóllakni” – Beszélgetés a szegénységről = Új Ped. Szle. 46. 1996. 5. (94-102.)
Egy iskolai klub tagjainak véleménye
- ☐ Slavenburg, Jan H.: Pedagógiai innováció és a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók. [Ford.]: Kaan Ágnes. Rotterdam, 1996. 158 p.
- ☐ Szabó Ildikó /szociológus/ – Horváth Ágnes /politológus/: Magyarok Európában. Főiskolások nemzetudata egy empirikus vizsgálat tükrében = Iskolakult. 6. 1996. 11. (71-87.)
A lokális, a regionális és a nemzeti tudat
- ☐ Szabó Ildikó /szociológus/ – Örkény Antal: [Tizenégy-tizenöt] 14-15 éves fiatalok interkulturális világlátása (p. 161-235.) In: Többség – kisebbség. Tanulmányok a nemzeti tudat témaköréből. Bp. Osiris, 1996.
- ☐ Szántó János: Magyarországi serdülőkorú németek etnikai-nemzetiségi identitása (p. 257-282.) In: Magyarországtudomány, 1995-96. [Szerk.]: Diószegi László. Bp. Teleki László Alapítvány, 1996.
- ☐ Szávai Ilona: Tévé előtt – védtelenül = Család, Gyermek, Ifj. 5. 1996. 2. (26-29.)
A média gyermekekre gyakorolt negatív befolyása.
- ☐ Szilvási Léna: Az amerikai gyermekvédelem egy esettanulmány tükrében (Egy magyar szociális munkás tapasztalatai) (p. 197-244.) In: Gyermek – család – társadalom. Szociális munka gyermekek családjainál. Ké-

- zikönyv. [Szerk.]: Szilvási Léna. Bp. Hilscher Rezső Szocpol. Egyesület – ELTE Szoc. Int. Szociálpol. Tszék, 1996.
- ☐ Szilvási Léna: Változásban a gyermekvédelem. (Előszó) (p. 7-21.) In: Gyermek – család – társadalom. Szociális munka gyermekek családjainál. Kézikönyv. [Szerk.]: Szilvási Léna. Bp. Hilscher Rezső Szocpol. Egyesület – ELTE Szoc. Int. Szociálpol. Tszék, 1996. / B 10/
- ☐ Szöllösi Gábor /jogász, szociálpolitikus/: Az Európa Tanács ajánlásai a gyermekeknek nyújtott helyettesítő gondozásról = Család, Gyermek, Ifj. 5. 1996. 1. (12-15.)
- ☐ Szöllösi Gábor /jogász, szociálpolitikus/: A reform három sarkalatos pontja = Család, Gyermek, Ifj. 5. 1996. 1. (7-11.)
- ☐ Szűk Balázs: Az Apokalipszis 666-os nagy fenevadja = Iskolakult. 6. 1996. 1. (105-111.)
Interjú egy sátánista gimnazistával
- ☐ Takashi Okumura: Fűtő /ösztönző/ és hűtő /csillapító/ kultúrák. A társadalmi tudat átalakulása a mai Japánban (82-93.) In: Közép-Európa és Japán közös kihívása. Interdiszciplináris tudományos konferencia évtizedünk történelmi korszakváltásáról – Central Europe and Japan – a common challenge. Interdisciplinary conference on the 1990s as a historical turning point. [Szerk.]: Trencsényi Imre. Bp. Magyar Népfőiskolai Társaság – Bibó István Népfőiskolai Társaság, 1996.
A szerző szociológus. Kutatási területe az ifjúság, a társadalmi tudat és a kommunikáció. A tanulmány végén a konferencia résztvevőinek a témával kapcsolatos kérdései és a válaszok is megtalálhatók
- ☐ Takashi Okumura: A „warming-up” culture and a „cooling-out” culture. The transformation of social consciousness in contemporary Japan. [Fűtő /ösztönző/ és hűtő /csillapító/ kultúrák a mai Japánban] (82-93.) In: Közép-Európa és Japán közös kihívása. Interdiszciplináris tudományos konferencia évtizedünk történelmi korszakváltásáról – Central Europe and Japan – a common challenge. Interdisciplinary conference on the 1990s as a historical turning point. [Szerk.]: Trencsényi Imre. Bp. Magyar Népfőiskolai Társaság – Bibó István Népfőiskolai Társaság, 1996.
- ☐ Tarján Imre: A sor- és hivatásos állomány helyzetének vizsgálata. Adalékok a magyar katonaszociológia történetéhez = Új Honvéds. Szle 1996. 8. (110-114.)
- ☐ Tót Éva: A munkanélküli fiatalok életkörülményei = Educatio 5. 1996. 1. (175-178.)
- ☐ Tót Éva: Szakmát tanuló tizenévesek társadalomképe (p. 35-49.) In: Ifjúságkutatás. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Bp. Educatio, 1996. / B 10/
- ☐ Tóth Erika: Ifjúságvédelem és bűnmegelőzés = Szakokt. 46. 1996. 3. (6-9.)
- ☐ Tóth Etelka: A Kolping-modell. 1.-2. Tervezés és önállóság = Szakokt. 46. 1996. 1., 2. (10-12.; 1-4.)
A hátrányos helyzetű fiatalok felzárkóztatására alkalmazott Kolping-módszerről és az esztergomi Kolping Szakoktatási Intézet munkájáról
- ☐ Vajda Zsuzsanna: Az identitás külső és belső forrásai (p. 8-24.) In: Azonosság és különbözőség. Tanulmányok az identitásról és az előfeltételről. [Szerk.]: Erős Ferenc. Bp. Scientia Humana, 1996.
Középiscolások és egyetemisták önvallomásainak összehasonlító vizsgálata. /Frank Antal, 1928: Pataki, 1988/
- ☐ Van Vonderen, Marijke L. – Bekkers, Rudi – Hermanussen, Ria – Sikora Gizella – Tóth Árpád /munkaszociológus/: Gender and doubts about study in technology = Journ. of General Psychol. 1996. 1. (5-18.)
Holland-magyar mérnökhallgatók összehasonlító vizsgálata 1993-ban.
- ☐ Várfiné Komlósi Annamária – Vass Zoltán – Rózsa Sándor: A depresszióra való hajlam serdülőkorú felismerésének és módosításának lehetőségei. A mentálhigiénés prevenció munkája néhány elméleti és gyakorlati kérdése = M. Pszichol. Szle 52. 1996. 1-3. (101-124.)
- ☐ Veres Valér: Romániai magyar ifjúsági civil szféra = Korunk. 3. foly. 7. 1996. 5. (103-106.)
- ☐ Volentics Anna: Gyermekvédelem és reszocializáció. Bp., Nemzeti Tankvk., 1996. 280 p.
ismertetése: Deák Ferenc: Gyermekvédelem és reszocializáció

- ☐ Vörös Imre: Keresztény értékek képviselője az ifjúság körében = Jel 8. 1996. 7-8. (195-198.)
- ☐ Weeks, Jeffrey: A gyermekkor (p. 234-238.) In: A szex. Szociológia és társadalomtörténet. Szöveggyűjtemény. [Szerk.]: Tóth László /szociológus/. Bp., Új Mandátum Kvk. 1. köt., 1996.
- ☐ Wootsch Péter: Ifjúsági szervezetek Európában = Educatio 5. 1996. 4. (604-626.)
- ☐ [Agresszív bűncsemmények miatt elítéltek és veszélyeztetett kiskorúak statisztikai adatai.] (p. 147-150.) In: Az agresszió problémái korunkban. A Szociális Munka Alapítvány és a Magyar Pszichiátriai Társaság Középmagyarországi Tagozata közös rendezésében, 1995. május 10-11-12-én, Ábrahámhegyen volt tudományos ülés összefoglalt anyaga. [Szerk.]: Kappéter István. Bp. SZMA, 1996.
- ☐ Az AIDS egészségügyi, prevenció, kulturális és társadalomtudományi megközelítése. Szöveggyűjtemény. [Szerk.]: Szilágyi Erzsébet. [Vál.]: Szilágyi Erzsébet. [Közread. a/z/] NEVI Szexuális felvilágosító és AIDS megelőzési Csoport – Bárczi Gusztáv Gyógypedag. Tanárk. Főisk. Ált. Szociálismunkás-képző tszék. Bp., 1996. 211 p.
- ☐ Civil szervezetek a gyermekes családok támogatására (p. 337-350.) In: Gyermek – család – társadalom. Szociális munka gyermekes családoknál. Kézikönyv. [Szerk.]: Szilvási Léna. Bp. Hilscher Rezső Szocpol. Egyesület – ELTE Szoc. Int. Szociálpol. Tszék, 1996. / B 10/
Civil szervezetek neve, címe, főbb tevékenységi köre
- ☐ Diákjogi Charta (p. 47-[60].) In: Jelentés a gyerekek helyzetéről Magyarországon, 1994-1995. [Szerk.]: Trencsényi László – Papp György. Bp. Borsodi Ny., 1996. / B 10/
A diákjogok tételes közreadása
- ☐ Egyezmény a gyermek jogairól (p. 297-323.) In: Gyermek – család – társadalom. Szociális munka gyermekes családoknál. Kézikönyv. [Szerk.]: Szilvási Léna. Bp. Hilscher Rezső Szocpol. Egyesület – ELTE Szoc. Int. Szociálpol. Tszék, 1996. / B 10/
Az 1989-es ENSZ egyezmény szövege
- ☐ Előnyt a jövőnek! A Gyermek és Ifjúsági Tárgyaló Küldöttség tárgyalási javaslata a Kormánynak (p. 25-37.) In: Jelentés a gyerekek helyzetéről Magyarországon, 1994-1995. [Szerk.]: Trencsényi László – Papp György. Bp. Borsodi Ny., 1996. / B 10/
- ☐ Előterjesztés a kormány részére a gyermekek védelméről szóló törvénytervezetről (p. 324-330.) In: Gyermek – család – társadalom. Szociális munka gyermekes családoknál. Kézikönyv. [Szerk.]: Szilvási Léna. Bp. Hilscher Rezső Szocpol. Egyesület – ELTE Szoc. Int. Szociálpol. Tszék, 1996. A Népjóléti Minisztérium 1995. évi előterjesztése
- ☐ Gyermek – család – társadalom. Szociális munka gyermekes családoknál. Kézikönyv. [Szerk.]: Szilvási Léna. Bp., Hilscher Rezső Szocpol. Egyesület – ELTE Szoc. Int. Szociálpol. Tszék, 1996. 350 p. /A szociális szakképzés kv/ ismertetése: Deák Ferenc: Gyermek – család – társadalom Kozma Judit: Gyermek – család – társadalom
- ☐ A Gyermekérdekek Magyarországi Fórumának állásfoglalása a Magyar Köztársaság Kormánya 1994-1998. évekre szóló programjának gyermek- és ifjúsági ügyekkel kapcsolatos egyes tételeiről (p. 23-24.) In: Jelentés a gyerekek helyzetéről Magyarországon, 1994-1995. [Szerk.]: Trencsényi László – Papp György. Bp. Borsodi Ny., 1996.
- ☐ A gyermekek fizikai állapotának kritikus mutatói. Veszprém, 1996.
- ☐ Gyermeksorsok és gyermekvédelem Budapesten a Monarchia idején. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Budapest Gyűjteményének kiállítása – Kinderschicksale und Kinderschutz in Budapest im Zeitalter der Monarchie. Ausstellung der Budapest-Sammlung der Stadtbibliothek Ervin Szabó, Budapest. [Szerk.]: Sándor Tibor /könyvtáros/ – Zimmermann, Susan. [Ford.]: Glavina Zsuzsa – Sántha Tiborné. Bp., FSZEK, 1996. 79,[1] p. Kiállítási katalógus
- ☐ Ifjúsági korszakváltás = Élet és Tud. 51. 1996. részai
Gábor Kálmán: A fiatalság a társadalomban; Gábor Kálmán: Kelet-európai útravaló; Gábor Kálmán: Min-

- ták és értékek; Narancsik Ágnes: Az új nemzedék izlésvilága; Narancsik Ágnes: Kulturális szakadékok A cikksorozat a folyóirat 1996. 40.,42.,44.,46.,48. számában jelent meg
- ☐ Ifjúságkutatás. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Bp., Educatio, 1996. 100 p., Bibliogr. tanulm. /Educatio füz., 2./
- ☐ Jelentés a gyerekek helyzetéről Magyarországon, 1994-1995. [Szerk.]: Trencsényi László – Papp György. [Közread. a] Gyermekérdekek Magyarországi Fóruma. Bp., Borsodi Ny., 1996. 59,[1] p. /Jelentés a gyerekek helyzetéről Magyarországon, 1994-1995./
- ☐ Kapcsolódások. [Szerk.]: Maksay Klára – Tolnai Mária. Kaposvár, CsVM TKF, 1996. 145 p. Ifjúságpolitika. Ifjúsági szervezetek.
- ☐ A magyar gyermekvédelem rendszerét ábrázoló sémák (p. 331-336.) In: Gyermek – család – társadalom. Szociális munka gyermekes családoknál. Kézikönyv. [Szerk.]: Szilvási Léna. Bp. Hilscher Rezső Szocpol. Egyesület – ELTE Szoc. Int. Szociálpol. Tszék, 1996.
- ☐ Neveléslektani szöveggyűjtemény. Tanulmányok pedagógiai, szociálpszichológiai, vezetés- és kommunikációelméleti megközelítésben a tanár-diák viszonyról, a tanári magatartásról és a nevelési stílusról.
- ☐ Pályamódosítás és ifjúsági korszakváltás = Korunk. 3. foly. 7. 1996. 5. 5-58.,91-106. részai
Gábor Kálmán: Rendszerváltás – ifjúsági korszakváltás; Magyarai Tivadar: Pályatévésztés és pályamódosítás; Demény Enikő-Kozák Gyula-Orbán Mária: Tanulási láz Kolozsváron? Felmérés két egyetemet végzett diákok körében; Vargha Jenő László: A munkanélküliség pszichikai hullámgörbéje; Gagy József: Diplomás munkanélküliek; Jones, Gill-Wallace, Claire: Ifjúság, család, polgárrá válás; Magyarai Tivadar: A pályaválasztási tanácsadás funkciói; Veres Valér: Romániai magyar ifjúsági civil szféra
- ☐ A pedagógus. [Összeáll.]: Kósáné Ormai Vera. [Ford.]: Kulcsár Valéria - Ligetiné Kiss Mária – Vereczkey Györgyné. [Közread. a/z/] ELTE. 5. kiad. Bp., Tankvk., 1996. 524 p. Bibliogr. p. [519]-524.
- ☐ Pszichopedagógia. Gyermekvédelem – jogi alapismeretek. Jogszabálygyűjtemény. [Szerk.]: Szőke Sándor. Bp., Bárczi Gusztáv Gyógypedag. Tanárk. Főisk., 1996. 244,[4] p.
- ☐ Szociális munka az iskolában. Válogatás iskolai szociális munkások, gyermekjóléti szakemberek, szociális és pedagógusképzésben résztvevők számára. Főiskolai tankönyv. [Szerk.]: Budai István. Bp., Nemzeti Tankvk., 1996. 196 p. Bibliogr. a jegyz. ismertetése: Deák Ferenc: Szociális munka az iskolában
- ☐ Szöveggyűjtemény szociálpedagógia szakos hallgatók részére. [Szerk.]: Orbán István. [Közread. a] EKTF. Eger, EKTF Nyomda 5. köt. Szöveggyűjtemény és mintatár szociálpedagógia szakos hallgatók részére. , 1996. 292 p.

1997

- ☐ Albert Fruzsina – Dávid Bea: Magyarországon tanuló külföldi diákok kapcsolathálózati jellemzői (p. 7-21.) In: Colloquium. Tanulmányok az első szociológiai Ph.D. évfolyam munkáiból. Bp. BKE Szociológia és Szociálpolitika Tansz., 1997.
- ☐ Bagó József: A fiatalok foglalkoztatásának helyzete, munkanélküliségük csökkentésének lehetőségei = Esély 9. 1997. 1. (18-29.)
- ☐ Bajmóczy Péter – Csíkos Csaba: Európai országok népszerűsége egyetemi hallgatók körében = Iskolakult. 7. 1997. 6-7. (71-77.)
- ☐ Bajor Zoltánné: Gyermekvédelmi problémák egy ifjúsági regényben = Iskolakult. 7. 1997. 11. (118-122.) Vidor Miklós: Szökőár (Bp. Szépirodalmi Könyvkiadó, 1954) c. regénye kapcsán
- ☐ Balogh Ernő: Ellopott nemzedékek = Kritika 35. 1997. 12. (12-13.)
1910 és 1970 között Ausztráliában a fehér többség tömeges méretekben szakított el bennszülött gyermekeket a családjuktól. A szerző ennek okait, hatását és a jelenlegi helyzetet elemzi

- ☞ Bácskai Erika – Gerevich József: Ifjúság és drogfogyasztás. [Közread. a] Drogmegelőzési Módszertani Központ és Ambulancia. Bp., Animula, 1997. 104 p., Bibliogr. p. 99-104
ismertetése: Csorba József: Ifjúság és drogfogyasztás Csorba József: Ifjúság és drogfogyasztás
- ☞ Bálint Éva, V.: A társadalom bennünk van = M. Hírlap. Ahogy Tetszik mell. 1997. nov. 29. (13.)
A szocializáció színtereiről
- ☞ Bánfalvy Csaba: Középiszkolások elhelyezkedési tervei és azok realitása képzettségük figyelembevételével = Szakképz. Szle 13. 1997. 2. (51-61.)
- ☞ Bánfalvy Csaba: A munkanélküliség új tendenciái Magyarországon és a pályakezdő munkanélküliek (p. 35-47.) In: Munkanélküli fiatalok és pályakezdők képzése. [Szerk.]: Bánfalvy Csaba – Podrány Sarolta. Bp. Német Népfőisk. Szövets. Nemzetk. Együttműk. Int., 1997. / B 10/
- ☞ Bányai Emőke: Gyermekjóléti szociális munka Skóciában = Család, Gyermek, Ifj. 6. 1997. 6. (32-37.)
- ☞ Bárdossy Ildikó: Esély és iskola(rendszer): nemzetközi tapasztalatok = Iskolakult. 7. 1997. 9. (40-46.)
Hátrányos helyzetű fiatalok esélyteremtése az oktatásban és a munkaerőpiacon
- ☞ Benke József: Idegenek nálunk (p. 19-26.) In: Másság – idegenség – elmozdulás. (Válogatott tanulmányok.) Léthelyzetek az otthonosság és a sehollét között. [Szerk.]: Gergely András, A. Bp. MTA Politikai Tud. Int., 1997. A Magyarországon tanuló külföldi diákok helyzete
- ☞ Bihari Zoltán – Valachi László – Szabó András /ifjúságvédelem/: A mai fiatalok hétköznapi boldogsága – és ahogyan szert tesznek rá. /Részlet egy felmérésből/ = Család, Gyermek, Ifj. 6. 1997. 1. (1-6.)
Felmérés a boldogság megítéléséről, a fiatalok értékrendjéről, közérzetéről
- ☞ Bíró Endre: Diákjogok Magyarországon = Társ. Szle 52. 1997. 5. (63-67.)
- ☞ Bonifert Mária: Atomizálódó ifjúság = C. E. T. 5. 1997. 3. (26-35.)
- ☞ Boreczky Ágnes: A gyermekkor változó színterei (p. 161-240.) In: Németh András – Boreczky Ágnes: Nevelés, gyermek, iskola. – A gyermekkor változó színterei. Neveléstudományi és nevelésszociológiai bevezetés. Bp. Eötvös József Könyvkiadó, 1997.
- ☞ Bossányi Katalin: Felbomlott a nemzedékek közötti szolidaritás. Beszélgetés Stumpf Istvánnal = Kritika 35. 1997. 9. (26-29.)
- ☞ Bólyai János: A rendőrség ifjúsági bűnmegelőző tevékenysége Írországon = Belü. Szle 35. 1997. 10. (77-82.)
- ☞ Bukodi Erzsébet: Társadalmi mobilitás, tagozódás (p. 250-261.) In: A gyermekek és az ifjúság helyzete. Tanulmányok. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH Népeségtudományi Kutató Int., 1997. / Elsősorban a fiatal korosztályokban
- ☞ Bullain Nilda: „A rendőrségnél még a csodára várunk”. Interjú a Női és Gyermekjogi Jogvédő Program iró-davezetőjével = Nőszemély 7. 1997. 2. (12-13.)
- ☞ Collingro, Cornelia – Collingro, Peter: A hátrányos helyzetű fiatalok szakképzése Németországban. [Ford.]: Farkas Péter /oktatáskutató/ = Educatio 6. 1997. 1. (74-85.)
- ☞ Conte, John R.: A gyermekkel szembeni szexuális erőszak. [Ford.]: Margitta Nóra (p. .) In: Gyermekbántalmazás. Tanulmánygyűjtemény. [Szerk.]: Lakner Zoltán – Tordainé Vida Katalin – Tordai Vilmos. Esztergom, Kalandart Kiadó, 1997. 1. köt.
- ☞ Cornelius, Deborah S.: Women in the Hungarian populist youth movement: the Szeged Youth. [Nők a magyar ifjúsági népi mozgalomban: a Szegedi Fiatalok] = Nationalities Papers 25. 1997. 1. (123-145.)
- ☞ Csabai Márta – Erős Ferenc – László János: Az egészséggel kapcsolatos viselkedés, vélekedések és az észlelt kontroll = INFO-Társstud. 11. 1997. 40. (59-64.)
- ☞ Csendes Éva: Életvezetési ismeretek és készségek. A 10-14 éves korosztály nevelőinek tanári kézikönyve. Bp., Calibra, 1997. 152./52/ p.
- ☞ Csendes László: Az ifjúkori bűnözés helyzete = Belü. Szle 35. 1997. 10. (27-31.)

- ☞ Csepeli György – Neményi Mária: Kultúra és fejlődés az UNESCO-világbizottság jelentésének tükrében = Kritika 35. 1997. 3. (26-29.)
Cselekvési tervek a hazai kulturális szükségletek kielégítésére
- ☞ Csillag Béla: Iskolai tanulók tevékenységének összehasonlító vizsgálata (p. 61-64.) In: A magyar ifjúság szomatikus állapota. Tanulmányok. [Szerk.]: Csillag Béla. Eger. EKE, 1997. / B 10/
Magyar és olasz diákok szabadidős tevékenységei
- ☞ Csizmadia Károlyné – Kapitány Gabriella: Iskolai végzettség, oktatás (p. 63-76.) In: A gyermekek és az ifjúság helyzete. Tanulmányok. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH Népeségtudományi Kutató Int., 1997. / B 10/
- ☞ Czike Klára: Gyermekvárosok – ma. I-III = Háló 3. 1997. 2.,6.,7-8. (4-6.,6-11.,20-24.)
- ☞ Czike Klára: Gyermekvárosok = Educatio 6. 1997. 1. (37-47.)
- ☞ Deák Ferenc: = Új Ped. Szle. 47. 1997. 9. (124-126.)
ismertetette: Volentics Anna: Gyermekvédelem és reszocializáció
- ☞ Demetrovics Zsolt: A család és a drog. A terhesség, a szülés és a család jellemzőinek hatása a fiatalkori drogfogyasztásra = Család, Gyermek, Ifj. 6. 1997. 1. (7-11.)
A terhesség és a szülés lefolyásának körülményei, valamint a gyermek későbbi kábítószerfogyasztása között fennálló kapcsolat vizsgálata
- ☞ Djafari, Nader: Hátrányos helyzetű ifjúság. Szakmai integráció (p. 41-44.) In: Ifjúsági- és felnőttoktatás. [Szerk.]: Bohn, Herbert – Schumann, Christine – Stang, Richard. Bp. Német Népfőisk. Szövets. Nemzetk. Együttműk. Int., 1997. / B 10/
- ☞ Domokos Andrea: A társadalmi bűnmegelőzés eszközei a fiatalkori erőszakos bűnözés visszaszorításában = Belü. Szle 35. 1997. 2. (26-38.)
- ☞ Domszky András: Rendszerváltás: végre a gyermekvédelemben is? = Háló 3. 1997. 3. (5-12.)
Az 1997. évi gyermekvédelmi törvénytervezetről
- ☞ Dóra Ilona: A fiatalok lakáshoz jutási esélyei a kilencvenes években (p. 203-215.) In: A gyermekek és az ifjúság helyzete. Tanulmányok. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH Népeségtudományi Kutató Int., 1997. / B 10/
- ☞ Durst Judit: Legdrágább kincsünk...? = Pannonhalmi Szle 5. 1997. 4. (22-29.)
Veszélyeztetett gyermekek
- ☞ Eiben Ottó: Szekuláris termétváltozások Magyarországon = Demográfia 40. 1997. 2-3. (171-194.)
Szociálpszichológia. Interperszonális kapcsolatok. Szerep. Előítélet. Elidegenedés. Szociobiológia;
- ☞ Elekes Zsuzsanna – Paksi Borbála: Alkohol- és drogfogyasztás a fiatalok körében = Társ. és Gazd. – Society and Econ. 19. 1997. 2. (182-205.)
- ☞ Elekes Zsuzsanna – Paksi Borbála: A fiatalok és a drog = Belü. Szle 35. 1997. 11. (74-89.)
- ☞ Elekes Zsuzsanna – Paksi Borbála: Válasz a Rácz József által felvetett kérdésekre = Psychiatria Hung. 12. 1997. 2. (275-277.) Rácz József kritikáját l. uott. p. 271-273
- ☞ Eszik Zoltán: Iskola – gyermekjólét = Educatio 6. 1997. 1. (158-166.)
A debreceni iskolák és önkormányzat együttműködése a gyermekvédelem terén
G.2 Ifjúság, gyermekkor; M Oktatásszociológia. Nevelésszociológia. Pedagógusok. Tanulók; D.1.1 Közigazgatás. Bürokrácia. Önkormányzat. Rendőrség iskola; gyermekvédelem; Debrecen /Hajdú-Bihar m./; empirikus vizsgálat; társadalmi környezet; együttműködés; önkormányzat; szülők; hátrányos helyzet; segély
- ☞ Falussy Béla: Az ifjúság helyzetének áttekintése (p. 7-16.) In: A gyermekek és az ifjúság helyzete. Tanulmányok. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH Népeségtudományi Kutató Int., 1997. /
- ☞ Farkas Péter /oktatáskutató/: A leszakadó rétegek oktatása (p. 27-37.) In: Tanulmányok a szociális munka világából. Szöveggyűjtemény szociális képzésben résztvevőknek és gyakorló szakembereknek. Győr, Szechenyi István Főiskola 1. köt. Veszteségek és kezelésük... Szociális munka középkortakkal. Szöveggyűjtemény

- szociális képzésben résztvevőknek és gyakorló szakembereknek. [Szerk.]: Budai István – Somorjai Ildikó, 1997. Eredetileg megjelent az Educatio 1996. 1. számában
- ☞ Fekete Sándor: Szociálpolitika. Pécs, JPTE Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Intézete, 1997. 135 p., Bibliogr. p. 129-132 /Humán szervező –/munkaü./ menedzser sor./
- ☞ Feuer Mária: A serdülőkor leválási problémái = Család, Gyermek, Ifj. 6. 1997. 4. (8-11.)
- ☞ Fohn Márta: Újrakezelési krízis adolescens korban = Psychiatria Hung. 12. 1997. 4. (517-524.) A serdülő és a szülők kapcsolatáról
- ☞ Forrai Judit – Tóth László /szociológus/: Általános kép a magyar serdülők szexuális ismereteiről, szokásairól, attitűdjeiről országos felmérés alapján = Egészségnev. 38. 1997. 3. (121-130.)
A felmérés célja a higiéniai szokások, a szexuális gyakorlat és felvilágosítás, az AIDS-szel kapcsolatos ismeretek feltárása volt
- ☞ Freeman, Richard B.: Miért követ el sok fiatal amerikai férfi bűncselekményt, és mit lehetne tenni ez ellen? [Ford.]: Kiss Róbert = Esély 9. 1997. 6. (28-40.)
- ☞ Friesel, Christian: Ezer életet élhetnek... Fiatalok értékkepei és életstílusai a modern társadalomban = Egyházforum 12. 1997. 1. (61-74.)
- ☞ Garami Erika: Agresszív viselkedés = Educatio 6. 1997. 4. (763-769.)
A fiatalok erőszakhoz, skinheadekhez való viszonyában fellelhető szociológiai különbségek
- ☞ Garami Erika: Munkaerőpiaci pozíciók Győr-Moson-Sopron és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében = Educatio 6. 1997. 1. (149-170.)
A két megye fiataljainak iskolai pályafutása, pályakezdése, a munkanélküliek aránya, jövőképe
- ☞ Garami Erika: A [tizennégy-tizenhét] éves fiatalok elvárásai a szakmai képzéssel szemben. A képzés sikerességének megítélése. [Közread. a/z/] TÁRKI. Bp., 1997. 70 p.
- ☞ Garbarino, James – Gabarino, Anne C.: A kőbölcső mint olyan, avagy a gyermekek érzelmi bántalmazása. [Ford.]: Margitta Nóra (p. .) In: Gyermekbántalmazás. Tanulmánygyűjtemény. [Szerk.]: Lakner Zoltán – Tordainé Vida Katalin – Tordai Vilmos. Esztergom, Kalendart Kiadó, 1997. 1. köt.
- ☞ Gábor Zsuzsa: A drogprobléma bemutatása a sajtóban = Network 1997. 2. (12-19.)
A szerző 1997-ben a Népszabadságban publikált cikksorozatának összegyűjtött változata
- ☞ Gálné Szendi Katalin: Intézetben nevelt fiatalok családi életre nevelése = Család, Gyermek, Ifj. 6. 1997. 4. (22-23.)
- ☞ Gárdos Éva: A fiatalok bűnözése (p. 220-223.) In: A gyermekek és az ifjúság helyzete. Tanulmányok. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH Népeségstudományi Kutató Int., 1997. / B 10/
- ☞ Gárdos Éva: A gyermek- és ifjúkorúak egészségi állapota (p. 47-52.) In: A gyermekek és az ifjúság helyzete. Tanulmányok. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH Népeségstudományi Kutató Int., 1997.
- ☞ Gárdos Éva: Gyermekvédelem (p. 224-227.) In: A gyermekek és az ifjúság helyzete. Tanulmányok. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH Népeségstudományi Kutató Int., 1997. / B 10/
- ☞ Gáspár Károly: Törvény a gyermekekről a gyermekekért = A Falu 12. 1997. 2. (69-72.)
A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi törvény elemzése
- ☞ Gerevich József – Bácskai Vera: Az ifjúsági drogfogyasztás preventív vonatkozásai (p. 78-87.) In: Devianciajelenségek serdülőkorban. [Szerk.]: Pető Zoltán. Sopron. Edutech K., 1997. / B 10/
- ☞ Gergely Ferenc: A magyar gyermekvédelem története /1867-1991/. Bp., Püski K., 1997. 274 p., Bibliogr. jegyz.
- ☞ Gibicsár Gyula: Ügyészi tapasztalatok a gyermek- és fiatalkorúak devianciájáról = Belü. Szle 35. 1997. 10. (22-26.)
- ☞ Glatz Ferenc: Állam és gyermekvédelem, 1891-1918 = História 19. 1997. 5-6. (36-39.)
- ☞ Glatz Ferenc: Gyermek, gyermekmunka, nevelés az ipari forradalom korában = História 19. 1997. 5-6. (28-31.)

- ☞ Glatz Ferenc: Társadalom, nevelés, mozgalom, 1919-1945 = História 19. 1997. 5-6. (44-47.)
- ☞ Győri Péter /szociálpolitikus/ – Matern Éva: Housing movements in Budapest. [Lakásüggyel kapcsolatos társadalmi mozgalmak Budapesten] (p. 89-142.) In: Environmental and housing movements. Grassroots experience in Hungary, Russia and Estonia. [Szerk.]: Láng-Pickvance, Katy – Manning, Nick – Pickvance, Chris. Aldershot. Avebury, 1997.
- ☞ Györök Edit: A „Belvárosi Tanoda” alapítvány tevékenysége (p. 47-58.) In: Tanulmányok a szociális munka világából. Szöveggyűjtemény szociális képzésben résztvevőknek és gyakorló szakembereknek. Győr, Szechenyi István Főiskola 1. köt. Veszteségek és kezelésük... Szociális munka középkorúakkal. Szöveggyűjtemény szociális képzésben résztvevőknek és gyakorló szakembereknek. [Szerk.]: Budai István – Somorjai Ildikó, 1997. A Belvárosi Ifjúsági Ház keretei között működő alalpitvány 16-22 éves kallódó fiatalok szervezett keretek között történő továbbtanulását, szakmához jutását segíti. Eredetileg megjelent a Szociális munka 1994. 3. számában
- ☞ Györök Edit: Egy deviáns gimnázium. A „Belvárosi Tanoda” Alapítvány szakmai, pedagógiai programja és tevékenysége = Szenvedélybetegségek 5. 1997. 2. (102-112.)
Egy kallódó fiatalokkal foglalkozó alapítvány céljának, szervezeti felépítésének, tevékenységének bemutatása
- ☞ Haász János – Horváth Richárd – Tóth Tünde: Borsodi középiskolások és a helyi szintű politizálás = Politikatud. Szle 6. 1997. 2. (97-104.)
Középiskolások viszonyulása az országos illetve a helyi politikához.
- ☞ Hafenegger, Benno: Az ifjúság és a politikai képzés (p. 31-35.) In: Ifjúsági- és felnőttoktatás. [Szerk.]: Bohn, Herbert – Schumann, Christine – Stang, Richard. Bp. Német Népfőisk. Szövets. Nemzetk. Együttműk. Int., 1997. / B 10/
- ☞ Hantos János: A Vöröskereszt társadalmi szerepe. [Közread. a] Labora. Bp., 1997. 126 p. Bibliogr. p. 123-126 /Szociális segítő/
- ☞ Harcsa István: A fiatal házások anyagi helyzete (p. 181-203.) In: A gyermekek és az ifjúság helyzete. Tanulmányok. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH Népeségstudományi Kutató Int., 1997. /
- ☞ Harcsa István: Oktatás, iskolázási esélyek = Társ. és Gazd. – Society and Econ. 19. 1997. 2. (78-97.)
- ☞ Hegedüs Lóránt: A magyar társadalomról református szemmel Szárszó 50. évfordulóján (p. 427-431.) In: A népi mozgalom és a magyar társadalom. Tudományos tanácskozás a szárszói találkozó 50. évfordulója alkalmából. [Szerk.]: Sipos Levente – Tóth Pál Péter. Bp. Napvilág Kiadó, 1997.
- ☞ Herczog Mária: A gyermekvédelem dilemmái. Bp., Pont, 1997. 219 p. Bibliogr. p. 213-219 /Gyermekvédelmi kiskönyvtár/
- ☞ Herczog Mária: A gyermekvédelem helyzete egy megyei kutatás tükrében. Általános gyermekvédelmi körkép (p. 73-93.) In: Jelentés a gyerekek helyzetéről Magyarországon, 1996. [Szerk.]: Papp György. Bp. Gyermekkérdések Magyarországi Fóruma, 1997. / B 10/ Baranya megyei vizsgálat
- ☞ Herczog Mária: Ki védi meg gyermekeinket? = Család, Gyermek, Ifj. 6. 1997. 2. (1-2.)
A gyermekvédelem feladatai a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi törvény kapcsán
- ☞ Hideg Éva – Nováky Erzsébet: A magyar fiatalok jövőorientáltsága az átalakulás éveiben = Gazd. és Társ. 8. 1997. 3-4. (178-194.)
- ☞ Horváth Józsefné Tóth Borbála: Nyitott Kapu Gyermeklélektani Állomás Balassagyarmaton = Network 1997. 2. (10-12.)
- ☞ Jakab Zoltán: „Nyakunkon az élet!”, avagy gondolatok a pályakezdők munkahelyi beilleszkedéséről = Emberi erőforrás-menedzsment 3. 1997. 3-4. (56-63.)
- ☞ Jankovich Andrea – Jankovich Tibor: Tibeti gyermekfalu száműzetésben = Új Ped. Szle. 47. 1997. 12. (89-102.)
Egy tibeti gyermekfalu élete és oktatási intézményei

- Johnstone, David: Inkluzív oktatás és közösség: a speciális kompetenciájú szakember integrációja. [Ford.]: Eszes Dóra – Bánfalvy Csaba = Szociális Munka 9. 1997. 1. (1-16.)
A fogyatékosok iskolai integrációjának nehézségei és sikerei Nagy-Britanniában
- Juhász Csaba – Evans, Donald E. – Kadwill, Nancy M.: A [négy h] 4H ifjúságfejlesztő program az Amerikai Egyesült Államokban = Embernev. 9. 1997. 4. (1-8.)
A nemzetközi program célja az ifjúság munkára nevelése, személyiségfejlesztése, a társadalmi beilleszkedés megkönnyítése
- Kade, Sylvia: Generációs foghíj az öregedő társadalomban (p. 24-30.) In: Ifjúsági- és felnőttoktatás. [Szerk.]: Bohn, Herbert – Schumann, Christine – Stang, Richard. Bp. Német Népfőisk. Szövets. Nemzetk. Együttműk. Int., 1997. / B 10/
A munkaerőpiacon és a társadalmi szervezetekben csökken a fiatalok aránya
- Kamarás Ferenc: Ifjúság és népesedés (p. 26-45.) In: A gyermekek és az ifjúság helyzete. Tanulmányok. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH Népeségtudományi Kutató Int., 1997. / B 10/
- Kapitány Ágnes – Kapitány Gábor: Theses about „Kádárism” or „Kádárism” and the future. [Néhány tézis a „kádárizmusról” avagy: a „kádárizmus” és a jövő] = Eszmélet 1997. Spec. issue. (117-138.)
- Kapitány Gabriella: Demográfiai viszonyok (p. 17-25.) In: A gyermekek és az ifjúság helyzete. Tanulmányok. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH Népeségtudományi Kutató Int., 1997. / B 10/
- Kádár Judit, B.: „Egy talált tárgy megtisztítása”. Konfliktusmegjelenítés és feldolgozás serdülők pszichodráma csoportjában (p. 41-79.) In: Megélni – túlélni. Bp. Animula Egyesület, 1997.
- Kálmánchey Márta: A serdülőkori krízis – mint az intézetbe kerülés egyik oka = Család, Gyermek, Ifj. 6. 1997. 6. (12-14.)
- Kály-Kullai Károly: /Ki/útkereső, avagy „A drog letelepedett Magyarországon”. 8-10 = Szakokt. 47. 1997. 1.,2.,3. (22-24.,34-36.,16-18.)
A többrészes cikk előzményét l. a folyóirat 1996. évi számaiban
- Kerezi Klára: A fiatalkori bűnözés kezelése és megelőzésének lehetőségei = Belü. Szle 35. 1997. 10. (p. 7-13.)
- Keszthelyiné Rédei Mária: A fiatal és gyermekes háztartások életszínvonalá Magyarországon a kilencvenes évek közepén (p. 147-180.) In: A gyermekek és az ifjúság helyzete. Tanulmányok. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH Népeségtudományi Kutató Int., 1997. / B 10/
- Koch-Hillebrecht, Manfred: Az életkorok sovínizmus. [Ford.]: Hajdú Farkas Zoltán = Korunk. 3. foly. 8. 1997. 2. (9-15.)
- Kolozsi Béla: Drogvédelem és AIDS-megelőzés = Belü. Szle 35. 1997. 11. (100-111.)
Elsősorban a külföldi kezdeményezések áttekintése
- Kovács András /szociológus/: Az antiszemitizmus és a fiatal elit az 1990 utáni Magyarországon = Beszélő. Új foly. 8. 1997. 2. (20-27.)
- Kovács András /szociológus/: A különbség köztünk van. Az antiszemitizmus és a fiatal elit. Bp., Cserépfalvi, 1997. 154 p.
ismertetése: Nagy Péter Tibor: A különbség köztünk van 1992-ben készült felmérés arról, hogy kit is tartanak az egyetemisták zsidónak ma Magyarországon
- Kovács Imre /rendőrség/ – Nagy Tibor: A kiskorúak sértetté válásának tapasztalatai Jász-Nagykun-Szolnok megyében (1990-1995 között) = Család, Gyermek, Ifj. 6. 1997. 2. (30-31.)
- Kovács Monika: Idegenek? (p. 31-35.) In: Másság – idegenség – elmozdulás. (Válogatott tanulmányok.) Lét-helyzetek az otthonosság és a sehollét között. [Szerk.]: Gergely András, A. Bp. MTA Politikai Tud. Int., 1997. Magyarországon tanuló orosz egyetemisták helyzete
- Kovács Zsuzsa: A fiatalok pártfogó felügyelete = Belü. Szle 35. 1997. 10. (108-110.)
Pártfogó felügyelet az 1997. évi gyermekvédelmi törvényben

- Kuti Éva: A nonprofit szervezetek kapcsolatai a gyermekekkel és az ifjúsággal (p. 228-237.) In: A gyermekek és az ifjúság helyzete. Tanulmányok. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH Népeségtudományi Kutató Int., 1997.
- Lakatos Judit: Az ifjúság munkaerő-piaci helyzete a '90-es évek közepén. Adatforrások, a nemzetközi összehasonlítás lehetőségei (p. 90-106.) In: A gyermekek és az ifjúság helyzete. Tanulmányok. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH Népeségtudományi Kutató Int., 1997. / B 10/
- Lakatos Miklós: Foglalkoztatottsági adatok az ifjúságról, 1980-1996 (p. 107-120.) In: A gyermekek és az ifjúság helyzete. Tanulmányok. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH Népeségtudományi Kutató Int., 1997.
- Laki László /szociológus/: Ifjúsági munkanélküliség a kistelepüléseken és a hátrányos helyzetű régiókban (p. 48-68.) In: Munkanélküli fiatalok és pályakezdekők képzése. [Szerk.]: Bánfalvy Csaba – Podrány Sarolta. Bp. Német Népfőisk. Szövets. Nemzetk. Együttműk. Int., 1997. / B 10/
- Lakner Zoltán: Kerekasztal-beszélgetés a gyermekbántalmazásról (p. 2-33.) In: Gyermekbántalmazás. Tanulmánygyűjtemény. [Szerk.]: Lakner Zoltán – Tordainé Vida Katalin – Tordai Vilmos. Esztergom, Kalendart Kiadó, 1997. 1. köt. / B 10/
- Láng Katalin: Ártatlan bűnösök? = Belü. Szle 35. 1997. 10. (39-48.)
A fiatalkori bűnözésről
- Lanstyák István – Szabómihály Gizella: Magyar nyelvhasználat – iskola – kétnyelvűség. Nyelvi változók a szlovákiai és magyarországi középiskolások néhány csoportjának magyar nyelvhasználatában. Pozsony, Kalligram, 1997. 181 p. /Mercurius könyvek/
- Lee, Costance – Roberts, Bill: A különböző foglalkozásúak szerepe és funkciója a gyermekbántalmazás felismerésében és diagnosztizálásában (p. 114-126.) In: Gyermekbántalmazás. Tanulmánygyűjtemény. [Szerk.]: Lakner Zoltán – Tordainé Vida Katalin – Tordai Vilmos. Esztergom, Kalendart Kiadó, 1997. 1. köt.
- Lindnerné Eperjesi Erzsébet: Az ifjúság kereseti viszonyai, 1995 (p. 129-146.) In: A gyermekek és az ifjúság helyzete. Tanulmányok. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH Népeségtudományi Kutató Int., 1997.
- Liskó Ilona: Hátrányos helyzetű gyerekek a szakképző iskolákban = Educatio 6. 1997. 1. (60-73.)
- Magyar Attila – Varga Ilona: Gyermekjogok az adatvédelem tükrében. Bp., [Közread. az] Alkotmány- és Jogpolitikai Intézet. Bp. 1997. – 66 p.
- Magyar Nándor László – Péter László /Románia/: Az egyetemről diákszemmel. Egy vizontagságos közvéleménykutatás adatai = Korunk. 3. foly. 8. 1997. 4. (112-119.)
A 242 fős kérdőíves minta a magyar nemzetiségű diákoknak a kolozsvári egyetemről alkotott véleményét, illetve azzal kapcsolatos elvárásait vizsgálja.
- Makai Éva: Csöndes ünnep. Ádám Zsigmond Hajdúhadházi Gyermekvárosa (p. 65-71.) In: Jelentés a gyerekek helyzetéről Magyarországon, 1996. [Szerk.]: Papp György. Bp. Gyermekérdekek Magyarországi Fóruma, 1997.
- Makai Éva: A nevelés és a gyermeki jogok = Iskolakult. 7. 1997. 4. (86-93.)
Oktatásszociológia. Nevelésszociológia. Pedagógusok. Tanulók; D.2 Jogszociológia. Jogászok;
- Makai Éva: Társadalmunk alakulásának újabb ellentmondásai. Állami és társadalmi szerepvállalás a gyermekvédelemben (p. 49-63.) In: Jelentés a gyerekek helyzetéről Magyarországon, 1996. [Szerk.]: Papp György. Bp. Gyermekérdekek Magyarországi Fóruma, 1997.
- Melinz, Gerhard – Zimmermann, Susan: Gyermek- és ifjúságvédelem Budapesten és Bécsben a dualizmus korában = Család, Gyermek, Ifj. 6. 1997. 2.,4.,5. (3-5.,1-6.,1-4.)
- Mészáros Ilona: A társadalmi mobilitás hatása az ifjúság testi nevelésére (p. 65-74.) In: A magyar ifjúság szomatikus állapota. Tanulmányok. [Szerk.]: Csillag Béla. Eger. EKTF, 1997. G.2
- Miklós Tamás, P.: „Ifjúsági szerveződések évszázada!” Gyermek- és ifjúsági szervezetek a XIX-XX. századi Magyarországon = Új Ped. Szle. 47. 1997. 11. (35-43.)
A dualizmustól a második világháborúig

- ☞ Molnár Mária: Hólabda. [A volt állami gondozott gyermekek hajléktalanságáról] = Háló 3. 1997. 4. (11-13.) Interjú Gáspár Károllyal
- ☞ Molnár Péter /magatartáskutató/ – Szegő Szilvia: Ifjúság: tanulás és munka a munkanélküliség fenyegetettségében = Társ. Szle 52. 1997. 1. (15-33.)
- ☞ Mucsi József: A magyar ifjúság és a hadsereg = Új Honvéds. Szle 51. 1997. 5. (77-83.)
- ☞ Murányi István – Berényi Zoltán: Demokratikus magatartásformák és nemzeti hovatartozás magyar és északír egyetemisták körében = Regio 8. 1997. 3-4. (147-174.)
- ☞ Murányi Kovács Endréné – Kabainé Huszka Antónia: A serdülők és az ifjúkorúak inadaptációja (p. 78-108.) In: [Szociálpszichológia. Szöveggyűjtemény I-II]. [Szerk.]: Kis Géza /rendőrség/ – Fogarasi Mihály. Bp., BM K., 1997. 2. köt. Kriminálpszichológiai szöveggyűjtemény. Bp., 1997. Részlet a szerzők „A gyermekkor és a serdülőkor személyiségzavarok pszichológiája” c. művéből
- ☞ Murányi-Kovács Endréné – Kabainé Huszka Antónia: Gyermek- és serdülőkor személyiségzavarok (p. 52-174.) In: Mentális és viselkedésszavarok pszichológiája. (Szöveggyűjtemény). [Szerk.]: Princzes Mária. Bp. OKKER Oktatási Iroda, 1997. / B 10/ Részlet a szerzők „A gyermekkor és a serdülőkor személyiségzavarok pszichológiája” c. könyvéből (Tan- könyvkiadó, Budapest. 1988. p. 68-81; 109-226)
- ☞ Münnich Iván: Az antiszociális szocializáció (p. 37-42.) In: [Szociálpszichológia. Szöveggyűjtemény I-II]. [Szerk.]: Kis Géza /rendőrség/ – Fogarasi Mihály. Bp., BM K., 1997. 2. köt. Kriminálpszichológiai szöveggyűjtemény. Bp., 1997. / B 10/
- ☞ Narancsik Ágnes: Diákönkormányzatok a rendezvényekért = Educatio 6. 1997. 1. (166-170.) A középiskolai diákönkormányzatok szerveződése és működése Sopronban és Salgótarjánban
- ☞ Németh Zsolt /kriminológus/: Új jelenségek a bűnözésben: pedofília és fiatalkori prostitúció = Belü. Szle 35. 1997. 10. (49-58.)
- ☞ Novák Mária: A kormány gyermek- és ifjúsági programjáról. Beszélgetés Koncz István címzetes államtitkárral = Köznev. 53. 1997. 11. (7.)
- ☞ Nyári Katalin: Droggondok = Belü. Szle 35. 1997. 11. (90-99.) Középiskolások drogfogyasztási szokásai és pedagógusaik véleménye a fiatalok veszélyeztetettségéről
- ☞ Pásztor Miklósné: A serdülőkor csavargás és a rendőri munka = Belü. Szle 35. 1997. 10. (32-38.)
- ☞ Pelle József: Hogy a családban maradjon... Beszámoló a MACSOE VI. Országos Konferenciájának a gyermekjóléti szolgáltatással foglalkozó szekcióüléséről = Háló 3. 1997. 5.,6. (5-11.,3-6.)
- ☞ Pető Zoltán – Boda Krisztina – Szabó Pál – Túry Ferenc: Deviancia-jelenségek a középiskolás korban (p. 68-77.) In: Devianciajelenségek serdülőkorban. [Szerk.]: Pető Zoltán. Sopron. Edutech K., 1997.
- ☞ Petzold, Wolfgang: Ifjúsági munkanélküliség az Európai Unió országaiban – az európai támogatási programok tapasztalatai és kilátásai (p. 13-20.) In: Munkanélküli fiatalok és pályakezdekők képzése. [Szerk.]: Bánfalvy Csaba – Podrány Sarolta. Bp. Német Népfőisk. Szövets. Nemzetk. Együttműk. Int., 1997.
- ☞ Petzold, Wolfgang: Ifjúsági munkanélküliség az Európai Unió országaiban – az európai támogatási programok tapasztalatai és kilátásai (p. 13-20.) In: Munkanélküli fiatalok és pályakezdekők képzése. [Szerk.]: Bánfalvy Csaba – Podrány Sarolta. Bp. Német Népfőisk. Szövets. Nemzetk. Együttműk. Int., 1997.
- ☞ Pikó Bettina – Muzamel Zsófia: Alkoholfogyasztással kapcsolatos attitűdök és magatartások felmérése középiskolások körében = Egészségnev. 38. 1997. 3. (118-120.)
- ☞ Pikó Bettina: Egyenlőtlenség és egészség: hogyan befolyásolja a társadalmi-gazdasági helyzet a fiatalok egészségi állapotát? = Társad.kut. 15. 1997. 3-4. (219-233.)
- ☞ Pikó Bettina: Középiskolások rizikómagatartása a társas támogatás tükrében = Szenvedélybetegségek 5. 1997. 1. (57-63.) Középiskolások körében végzett empirikus vizsgálat

- ☞ Pikó Bettina: A rizikómagatartás és a társas támogatottság egyes összefüggéseinek vizsgálata = Egészségnev. 38. 1997. 1. (8-13.) Középiskolások körében végzett empirikus kutatás
- ☞ Popper Péter: Gyermek- és serdülőkorú devianciák háttere és prognózisa (p. 109-110.) In: [Szociálpszichológia. Szöveggyűjtemény I-II]. [Szerk.]: Kis Géza /rendőrség/ – Fogarasi Mihály. Bp., BM K., 1997. 2. köt. Kriminálpszichológiai szöveggyűjtemény. Bp., 1997. Részlet
- ☞ Preuss-Lausitz, Ulf: A fiatalok világa a posztmodern társadalomban. [Ford.]: Szekszárdi Júlia = Új Ped. Szle. 47. 1997. 7-8. (192-197.) A nevelés szerepe és lehetőségei a posztmodern korban
- ☞ Purda Zsuzsanna: Az első gyermekvédelmi törvényről = Comitatus 7. 1997. 7-8. (109-120.) Az 1997. évi törvény várható hatásai
- ☞ Radoszav Miklós: Gondolatok az utcai gondozásról. Határintézményi helyzetek a gyermekvédelem és a hajléktalanság területén = Család, Gyermek, Ifj. 6. 1997. 4. (12-16.)
- ☞ Rác József: Módszertani kérdőjelek egy drog-epidemiológiai vizsgálat kapcsán = Psychiatria Hung. 12. 1997. 2. (271-273.) Elekes Zs. – Paksi B.: A magyarországi középiskolások alkohol- és drogfogyasztása (Budapest, Népjóléti Minisztérium, 1996) c. tanulmány kritikája
- ☞ Reiner Vera – Újvári Antalné: Középiskolások ismeretei a kábítószerkről, fogyasztási szokásaik = Egészségnev. 38. 1997. 5. (220-221.)
- ☞ Révész Piroska: Gondolatok a helyettes szülői tevékenységről = Család, Gyermek, Ifj. 6. 1997. 6. (27-31.) A veszélyeztetett gyermekek más családba történő átmeneti befogadásáról
- ☞ Roberts, Kenneth – Fóti Klára – Jung, Bohdan – Kovatcheva, Sijka – Macháček, Ladislav: Youth unemployment in East-Central Europe. [Fiatal munkanélküliek Kelet-Közép Európában] = Sociológia 29. 1997. 6. (671-684.) Nemzetközi összehasonlító vizsgálat Magyarország részvételével
- ☞ Schutgens-Keller, Kati: Intézményi és egyéni segítségnyújtás szexuálisan bántalmazott gyermekeknek és családjaiknak (p.) In: Gyermekbántalmazás. Tanulmánygyűjtemény. [Szerk.]: Lakner Zoltán – Tordainé Vida Katalin – Tordai Vilmos. Esztergom, Kalendart Kiadó, 1997. 1. köt. Holland példa
- ☞ Schutgens-Keller, Kati: Intézményi és egyéni segítségnyújtás szexuálisan bántalmazott gyermekeknek és családjaiknak = Család, Gyermek, Ifj. 6. 1997. 2. (20-22.) Holland példa
- ☞ Sima Ágnes: Orvostanhallgatók lelki egészségének és rizikómagatartási formáinak epidemiológiai vizsgálata = Egészségnev. 38. 1997. 1. (14-17.)
- ☞ Simon Tamás – Oroszi Beatrix: Fiatalok gyógyszerismerete = Egészségnev. 38. 1997. 5. (217-219.)
- ☞ Szabó András /ifjúságvédelem/: Kapocs – nyár – munka. Kapocs Nyári Diákszolgálat, 1996. = Esély 9. 1997. 1. (51-58.) A Diákszolgálat beszámolója a fiatalok nyári munkavállalási esélyeiről, lehetőségeiről.
- ☞ Szabó Andrea /szociológus/: Civil önszerveződések generációs metszetben. Bp., MTA Politikai Tud. Int., 1997. 38,[4] p. /Politikatud. füz. /PTI/, 13./ A generációs alapon szerveződő ifjúsági civil szervezetekről: érdekérvényesítés és a politikai hatalommal való kapcsolat. Készült: az MTA Magyarország az ezredfordulón stratégiai kutatási programok c. projektjeiben
- ☞ Szabó Ildikó /szociológus/ – Örkény Antal: Középiskolások társadalmi cselekvésmintái = Iskolakult. 7. 1997. 11. (39-58.)
- ☞ Szabó Ildikó /szociológus/ – Örkény Antal: Magyar középiskolások politikai érzelmei és ismeretei = Politikatud. Szle 6. 1997. 3. (31-69.)

- ☞ Szabó Ildikó /szociológus/ – Örkény Antal: A [tizennégy-tizenöt] 14-15 évesek interkulturális világképe (p. 413-470). In: Periferián. [Szerk.]: Vajda Imre. Bp., Ariadne Kulturális Alapítvány, 1997. 1. köt. Roma szociológiai tanulmányok
1995-ben a Kisebbskutató Intézet által 8. osztályosok körében végzett vizsgálat eredményéről
- ☞ Szabó Ildikó /szociológus/ – Horváth Ágnes /politológus/ – Marián Béla: Történelem és politika a főiskolások állampolgári kultúrájában. Empirikus vizsgálat két kecskeméti főiskola hallgatói körében = Forrás 29. 1997. 1. (46-61.)
A kérdőíves vizsgálat a főiskolások történelmi és politikai ismereteivel és a rendszerváltáshoz való viszonyukkal foglalkozik
- ☞ Szabó Ildikó /szociológus/ – Örkény Antal: Valahol Közép-Európában. Magyar középiskolások Európa-képe = Új Ped. Szle. 47. 1997. 11. (44-61.)
- ☞ Szabó Márta: A Nógrád megyei gyermek- és ifjúságvédelmi szakellátás korszerűsítése = M. Köz. 47. 1997. 4. (217-222.)
- ☞ Szabó Máté: Felsőoktatás-politikai tiltakozások, mint az egyetemi hallgatók érdekvégyesítésének formái = Társ. Szle 52. 1997. 1. (62-75.)
- ☞ Szabó Máté: Az idegen mint a civil erőszak és a civil jogvédelem tárgya Magyarországon a rendszerváltás után = Új Holnap 9. 1997. 1. (135-150.)
A szkinhedmozgalom kapcsán
- ☞ Szabó Pál – Túry Ferenc: Testkép és testképzavar fiatal felnőttek között (p. 51-67.) In: Devianciajelenségek serdülőkorbán. [Szerk.]: Pető Zoltán. Sopron. Edutech K., 1997. / B 10/
- ☞ Szemerszki Mariann: A hallgatók szociális helyzete = Educatio 6. 1997. 2. (375-378.)
Empirikus felmérés egyetemisták, főiskolások életkörülményeiről, anyagi helyzetéről
- ☞ Sente István: A gyermek és az ifjúság szociológiai-pszichológiai jellemzőinek változásai korunkban (p. 123-136.) In: Az Illyés Gyula Pedagógiai Főiskola tudományos dokumentumai, 2. köt. [Szerk.]: Endrédi Lajos. Szekszárd. Illyés Gyula Pedagógiai Főiskola, 1997.
- ☞ Senti Tibor: Mentális életmódszert tapasztalatai 16 éves vásárhelyi nővértanulók három osztályában = Egészségnev. 38. 1997. 1. (18-23.)
- ☞ Szilágyi Vilmos: Szexuális szocializáció. Nemi nevelés a családban. [Előszó]: Szilágyi Vilmos. Bp., Medicina Kvk., 1997. 323 p. Bibliogr. p. 320-321
ismertetése: Buda Béla: Szexuális szocializáció. Nemi nevelés a családban
- ☞ Szomor Katalin: A kábítószer-probléma és a keresletcsökkentés stratégiája = Belü. Szle 35. 1997. 11. (21-38.)
- ☞ Szónyi Gábor: Beilleszkedési zavarok irányába veszélyeztetett serdülők pszichológiai megközelítése. A terápiás kiscsoport szerepe (részlet) (p. 264-283.) In: [Szociálpszichológia. Szöveggyűjtemény I-III]. [Szerk.]: Kis Géza /rendőrség/ – Fogarasi Mihály. Bp., BM K., 1997. 2. köt. Kriminálpszichológiai szöveggyűjtemény. Bp., 1997. / B 10/
- ☞ Szűcs Zoltán: A fiatalok alkotta háztartások és családok jellemzői (p. 53-62.) In: A gyermekek és az ifjúság helyzete. Tanulmányok. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH Népeségtudományi Kutató Int., 1997.
- ☞ Szűcs Zoltán: A fiatalok által lakott lakások néhány jellemzője (p. 216-219.) In: A gyermekek és az ifjúság helyzete. Tanulmányok. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH Népeségtudományi Kutató Int., 1997.
- ☞ Tarján G. Gábor: Skinheadek (p. 236-247.) In: Szöveggyűjtemény a kisebbségi ügyek rendőrségi kezelésének tanulmányozásához. [Szerk.]: Csányi Klára. Bp., 1997. / B 10/
- ☞ Tenczer Tamás: Veszélyeztetettség és kriminalitás a gyermek- és ifjúkorban = Esély 9. 1997. 3. (76-85.)
- ☞ Tót Éva: A hátrányos helyzetű tanulók családi körülményei = Educatio 6. 1997. 1. (8-23.)
- ☞ Török Péter: Egyházszámadás = Egyházforum 12. 1997. 2. (60-66.)
Azoknak az egyházaknak a jellegzetességei, amelyeknek a tagsága fiatal

- ☞ Trencsényi László: Mozgalmak évadja? = Új Ped. Szle. 47. 1997. 11. (31-34.)
A gyermek- és ifjúsági mozgalmak helyzete az 1990-es években
- ☞ Trencsényi Tibor: Ifjúság és erőszak az Egyesült Államokban (p. 95-103.) In: Jelentés a gyerekek helyzetéről Magyarországon, 1996. [Szerk.]: Papp György. Bp. Gyermekérdekek Magyarországi Fóruma, 1997. / B 10/
- ☞ Trunkó Bence: Kilroy is still here. [Kilroy ma is köztünk jár] = Café Babel 7. 1997. 2. /24/. (147-158.)
A graffiti története, és a graffitis szubkultúra bemutatása. Kilroy volt a legenda szerint az első graffitis
- ☞ Vajda Ágnes /szociológus/: Fiatal vállalkozók (p. 121-128.) In: A gyermekek és az ifjúság helyzete. Tanulmányok. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp. KSH Népeségtudományi Kutató Int., 1997. /
- ☞ Vajda Zsuzsanna: A társas kapcsolatok és viselkedés fejlődése kisiskolások kortól serdülőkorig (p. 115-129.) In: Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága. Egyetemi és főiskolai tankönyv. Bp. ELTE Eötvös Kiadó, 1997.
- ☞ Varga Anna: A fiatalok munkaerő-piaci helyzete. /A munkaerő felméréshez kapcsolódó 1996. IV. negyedévi ifjúsági felvétel alapján/. Bp., KSH, 1997. 64 p.
- ☞ Varga Anna: A fiatalok munkaerő-piaci helyzete = Stat. Szle 75. 1997. 11. (940-953.)
- ☞ Vass Lucia: Regressziós modell a fiatalok bűnözés vizsgálatában = Stat. Szle 75. 1997. 11. (917-921.)
- ☞ Várnagy Elemér: Cigány fiatalok beilleszkedési problémái (p. 21-24.) In: „Senkié vagyok – lehetnék mindenkié”. 1994-1996. Bács-Kiskun megye. Tanulmányok a cigányságról. [Szerk.]: Raicsné Horváth Anikó – Hajdu István. Kecskemét. Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat, 1997.
- ☞ Várnagy Elemér: Roma fiatalok konfliktusai az iskolában = Embernev. 9. 1997. 4. (52-58.)
- ☞ Veczkó József: A gyermek- és ifjúságvédelem főbb jellemzői (p. 129-153.) In: Gondolatok a nevelésről. Pedagógiai antológia. [Szerk.]: Gácsér József. Szeged, JGYTF 5. köt., 1997.
- ☞ Vergeer, Frans: A tanulók saját egészségükről alkotott fogalmának elemzése. (Az egészség-fogalom szociálpszichológiai megközelítése) = Egészségnev. 38. 1997. 2. (61-67.)
Holland diákok vizsgálata, összehasonlítás dán diákokkal
- ☞ Vetrő Ágnes – McGuinness, David – Fedor István – Dombóvári Edit – Baji Ildikó: Iskolás korú gyermekek viselkedési problémáinak epidemiológiai vizsgálata Szegeden = Psychiatria Hung. 12. 1997. 2. (193-200.)
A szülők és a tanárok véleménye a gyermekeik, diákjaik viselkedéséről
- ☞ Vizer Balázs: Ifjúság és változás a posztkommunista országokban = Educatio 6. 1997. 1. (171-173.)
Az International Bulletin of Youth Research tanulmánya alapján
- ☞ Walter, Michael – Wagner, Andrea – Valková, Helena: A társadalmi változás és következményei a fiatalok körébe ismertté vált bűncselekményei körében. A bűnözés alakulásának összehasonlító vizsgálata Prágában és Hamburgban 1985-1994 között (p. 248-266.) In: Társadalmi átalakulás és bűnözés. Magyar-Német Kriminológiai Szimpózium. Budapest, 1995. augusztus 20-25. [Szerk.]: Irk Ferenc. Bp., 1997.
- ☞ Westcott, Helen L. – Davies, Graham M.: Szexuálisan bántalmazott gyermekek és fiatalok véleménye a tanúként való kihallgatásról (p. 164-192.) In: Gyermekbántalmazás. Tanulmánygyűjtemény. [Szerk.]: Lakner Zoltán – Tordainé Vida Katalin – Tordai Vilmos. Esztergom, Kalendart Kiadó, 1997. 1. köt.
- ☞ Wippermann, Carsten: Kihívás-e a posztadoleszcencia? A fiatal felnőttek helyzete a 90-es években (p. 17-23.) In: Ifjúsági- és felnőttoktatás. [Szerk.]: Bohn, Herbert – Schumann, Christine – Stang, Richard. Bp. Német Népfőisk. Szövets. Nemzetk. Együttműk. Int., 1997.
- ☞ Zimmermann, Susan: Sorsok a Monarchiában. A szociálpolitika jellemzői = História 19. 1997. 5-6. (32-33.)
A gyermekvédelemről
- ☞ Zsidi Zoltán: Hagyjuk sorsára? Magatartászavar fiatalokban. Bp., Nemzeti Tankvk., 1997. 232 p. Bibliogr. p. 228-232 /Pszichol. és pedag. nevelőknek/
- ☞ Zsigmond Anna: Harc és együttélés a kábítószerrel az Egyesült Államokban (1997) = Új Ped. Szle. 47. 1997. 11. (96-105.)
Helyzetjelentés és az ún. DARE drogellenes iskolai program bemutatása

- ☐ Gyermekbántalmazás. Tanulmánygyűjtemény. [Szerk.]: Lakner Zoltán – Tordainé Vida Katalin – Tordai Vilmos. Esztergom, Kalendart Kiadó, 1997. 1. köt. [6], 208 p.
- ☐ Beszámoló egy konferenciáról... Gyermek- és ifjúsági szervezetek az ezredfordulón (p. 7-47.) In: Jelentés a gyerekek helyzetéről Magyarországon, 1996. [Szerk.]: Papp György. Bp. Gyermekkérdések Magyarországi Fóruma, 1997. / B 10/
Részletek a közreműködők előadásából. Szabó Ildikó és Örkény Antal: A szervezett társadalmi cselekvési formák és a fiatalok. Egy empirikus vizsgálat néhány tapasztalata c. előadását l. p. 27-33
- ☐ Devianciajelenségek serdülőkorban. [Szerk.]: Pető Zoltán. [Utószó]: Pető Zoltán. Sopron, Edutech K., 1997. 139 p. Bibliogr. tanulm.
A címlapon a kiadás helye és ideje: Szeged, 1996
- ☐ Drogfogyasztás a Hajdú-Bihar megyei fiatalok körében. [Közread. a] Állami Népegészségügyi Tisztiorvosi Szolgálat Hajdú-Bihar Megyei Intézet – KLTE Szociol. Tanszék. Debrecen, KLTE, 1997. 57 p.
Empirikus vizsgálat középiskolai, egyetemi és főiskolai hallgatók körében
- ☐ Drogproblémák kezelésével foglalkozó budapesti intézmények helyzetének és nyújtott szolgáltatásainak felmérése. Kutatási beszámoló. [Szerk.]: Gosztonyi Géza. Bp., Budapesti Szociális Forrásközpont, 1997. 56 p. /Fehér folt, 8./
- ☐ Európai Charta a fiatalok részvételéről a helyi közösségek és régiók életében = Új Ped. Szle. 47. 1997. 1. (142-150.)
- ☐ Európai Charta. A fiatalok részvételéről a helyi közösségek és régiók életében = Comitatus 7. 1997. 9. (74-79.)
- ☐ Gyerekek a múzeumban. Múzeumpedagógiai olvasókönyv. [Szerk.]: Foghtúy Krisztina – Harangi Anna. Bp., Tárogató Kiadó, 1997. 131,[2] p. /ELTE TFK Neveléstudományi Tanszék Közleményei, 4./
Bibliográfia a múzeumpedagógia elméleti és módszertani irodalmából p. 127-129
Gyermek a történelemben = História 19. 1997. 5-6. 1-66.
részei
Glatz Ferenc: A gyermek. Az emberszemeletű történetírásért; Zsoldos Attila: Az Árpádok gyermekei. Gyermek a kora középkorban; Csukovits Enikő: Gyermek a középkori Magyarországon; Tóth István György /társadalomtörténet/: Nemesurak az iskolapadban; Arisztokraták és kisnemesek. 18. század; Soós István: Cigánygyerekek sorsa a 18. században. „Felvilágosult” cigánypolitika és hatásai; Zimmermann, Susan: Sorok a Monarchiában. A szociálpolitika jellemzői; Glatz Ferenc: Gyermek, gyermekmunka, nevelés az ipari forradalom korában; Glatz Ferenc: Állam és gyermekvédelem, 1891-1918; Tátrai Zsuzsanna: Falusi gyermekélet Magyarországon. 1867-1948; Glatz Ferenc: Társadalom, nevelés, mozgalom, 1919-1945; Magyar munkásszociográfia; Glatz Ferenc: Gyermek a szovjet rendszerben, 1945-1971; Kovács Éva: Osztálybírárság, tanulóbrigád, pontossági verseny. Iskolai életképek, 1949; Szakolczai Attila: Korszakok játékai, játék a korszakokkal. „Teljesítsd a tervet”, „Gazdálkodj okosan”
- ☐ Gyermek- és ifjúsági feladatok az önkormányzatokban = Új Ped. Szle. 47. 1997. 1. (127-141.)
Készítette az Állampolgári Tanulmányok Központja
- ☐ Gyermekbántalmazás. Tanulmánygyűjtemény. [Szerk.]: Lakner Zoltán – Tordainé Vida Katalin – Tordai Vilmos. Esztergom, Kalendart Kiadó, 1997. /A szociális munka problématerületei/
kötetei
1. kötet Gyermekbántalmazás
- ☐ A Gyermekbarát mozgalom története és válogatott dokumentumai, 1917-1997. [Szerk.]: ¼lmosi Zoltán. [Előszó]: Gergely Ferenc. Bp., Magyarországi Gyermekbarátok Mozgalma, 1997. 299 p.
- ☐ A gyermekek és az ifjúság helyzete. Tanulmányok. [Szerk.]: Falussy Béla. Bp., KSH Népeségstudományi Kutató Int., 1997. 261 p. /KSH Népeségstud. Kut. Int. kut. jel., 1997/3.; Társstat. füz., 20.; Ifjúság és társadalom. Ifjúságstat. közlem./
Hátrányos helyzet = Educatio 6. 1997. 1. 3-129. Bibliogr. tanulm.
részei

- Papp János: A hátrányos helyzet értelmezése; Tót Éva: A hátrányos helyzetű tanulók családi körülményei; Imre Anna: Kistéleplési iskolák; Czike Klára: Gyermekvárosok; Harsányi Eszter-Radó Péter: Cigány tanulók a magyar iskolákban; Liskó Ilona: Hátrányos helyzetű gyerekek a szakképző iskolákban; Collingro, Cornelia-Collingro, Peter: A hátrányos helyzetű fiatalok szakképzése Németországban; Tulok Lajos: Falu és iskola
Társadalmi hátrányok a gyermekek és a fiatalok körében
- ☐ Ifjúsági- és felnőttoktatás. [Szerk.]: Bohn, Herbert – Schumann, Christine – Stang, Richard. Bp., Német Népfőisk. Szövets. Nemzetk. Együttműk. Int., 1997. 64 p., Bibliogr. p. 55-56 /Felnőttoktatás, továbbképzés és élethosszig tartó tanulás, 10./
Németországban
- ☐ Ifjúságpolitika Magyarországon. Bp., Gyermek és Ifjúsági Koordinációs Tanács – Mobilitás Ifjúsági Szolgálat, 1997. 23 p.
- ☐ Az Illyés Gyula Pedagógiai Főiskola tudományos dokumentumai, 2. köt. [Szerk.]: Endrédi Lajos. Szekszárd, Illyés Gyula Pedagógiai Főiskola, 1997. /Az Illyés Gyula Pedagógiai Főiskola tudományos közleményei/
- ☐ Iskolásgyermekek egészségmagatartása, 1986-1993. WHO nemzetközi kutatás keretében végzett magyar vizsgálat. [Szerk.]: Aszmann Anna. [Előszó]: Felvinczi Katalin – Makara Péter. [Közreműködő]: Aszmann Anna – Mándoki Rózsa – Németh Ágnes. [Közread. a] Országos Csecsemő- és Gyermekégeszségügyi Intézet – Nemzeti Egészségvédelmi Intézet. Bp., Anonymus Kiadó Kft., 1997. 191 p.
- ☐ Jelentés a gyerekek helyzetéről Magyarországon, 1996. [Szerk.]: Papp György. Bp., Gyermekkérdések Magyarországi Fóruma, 1997. 128 p. /Jelentés a gyerekek helyzetéről Magyarországon, 1996./
- ☐ Jugendpolitik in Ungarn. [Ifjúságpolitika Magyarországon.] Bp., Gyermek és Ifjúsági Koordinációs Tanács – Mobilitás Ifjúsági Szolgálat, 1997. 20 p.
Kábítószerkórkép. [Szerk.]: Lévai Miklós = Belü. Szle 35. 1997. 11. 7-146.
részei
Szomor Katalin: A kábítószer-probléma és a keresletcsökkentés stratégiája; Pelle Andrea: A drogfogyasztás büntetőjogi következményei; Hollósi György: Elvesztett évtized a kábítószer elleni harcban; Elekes Zsuzsanna-Paksi Borbála: A fiatalok és a drog; Nyári Katalin: Droggondok; Kolozsi Béla: Drogvédelem és AIDS-megelőzés
Kábítószer-bűnözés. Könyvként bedolgozva a Szoc;302.4;8-188702 számon
- ☐ Közösségi mentálhigiéne. [Szerk.]: Gerevich József. [Előszó]: Gerevich József. 2. kiad. Bp., Animula Egyesület, 1997. 133 p. Bibliogr. tanulmányonként
A második kiadás oldalszámozása kissé eltér az első kiadásétól
- ☐ A magyar ifjúság szomatikus állapota. Tanulmányok. [Szerk.]: Csillag Béla. Eger, EKTF, 1997. 199 p.
- ☐ Magyarország, 1996. Beszámoló a társadalom és a gazdaság főbb folyamatairól. [Közread. a] KSH. Bp., KSH, 1997. 103 p.
- ☐ Mentális és viselkedészavarok pszichológiája. (Szöveggyűjtemény). [Szerk.]: Princzes Mária. [Közread. a] Benedek Elek Pedagógiai Főiskola. Bp., OKKER Oktatási Iroda, 1997. 388 p., Bibliogr. tanulm.
- ☐ Munkanélküli fiatalok és pályakezdők képzése. [Szerk.]: Bánfalvy Csaba – Podrány Sarolta. Bp., Német Népfőisk. Szövets. Nemzetk. Együttműk. Int., 1997. 92 p. /Felnőttoktatás, továbbképzés és élethosszig tartó tanulás, 8./
- ☐ A munkanélküliség sajátosságai az Európai Unióban. [Ford.]: Podrány Sarolta (p. 79-83.) In: Munkanélküli fiatalok és pályakezdők képzése. [Szerk.]: Bánfalvy Csaba – Podrány Sarolta. Bp. Német Népfőisk. Szövets. Nemzetk. Együttműk. Int., 1997. / B 10/
Az ifjúsági munkanélküliség. Részletek az Európai Unió: Foglalkoztatottság Európában c. kiadványából
- ☐ Növekvő szám. A gyermek- és fiatalkorúak által, illetve sérelmükre elkövetett bűncselekményekről = Börtönü. Szle 16. 1997. 1. (7-17.)

- ☞ Részletek a TÁMASZ megelőzési programjaiból. A Filmklub-program tapasztalatai = Network 1997. 2. (1-10.) A TÁMASZ Alapítvány gyermek- és ifjúságvédelmi programja
- ☞ Újabb vizsgálatok (p. 104-138.) In: Devianciajelenségek serdülőkorban. [Szerk.]: Pető Zoltán. Sopron. Edutech K., 1997. / B 10/
A közreműködők rövid írásai a serdülőkori devianciákról
Védtelem gyerekek = Belü. Szle 35. 1997. 10. 7-123.
részei
Kerezi Klára: A fiatalkori bűnözés kezelése és megelőzésének lehetőségei; Domokos Andrea: Az erőszak nyomában. Elméletek az agresszióról; Gibicsár Gyula: Úgyeszi tapasztalatok a gyermek- és fiatalkorúak devianciájáról; Csendes László: Az ifjúkori bűnözés helyzete; Pásztor Miklósné: A serdülőkori csavargás és a rendőri munka; Láng Katalin: Ártatlan bűnösök?; Németh Zsolt /kriminológus/: Új jelenségek a bűnözésben: pedofília és fiatalkori prostitúció; Kovács Enikő: A szexuális bűncselekmények gyermekkorú áldozatainak pszichológiai vizsgálata; Bólyai János: A rendőrség ifjúsági bűnmegelőző tevékenysége Irsországban; Katonáné Pehr Erika: A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény társadalompolitikai összefüggései; Kovács Zsuzsa: A fiatalkorúak pártfogó felügyelete
- ☞ Youth policy in Hungary. [Ifjúságpolitika Magyarországon.] Bp., Gyermek és Ifjúsági Koordinációs Tanács – Mobilitás Ifjúsági Szolgálat, 1997. 24 p.
- ☞ Németh Ágnes: Trends in growth of Budapest children and youth between 1929 and 1995. [Trendek a budapesti gyermekek és fiatalok fejlődésében 1929 és 1995 között] = Anthropol. Közlem. 38. 1996-1997. 1-2. füzet. (33-49.)
- ☞ Sixth International Symposium of Human Biology. Veszprém, 10-13 June, 1997. [Hatodik Nemzetközi Humánbiológiai Szimpozium, Veszprém, 1997. június 10-13] = Anthropol. Közlem. 38. 1996-1997. 1-2. füzet. 3-222.
részei
Németh Ágnes: Trends in growth of Budapest children and youth between 1929 and 1995

1998

- ☞ Balázs Géza: A rádió és a gyermekek (p. 179-187.) In: Kommunikáció- és médiaismeret szöveggyűjtemény. [Szerk.]: Balázs Géza. Bp., MR Rt. Okt. Oszt., 1998. 1. kötet. / B 10/
- ☞ Balázs Géza: Van-e hatása a rádióknak a gyermekekre és a fiatalokra? (95-106.) In: Gyermekek és fiatalok a média vonzásában. /Tudományos konferencia, 1998. február 4./ [Szerk.]: Lovas György – Rab László. Bp. Gyermek és Ifjúsági Alapprogram, 1998. / B 10/
- ☞ Balázs János – Sajgál Rózsa: Középiskolások értékorientációja = Educatio 7. 1998. 2. (316-326.)
- ☞ Bánfalvy Csaba: Gazdaság, munkaerőpiac, ifjúság. [Közreműk.]: Gábor Kálmán – Pavluska Valéria. Kaposvár, CsVM TKF, 1998. 148 p. /A CsVM TF kiadv. Tankv. sor, 4./
- ☞ Bánfalvy Csaba: Gazdaság, munkaerőpiac, ifjúság. Kaposvár, CsVM TKF, 1998. 148 p.
- ☞ Baricné Kocsis Éva: Mit olvas a diák? = Iskolakult. 8. 1998. 6-7. (71-78.)
Néhány budapesti gimnázium diákjainak olvasási szokásai
- ☞ Báthory Zoltán: Tanulóink televízió-fogyasztása egy felmérés tükrében (25-32.) In: Gyermekek és fiatalok a média vonzásában. /Tudományos konferencia, 1998. február 4./ [Szerk.]: Lovas György – Rab László. Bp. Gyermek és Ifjúsági Alapprogram, 1998. / B 10/
- ☞ Bencsik Réka: Ponyvát olvasnak a diákok. Szívesebben beszélgetnek barátaikkal, mint szüleikkel = Népszabadság 56. 1998. dec. 29. (16.)
Gálné Szendi Katalin kutatásai alapján

- ☞ Benedek Beáta – Erős Gyula: Mortal generáció (p. 65-69.) In: Így látjuk mi. A Soros Alapítvány „If You...” társadalmi-tényfeltáró programjának kutatási anyagai. [Szerk.]: Daróczi Gábor. Bp. Soros Alapítvány, 1998. / B 10/
Játékterembe járó fiatalok Budapesten
- ☞ Borbély Sjoukje: Anyaotthonok. A korai gyermekvédelem új lehetőségei és határai, különös tekintettel az anyaotthonokra = Család, Gyermek, Ifj. 7. 1998. 4. (3-10.)
- ☞ Bródy Anikó – Bródy Eszter: A túlzott és szelekció nélküli televíziózás (p. 61-64.) In: Így látjuk mi. A Soros Alapítvány „If You...” társadalmi-tényfeltáró programjának kutatási anyagai. [Szerk.]: Daróczi Gábor. Bp. Soros Alapítvány, 1998. / B 10/
- ☞ Buda Béla: A személyiségfejlődés és a nevelés szociálpszichológiája. (1986. 5. kiad.) Bp., Nemzeti Tankvk., 1998. 324 p.
- ☞ Campbell, Ross: Óvjuk őket! Gyermekünk kábítószeresélyben. [Ford.]: Tomka Gáborné. Bp., Harmat, 1998. 150 p.
- ☞ Cole, Michael – Cole, Sheila R.: Fejlődéslelektan. [Ford.]: Bíró Szilvia – Bodó Ágnes – Kiss Szabolcs – Csibra Gergely – Kalas Zsuzsa – Koós Orsolya – Kovács Mónika – Medgyesi Patricia – Bodor Péter – Vinkler Zsuzsa. Bp., Osiris, 1998. 787 p. Bibliogr. p. 707-764 /Osiris tankvek/ ismertetése: Schmidt Judit: Fejlődéslelektan
Szumska Irén: Fejlődéslelektan
- ☞ Csabai Márta – Erős Ferenc – Fábián Zoltán – Kovács Attila – László János – Pólya Tibor: Az egészség szociális reprezentációja budapesti középiskolások körében. [Közreműködő]: Ehmann Bea – Kiss Gyöngyi /pszichológus/ – Nagy Rita. Bp., MTA Pszichol. Int., 1998. 57,[18] p. /PH Tereptanulmányok, 2.; Scientia Humana. Pszichológia/ Kérdőív a mellékletben
- ☞ Csabai Márta – Erős Ferenc – László János: Az észlelt kontroll szerepe az egészség szociális reprezentációinak szerveződésében = Pszichol. 18. 1998. 3. (353-375.)
Egy középiskolások körében végzett empirikus vizsgálatról
- ☞ Cseke Péter: Székelyudvarhelyi fiatalok – korszakváltás küszöbén = Korunk. 3. foly. 9. 1998. 6. (37-45.)
- ☞ Csoboth Csilla – Kopp Mária – Szedmák Sándor: Fiatalok lelki veszélyeztetettsége = Educatio 7. 1998. 2. (248-265.)
A fiatalok körében előforduló lelki betegségekről, depresszióról, például a /vélt/ túlsúly miatti szorongásról
- ☞ Csokonyai Judit – Rohácsné Leho Etelka: A fiatalkori terhességmegszakítások okainak vizsgálata = Népeut. 79. 1998. 4. (31-33.)
- ☞ Csorba János – Papp Mária /pszichiáter/ – Simon Lajos – Simoni, Silva: Szülői attitűdök vizsgálata öngyilkossági kísérletet elkövetett serdülő lányoknál = „Végeken” 9. 1998. 2-3. (4-9.)
- ☞ Czipóth Lukács – et al.: A továbbtanulás (p. 183-199.) In: Így látjuk mi. A Soros Alapítvány „If You...” társadalmi-tényfeltáró programjának kutatási anyagai. [Szerk.]: Daróczi Gábor. Bp. Soros Alapítvány, 1998. / B 10/
Empirikus vizsgálat Székesfehérváron
- ☞ Dávidné Generál Márta: Bűnmegelőzés az iskolában: DADA = Belü. Szle 36. 1998. 5. (67-79.)
- ☞ Deák Ferenc: Esmények és értékek Kárpátalja magyar tannyelvű iskoláiban = Új Ped. Szle. 48. 1998. 7-8. (202-212.)
- ☞ Deák Ferenc: = Börtönü. Szle 1998. 4. (100-103.)
- ☞ Demetrovics Zsolt: Drog és disco Budapesten. Táncos szórakozóhelyeket látogató fiatalok szociodemográfiai jellemzői és drogfogyasztási szokásai. Bp., Budapesti Szociális Forrásközpont, 1998. 118 p., Bibliogr. p. 60-61 /Fehér folt, 12./
- ☞ Demetrovics Zsolt: Drug and disco in Budapest. Smoking, alcohol consumption and drug-using behavior among youth in clubbing subculture. [Drog és disco Budapesten. Dohányzás, alkohol- és kábítószer-

- fogyasztás táncos szórakozóhelyeket látogató fiatalok körében. Kutatási beszámoló.] Bp., Budapesti Szociális Forrásközpont, 1998. 94 p., Bibliogr. p. 58-59 /Fehér folt, 13./
- Demetrovics Zsolt: Serkenő ifjúság = Educatio 7. 1998. 2. (282-293.)
Fiatalok káros szenvedélyeiről
- DiMaggio, Paul J.: A kulturális tőke és az iskolai teljesítmény. A státusz kultúrában való részvétel hatása az Egyesült Államokbeli középiskolások jegyeire. [Ford.]: Berencsi Zsuzsa (p. 198-218.) In: Társadalmi mobilitás: hagyományos és új megközelítések. Válogatott tanulmányok. [Szerk.]: Róbert Péter /szociológus/. Bp. Új Mandátum Kvk., 1998. / B 10/
- Diósi Ágnes: Esettanulmány a gyermekek mindenk felett álló érdekeiről = Esély 10. 1998. 4. (106-112.)
- Diósi Pál: A magyar fiatalok külföldi tanulási és munkavállalási szándékai, illetve tapasztalatai = Esély 10. 1998. 2. (57-65.)
- Dobai Attila – Varga Erika: Krízis és perspektíva (p. 27-46.) In: Így látjuk mi. A Soros Alapítvány "If You..." társadalmi-tényfeltáró programjának kutatási anyagai. [Szerk.]: Daróczy Gábor. Bp. Soros Alapítvány, 1998. / B 10/
Fiatalok kábítószerfogyasztása mélyinterjúk alapján
- Eiben Ottó – Németh Ágnes – Barabás Anikó – Pantó Eszter: Adatok Budapest ifjúságának biológiai fejlettségéhez és fizikai erőnlétéhez. [Közread. a] ELTE Embertani Tanszék. Bp., 1998. 142 p. /Humanbiologia Budapestinensis, 24./
- Elekes Zsuzsanna – Paksi Borbála: A fiatalok és a drog (p. 74-89.) In: Kábítószerkórkép. Bp. BM, 1998.
- Elekes Zsuzsanna: Társadalmi problémák az iskolában = Educatio 7. 1998. 2. (294-304.)
- Erdei Katalin: Kritikus periódusok a személyiségfejlődésben a születéstől a felnőtté válásig (p. 3-19.) In: Erdei Katalin – Fodorné Pogány Judit: Szemelvények a pszichológia témaköréből. [Szerk.]: Benkő Zsuzsanna. Szeged. JGyTF Kiadó, 1998.
- Erikson, Erik H.: Az életciklus: az identitás epigenezise. [Ford.]: Pető Katalin (p. 296-329.) In: Megismerés, előítélet, identitás. Szociálpszichológiai szöveggyűjtemény. [Szerk.]: Erős Ferenc. Bp. Új Mandátum Kvk. – Wesley János Lelkészképző Főiskola, 1998. / B 10/
- Evola, Julius: A fiatalság, a beat-ek és a jobboldali anarchisták. [Ford.]: Imregh Mónika (p. 87-100.) In: Tradíció. [Szerk.]: Baranyi Tibor Imre – Horváth Róbert. Debrecen. Kvintesszencia Kiadó, 1998.
- Farkas Eszter: Érték és/vagy verseny? A hazai gyermekműsor-készítés és -szolgáltatás dilemmája (119-128.) In: Gyermekek és fiatalok a média vonzásában. /Tudományos konferencia, 1998. február 4./ [Szerk.]: Lovas György – Rab László. Bp. Gyermek és Ifjúsági Alapprogram, 1998. /
- Farkas Péter /oktatókutató/: A hátrányos helyzetű fiatalok szakmai képzésének jogszabályi feltételei (p. 18-35.) In: Hátrányos helyzetű fiatalok projekt. [Szerk.]: Papp Ágnes – Paróczayné Korányi Margit – Tóth Etelka. Bp. Munkaügyi Minisztérium, 1998.
- Farkas Péter /oktatókutató/: Legal regulation of the vocational training of disadvantaged young people. [A hátrányos helyzetű fiatalok szakmai képzésének jogszabályi feltételei] (p. 18-35.) In: Disadvantaged youth project. [Szerk.]: Papp Ágnes – Paróczayné Korányi Margit – Tóth Etelka. Bp. Munkaügyi Minisztérium, 1998.
- Fehérvári Anikó – Liskó Ilona: Felvételi szelekció a középfokú iskolákban. Bp., 1998.
- Forrai Judit: Szexuális ismeret és magatartás serdülőkorban = Belü. Szele 36. 1998. 3. (72-86.)
- Gabnai Katalin: Diákjog és drámapedagógia = Iskolakult. 8. 1998. 6-7. (25-36.)
A diákok viszonya a közülethez és az iskola lehetőségei ennek kimunkálásában
- Gagyí József: Ellenállás vagy kompromisszum? Társadalmi alku a székelyföldi líceumokban az 1980-as években (p. 145-163.) In: Fényes tegnapunk. Tanulmányok a szocializmus korszakából. [Szerk.]: Bodó Julianna. Csíkszereda. KAM – Pro Print Kvk, 1998. / B 10/
A gimnáziumok funkciója a székelyföldi társadalomban

- Galasi Péter – Nagy Gyula – Timár János /közgazdász/: Inaktivitásra ítélve. Fiatalok munkaerő-piaci helyzete = Figyelő 42. 1998. 43. (29.,31.)
- Gaszó Ferenc – Laki László /szociológus/: A budapesti fiatalok helyzete, 1997. Kutatási zárótanulmány. Bp., Baloldali Ifjúsági Társulás, 1998. 74 p.
- Gaszó Ferenc – Gaszó Tibor – Laki László /szociológus/: Fiatalok a munkaerőpiacon. Bp., Okker Kiadó, 1998. 124 p.
- Gábor Edina: Az élet habos oldala, avagy a reklámok hatása a fiatalokra (129-132.) In: Gyermekek és fiatalok a média vonzásában. /Tudományos konferencia, 1998. február 4./ [Szerk.]: Lovas György – Rab László. Bp. Gyermek és Ifjúsági Alapprogram, 1998. / B 10/
- Gábor Kálmán – Vízér Balázs: A Diáksziget az új középmezőny? = Korunk. 3. f. 9. 1998. 6. (70-83.)
- Gábor Kálmán: Társadalmi egyenlőtlenségek – a fiatalok esélyei = Korunk. 3. f. 9. 1998. 6. (12-19.)
- Gádos Júlia – Rózsa Sándor: Serdülőkor magatartászavarok = Educatio 7. 1998. 2. (266-272.)
- Gerevich József: Iskolai mentálhigiéne (p. 7-24.) In: Iskolai mentálhigiéne. /Szöveggyűjtemény/. [Szerk.]: Bóta Margit. Debrecen. Kossuth Egyetemi Kiadó, 1998. / B 10/
- Gibicsár Gyula: Ügyészi „láttelel” a kiskoriak devianciájáról = M. Jog 45. 1998. 12. (744-747.)
- Gloncz Ernő: Pillantás a Szigetre. /Pepsi Sziget '97/ = Esély 10. 1998. 2. (106-114.)
Az óbudai Hajógyári-szigeten nyaranta megrendezett ifjúsági fesztiválról
- Göbölös N. László: Hatvannyolc. Mozaikok egy igazi forradalomról. Bp., Gondolkodó Független Kulturális Fórum, 1998. 468,[2] p.
Az ifjúság 1968-ban a világon és Magyarországon
- Gyenge Eszter: Iskolai mentálhigiéne a gyermekpszichiáter szemzőgéből (p. 115-133.) In: Iskolai mentálhigiéne. Tanulmányok. [Szerk.]: Kézdí Balázs. Pécs. Pro Pannonia Kiadó Alapítvány, 1998. / B 10/
- Gyöngyösi Anikó: Örökkévalóság ideiglenesen. Örökbefogadás, nevelőszülők = Amaro Drom 8. 1998. 10. (16-17.)
- Hári Péter – Győri Zoltán: Modern zenei irányzatok (p. 79-88.) In: Így látjuk mi. A Soros Alapítvány „If You...” társadalmi-tényfeltáró programjának kutatási anyagai. [Szerk.]: Daróczy Gábor. Bp. Soros Alapítvány, 1998. / B 10/
A fiatalok körében
- Herczog Mária: Az iskolai gyermekvédelemről (p. 137-138.) In: Iskolai mentálhigiéne. /Szöveggyűjtemény/. [Szerk.]: Bóta Margit. Debrecen. Kossuth Egyetemi Kiadó, 1998. / B 10/
- Honti Henriett: A gyermekvédelmi törvény a nemzetközi jog és gyakorlat tükrében = Esély 10. 1998. 6. (60-69.)
- Horváth Réka – Terjéki Anita – Pintér László: A fiatalok növekvő alkoholfogyasztása (p. 70-78.) In: Így látjuk mi. A Soros Alapítvány „If You...” társadalmi-tényfeltáró programjának kutatási anyagai. [Szerk.]: Daróczy Gábor. Bp. Soros Alapítvány, 1998. / B 10/
- Hovanyecz László: A rendszerváltás nemzedéke = Népszabadság 56. 1998. máj. 20. (40.)
Gaszó Ferenc és Laki László önálló kötetként megjelent tanulmánya alapján /„A budapesti fiatalok helyzete 1997”, Bp., 1998/
- Hoyer Mária: A résztvevő-megfigyelői szerep sajátosságai drogfogyasztók etnográfiai vizsgálatában (p. 153-166.) In: Szociológia – emberközelben. Losonczy Ágnes köszöntése. [Szerk.]: Hanák Katalin – Neményi Mária. Bp. Új Mandátum Kvk., 1998. / B 10/
- Juhász János /gyermekvédelem/ – Rudolf Tibor: Az intézményi gyermeknevelés megújulása. A reménytelenségből a sikerágazattá válás felé = Comitatus 8. 1998. 5. (8-13.)
Lakásotthonokban történő, integrált nevelés Komáromban

- July, Serge: [Ezerkilencszázhatvannyolc] 1968 május. Mesék, legendák és a valóság. [Ford.]: Mihancsik Zsófia = M. Lettre Intern. 8. 1998. 30. (36-43.)
Az 1968-as párizsi diáklázadásokról
- Kapitány Gabriella – Záhonyi Márta: Az ifjúság demográfiai jellemzői és munkaerő-piaci helyzete = Stat. Szle 76. 1998. 4-5. (341-357.)
- Kákai László: Hogyan tovább? Ifjúsági politikai szervezetek Baranya megyében = Társ. Szle 53. 1998. 7. (92-104.)
- Kende Ágnes: A gyerekek helyzete Magyarországon = Amaro Drom 8. 1998. 6. (10-11.)
- Kolozsi Béla: Drogvédelem és AIDS-megelőzés (p. 100-111.) In: Kábítószerkórkép. Bp. BM, 1998. Elsősorban a külföldi kezdeményezések áttekintése
- Koncz István: Köszöntő [a konferencia elé] (15-24.) In: Gyermek és fiatalok a média vonzásában. /Tudományos konferencia, 1998. február 4./ [Szerk.]: Lovas György – Rab László. Bp. Gyermek és Ifjúsági Alapprogram, 1998.
- Kovács András /szociológus/: Anti-Semitism and the Young Elite in Hungary after 1990. [Antiszemitizmus és a fiatal elit 1990 után Magyarországon] = Szombat 10. 1998. Augusztus. (10-14.)
- Kovács Anett – Guba Zsuzsa: A magányról (p. 7-15.) In: Így látjuk mi. A Soros Alapítvány „If You...” társadalmi-tényfeltáró programjának kutatási anyagai. [Szerk.]: Daróczy Gábor. Bp. Soros Alapítvány, 1998.
- Kovács Mónika: Barátság, szerelem (p. 16-26.) In: Így látjuk mi. A Soros Alapítvány „If You...” társadalmi-tényfeltáró programjának kutatási anyagai. [Szerk.]: Daróczy Gábor. Bp. Soros Alapítvány, 1998.
- Kóvári Péter: A közszolgálati médium felelőssége, avagy a gyermek is „köz” (33-48.) In: Gyermek és fiatalok a média vonzásában. /Tudományos konferencia, 1998. február 4./ [Szerk.]: Lovas György – Rab László. Bp. Gyermek és Ifjúsági Alapprogram, 1998. / B 10/
- Krasznai Judit: Kit védünk – és kitől? Egy gyermekpszichiáter szubjektív tapasztalatai és kérdései a gyermekvédelemben – a gyermekvédelemről = Család, Gyermek, Ifj. 7. 1998. 5. (11-16.)
- Lafont, Hubert: Változó szexuális viselkedés a francia fiatalok között. [Ford.]: Tóth László /szociológus/ (p. 182-192.) In: A szex. Szociológia és társadalomtörténet. Szöveggyűjtemény. [Szerk.]: Tóth László /szociológus/. Bp., Új Mandátum Kvk. 2. köt. , 1998.
- Lévai Katalin: „Kellene egy olyan iskolát csinálni, ami az ő bőrükre szabott.” Beszélgetés Györök Edittel, a Belvárosi Tanoda vezetőjével (p. 97-104.) In: Iskolai mentálhigiéné. /Szöveggyűjtemény/. [Szerk.]: Bóta Margit. Debrecen. Kossuth Egyetemi Kiadó, 1998. / B 10/
A Belvárosi Tanodáról, melyet az iskolarendszeren kívül került 14-18 éves fiatalok számára hoztak létre. Megjelent még: Esély, 1993. 1. p. 88-97; ill. a Szociális munka az iskolában c. tanulmánykötetben /szerk. Budai István/ Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1996
- Lőrinc József /kriminológia/: A fiatalok büntetés-végrehajtásáról. Bp., Citoyen, 1998.
- Macháček, Ladislav: Citizenship potential of unemployed and self-employed youth in East-Central Europe. [A munkanélküli és az önfoglalkoztató fiatalok állampolgári potenciálja Kelet-Közép-Európában] = Sociológia 30. 1998. 3. (283-296.)
800 munkanélküli és 400 önfoglalkoztató fiatal, négy ország – köztük Magyarország – nyolc régiójában készült interjú alapján, a rendszerváltás utáni gazdasági- és politikai rendszerhez fűződő viszonyról. A két réteg és az országok összehasonlítása
- Makai Éva: Iskolásügyek egy gyermekjóléti szolgálatnál = Educatio 7. 1998. 4. (784-791.)
- Malakucziné Póka Mária: A fiatalok helyzete Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében = Szabolcs-Szatmár-Bereg Szle 33. 1998. 4. (465-481.)
- Mándoki Rózsa – Aszmann Anna: Serdülők egészségkárosító szokásai (p. 77-82.) In: Körkép a magyar nyelvű addiktológiai szakirodalomból. [Szerk.]: Kastaly Ildikó. Bp. Haynal Imre Egészségtudományi Egyetem, 1998. / B 10/

- Márton Edit – Murárik Lászlóné – Strauszné Simonyi Erzsébet: Az iskolai gyermekvédelem helye a gyermekvédelem rendszerében. Bp., Fővárosi Pedagógiai Intézet, 1998. 30 p.
- Miklós Tamás, P.: „Állami” ifjúsági egyesületek a századeleji Magyarországon = Iskolakult. 8. 1998. 6-7. (116-124.)
- Millham, Spencer: Mindenhol jó, de legjobb otthon. [Ford.]: Neményi Eszter = Család, Gyermek, Ifj. 7. 1998. 5. (4-10.)
- Muhari Andrea – Tarcsa Gábor – Vágó Krisztina: Diákok problémái az életben (p. 47-57.) In: Így látjuk mi. A Soros Alapítvány „If You...” társadalmi-tényfeltáró programjának kutatási anyagai. [Szerk.]: Daróczy Gábor. Bp. Soros Alapítvány, 1998. / B 10/
- Münnich Iván: Szelídebb Magyarorszáért, vagy szelídebb ifjúságért (183-188.) In: Gyermek és fiatalok a média vonzásában. /Tudományos konferencia, 1998. február 4./ [Szerk.]: Lovas György – Rab László. Bp. Gyermek és Ifjúsági Alapprogram, 1998. / B 10/
- Nagy Andor: A médiapedagógia elméletének és gyakorlatának néhány problémája (7-14.) In: Gyermek és fiatalok a média vonzásában. /Tudományos konferencia, 1998. február 4./ [Szerk.]: Lovas György – Rab László. Bp. Gyermek és Ifjúsági Alapprogram, 1998. / B 10/
- Nyári Katalin: Droggondok (p. 90-99.) In: Kábítószerkórkép. Bp. BM, 1998. / B 10/
Középiskolások drogfogyasztási szokásai és pedagógusok véleménye a fiatalok veszélyeztetettségéről
- Nyári Katalin: A pedagógusok szerepe a drogfogyasztás megelőzésében = Iskolakult. 8. 1998. 10. (75-80.)
- Nyíró László: Az Á család esete (p. 143-145.) In: Iskolai mentálhigiéné. /Szöveggyűjtemény/. [Szerk.]: Bóta Margit. Debrecen. Kossuth Egyetemi Kiadó, 1998. / B 10/
- Opri Judit – Paksi Borbála: Fiatalok a drogról = Educatio 7. 1998. 2. (305-315.)
- Orell Ferenc János: A fiatalkorúak védelemhez való joga = Belü. Szle 36. 1998. 12. (97-100.)
- Pataki Zoltán: Mobilitás és reprodukció a felsőoktatásban = Korunk. 3. foly. 9. 1998. 6. (20-25.)
- Péley Bernadette: Beavatási rítusok az iskolában (p. 33-45.) In: Iskolai mentálhigiéné. Tanulmányok. [Szerk.]: Kézdi Balázs. Pécs. Pro Pannonia Kiadói Alapítvány, 1998. / B 10/
- Pik Katalin: Gyermekvédelem és gyermekmunka – a két szempont első találkozása a századelőn = Esély 10. 1998. 1. (106-119.)
- Pogány Ira: A független és együttműködő polgár = M. Hírlap. Ahogy Tetszik mell. 1998. febr. 14. (13.)
- Pogonyi Lajos: Milyen baseball-sapkát viselünk? Lust Iván szerint a belső autonómia biztonságot ad a szorongások ellen = Népszabadság 56. 1998. máj. 5. (10.)
- Prokai Judit: Úgy, mint otthon = Család, Gyermek, Ifj. 7. 1998. 3. (32-37.)
Állami gondozott gyermekek lakószobáiban, illetve családi házakban történő neveléséről
- Purda Zsuzsanna: Egy hónap a zürichi gyámhatóságon I-II = Comitatus 8. 1998. 4.,5. (46-52.,73-78.)
- Rác József: Alkohol- és drogfogyasztás a gyermek- és serdülőkorban és az iskolai prevenció (p. 337-362.) In: Körkép a magyar nyelvű addiktológiai szakirodalomból. [Szerk.]: Kastaly Ildikó. Bp. Haynal Imre Egészségtudományi Egyetem, 1998. / B 10/
- Rác József – Hoyer Mária: Fiatalkori devianciák és kortárs csoportok. Etnográfiai vizsgálat a Jereván-lakótelepen (p. 64-76.) In: Körkép a magyar nyelvű addiktológiai szakirodalomból. [Szerk.]: Kastaly Ildikó. Bp. Haynal Imre Egészségtudományi Egyetem, 1998. / B 10/
A terepkutatás helyszíne Budapest egyik külső kerületében található, a „Jereván-lakótelep” elnevezés fantáziánév
- Rác József: Identitáskonfliktusok résztvevő megfigyelői terepmunka során, avagy a „szabadság fantomja” (p. 152-157.) In: Élettörténet és megismerés. Tanulmányok Pataki Ferenc tiszteletére. [Szerk.]: László János. Bp. Scientia Humana, 1998. / B 10/

- ☞ Rác József: Ifjúsági /szub/kultúrák, intézmények, devianciák. Válogatott tanulmányok. [Közreműködő]: Göncz Dániel – Kéthelyi Judit – Zétényi Zoltán – Szabó Gabriella – Várterész Éva – Csom Mária – Kastaly Ildikó. Bp., Scientia Humana, 1998. 326 p.
- ☞ Rác József – Szakács Kata: Kockázatbecslés serdülőkorbán = *Educatio* 7. 1998. 2. (273-281.)
- ☞ Réz Péter – Szeremi Levente: A fiatalok szórakozási szokásai és ezek káros hatásai (p. 89-93.) In: *Így látjuk mi. A Soros Alapítvány „If You...” társadalmi-tényfeltáró programjának kutatási anyagai.* [Szerk.]: Daróczy Gábor. Bp. Soros Alapítvány, 1998. / B 10/
- ☞ Rossiand, Jacques: Prostitúció, ifjúság és társadalom a XV. században. [Ford.]: Tóth László, V. = *Szofi* 2. 1998. 1-2. (75-95.)
- ☞ Rudolf Tibor – Juhász János /gyermekvédelem/: Az intézményi gyermeknevelés megújulása Komárom-Esztergom megyében = *M. Közig.* 48. 1998. 10. (634-637.)
A gyermek- és ifjúságvédelemről
- ☞ Ruffy Pál: Az állami gyermekvédelem. /Részletek/ (p. 278-297.) In: „A tettetésnek minden mesterségeiben jártasok...” Koldusok, csavargók, veszélyeztetett gyerekek a modernkori Magyarországon. [Szerk.]: Léderer Pál /szociológus/ – Tenczer Tamás – Ulicska László. Bp. Új Mandátum Kvk., 1998. / B 10/ Megjelent 1914-ben
- ☞ Sallai János: Fiatalok és a médiamodellek (165-168.) In: *Gyermekek és fiatalok a média vonzásában. /Tudományos konferencia, 1998. február 4./*. [Szerk.]: Lovas György – Rab László. Bp. *Gyermek és Ifjúsági Alapprogram*, 1998. / B 10/
- ☞ Sarkadi Ildikó: Gyermekek és fiatalok a médiajogban (63-78.) In: *Gyermekek és fiatalok a média vonzásában. /Tudományos konferencia, 1998. február 4./*. [Szerk.]: Lovas György – Rab László. Bp. *Gyermek és Ifjúsági Alapprogram*, 1998. / B 10/
- ☞ Sári Mihály: A művelődési animáció feltételei ifjúsági és felnőtt közösségekben (p. 300-320.) In: *Közösség – közösségi kommunikáció. /Szöveg- szemelvénygyűjtemény/ [Írta]: Tibori Tímea – Kiss Tamás, T. Bp., OK-KER Oktatási Iroda, 1998. 2. köt. / B 10/*
Eredetileg megjelent: *Felnőttképzés és társadalom.* (Debrecen, 1993. p. 79-96)
- ☞ Staub Ervin: Az erószak társadalmi-kulturális gyökerei (p. 90-115.) In: *Történeti és politikai pszichológia.* [Szerk.]: Hunyady György. Bp. *Osiris*, 1998. / B 10/ Különös tekintettel a fiatalkori erőszakra az USA-ban
- ☞ Sullerné Polgár Márta – Polgár Márta, Sullerné: Egy gyermekvédelmi rendszer fejlesztése. Szociális és gyermekvédelmi munka a a debreceni Egészségügyi Gyermekotthonban = *Család, Gyermek, Ifj.* 7. 1998. 3. (17-21.)
- ☞ Sum István: Az ifjúsági szakképzés korszerűsítése = *Szakképz.* Szle 14. 1998. 1. (81-90.)
- ☞ Szabó András /ifjúságvédelem/: Pillanatfelvétel a fiatalok számára reálisan elérhető, egyszerűbb munkahelyekről = *Esély* 10. 1998. 2. (66-79.)
- ☞ Szabó Ildikó /szociológus/ – Örkény Antal: Tizenévesek állampolgári kultúrája. Bp., Minoritás Alapítvány, 1998. 250 p. Bibliogr. lábj.
ismertetése: Deák Ferenc: Tizenévesek állampolgári kultúrája
- ☞ Szabó János /katonaszociológus/: Állampolgári tudat és a honvédelmi szocializáció = *Hadtud.* 8. 1998. 2. (31-40.)
- ☞ Szabó János /katonaszociológus/ – Molnár Ferenc /katonaszociológus/: A kötelező katonai szolgálat rendszerének néhány társadalomtudományi vetülete (p. 57-76.) In: *Tanulmánygyűjtemény. Válogatás tudományok munkákból. Pályázatok és kutatómunkák eredményeit összefoglaló tanulmányok.* [Szerk.]: Horváth István /hadserg/ – Kiss Jenő /hadserg/. Bp., 1998.
A polgári-katonai kapcsolatokról, a hatalmi ágakhoz valamint a médiához fűződő kapcsolatokról, a katonai oktatás polgári oktatási rendszerbe való kapcsolódásáról
- ☞ Szabó Sándor: Nézz a szemembe kedvesem! Kamaszkori krízis, oldása csoportos szociális készségtréninggel. Szeged, Dél-Alföldi Régió Kallódó Fialjaiért Alapítvány, 1998. 59 p.

- ☞ Szalai Júlia: Uram! A jogaimért jöttem! Esszék, tanulmányok. Bp., Új Mandátum Kvk., 1998. 415 p., Bibliogr. tanulm. /Nagyítás. Szociol. kvek, 17./
ismertetése: Czako Ágnes: Uram! A jogaimért jöttem!
Simonyi Ágnes: Uram! A jogaimért jöttem! Esszék, tanulmányok
- ☞ Szántó I. Béla – Tábori Kornél: Bűnös gyermekek (p. 249-252.) In: „A tettetésnek minden mesterségeiben jártasok...” Koldusok, csavargók, veszélyeztetett gyerekek a modernkori Magyarországon. [Szerk.]: Léderer Pál /szociológus/ – Tenczer Tamás – Ulicska László. Bp. Új Mandátum Kvk., 1998. / B 10/ Megjelent 1908-ban
- ☞ Szilágyi Ákos: Az utolsó nemzedék. 1. Árnyék és tünemény. 2. Totál vitál = [Kétezer] 2000 10. 1998. 1., 2. (14-20.,18-28.)
A nemzedék történelmi-szociológiai fogalmáról; a 68-as nemzedékről mint „félbemaradt”, „utolsó” nemzedékről. (A posztmodern társadalom ugyanis a szerző szerint már nem nemzedéki társadalom)
- ☞ Szilágyi Vilmos: Az „Ifjúságkutatók Európai Szövetségének” 6. biennális konferenciája. /Budapest, 1998. jún. 3-7./ = *M. Szex. Szle* 1. 1998. 2. (52-54.)
- ☞ Szomor Katalin: A kábítószer-probléma és a keresletcsökkentés stratégiája (p. 21-38.) In: *Kábítószerkérdés.* Bp. BM, 1998. / B 10/
- ☞ Szretykó György: Változások a magyar társadalomban /1990-1997/. Szociológiai, politológiai tanulmányok. Bp., Villányi úti Konferenciaközpont és Szabadegyetem Alapítvány, 1998. 264 p., Bibliogr. p. 257-264 /Villányi úti kvek. Politikatud. sor., 14;10./
- ☞ Takács M. József: A dühöngő ifjúságtól a Woodstock-nemzedékig = *Rubicon* 1998. 8. (46-50.)
- ☞ Tamás Szilárd: The Phare disadvantaged youth project. [Phare Hátrányos Helyzetű Fiatalok Projekt] (p. 11-17.) In: *Disadvantaged youth project.* [Szerk.]: Papp Ágnes – Paróczayné Korányi Margit – Tóth Etelka. Bp. Munkaügyi Minisztérium, 1998. / B 10/
- ☞ Tamás Szilárd: Phare Hátrányos Helyzetű Fiatalok Projekt (p. 11-17.) In: *Hátrányos helyzetű fiatalok projekt.* [Szerk.]: Papp Ágnes – Paróczayné Korányi Margit – Tóth Etelka. Bp. Munkaügyi Minisztérium, 1998. / B 10/
- ☞ Tari Ferenc: Rezsimrendszer. A fiatalok elítéltek kezelése = *Börtönü.* Szle 1998. 4. (15-21.)
A rezsimrendszer lényege, hogy az elítélteket büntetésük hossza, súlyossága stb. szerint elkülönítve helyezik el a büntetés-végrehajtó intézményben
- ☞ Udvardi Judit: A fiúknak nagyobb önállóság jár. Csak minden harmadik tizenéves diák érdeklődik a politika iránt = *Népszabadság* 56. 1998. dec. 1. (11.)
- ☞ Vass Lucia: A fiatalok bűnözés pedagógiai kérdései = *Belü.* Szle 36. 1998. 1. (113-123.)
- ☞ Váriné Szilágyi Ibolya: Eszmények és helyzetek, választások és kényszerek. Az értéktanulás kérdőjelei ma a serdülő és ifjúkorban (177-183.) In: *Élettörténet és megismerés. Tanulmányok Pataki Ferenc tiszteletére.* [Szerk.]: László János. Bp. Scientia Humana, 1998. / B 10/
- ☞ Vávró István: Távlatból. Jogerősen elítélt fiatalok 1991-1997 = *Börtönü.* Szle 17. 1998. 3. (1-7.)
- ☞ Veres Valér: Pénz vagy tudás? A kolozsvári román és magyar egyetemisták társadalmi háttere és az értelmiségi utánpótlás sajátosságai = *Korunk.* 3. foly. 9. 1998. 6. (26-36.)
- ☞ Vetrő Ágnes: Gyermek- és ifjúságpszichiátria, mentálhigiéné. Az egészségfejlesztő mentálhigiénés posztgraduális képzés hallgatói számára. Szeged, JGYTF, 1998. 93 p. /Segítő foglalkozásúak sorozata/
- ☞ Vingender István: Közösség és drogfogyasztás. A kortárs közösségek hatása az iskoláskorú fiatalok drogfogyasztó magatartására = *Szenvedélybetegségek* 6. 1998. 3. (164-175.)
- ☞ Vitányi Iván: [Kétezer] 2040 – invokáció egy vitához. A jövőről, az ifjúságról és a szociáldemokráciáról. Bp., Szelen, 1998. 29 p.
- ☞ Wallace, Claire: Ifjúság, munka és oktatás a posztkommunista Európában: út az individualizáció felé? [Ford.]: Dudik Éva = *Korunk.* 3. foly. 9. 1998. 6. (5-11.)

- ☐ Zrinszky László: Médiauralom, vagy uralom a média felett. Az ülés zárszava (189-202.) In: Gyermek és fiatalok a média vonzásában. /Tudományos konferencia, 1998. február 4./ [Szerk.]: Lovas György – Rab László. Bp. Gyermek és Ifjúsági Alapprogram, 1998.
- ☐ Disadvantaged youth project. [Hátrányos helyzetű fiatalok projekt.] [Szerk.]: Papp Ágnes – Paróczayné Korányi Margit – Tóth Etelka. Bp., Munkaügyi Minisztérium, 1998. 154 p.
- ☐ Education in Hungary 1997. [Oktatás Magyarországon 1997.] Bp., 1998.
- ☐ A Fehér Kereszt országos lelencház-egyesület története 1885-1997. /Részletek/ (p. 242-248.) In: „A tettetésnek minden mesterségeiben jártasok...” Koldusok, csavargók, veszélyeztetett gyerekek a modernkori Magyarországon. [Szerk.]: Léderer Pál /szociológus/ – Tenczer Tamás – Ulicska László. Bp. Új Mandátum Kvk., 1998. Megjelent 1897-ben
- ☐ A fiatalok helye és szerepe a társadalomban és a munkaerőpiacon. [Közreműk.]: Csószné Seres Ilona. [Közread. a/z/] KSH Bács-Kiskun Megyei Igazgatósága. Kecskemét, 1998. 52 p.
- ☐ A gyermek- és ifjúsági irodalom elméleti kérdései és kritikái 1986-1995 között. Bibliográfia. [Szerk.]: Suppné Tarnay Györgyi. Bp., Magyar Könyvtárosok Egyesülete. Gyermekkönyvtáros Szekció – KLTE, 1998. 130 p.
- ☐ Gyermek és fiatalok a média vonzásában. /Tudományos konferencia, 1998. február 4./ [Szerk.]: Lovas György – Rab László. [Közreműködő]: Bodor Tamás. Bp., Gyermek és Ifjúsági Alapprogram, 1998. 204 p. A konferencia szervezői voltak: Miniszterelnöki Hivatal Gyermek és Ifjúsági Koordinációs Tanács Titkársága, Magyar Média-pedagógiai Kutató Intézet, Gyermek és Ifjúsági Alapprogram
- ☐ Hátrányos helyzetű fiatalok projekt. [Szerk.]: Papp Ágnes – Paróczayné Korányi Margit – Tóth Etelka. Bp., Munkaügyi Minisztérium, 1998. 154 p.
- ☐ Hope in the midst of hardship. The situation of children and families in Hungary. [Remény a megpróbáltatások között. A gyermekek és családok helyzete Magyarországon.] [Összeáll.]: Tennant, Christine S. [Közread. a] Hungarian National Committee for UNESCO. Bp., Aula K., 1998. 428 p.
- ☐ A humán erőforrás menedzsment szerepe a fiatalok munkanélkülisége elleni harcban. [Közread.]: Keszeg József = Humpol. Szle 9. 1998. 6. (74-78.) Franciaországban Ifjúsági kultúrák = Korunk. 3. foly. 9. 1998. 6. 5-83. részei Wallace, Claire: Ifjúság, munka és oktatás a posztkommunista Európában: út az individualizáció felé?; Gábor Kálmán: Társadalmi egyenlőtlenségek – a fiatalok esélyei; Pataki Zoltán: Mobilitás és reprodukció a felsőoktatásban; Veres Valér: Pénz vagy tudás? A kolozsvári román és magyar egyetemisták társadalmi háttere és az értelmiségi utánpótlás sajátosságai; Cseke Péter: Székelyudvarhelyi fiatalok – korszakváltás küszöbén; Miklós Katalin: Tizennégy éves diákok jövőképe; Gábor Kálmán-Vizer Balázs: A Diáksziget az új közeposztály?
- ☐ Ifjúságstatisztikai adattár 1996. [Összeáll.]: Csizmazia Károlyné – Diósi Gáborné – Gárdos Éva – Kamarás Ferenc – Kovács Csaba – Rédei Mária, Keszthelyiné – Kovács Ferencné – Kuti Éva – Eperjesi Erzsébet, Lindnerné. [Közread. a] KSH Társadalomstat. főoszt. Eletmód -életkörülmények oszt. Bp., 1998. 339 p. /Ifjúság és társadalom. Ifjúságstat. közlem./ Iskolásszex – a fiúk jóval korábban kezdik = Népszabadság 56. 1998. ápr. 15. (1.; 5.) Forray Judit Belügyi Szemlében közölt tanulmánya alapján
- ☐ Így látjuk mi. A Soros Alapítvány „If You...” társadalmi-tényfeltáró programjának kutatási anyagai. [Szerk.]: Daróczy Gábor. Bp., Soros Alapítvány, 1998. 208 p.
- ☐ Jelentés a királyi javító intézetek 1891. évi állapotáról. /Részletek/ (p. 253-269.) In: „A tettetésnek minden mesterségeiben jártasok...” Koldusok, csavargók, veszélyeztetett gyerekek a modernkori Magyarországon. [Szerk.]: Léderer Pál /szociológus/ – Tenczer Tamás – Ulicska László. Bp. Új Mandátum Kvk., 1998.
- ☐ Kábítószerkérdés. Bp., BM, 1998. 154 p. A Belügyi Szemle 1997. 11. szám utánnyomása könyvként bedolgozva

- ☐ Kérdések és válaszok a gazdaságról, gazdasági kultúrára nevelésről = Új Ped. Szle. 48. 1998. 7-8. (23-39.) Középiskolás korúak körében végzett felmérés gazdasági-pénzügyi ismereteikről, valamint szakértők véleménye Magyarország gazdasági kultúrájáról Mentálhigiéné = Educatio 7. 1998. 2. 229-326. részei Buda Béla: A mentálhigiéné fogalma; Zonda Tamás: Korunk betegsége, a depresszió; Csoboth Csilla-Kopp Mária-Szedmák Sándor: Fiatalok lelki veszélyeztetettség; Gádosor Júlia-Rózsa Sándor: Serdülőkorai magatartászavarok; Rácz József-Szakács Kata: Kockázatbecslés serdülőkorban; Demetrovics Zsolt: Serkenő ifjúság; Elekes Zsuzsanna: Társadalmi problémák az iskolában; Oprics Judit-Paksi Borbála: Fiatalok a drogól; Balázs János-Sajgál Rózsa: Középiskolások értékorientációja
- ☐ Mikrocenzus, 1996. Adatok az ifjúságról. [Közreműködő]: Lakatos Miklós. Bp., KSH, 1998. 118 p.
- ☐ Az oktatási rendszert végzettség nélkül elhagyó fiatalok támogatását célzó intézkedések. Bp., 1998.
- ☐ „A tettetésnek minden mesterségeiben jártasok...” Koldusok, csavargók, veszélyeztetett gyerekek a modernkori Magyarországon. [Szerk.]: Léderer Pál /szociológus/ – Tenczer Tamás – Ulicska László. [Előszó]: Gyáni Gábor. Bp., Új Mandátum Kvk., 1998. 325 p. /Nagyítás. Szociol. kvek, 11./ A kötet tanulmányokon kívül tartalmaz korabeli dokumentumokat is.
- ☐ A tétovázás dicsérete. Pszichoterápiás előadások a Faludi utcából. [Szerk.]: Lust Iván – Kókény Vera. [Előszó]: Lust Iván. Bp., Animula Egyesület, 1998. 103 p. A Budapesti Faludi utcai pszichoterápiás szakrendelő munkatársainak írásai gyermekekről és serdülőkről
- ☐ Valóság = Educatio 7. 1998. 2. (327-356.) Interjúk fővárosi kerületekben működő gyermekjóléti szolgálatok, illetve nevelési tanácsadók munkatársaival
- ☐ Nyerges Katalin: „You mustn't knock it down...!": a case study in psychotherapy. [„Nem döntheted le...!": pszichoterápiai esettanulmány]. [Ford.]: Nielsen, Anna = East Central Europe 24-25. 1997-1998. Special Issue. (239-259.) Esettanulmány egy – a nevelési tanácsadóhoz irányított – rendezetlen családi körülmények között élő kislányról

1999

- ☐ Alföldi, Francis: L'évaluation en protection de l'enfance: théorie et méthode. [A gyermekvédelem fejlődése. Elmélet és módszer.] Montrouge, Dumond, 1999. IX,201 p. /Action sociale/
- ☐ Amacziné Biró Zsuzsa: Gyerek-kór. Bp., Szabad Tér K., 1999. 127 p
- ☐ Andor Mihály: A kétféle diploma = Iskolakult. 9. 1999. 1. (46-54.) A középfokú iskolaválasztás vizsgálata a szülők iskolai végzettségével összefüggésben
- ☐ Aszmann Anna – Rózsa Sándor – Gordos Ágnes – Czeglédi Réka – Németh Ágnes: Magyar serdülők egészséget befolyásoló magatartása, a rizikómagatartás 1986-1997 közötti változása = Egészségnev. 40. 1999. 4. (123-135.) A magyar felsőoktatási intézmények hallgatói között 1996-ban nemzetközi összehasonlításban kérdőíves felmérés segítségével vizsgálatot végeztek dohányzási és alkoholfogyasztási szokásaikat illetően, s arra vonatkozólag, hogy ezek mely életkorban alakultak ki.
- ☐ Bagdy Emőke: A nevelői attitűdök összefüggése a személyiség fejlődésével (23-27.) In: Mitől [nem] lesz deviáns? Szöveggyűjtemény az iskolai „bűnmegelőzés”-hez. Bp. Fővárosi Pedagógiai Intézet, 1999. Ua. in: Bagdy Emőke: Családi szocializáció és személyiségzavarok
- ☐ Bagdy Emőke: A szocializáció és a devianciák (34-40.) In: Mitől [nem] lesz deviáns? Szöveggyűjtemény az iskolai „bűnmegelőzés”-hez. Bp. Fővárosi Pedagógiai Intézet, 1999. / B 10/ Ua. in Bagdy Emőke: Családi szocializáció és személyiségzavarok

- Baranyi Károly: Az ifjúság reménye = Jel 11. 1999. 8. (241-244.)
Az ifjúság jövőképeiről
- Baráth Árpád: „Ész nélküli”. A kábítószer-használat és -függőség lélektani és szociálpszichológiai háttere gyermekeknél és fiataloknál Magyarországon (1991-1998) = Szervenélybetegségek 7. 1999. 1. (27-37.)
- Bánfalvy Csaba: Budapesti nemzetiségi gimnazisták szociális jellemzői és élettervei = Szociális Munka 11. 1999. 1. (30-39.)
- Bánfi Ilona: Az iskolai teljesítményt befolyásoló háttértényezők = Új Ped. Szle. 48. 1999. 6. (14-25.)
Az Országos Közoktatási Intézet Értékelési és Érettségi Vizsgaközpontja Monitor 97 vizsgálata alapján elemzi a tanulók teljesítményeit.
- Bárdos Katalin: Egy családi trauma mögött meghúzódó családi holocaust érintettség (p. 109-113.) In: A társadalmi traumatizáció hatásai és pszichológiájának tapasztalatai. Konferencia, Budapest, 1998. november 13-15. [Szerk.]: Virág Teréz. Bp., Animula, 1999.
- Báthory Zoltán: A nevelési értékek változása: a provincializmustól a globalizációig (p. 111-117.) In: Megérteni a globalizációt. [Szerk.]: Molnár János – Kiss Endre. Bp., Friedrich Ebert Alapítvány, 1999.
- Berde Éva – Petró Katalin: Az iskolából a munka világába. Érettségizett fiatalok életpályái egy kérdőíves felmérés tükrében = Vezetéstud. 30. 1999. 6. (48-56.)
- Binét Ágnes, V.: A személyiség fejlődése a kisiskolás kortól a serdülésig (248-261.) In: Pszichológia. Szöveggyűjtemény óvodapedagógus hallgatóknak. [Szerk.]: Lakatos Margit, B. – Serfőző Mónika. Bp. Trifer, 1999. / B 10/
- Boross Otília: Az „igazságos közösség” egyes módszereinek alkalmazása néhány közép- és általános iskolában (55-67.) In: Pszichológia és nevelés. [Szerk.]: Vajda Zsuzsanna. Bp. Akadémiai K., 1999. / B 10/
- Büki Péter – Takácsné Pozsgai Zsuzsa: A [nullától három] 0-3 éves korú gyermekeket ellátó otthonok és a szociális munka = Háló 5. 1999. 12.
hozzászólása: Borbély Sjoukje: A [nullától három] 0-3 éves korú gyermekeket ellátó otthonok és a szociális munka
- Csapó Benő: Képességfejlesztés az iskolában – problémák és lehetőségek = Új Ped. Szle. 48. 1999. 12. (4-13.)
- Csorba János – Rózsa Sándor – Sarungi Emőke – Makra Judit – Széll Katalin: Öngyilkossági kísérletet elkövetett, szuicidumról fantáziáló és nem-szuicid depressziós serdülők összehasonlító vizsgálata = Psychiatria Hung. 14. 1999. 1. (32-38.)
- Diósi Pál: Legénytoll a láthatáron I. 400 budapesti fiatal képe nemzedékéről és önmagáról = Esély 1999. 6. (62-82.)
- Diósi Pál: A [tizenöt-húsz] 15-20 év közötti fiatalok tapasztalatai és elképzelései a külföldi tanulásról, illetve munkavállalásról (145-159.) In: Migráció. [Szerk.]: Illés Sándor – Tóth Pál Péter. Bp., KSH 2. köt., 1999.
- Domszky András: Miért jó nekünk az ombudsmani vizsgálat? = Család, Gyermek, Ifj. 7. 1999. 3. (4-13.)
Az SZCSM szakmai vitanapján elhangzott előadás szerkesztett szövege. Az 1998. december 10-i ombudsmani vizsgálat a gyermekintézményekben élő gyermekek alkotmányos jogainak érvényesülését vizsgálta.
- Eimuth, Kurt-Helmuth: A szektások gyermekei. [Ford.]: Némedi András. Bp., Herder – Kairosz – Ecclesia, 1999. 223 p. Bibliogr. a jegyzetekben
- Elekes Zsuzsanna – Paksi Borbála: Fiatalok szenvedélyei?! Alkohol- és drogfogyasztás valamint dohányzás a budapesti középiskolások körében 1999-ben = Századvég. Új foly. 1999. 13. (53-73.)
Az ESPAD 95 nemzetközi vizsgálat reprezentatív mintán vizsgálta a középiskolások drog- és alkoholfogyasztását. A vizsgálat folytatására 1999 márciusában került sor.
- Fábián Róbert: Egészségnevelés és egészségmegőrzés az általános iskolákban az ezredfordulón = Egészségnev. 40. 1999. 5-6. (180-189.)

- Az Egészségesebb Iskoláért Hálózat magyarországi egyesületei 1998-1999-ben felmérést végeztek az általános iskolákban folyó egészségnevelési tevékenység hatékonyságáról.
- Fehér Péter: A számítógép az oktatásban a harmadik évezred küszöbén = Új Ped. Szle. 48. 1999. 7-8. (181-189.)
A Könyvtárosok a közoktatásban címmel 1999. január 20-án tartott konferenciainformatikai szekciójában elhangzottak szerkesztett változata.
- Galántai Zoltán: Internet, oktatás, filterezés = Fordulópont 1. 1999. 2-3. (49-59.)
- Gaszó Ferenc – Laki László /szociológus/: Esélyek és orientációk. /Fiatalok az ezredfordulón/. Bp., OKKER, 1999. 180 p. Bibliogr. p. 179-180.
- Gábor Kálmán: Ifjúsági korszakváltás és erőszak = Educatio 8. 1999. 4. (740-751.)
- Genzelmann Györgyi: Egy beszédhibásokkal szembeni attitűdvizsgálat = Szociális Munka 11. 1999. 4. (169-180.)
- Hazai Istvánné: A család-, gyermek-, és ifjúságvédelem (p. 81-92.) In: Új utak a szociális ellátásban. Előadások és tanulmányok az önkormányzatok és a civil szervezetek együttműködésének kérdéseiről. [Szerk.]: Papp Ágnes. Bp., Jóléti Szolgálati Alapítvány, 1999.
- Herpainé Márkus Ágnes: Tégy, ha tudsz, társulásban. A TÉGY ZaA-KAR Térségi Gyermekjóléti Szolgálatról = Család, Gyermek, Ifj. 7. 1999. 3. (39-43.)
- Horkai Anita: Screenagerek. A techno-kultúra megjelenési formái a mai Magyarországon. Bp., MTA Politikai Tud. Int., 1999. 64 p. Bibliogr. p. 45-51 /MTA PTI Etnoregionális Kutatóközpont. Munkafüzetek, 67./
- Hoyer Mária: A család élettörténete és a drogfogyasztó magatartás összefüggései (p. 121-127.) In: A társadalmi traumatizáció hatásai és pszichológiájának tapasztalatai. Konferencia, Budapest, 1998. november 13-15. [Szerk.]: Virág Teréz. Bp., Animula, 1999.
- Hudson, Raymond – Hébert, Benoît-Paul: Miért kellene a fiataloknak a politika iránt érdeklődniük? [Ford.]: V. Tóth László (p. 247-264.) In: A politikai szocializáció. Válogatás a francia nyelvterület szakirodalmából. [Szerk.]: Szabó Ildikó /szociológus/ – Csákó Mihály. Bp., Új Mandátum Kvk., 1999.
- Juhász Csaba: A [négyH] 4H mozgalom és a családi gazdaságok = A Falu 14. 1999. 1. (83-87.)
A 4H (head-hands-heart-health) mozgalom ifjúságfejlesztő program, ill. oktatási forma. Célja a fiatalok szociális és társadalmi beilleszkedésének segítése.
- Karikó Sándor: Európaiság – konformitás – ifjúság. Filozófiai kitekintésben = Társad.kut. 1999. 1-2. (5-14.)
- Karikó Sándor: Az „ifjúság” elvétele vagy trónra emelése = Iskolakult. 9. 1999. 5. (10-19.)
Az ifjúsági kultúra beemelődése a kultúra egészébe, ezáltal ifjúsági kultúraként megszűnése. Az ifjúság és a politika kapcsolata
- Karsay Ákos: Fiatalok vallási és egyházi kérdésekről. Vallásszociológiai felmérés = Theol. Szle. 43. 1999. 6. (360-377.)
- Katsányi Sándor: Információkereső technikák elsajátításának problémái változó körülmények között = Új Ped. Szle. 48. 1999. 11. (70-74.)
- Kerber Zoltán: „Ha az oktatásban nem történik semmi, remény sincs arra, hogy a diszkrimináció csökkenjen” – interjú Kaltenbach Jenővel a kisebbségek oktatásának átfogó vizsgálatáról készült jelentés tanulságairól = Új Ped. Szle. 48. 1999. 4. (3-11.)
- Kéri László: A politikai szocializációról (p. 324-346.) In: A politikatudomány arcai. Tanulmányok. [Szerk.]: Gergely András, A. – Bayer József – Kulcsár Kálmán. Bp. Akadémiai K., 1999.
- Kézdi Gábor: A roma fiatalok középiskolai továbbtanulása (217-228.) In: A cigányok Magyarországon. [Szerk.]: Glatz Ferenc. Bp. MTA, 1999.
- Kisida Erzsébet: A fiatalok veszélyeztetettsége = Új Ped. Szle. 48. 1999. 4. (12-17.)
- Kisida Erzsébet: Oktatás. A fiatalok speciális prevenciója = Börtön. Szle. 18. 1999. 2. (82-86.)

- Fiatalkorú elitáltak oktatásáról.
- ☞ Kiss Judit /deviancia/: Anya és gyermek párhuzamos terápiája (p. 128-130.) In: A társadalmi traumatizáció hatásai és pszichológiájának tapasztalatai. Konferencia, Budapest, 1998. november 13-15. [Szerk.]: Virág Teréz. Bp., Animula, 1999.
- ☞ Komáromy Sándor: Értékek és hiányok a 20. századi magyar gyermek- és ifjúsági irodalomban = Könyv és Nev. Új folyam 1. 1999. 2. (99-105.)
- ☞ Komenczy Bertalan: Off line. Az információs társadalom közoktatási stratégiája = Új Ped. Szle. 48. 1999. 7-8. (160-180.)
- ☞ Kovács Éva: Állam és tanszabadság. Az 1868. évi népoktatási törvény vitájáról = História 21. 1999. 8. (24-27.)
- ☞ Kovács László/Románia/ – Antal Árpád: Kolozsvári középiskolások drog- és alkoholfogyasztási szokásai = Szünet 7. 1999. 3. (186-208.)
- ☞ Kósa András László: A Maros megyei ifjúság politikai szocializációja. A Maros megyei ifjúsági közélet alternatívái = M. Kisebbség 5. 1999. 2-3. (16-17). (432-447.)
- ☞ Krasznai Judit: Előítéletek = Család, Gyermek, Ifj. 7. 1999. 4. (12-23.)
Etnikai előítéletek megjelenése.
- ☞ Kresalek Gábor: Aluljáró-nemzedék = Törökfürdő 1999. ősz. (14-17.)
- ☞ Laki László /szociológus/ – Nyerges Mihály: A fiatalok sportolási szokásai = Társad.kut. 1999. 3-4. (217-244.)
- ☞ Laki László /szociológus/ – Békés Zoltán: A rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülők életkörülményei egy „periférián” elhelyezkedő térségben I-II. = Család, Gyermek, Ifj. 7. 1999. 2.,3. (18-26.,16-25.)
- ☞ Laki László /szociológus/ – Békés Zoltán: Szegénységben élni és felnevelkedni Magyarországon az ezredfordulón = Belü. Szle 37. 1999. 7-8. (72-92.)
Jász-Nagykun-Szolnok megyében folytatott kutatás alapján a rendszeres gyermekvédelmi támogatásra jogosult családokról
- ☞ Lannert Judit: Szerkezetváltási tendenciák és a továbbtanulási arányokat befolyásoló tényezők a közoktatásban (p. 47-71.) In: Tartalmi változások a közoktatásban a 90-es években. Tanulmánykötet. [Szerk.]: Vágó Irén. Bp., OKKER, 1999.
Az Országos Közoktatási Intézet Kutatási Központja által 1997ben végzett 1200 alap- és középfokú oktatási intézményre kiterjedő reprezentatív vizsgálat tapasztalatai.
- ☞ Lannert Judit – Örkény Antal – Szabó Ildikó /szociológus/: Európai értékek, európai orientációk. Magyar középiskolások értékorientációi egy empirikus kutatás tükrében = Iskolakult. 9. 1999. 8. (3-17.)
A magyar középiskolások értékorientációit és Magyarország Európában elfoglalt helyének percepcióját alapvetően az határozza meg, milyen iskolatípusban tanulnak.
- ☞ Lábadiné Kedves Klára: Gyermekek és fiatalok társasági alkalmi a Drávaszögben = Néprajzi Látóhatár 8. 1999. 1-4. (403-413.)
- ☞ László Miklós: Példa – kép: a tizenéves korosztály értékviselkedési és a média = Jel-Kép Új folyam 6. 1999. 3. (33-47.)
- ☞ Lipócziné Csabai Sarolta: Társadalmi változások ábrázolása a kortárs ifjúsági regényben = Iskolakult. 9. 1999. 1. (72-75.)
- ☞ Makai Éva: Iskolakerülők? = Új Ped. Szle. 48. 1999. 1. (92-100.)
- ☞ Melich, Anna: A személyiség és a szocializációs folyamat közötti kölcsönhatás. [Ford.]: Csákó Mihály (p. 162-202.) In: A politikai szocializáció. Válogatás a francia nyelvterület szakirodalmából. [Szerk.]: Szabó Ildikó /szociológus/ – Csákó Mihály. Bp., Új Mandátum Kvk., 1999.
- ☞ Mihály Ottó: Esélyegyenlőség és differenciálás = Új Ped. Szle. 48. 1999. 1. (11-19.)
Az esélyegyenlőség és differenciálás biztosítása az oktatásban.

- ☞ Mikos Gyula: Drogkonferenciák = Család, Gyermek, Ifj. 7. 1999. 6. (24-26.)
Beszámoló az 1999. június 1-i Almássy-téren rendezett „Szenvedélyek napja” és a BRFK által rendezett június 26-i „Drog-gondok” című konferencia
- ☞ Murányi István: Előítéletek és családi szocializáció a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei tizenévesek körében = Szabolcs-Szatmár-Beregi Szle 34. 1999. 1. (1-14.)
- ☞ Murányi István: Tizenévesek előítéletei Sopronban és Salgótarjánban = Esély 1999. 5. (35-55.)
- ☞ Murányi István – Szoboszlai Zolt: Az ifjúság szocializációjának néhány jellemzője két alföldi városban = Alföldi tanulm. 1998-1999. 17. (150-161.)
- ☞ Muxel, Anne: Az ifjúkor politikai moratóriuma. [Ford.]: Bajomi-Lázár Péter (p. 100-124.) In: A politikai szocializáció. Válogatás a francia nyelvterület szakirodalmából. [Szerk.]: Szabó Ildikó /szociológus/ – Csákó Mihály. Bp., Új Mandátum Kvk., 1999.
- ☞ Nagy Attila /olvasáskutató/ – Bozóky Éva – Gereben Ferenc – Kamarás István: Miért /nem/ olvas a gyermek? = Fordulópont 1. 1999. 2-3. 3-128.
részei
Benczik Vilmos: Az olvasás alkonyai?; Gereben Ferenc: Az erdélyi magyar olvasáskultúra közelmúltja és jelene. (A felnőtt lakosság körében végzett reprezentatív felmérés eredményeiből); Galántai Zoltán: Internet, oktatás, filterezés; Marton-Dévényi Éva: Korunk szellemi járványa. Gondolatok a dyslexia okairól; Bartos Éva: Gyermekek biblioterápiája; Nagy Attila /olvasáskutató/: Ki mondja a mesét? (Vázlat olvasáskultúránk állapotáról)
- ☞ Nagy Gábor: A drog felé fordulás okai (177-191.) In: Mitől [nem] lesz deviáns? Szöveggyűjtemény az iskolai „bűnmegelejtés”-hez. Bp. Fővárosi Pedagógiai Intézet, 1999. / B 10/
- ☞ Nagy Ildikó Emese: Távol a politikától és a közélettől. A Szigeten a középosztály tombolja ki magát = M. Hírlap 22. 1999. 155.(júl.30.). (5)
A Diáksziget koncertjeinek közönségéről az Oktatókutatás Intézet ifjúságkutató munkacsoportjának kutatásai alapján
- ☞ Nagy Mária /oktatásszociológus/: Közoktatás a politikai rendszerváltás utáni Közép-Európában = Új Ped. Szle. 48. 1999. 11. (45-61.)
- ☞ Nahalka István: Válságban a magyar természettudományos nevelés = Új Ped. Szle. 48. 1999. 5. (3-22.)
A magyar tanulók természettudományi műveltségi szintje az 1980-as évektől folyamatosan csökken. Az oktatás ezzel kapcsolatos feladatai.
- ☞ Nanszákné Cserfalvi Ilona: A fiatalok munkával kapcsolatos jövőképe = Embernev. 11. 1999. 1-2. (12-22.)
- ☞ Németh Zolt /kriminológus/: A gyermek- és ifjúságvédelem néhány aktuális kérdése rendőri szemszögből = Család, Gyermek, Ifj. 7. 1999. 1. (27-31.)
- ☞ Oláh Attila: A tökéletes élmény megteremtését serkentő személyiségtényezők serdülőkorban = Iskolakult. 9. 1999. 6-7. (15-26.)
Csikszentmihályi Mihály „flow” elméletének kérdőív vizsgálata a serdülőkorban
- ☞ Pálfi Andrea: Ombudsmani vizsgálat a középiskolában = Család, Gyermek, Ifj. 7. 1999. 3. (14-15.)
- ☞ Pálkás József: A magyar közoktatás fejlesztésének főbb célkitűzései = Új Ped. Szle. 48. 1999. 2. (3-11.)
- ☞ Percheron, Annick: Durkheim és a kultúranthropológia öröksége. [Ford.]: Miklós Magdaléna (p. 44-57.) In: A politikai szocializáció. Válogatás a francia nyelvterület szakirodalmából. [Szerk.]: Szabó Ildikó /szociológus/- Csákó Mihály. Bp., Új Mandátum Kvk., 1999. Percheron, Annick: Az egyén politikai formálódása. [Ford.]: Bajomi Lázár Dávid – Szabó Ildikó /szociológus/ (p. 18-43.) In: A politikai szocializáció. Válogatás a francia nyelvterület szakirodalmából. [Szerk.]: Szabó Ildikó /szociológus/ – Csákó Mihály. Bp., Új Mandátum Kvk., 1999.
- ☞ Percheron, Annick: A gyermekek politikai szökőcséje. [Ford.]: Bajomi-Lázár Péter (p. 79-99.) In: A politikai szocializáció. Válogatás a francia nyelvterület szakirodalmából. [Szerk.]: Szabó Ildikó /szociológus/ – Csákó Mihály. Bp., Új Mandátum Kvk., 1999.
1969-ben és 1970-ben 11-14 éves gyermekek körében végzett felmérés tapasztalatai.

- Percheron, Annick: A politikai örökség. [Ford.]: Miklós Magdaléna (p. 125-136.) In: A politikai szocializáció. Válogatás a francia nyelvterület szakirodalmából. [Szerk.]: Szabó Ildikó /szociológus/ – Csákó Mihály. Bp., Új Mandátum Kvk., 1999.
- Percheron, Annick: A politikai szocializáció története. [Ford.]: Bajomi-Lázár Péter (p. 57-73.) In: A politikai szocializáció. Válogatás a francia nyelvterület szakirodalmából. [Szerk.]: Szabó Ildikó /szociológus/ – Csákó Mihály. Bp., Új Mandátum Kvk., 1999.
- Percheron, Annick: Szocializáció és politikai szocializáció. [Ford.]: Szabó Ildikó /szociológus/ (p. 9-17.) In: A politikai szocializáció. Válogatás a francia nyelvterület szakirodalmából. [Szerk.]: Szabó Ildikó /szociológus/ – Csákó Mihály. Bp., Új Mandátum Kvk., 1999.
- Piaget, Jean – Inhelder, Bärbel: Gyermeklélektan. [Utószó]: Vajda Zsuzsanna. [Ford.]: Benda Kálmán. Bp., Osiris, 1999. 155 p. /Osiris zsebkönyvtár/
- Purda Zsuzsanna: A kétéves Gyermekvédelmi Törvény tapasztalatai az átmeneti nevelésbe vételi eljárás tükrében I = Comitatus 9. 1999. 12. (51-57.)
- Rácz József – Szakács Katalin: Irreális optimizmus és kockázatbecslés a serdülőkorban (69-84.) In: Pszichológia és nevelés. [Szerk.]: Vajda Zsuzsanna. Bp. Akadémiai K., 1999.
- Révész Piroska: A helyettes szülői szolgáltatás = Esély 1999. 2-3. (59-78.)
Egy új gyermekjóléti szolgáltatásról, mely lehetővé teszi, hogy a szülők szorongatott helyzetükben átmeneti időre idegen családoknál helyezték el gyerekeiket.
- Ritó László: Tudósítások az iskoláról. Az agresszív gyerekek = Új Ped. Szle. 48. 1999. 11. (81-88.)
- Rossiaud, Jacques: Prostitúció, ifjúság és társadalom a XV. században. [Ford.]: Tóth László, V. (49-83.) In: A nyilvánvaló nők. Prostitúció, társadalom, társadalomtörténet. [Szerk.]: Léderer Pál /szociológus/. Bp. Új Mandátum Kvk., 1999. / B 10/
Ua. Szociológiai Figyelő 1998. 1-2. szám
- Rókusfalvy Pál: Ifjúság – nevelés – értékrendszer = Confessio 23. 1999. 4. (34-41.)
- Sárik Eszter: A társadalmi környezet és a gyermekkori kriminális deviancia összefüggései = Belü. Szle 37. 1999. 6. (89-102.)
- Sáska Géza: A tanulatlan faragatlan? Bunkóság vagy a társadalom reprimítívizációja = Új Ped. Szle. 48. 1999. 5. (60-71.)
A tanulmány a Friedrich Ebert Alapítvány által 1998. november 27-28. között rendezett konferencián elhangzott előadás alapján készült. Kulturális szokások változásának nemzetközi összehasonlítása.
- Siklósné Schmidt Ildikó – Fehér László: Drogfogyasztás Pécs középiskoláinak körében = Belü. Szle 37. 1999. 3. (92-97.)
- Sipos Kornél – Vingender István: Diszkrét – autó – drog a fiatalok életvitelében = Főisk. Figy./Rendőrtiszt Főisk./ 9. 1999. 4. (21-39.)
- Szabó András /ifjúságvédelem/: Kiszakadás vagy leszakadás. Diszfunkciók a felnőtté válás során = Esély 1999. 4. (73-81.)
- Szabó Éva /pszichológia/: A „kedves”, az „okos” és a „gonosz”, avagy a kedvelt és a nem kedvelt tanár képeinek jellemzői = Alkalm. Pszichol. 1. 1999. 1. (31-41.)
Az F020949 OTKA kutatás tanár és nem tanár értelmiségiek gondolkodását, tanáregyéniségekre vonatkozó emlékeit, elvárásait vizsgálta 287 fős mintán.
- Szabó Ildikó /szociológus/: Iskola és társadalom = Új Ped. Szle. 48. 1999. 9. (27-42.)
A hazai és nemzetközi kutatásokban a közoktatással kapcsolatos társadalmi elvárások alakulását vizsgálja, különös tekintettel az iskola feledatainak és jelentőségének megítélésére a pedagógusok körében és az egyes társadalmi rétegekben.
- Szabó László Tamás: A „rejtett tanterv”. A jelenség (p. 262-271.) In: Magyar megfontolások a Soáról. [Szerk.]: Hamp Gábor – Horányi Özséb – Rábai László. Bp. – Pannonthalma, Balassi Kiadó – Magyar Pax Romana Fórum – Pannonthalmi Főapátság, 1999.

- Tapia, Claude: A fiatalok Európával szemben. [Ford.]: V. Tóth László (p. 265-293.) In: A politikai szocializáció. Válogatás a francia nyelvterület szakirodalmából. [Szerk.]: Szabó Ildikó /szociológus/ – Csákó Mihály. Bp., Új Mandátum Kvk., 1999.
- Tenczer Tamás: Média vagy bunkó. Gyermekvédelmi kérdések megjelenítése az elektronikus médiumokban = Család, Gyermek, Ifj. 7. 1999. 1. (38-42.)
- Timár János: A fiatalok iskolázása és foglalkoztatása = Új Ped. Szle. 48. 1999. 2. (20-26.)
- Tóth Ildikó /orvosi szociológia/ – Gervai Judit: Szülői bánásmód kérdőív /H-PBI/: A Parental Bonding Instrument /PBI/ magyar változata = M. Pszichol. Szle 54. 1999. 4. (551-566.)
A szülő-gyermek kapcsolat szempontjából fontosnak tartott szeretet-elutasítás, függetlenség bátorítás-korlátozás dimenziókban
- Tóth Olga: Erőszak a családban. Bp., TÁRKI, 1999. 44 p. Bibliogr. p. 40 /TÁRKI Társadalmpol. Tanulm., 12./
- Tökés István: Ifjúság és prostitúció = Korunk. 3. foly. 10. 1999. 10. (38-42.)
- Udvardi Judit: Olcsóbbat, de divatosat keresnek. Számottevő különbségek vannak a városi tizenévesek és huszonévesek vásárlási szokásai között = Népszabadság 57. 1999. 171. (júl. 24.). (8.)
- Varga Anna: A fiatalok munkaerő-piaci helyzete = Stat. Szle 77. 1999. 1. (57-67.)
- Vargáné Teghze-Gerber Zsuzsanna – Ágfalvy Rózsa: A [tizennyolc] 18 éves fiatalok családi környezete, életmódja = Egészségnev. 40. 1999. 1-2. (12-20.)
- Vágó Irén: Tartalmi változások a közoktatásban – A „rejtett” helyi tantervektől a valóságos helyi tanterveig (p. 15-45.) In: Tartalmi változások a közoktatásban a 90-es években. Tanulmánykötet. [Szerk.]: Vágó Irén. Bp., OKKER, 1999.
- Vámos Ágnes: A tanítás nyelvének szabályozása = Új Ped. Szle. 48. 1999. 11. (3-14.)
A magyarországi nemzetiségi és etnikai kisebbségek oktatásának kérdései, a nyelvválasztás, identitástudat támogatása a többségi kommunikáció támogatásával.
- Vikár György: Az ifjúkor válságai. 2. bőv. kiad. Bp., Magyar Pszichiátriai Társaság – Animula Egyesület, 1999. 220 p. Bibliogr. p. 217-220
ismertetése: Gerevich József: Az ifjúkor válságai
- Volentics Anna: Gyermekvédelem és reszocializáció. 2.kiad. Bp., Nemzeti Tankvk., 1999. 280 p. Bibliogr. jegyz.
- Zachár László: A felnőttoktatás lehetőségei a hátrányos helyzetű fiatalok szakképzésében I-II. = Szakokt. 49. 1999. 9.,10. (9-12.,27-31.)
- Zsidi Zoltán: Hagyjuk sorsára? Magatartászavar fiatalokban. Bp., Nemzeti Tankvk., 1999. /Pszichol. és pedag. nevelőknek/
- Zsigmond Anna: Zsidó iskolák a 21. század közepén = Új Ped. Szle. 48. 1999. 10. (30-43.)
- Agresszió. [Szerk.]: Gábor Kálmán – Liskó Ilona = Educatio 8. 1999. 4. 677-886.
részei
Csányi Vilmos: Biológiai determináció és agresszió; Vajda Zsuzsanna: Mi van a gyerekek és fiatalok agresszivitásának hátterében?; Tóth Olga: Gyerekbántalmazás a családban; Olweus, Dan: Iskolai zaklatás; Gábor Kálmán: Ifjúsági korszakváltás és erőszak; Nagy Péter Tibor: Az iskolalátogatási és iskolaszervezési kényszer formaváltozásai; Boreczky Ágnes: Fenyítés az európai és az amerikai iskolákban; Hartai László: A mozgóképi szöveggörnyezet mint a képernyős erőszak rejtőzködő démonja; Kupó Jenő: Erőszak az iskolában és az iskolán kívül; Szelezsán Annamária: Erőszak a lányok között
- A család támogató és károsító hatásai a családtagok lelki egészségére (41-65.) In: Mitől [nem] lesz deviáns? Szöveggyűjtemény az iskolai „bűnmegelőzés”-hez. Bp. Fővárosi Pedagógiai Intézet, 1999.
- A családi struktúra és atmoszféra hatása a gyermek személyiségfejlődésére és kóros reakcióinak irányára (66-77.) In: Mitől [nem] lesz deviáns? Szöveggyűjtemény az iskolai „bűnmegelőzés”-hez. Bp. Fővárosi Pedagógiai Intézet, 1999.

- ☞ Drogproblémák (192-197.) In: Mitől [nem] lesz deviáns? Szöveggyűjtemény az iskolai "bűnmegelőzés"-hez. Bp. Fővárosi Pedagógiai Intézet, 1999. / B 10/
- ☞ A hátrányos helyzetű fiatalok szakképzéséért. Országos szakmai-módszertani konferencia. Tanulmánykötet. [Szerk.]: Paróczayné Korányi Margit. [Előszó]: Madarász Sándor. Bp., NSZI, 1999. 113 p. Bibliogr. tanulmányonként
- ☞ Ifjúság és a drog. Heroin, kokain, LSD, amfetamin, extasy, speed. [Közreműk.]: Baráth Árpád – et al. Pécs, Gálos Ny. K., 1999. 24 p.
- ☞ A média hatása a gyermekekre és a fiatalokra. Dobogókő, 1998. [Szerk.]: Gabos Erika. [Közread. a] Nemzetk. Gyermekmentő Szolg. Magy. Egy. Bp., 1999. 198 p. /Kobak Könyvsor., 3./ Az 1998. október 5-7 között Dobogókőn rendezett konferencia előadásának anyaga
- ☞ Módszertani ajánlás cigány gyermektáborok szervezéséhez. Közrem.: Váczai Márta, Lakatos György. Közread. Nemzeti Egészségvédelmi Intézet, Romano Glaszo Cigány Egyesület. 2. bőv. kiad. Bp., Nevi, Romano Glaszo Cigány Egyes., 1999. 67 p.
- ☞ Az olvasó – az olvasás. Irodalmi tanulmányok. [Szerk.]: Simon László, L. – Thimár Attila. Bp., FISZ, 1999. 206 p. /FISZ könyvek/ Olvasás és ifjúság
- ☞ Peremhelyzet (146-150.) In: Mitől [nem] lesz deviáns? Szöveggyűjtemény az iskolai "bűnmegelőzés"-hez. Bp. Fővárosi Pedagógiai Intézet, 1999. / B 10/
- ☞ Pszichológia és nevelés. [Szerk.]: Vajda Zsuzsanna. Bp., Akadémiai K., 1999. 502 p. Bibliogr. tanulmányonként /Pszichológiai Szemle kvtár, 3./ A Magyar Pszichológiai Szemle tematikus száma (1999. 3.)
- ☞ Társadalom, kultúra... és a gyerekek. [Szerk.]: Gocsál Ákos. Pécs, 1999.

2000

- ☞ Aries, Paul: A McDonald's gyermekei. A világ McDonaldizálódása. [Ford.]: Hatala Ágnes. Bp., L'Harmattan, 2000. 170 p.
- ☞ Asbóth Katalin – Csepeli Marianna – Pataky Zsuzsa – Papp Krisztina: A jelzőrendszer működtetése = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 4. (4-11.) A veszélyeztetettség jelzésére szolgáló gyermekvédelmi jelzőrendszerrel
- ☞ Asbóth Katalin – Pataky Zsuzsa: Az ombudsmáni jelentések gyermekjóléti szolgáltatásokat érintő legfontosabb megállapításai és tanulságai = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 4. (14-16.)
- ☞ Aszmann Anna – Németh Ágnes: „Iskolásgyermekek egészségmagatartása. EVSZ kollaboratív vizsgálat magyar eredményeinek összefoglalója (p. 45-64.) In: Fiatalok egészségi állapota és egészségmagatartása = Health and health behaviour among young people. WHO policy series. Health policy for children and adolescents issue 1. International report. [Szerk.]: Currie, Candace – Hurrelmann, Klaus – Settertobulte, Wolfgang – Smith, Rebecca – Todd, Joanna. Bp. Országos Tisztifőorvosi Hivatal, 2000.
- ☞ Bajomi Iván – Székely Erika: Diákok részvétele a központi szintű oktatásügyi érdekegyeztetésben (p. 209-213.) In: Társadalmi átalakulás és ifjúság. A szabadság mint esély?. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged. Belvedere Meridionale, 2000.
- ☞ Balogh Klára: Serdülő a családban, család serdülővel = Fordulópont 2. 2000. 3. (22-27.)
- ☞ Barát Katalin – Murányi István – Péntes Marianna: Drog, család, érték. Nevelőotthonban élő fiatalok drogfogyasztása és értékrendje. Nyíregyháza, Észak-kelet-magyarországi Szennyelýbetegségeket Megelőző Egyesület, 2000.
- ☞ Barta Erzsébet – Szijártó Imre: Iskoláskorú fiatalok médiabefogadási szokásai = Új Ped. Szle. 50. 2000. 9. (89-97.)

- ☞ Bauer Béla: Fiatal vállalkozók értékválasztásai (p. 142-147.) In: Társadalmi átalakulás és ifjúság. A szabadság mint esély?. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged. Belvedere Meridionale, 2000.
- ☞ Bauer Béla: Fiatal vállalkozók értékválasztásai (p. 197-204.) In: Süsü a társadalomban. Társadalomismerteti olvasókönyv. [Szerk.]: Bauer Béla. Bp. Új Mandátum Kvk. – ELTE TÓFK, 2000.
- ☞ Bácskai Erika – Gerevich József: A kortárssegítés tanári kézikönyve. Vác, Egészséges Ifjúságért Alapítvány, 2000. 235 p. ismertetése: Kerekes Medárd Ferenc: A kortárssegítés tanári kézikönyve Kortárssegítés: itt egészséges fiatalok szolidaritása a drogosok iránt. Kortárssegítő területek: betegellátás, hajléktalanok, etnikai csoportok problémája megoldásának elősegítése
- ☞ Bányai Emőke: Az iskolai szociális munka és lehetőségei az ezredfordulón = Háló 6. 2000. 8. (3-5.)
- ☞ Berde Éva – Petró Katalin: A munkanélküliség paradoxonja = Stat. Szle 78. 2000. 7. (521-535.) Többek között az ifjúsági munkanélküliségről
- ☞ Béni Boróka: Önimádat és gyökörtelenség. Gondolatok Christopher Lash: Az önimádat társadalmi c. könyve kapcsán (p. 216-230.) In: A szintetikus drogok világa. Diszkódrogok, drogfogyasztók, szubkultúrák. [Szerk.]: Demetrovics Zsolt. Bp. Animula, 2000. / B 10/
- ☞ Bockie, W. J. – Fever, D. J.: Technó – a jövő kultúrája /legalábbis ami a közeljövőt illeti / . [Ford.]: Lóky Tamás = Replika 11. 2000. 39. /március/. (23-38.) A technó-stílus történeti és társadalmi háttere, zenei forrásai
- ☞ Bodor Eszter: Fel nőttek a gyermekkorról. Kutatás a Pestlőrinczi Fel nőttek Gimnáziumának egyik esti tagozatos osztályában = Új Ped. Szle. 50. 2000. 4. (72-80.) Iskolai fogalmazások tartalomlemezése sok szemelvénnel
- ☞ Boér Emőke: A gyermekelhelyezés, gyermektartás és a gyermekkel való kapcsolattartás = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 5. (7-11.)
- ☞ Borbély Sjoukje: A [nullától három] 0-3 éves korú gyermekeket ellátó otthonok és a szociális munka = Háló 6. 2000. 1. (11-12.) vitaindítója: Büki Péter-Takácsné Pozsgai Zsuzsa: A [nullától három] 0-3 éves korú gyermekeket ellátó otthonok és a szociális munka Hozzászólás Büki Péter és Takácsné Pozsgai Zsuzsa azonos című tanulmányához (Háló 1999. 12.)
- ☞ Boza Imre: Próbára bocsátva = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 5. (2-4.) A pártfogó felügyeletről
- ☞ Bozsó Ilona: A gyermekvédelem időszerű kérdései = Szociális Munka 12. 2000. 3. (185-189.)
- ☞ Bóta Barnabás – Fülöp Zoltán: A keverő is hangszer. Kerekasztal-beszélgetés magyar DJ-kkel = Replika 11. 2000. 39. /március/. (39-60.) Hogyan lesz valaki techno-DJ Magyarországon?
- ☞ Bródy András: A magyar felsőoktatás ingadozásairól = Közgazd. Szle 47. 2000. 10. (817-831.) Az emberi tőke újratermelésének ingadozása az egyetemek és főiskolák hallgatói létszámának változásában
- ☞ Büki Péter: Amikor a keret színesebb a képnél = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 2. (38-45.) A Rosszfiúk című, javítóintézetben játszódó film elemzése
- ☞ Büki Péter – Büki Orsolya: „Kell egy hét együttlét”. PEPSI Sziget, 2000. augusztus 2-9. = Fordulópont 2. 2000. 3. (49-66.) Ríport összeállítás a sziget napjairól és a jelenlévőkről
- ☞ Büki Péter – Szikulai István: Stratégiai lépések gyermekotthonok szakmai átalakításához = Háló 6. 2000. 10. (4-6,11.)
- ☞ Clarke, J. – Jefferson, T.: A munkásosztály ifjúsági kultúrái /Függelék/. [Ford.]: Dudik Annamária Éva (p. 115-136.) In: Gábor Kálmán: A középosztály szigete. Szeged. Belvedere Meridionale, 2000.

- ☞ Cohen, Stanley: Ifjú szörnyetegek. A modok és a rockerek megteremtése. [Ford.]: Benda Klára = Replika 11. 2000. 40. /június/. (49-65.)
Részl. a szerző: Folk devils abnd moral panics... /London, 1972./ c. művéből, mely a morális pánik elméletének alapműve
- ☞ Covrig, Anca – Rau, Cristina: Erdélyi középiskolások értékrend profilja (p. 159-170.) In: Nemzeti vagy nemzedéki integráció? Erdélyi középiskolások átalakulásban. [Szerk.]: Veres Valér. Kolozsvár – Bp. Limes Kft – Új Mandátum Kvk., 2000. / B 10/
- ☞ Cs. Kovács Katalin: Olvasáskultúra. Avagy mit olvasnak gyermekeink? = Fordulópont 2. 2000. 2. (36-43.)
- ☞ Csata Zsombor: Ifjúságcentrizmus és politikai attitűdök az erdélyi középiskolások körében (p. 143-157.) In: Nemzeti vagy nemzedéki integráció? Erdélyi középiskolások átalakulásban. [Szerk.]: Veres Valér. Kolozsvár – Bp. Limes Kft – Új Mandátum Kvk., 2000. / B 10/
Ifjúságcentrizmus: felnőttek világának elutasítása
- ☞ Csákó Mihály – Berényi Eszter – Bognár Éva – Tomay Kyra: Politikai szocializáció Magyarországon a kilencvenes években = Szociol. Szle 10. 2000. 1. (50-68.)
- ☞ Csikós Beáta: Reklámhatás vizsgálata a 14-19 éves korosztály körében (p. 309-324.) In: Acta inter urbes. Szombathely. Berzsényi Dániel Főiskola Művelődéstudományi és Kommunikációs Tanszék, 2000.
- ☞ Csikszentmihályi, Mihály – Schneider, Barbara: Becoming adult. How teenagers prepare for the world of work. [Felnőtté válni. Hogyan készülnek fel a tizenévesek a munka világára.] New York, Basic Books, 2000. 208 p.
- ☞ Csillei Béla: A hátrányos helyzetű cigány fiatalok esélyei a szakképzésben (p. 301-314.) In: Ciganológia – romológia. [Szerk.]: Forray R. Katalin. Bp. – Pécs. Dialóg Campus, 2000. / B 10/
- ☞ Csorba József: = Psychiatria Hung. 15. 2000. 1. (116-117.)
ismertettje: Bácskai Erika-Gerevich József: Ifjúság és drogfogyasztás
- ☞ Csorba József: = M. Tud. 45. 2000. 10. (1300-1302.)
ismertettje: Bácskai Erika-Gerevich József: Ifjúság és drogfogyasztás
A könyvismertetés a folyóirat 2000. 11. számában (p. 1423-1425) ismételtelen megjelent
- ☞ Cziboly Ádám – Havas Péter: „Az utolsó láncszem indította el, és minden láncszemen keresztülmenve hozzá tért vissza”. A tisztai ciánszennyezés 552 szolnoki középiskolás véleményének tükrében = Új Ped. Szle. 50. 2000. 9. (63-80.)
- ☞ Cziike Klára: Iskola és gyerekkor (p. 157-180.) In: Minden másképp van. Társadalomismereti tankönyv. [Szerk.]: Csáki Anikó – Ligeti György. Bp. Új Mandátum Kvk., 2000. / B 10/
- ☞ Czinger Szilvia: „Négy emelet szórványmagyar”. Egy szubkultúra jellemzése (p. 26-33.) In: Idegen az idegenben. /Kulturális antropológiai tanulmányok/. [Szerk.]: Kapitány Ágnes – Kapitány Gábor. Bp. MTA PTI Etnoregionális Kutközp., 2000. / B 10/
Határon túli magyar diákok táplálkozási, higiéniai és öltözködéskultúrája
- ☞ Dalminé Kiss Gabriella: A munkatársadalom válsága és a fiatalok életésélyei = Valóság 43. 2000. 11. (35-45.)
- ☞ Darvas Ágnes – Tausz Katalin: Gyorsjelentés a gyermekszegénységről Magyarországon és Romániában. [Közreműködő]: Somorjai Ildikó. Bp., Szociális Szakmai Szöv., 2000. 138 p. /Pillanatképek/
ismertetése: Molnár László /gyermekvédelem/: Gyorsjelentés a gyermekszegénységről Magyarországon és Romániában
- ☞ Deák Ferenc: Kárpátaljai gimnazisták jövőképe = Új Ped. Szle. 50. 2000. 10. (71-75.)
- ☞ Demetrovics Zsolt: Amfetamin és ecstasy használat budapesti diszkókban (p. 159-169.) In: A szintetikus drogok világa. Diszkódrogok, drogfogyasztók, szubkultúrák. [Szerk.]: Demetrovics Zsolt. Bp. Animula, 2000.
- ☞ Demetrovics Zsolt – Pelle Andrea: "Biztonságos szórakozóhely" program. Ajánlás, valamint elméleti és jogi háttéranyag a táncos szórakozóhelyek biztonságos üzemeltetéséhez = Szvenvénybetegségek 8. 2000. 6. (433-440.)

- ☞ Demetrovics Zsolt: Az Ecstasy története (p. 15-27.) In: A szintetikus drogok világa. Diszkódrogok, drogfogyasztók, szubkultúrák. [Szerk.]: Demetrovics Zsolt. Bp. Animula, 2000. /
- ☞ Diósi Pál: Legénytoll a láthatáron 2. A fiatalok helyzetéről, problémáiról = Esély 12. 2000. 2. (41-74.)
Előzm.: 1999. 6. p. 62-82
- ☞ Diósi Pál: Tarisznyaletár. Budapesti fiatalok társas kapcsolatairól és generációjuk gondjairól. Bp., Fővárosi Pedagógiai Intézet, 2000. 239 p.
ismertetése: Fábri István: Tarisznyaletár ifjúság; társas kapcsolatok; Budapest; barátság; párkapcsolat; szülő-gyermek kapcsolat; család; nonprofit szervezet; önszervező csoportok; szórakozás; konfliktus; ifjúság és szabadidő
- ☞ Dombi Alice: A gyermekvédelem elemei Nagy László munkásságában. Tevékenysége a Fővárosi Pedagógiai Szemináriumban (p. 21-33.) In: A gyermek évszázada. [Szerk.]: Pukánszky Béla /neveléstörténész/. Bp. Osiris, 2000. / B 10/
Gyermektanulmányi mozgalom a 20. század első felében
- ☞ Domokos Tamás – Kulcsár László: Tanulói mentálhigiéniés helyzetkép Borsod-Abaúj-Zemplén megye kisvárosaiban. , Echo Oktatáskutató Műhely – Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Pedagógiai Intézet, 2000. 53 p.
- ☞ Domszky András: Gyermek- és ifjúságvédelem. Bp., BKÁE Államig. Kar, 2000. 56 p.
- ☞ Domszky András: A gyermekvédelemben dolgozóknak sorsformáló erejük van. Gáti Ferenc nyolcvan éves = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 3. (2-3.)
- ☞ Elekes Zsuzsanna: Alkoholprobléma az ezredvégi Magyarországon (p. 152-169.) In: Törések és kötések a magyar társadalomban. [Szerk.]: Elekes Zsuzsanna – Spéder Zsolt. Bp. Andorka Rudolf Társadalomtudományi Társaság – Századvég K., 2000. / B 10/
Alkoholfogyasztás a társadalomban és a középiskolások között
- ☞ Elekes Zsuzsanna – Paksi Borbála: A család hatása a fiatalok alkohol- és drogfogyasztására, valamint egyéb viselkedészavaraira (p. 161-180.) In: Emberi viszonyok. Cseh-Szombathy László tiszteletére. [Szerk.]: Spéder Zsolt – Tóth Pál Péter. Bp. Andorka Rudolf Társadalomtudományi Társaság – Századvég K., 2000.
- ☞ Elekes Zsuzsanna – Paksi Borbála: Drogok és fiatalok. Középiskolások droghasználat, alkoholfogyasztása és dohányzása az évezred végén Magyarországon. Bp., Ifjúsági és Sportminisztérium, 2000. 136 p., Bibliogr. p. 107-108 /ISMertető/
Kérdőív p. 121-136
- ☞ Enyedi Zsolt – Erős Ferenc – Fábrián Zoltán: Előítéletesség és tekintélyelvűség a fiatalok körében (p. 161-172.) In: Társadalmi átalakulás és ifjúság. A szabadság mint esély?. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged. Belvedere Meridionale, 2000. / B 10/
- ☞ Enyedi Zsolt – Erős Ferenc – Fábrián Zoltán: Előítéletesség és tekintélyelvűség a fiatalok körében (p. 174-185.) In: Sűsü a társadalomban. Társadalomismereti olvasókönyv. [Szerk.]: Bauer Béla. Bp. Új Mandátum Kvk. – ELTE TÓFK, 2000. / B 10/
- ☞ Esztergomi László: A serdülőkor élettani és pszichoszexuális jellemzői (p. 53-68.) In: Szexológiai olvasókönyv. [Szerk.]: Lux Elvira. Bp. Osiris, 2000. / B 10/
- ☞ Esztergomi László: A vágy árnyékországában (p. 148-154.) In: Szexológiai olvasókönyv. [Szerk.]: Lux Elvira. Bp. Osiris, 2000. / B 10/
A gyermekek szexuális zaklatásáról
- ☞ Farkas András: A demokrácia fogalmának változása egyetemi hallgatóknál a rendszerváltozás folyamán (p. 188-194.) In: Társadalmi átalakulás és ifjúság. A szabadság mint esély?. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged. Belvedere Meridionale, 2000. / B 10/
- ☞ Fábrián Gergely – Fónai Mihály: Célok, értékek, helyi cselekvés és helyi politikai részvétel nyíregyházi fiatalok körében (p. 89-126.) In: Acta inter urbes. Szombathely. Berzsényi Dániel Főiskola Művelődéstudományi és Kommunikációs Tanszék, 2000. / B 10/

- ☞ Fejér Balázs: LSD és popkultúra (p. 34-69.) In: A szintetikus drogok világa. Diszkódrogok, drogfogyasztók, szubkultúrák. [Szerk.]: Demetrovics Zsolt. Bp. Animula, 2000. / B 10/
Egy budapesti acid-party
- ☞ Fejér Balázs: A parti. Antropológiai sűrű leírás = Replika 11. 2000. 39. /március/. (61-74.)
Az acidpartik közösségi élményéről. DJ-król is
- ☞ Feuer Mária: Öngyilkossági kísérlet gyermekkorban = Fordulópont 2. 2000. 3. (33-36.)
- ☞ Féderer Ágnes: A felhalmozó generáció. Milyen az ifjúság helyzete ma Európában? = Népszabadság 58. 2000. 258./11.04/. (22-23.)
Különös tekintettel a fiatalok iskoláztatására
- ☞ Forrai Judit: A serdülőkori szexuális ismeretek és magatartás 1997-ben Magyarországon, országos felmérés alapján (p. 16-32.) In: Szexológiai olvasókönyv. [Szerk.]: Lux Elvira. Bp. Osiris, 2000.
- ☞ Fóti János: Az ifjúság elhelyezkedésének kérdései, a fiatalok munkanélkülisége, különös tekintettel az iskolázottság és szakképzettség kérdésére (p. 123-127.) In: Társadalmi átalakulás és ifjúság. A szabadság mint esély?. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged. Belvedere Meridionale, 2000.
- ☞ Fóti János: Néhány szempont az ifjúsági munkanélküliség kérdésének vizsgálatához (p. 63-67.) In: Társadalmi átalakulás és ifjúság. A szabadság mint esély?. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged. Belvedere Meridionale, 2000.
- ☞ Földes Petra: „Szigetlakók” és mások – az ifjúságkutató szemével = Új Ped. Szle. 50. 2000. 9. (55-62.)
Beszélgetés Gábor Kálmán szociológussal a Sziget-vizsgálat eredményeiről
- ☞ Frank Tibor: Kötekedők és áldozatok = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 1. (7-8.)
Fiatalok a börtönben
- ☞ Freh Ágnes: A fiatalok bünelkövetési tendenciái és az ítélkezési gyakorlat alakulása az 1955. évi XLI. törvény hatálybalépése óta = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 1. (4-6.)
- ☞ Gabhaim, Saoirse Nic – Francois, Yves: Dohányzás és alkoholfogyasztás (p. 34-38.) In: Fiatalok egészségi állapota és egészségmagatartása = Health and health behaviour among young people. WHO policy series. Health policy for children and adolescents issue 1. International report. [Szerk.]: Currie, Candace – Hurrelmann, Klaus – Settertobulte, Wolfgang – Smith, Rebecca – Todd, Joanna. Bp. Országos Tisztifőorvosi Hivatal, 2000.
- ☞ Galasi Péter – Nagy Gyula: Are children being left behind in the transition in Hungary?. [A gyermekek lemaradtak a magyarországi változások során?.] Bp., MTA Közgazdaságtudományi Kutatóközpont – Budapesti Közgazdaságtud. Egy. Emberi Erőf. Tansz., 2000. 22 p.
- ☞ Garami Erika: A fiatalok erőszakos mozgalmak iránti vonzalma. Néhány eredmény a TÁRKI 1993 végén lefolytatott ifjúságkutatásából (p. 172-182.) In: Társadalmi átalakulás és ifjúság. A szabadság mint esély?. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged. Belvedere Meridionale, 2000. / B 10/
Többek között a skinheadekhez való viszonyról
- ☞ Garami Erika: A munkaerőpiaci pozíciók javításának regionális aspektusai a fiatalok körében Győr-Ménfőcsanak és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében (p. 76-90.) In: Társadalmi átalakulás és ifjúság. A szabadság mint esély?. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged. Belvedere Meridionale, 2000.
- ☞ Gábor Edina – Nagy Brigitta: Kockázatészlelés és kockázatvállalás fiataloknál (p. 261-267.) In: Társadalmi átalakulás és ifjúság. A szabadság mint esély?. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged. Belvedere Meridionale, 2000.
- ☞ Gábor Kálmán: Az ifjúság-szociológia irányai. Ifjúság-szociológiai kérdőjelek (p. 153-173.) In: Süsü a társadalomban. Társadalomismereti olvasókönyv. [Szerk.]: Bauer Béla. Bp. Új Mandátum Kvk. – ELTE TÓFK, 2000. / B 10/
- ☞ Gábor Kálmán: A középosztály szigete. [Közreműködő]: Dodeler, Alain. Szeged, Belvedere Meridionale, 2000. 136 p., Bibliogr. p. 98-105 /Ifjúsági korszakváltás/ ismertetése: Imre Anna: A középosztály szigete

- A budapesti Pepsi Sziget egyhetes rendezvénysorozataira járó fiatalok társadalmi-kulturális jellemzői. Kérdőív: p. 80-89. Alain Dodeler fotóival
- ☞ Gábor Kálmán: Társadalmi átalakulás és ifjúsági kultúra (p. 247-249.) In: Társadalmi átalakulás és ifjúság. A szabadság mint esély?. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged. Belvedere Meridionale, 2000.
- ☞ Gerevich József: = Psychiatria Hung. 15. 2000. 5. (509-601.)
ismertetette: Vikár György: Az ifjúkor válságai
- ☞ Gibicsár Gyula: A gyermek- és ifjúságvédelem az ügyészi jogalkalmazási tapasztalatok tükrében = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 1. (9-12.)
- ☞ Goddard, Chris: A gyermekeknek akkor is vannak jogaik, ha rosszat tesznek. [Ford.]: Kovács Eszter = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 3. (44-47.)
- ☞ Göbölös N. László – Hegedűs Ákos: Sziget nemzedék 1993-1998. Bp., 2000. 157 p.
Fotóalbum a Diákszigetről. A címlapon 1999
- ☞ Gönczöl Katalin: Az állampolgári jogok országgyűlési biztósának jelentése. A családon belül veszélyeztetett gyermek- és fiatalkorúak védelmét szolgáló állami feladatokról. Heves megyei helyzetjelentés 1997-99 évekről = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 6. (12-19.)
- ☞ Gyenge Eszter: Öngyilkosság krízisek kommunikációs sajátosságai serdülőkorban (p. 133-140.) In: Tele-di-alógus. Tanulmányok az öngyilkosság-megelőzés kommunikatív perspektíváiról. [Szerk.]: Kelemen Gábor /pszichiáter/. Pécs. Pro Pannonia Kiadó Alapítvány, 2000. / B 10/
- ☞ Hadas Miklós: Férfitempó. Az interjú készítése és monológga szerkesztette: Hadas Miklós = Replika 11. 2000. 39. /március/. (5-19.)
Replika monológ az 1970-es és 80-as években felnőtté váló fiatal férfi életútjáról, akit a játékszenvedély kerített hatalmába
- ☞ Hammer Ferenc: Írás a falon = M. Narancs 12. 2000. 13. (46-47.)
A graffitit
- ☞ Havasréti József: A Sziget Kulturális Fesztivál mint turisztikai jelenség = Café Babel 10. 2000. 2/36/. (69-79.)
- ☞ Havasréti József: A Sziget Kulturális Fesztivál mint turisztikai jelenség (p. 39-55.) In: Turizmus és kommunikáció. Tanulmányok. [Szerk.]: Fejős Zoltán – Szijártó Zsolt. Bp. Népr. Múzeum – PTE Kommunikációs Tanszék, 2000. / B 10/
A budapesti Sziget-fesztiválról
- ☞ Hegedűs Judit: Javítóintézetben élő fiatalok és az erőszak = Belü. Szle 38. 2000. 7-8. (69-80.)
- ☞ Hickman, Mary – Roberts, Chris – Gaspar de Matos, Margarida: Testedzés és egyéb szabadidős tevékenységek (p. 24-27.) In: Fiatalok egészségi állapota és egészségmagatartása = Health and health behaviour among young people. WHO policy series. Health policy for children and adolescents issue 1. International report. [Szerk.]: Currie, Candace – Hurrelmann, Klaus – Settertobulte, Wolfgang – Smith, Rebecca – Todd, Joanna. Bp. Országos Tisztifőorvosi Hivatal, 2000.
- ☞ Horváth Ágnes /politológus/: Kezdeményi főiskolások és a demokrácia értékei (p. 194-201.) In: Társadalmi átalakulás és ifjúság. A szabadság mint esély?. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged. Belvedere Meridionale, 2000. / B 10/
- ☞ Horváth Sándor: A Késdobál és a jampecek. Szubkultúrák Sztálinvárosban = Korall 1. 2000. 1. (119-136.)
A sztálinvárosi kocsmák világa az 1950-es években
- ☞ Horváth Zsuzsanna: [Kilencedik] 9. évfolyamos tanulók tanulási problémái a szakképző iskolákban = Új Ped. Szle. 50. 2000. 10. (3-19.)
- ☞ Horváthné Tóth Borbála: A harmadik személy. A (tömeg)kommunikációs szenvedélyek identitás- és személyiségtorzító hatása = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 5. (27-30.)

- ☞ Hoyer Mária – Tremkó Mariann: Istenkeresés helyett egyszerűhasználatos kapcsolat, avagy a drogfogyasztó magatartás mint a társadalmi változások tükré (p. 199-215.) In: A szintetikus drogok világa. Diszkódrogok, drogfogyasztók, szubkultúrák. [Szerk.]: Demetrovics Zsolt. Bp. Animula, 2000. / B 10/
- ☞ Imre Anna: Vallásosság a mai egyetemi hallgatók körében (p. 223-230.) In: Társadalmi átalakulás és ifjúság. A szabadság mint esély?. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged. Belvedere Meridionale, 2000.
- ☞ Jelenits István: A keresztény értelmiség felelőssége az ifjúság sorsáért = Jel 12. 2000. 3. (7-9.)
- ☞ Kemény István: Roma (cigány) fiatalok a munkaerőpiacon (p. 68-73.) In: Társadalmi átalakulás és ifjúság. A szabadság mint esély?. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged. Belvedere Meridionale, 2000.
- ☞ Kemény István: Roma (cigány) fiatalok a munkaerőpiacon (p. 186-191.) In: Süsü a társadalomban. Társadalomismereti olvasókönyv. [Szerk.]: Bauer Béla. Bp. Új Mandátum Kvk. – ELTE TÓFK, 2000.
- ☞ Kerényi György: = Amaro Drom 10. 2000. 4. (26-27.)
ismertettje: Willis, Paul: A skacok. Iskolai ellenkultúra, munkáskultúra
- ☞ Kertesi Gábor: Javaslat a Művelődési és Közoktatási Minisztérium óvodákra, általános iskolákra és a közép-fokú oktatás valamennyi intézményére vonatkozó, intézményi szintű adatfelvételben a cigány tanulókkal kapcsolatos aggregált adatok rögzítésére = Beszélő. Új foly. 5. 2000. 3. (19-20.)
- ☞ Keszthelyiné Rédei Mária: A fiatalok és a gyermekek jövedelmi és kiadási helyzete Magyarországon a kilencvenes évek közepén (p. 47-52.) In: Társadalmi átalakulás és ifjúság. A szabadság mint esély?. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged. Belvedere Meridionale, 2000. / B 10/
- ☞ Király Réka Zsuzsa: A gyermekbűnözés kriminológiai ismérvei = Belü. Szle 38. 2000. 12. (41-48.)
- ☞ Kiss Dénes: Politikai kultúra és előítéletesség (p. 57-72.) In: Nemzeti vagy nemzedéki integráció? Erdélyi középiskolások átalakulásban. [Szerk.]: Veres Valér. Kolozsvár – Bp. Limes Kft – Új Mandátum Kvk., 2000.
- ☞ Kiss Éva /családvédelem/: Dohányzási prevalencia értékek változása a budapesti 15-18 éves diákok körében. 1995-1999 Budapest (Follow up study) = Népeü. 81. 2000. 3. (16-21.)
- ☞ Kiss Tamás: Ifjúsági életszakasz és jövőstratégiák az észak-erdélyi nagyvárosok középiskoláinak körében (p. 109-141.) In: Nemzeti vagy nemzedéki integráció? Erdélyi középiskolások átalakulásban. [Szerk.]: Veres Valér. Kolozsvár – Bp. Limes Kft – Új Mandátum Kvk., 2000. / B 10/
- ☞ Koltayné Billédi Katalin: Főiskolai hallgatók pályaszocializációs vizsgálata – I. Szociális munkás és pedagógus hallgatók emberkép-jellemzői = Esély 12. 2000. 6. (105-113.)
A cikk a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolán 1997/1998-as tanévben, szociális munkás és gyógypedagógus hallgatók részvételével készült felmérés bemutatása
- ☞ Koster, Sacco: Manapság kell a house. [Ford.]: Béni Boróka (p. 28-33.) In: A szintetikus drogok világa. Diszkódrogok, drogfogyasztók, szubkultúrák. [Szerk.]: Demetrovics Zsolt. Bp. Animula, 2000.
Az 1990-es évek house zenéje és a hozzá kapcsolódó szórakozás
- ☞ Kó József: A magyarországi galeri bűnözés néhány jellemzője (p. 274-277.) In: Társadalmi átalakulás és ifjúság. A szabadság mint esély?. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged. Belvedere Meridionale, 2000.
- ☞ Kökönyei Gyöngyi – Negrea Vidia: Az áldozat és bűnelkövető közötti kapcsolat helyreállításának lehetőségei az aszódai fiatalkoriak szemszögéből = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 1. (17-20.)
- ☞ Kresalek Dávid: A város mint kiállítóterem, avagy a legpublikusabb tárlatokról. A graffiti Magyarországon = Tabula 3. 2000. 2. (316-327.)
Színes fényképekkel illusztrálva
- ☞ Kulcsár János: Változások a gyermekvédelmi rendszerben. Az 1997. évi XXXI. törvény hatályba lépésével „új időszámítás kezdődött” = Szociális Menedzser 2. 2000. 2. (20-22.)
A szociális intézmények és a nevelőszülői rendszer
- ☞ Lajtai László: Nárcisztikus jelenségek az aktuálisan jellemző drogfogyasztó magatartásokban (p. 183-197.) In: A szintetikus drogok világa. Diszkódrogok, drogfogyasztók, szubkultúrák. [Szerk.]: Demetrovics Zsolt. Bp. Animula, 2000. / B 10/

- ☞ Lakatos Judit: Ifjúsági munkanélküliség. Az ifjúság munkaerőpiaci helyzete a '90-es évek közepén, a munkaerő-felmérés adatai alapján (p. 58-63.) In: Társadalmi átalakulás és ifjúság. A szabadság mint esély?. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged. Belvedere Meridionale, 2000. / B 10/
- ☞ Lengyel László: „Társadalmi átalakulás és ifjúság”. Nyitó előadás (p. 39-45.) In: Társadalmi átalakulás és ifjúság. A szabadság mint esély?. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged. Belvedere Meridionale, 2000.
- ☞ Lesthaeghe, R. – Moors, G.: Életpálya váltások és értékorientáció: szelekció és adaptáció = Demográfia 43. 2000. 4. (405-444.)
- ☞ Ligeti György: Értékek helyett érdekek. Értékadási folyamatok a mai magyar középiskolában = Esély 12. 2000. 4. (72-81.)
A középiskola és az intézményi külvilág kapcsolatáról, az iskola által hirdetett és a hétköznapi gyakorlat közvetítette értékek közötti szakadékról, az érdekvizonyok rendszeréről
- ☞ Liskó Ilona: Lefekettített munkások = Népszabadság 58. 2000. 72. (10.)
Pályakezdő szakmunkások viszontagságai a munkaerőpiacon. Az Oktatáskutató Intézet vizsgálata 1995/96-ban
- ☞ Loss Sándor: Út a kisegítő iskolába. Szakértői és Rehabilitációs Bizottságok hatáselemzése Borsod-Abaúj-Zemplén megyében (p. 365-401.) In: Cigánynak születni. Tanulmányok, dokumentumok. [Szerk.]: Horváth Ágota – Landau Edit – Szalai Júlia. Bp. Aktív Társadalom Alapítvány – Új Mandátum Kvk., 2000.
- ☞ Lux Elvira: Tanfűzet a nemiségről (p. 10-15.) In: Szexológiai olvasókönyv. [Szerk.]: Lux Elvira. Bp. Osiris, 2000.
- ☞ Makai Éva: Szétszakadt és meg nem font hálók. Az iskolai gyermek- és ifjúságvédelem a 90-es években. Bp., OKKER, 2000. 212 p.
ismertetése: Molnár László /gyermekvédelem/: Szétszakadt és meg nem font hálók
- ☞ Marián Béla: Érzelmi és ideológiai dimenziók a középiskolások pártválasztásaiban (p. 207-208.) In: Társadalmi átalakulás és ifjúság. A szabadság mint esély?. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged. Belvedere Meridionale, 2000. / B 10/
- ☞ Maros Katalin: Gyermekvédelmi és pedagógiai együttműködés a Bocskai István Általános Iskolában = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 4. (37-44.)
- ☞ Marton László: Prevenció? Vagy, amit akartok! (Egy sajátos kezdeményezés előlete és dilemmái) = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 5. (5-6.)
A pártfogó felügyeletről
- ☞ Marx György: A fiatalok számára a jövő a realitás = Új Ped. Szle. 50. 2000. 9. (178-181.)
A szerző szerint az oktatásnak a jövőre kell felkészítenie a diákokat
- ☞ Maughan, Tim – Smith, Richard J.: Ifjúsági kultúra és a posztfordiánus gazdaság. Az angliai partizene napjainkban = Replika 11. 2000. 39. /március/. (75-91.)
Rave-kultúra, acid-partik, DJ-k. A lemeziparról is
- ☞ Metzsig, Werner – Schuster, Martin: Agresszió az iskolában. Elméleti háttér, előfordulás, beavatkozás és megelőzés. [Ford.]: Balázs István (p. 223-249.) In: Az agresszió világa. [Szerk.]: Hárdi István. Bp. Medicina Kvk., 2000. / B 10/
- ☞ Mezei István /MTA RKK/: Arcsul a túlélés felé. Egy válságtérségről az emberi erőforrások szemszögéből (p. 106-112.) In: Társadalmi átalakulás és ifjúság. A szabadság mint esély?. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged. Belvedere Meridionale, 2000. / B 10/
Borsod-Abaúj-Zemplén megye
- ☞ Mihály Ildikó: Erőszak az iskolában = Új Ped. Szle. 50. 2000. 4. (52-58.)
- ☞ Mihály Ildikó: Krízishelyzet vagy megold/hat/atlan problémák? = Új Ped. Szle. 50. 2000. 1. (103-110.)
Az oktatás világában tapasztalt válságjelenségekről és a felnövekvő nemzedék körében felbukkanó társadalmi, lélektani krízishelyzetekről
- ☞ Mihály Ildikó: Szórakozás – zenei stílusok – kábítószer-fogyasztás = Kult. és Köz. III. folyam. 4. 2000. 1. (99-104.)

A Night life in Europe and recreative drug use (Valencia, 1999) c. könyv elemző ismertetése. A könyv egy kilenc európai városban végzett empirikus vizsgálat eredményeit foglalja össze, amely célja a fiatalok szórakozása és droghasználata közötti kapcsolatok feltárása volt

- ☞ Miksa Lajos: Ki védi meg gyerekeinket? Bűnözők és áldozatok = Köznev. 56. 2000. 8. (2-3.)
- ☞ Mikus Edit, Sz.: A pornográfia és az ifjúság (p. 124-144.) In: Szexológiai olvasókönyv. [Szerk.]: Lux Elvira. Bp. Osiris, 2000. / B 10/
- ☞ Mikus Gyula: Emlékek a Bokréta utcai speciális nevelőotthon 1988-as körülményeiről, jellemzőiről I-II = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 3., 4. (4-6; 24-27.)
- ☞ Molnár László /gyermekvédelem/: = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 6. (46-47.)
ismertettje: Darvas Ágnes-Tausz Katalin: Gyorsjelentés a gyermekszegénységről Magyarországon és Romániában
- ☞ Molnár Máté: Képzés és foglalkoztatás a termelőiskolában = Új Ped. Szle. 50. 2000. 1. (64-72.)
Szociális gondokkal, magatartászavarokkal küszködő ill. enyhén fogyatékos fiatalok felzárkóztatása speciális oktatási intézményekben
- ☞ Mullan, Elaine – Currie, Candace: Társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségek a serdülők egészsége szempontjából (p. 21-23.) In: Fiatalok egészségi állapota és egészségmagatartása = Health and health behaviour among young people. WHO policy series. Health policy for children and adolescents issue 1. International report. [Szerk.]: Currie, Candace – Hurrelmann, Klaus – Sattertobulte, Wolfgang – Smith, Rebecca – Todd, Joanna. Bp. Országos Tisztifőorvosi Hivatal, 2000.
- ☞ Murányi István: Családi szocializáció és nemzeti identitás. Egy empirikus vizsgálat eredményei (p. 149-155.) In: Társadalmi átalakulás és ifjúság. A szabadság mint esély?. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged. Belvedere Meridionale, 2000. / B 10/
Vélemények a magyarság és cigányság mibenlétéről 6-18 éves szabolcs-szatmár-bereg megyei fiatalok körében
- ☞ Nagy Ádám: Civil a pályán? Az ifjúsági intézményrendszer struktúrája a rendszerváltás után: a civil részvétel = Politikatud. Szle 9. 2000. 1-2. (185-212.)
A rendszerváltás utáni három kormány ifjúságpolitikájáról
- ☞ Nagy Lászlóné: Önpusztító szenvedélyek veszélye a középiskolások között mért kutatási adatok tükrében = Egészségnev. 41. 2000. 4. (127-131.)
- ☞ Narancsik Ágnes: Az alternatív kultúrától a fogyasztói iparig (p. 249-252.) In: Társadalmi átalakulás és ifjúság. A szabadság mint esély?. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged. Belvedere Meridionale, 2000.
Az ifjúsági kultúra változása az 1980-1990-es években
- ☞ Negrea Vidia – Büki Péter: Speciális szükségletű gyermekek gyermekvédelmi szakellátása. Tájékoztató = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 2. (36-37.)
- ☞ Németh Ágnes – Aszmann Anna – Nyuli Krisztina: Magyar serdülők táplálkozási szokásai egy nemzetközi vizsgálat tükrében = Egészségnev. 41. 2000. 3. (74-84.)
- ☞ Németh Csaba: „Értelmesebben, egészségesebben, edzettebben” = Köznev. 56. 2000. 17. (11.)
Felmérés a fiatalok fizikai teljesítőképességéről az 1997/98, 1998/99 és 1999/2000 tanévben
- ☞ Németh Zsolt, B.: Agresszió fiatalok körében – fiatalkori bűnözés a média tükrében (p. 277-313.) In: Az agresszió világa. [Szerk.]: Hárdi István. Bp. Medicina Kvk., 2000. / B 10/
- ☞ Németh Zsolt, B.: Az ifjúság kriminális veszélyeztetettségének néhány eleme (p. 269-273.) In: Társadalmi átalakulás és ifjúság. A szabadság mint esély?. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged. Belvedere Meridionale, 2000.
- ☞ Newman, Kathrine S.: Dolgozó szegények: alacsony bérezésű munka a harlemi ifjúság életében. [Ford.]: Papdi Viktor = Bp. Negyed 7-8, 26-27. 1999-2000. 4-1. (143-164.)
Társadalmi problémák, konfliktusok. Szegénység. Menekültügy; G.2 Ifjúság, gyermekkor; C.4 Etnikai csoportok. Nemzetiségi, vallási és egyéb kisebbségek; F Gazdaságpszichológia. Gazdaságpolitika. Gazdasági elemletek. Gazdasági változás. Munkaerőhelyzet, foglalkoztatottság szegénység; alsó osztály; kirekesztés; nyo-

- mornegyed; gettó; nagyváros; ifjúság; feketék; kisebbség /etnikai/; munkanélküliség; munkaerőpiac; 1980-1990-es évek
- ☞ Oravecz Róbert: Serdülőkori szuicid veszélyeztetettség, a trauma és a szülői alkoholfogyasztás = Szenvedélybetegségek 8. 2000. 2. (114-120.)
- ☞ Paksi Borbála: A szintetikus drogok epidémiája Magyarországon a 90-es évek végén (p. 124-158.) In: A szintetikus drogok világa. Diszkódrogok, drogfogyasztók, szubkultúrák. [Szerk.]: Demetrovics Zsolt. Bp. Animula, 2000.
- ☞ Papp Z. Attila: = Regio 11. 2000. 4. (224-230.)
ismertettje: Nemzeti vagy nemzedéki integráció? Erdélyi középiskolások átalakulásban
- ☞ Péley Bernadette: Élettörténet és szociális reprezentáció. Fiatal kábitószerelvezők élettörténeti epizódjainak elemzése az identitás szociális reprezentációja szempontjából (p. 210-217.) In: Tele-dialógus. Tanulmányok az öngyilkosság-megelőzés kommunikatív perspektíváiról. [Szerk.]: Kelemen Gábor /pszichiáter/. Pécs. Pro Pannonia Kiadói Alapítvány, 2000.
- ☞ Pikó Bettina: Nyertesekből vesztesek? Veszélyeztetett ifjúság a poszt-szocialista társadalomban = Társad.kut. 18. 2000. 3-4. (183-196.)
Társadalmi egyenlőtlenség hatása az egészségügyi állapotra serdülőkorban
- ☞ Pikó Bettina: A rizikó- és protektív elméleti megközelítés alkalmazása a serdülő lányok kockázati magatartásának vizsgálatában = Mentálhig. és pszichoszom. 2. 2000. 3-4. (24-30.)
- ☞ Pikó Bettina: A társas kapcsolati háló szerepe a dohányzás serdülőkori előfordulásában = Népeü. 81. 2000. 2. (4-10.)
- ☞ Plainier Zsuzsa: A román-magyar „interetnikus konfliktus” természete és jelentése az erdélyi nagyvárosok középiskoláisi esetében (p. 73-84.) In: Nemzeti vagy nemzedéki integráció? Erdélyi középiskolások átalakulásban. [Szerk.]: Veres Valér. Kolozsvár – Bp. Limes Kft – Új Mandátum Kvk., 2000.
- ☞ Popper Péter: Felnőtnek lenni... A „létező” és a „készlő” ember. Bp., Saxum Kiadó, 2000. 158 p. /Az élet dolgai/
- ☞ Purda Zsuzsanna: Az ideiglenes hatályú elhelyezés gyakorlati problémái a gyámhivatalok szemszögéből = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 3. (11-17.)
- ☞ Radoszav Miklós: Másság-ok = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 1. (21.)
- ☞ Ranschburg Jenő: Küzdelem az autonómiáért (A serdülés lélektanából) = Fordulópont 2. 2000. 3. (5-9.)
- ☞ Rác József – Urbán Beatrix – Lencse Menyhért: „Biztonságosabb táncolás” – Party Service (p. 241-263.) In: A szintetikus drogok világa. Diszkódrogok, drogfogyasztók, szubkultúrák. [Szerk.]: Demetrovics Zsolt. Bp. Animula, 2000. / B 10/
- ☞ Rác József: Droghasználat Magyarországon (p. 43-49.) In: A drogkérdésről – őszintén. [Szerk.]: Németh Sándor. Bp. B+V Lap- és Könyvkiadó, 2000. / B 10/
- ☞ Reisz Terézia: Az iskolai teljesítmények szociokulturális megközelítése = Iskolakult. 10. 2000. 11. (50-62.)
- ☞ Remsberg, Bonnie – Saunders, Antoinette: Gyermekünk és a stressz. Bp., Pont K., 2000. 183 p., Bibliogr. p. 177-179 /Gyermekvédelmi kiskönyvtár/
- ☞ Rittersporn Gábor: Karnevál és egyéb lazaságok. A 30-as évek nemhivatalos szovjet folklórjáról. [Ford.]: Karádi Éva = M. Lettre Intern. 10. 2000. 35. (46-50.)
Diák-gengek, fiatal felnőttek politikai szervezetek mintájára alakult és működő, de a hatalommal szemben álló deviáns csoportjai a Szovjetunióban
- ☞ Ross, James – Wyatt, Wendy: Szexuális magatartás (p. 39-42.) In: Fiatalok egészségi állapota és egészségmagatartása = Health and health behaviour among young people. WHO policy series. Health policy for children and adolescents issue 1. International report. [Szerk.]: Currie, Candace – Hurrelmann, Klaus – Sattertobulte, Wolfgang – Smith, Rebecca – Todd, Joanna. Bp. Országos Tisztifőorvosi Hivatal, 2000.

- ☐ Roth Mária: A gyermekek védelme az abúzzsal szemben – hagyományok és újítások Romániában. /Részletek/. [Ford.]: Negrea Vidia = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 1. (22-26.) Szexuális zaklatás és erőszak
- ☐ Rónainé Falusi Mária: Számok, tények, észrevételek. Helyzetkép a családjukból kiemelt 0-6 éves korú gyermekek intézményes ellátásáról = Háló 6. 2000. 3. (2-4.) Az Országos Család- és Gyermekvédelmi Intézet statisztikai adatai alapján
- ☐ Samdal, Oddrun – Dür, Wolfgang: A serdülőkoriúak egészsége és az iskolai környezet (p. 16-20.) In: Fiatalok egészségi állapota és egészségmagatartása = Health and health behaviour among young people. WHO policy series. Health policy for children and adolescents issue 1. International report. [Szerk.]: Currie, Candace – Hurrelmann, Klaus – Settertobulte, Wolfgang – Smith, Rebecca – Todd, Joanna. Bp. Országos Tisztifőorvosi Hivatal, 2000.
- ☐ Saundersonné T. Gyöngyi: Egyetemisták szexualitása Máltán = M. Szex. Szle 3. 2000. 4. (54-56.)
- ☐ Sárík Eszter: A gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzési lehetőségei = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 2. (4-13.)
- ☐ Sárík Eszter – Vasvári Csaba: Valóban az erőszak a főszereplő? A gyermek- és fiatalkori bűnözés helyzete és tendenciái napjainkban = Belü. Szle 38. 2000. 7-8. (57-68.)
- ☐ Schádné Zámolyi Judit – Urbán Zoltán – Veres Tibor: A kábítószer-problémákról szülőknek. Szeged, Printker Plus, 2000. 168 p.
- ☐ Scheidt, Peter – Overpeck, Mary D. – Wyatt, Wendy – Aszmann Anna: A serdülők egészsége és közérzete (p. 8-12.) In: Fiatalok egészségi állapota és egészségmagatartása = Health and health behaviour among young people. WHO policy series. Health policy for children and adolescents issue 1. International report. [Szerk.]: Currie, Candace – Hurrelmann, Klaus – Settertobulte, Wolfgang – Smith, Rebecca – Todd, Joanna. Bp. Országos Tisztifőorvosi Hivatal, 2000.
- ☐ Schüttler Tamás: „Esélyt csak úgy lehet teremteni, ha a pedagógus a tanuló személyiségére figyel”. Kerekasztal-beszélgetés az esélyegyenlőségről. Részletek = Új Ped. Szle. 50. 2000. 1. (85-91.)
- ☐ Seregi Judit – Várkonyi Ágnes: Gyermek- és ifjúsághigiéné. Bp., Semmelweis Kiadó, 2000. 136 p.
- ☐ Settertobulte, Wolfgang: A családi és kortárs kapcsolatok (p. 13-15.) In: Fiatalok egészségi állapota és egészségmagatartása = Health and health behaviour among young people. WHO policy series. Health policy for children and adolescents issue 1. International report. [Szerk.]: Currie, Candace – Hurrelmann, Klaus – Settertobulte, Wolfgang – Smith, Rebecca – Todd, Joanna. Bp. Országos Tisztifőorvosi Hivatal, 2000.
- ☐ Sólyom Andrea: Társadalmi integrációs modellek és politikai cselekvési minták erdélyi középiskolás fiatalok körében (p. 85-108.) In: Nemzeti vagy nemzedéki integráció? Erdélyi középiskolások átalakulásban. [Szerk.]: Veres Valér. Kolozsvár – Bp. Limes Kft – Új Mandátum Kvk., 2000.
- ☐ Susánszky Éva – Szántó Zsuzsa – Csoboth Csilla – Purebl György: Család: erőforrás vagy veszélyforrás? Nappali tagozatos, középiskolában és felsőfokú intézményekben tanuló fiatal lányok közérzete, 1998 = Századvég. Új foly. 7. 2000. 16. (45-59.)
- ☐ Szabolcs Éva – Réthy Endréné: Fröbel és a nőmozgalmak Magyarországon = M. Pedagóg. 100. 2000. 4. (363-373.) A 19. század második felében
- ☐ Szabó Ildikó /szociológus/: A Pártállam gyermekei. Tanulmányok a magyar politikai szocializációról. [Előszó]: Papp Zsolt. 2.jav. bőv. kiad. Bp., Hatodik Síp Alapítvány – Új Mandátum Kvk., 2000. 235 p. /Nagyítás. Szociol. kvek, 32./ A kötetben három tanulmány szerepel: „Az ember államosítása. Politikai szocializáció Magyarországon.” (1987); „A pártállam világgépe. Az azonosság és a nem-azonosság problémája az államszocializmus időszakában.” (1990); „Minden másképpen van. Rendszerváltás és politikai reszocializáció.” (1993)
- ☐ Szabó Ildikó /szociológus/ – Örkény Antal: A tizenévesek nemzetfogalma (p. 102-134.) In: A gyermek évszázada. [Szerk.]: Pukánszky Béla /neveléstörténész/. Bp. Osiris, 2000. / B 10/

- ☐ Szarka Attila: Gondolatok a Ferenczi György Nevelőintézeti Tudományos Napok VI. aszódí rendezvényéről = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 2. (3.)
- ☐ Szegő Szilvia: Ifjúság és a munka világa (p. 54-57.) In: Társadalmi átalakulás és ifjúság. A szabadság mint esély?. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged. Belvedere Meridionale, 2000. / B 10/ A fiatalok munkaerőpiaci helyzete, beilleszkedésük a munka világába
- ☐ Szegő Szilvia: Kerekasztal-beszélgetés az ifjúság és a munka világról – civil szervezetek, munkaügyi szakapparátus képviselői és tudósok részvételével. Összegzés (p. 100-105.) In: Társadalmi átalakulás és ifjúság. A szabadság mint esély?. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged. Belvedere Meridionale, 2000.
- ☐ Szekszárdi Júlia: Piaget és Kohlberg nyomában – I. Egy komplex esetdiagnosztikai eljárás kimunkálása a pedagógiai gyakorlat számára – II = Új Ped. Szle. 50. 2000. 4., 5. (12-22., 27-40.) A kasseli egyetemen kidolgozott szakaszos fejlődéselmélet újabb modelljéről
- ☐ Szilágyi Tibor – Gercsák Márta: „Cigány kortárs oktatói képzési program” az Egészségügyi Világszervezettel kötött középtávú Együttműködési Egyezmény /MTP/ keretében /1998-1999/ = Egészségnev. 41. 2000. 1-2. (13-20.) Az Egyezmény célja, hogy cigány fiatalokból álló kortárscsoport segítse az egészségnevelést az iskolába nem járó cigánygyermek körében
- ☐ Szilágyi Vilmos: „Inkább az AIDS, mint a szexuális nevelés...” Szexuális ellenforradalom Oroszországban = M. Szex. Szle 3. 2000. 3. (15-18.)
- ☐ Sziszik Erika – Klér Andrea: Akikért a törvény szól = Esély 12. 2000. 2. (16-40.) Zuglói vizsgálat a kerület veszélyeztetett családainak, gyermekeinek és időseinek helyzetéről
- ☐ Szöllösi Gábor /jogász, szociálpolitikus/: A gyermekjóléti szolgáltatás előzményei, közpolitikai kapcsolatai és funkciói = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 4. (17-23.)
- ☐ Szöllösi Gábor /jogász, szociálpolitikus/: Hogy fogalmunk legyen róla... A veszélyeztetettség fogalma az amerikai gyermekvédelemben = Esély 12. 2000. 4. (39-71.) Politikai, jogi, szociálpolitikai értelmezés
- ☐ Tarján G. Gábor: A skinhead mozgalom és a társadalom (p. 182-187.) In: Társadalmi átalakulás és ifjúság. A szabadság mint esély?. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged. Belvedere Meridionale, 2000.
- ☐ Tistván László – Füzesi Zsuzsanna: Kábítószer-fogyasztás a középiskolások körében. Egy szociológiai vizsgálat eredményei. Pécs, Fact Intézet, 2000. 70 p., Bibliogr. p. 60-70
- ☐ Torondy Mária: Siófoki középiskolások drogfogyasztási szokásai az országos adatok tükrében = Egészségnev. 41. 2000. 4. (132-136.)
- ☐ Tóth László /szociológus/: „Hamburger-szex” és konzervatív ifjúság (p. 255-259.) In: Társadalmi átalakulás és ifjúság. A szabadság mint esély?. [Szerk.]: Gábor Kálmán. Szeged. Belvedere Meridionale, 2000. Fiatalok szexuális magatartása
- ☐ Tóth László /szociológus/: „Hamburger-szex” és konzervatív ifjúság (p. 192-196.) In: Süsü a társadalomban. Társadalomismereti olvasókönyv. [Szerk.]: Bauer Béla. Bp. Új Mandátum Kvk. – ELTE TÓFK, 2000. Fiatalok szexuális magatartása
- ☐ Tóth Olga: Tizenévesek és szüleik = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 3. (18-26.)
- ☐ Török Tünde: A zürkorszak gyermekei. Doktori disszertáció diszkós fiatalokról = Népszabadság 58. 2000. 13. (7.) Szapu Magda doktori értekezéséről
- ☐ Törő Klára – Nagy Ágnes – Rózsa Sándor – Sótónyai Péter: Budapest területén bekövetkezett gyermek- és serdülőkori öngyilkossági halálesetek elemzése = Szenvedélybetegségek 8. 2000. 4. (259-263.)
- ☐ Trencsényi László: A gyermek mint civil (p. 50-55.) In: A gyermek évszázada. [Szerk.]: Pukánszky Béla /neveléstörténész/. Bp. Osiris, 2000.
- ☐ Udvarhelyi Éva Tessa: A bevásárlóközpont mint kulturális tér. A Pólus Center szerepe az odajáró fiatalok életében = Kult. és Köz. III. folyam. 4. 2000. 2-3. (101-107.)

- ☐ Ungváry Gergely: Számítógépes játékok = Fordulópont 2. 2000. 1. (44-47.)
A számítógépes játékok típusairól
- ☐ Vajna Virág: Zsuzsa a gyermekotthonból = Belü. Szle 38. 2000. 3. Különszám. (65-72.)
Egy fiatal lány útja a prostitúcióig
- ☐ Vaskovics László: A posztadoleszcencia szociológiai elmélete = Szociol. Szle 10. 2000. 4. (3-20.)
- ☐ Vavró István: A bűnözés és a büntetés-végrehajtás helyzete = Stat. Szle 78. 2000. 1. (21-31.)
Sok statisztikai adattal az ifjúsági bűnözésről
- ☐ Vavró István: A gyermek- és fiatalokrák „bűnözésének” néhány kérdése = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 3. (7-10.)
- ☐ Várnagy Elemér – Várnagy Péter: A hátrányos helyzet pedagógiája. Bp., Corvinus K., 2000. 168 p., Bibliogr. p. 123-125 /A hét szabad műv. kv./
Függelékben esetleírások, esetelemzések
- ☐ Veér András – Nádori László – Eröss László: Alternatív drogstratégia. Bp., Magyar Pszichiátriai Társaság – Animula Egyesület, 2000. 156 p.
- ☐ Velkey László: A televízió és videó műsorok, mint gyermekeink, fiataljaink testi-lelki-szellemi egészségét veszélyeztető tényezők = Mentálhig. és pszichoszom. 2. 2000. 1-2. (41-50.)
- ☐ Veres Valér: Nemzeti és állampolgári identitás az erdélyi középiskolások körében (p. 13-56.) In: Nemzeti vagy nemzetközi integráció? Erdélyi középiskolások átalakulásban. [Szerk.]: Veres Valér. Kolozsvár – Bp. Limes Kft – Új Mandátum Kvk., 2000. / B 10/
- ☐ Vetró Ágnes: Agresszió a képernyőn, a képernyő agresszivitása (p. 315-342.) In: Az agresszió világa. [Szerk.]: Hárdi István. Bp. Medicina Kvk., 2000. / B 10/
- ☐ Vetró Ágnes: A gyermek- és serdülőkorai depresszió = Fordulópont 2. 2000. 3. (17-21.)
- ☐ Vidra Szabó Ferenc: Lakásotthoni pillanatképek Budapesten = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 5. (14-22.)
- ☐ Vikár György: A serdülőkorai válság = Fordulópont 2. 2000. 3. (10-16.)
- ☐ Virág Teréz: Children of social trauma. Hungarian psychoanalytic case studies. [A társadalmi trauma gyermekei. Magyar pszichoanalitikus esettanulmányok.] London – Philadelphia, Jessica Kingsley, 2000. 239 p.
- ☐ Virág Teréz: A serdülőkor társadalmi traumái = Fordulópont 2. 2000. 3. (28-32.)
- ☐ Vighné Károlyi Katalin: Út a jövőbe = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 3. (33-35.)
Egy nevelőotthon átalakulása az 1990-es években
- ☐ Vörös Miklós: = Iskolakult. 10. 2000. 9. (102-106.)
ismertettje: Willis, Paul: A skacok. Iskolai ellenkultúra, munkáskultúra
- ☐ Willis, Paul: A skacok. Iskolai ellenkultúra, munkáskultúra. [Ford.]: Polyák Béla. Bp., Új Mandátum Kvk. – Max Weber Alapítvány, 2000. 356 p. Bibliogr. p. 313-349., 351-356 /A Szocpol. Ért. kv. társ. Társadalom és történet, 4./
ismertetése: Molnár Éva: A skacok. Iskolai ellenkultúra, munkáskultúra
Vörös Miklós: A skacok. Iskolai ellenkultúra, munkáskultúra
Kerényi György: A skacok. Iskolai ellenkultúra, munkáskultúra
- ☐ Zsámbéki Eszter: A patronálás, patronáltatás hátrányai = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 5. (12-13.)
- ☐ The 1999 ESPAD Report. Alcohol and other drug use among students in 30 European countries. [Az 1999-es ESPAD-jelentés. Középiskolások alkoholfogyasztása és kábítószerhasználata harminc európai országban.] [Szerk.]: Hibell, Björn – Andersson, Barbro – Ahlström, Salme – Balakireva, Olga – Bjarnason, Thoroddur – Kokkevi, Anna – Morgan, Mark. [Előszó]: Hibell, Björn – Andersson, Barbro. [Közreműködő]: Allaste, Airi-Alina – Chileva, Anina – Babunski, Klime – Csémy, Ladislav – Davidaviciene, Aleksandra G. – Elekes Zsuzsanna – Gailitis, Andris – Koshkina, Eugenia – Kuzman, Marina – Ledoux, Sylvie – Rodrigues, Luisa Machado – Mariani, Fabio – Miller, Patrick – Muscat, Richard – Nociar, Alojz – Pavlakis, Andreas – Poppel, Marie Kathrine – Romano, Vlad – Sabroe, Svend – Sieroslowski, Janusz – Skretting,

- Astrid – Stergar, Eva – Weihe, Pál – Zwart, Wil de. [Közread. a] CAN – The Pompidou Group at the Council of Europe. Stockholm, 2000. 362[21] p.
- ☐ Esélyteremtés és iskola = Új Ped. Szle. 50. 2000. 1. 33-91.
részei
Radó Péter: Esélyegyenlőség és oktatáspolitikai. Konceptcionális keretek; Bárdossy Ildikó: Esély/teremtés/ és együttműködés; Liskó Ilona: Társadalmi esélyek és iskola; Molnár Máté: Képzés és foglalkoztatás a termelőiskolában; Póta Mária: A társadalmi esélyegyenlőtlenségeket kompenzáló programok. A hátrányos helyzetű gyermekek speciális oktatási és nevelési programjai; Béni Gabriella: Phare-program a halmozottan hátrányos helyzetű, elsősorban roma fiatalok társadalmi beilleszkedésének támogatására; Schüttler Tamás: „Esélyt csak úgy lehet teremteni, ha a pedagógus a tanuló személyiségére figyel”. Kerekasztal-beszélgetés az esélyegyenlőségről. Részletek
- ☐ Fiatalok elkövetők I. [Szerk.]: Herczog Mária = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 1. 2-47.
részei
Herczog Mária: Mi az igazság?; Freh Ágnes: A fiatalokrák bűnelkövetési tendenciái és az ítélkezési gyakorlat alakulása az 1955. évi XLI. törvény hatálybalépése óta; Frank Tibor: Kötekedők és áldozatok; Gibicsár Gyula: A gyermek- és ifjúságvédelem az ügyészi jogalkalmazási tapasztalatok tükrében; Negrea Vidia: Ki kit nevel? Egy felmérés tapasztalatai az Aszódi Fiúnevelő Intézetben; Kőkonyei Gyöngyi-Negrea Vidia: Az áldozat és bűnelkövető közötti kapcsolat helyreállításának lehetőségei az aszódi fiatalokrák szemszögéből; Roth Mária: A gyermekek védelme az abúzzsal szemben – hagyományok és újítások Romániában. /Részletek/; Uta Judit: Erőszak az iskolában; Radoszav Miklós: Másság-ok
A 41-46. oldalon a „Levél a sértetthez” című pályázat két nyertes darabja olvasható
- ☐ Fiatalok egészségi állapota és egészségmagatartása = Health and health behaviour among young people. WHO policy series. Health policy for children and adolescents issue 1. International report. [Szerk.]: Currie, Candace – Hurrellmann, Klaus – Settertobulte, Wolfgang – Smith, Rebecca – Todd, Joanna. [Ford.]: Aszmann Anna – Németh Ágnes. Bp., Országos Tisztifőorvosi Hivatal, 2000. 64 p.
- ☐ A gyermek évszázada. [Szerk.]: Pukánszky Béla /neveléstörténet/. Bp., Osiris, 2000. 164 p., Bibliogr. tanulm.
- ☐ A KSH tájékoztatója az ifjúság munkaerő-piaci helyzetéről 1999-ben = Humpol. Szle 11. 2000. 7-8. (23-27.)
- ☐ Kulturális segítőmunka fiatalokkal. A Művelődésszervezési Felnttnevelési Osztály által 1999-ben Balatonalmádiban rendezett konferencia anyagának szerkesztett változata. [Szerk.]: Lipp Márta. Bp., MMI, 2000. 93 p. / Művelődés, műhely, információ, 1/4./
- ☐ A magyar gyermektanulmányi mozgalom története. Bp., Fővárosi Pedagógiai Intézet – M. Pedag. Társ. – OPKM, 1. köt. Deák Gábor; 2000. 257,[4] p.
- ☐ Magyar Ifjúsági Konferencia. Alapítói Almanach. [Szerk.]: Mihály Erzsébet – Tókos Pál. Bp., Ifjúsági és Sportminisztérium, 2000. 133 p.
A Magyar Ifjúsági Konferencia munkájában résztvevő magyarországi és határon túli szervezetek és intézmények címe, célkitűzésük és programjaik
- ☐ A Magyar Máltai Szeretetszolgálat játszóter-játszóház programjáról = Háló 6. 2000. 12. (2-4.)
- ☐ Mitől fél a kamasz? = Fordulópont 2. 2000. 3. 5-66.,77-86.
részei
Ranschburg Jenő: Küzdelem az autonómiáért (A serdülés lélektanából); Vikár György: A serdülőkorai válság; Vetró Ágnes: A gyermek- és serdülőkorai depresszió; Balogh Klára: Serdülő a családban, család serdülővel; Virág Teréz: A serdülőkor társadalmi traumái; Feuer Mária: Öngyilkossági kísérlet gyermekkorban; Bánfalvy Csaba: Budapesti szakképző iskolások önképe és közérzete. (Empirikus vizsgálat néhány tapasztalata); Büki Péter-Büki Orsolya: „Kell egy hét együttlét”. PEPSI Sziget, 2000. augusztus 2-9.; Bozóky Éva: A gyermek és a magány
- ☐ „Nem mondhatom el senkinek...” 7 kérdés a titokról = Replika 11. 2000. 41-42. /november/. (23-34.)
Kb. 100 budapesti gyermek és fiatal /óvodások, serdülők, középiskolások/ titokfelfogása. Idézetválogatás

- ☞ Nemzedékek = Századvég. Új foly. 7. 2000. 16. 3-59. Bibliogr. tanulm. részei
Kamarás Ferenc: A termékenység alakulása és befolyásoló tényezői; Józán Péter: A századvég halálozási viszonyainak néhány jellegzetessége Magyarországon; Susánszky Éva-Szántó Zsuzsa-Csoboth Csilla-Purebl György: Család: erőforrás vagy veszélyforrás? Nappali tagozatos, középiskolában és felsőfokú intézményekben tanuló fiatal lányok közérzete, 1998
- ☞ Nemzeti vagy nemzedéki integráció? Erdélyi középiskolások átalakulásban. [Szerk.]: Veres Valér. [Előszó]: Veres Valér. [Ford.]: Kiss Tamás. Kolozsvár – Bp., Limes Kft – Új Mandátum Kvk., 2000. 183 p. ismertetése: Papp Z. Attila: Nemzeti vagy nemzedéki integráció? Erdélyi középiskolások az átalakulásban
- ☞ A pályakezdő cigány/roma fiatalok munka-erőpiaci esélyei és a munkanélkülieket segítő nonprofit... [Szerk.]: Cserti Csapó Tibor. Pécs, 2000. 116 p.
- ☞ Rákospalotai körkép = Család, Gyermek, Ifj. 9. 2000. 2. (15-32.)
A Rákospalotai Javítóintézet bemutatása
- ☞ A szintetikus drogok világa. Diszkódrogok, drogfogyasztók, szubkultúrák. [Szerk.]: Demetrovics Zsolt. [Előszó]: Buda Béla. Bp., Animula, 2000. 263 p., Bibliogr. tanulm. ismertetése: Gerevich József: A szintetikus drogok világa. Diszkódrogok, drogfogyasztók, szubkultúrák
Ujváry István: A szintetikus drogok világa. Diszkódrogok, drogfogyasztók, szubkultúrák
- ☞ [Tanulmányok cigány gyermekekről és fiatalokról] = Iskolakult. 10. 2000. 12. 3-104. részei
Forray R. Katalin: Pályakezdő cigány fiatalok. A munkavállalás lehetőségei Baranya megyében; Ligeti György: Mit tehet az iskola? Roma-kép az iskolában; Mészáros Anita: Etnikai hangsúly vagy közösségismeret?; Gadó Szilvia: Magyarul mondd, anyu! A beás nyelv nyelvészeti és nyelvökölógiai helyzete; Gúti Erika: Romák az oktatásban; Kende Ágnes: A kudarcok okai; Lukács Barnabás: A halmozottan hátrányos helyzetű és cigány fiatalok nevelése – oktatása – szakképzése. A kazincbarcikai Don Bosco Szakképző és Általános Iskola modellje; Kiss Erzsébet: Roma gyerekek képzése a Kárpátok Európai magyarországi területén. Az edelényi példa; Iván M. Zsuzsanna: Kis testsúly – evolúciós stratégia; Pólya Zoltán: Kilenc év Csenyétén; Szabó János /katonaszociológus/: A Magyar Honvédség hivatásos állománya és a cigány származású katonák; Cserti Csapó Tibor-Ignác Márta: Van-e köziük a cigány kisebbségi önkormányzatoknak a cigány oktatási programokhoz?; Beck Zoltán: Cigány Tanulmányok
- ☞ Társadalmi átalakulás és ifjúság. A szabadság mint esély?. [Szerk.]: Gábor Kálmán. [Előszó]: Gábor Kálmán. Szeged, Belvedere Meridionale, 2000. 291 p., Bibliogr. tanulm. /Ifjúsági korszakváltás/
A konferencia témájához röviden hozzászólt még többek között Monostori Judit, Lannert Judit, Diósi Pál, Rudas János, Örkény Antal, Tomka Miklós, Máté-Tóth András
- ☞ Technokultúra. [Szerk.]: Ferenczi Attila = Replika 11. 2000. 39. /március/. 21-91. részei
Maughan, Tim-Smith, Richard J.: Ifjúsági kultúra és a posztfordiánus gazdaság. Az angliai partizene napjainkban; Bóta Barnabás-Fülöp Zoltán: A keverő is hangszer. Kerekasztal-beszélgetés magyar DJ-kkel; Fejér Balázs: A parti. Antropológiai sűrű leírás; Bockie, W. J.-Fever, D. J.: Technó – a jövő kultúrája /legalábbis ami a közeljövőt illeti /
- ☞ The youth for a less selfish future. Papers of the I. Budapest futures course. [Fiatalok egy kevésbé önző jövőben. Az első Budapest jövővi c. képzés tanulmányai.] [Szerk.]: Nováky Erzsébet – Kristóf Tamás. Bp., BKA&E, 2000. 236 p.

2001

- ☞ Andorka Rudolf: Gyermek, család, történelem. Történeti demográfiai tanulmányok. Bp., Andorka Rudolf Társadalomtudományi Társaság, 2001. 336 p. Bibliogr. p. 336. és a tanulmányok végén
- ☞ Babusik Ferenc: Az iskolai hatékonyság kulcstényezői a roma fiatalok oktatásában = Új Ped. Szle. 51. 2001. 7-8. (157-170.)
- ☞ Bauer Béla: A fiatalok értékrendjének eltérései a különböző régiókban (p. 165-179.) In: Filozófia – művelődés – történet, 2001. [Szerk.]: Donáth Péter – Farkas Mária. Bp. Trezor, 2001.
- ☞ Bácskai Erika: Az ifjúsági drogproblémák iskolai megelőzése. Illúzió vagy realitás? (p. 15-26.) In: Kábítószer-fogyasztó Pygmalion a tanteremben. [Szerk.]: Bácskai Erika. Vác, 2001. / B 10/
Az 1991-es, 1998-as és 1999-es alkohol- és drogfogyasztással kapcsolatos kutatások ismertetése
- ☞ Bánfalvy Csaba: Szakképzés a szakképzés fő áramán kívül = Educatio 10. 2001. 2. (278-295.)
- ☞ Bede Nóra – Vida Zsuzsanna: Sikertelen nevelőszülői kihelyezések = Család, Gyermek, Ifj. 10. 2001. 3. (29-31.)
- ☞ Bene Annamária: Presztízs és stigma a többnyelvű környezetben = Iskolakult. 11. 2001. 1. (30-35.)
- ☞ Benza Béla: Gyermek az utolsó padban. Bp., PolyART, 2001. 139 p. Bibliogr. p. 137-139./Tabuk nélkül/
- ☞ Berkics Mihály – Fülöp Márta: Az üzlet és vállalkozás iránti attitűdök közgazdasági oktatásban résztvevő serdülők körében = Alkalm. Pszichol. 3. 2001. 3. (5-26.)
A témához kapcsolódó kutatások ismertetésével. Az 1919-ben az Amerikai Egyesült Államokban alapított, és a Magyarországon 1993 óta működő, a középiskolásoknak vállalkozási ismereteket oktató Junior Achievement Program bemutatásával
- ☞ Béni Gabriella: Tájékoztató „A halmozottan hátrányos helyzetű, elsősorban roma fiatalok társadalmi beilleszkedésének támogatása” című, HU-99.04-01 számú Phare-program pályázatairól (p. 31-37.) In: Esélyteremtés az oktatásban a hátrányos helyzetű fiatalok felzárkóztatására. A Nemzeti Szakképzési Intézetben 2001. október 25-26-án rendezett nemzetközi konferencia anyaga. [Szerk.]: Mirk György. Bp. NSZI, 2001. / B 10/
Speciális pedagógusképzési, tantervfejlesztési valamint beruházási pályázatokat tartalmaz a program
- ☞ Both Mária – Csorba F. László: „Ahhoz kell elvezetni a fiatalokat, ami hiányzik belőlük”. Kopp Máriával, a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Magatartástudományi Intézetének igazgatójával beszélget Both Mária és Csorba F. László = Új Ped. Szle. 51. 2001. 1. (115-123.)
A depresszió, a szorongás, és az elmagányosodás kezelésének lehetőségei az oktatási rendszerben
- ☞ Bódi Zsuzsanna: A gyermekek munkára nevelése. A szocializációs folyamat változásai egy szegkovács közösségben (p. 229-233.) In: Tanulmányok a cigányság társadalmi helyzete és kultúrája köréből. [Szerk.]: Kovalcsik Katalin. Bp. Iskolafejlesztési Alapítvány – Okt. Min. – ELTE, 2001.
- ☞ Bodó Julianna: Egy asszimilációs kísérlet kudarca. Az iskola nyelvének megválasztása a Székelyföldön a hatvanas-hetvenes években = Antrop. Műhely 13. 2000-2001. (48-68.)
- ☞ Bucholtz, Mary: „Minek legyenek normális?”. Nyelvi és identitásgyakorlatok külön lányok közösségében. [Ford.]: Reményi Andrea Ágnes = Replika 12. 2001. 45-46. /november/. (191-211.)
A cikk eredeti változata 1999-ben a Language in Society-ben jelent meg Why be normal? címmel. A nyelv és az identitás kifejezésének kapcsolatáról
- ☞ Csáky László: Gondolatok egy gyermekotthon átváltozásai okán = Család, Gyermek, Ifj. 10. 2001. 3. (15-18.)
- ☞ Czeglédi Sándor: Számítógép- és Internet-használat elsőéves veszprémi egyetemisták körében = Iskolakult. 11. 2001. 11. (68-75.)
A szerző 2001 májusában készült felmérésének ismertetése

- ☞ Darvas Ágnes – Tausz Katalin: Gyermekszegénység és családtámogatások. Szociálpolitikai válaszok a volt államszocialista országokban = Eszmélet 2001. 49. (46-64.)
- ☞ Dávid István: A Róbert, mint önkormányzati iskola lehetőségei az esélyteremtésben (p. 74-80.) In: Esélyteremtés az oktatásban a hátrányos helyzetű fiatalok felzárkóztatására. A Nemzeti Szakképzési Intézetben 2001. október 25-26-án rendezett nemzetközi konferencia anyaga. [Szerk.]: Mirk György. Bp. NSZI, 2001. A „Róbert” többfunkciós intézmény: gyermekotthon, krízis ellátó, általános iskola és szakiskola.
- ☞ Demetrovics Zsolt: Droghaszózat Magyarországon táncos szórakozóhelyein. [Előszó]: Topolánszky Ákos. [Közreműködő]: Buda Béla. Bp., L'Harmattan, 2001. 191 p. /Szakmai Forrás Sorozat. Kutatások, 1./ A szerző 1999. október 22 és december 21 között Budapesten, Debrecenben, Miskolcon, Pécsen és Szombathelyen végzett kutatása. A kötet több mellékletet tartalmaz: a kutatás kérdőívét (p. 161-176) és a kötetben használt fontosabb kifejezések jegyzékét (p. 159-160)
- ☞ Dér Mária: Az ártatlanság kora. Gyermekbűnözés Budapesten = Belü. Szle 2001. 7-8. (125-148.)
- ☞ Dickmann Mátyas: A Fővárosi Gyermek- és Ifjúságvédő Intézet /GYIVI/ története = Család, Gyermek, Ifj. 10. 2001. 3. (4-9.)
- ☞ Diósi Pál: Aszfaltkirályság. /A Fiatalok '98 munkacímű kutatás zárótanulmányának szerkesztett, rövidített változata/ (p. 57-132.) In: Fiatalok az utcán. Tanulmányok a városi fiatalok csoportjait elérni kívánó közművelődésről. 1998-2000. [Szerk.]: Slézia Gabriella. Bp. BMK, 2001. A fiatalok külön világa az utcán, a nyilvános közterületeken
- ☞ Domokos Tamás: A veszprémi ifjúsági munkanélküliség alakulását befolyásoló tényezők longitudinális vizsgálata (p. 215-220.) In: Foglalkoztatást elősegítő munkaügyi kutatások. [Szerk.]: Pongrácz László. Bp., 2001. A veszprémben működő Ifjúsági Tanács ITETER, ifjúsági munkanélküliséget vizsgáló, elemző és előreljelő rendszerének ismertetése
- ☞ Dudik Éva: Szigetlakók = Educatio 10. 2001. 3. (575-584.) A Szigetfesztivál résztvevőivel készített interjú a munkával, tanulással, házassággal kapcsolatos értékrendjükéről
- ☞ Farkas András – Giannini, Anna Maria: Viszonyulási mintázatok az esztétikai ítéletek különbözőségéhez – egy kultúrközi ízlésvizsgálat = Pszichol. 21. 2001. 4. (309-352.)
- ☞ Fábri István: = Szociol. Szle 11. 2001. 3. (161-163.) ismertette: Diósi Pál: Tarisznyaeltár. Budapesti fiatalok társas kapcsolatairól és generációjuk gondjairól
- ☞ Földes Petra: „A civil társadalom fizet azért, hogy az akut társadalmi problémákat kezelhesse” = Új Ped. Szle. 51. 2001. 1. (124-129.) Interjú Stemler Mihály mentálhigiénikussal, a Mentálhigiénés Proramiroda és a Nemzeti Egészségvédelmi Intézet munkatársával, az 1985-ben alakult Kőbányai Családsegítő Központ működéséről
- ☞ Földes Petra: Kinek a kudarca? = Új Ped. Szle. 51. 2001. 2. (90-94.) Interjú Kerényi Máriával, a Zöld Kakas Liceum igazgatójával, a hátrányos helyzetű gyerekek oktatásáról
- ☞ Földes Petra: Segítő kortársak – kortárssegítők. Riport = Új Ped. Szle. 51. 2001. 10. (84-88.) A Kortárs Segítő Műhely Alapítványról, melynek feladata a droggal kapcsolatos problémák, a szülőkkel kapcsolatos konfliktusok, szociális problémák stb. megoldásának segítése
- ☞ Földesiné Szabó Gyöngyi: University sport and life-style in the global village. [Egyetemi sport és életstílus a globális faluban] = Hung. Rev. Sport Sci. 2001. Spec. (31-33.)
- ☞ Földesiné Szabó Gyöngyi: University sport and life-style in the global village. [Egyetemi sport és életstílus a globális faluban] = Hung. Rev. Sport Sci. 2001. Spec. Issue. (31-33.)
- ☞ Fülöp Zoltán: = Család, Gyermek, Ifj. 10. 2001. 1. (45-47.)
- ☞ Galasi Péter – Timár János – Varga Júlia /közgazdász/: Pályakezdő diplomások a munkaerőpiacon (p. 73-90.) In: Oktatás és munkaerőpiaci érvényesülés. [Szerk.]: Semjén András. Bp. MTA Közgazdaságtudományi Kutatóközpont, 2001

- ☞ Gábor Kálmán: The Island of the middle class. – Die Insel der Mittelklasse. [A középosztály szigete.] Szege, Belvedere Meridionale, 2001. 149,[19] p., Bibliogr. p. 68-70/148-149. /Ifjúsági korszakváltás/ A budapesti Pepsi Sziget egyhetes rendezvénysorozataira járó fiatalok társadalmi-kulturális jellemzői. Kérdőív: p. 80-89
- ☞ Gere Ilona: Ifjúsági munkanélküliség. A probléma jellemzése, eddigi intézkedések hatása, további teendők (p. 45-66.) In: EU-konform foglalkoztatáspolitikai. A hazai foglalkoztatáspolitikai átalakítása a közösségi gyakorlatnak megfelelően. [Szerk.]: Frey Mária. Bp., 2001. Az ifjúsági munkanélküliség megszüntetését célzó programokról és kormányzati elképzelésekről
- ☞ Gerevich József: Kábítószer az iskolában a klinikus nézőpontjából (p. 101-110.) In: Kábítószer-fogyasztó Pygmalion a tanteremben. [Szerk.]: Bácskai Erika. Vác, 2001. / B 10/
- ☞ Gürtler Csabáné: Az oktatás projektben történő megszervezésének lehetősége a felzárkóztató oktatásban (p. 57-64.) In: Esélyteremtés az oktatásban a hátrányos helyzetű fiatalok felzárkóztatására. A Nemzeti Szakképzési Intézetben 2001. október 25-26-án rendezett nemzetközi konferencia anyaga. [Szerk.]: Mirk György. Bp. NSZI, 2001.
- ☞ Györfi Éva: Az örökbefogadási adatbankról = Család, Gyermek, Ifj. 10. 2001. 2. (34-38.) A Nemzeti Család- és Gyermekvédelmi Intézet által létrehozott adatbankról
- ☞ Hadas Miklós: Férfitempó. Az interjút készítette és monológga szerkesztette: Hadas Miklós (p. 67-85.) In: Hadas Miklós: Szex és forradalom. Tíz monológ. Bp. Replika Kör, 2001. / B 10/ Replika monológ az 1970-es és 80-as években felnőtté váló fiatal férfi életútjáról, akit a játékszenvedély kerített hatalmába
- ☞ Havas Gábor: Elkülönítés és következményei a cigány gyerekek általános iskolai oktatásában (p. 145-178.) In: Oktatás és munkaerőpiaci érvényesülés. [Szerk.]: Semjén András. Bp. MTA Közgazdaságtudományi Kutatóközpont, 2001. / B 10/
- ☞ Havas Gábor – Kemény István – Liskó Ilona: Cigány gyerekek az általános iskolában. [Közread. a/z/] Oktatókutató Int. Bp., 2001. 66 p. /Kutatás közben, 231./
- ☞ Herczog Mária: Gyermekvédelmi kézikönyv. Bp., KJK-Kerszöv, 2001. 287 p.
- ☞ Herczog Mária: [Száz] 100 éves a gyermekvédelem? = Család, Gyermek, Ifj. 10. 2001. 3. (2-3.)
- ☞ Heves Andrea: Kenyeret és cirksuzt – kamaszok a bevásárlóközpontokban = Család, Gyermek, Ifj. 10. 2001. 1. (30-36.) A szerző szakdolgozatának rövidített változata
- ☞ Holczer Gábor – Siomos Angéla: A második munkanélküli generáció. Munkanélküli családokban élő gyermekek helyzete, életkörülményei és perspektívái = Eszmélet 2001. 49. (16-37.)
- ☞ Illyés Sándor: A különleges gondozáshoz, rehabilitációs foglalkozáshoz való jog a közoktatásban = Educatio 10. 2001. 2. (210-221.)
- ☞ Imre Anna: = Szociol. Szle 11. 2001. 3. (164-167.) ismertette: Gábor Kálmán: A középosztály szigete
- ☞ Joubert Kálmán – Gyenis Gyula: A [tizennyolc éves] 18 éves sorköteles ifjak egészségi állapota, testfejlettsége1. [Közread. a/z/] KSH Népeségtudományi Kutató Int. Bp., 2001. 131 p.
- ☞ Karády Viktor: Mennyire volt „magyar” a honi értelmiség a századfordulón? (p. 267-299.) In: Filozófia és kultúra. Írások a modern magyar művelődéstörténet köréből. [Szerk.]: Laczkó Miklós. Bp., MTA Történettudományi Intézete, 2001.
- ☞ Karvalics László, Z.: A netnemzedék vizsgálatának szemléleti alapjai. A morális pániktól az ismeretelméleti megalapozásig = Új Ped. Szle. 51. 2001. 7-8. (46-51.)
- ☞ Kálmándy Papp Ágnes: [Gyermekbántalmazás a sajtó tükrében] (p. 87-92.) In: A média hatása a gyerekekre és a fiatalokra 2. Dobogókő, 2000. [Szerk.]: Gabos Erika. Bp., 2001. / B 10/ A szerző 1999-es felmérése az elektronikus és írott sajtóban megjelenő gyermekbántalmazásról

- ☞ Kárpáti Andrea: Firkák, formák, figurák. A vizuális nyelv fejlődése a kisgyermekkortól a serdülőkorig. Pécs, Dialóg Campus, 2001. 198 p. Bibliogr. p. 192-197. /Dialóg Campus tankönyvek/
- ☞ Kemény István: A nyelvcsereéről és a roma/cigány gyerekek nyelvi hátrányairól az iskolában (p. 267-276.) In: Nemzeti és etnikai kisebbségek Magyarországon a 20. század végén. A Magyar Tudományos Akadémia és a Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal által rendezett országos kisebbségkutató konferencia előadásából. [Szerk.]: Sisák Gábor. Bp., Osiris – MTA Kisebbségkut. Műhely, 2001
- ☞ Kerékgyártó László: Realitások és lehetőségek. Szükségszerű-e a kudarc nyolcadik után? A tanulási kudarc okai és a felzárkóztatás lehetősége a szakképzést előkészítő oktatásban. Bp., NSZI, 2001. 90 p.
- ☞ Kerékgyártó László: A tanulási kudarcok okai és csökkentésének lehetősége a szakképzést előkészítő oktatásban (p. 8-30.) In: Esélyteremtés az oktatásban a hátrányos helyzetű fiatalok felzárkóztatására. A Nemzeti Szakképzési Intézetben 2001. október 25-26-án rendezett nemzetközi konferencia anyaga. [Szerk.]: Mirk György. Bp. NSZI, 2001. / B 10/
A középfokú képzettséget nem adó szakmai képzésről, melynek célja a tanulásban kudarcot szenvedett fiatalok felzárkóztatása, szociálizációja
- ☞ Király Erzsébet: [Drogos fiatalok értékrendje] = Educatio 10. 2001. 3. (543-568.)
Két fiatallal készült interjú
- ☞ Kiss Tamás: Értékek és habitusok, erdélyi középiskolások cselekvési stratégiáiban = Educatio 10. 2001. 4. (730-738.)
Román és magyar közép – és szakiskolások értékpreferenciáiról
- ☞ Koltayné Billédi Katalin: Főiskolai hallgatók pályaszocializációs vizsgálata. – II. Szociális munkás és gyógypedagógus hallgatók szociális intelligenciájának jellemzői = Esély 13. 2001. 6. (110-118.)
A cikk a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolán 1997/1998-as tanévben, szociális munkás és gyógypedagógus hallgatók részvételével készült felmérés bemutatása. Előzm.: Uott 2000. 6
- ☞ Kovács Ágnes /gyermekvédelem/: Apró dolgok – jelentős következményekkel = Család, Gyermek, Ifj. 10. 2001. 5. (37-39.)
- ☞ Kovács Eszter: Mit tudunk az intézményben élő gyermekek elleni szexuális bántalmazásról? = Család, Gyermek, Ifj. 10. 2001. 5. (21-25.)
A Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat 2000-ben készített felmérése a gyermekvédelmi gondozásba vett fiatalok szexuális zaklatásáról. A felmérés a szerző kérdőíve alapján készült
- ☞ Krátschmar, Christine: Hátrányos helyzetű fiatalok és felnőttek képzése Németországban (p. 46-52.) In: Esélyteremtés az oktatásban a hátrányos helyzetű fiatalok felzárkóztatására. A Nemzeti Szakképzési Intézetben 2001. október 25-26-án rendezett nemzetközi konferencia anyaga. [Szerk.]: Mirk György. Bp. NSZI, 2001.
- ☞ Laki László /szociológus/ – Nyerges Mihály: Sportolási szokások az ezredfordulón a fiatalok körében = Kalokagathia 39. 2001. 1-2. (5-19.)
- ☞ László Miklós: Példa-kép (p. 129-135.) In: A média hatása a gyerekekre és a fiatalokra 2. Dobogókő, 2000. [Szerk.]: Gabos Erika. Bp., 2001. / B 10/
A szerző 1998-as felmérése a fiatalok példakép választásáról. A felmérés az általános iskola 4. és 8. osztályos, és a középiskola 4. osztályos tanulói véleményét vizsgálja
- ☞ Légmán Anna – Hadas Miklós: Harcolni az életér'. Csocsó monológja. Az eredeti interjú Légmán Anna készítette, monológgá Hadas Miklós szerkesztette = Replika 12. 2001. 43-44. /június/. (7-22.)
Egy nevelőthontól induló, szenvedélybetegségbe menekülő, hajléktalan fiatalember hányatott életútja
- ☞ Liskó Ilona: Fiatal szakmunkások a munkapiacon (p. 49-72.) In: Oktatás és munkaerőpiaci érvényesülés. [Szerk.]: Semjén András. Bp. MTA Közgazdaságtudományi Kutatóközpont, 2001.
- ☞ Liskó Ilona: A szakképzési rendszer átalakulása és a fiatal szakmunkások elhelyezkedési esélyei (p. 195-219.) In: EU-konform foglalkoztatáspolitikák. A hazai foglalkoztatáspolitikák átalakítása a közösségi gyakorlatnak megfelelően. [Szerk.]: Frey Mária. Bp., 2001. A szakmunkások szakmai gyakorlat szerzésének nehé-

- segeiről, és elhelyezkedési lehetőségeikről. A tanulmány végén a tanulmány alapjául szolgáló kutatások találhatóak
- ☞ Lukács Barnabás: A halmozottan hátrányos helyzetű és roma fiatalok nevelése-oktatása-szakképzése egyházi iskolánkban. /Don Bosco iskola Kazincbarcika/ (p. 81-91.) In: Esélyteremtés az oktatásban a hátrányos helyzetű fiatalok felzárkóztatására. A Nemzeti Szakképzési Intézetben 2001. október 25-26-án rendezett nemzetközi konferencia anyaga. [Szerk.]: Mirk György. Bp. NSZI, 2001.
- ☞ Mayer József: Az iskolarendszerű felnőttoktatás, mint második esély az iskolai végzettség megszerzésére (p. 38-45.) In: Esélyteremtés az oktatásban a hátrányos helyzetű fiatalok felzárkóztatására. A Nemzeti Szakképzési Intézetben 2001. október 25-26-án rendezett nemzetközi konferencia anyaga. [Szerk.]: Mirk György. Bp. NSZI, 2001. / B 10/
- ☞ Mátrai Zsuzsa: Érettségi és felvételi külföldön. Bp., Műszaki Kvk., 2001. 154 p. Bibliogr. p. 151-154. /Pedagógus könyvek/
- ☞ Mátyus Alíz: A városi fiatalok utcai csoportjait elérni kívánó közművelődés (p. 19-41.) In: Fiatalok az utcán. Tanulmányok a városi fiatalok csoportjait elérni kívánó közművelődésről. 1998-2000. [Szerk.]: Slézia Gabriella. Bp. BMK, 2001. / B 10/
- ☞ Molnár László /gyermekvédelem/: = Család, Gyermek, Ifj. 10. 2001. 3. (46-47.)
ismertette: Makai Éva: Szétszakadt és meg nem font hálók. Az iskolai gyermek- és ifjúságvédelem a 90-es években
- ☞ Molnár Miklós: Ifjúság az egyházban – tegnap, ma és holnap = Református Egyh. 53. 2001. 2. (41-44.)
- ☞ Müller, Melissa: Az áruvilág kicsi királyai. Gyerekek a reklámok világában. Bp., Geomédia K., 2001. 207 p. Bibliogr. p. 205-207. /Geomédia szakkönyvek. Piac és elemzés/
- ☞ Neményi Eszter: Titoktartás vagy jelentési kötelezettség gyermekek szexuális bántalmazása esetén = Család, Gyermek, Ifj. 10. 2001. 5. (9-20.)
Fókuszcsoportos beszélgetések négy ország (Anglia, Magyarország, Belgium, Németország) szakembereivel a gyermekek bántalmazásának konkrét eseteiről
- ☞ Neulinger Ágnes: Fogyasztói értékek és vásárlói magatartás. A means-end chain elmélet bemutatása = Marketing és Menedzsment 2001. 1. (30-35.)
Az egyén számára fontos értékek és a termékhasználat közötti kapcsolatról
- ☞ Örkény Antal – Szabó Ildikó /szociológus/: A siker záloga. Magyarországi és romániai középiskolások életstratégiáinak értékei = Educatio 10. 2001. 3. (472-492.)
- ☞ Pelle Andrea: Drogveszély. Esetek és tudnivalók (p. 61-70.) In: Kábítószer-fogyasztó Pygmalion a tanteremben. [Szerk.]: Bácskai Erika. Vác, 2001. / B 10/
- ☞ Pik Katalin: [Száz plusz egy] 100[plusz]+1 éve történt: Nemzetközi Gyermekvédő Kongresszus Budapesten = Család, Gyermek, Ifj. 10. 2001. 3. (10-14.)
- ☞ Pordány Sarolta: Bevezető gondolatok a „Forró pontok” program elé (p. 17-18.) In: Fiatalok az utcán. Tanulmányok a városi fiatalok csoportjait elérni kívánó közművelődésről. 1998-2000. [Szerk.]: Slézia Gabriella. Bp. BMK, 2001. / B 10/
Segítő pontokról, melyek az utcán szabadidejüket töltő fiatalok művelődését, munkához jutását, drogvédelemét segítik elő
- ☞ Pukánszky Béla /neveléstörténész/: A gyermekkor története. Bp., Műszaki Kvk., 2001. 201 p. /Pedagógus könyvek/
- ☞ Rác József – Geresdi Zsolt: Az underground partikultúra értékvilága Magyarországon = Educatio 10. 2001. 3. (530-542.)
Egy ifjúsági szubkultúráról
- ☞ Rác Zsuzsa: Élménymozgalom = Amaro Drom 11. 2001. 7. (17.)
A középiskolások droghasználatának megelőzését célzó Élménymozgalom című program elindításának története

- ☞ Ruzsonyi Péter: Bűn – büntetés – reszocializáció = Belü. Szle 39. 2001. 6. (39-62.)
- ☞ Ruzsonyi Péter: Bűn – büntetés – reszocializáció = Belü. Szle 2001. 6. (39-62.)
Történeti áttekintés a bűnözők reszocializációjáról valamint a jelenkori kriminálpedagógiai gyakorlatról.
- ☞ Sasfi Csaba: Az oktatás társadalomtörténeti megközelítése. Négy dunántúli nemesifjú kiművelése a reformkorban = Korall 2. 2001. 3-4. (20-52.)
- ☞ Sági Matild: A gyerekek szabadidős tevékenységei és a televízió (p. 200-226.) In: A média hatása a gyerekekre és a fiatalokra 2. Dobogókő, 2000. [Szerk.]: Gabos Erika. Bp., 2001.
- ☞ Sárk Eszter: A gyermek- és fiatalkori bűnözés napjainkban = Belü. Szle 39. 2001. 2. (48-60.)
- ☞ Segal, Julia – Simkins, John: Anyuak szüksége van rám. Sérült szülők – egészséges gyerekek. [Ford.]: Deák Márta – Szávai Eszter, P. – Sebestyén Vera. Bp., Pont K., 2001. 232, [2] p. Bibliogr. p. 229-230. /Gyermekvédelmi kiskönyvtár/
- ☞ Szabó András /ifjúságvédelem/: A Kapocs (p. 43-55.) In: Fiatalok az utcán. Tanulmányok a városi fiatalok csoportjait elérni kívánó közművelődésről. 1998-2000. [Szerk.]: Slézia Gabriella. Bp. BMK, 2001.
- ☞ Szabó András /ifjúságvédelem/: Kiszakadás vagy leszakadás. Diszfunkciók a felnőtté válás során (p. 7-16.) In: Fiatalok az utcán. Tanulmányok a városi fiatalok csoportjait elérni kívánó közművelődésről. 1998-2000. [Szerk.]: Slézia Gabriella. Bp. BMK, 2001. / B 10/
- ☞ Szalay Dénes: Gondolatok a minőségbiztosítás lehetőségeiről a gyermekvédelemben = Család, Gyermek, Ifj. 10. 2001. 4. (15-21.)
A különböző minőségbiztosítási rendszerek értékelésével
- ☞ Százdí Antal: Gyermekvédelem Csepelen. Tanulmányok. Bp., Csepel Önkormányzata – Járó Dóra Gyermekvédelmi Alapítvány, 2001. [62] p. Bibliogr. a tanulmányok végén
A Csepeli Munkásotthonban 2001. október 4-én rendezett konferencia anyaga.
Szexuális gyermekbántalmazás a családban. [... a magyar kiadást szerk. Széchezy Orsolya]. Bp., Animula, 2001. 178 p.
- ☞ Szentannai Ágota: A Magyarországon tanult fiatalok karriernövekedése = Regio 12. 2001. 4. (113-131.)
Az 1998-1999-ben végzett határon túli magyar fiatalok életpályája című kutatás ismertetése. A kutatás 2000-ben készült. A kutatást Kelemen Emese és Szentannai Ágota készítette
- ☞ Szombathelyi Szilvia: A „Gyermekeink védelmében” nyilvántartási és értékelési rendszer szakmai tapasztalatai Kanadában = Család, Gyermek, Ifj. 10. 2001. 6. (28-33.)
A Kanadában 1993-ban indult Gyermekeink védelmében nevű program ismertetése. A cikk egy 1998-ban készült kanadai vizsgálat adatait tartalmazza. A vizsgálat az ún. MACIS adatlapok segítségével a gyermekvédelmi intézkedések hatékonyságát vizsgálja. MACIS adatlapok: a gyermekvédelemben alkalmazott nyilvántartás a gyerekek életútjáról és a gyermekvédelmi gondozásba vételéről
- ☞ Szöllősi Gábor /jogász, szociálpolitikus/: Szakmai modellek a gyermekjóléti szolgálatoknál végzett segítő munkában = Család, Gyermek, Ifj. 10. 2001. 1. (16-20.)
A 2000. április 27-28-án Szekszárdon megtartott „Szakmai modellek a családdal végzett segítő munkában” című konferencia anyaga. A konferenciát a Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Főiskolai kara szervezte. A cikk a szociális munka és a gyermekvédelem szakmai előírásait tartalmazza
- ☞ Tapscott, Don: Digitális gyermekkor. Az internetgeneráció felemelkedése. [Ford.]: Bódi Szilvia – Gorka Bontond – Rumpf Moni – Szabó Iván. Bp., Kossuth Kvk. – Informatikai Érdekegyeztető Fórum, 2001. 384 p. ismertetése: Vass László /szemiotika/: Digitális gyermekkor. Az intergeneráció felemelkedése
Az 1977-1997 között született generáció
- ☞ Thomas, Terry: Hogy a gyereket ne érhesse bántódás a velük dolgozóktól: Új eredmények az Egyesült Királyságban. [Ford.]: Neményi Eszter = Család, Gyermek, Ifj. 10. 2001. 5. (33-36.)
A gyermekekkel foglalkozó dolgozók átvilágításáról
- ☞ Tóth Árpád /történész/: A középiskoláztatás stratégiái. A pozsonyi középiskolák társadalomtörténete a 19. század első felében = Korall 2. 2001. 3-4. (70-103.)

- ☞ Tóth Gy. László /politológus/: Nemzet és ifjúság = Heti Válasz 11. 2001. 16. (80.,81.)
A magyarországi pártok viszonya a nemzeti identitás kérdéséhez
- ☞ Tóth Olga: A veregyházi kistérségben élő fiatalok jövőképe, értékrendje és egészségmagatartása (p. 9-29.)
In: Gyermekvilág. Tanulmányok a gyermekek életmódjáról. [Szerk.]: Susánszky Éva – Szántó Zsuzsa. Bp. MTA Szociol. Kutató Int. – Fekete Sas, 2001. / B 10/
- ☞ Török Balázs: A diákok számítógép-használati szokásai – az internetezés és az elektronikus levelezés = Új Ped. Szle. 51. 2001. 7-8. (105-122.)
Az Oktatási Minisztérium és az MTA Pedagógiai Bizottságának támogatásával az Oktatókutató Intézet által 1999-ben készített felmérés 20 oktatási intézmény diákjainak bevonásával
- ☞ Trencsényi László: „Ahol a szabadság a rend” = Iskolakult. 11. 2001. 2. (73-76.)
Báthory Zoltán: A maratoni reform (Budapest, Önkonet, 2001.) című könyve kapcsán
- ☞ Vaskovics László: The sociological theory of post-adolescence. [A posztadoleszcencia szociológiai elmélete] = Rev. of Sociol. 7. 2001. 1. (5-20.)
U.a. magyarul: Szociológiai Szemle 2000. 4. p. 3-20.
- ☞ Veér András – Nádori László – Eröss László: Alternatív drogstratégia. 2. bőv. kiad. Bp., Magyar Pszichiátriai Társaság – Animula Egyesület, 2001. 172 p. Bibliogr. p. 171-172.
- ☞ Veres Valér – Solyom Andrea: A társadalmi-kulturális integráció szintjei az erdélyi magyar fiatalok körében (p. 90-107.) In: Romániai magyar évkönyv 2001. [Szerk.]: Bodó Barna. Temesvár – Kolozsvár. Szórvány Alapítvány – Polis K., 2001.
- ☞ Vidra Szabó Ferenc: „Soha többé nem megyek haza...!” Gyerekek, állami gondozásban = Esély 13. 2001. 5. (12-34.)
A szerző 1999. november és 2000. január között készített felmérése az intézetben lakó gyerekek bekerülésének körülményeiről és új környezetbe való beilleszkedéséről. Az 1988-as ombudsmani vizsgálat ismertetésével
- ☞ Vingender István: Anomia i deviacia v vengerszkom obsesztve. [Anómia és deviáció a magyar társadalomban] = Szociol. Iszszl. 2001. 3. (84-89.)
- ☞ Volentics Anna: Pedagógusok tudása és ismeretigénye a viselkedészavarokról. Egy kutatás tanulásaiból = Educatio 10. 2001. 2. (244-254.)
- ☞ A családon belüli erőszak elleni intervenciók központ – Bécs. [Ford.]: Varga Gabriella = Család, Gyermek, Ifj. 10. 2001. 2. (39-42.)
- ☞ Dacum-kézikönyv. /Ifjúsági szakképzés korszerűsítése. Világbanki projekt/. [Szerk.]: Brückler Tamás – Egyed László. Bp., NSZI, 2001. 178 p. Bibliogr. p.178.
Munkakör elemzésen alapuló tananyagfejlesztési módszer
- ☞ Education in Hungary 2000. [Oktatás Magyarországon 2000.] Bp., NSZI, 2001. 144 p. Bibliogr. p. 135-136. /Report/
- ☞ Egyenlőtlenségek és esélyek. Roma fiatalok helyzete a közoktatásban. [Szerk.]: Csapó Judit – Herceg Dóra. Bp., Józsefvárosi Önkorm., 2001. 73 p.
- ☞ Esélyteremtés az oktatásban a hátrányos helyzetű fiatalok felzárkóztatására. A Nemzeti Szakképzési Intézetben 2001. október 25-26-án rendezett nemzetközi konferencia anyaga. [Szerk.]: Mirk György. Bp., NSZI, 2001. 111 p.
- ☞ Európa kézikönyv az élethosszig tartó tanulásról. Dokumentumok, szervezetek, programok az emberierőforrás-fejlesztés, a felnőttképzés, a közösségi művelődés és az ifjúsági programok terén. [Szerk.]: Tóth János, Sz. Bp., Magyar Népfőiskolai Társaság – SZIE JFK Társadalomelm. Közműv. Felnőttképzési Int., 2001. 633 p. Bibliogr. p. 616-618.
- ☞ És az állam gondoskodik... [Szerk.]: Benza Béla. Bp., PolgArt, 2001. 166 p. Bibliogr. p. 12. /Tabuk nélkül/
- ☞ Felmérés a BME-re 2000-ben felvett hallgatók pályaválasztásáról és szociális helyzetéről. [Szerk.]: Csepányi-Bárdos Róbert. Bp., BME, 2001. 27 p.

- ☞ Felmérés az ifjúságról az ifjúságért = Kollégium 11. 2001. 9. (8-11.)
- ☞ Fialatok az utcán. Tanulmányok a városi fiatalok csoportjait elérni kívánó közművelődésről. 1998-2000. [Szerk.]: Szézia Gabriella. Bp., BMK, 2001. 137 p. /Módsz. füz. /Budapesti Művelődési Központ// ismertetése: Tankó Tünde: Fialatok az utcán
- ☞ Fogyatékos fiatalok. [Szerk.]: Illyés Sándor = Educatio 10. 2001. 2. 210-401. részei
Illyés Sándor: A különleges gondozáshoz, rehabilitációs foglalkozáshoz való jog a közoktatásban; Csányi Yvonne: Különtámogatás. Szegregáltan vagy integráltan? Trendek külföldön és Magyarországon; Volentics Anna: Pedagógusok tudása és ismeretigénye a viselkedészavarokról. Egy kutatás tanulságaiból; Mesterházi Zsuzsa: A különöntámogatást igénylő gyermekek szükségleteinek kielégítésére felkészült pedagógusok képzésének dilemmái; Kullmann Lajos: Különtámogatás és rehabilitáció a magyar közoktatásban; Bánfalvy Csaba: Szakképzés a szakképzés fő áramán kívül; Domszky András-Büki Péter: Gyermekvédelem és gyógypedagógia avagy különöntámogatást igénylők a gyermekvédelem rendszerében; Szabó Ákosné: A családi szocializáció szükségletei; Torda Ágnes: A civil szféra támogatási formái a közoktatás különleges gondozottjai számára; Polónyi István: A különleges ellátást igénylő tanulók ellátásának és oktatásának néhány finanszírozási jellemzője; Liskó Ilona-Janni Gabriella: [Fogyatékos gyermekeket nevelő intézmények igazgatóival készült interjúk]; Akiknek drágább az oktatás; Abonyi Nóra: Körkép a budapesti hallássérültek társadalmi helyzetéről; Liskó Ilona: Cigány gyerekek a kisegítő osztályokban; Perlusz Andrea: Az integrált hallássérült gyermekek sikeres iskolai teljesítményét befolyásoló tényezők; Salné Lengyel Mária-Kőpatakiné Mészáros Mária: Fogyatékos gyermekek és tanulók helyzete az ezredfordulón; Illyés Sándor: A különleges gondozáshoz, rehabilitációs foglalkozáshoz való jog a közoktatásban
- ☞ A gyermekek jogai hazai és külföldi örökbefogadás esetén. [Ford.]: Bogár Zsuzsa = Család, Gyermek, Ifj. 10. 2001. 2. (2-7.)
Összeállította az International Social Service
- ☞ Gyermekirodalom. [Szerk.]: Komáromi Gabriella. 2. kiad. Bp., Helikon K., 2001. 352 p. Bibliogr. p. 341-344. és tanulmányonként /Helikon Universitas/
- ☞ Gyermekvilág. Tanulmányok a gyermekek életmódjáról. [Szerk.]: Susánszky Éva – Szántó Zsuzsa. Bp., MTA Szociol. Kutató Int. – Fekete Sas, 2001. 114,[XIV],2 p. /Egészség – közösség – misszió, 2./
- ☞ Ifjúság [kétezer] 2000. [Szerk.]: Laki László /szociológus/ – Szabó Andrea /szociológus/ – Bauer Béla. Bp., Nemzeti Ifjúságkutató Int. 1. köt. Gyorsjelentés., 2001. 65 p.
- ☞ Ifjúság [kétezer-kétezerhat] 2000-2006 program = Socrates 2001. 1. (32-33.)
- ☞ Ifjúság, köz-érzet. Vajdaság, anno Domini 1999/2000. [Szerk.]: Tóth Lívია. Újvidék, JMMT, 2001. 101,[2] p. /A Jugoszl. Magy. Művel. Társ. kiskvt., 5/
A Jugoszláviai Magyar Művelődési Társaság és a Képes Ifjúság c. folyóirat szerkesztősége által 1999-ben Újvidéken, Zentán és Szabadkán rendezett vitaestek előadásainak rövid kivonata
- ☞ Így látták a magyar gyerekek = Fordulópont 5. 2001. 3. (51-62.)
8-18 év közötti gyermekek és fiatalok véleménye a 2001. szeptember 11.-én az Amerika Egyesült Államokban lezajlott terrortámadásról
- ☞ Javaslat a cigány gyermekek és fiatalok oktatásának ügyében = Új Ped. Szle. 51. 2001. 10. (89-94.)
Az írás a cigány gyerekek és fiatalok felzárkóztatásáról szóló 2001-es programot ismerteti
- ☞ Kábítószer-fogyasztó Pygmalion a tanteremben. [Szerk.]: Bácskai Erika. [Közread. a] Egészséges Ifjúságért Alapítvány. Vác, 2001. 127,[4] p.
- ☞ A média hatása a gyerekekre és a fiatalokra 2. Dobogókó, 2000. [Szerk.]: Gabos Erika. [Előszó]: Edvi Péter. [Közreműködő]: Fűrész Gábor – Gerbner, George – László Miklós – Simonfalvy Ildikó. [Közread. a] Nemzetk. Gyermekmentő Szolg. Magy. Egy. Bp., 2001. 309 p. /Kobak Könyvsor, 4./
A 2000. október 5-7 között Dobogókón rendezett konferencia előadásának anyaga;[Száz] 100 éves a gyermekvédelem = Család, Gyermek, Ifj. 10. 2001. 3. 2-31.
Részai:

- Dickmann Mátyas: A Fővárosi Gyermek- és Ifjúságvédő Intézet /GYIVI/ története; Herczog Mária: [Száz] 100 éves a gyermekvédelem?; Pik Katalin: [Száz plusz egy] 100[plusz] +1 éve történt: Nemzetközi Gyermekvédő Kongresszus Budapesten; Csáky László: Gondolatok egy gyermekotthon átváltozásai okán; Lovas Zsuzsa: Elvesztetten az állami ellátás rendszerében. Kisebbséghez tartozó gyermekek etnikai jogai; Bede Nóra-Vida Zsuzsanna: Sikertelen nevelőszülői kihelyezések
- ☞ Nekem mindegy. Írások a Kapocs Ifjúsági Önszolgáltató Szolgálat gyűjtéséből. [Szerk.]: Szabó András /ifjúságvédelem/. Bp., Trezor, 2001. 112 p.
- ☞ Oktatáspolitikai és vallás szabadság. Állam – egyház – iskola – társadalom a 20. században / Nagy Péter Tibor (szerk.). – Budapest : Új Mandátum, 2000. – 290 p. – (Világosság könyvek ; 1.)
- ☞ A szexuális másság = Fordulópont 5. 2001. 2. (50-57.)
Az összeállítás a Kossuth Rádióban 2001. június 8-án lehangzott „A mi időnk” című műsor szerkesztett, rövidített változata. A műsor felelős szerkesztője: Németh Miklós Attila
- ☞ Történeti áttekintés a bűnözők reszocializációjáról valamint a jelenkori kriminálpedagógiai gyakorlatról.

2002

- ☞ Ács Hilda: Ezer szállal. Miska bácsi levelesládájából. Az ezredforduló határon túli magyar fiatalságának hű tükré. Bp., Masszi Lap- és Könyvkiadó, 2002. 317 p.
- ☞ Balachova, Tatjana – Bonner, Barbara: Utcagyerekek és árvák Oroszországban: lépések a megértés felé. [Ford.]: Gyórfi Éva = Család, Gyermek, Ifj. 11. 2002. 4. (15-21.)
- ☞ Bauer Béla – Tibori Tímea: Az ifjúság viszonya a kultúrához (180-201.) In: Ifjúság [kétezer] 2000. [Szerk.]: Laki László /szociológus/ – Szabó Andrea /szociológus/ – Bauer Béla. Bp., Nemzeti Ifjúságkutató Int. 2. köt. Tanulmányok I., 2002.
- ☞ Bauer Béla: Az ifjúság viszonya az értékek világához (202-219.) In: Ifjúság [kétezer] 2000. [Szerk.]: Laki László /szociológus/ – Szabó Andrea /szociológus/ – Bauer Béla. Bp., Nemzeti Ifjúságkutató Int. 2. köt. Tanulmányok I., 2002.
- ☞ Bánfalvy Csaba: Gyermekellátásban dolgozó szakemberek szociológiai jellemzői és speciális szükségleteik = Fordulópont 4. 2002. 2./16/. (49-60.)
- ☞ Báthory Zoltán: Tudásértelmezések a magyar középiskolában = Iskolakult. 12. 2002. 3. (69-75.)
- ☞ Benkő Antal: A személyiség kiteljesedése (125-145.) In: Ifjú-kör. Tanulmányok az ifjúságról, pedagógiai módszerekről, az ifjúságot fenyegető veszélyekről, drogfogyasztásról, a kezelési lehetőségekről, a segítőkéről. [Szerk.]: Kapócs Imre – Maár Márton – Szabadka Péter. Bp. OKKER, 2002.
- ☞ Blaskó Zsuzsa: Pályakezdő diplomások a munkapiacra – egy nemzetközi összehasonlító vizsgálat néhány tanulsága = Educatio 11. 2002. 2. (301-312.)
- ☞ Borboly Csaba – Vajda László: Várakozó reménykedés? A romániai magyar ifjúság, 1990-1998. Csikszereda, Státus K., 2002. 64 p. Bibliogr. p. 62
- ☞ Boreczky Ágnes: Családtörténet, mobilitás és iskoláztatás = Iskolakult. 12. 2002. 3. (60-68.)
- ☞ Both Éva – Békés Zoltán: A fővárosi gyermekvédelmi szakellátás 2001-ben = Család, Gyermek, Ifj. 11. 2002. 3. (17-24.)
- ☞ Bódi Zsuzsanna: Gyermekélet – táplálkozás cigány közösségekben. Gyűjtési útmutatók. Bp., Szerző kiad., 2002. 54 p. /Roma módszertani kiadványok, 2./
- ☞ Buckingham, David: A gyermekkor halála után. Fel nőni az elektronikus média világában. [Előszó]: György Péter. [Ford.]: Kertész Balázs. Bp., Helikon K., 2002. 373 p. Bibliogr. p. 346-373 és jegyz. /Helikon huszonegy/

- ☞ Bukodi Erzsébet: Párkapcsolat-formálódás az ezredfordulón (131-153.) In: Ifjúság [kétezer] 2000. [Szerk.]: Laki László /szociológus/ – Szabó Andrea /szociológus/ – Bauer Béla. Bp., Nemzeti Ifjúságkutató Int. 2. köt. Tanulmányok I., 2002. / B 10/
- ☞ Csáki Anikó: [Interjúk a Belvárosi Tanoda diákjaival] = Educatio 11. 2002. 3. (447-462.)
- ☞ Csermely Péter: A jövő tudósai = M. Tud. 47. 2002. 10. (1368-1383.)
- ☞ Csermicskó István – Márku Anita: Egymás szemében. Kárpátaljai magyar középiskolások véleménye az ukránorságról és önmagukról = Kisebbségkut. 11. 2002. 2. (389-393.)
- ☞ Csépanyi Gabriella – Urbanekné László Judit: Állami gondozásból kikerült, fiatal hajléktalanok életesélyei (158-164.) In: Ifjú-kór. Tanulmányok az ifjúságról, pedagógiai módszerekről, az ifjúságot fenyegető veszélyekről, drogfogyasztásról, a kezelési lehetőségekről, a segítőkről. [Szerk.]: Kapócs Imre – Maár Márton – Szabadka Péter. Bp. OKKER, 2002. / B 10/
- ☞ Csorba János – Rózsa Sándor – Vetrő Ágnes – Gádosor Júlia – Széll Katalin – Kapornay Krisztina: A gyermek- és serdülőkorai depresszió empirikus tipológiája: A „tagság foka” (grade of membership, GOM) elemzés alkalmazása = Psychiatria Hung. 17. 2002. 3. (245-254.)
- ☞ Dán Krisztina: Olvasásfejlesztés és könyvtár a kerettantervekben = Fordulópont 4. 2002. 2.,(16). (92-104.)
- ☞ Dávid Tamás: Az addiktív drogfogyasztás pszichés háttere (28-42.) In: Ifjú-kór. Tanulmányok az ifjúságról, pedagógiai módszerekről, az ifjúságot fenyegető veszélyekről, drogfogyasztásról, a kezelési lehetőségekről, a segítőkről. [Szerk.]: Kapócs Imre – Maár Márton – Szabadka Péter. Bp. OKKER, 2002.
- ☞ Dávid Tamás: Az addiktív drogfogyasztók kapcsolatalakítási sajátosságai (47-60.) In: Ifjú-kór. Tanulmányok az ifjúságról, pedagógiai módszerekről, az ifjúságot fenyegető veszélyekről, drogfogyasztásról, a kezelési lehetőségekről, a segítőkről. [Szerk.]: Kapócs Imre – Maár Márton – Szabadka Péter. Bp. OKKER, 2002. / B 10/
- ☞ Demeter Gyöngyvér: A vidéki fiatalok munkaerő-piaci helyzete Alcsik kistérségben (Egy szociológiai vizsgálat eredményeinek összegzése) = Kisebbségkut. 11. 2002. 2. (325-333.)
- ☞ Diósi Ágnes: A gyermekvédelem szárnyai alatt. Hivatásos nevelőszülők, nevelőcsaládok = Fordulópont 4. 2002. 3.,17. (59-62.)
- ☞ Diósi Pál: Fészekrakás. A családi- és lakásvizonyok tényei, tervei a zuglói fiatalok körében = Esély 2002. 3. (75-104.)
- ☞ Dombi Alice: Gyermekkép-értelmezések a 19-20. század fordulóján = Iskolakult. 12. 2002. 3. (39-46.)
- ☞ Eszik Zoltán: Az iskola szerepe a gyermekek szociális biztonságának erősítésében = Educatio 11. 2002. 3. (483-497.)
- ☞ Fábri István: A sport mint a fiatal korosztályok életmódjának meghatározó eleme (166-179.) In: Ifjúság [kétezer] 2000. [Szerk.]: Laki László /szociológus/ – Szabó Andrea /szociológus/ – Bauer Béla. Bp., Nemzeti Ifjúságkutató Int. 2. köt. Tanulmányok I., 2002. / B 10/
- ☞ Fohn Márta: Pubertáskorúak devianciájának megjelenési formái és azok kezelése (119-124.) In: Ifjú-kór. Tanulmányok az ifjúságról, pedagógiai módszerekről, az ifjúságot fenyegető veszélyekről, drogfogyasztásról, a kezelési lehetőségekről, a segítőkről. [Szerk.]: Kapócs Imre – Maár Márton – Szabadka Péter. Bp. OKKER, 2002. / B 10/
- ☞ Galasi Péter: Fiatal diplomások a munkaerőpiacon a tömegesedés időszakában = Educatio 11. 2002. 2. (227-236.)
- ☞ Galasi Péter: Fiatal diplomások életpálya-vizsgálata (245-254.) In: Társadalmi riport 2002. [Szerk.]: Kolosi Tamás – Tóth István György /TÁRKI/ – Vukovich György. Bp. TÁRKI, 2002. / B 10/
- ☞ Gázso Tibor – Szabó Andrea /szociológus/: Társadalmi közérzet, politikához való viszony (240-261.) In: Ifjúság [kétezer] 2000. [Szerk.]: Laki László /szociológus/ – Szabó Andrea /szociológus/ – Bauer Béla. Bp., Nemzeti Ifjúságkutató Int. 2. köt. Tanulmányok I., 2002. /
- ☞ Gábor Kálmán: A Győr-Moson-Sopron megyei 15-29 éves fiatalok. Szeged, Belvedere Meridionale, 2002. 32 p. Bibliogr. p. 32 /Ifjúsági korszakváltás/

- ☞ Gábor Kálmán: A magyar fiatalok és az iskolai ifjúsági korszak. Túl renden és osztályon? (23-41.) In: Ifjúság [kétezer] 2000. [Szerk.]: Laki László /szociológus/ – Szabó Andrea /szociológus/ – Bauer Béla. Bp., Nemzeti Ifjúságkutató Int. 2. köt. Tanulmányok I., 2002. /
- ☞ Gáspár Károly: A gyermeki jogok magyarországi szabályozása = Család, Gyermek, Ifj. 11. 2002. 1. (29-40.)
- ☞ Herczog Mária – Neményi Eszter – Rác Andrea: A gyermekekkel szembeni szexuális visszaélésekről. Bp., Család, Gyermek, Ifjúság Egyesület, 2002. 94 p. Bibliogr. p. 90-94 /Család Gyermek Ifjúság könyvek/
- ☞ Herczog Mária: Gyermeki jogok a gyermekvédelemben = Család, Gyermek, Ifj. 11. 2002. 1. (22-23.)
- ☞ Horkai Anita: Screenagerek. Kvalitatív kutatás a középiskolások körében = Educatio 11. 2002. 1. (153-158.)
- ☞ Joubert Kálmán – Gyenis Gyula: A [tizennyolc] 18 éves sorkötelesek testfejlettsége = KorFa. Népesedési hírlevél 2002. 3-4. (5-6.)
Fiatal fiúk testmagasságának és testsúlyának területi különbségei
- ☞ Kern Tamás – Szabó Andrea /szociológus/: Az Euro-Atlanti csatlakozás megítélése a fiatalok körében (262-273.) In: Ifjúság [kétezer] 2000. [Szerk.]: Laki László /szociológus/ – Szabó Andrea /szociológus/ – Bauer Béla. Bp., Nemzeti Ifjúságkutató Int. 2. köt. Tanulmányok I., 2002.
- ☞ Kéri Katalin: Gyermekképünk az ötvenes évek első felében = Iskolakult. 12. 2002. 3. (47-59.)
- ☞ Kisida Erzsébet: A fiatalok devianciáinak magatartását befolyásoló tényezők = Iskolakult. 12. 2002. 1. (90-94.)
- ☞ Kiss Tamás: Demokrácia?! – kolozsvári diákok politikai kultúrájának elemei – = Regio 13. 2002. 4. (264-295.)
- ☞ Kollár János: Beszélgetések az örökbefogadásról = Mozgó Világ 28. 2002. 7. (65-80.)
- ☞ Komáromi Gabriella: Gyermek- és ifjúsági színházak biennáléja (Kaposvár, 2002. május 6-11.) = Fordulópont 4. 2002. 2./16/. (73-83.)
- ☞ Kovács Éva – Kriza Borbála – Vajda Júlia: Fiatalok és a jobboldali radikalizmus. MIÉP-es élettörténetek (339-363.) In: Gyűlölet és politika. [Szerk.]: Csepeli György – Örkény Antal. Bp. Minoritás Alapítv. Kisebbségkut. Int., 2002. / B 10/
- ☞ Kőbányai János: Biztosítótű és bórnodrág = Bp. Negyed 10. 2002. 1-2. (193-218.)
- ☞ Kun Gábor: A Dzsembujban működő tücsere program egy éves tapasztalatainak értékelése = Család, Gyermek, Ifj. 11. 2002. 3. (34-40.)
- ☞ Kunos Imréné: Az ifjúsági bűnözés főbb trendjei, különös tekintettel a kábítószerrel való visszaélésre (151-157.) In: Ifjú-kór. Tanulmányok az ifjúságról, pedagógiai módszerekről, az ifjúságot fenyegető veszélyekről, drogfogyasztásról, a kezelési lehetőségekről, a segítőkről. [Szerk.]: Kapócs Imre – Maár Márton – Szabadka Péter. Bp. OKKER, 2002. / B 10/
- ☞ Kürti László: Youth and the state in Hungary. Capitalism, communism and class. [Az ifjúság és az állam Magyarországon. Kapitalizmus, kommunizmus és osztály.] London – Virginia, Pluto Pr., 2002. 296 p. Bibliogr. p. 273-292
- ☞ Ladányi Andor: A gazdasági válságtól a háborúig. A magyar felsőoktatás az 1930-as években. Bp., Argumentum K., 2002. 211 p. Bibliogr. p. 200-205
- ☞ Laki László /szociológus/: A dolgozó fiatalok helyzetének néhány jellemzője az „Ifjúság 2000” vizsgálat tükrében = Társad.kut. 20. 2002. 1-2. (93-119.)
Az írás az Ifjúság 2000 c. tanulmánykötetben megjelent nagyobb írás része
- ☞ Laki László /szociológus/: Munkaerő-piaci helyzet, gazdasági aktivitás, foglalkoztatottak, földbirtoklás és vállalkozás (61-115.) In: Ifjúság [kétezer] 2000. [Szerk.]: Laki László /szociológus/ – Szabó Andrea /szociológus/ – Bauer Béla. Bp., Nemzeti Ifjúságkutató Int. 2. köt. Tanulmányok I., 2002.
- ☞ Lőrinc József /kriminológia/: A fiatalok büntetés-végrehajtása a XX.század első felében = Börtön. Szle 21. 2002. 2. (57-66.)
- ☞ Maros Katalin: A kamaszkor viharában. Esettanulmány = Fordulópont 4. 2002. 2./16/. (39-43.)

- ☞ Mészáros Mercedes – Csáki Anikó: Letartóztatásban lévő fiatal felnőttek reszocializációja (civil pártfogói rendszer és folyamatos utógondozási modell) = Börtönü. Szle 21. 2002. 4. (41-54.)
- ☞ Mészárosné Lampl Zsuzsanna – Tóth Károly /Szlovákia/: Mozaik [kétezer] 2001. Gyorsjelentés. Felvétel (45-89.) In: Mozaik [kétezer] 2001. Gyorsjelentés. Magyar fiatalok a Kárpát-medencében. [Szerk.]: Szabó Andrea /szociológus/ – Bauer Béla – Laki László /szociológus/ – Nemeskéri István. Bp. Nemzeti Ifjúságkutató Int., 2002.
- ☞ Miller, Alice: A serdülés kihasználatlan esélye. [Ford.]: Fischer Eszter = Fordulópont 4. 2002. 2./16/. (31-37.)
- ☞ Nagy József: A fiatalkori bűnözésről. [Közread. a/z/] Rendőrtisztai Főisk. Bp., 2002. 16 p. /Rendvédelmi füzetek, 34./
- ☞ Nemeskéri István: Informatikai eszközök fogyasztása (42-60.) In: Ifjúság [kétezer] 2000. [Szerk.]: Laki László /szociológus/ – Szabó Andrea /szociológus/ – Bauer Béla. Bp., Nemzeti Ifjúságkutató Int. 2. köt. Tanulmányok I., 2002. / B 10/
- ☞ Nemeskéri István: Módszertani keretek (19-22.) In: Ifjúság [kétezer] 2000. [Szerk.]: Laki László /szociológus/ – Szabó Andrea /szociológus/ – Bauer Béla. Bp., Nemzeti Ifjúságkutató Int. 2. köt. Tanulmányok I., 2002. / B 10/ Az Ifjúság 2000 kutatás módszertana
- ☞ Newman, Fran: Gyermekek krízishelyzetben. Bp., Pont K., 2002. 168 p. / Fordulópont kvek/
- ☞ Orell Ferenc János: A fiatalok pártfogó felügyeletéről a védelhalasztás tükrében ügyési szemmel = Család, Gyermek, Ifj. 11. 2002. 4. (3-7.)
- ☞ Osgyán Gábor: Regionális identitásminták a Cserehát három középiskolájában = A Falu 17. 2002. 1. (37-43.)
- ☞ Papp Krisztina: A gyermekjóléti szolgálatokban végzett családgondozás meghatározása egy vizsgálat tükrében = Család, Gyermek, Ifj. 11. 2002. 3. (9-13.)
- ☞ Péley Bernadette: Ritus és történet – beavatás és a kábítószeres létezmód. Bp., Új Mandátum Kvk., 2002. 129 p.
- ☞ Pikó Bettina: Egészségtudatosság serdülőkorban. Középiskolások kockázati magatartásának és kockázatesztelésének egészségpszichológiai elemzése. Bp., Akadémiai K., 2002. 113 p. Bibliogr. p. 95-100. ismertetése: Buda Béla: Egészségtudatosság a serdülőkorban
- ☞ Pikó Bettina: Fiatalok pszichoszociális egészsége és rizikómagatartása a társas támogatás tükrében. Bp., Osiris, 2002. 267 p. Bibliogr. p. 239-252 és jegyz. /Doktori mestermunkák/
- ☞ Pusztai Gabriella – Verdes Emese: A társadalmi tőke hatása a felekezeti gimnazisták továbbtanulási terveire = Szociol. Szle 12. 2002. 1. (90-106.)
- ☞ Rácz József: Kockázatkezelés serdülőkorban (146-150.) In: Ifjú-kör. Tanulmányok az ifjúságról, pedagógiai módszerekről, az ifjúságot fenyegető veszélyekről, drogfogyasztásról, a kezelési lehetőségekről, a segítőkről. [Szerk.]: Kapócs Imre – Maár Márton – Szabadka Péter. Bp. OKKER, 2002.
- ☞ Rádai Eszter: Tudásgyár vagy papírgyár? – Rádai Eszter interjúja Polónyi István és Timár János egyetemi tanárokkal = Élet és Irod. 46. 2002. 3. (január 18). (9-10.)
hozzászólása: Kéri László: Jelentés a papírgyár blokkolójáról
Halász Gábor: A „papírgyár” reformja
Lukács Péter: Piaccá lett felsőoktatás
Falusné Szikra Katalin: Diplomás túltermelés van
Sáska Géza: Tudásár, papírár
Csepeli György: Reménytelen, de nem komoly
Vitaindító a felsőoktatásról Polónyi István és Timár János Tudásgyár vagy papírgyár c. könyve kapcsán (Budapest, Új Mandátum, 2001)
- ☞ Richter, Hans-Günther: Szexuális visszaélés tükröződése gyermekek és serdülők rajzaiban = Psychiatria Hung. 17. 2002. 1. (76-86.)

- ☞ Rosta Gergely: Ifjúság és vallás (220-239.) In: Ifjúság [kétezer] 2000. [Szerk.]: Laki László /szociológus/ – Szabó Andrea /szociológus/ – Bauer Béla. Bp., Nemzeti Ifjúságkutató Int. 2. köt. Tanulmányok I., 2002.
- ☞ Róbert Péter /szociológus/: Átmenet az iskolából a munkaerőpiacra (220-232.) In: Társadalmi riport 2002. [Szerk.]: Kolosi Tamás – Tóth István György /TÁRKI/ – Vukovich György. Bp. TÁRKI, 2002.
- ☞ Sas Judit, H.: Elképzelt családok. Fiatalok jövőképe 2001-ben – és húsz évvel ezelőtt = Fordulópont 4. 2002. 2./16/. (7-23.)
- ☞ Sas Judit, H.: „Egy napom tíz év múlva”. Egy 20 évvel ezelőtti kutatás megismétlése 2001-ben = Educatio 11. 2002. 3. (365-383.)
- ☞ Sági Zoltán: A fiatalok fehér foltjai. Depresszió és öngyilkosság. Szabadka, Szabadegyetem, 2002. 112 p. /Életjel könyvek, 91./
- ☞ Sebők János: Rock a vasfüggöny mögött. Hatalom és ifjúsági zene a Kádár-korszakban. Bp., GM & Tsai, 2002. 391 p. Bibliogr. p. 388-389
- ☞ Simon János: Deviancia – drog – krízis (94-107.) In: Ifjú-kör. Tanulmányok az ifjúságról, pedagógiai módszerekről, az ifjúságot fenyegető veszélyekről, drogfogyasztásról, a kezelési lehetőségekről, a segítőkről. [Szerk.]: Kapócs Imre – Maár Márton – Szabadka Péter. Bp. OKKER, 2002.
- ☞ Somlai Péter: Elhúzódozó kamaszkor = Fordulópont 4. 2002. 2./16/. (5-6.)
- ☞ Susánszky Éva – Szántó Zsuzsa: Az egészségi állapot szempontjából veszélyeztetett fiatalok demográfiai és társadalmi jellemzői (154-165.) In: Ifjúság [kétezer] 2000. [Szerk.]: Laki László /szociológus/ – Szabó Andrea /szociológus/ – Bauer Béla. Bp., Nemzeti Ifjúságkutató Int. 2. köt. Tanulmányok I., 2002. / B 10/
- ☞ Szabó Andrea /szociológus/ – Kovács Szilvia – Bitter Brunó – Bauer Béla: Gyermek-, művelődési és ifjúsági házak 2001. Kutatási beszámoló. Bp., Ifjúsági és Sportminisztérium – Nemzeti Ifjúságkutató Int., 2002. 100 p. Bibliogr. p. 99-100 /ISMertető/
A kutatást az Ifjúsági és Sportminisztérium megbízásából a Nemzeti Ifjúságkutató Intézet végezte
- ☞ Szabó Andrea /szociológus/ – Bauer Béla – Laki László /szociológus/ – Nemeskéri István: Mozaik [kétezer] 2001. Gyorsjelentés. Összegzés (7-44.) In: Mozaik [kétezer] 2001. Gyorsjelentés. Magyar fiatalok a Kárpát-medencében. [Szerk.]: Szabó Andrea /szociológus/ – Bauer Béla – Laki László /szociológus/ – Nemeskéri István. Bp. Nemzeti Ifjúságkutató Int., 2002.
- ☞ Szapu Magda: A zürkorszak gyermekei. Mai ifjúsági csoportkultúrák. Bp., Századvég K., 2002. 414 p. Bibliogr. p. 408-414
ismertetése: Havasréti József: A zürkorszak gyermekei. Mai ifjúsági csoportkultúrák
- ☞ Szász Anna: „Köszönet helyett megszüntették az intézetet” avagy a csecsemőnek egyetlen emberre (anyára) van szüksége! Beszélgetés dr. Kardos Ilona gyermekpszichiáterrel és dr. Kovács Ágnes gyermekorvossal = Esély 2002. 6. (67-75.)
- ☞ Székely Gáborné: A fiatalok lakásviszonyai (116-130.) In: Ifjúság [kétezer] 2000. [Szerk.]: Laki László /szociológus/ – Szabó Andrea /szociológus/ – Bauer Béla. Bp., Nemzeti Ifjúságkutató Int. 2. köt. Tanulmányok I., 2002. / B 10/
- ☞ Thamó Anita: A szociális munka lehetőségéről az alkoholproblémákkal küzdő családokban élő gyermekek körében = Család, Gyermek, Ifj. 11. 2002. 4. (22-24.)
- ☞ Tóth Olga: Kamaszkor után. Posztadoleszcencia és emberi kapcsolatok = Fordulópont 4. 2002. 2./16/. (24-30.)
Kérdőíves vizsgálat a fiatal felnőttek emberi kapcsolatainak alakulásáról
- ☞ Turai Tünde: Hogy mi mindenről fecseg a jövő? A szilágysomlyói középiskolások jelenképe a jövőtervek tükrében = Demográfia 45. 2002. 1. (133-151.)
- ☞ Varga Júlia /közgazdász/: Középiskolát végzettek jövedelmi és életpálya-várakozásai (232-244.) In: Társadalmi riport 2002. [Szerk.]: Kolosi Tamás – Tóth István György /TÁRKI/ – Vukovich György. Bp. TÁRKI, 2002.

- ☞ Várhelyi Bálint: „Nálunk mindig fontos volt a műveltség” = *Educatio* 11. 2002. 2. (267-270.)
- ☞ Veczkó József: *Gyermek- és ifjúságvédelem. Család- és gyermekérdekek.* Gyula, APC Stúdió, 2002. 319 p. Bibliogr. p. 306-309 és fejezetenként
- ☞ Vikár György: A serdülőkori válság (108-118.) In: *Ifjú-kór. Tanulmányok az ifjúságról, pedagógiai módszerekről, az ifjúságot fenyegető veszélyekről, drogfogyasztásról, a kezelési lehetőségekről, a segítőkről.* [Szerk.]: Kapócs Imre – Maár Márton – Szabadka Péter. Bp. OKKER, 2002.
- ☞ A bevasárló és szórakoztató központokban „csellengő” fiatalok drogérntettsége. (Elővizsgálat). Bp., NDI, 2002. 39 p. Bibliogr. jegyz.
- ☞ Drogok, drogprevenció, ifjúsági problémák, intézményi szerepzavarok. [Szerk.]: Buda Béla. Bp., NDI, 2002. 186 p.
- ☞ Egészség és gazdagság Európa fiatal generációjának. A megelőzés kihívásai. Bp., 2002. 264 p.
- ☞ Az Európai Bizottság Fehér Könyve. Új lendület Európa Fiataljai számára. [Szerk.]: Ványi Bálint – Földi László. Bp., Mobilitás Nemzetközi Igazg., 2002. 95 p. /ISMertető/
- ☞ A gyűlöletbeszéd.- A migráció és a bűnözés.- A gyermek- és fiatalkori bűnözés... [Szerk.]: Sárík Eszter. Bp., Magyar Kriminológiai Társaság, 2002. 163 p. /Kriminol. Közlem., 60./
- ☞ A hetvenes évek kultúrája. Tanácskozás a Fiatal Művészek Klubjában, 1980. április 10-12. Dokumentumválogatás. Bp., Balassi Kiadó, 2002. 215 p.
- ☞ Ifjú-kór. Tanulmányok az ifjúságról, pedagógiai módszerekről, az ifjúságot fenyegető veszélyekről, drogfogyasztásról, a kezelési lehetőségekről, a segítőkről. [Szerk.]: Kapócs Imre – Maár Márton – Szabadka Péter. Bp., OKKER, 2002. 447 p. Bibliogr. p. 403-419.
- ☞ Ifjúság, 2000. Kutatási adatok. [Közread. a/z/] Nemzeti Ifjúságkutató Int. Bp., Új Mandátum Kvk., 2002. Elektronikus dokumentum. CD-Rom
- ☞ Ifjúság [kétezer] 2000. [Szerk.]: Laki László /szociológus/ – Szabó Andrea /szociológus/ – Bauer Béla. Bp., Nemzeti Ifjúságkutató Int. kötetei Tanulmányok I. Gyorsjelentés
- ☞ Ifjúság [kétezer] 2000. [Szerk.]: Laki László /szociológus/ – Szabó Andrea /szociológus/ – Bauer Béla. Bp., Nemzeti Ifjúságkutató Int. 2. köt. Tanulmányok I. , 2002. 281 p.
- ☞ Az ifjúsági szakképzés korszerűsítése. [Szerk.]: Benedek András. Bp., NSZI, 2002. 252 p. Bibliogr. p. 225-227
- ☞ Iskoláskorú gyermekek egészségmagatartása. Az Egészségügyi Világszervezet nemzetközi kutatásának keretében végzett magyar vizsgálat „Nemzeti Jelentés”, 2002 = Health behaviour in school-aged children: a WHO Cross-National Study (HBSC) : national report / szerk. Aszmann Anna. Bp., Orsz. Gyermekéü. Int., 2003. 164 p. Bibliogr.: p. 151-164.
- ☞ Az ismeretlen szakképzés. Az akkreditált iskolai rendszerű felsőfokú szakképzés kutatásának tanulságai. [Szerk.]: Hrubos Ildikó. [Közread. a/z/] Oktatókutató Int. Bp., Új Mandátum Kvk., 2002. 107 p.
- ☞ Jelentés a gyermekek és az ifjúság helyzetéről, életkörülményeik alakulásáról és az ezzel összefüggésben megtett kormányzati intézkedésekről, 2001. [Szerk.]: Bauer Béla – Kiss Paszkál – Kara Ákos – Szabó Andrea /szociológus/ – Zsumbera Árpád. Bp., Ifjúsági és Sportminisztérium – Mobilitás Hálózati Igazg. – Nemzeti Ifjúságkutató Int., 2002. 340 p. /ISMertető/
- ☞ A jövő vezetőinek jelene. Az egyetemi diákság karrierépítésének lélektani háttere. [Szerk.]: Münnich Ákos. Bp., ELTE Eötvös Kiadó, 2002. 270 p. Bibliogr. tanulm.
- ☞ Konfliktuskezelés szemtől szembe – a resztoratív szemlélet érvényesülésének egy lehetséges módja. [Összeáll.]: Gyórfi Éva = Család, Gyermek, Ifj. 11. 2002. 4. (8-14.)
- ☞ Kutatási lehetőségek középiskolásoknak = *M. Tud.* 47. 2002. 5. (673-676.)

- ☞ Mozaik [kétezer] 2001. Gyorsjelentés. Magyar fiatalok a Kárpát-medencében. [Szerk.]: Szabó Andrea /szociológus/ – Bauer Béla – Laki László /szociológus/ – Nemeskéri István. Bp., Nemzeti Ifjúságkutató Int., 2002. 288 p.
- ☞ Parttalan kamaszkor? = *Fordulópont* 4. 2002. 2./16/. 3-72. részei
- Sas Judit, H.: Elképzelt családok. Fiatalok jövőképe 2001-ben – és húsz évvel ezelőtt; Tóth Olga: Kamaszkor után. Posztadoleszcencia és emberi kapcsolatok; Miller, Alice: A serdülés kihasználatlan esélye; Maros Katalin: A kamaszkor viharában. Esettanulmány; Diósi Ágnes: „Mindenem elvették, s én cserébe mindent elvetek”. Gondolatok Sárközi László és Nat Turner identitásválságáról; Bánfalvy Csaba: Gyermekellátásban dolgozó szakemberek szociológiai jellemzői és speciális szükségleteik; Platthy István: Kamaszkori személyes mítoszok. Gyermekotthonban élő fiatalok rajzai; Somlai Péter: Elhúzódo kamaszkor
- ☞ Szociológiai tanulmányok erdélyi fiatalokról. [Szerk.]: Sorbán Angella. Bp. – Kolozsvár, Akadémiai K. – Scientia, 2002. 205 p. /Sapientia könyvek. Társadalomtudomány, 11./
- ☞ Tájékoztató a gyermekkorúak és a fiatalok bűnözésével összefüggő egyes kérdésekről. 2001. év. Bp., 2002.
- ☞ Társadalmi felelősség – gyermekvédelem. Válogatás a Fővárosi Gyermekvédelmi Szakmai Napok előadásából. [Szerk.]: Molnár László /gyermekvédelem/. Bp., Okker Kiadó – TEGYESZ, 2002. 152 p. Bibliogr. tanulm.
- ☞ Törvénytelen muskátli. Képek a hatvanas évekből. Részletek a dokumentumfilm II. részének szövegkönyvéből. Készült 1995-ben = *Bp. Negyed* 10. 2002. 1-2. (219-234.)
- ☞ [Új lehetőségek a fiatalok büntetés-végrehajtásában] = *Börtön.* Szle 21. 2002. 2. 5-66.

Kiadta: Belvedere Meridionale
6725 Szeged, Hattyas sor 10.
belvedere@jgytf.u-szeged.hu
www.belvedere.meridionale.hu
Felelős kiadó: Dr. SZEGFŰ LÁSZLÓ
Kiadóvezető: JANCÁS CSABA
Műszaki szerkesztő: FORRÓ LAJOS
Nyomta: Engi Nyomda